EURYDICE

EACEA
Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην

Ελλάδα

2009/2010

EL

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Πολιτική, Κοινωνική και Οικονομική Κατάσταση 9
1.1. Ιστορική Επισκόπηση 9
1.2. Εκτελεστική και Νομοθετική Εξουσία 9
1.3. Θρησκεία 9
1.4. Γλώσσα του Κράτους και Άλλες Μειονοτικές Γλώσσες 10
1.5. Δημογραφικά Στοιχεία 10
1.6. Οικονομία 11
1.7. Στατιστικά Στοιχεία 13
1.7.1. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη 13
1.7.2. Ρυθμός ανάπτυξης 13
1.7.3. Ποσοστό εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού ανά επίπεδο εκπαίδευσης 14
1.7.4. Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού ανά επίπεδο εκπαίδευσης 14
1.7.5. Αστικός και αγροτικός πληθυσμός της Ελλάδας 15
1.7.6. Μετανάστευση: Αλλοδαποί στην Ελλάδα 15
2. Γενική Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος και της Διοίκησης της Εκπαίδευσης 16
2.1. Ιστορική επισκόπηση 16
2.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 18
2.3. Θεμελιώδεις Αρχές και Βασική Νομοθεσία 19
2.4. Γενική Δομή και Βαθμίδες της Εκπαίδευσης 21
2.5. Υποχρεωτική Εκπαίδευση 22
2.6. Γενική Διοίκηση 22
2.6.1. Γενική Διοίκηση σε Εθνικό Επίπεδο 22
2.6.2. Γενική Διοίκηση σε Επίπεδο Περιφέρειας 26
2.6.3. Γενική Διοίκηση σε Τοπικό Επίπεδο 27
2.6.4. Όργανα Διοίκησης και Διαχείρισης των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων 28
2.7. Διαβουλεύσεις 30
2.8. Τρόποι Χρηματοδότησης της Εκπαίδευσης 31
2.8.1. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Προσχολικής Αγωγής και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης 32
2.8.2. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 32
2.8.3. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης 33
2.9. Στατιστικά Στοιχεία 33
Πίνακας 2.1: Συνολικές Πιστώσεις ΥΠΔΒΜΘ, 2008 - 2009 33
3. Προσχολική Εκπαίδευση 34
3.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 35
3.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 35
3.4. Γενικοί Στόχοι 36
3.5. Γεωγραφική Κατανομή και Προσβασιμότητα 37
3.6. Προϋποθέσεις Εισαγωγής και Επιλογή Εκπαιδευτικού Ιδρύματος/ Κέντρου Εκπαίδευσης 37
3.7. Οικονομική Ενίσχυση προς τις Οικογένειες των Μαθητών 37
3.8. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών 38
3.9. Οργάνωση Χρόνου 38
3.9.1. Οργάνωση του Σχολικού έτους 38
3.9.2. Εβδομαδιαίο και Ημερήσιο Ωρολόγιο Πρόγραμμα 38
3.10. Αναλυτικό πρόγραμμα, Δραστηριότητες, Ώρες λειτουργίας σχολείου 39
3.11. Μέθοδος Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό 39
3.12. Αξιολόγηση των Μαθητών 40
3.13. Μηχανισμοί Υποστήριξης 40
3.14. Ιδιωτικός Τομέας 40
3.15. Εναλλακτικά Οργανωτικά Σχήματα και Εναλλακτικές Δομές 41
3.16. Στατιστικά Στοιχεία 41

4. Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 43
4.1. Ιστορική Επισκόπηση 43
4.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 44
4.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 45
4.4. Γενικοί Στόχοι 45
4.5. Γεωγραφική Κατανομή και Προσβασιμότητα 46
4.6. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολείων 46
4.7. Οικονομική Ενίσχυση προς τις Οικογένειες των μαθητών 46
4.8. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών 47
4.9. Οργάνωση Σχολικού Χρόνου 47
4.9.1. Οργάνωση του Σχολικού ΄Ετους 47
4.9.2. Διδακτικό Ωράριο 48
Διάλειμμα 48
5η ώρα 48
4.10. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα, Σύνολο Ωρών 48
4.11. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό 51
4.12. Αξιολόγηση Μαθητών 52
4.13. Πρόοδος των Μαθητών 53
4.14. Πιστοποίηση 53
4.15. Εκπαιδευτική Καθοδήγηση 53
4.16. Ιδιωτική Εκπαίδευση 54
4.17. Οργανωτικές Παραλλαγές και Εναλλακτικές δομές 54
4.18. Στατιστικά Στοιχεία 56
5. Δευτεροβάθμια και Μετα-Δευτεροβάθμια μη- Ανώτατη Εκπαίδευση 57
5.1. Ιστορική Επισκόπηση 58
5.1.1. Ιστορική Επισκόπηση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 58
5.1.2. Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Μετα-Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Κατάρτιση 59
5.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 59
5.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 60
5.3.1. Νομοθετικό Πλαίσιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 60
5.3.2. Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Μετα-Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση 61
5.4. Γενικοί Στόχοι 61
5.4.1. Γενική Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 61
5.4.2. Επαγγελματική Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 62
5.4.3. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 62
5.4.4. Επαγγελματική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 62
5.4.5. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση 62
5.5. Τύποι Ιδρυμάτων 63
5.5.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 63
5.5.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γενικό Λύκειο 63
5.5.3. Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση - Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 63
5.5.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ 63
5.6. Γεωγραφική Κατανομή Σχολικών Μονάδων και Δυνατότητες Πρόσβασης 64
5.6.1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση : Γυμνάσια - Γενικά Λύκεια / Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 64
5.6.2. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση 64
5.7. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολικής Μονάδας 64
5.7.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 64
5.7.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο 65
5.7.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 65

5.7.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 65
5.8. Έξοδα Εγγραφής και Παρακολούθησης 65
5.9. Οικονομική Ενίσχυση των μαθητών 65
5.10. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών 66
5.10.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 66
5.10.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο. 66
5.10.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)/ Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 66
5.10.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 66
5.11. Εξειδίκευση Σπουδών 66
5.11.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 67
5.11.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο 67
5.11.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ) 67
5.11.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ 70
5.12. Οργάνωση του Σχολικού Χρόνου 70
5.12.1. Οργάνωση του Σχολικού Έτους 70
5.12.2. Εβδομαδιαίο και Ημερήσιο Πρόγραμμα 71
5.13. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα, Αριθμός Ωρών Διδασκαλίας 72
5.13.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 73
5.13.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γενικό Λύκειο 74
5.13.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) – Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 77
5.13.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ 79
5.14. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό 79
5.14.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γυμνάσιο 79
5.14.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γενικό Λυκείο 79
5.14.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 80
5.14.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 80
5.15. Αξιολόγηση των Μαθητών 81
5.15.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γυμνάσιο 81
5.15.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –γενικό λύκειο 82
5.15.3. Επαγγελματικά Λύκεια–ΕΠΑ.Λ. 84
5.15.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ 84
5.16. Πρόοδος των Μαθητών 85
5.16.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γυμνάσιο 85
5.16.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –γενικό λύκειο 85
5.16.3. Επαγγελματικό Λύκειο – ΕΠΑ.Λ 86
5.16.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 86
5.17. Πιστοποίηση 86
5.17.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 86
5.17.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο 87
5.17.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) 87
5.17.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 87
5.18. Εκπαιδευτική Συμβουλευτική / Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης 87
5.18.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο 87
5.18.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γενικό Λύκειο 88
5.18.3. Επαγγελματικά Λύκεια ΕΠΑ.Λ. / Επαγγελματικές Σχολές ΕΠΑ.Σ 88
5.18.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 88
5.19. Ιδιωτική Εκπαίδευση 89
5.20. Διαφορετικά οργανωτικά σχήματα και Εναλλακτικές Δομές 90
5.20.1. Εκκλησιαστικά Σχολεία, Εκκλησιαστικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ε.Ι.Ε.Κ) 91
5.20.2. Μειονοτικά Σχολεία 91

5.20.3. Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης 91
5.20.4. Μουσικά Σχολεία 92
5.20.5. Καλλιτεχνικά Σχολεία 93
5.20.6. Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Γυμνασίου (Τ.Α.Δ.) και Ειδικά Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Λυκείου (Ε.Τ.Α.Δ.) 93
5.20.7. Πειραματικά Σχολεία 94
5.20.8. Σχολεία Ειδικής Αγωγής 94
5.20.9. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας – ΣΔΕ 94
5.21. Στατιστικά Στοιχεία 94
5.21.1. Υποχρεωτική και μη Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο, ΕΠΑ.Λ και Εναλλακτικές Εκπαιδευτικές Δομές 95
5.21.2. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ 97
6. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση 98
6.1. Ιστορική Επισκόπηση 99
6.1.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 99
6.1.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 99
6.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 100
6.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 101
6.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 102
6.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 102
6.3.1. Πανεπιστημιακός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης 102
6.3.2. Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης 102
6.3.3. Ανώτερες Σχολές 102
6.4. Γενικοί Στόχοι 103
6.4.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 103
6.4.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 103
6.4.3. Μεταπτυχιακές Σπουδές 103
6.5. Τύποι Ιδρυμάτων 104
6.5.1. Τύποι Ιδρυμάτων στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 104
6.5.2. Τύποι Ιδρυμάτων στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 104
6.5.3. Ανώτερη Εκπαίδευση 105
6.6. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση 105
6.6.1. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 106
6.6.2. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 106
6.6.3. Επιλογή Υποψηφίων Ειδικών Κατηγοριών στην Ανώτατη Εκπαίδευση 108
6.6.4. Μετεγγραφές Φοιτητών της Ανώτατης Εκπαίδευσης 109
6.6.5. Προϋποθέσεις Εισαγωγής σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 109
6.7. Έξοδα Εγγραφής και/ή Φοίτησης 109
6.8. Οικονομική Υποστήριξη των Φοιτητών 110
6.9. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους 111
6.9.1. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 111
6.9.2. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 111
6.9.3. Οργάνωση Ακαδημαϊκού Έτους στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 112
6.10. Κλάδοι Σπουδών, Εξειδίκευση 112
6.11. Πρόγραμμα Σπουδών 113
6.11.1. Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 113
6.11.2. Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 114
6.11.3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών 115
6.12. Μέθοδοι Διδασκαλίας 115
6.12.1. Μέθοδοι Διδασκαλίας στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 116
6.12.2. Μέθοδοι Διδασκαλίας στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 116
6.12.3. Μέθοδοι Διδασκαλίας στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 117

6.13. Αξιολόγηση Φοιτητών 117
6.13.1. Αξιολόγηση των Φοιτητών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 117
6.13.2. Αξιολόγηση των Φοιτητών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 118
6.13.3. Αξιολόγηση των Φοιτητών στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 118
6.14. Πρόοδος των Φοιτητών 119
6.14.1. Πρόοδος Φοιτητών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 119
6.14.2. Πρόοδος των Φοιτητών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 119
6.14.3. Πρόοδος των Φοιτητών στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 120
6.15. Πιστοποίηση 121
6.15.1. Πιστοποίηση Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 121
6.15.2. Πιστοποίηση Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 121
6.15.3. Πιστοποίηση Μεταπτυχιακών Σπουδών 122
6.16. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης 122
6.16.1. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση 123
6.16.2. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση 123
6.16.3. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών 124
6.17. Ιδιωτική Εκπαίδευση 124
6.18. Οργανωτικές Παραλλαγές, Εναλλακτικές Δομές 124
6.18.1. Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Γενικοί Στόχοι 125
6.18.2. Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Προϋποθέσεις Εισαγωγής 125
6.18.3. Μέθοδοι Διδασκαλίας / Εποπτικά Μέσα 126
6.18.4. Προσφερόμενα Μαθήματα 126
6.19. Στατιστικά Στοιχεία 128
6.19.1. ΠΙΝΑΚΑΣ 1 128
6.19.2. ΠΙΝΑΚΑΣ 2 128
6.19.3. ΠΙΝΑΚΑΣ 3 129
6.19.4. ΠΙΝΑΚΑΣ 4 129
7. Διά Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση για Νέους Αποφοίτους και Ενήλικες 130
7.1. Ιστορική Επισκόπηση 130
7.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 132
7.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 135
7.4. Γενικοί Στόχοι 137
7.5. Τύποι Ιδρυμάτων 138
7.5.1. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας – Σ.Δ.Ε. 138
7.5.2. Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων – ΚΕΕ 139
7.5.3. Σχολές Γονέων (Σχ.Γ.) 140
7.5.4. Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Ενηλίκων από Απόσταση (ΚΕΔΒΜΑΠ) 140
7.5.5. Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης – Ν.Ε.Λ.Ε. 141
7.5.6. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) 141
7.5.7. Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων 142
7.5.8. Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο – ΕΑΠ 144
7.6. Γεωγραφική Κατανομή και Πρόσβαση 144
7.7. Προϋποθέσεις Εγγραφής 145
7.8. Έξοδα Εγγραφής και/ή Φοίτησης 145
7.9. Οικονομική Υποστήριξη των Εκπαιδευομένων 145
7.10. Βασικοί Τομείς Εξειδίκευσης 145
7.11. Μέθοδοι Διδασκαλίας 146
7.12. Εκπαιδευτές/ Επιμορφωτές 146
7.13. Αξιολόγηση/Πρόοδος των Μαθητευομένων 146

7.14. Πιστοποίηση Σπουδών 146
7.15. Σχέσεις Εκπαίδευσης/Απασχόλησης 147
7.16. Ιδιωτική Εκπαίδευση 147
7.17. Στατιστικά Στοιχεία 148
7.17.1. Πίνακας 1: Προγράμματα ΓΓΔΒΜ 148
7.17.2. Πίνακας 2: Προγράμματα ΙΔΕΚΕ 149
8. Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτικό Προσωπικό 150
8.1. Αρχική Εκπαίδευση 150
8.1.1. Ιστορική Επισκόπηση 150
8.1.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 153
8.1.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 154
8.1.4. Ιδρύματα Εκπαίδευσης – Μέθοδοι Εκπαίδευσης 158
8.1.5. Προϋποθέσεις Εγγραφής 159
8.1.6. Πρόγραμμα Σπουδών, Ειδικές Δεξιότητες, Κλάδοι Εξειδίκευσης 159
8.1.7. Αξιολόγηση, Πιστοποίηση Τίτλων 160
8.1.8. Εναλλακτικοί Τρόποι Εκπαίδευσης 160
8.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση των Εκπαιδευτικών 161
8.2.1. Ιστορική Επισκόπηση 161
8.2.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 162
8.2.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 162
8.2.4. Πολιτική Σχεδιασμού 163
8.2.5. Πρόσβαση στο Επάγγελμα, Διορισμός 164
8.2.6. Βαθμός των Εκπαιδευτικών 174
8.2.7. Αναπληρώσεις 175
8.2.8. Υποστηρικτικά Μέτρα προς τους Εκπαιδευτικούς 177
8.2.9. Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών 179
8.2.10. Διαρκής Επιμόρφωση 180
8.2.11. Μισθοί Εκπαιδευτικών 182
8.2.12. ΄Ωρες Διδασκαλίας - Άδειες 185
8.2.13. Προαγωγή, Εξέλιξη 188
8.2.14. Μεταθέσεις 189
8.2.15. Απόλυση 191
8.2.16. Απόσυρση και Συνταξιοδότηση 192
8.3. Διοίκηση Σχολικής Μονάδας 193
8.3.1. Απαιτούμενα Προσόντα για το Διορισμό σε θέση Διευθυντή 193
8.3.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση 194
8.4. Έλεγχος της ποιότητας της εκπαίδευσης 194
8.4.1. Απαιτούμενα Προσόντα για το Διορισμό σε Θέση Σχολικού Συμβούλου 195
8.4.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση 195
8.5. Υπεύθυνος/οι Εκπαιδευτικής Στήριξης / Καθοδήγησης 197
8.6. Άλλο, μη Διδακτικό Προσωπικό 197
8.7. Στατιστικά Στοιχεία 198
8.7.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, 2007-2008 198
9. Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών θεσμών και του εκπαιδευτικού συστήματος 199
9.1. Ιστορική Επισκόπηση 199
9.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 201
9.2.1. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την αξιολόγηση Σχολείων/Ιδρυμάτων 202
9.3. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο 204
9.3.1. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 204
9.3.2. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο της Ανώτατης Εκπαίδευσης 208

9.3.3. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης 209
9.4. Αξιολόγηση Σχολείων / Ιδρυμάτων 210
9.4.1. Σχολικές λειτουργίες υπό αξιολόγηση και αξιολογητές σχολικών μονάδων στην Ελλάδα 211
9.4.2. Εσωτερική Αξιολόγηση 212
9.4.3. Εξωτερική Αξιολόγηση 212
9.4.4. Κοινή Αξιολόγηση 213
9.5. Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος 213
9.6. Η εκπαιδευτική έρευνα σε σχέση με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος. 214
9.7. Στατιστικά Στοιχεία 214
10. Ειδική Εκπαιδευτική Στήριξη και Ειδική Αγωγή 215
10.1. Ιστορική Επισκόπηση 215
10.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 216
10.3. Προσδιορισμός και Διάγνωση των Ομάδων-Στόχων 217
10.3.1. Ειδική Αγωγή 217
10.3.2. Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη και Ενισχυτική Διδασκαλία 218
10.4. Οικονομική Υποστήριξη στις Οικογένειες των Μαθητών 218
10.5. Ειδική Υποστήριξη στο πλαίσιο του κοινού Εκπαιδευτικού Συστήματος 219
10.5.1. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 219
10.5.2. Γενικοί Στόχοι 220
10.5.3. Ειδικά Μέτρα Υποστήριξης Μαθητών 221
10.6. Ειδική Εκπαιδευτική Υποστήριξη σε Ειδικά Σχολεία 223
10.6.1. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 224
10.6.2. Γενικοί Στόχοι 224
10.6.3. Γεωγραφική Κατανομή και Πρόσβαση 224
10.6.4. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολείου 224
10.6.5. Κατηγορίες Ηλικιών και Ομαδοποίηση Μαθητών 225
10.6.6. Οργάνωση του Σχολικού Έτους 226
10.6.7. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα 226
10.6.8. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εποπτικά Μέσα 226
10.6.9. Πρόοδος των Μαθητών 227
10.6.10. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης 228
10.6.11. Πιστοποίηση Σπουδών 229
10.6.12. Ιδιωτική Εκπαίδευση 229
10.7. Ειδικά Μέτρα για Παιδιά/Μαθητές Μεταναστών/Παλιννοστούντων 229
10.7.1. Προγράμματα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης για Παλιννοστούντες, Αλλοδαπούς και Τσιγγάνους Μαθητές στο πλαίσιο του Γενικού Σχολείου 230
10.7.2. Διαπολιτισμικά Σχολεία 231
10.7.3. Μειονοτικά Σχολεία 231
10.7.4. Στοχευμένα αναπτυξιακά προγράμματα 231
10.8. Στατιστικά Στοιχεία 232
11. Η Ευρωπαϊκή και Διεθνής Διάσταση στην Εκπαίδευση 236
11.1. Ιστορική Επισκόπηση 236
11.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί 236
11.3. Αρχές της Εθνικής Πολιτικής / Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο 237
11.4. Εθνικά Προγράμματα και Εθνικές Πρωτοβουλίες 237
11.4.1. Διμερή Προγράμματα και Διμερείς Πρωτοβουλίες 237
11.4.2. Πολυμερή Προγράμματα και Πολυμερείς Πρωτοβουλίες 237
11.4.3. Άλλα Εθνικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες 240
11.4.4. Ευρωπαϊκά Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα 242
11.5. Ευρωπαϊκή/Διεθνής Διάσταση μέσω του Εθνικού Προγράμματος Σπουδών 243

11.5.3. Εκπαίδευση ενηλίκων 246
11.6. Κινητικότητα και Ανταλλαγές 246
11.6.1. Κινητικότητα και Ανταλλαγές Μαθητών/ Φοιτητών 247
11.6.2. Κινητικότητα και Ανταλλαγές του Εκπαιδευτικού και Ακαδημαϊκού Προσωπικού 251
11.6.3. Κινητικότητα εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων στην εκπαίδευση ενηλίκων 252
11.7. Στατιστικά Στοιχεία 253
11.7.1. Αλλοδαποί και ομογενείς φοιτητές στα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά χώρα υπηκοότητας με συνολικό αριθμό άνω των 100 κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 253
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 253
11.7.2. Αλλοδαποί και ομογενείς φοιτητές στα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά γεωγραφική περιοχή κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 253
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 253
11.7.3. Αλλοδαποί και ομογενείς σπουδαστές στα Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά χώρα υπηκοότητας με συνολικό αριθμό άνω των 100 κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 254
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 254
11.7.4. Αλλοδαποί και ομογενείς σπουδαστές στα Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά γεωγραφική περιοχή κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 254
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 254
11.7.5. Προτεινόμενος από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. αριθμός Ελλήνων υποψηφίων υποτρόφων ανά χώρα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 255
11.7.6. Υποτροφίες από κληροδοτήματα, 2008-2009 255
11.7.7. Έλληνες φοιτητές στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά χώρα υποδοχής, για τα ακαδημαϊκά έτη 2006-2007 και 2007-2008. 256
Πηγή: Ι.Κ.Υ. 256
11.7.8. Πίνακας Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά τομέα σπουδών, για το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. 257
Πηγή: Ι.Κ.Υ. 257
11.7.9. Έλληνες εκπαιδευτικοί στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά χώρα υποδοχής και ανά τομέα σπουδών 257
11.8. Χρήσιμοι Δικτυακοί τόποι 257
Γλωσσάρι 259
Νομοθεσία 262
Ιδρύματα 273
Βιβλιογραφία 282

1. Πολιτική, Κοινωνική και Οικονομική Κατάσταση

1.1. Ιστορική Επισκόπηση

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Το ισχύον Σύνταγμα της χώρας ψηφίστηκε από τη Βουλή τον Ιούνιο του 1975 και αναθεωρήθηκε δύο φορές, το 1986 και το 2001.

Στις 12 Ιουνίου 1975 η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση για την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και στις 28 Μαΐου 1979 υπογράφτηκε στην Αθήνα η Πράξη Προσχώρησης της χώρας, η οποία τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1981. Την 1η Ιανουαρίου 2002 η Ελλάδα εντάχθηκε στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των 51 ιδρυτικών μελών του ΟΗΕ από το 1945. Ανήκει επίσης στο ΝΑΤΟ (Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου), το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον ΟΑΣΕ (Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη), τον ΟΟΣΑ (Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη) και τη ΔΕΕ (Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση). Έχει συνάψει πληθώρα διμερών και πολυμερών συμφωνιών και ως μέλος μετέχει σε όλες τις συνεργασίες της ΕΕ με άλλους οργανισμούς και ενότητες κρατών.

1.2. Εκτελεστική και Νομοθετική Εξουσία

Σύμφωνα με το Σύνταγμα (μέρος Γ΄, τμήμα Α΄, άρθρο 26) η νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενώ η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση, η οποία οφείλει να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της Βουλής.

Η Διοίκηση του Κράτους οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα και διαιρείται σε κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες. Οι κεντρικές υπηρεσίες είναι αρμόδιες για τη γενική κατεύθυνση, καθώς και το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων.

Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), των οποίων την πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι Δήμοι και τη δεύτερη βαθμίδα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Η εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα ασκείται κατ' εξοχήν από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ), το οποίο συνεπικουρείται στο έργο του από αρκετούς, εποπτευόμενους από αυτό φορείς με εξειδικευμένη αποστολή και δράση.

Εκτός από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, με το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και ιδίως με την επαγγελματική κατάρτιση, συνδέονται και άλλα Υπουργεία μέσω κάποιων από τους εποπτευόμενους φορείς τους.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

1.3. Θρησκεία

Οι σχέσεις πολιτείας και θρησκευτικών κοινοτήτων στην Ελλάδα καθορίζονται από το Σύνταγμα, τους εκτελεστικούς νόμους και τις διεθνείς συμβάσεις.

Δεν υπάρχει νομικός διαχωρισμός Κράτους και Εκκλησίας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας (μέρος Α΄, τμήμα Β΄, άρθρο 3) επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού.

Το Ελληνικό Σύνταγμα, επίσης, ορίζει (μέρος Β΄, άρθρο 13) ότι: 1) η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη, 2) η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις

θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός, 3) κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων, 4) οι λειτουργοί όλων των γνωστών θρησκειών υπόκεινται στην ίδια εποπτεία της πολιτείας και στις ίδιες υποχρεώσεις απέναντί της, όπως και οι λειτουργοί της επικρατούσας θρησκείας.

1.4. Γλώσσα του Κράτους και Άλλες Μειονοτικές Γλώσσες

Η επίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους είναι η ελληνική, η οποία χρησιμοποιείται σε όλη την επικράτεια και σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Η μουσουλμανική μειονότητα, η οποία ανέρχεται περίπου στο 1% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας και κατοικεί στην περιοχή της Θράκης, αριθμεί περί τα 100.000 μέλη, τα οποία είναι τουρκικής, πομακικής και τσιγγανικής καταγωγής.

Για την προαναφερθείσα μουσουλμανική μειονότητα λειτουργούν μειονοτικά σχολεία, στα οποία η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται στην τουρκική και παράλληλα στην ελληνική γλώσσα .

1.5. Δημογραφικά Στοιχεία

Η Ελλάδα βρίσκεται στο νοτιότατο άκρο της ηπειρωτικής Ευρώπης και καλύπτει έκταση 131.957 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας (ΕΣΥΕ), βασιζόμενα στην απογραφή του 2001, ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 10.934.080 κατοίκους. Από αυτούς 5,41 εκ. (49,51%) είναι άνδρες και 5,52 εκ. (50,49%) είναι γυναίκες. Στην αρχή του 2007 ο πληθυσμός της Ελλάδος εκτιμάται ότι ανερχόταν σε 11.171.740 άτομα. Ο ρυθμός ετήσιας αύξησης, το 2007, ήταν 3,8 επί πληθυσμού 1.000 κατοίκων, που ισούται με το συντελεστή 0,2 της φυσικής αύξησης (διαφορά του δείκτη γεννητικότητας από το δείκτη θνησιμότητας) συν το συντελεστή 3,6 της καθαρής μετανάστευσης. Στις 31/12/2007 ο πληθυσμός εκτιμάται ότι ανερχόταν σε 11.213.785 άτομα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των προβολών του πληθυσμού της ΕΣΥΕ, για το 2010 η μέση εκτίμηση για την προσδοκώμενη ζωή κατά τη γένεση ανέρχεται σε 77,75 έτη για τους άνδρες και σε 82,49 έτη για τις γυναίκες. Τις τελευταίες δεκαετίες η ποσοστιαία συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας 0-14 στο συνολικό πληθυσμό μειώνεται, ενώ αντίθετα αυξάνεται η ποσοστιαία συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας άνω των 65 χρονών. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, η δομή του πληθυσμού –κατά ομάδες ηλικιών— θα είναι τις επόμενες δεκαετίες αρκετά διαφορετική εξαιτίας των δυσμενών δημογραφικών αλλαγών και των τάσεων υπογεννητικότητας και γήρανσης του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, βάσει των τελευταίων διαθέσιμων πληθυσμιακών προβολών, οι οποίες βασίζονται στα αποτελέσματα της τελευταίας Απογραφής του 2001, ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδος θα ανέρχεται σε 11.500.000 περίπου άτομα το 2050 (μέση εκδοχή). Η δομή, όμως, του πληθυσμού θα είναι διαφορετική από αυτή του 2000, δηλαδή η αναλογία των παιδιών ηλικίας 0 – 14 ετών προβλέπεται να μειωθεί από 15,3% το 2000 σε 13,0% το 2050, ενώ η αναλογία της ομάδας ηλικιών 65 ετών και άνω προβλέπεται να αυξηθεί από 16,6% το 2000 σε 32,1% το 2050. Το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ηλικίας 15 – 64 ετών προβλέπεται να μειωθεί κατά 13,2 ποσοστιαίες μονάδες και από 68,1% το 2000 θα γίνει 54,9% το 2050.

Στις αρχές του 2009 ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού εξακολουθούσε να ζει στις μεγάλες πόλεις. Συγκεκριμένα, βάσει του υπολογιζόμενου πληθυσμού της χώρας, μόνο στα πολεοδομικά συγκρότηματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης κατοικεί περίπου το 36,3% και το 10,2% του συνολικού πληθυσμού, αντίστοιχα.

Ένα ενδιαφέρον, επίσης, στοιχείο στη δημογραφική εικόνα της Ελλάδας αποτελεί η εκτεταμένη μεταναστευτική ροή προς την χώρα τα τελευταία χρόνια, η οποία εντοπίζεται από τις αρχές της δεκαετίας του

1990 και αφορά κυρίως οικονομικούς μετανάστες από τα Βαλκάνια, τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες και ευρύτερα την Ανατολική Ευρώπη (βλ. πίνακα 1.7.6).

Επεξήγηση: Τα πληθυσμιακά στοιχεία αναφέρονται στο «μόνιμο πληθυσμό». Υπάρχει και ο «πραγματικός πληθυσμός» που ανέρχεται σε 10.964.020 κατοίκους. Από αυτούς 5.427.682 (49,50%) είναι άνδρες και 5.536.338 (50,50%) γυναίκες.

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (ΕΣΥΕ)

1.6. Οικονομία

Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη που επιτεύχθηκε στην Ελλάδα κατά την προηγούμενη δεκαετία διακόπτεται το 2008. Ο ρυθμός ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ επιβραδύνθηκε το 2008, διατηρώντας, ωστόσο, μία θετική διαφορά κατά 1,4 εκατοστιαίες μονάδες από το μέσο ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός ανάπτυξης παρέμεινε θετικός, κυρίως χάρη στην ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη, η οποία, με τη σειρά της, στηρίχθηκε στην πιστωτική επέκταση που ήταν αποτέλεσμα ενός αρκετά σταθερού χρηματοπιστωτικού τομέα.

Οι επενδύσεις μειώθηκαν σημαντικά, κατά 7,4% κατά τη διάρκεια του 2008. Οι δείκτες οικονομικού και επιχειρηματικού κλίματος είχαν επίσης πτωτική τάση. Ο όγκος των συνολικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών έφτασε το 4,0% το **2008**, σημειώνοντας όμως πτώση από το 5,8% του 2007. Από την άλλη μεριά, το **2008** ο όγκος των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών παρέμεινε σταθερός σε σχέση με την αύξηση 7,2% που είχε πραγματοποιηθεί το 2007. Σε συνέπεια αυτών των εξελίξεων, το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών σε εθνικολογιστική βάση μειώθηκε σε 13,8% του ΑΕΠ το 2008 σε σύγκριση με 14,7% το 2007.

Το επίπεδο συνολικής απασχόλησης παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο, ενώ η πραγματική αμοιβή ανά εργαζόμενο αυξήθηκε κατά 1,7%, λιγότερο από το 2007. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 7,4% το 2008 από 8,0% το 2007. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ όσο και ο αποπληθωριστής της ιδιωτικής κατανάλωσης αυξήθηκαν στο 3,5% και 4,1% αντίστοιχα το 2008 από 3,0% που ήταν το 2007.

Η οικονομική συρρίκνωση αποδείχθηκε πιο σοβαρή για την ελληνική οικονομία κατά τη διάρκεια του 2009. Κυκλικοί και διαρθρωτικοί παράγοντες συνέβαλαν στη σημαντική μείωση του ρυθμού ανάπτυξης κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του έτους. Επιπλέον, δεδομένου των περιορισμένων περιθωρίων για δημοσιονομικούς ελιγμούς, τα προσωρινά μέτρα σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας που υιοθετήθηκαν στις αρχές του 2009 δεν μπόρεσαν να αντισταθμίσουν την επερχόμενη οικονομική ύφεση.

Η υστέρηση στην εμφάνιση της ύφεσης στην Ελλάδα θα μπορούσε να αποδοθεί στη χρονική καθυστέρηση της διάδοσης της κρίσης από τις οικονομίες της Κεντρικής Ευρώπης στην περιφέρεια της ΕΕ, αλλά και στο μικρό μέγεθος της οικονομίας και τη σχετικά περιορισμένη εξωστρέφεια της χώρας. Παρόλα αυτά, οι οικονομικές εξελίξεις στη διάρκεια του 2009 επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από τις αρνητικές επιδόσεις των εξαγωγών και ειδικότερα τη μεγάλη μείωση των εισπράξεων στις μεταφορές και στον τουρισμό, την περιορισμένη πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, τη μειωμένη δραστηριότητα ξένων επενδύσεων, καθώς και την επιδείνωση του κλίματος εμπιστοσύνης, πράγμα το οποίο επηρεάστηκε επίσης από τις δημοσιονομικές εξελίξεις και την αύξηση των αναγκών για τη χρηματοδότηση του ακαθάριστου χρέους.

Κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του έτους, η παραγωγή μειώθηκε κατά 1,1% σε σύγκριση με το 2008. Σε ετήσια βάση, το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,7% στο τρίτο τρίμηνο του 2009, και κατά 0,4% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου σε σταθερές τιμές μειώθηκε κατά 18,6% σε ετήσια βάση κατά το τρίτο τρίμηνο, συμπεριλαμβανομένης και της κατά 22,5% συρρίκνωσης των επενδύσεων στον τομέα της στέγασης, 21,3% στα μηχανήματα και 19,1% στον εξοπλισμό μεταφορών. Κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων τριμήνων του 2009, η αύξηση των επενδύσεων εμφάνισε μια συνεχή επιδείνωση, σημειώνοντας μείωση κατά μέσο όρο κατά 10% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Η συνολική καταναλωτική δαπάνη σε σταθερές τιμές αυξήθηκε κατά 1,1% το τρίτο τρίμηνο του έτους σε σύγκριση με το 2008, ωθούμενη από την αύξηση κατά 9,4% των δημοσίων δαπανών, ενώ η ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη μειώθηκε κατά 0,8% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Κατά τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2009, η δημόσια κατανάλωση αυξήθηκε κατά μέσο όρο κατά 10,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά μέσο όρο κατά 1,1%, αν και παρουσίασε μία βαθμιαία βελτίωση κατά το τρίτο τρίμηνο.

Η επιδείνωση του εξωτερικού τομέα ήταν εμφανής στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Τα έσοδα από τις εξαγωγές υπηρεσιών μειώθηκαν σημαντικά κατά 22,3% σε ονομαστικούς όρους, κατά τη περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου, ενώ μειώθηκαν επίσης και οι εξαγωγές αγαθών κατά 17,9% κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου. Από την πλευρά των εισαγωγών, την ίδια περίοδο εμφανίστηκε μία μείωση ύψους 31,4% στις εισαγωγές αγαθών και 17% στις εισαγωγές υπηρεσιών. Συνολικά, για τα τρία πρώτα τρίμηνα του έτους, η πτώση του εξωτερικού τομέα είναι σημαντική, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών.

Στην αγορά εργασίας, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 9,3% κατά το τρίτο τρίμηνο του 2009 από 8,9% που ήταν το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Λόγω της ύφεσης που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία, οι πληθωριστικές πιέσεις περιορίστηκαν σημαντικά και, ως εκ τούτου, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αυξήθηκε κατά 1,2% κατά τους πρώτους έντεκα μήνες του 2009.

Υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων, η μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ εκτιμάται σε αρνητικό ποσοστό για το 2009 (βλ. πίνακα 1.7.2). Η μείωση του προϊόντος οφείλεται ως επί το πλείστον στην αρνητική συμβολή κατά 6,1 εκατοστιαίες μονάδες της έως πρόσφατα δυναμικής εγχώριας ζήτησης. Οι δαπάνες ιδιωτικής κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 1,5%, ενώ ακόμη πιο σημαντική μείωση κατά 18,8% προβλέπεται για τις επενδύσεις. Η μείωση του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου οφείλεται κυρίως στη σημαντική μείωση κατά 25% των επενδύσεων σε εξοπλισμό και την περαιτέρω συρρίκνωση του τομέα των κατασκευών κατά 13%. Η τελευταία, με τη σειρά της, αντανακλά μια μείωση κατά 22% των επενδύσεων στον τομέα της στέγασης.

Η μείωση των επενδύσεων είναι μεγαλύτερη για τον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, η συμβολή των επενδύσεων της γενικής κυβέρνησης αναμένεται επίσης να παραμείνει αρνητική για δεύτερη χρονιά. Από την άλλη μεριά, οι δημόσιες δαπάνες κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν αύξηση κατά 11% το 2009 από 0,6% κατά το προηγούμενο έτος.

Στον εξωτερικό τομέα, οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες και ο μειωμένος όγκος συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ αναμένεται να έχουν ένα σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στη ναυτιλία και στον τουρισμό. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών το 2009 αναμένεται να μειωθούν κατά 16%, αντικατοπτρίζοντας τη μείωση κατά 12% στις εξαγωγές αγαθών και κατά 19% στις εξαγωγές υπηρεσιών. Από την άλλη πλευρά, η σημαντική συρρίκνωση των σχετικών στοιχείων της αύξησης της εγχώριας παραγωγής αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση του όγκου των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 24,7%, ως αποτέλεσμα της πτώσης κατά 27% στις εισαγωγές αγαθών και κατά 17,3 % στις εισαγωγές υπηρεσιών. Συνολικά, ο εξωτερικός τομέας εκτιμάται ότι θα συμβάλλει θετικά στη συνιστώσα της ανάπτυξης κατά 4,95 εκατοστιαίες μονάδες. 7

Οι πληθωριστικές πιέσεις ήταν σημαντικά χαμηλότερες σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2008 ως συνέπεια των δυσμενών εξωτερικών και εγχώριων οικονομικών εξελίξεων. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ εκτιμάται σε 1,6% και ο αποπληθωριστής της ιδιωτικής κατανάλωσης σε 1,2%. Η κλιμάκωση των πιέσεων στην αγορά εργασίας είναι πιθανό να αυξήσουν το ποσοστό ανεργίας κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, φθάνοντας το 9% το 2009 (σε εθνικολογιστική βάση). Η συνολική απασχόληση αναμένεται να μειωθεί κατά 1,1%. Παρά το πάγωμα των μισθών στο δημόσιο τομέα, που είχε ανακοινώσει η κυβέρνηση, η αμοιβή ανά εργαζόμενο αναμένεται να αυξηθεί κατά 5,7%, σε σύγκριση με 5,9% το 2008.

Το 2010 η ελληνική οικονομία θα παραμείνει σε ύφεση, με το πραγματικό ΑΕΠ να αναμένεται να μειωθεί κατά 0,3%.

Επικαιροποιημένο Ελληνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης Αθήνα,Ιανουάριος 2010

1.7. Στατιστικά Στοιχεία

1.7.1. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

Κατά κεφαλή μεγέθη (σε τρέχουσες τιμές)

	2006*	**2007***	**2008***
Συνολικός πληθυσμός στο μέσο του έτους	11.148.533	11.192.849	11.237.068
Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε αγοραίες τιμές	19.124	20.386	21.281
Ακαθάριστο εθνικό εισόδημα σε αγοραίες τιμές	18.727	19.805	20.582
Καθαρό εθνικό εισόδημα σε αγοραίες τιμές	16.656	17.603	17.983
Καθαρό εθνικό διαθέσιμο εισόδημα	16.651	17.458	17.923

(*) Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Γ. Γ. ΕΣΥΕ, 2009

1.7.2. Ρυθμός ανάπτυξης

Έτος	Μεταβολή Ετήσιου ΑΕΠ
2006	4,5 %
2007	4,0 %
2008	2,9 % (ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΙΝΑΙ 2%)
2009	-1,1 % (πρόβλεψη)

Πηγή: Γ. Γ. ΕΣΥΕ, 2009 & EUROSTAT, 2009

1.7.3. Ποσοστό εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	2009*
Σύνολο	**54,00**
Διδακτορικός ή μεταπτυχιακός τίτλος	90,7
Πτυχίο ΑΕΙ	78,6
Πτυχίο ΤΕΙ	82,1
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης (υποχρεωτικής και μη υποχρεωτικής)	60,3
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης (μόνο υποχρεωτικής)	49,2
Απολυτήριο Δημοτικού	36,6
Μερικές τάξεις Δημοτικού	7,7
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	8,9

(*) Γ΄ τριμηνο 2009

Πηγή: Γ. Γ. ΕΣΥΕ, 2009

1.7.4. Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	2009*
Σύνολο	**9,3**
Διδακτορικός ή μεταπτυχιακός τίτλος	9,1
Πτυχίο ΑΕΙ	7,3
Πτυχίο ΤΕΙ	10,9
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης (υποχρεωτικής και μη υποχρεωτικής)	10,1
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης (μόνο υποχρεωτικής)	10,5
Απολυτήριο Δημοτικού	7,3
Μερικές τάξεις Δημοτικού	8,7
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	15,1

(*) Γ΄ τρίμηνο 2009

Πηγή: Γ. Γ. ΕΣΥΕ, 2009

1.7.5. Αστικός και αγροτικός πληθυσμός της Ελλάδας

Απογραφή πληθυσμού της 18ης Μαρτίου 2001

	Πληθυσμός			Ποσοστιαία κατανομή %	
	Σύνολο	**Αστικός**	**Αγροτικός**	**Αστικός**	**Αγροτικός**
α	10,964,020	7,980,414	2,983,606	72.8	27.2
β	10,934,097	8,211,646	2,722,451	75.1	24.9

Επεξηγήσεις: Τα στοιχεία της σειράς α αναφέρονται στον "πραγματικό πληθυσμό"

Τα στοιχεία της σειράς β αναφέρονται στο "μόνιμο πληθυσμό"

1.7.6. Μετανάστευση: Αλλοδαποί στην Ελλάδα

Σύνολο	663.297
Μετανάστες προερχόμενοι από την Ευρώπη	637.689
Μετανάστες προερχόμενοι από άλλες ηπείρους	25.608

Πηγή: Γ. Γ. ΕΣΥΕ, 2009

Επεξήγηση: Τα στοιχεία αναφέρονται στο "μόνιμο πληθυσμό" και σε αλλοδαπούς διαμένοντες νομίμως στην Ελλάδα στις 31 – 12 – 2008 (βάσει στοιχείων προς την Γ. Γ. ΕΣΥΕ από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και την Ελληνική Αστυνομία).

2. Γενική Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος και της Διοίκησης της Εκπαίδευσης

Η γενική οργάνωση και διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος βρίσκεται σε αντιστοιχία με την οργανωτική και διοικητική δομή του κράτους. Ως εκ τούτου, παρουσιάζει την ακόλουθη ιεραρχική διάρθρωση:

- Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
- Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και αντίστοιχα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε νομαρχιακό επίπεδο
- Κατά τόπους Γραφεία Εκπαίδευσης
- Σχολικές Μονάδες.

Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

2.1. Ιστορική επισκόπηση

Κατά τη διάρκεια του 19ου και ως τα μέσα του 20ου αιώνα πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα μια σειρά μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων στο χώρο της εκπαίδευσης, που αφορούσαν τη δομή του συστήματος, το περιεχόμενο των σπουδών αλλά και τη γλώσσα διδασκαλίας.

Με το Σύνταγμα του 1975 τίθεται το νέο γενικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής, που εισάγεται με την μεταρρύθμιση στην Παιδεία ένα χρόνο μετά. Πρόκειται για μια σημαντική, για τα μέχρι τότε δεδομένα, εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που συνοδεύεται από τις ακόλουθες αλλαγές:

- Καθιερώνεται η δημοτική γλώσσα ως γλώσσα διδασκαλίας καθώς και συγγραφής των διδακτικών βιβλίων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση διακρίνεται σε δύο ανεξάρτητους αυτοτελείς τριετείς κύκλους, το Γυμνάσιο και το Λύκειο.
- Η υποχρεωτική εκπαίδευση αυξάνεται από έξι (6) σε εννέα (9) έτη, δηλαδή μέχρι το τέλος του Γυμνασίου.
- Αναβαθμίζεται το επίπεδο της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και καταβάλλονται προσπάθειες για τον προσανατολισμό μεγαλύτερου αριθμού μαθητών προς αυτήν.
- Δίνεται έμφαση στον εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων, τη συγγραφή νέων βιβλίων και την καλύτερη διοίκηση και εποπτεία της εκπαίδευσης.

Κατά τη δεκαετία του 1980 εγκαινιάστηκε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα νομοθετικής μεταρρύθμισης στο χώρο της εκπαίδευσης, το οποίο, μέχρι το 1996, περιελάμβανε τις ακόλουθες κύριες αλλαγές:

- Εισαγωγή του μονοτονικού συστήματος στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.
- Εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και διδασκαλία τους από ειδικευμένο διδακτικό προσωπικό. Ενίσχυση της Ειδικής Αγωγής.

- Υποχρεωτική διδασκαλία της ξένης γλώσσας στο πρόγραμμα σπουδών του δημοτικού σχολείου.
- Καθιέρωση της υποχρωτικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Ίδρυση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- Αναβάθμιση των παιδαγωγικών σπουδών με μετατροπή τους από σχολές διετούς φοίτησης σε πανεπιστημιακά τμήματα τετραετούς φοίτησης.
- Διεύρυνση της συμμετοχικότητας στη διοίκηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Μετά τα μέσα της δεκαετίας του 1990 διακρίνουμε τις εξής κύριες εκπαιδευτικές αλλαγές:

- Αλλαγή του τρόπου εισαγωγής των υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Καθιέρωση του Ολοήμερου Σχολείου, καθώς και των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας.
- Σταδιακή εισαγωγή πολιτικών αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου.
- Αναβάθμιση των ΤΕΙ και μετατροπή τους σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τετραετούς φοίτησης.
- Ίδρυση Περιφερειακών Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.
- Συστηματοποίηση των πολιτικών και ενίσχυση των δομών που σχετίζονται με την Δια Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση.

Με την είσοδο στον 21ου, οι σημαντικότερες εκπαιδευτικές αλλαγές είναι οι ακόλουθες:

- Επέκταση στα (δέκα) 10 έτη της περιόδου υποχρεωτικής εκπαίδευσης που ξεκινά από την ηλικία των πέντε (5) ετών.
- Εκμάθηση δεύτερης ξένης γλώσσας από το δημοτικό.
- Μεταρρύθμιση στην Δευτεροβάθμια Επαγγαλματική Εκπαίδευση με την ίδρυση Επαγγελματικών Λυκείων(ΕΠΑ.Λ.) και Επαγγελματικών Σχολών(ΕΠΑ.Σ.).
- Ίδρυση του Ελληνικού Διεθνούς Πανεπιστημίου στην Ελλάδα.
- Νομοθετικές παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της αύξησης ευρωπαϊκής διάστασης των ελληνικών πανεπιστημιακών τμημάτων (π.χ. καθιέρωση των κοινών προγραμμάτων σπουδών).
- Εισαγωγή νέου πλαίσιου νόμου για την Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση.
- Εισαγωγή νόμου σχετικά με την αξιολόγηση των πανεπιστημίων.
- Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του εθνικού φορέα αναγνώρισης πανεπιστημιακών τίτλων με την ίδρυση του ΔΟΑΤΑΠ (Διαπανεπιστημιακός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης).
- Ολοκληρωμένες νομοθετικές παρεμβάσεις στο χώρο της δια βίου μάθησης.
- Μεταρρυθμιστικός Νόμος για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που καθιστά την εκπαίδευση υποχρεωτική για αυτά τα άτομα.
- Μέριμνα για θέματα Διαπολιτιστικής Εκπαίδευσης και θέματα ομογενών.
- Ενίσχυση της εκπαιδευτικής διοικητικής αποκέντρωσης της εκπαίδευσης.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Διεθνές Πανεπιστήμιο

Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ)

2.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετονομάστηκε σε Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ενώ στις αρμοδιότητες του περιήλθαν, εκτός από τα θέματα παιδείας, τα θέματα που αφορούν την έρευνα, τη δια βίου μάθηση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη σύνδεση αυτών με την αγορά εργασίας (Π.Δ.189/2009).

Περιέρχεται στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου μάθησης και θρησκευμάτων, η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας καθώς και η εποπτεία νομικών προσώπων και φορέων που εποπτεύονταν από αυτήν. Ο τελικός σχεδιασμός για την έρευνα εστιάζεται στους εξής τομείς: στην παραγωγή της έρευνας και της τεχνολογίας, στη διάχυση των "προϊόντων" της και στους τρόπους μετατροπής της έρευνας σε καινοτομία, ώστε αυτή να έχει συγκεκριμένο αποτέλεσμα στα δημόσια αγαθά και την παραγωγή.

Με νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αποτυπώνει με σαφήνεια τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης Δια Βίου Μάθησης ώστε αυτή να είναι αναπτυξιακή, ανθρωποκεντρική και κοινωνικά δίκαιη αναβαθμίζεται η λειτουργία υπαρχόντων θεσμών εκπαίδευσης ενηλίκων και τεχνικο-επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η ποιότητα όλων των δομών όπως η δυνατότητα διασύνδεσης και συνεργασίας τους και πιστοποιείται το τελικό μαθησιακό αποτέλεσμα. Απώτερος στόχος είναι η προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, με την παροχή γνώσης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, με συνεχή επικαιροποίηση των γνώσεων καθ' όλο τον εργασιακό βίο προκειμένου να καταπολεμηθεί η ανεργία και ο κοινωνικός αποκλεισμός, και να προωθηθεί η κοινωνική ενσωμάτωση.

Στο πλαίσιο της προαναφερθείσας στρατηγικής για την εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και τη σύνδεσή του με την αγορά εργασίας, μεταβιβάζονται στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, οι υπηρεσίες και η αρμοδιότητα εισήγησης, σχεδιασμού και εκτέλεσης πολιτικών και προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και η αρμοδιότητα εποπτείας των λειτουργειών του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.). Στο Υπουργείο Παιδείας περιέρχεται επίσης η αρμοδιότητα εισήγησης, σχεδιασμού και εκτέλεσης πολιτικών και προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης της Γενικής Γραμματείας Διαχείρησης Κοινοτικών και άλλων Πόρων καθώς και η εποπτεία της Εθνικής Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης (Ε.Ε.Δ.Β.Μ.) αλλά και του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ) του οποίου ο ρόλος ενισχύεται και διερύνεται στον τομέα των επαγγελματικών προσόντων όλων των μορφών εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στο πλαίσιο της περιφερειακής αποκέντρωσης της Διοίκησης της Εκπαίδευσης, ενισχύεται ο ρόλος των Περιφερειακών Διευθυντών, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αμεσότερα στις ανάγκες που εμφανίζει το εκπαιδευτικό σύστημα στη γεωγραφική τους αρμοδιότητα. Οι αλλαγές στη διοικητική λειτουργία, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, εντάσσονται στο συνολικό εγχείρημα αναδιοργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης.

Θεμελιώδη επιλογή της πολιτικής του ΥΠΔΒΜΘ αποτελεί η προώθηση της συστηματικής διαβούλευσης για θέματα εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο, και συνακόλουθα η αξιοποίηση του εθνικού διαλόγου και των επιμέρους προτάσεων των ομάδων ενδιαφέροντος, μέσω του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) και των θεματικών Οργάνων του, στην εκπόνηση εκπαιδευτικής πολιτικής (ειδικά σε ζητήματα αιχμής, όπως η αξιολόγηση, η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κ.λπ.).

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ)

2.3. Θεμελιώδεις Αρχές και Βασική Νομοθεσία

Η εκπαίδευση, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει ως σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλαση αυτών ως ελευθέρων και υπεύθυνων πολιτών.

Ειδικότερα, η εκπαιδευτική διαδικασία όπως αυτή προκύπτει από την κατάρτιση των σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών επιδιώκει την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή και την επιτυχή κοινωνική ένταξή του, μέσα από την ανάπτυξη νοητικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων. Κύριοι άξονες αυτής της προσπάθειας είναι οι:

- Παροχή γενικής παιδείας.
- Καλλιέργεια των δεξιοτήτων του μαθητή και ανάδειξη των ενδιαφερόντων του.
- Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και δυνατοτήτων μάθησης για όλους τους μαθητές.
- Ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας.
- Ευαισθητοποίηση για την αναγκαιότητα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και υιοθέτηση ανάλογων προτύπων συμπεριφοράς.
- Προετοιμασία για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας.
- Ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρώπινων δικαιωμάτων.
- Σύνδεση με την αγορά εργασίας.

Η βασική νομοθεσία περιλαμβάνεται στα κάτωθι:

- Σύνταγμα 2001(αρθ.16).
- Νόμος 682/1977: «Περί ιδιωτικών σχολείων ιδιωτικής εκπαίδευσης και σχολικών οικοτροφείων».
- Νόμος 1566/1985: «Για τη δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 2817/2000: «Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης».
- Νόμος 2916/2001: «Δομή της Ανώτατης Εκπαίδευσης και διευθέτηση θεμάτων του Τεχνολογικού Τομέα».
- Νόμος 2986/2002: «Οργάνωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 3027/2002 «Ρύθμιση θεμάτων Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων Ανώτατης Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- Υπ. Απ. 21072α/Γ2/2003 και Υπ. Απ. 21072β/Γ2/ 2003, «Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού και Γυμνασίου».
- Νόμος 3255/2004: «Ρυθμίσεις Θεμάτων όλων των Εκπαιδευτικών Βαθμίδων».

- Νόμος 3369/2005: «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης και Άλλες Διατάξεις».
- Νόμος 3467/06: «Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης και εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 3475/2006: «Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 3549/2007: «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων».
- Νόμος 3653/2008: «Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 3696/2008: «Ίδρυση και λειτουργία κολλεγίων και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»
- Π.Δ. 189/2009 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων"

Ν.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

άθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.3467/2006: Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.682/1977: Περί ιδιωτικών σχολείων γενικής εκπαίδευσης και σχολικών οικοτροφείων

Ν. 3653/2008: Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας και άλλες διατάξεις

Ν. 3696/2008: Ίδρυση και λειτουργία καλλεγίων και άλλες διατάξεις

Ν. 3699/2008: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

2.4. Γενική Δομή και Βαθμίδες της Εκπαίδευσης

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, 2009/10

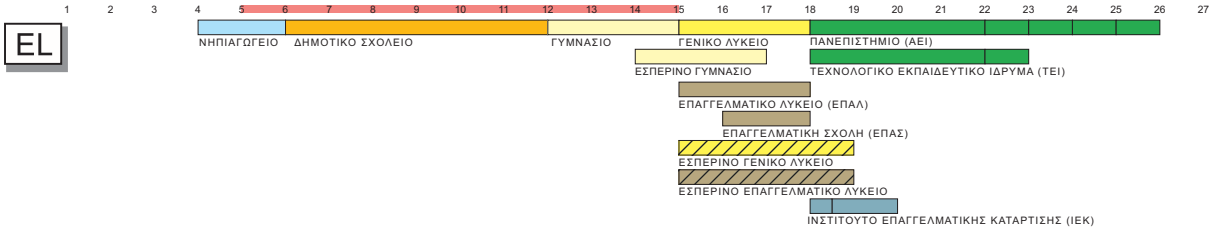

Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είναι αρμόδιο)	Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο είναι αρμόδιο)
Πρωτοβάθμια - ISCED 1	Ενιαία δομή - ISCED 1 + ISCED 2 (καμία θεσμική διάκριση μεταξύ ISCED 1 και 2)
Κατώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 2 (συμπεριλαμβανομένης της προ-επαγγελματικής)	Κατώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 2
Ανώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 3	Ανώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 3
Μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια - ISCED 4	
Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5A	Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5B
Αντιστοιχία με τα επίπεδα ISCED: ISCED 0	ISCED 1 ISCED 2

Πλήρους φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση	Μερικής φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση
Προγράμματα σπουδών μερικής φοίτησης ή συνδυασμός σχολείου και εργασιακής εμπειρίας	Επιπλέον έτος
-/n/- υποχρεωτική εργασιακή εμπειρία + διάρκεια	>> Σπουδές στο εξωτερικό

Πηγή: Ευρυδίκη

Η εκπαίδευση παρέχεται σε τρεις (3) βαθμίδες:

- Την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο.
- Τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Γυμνάσιο, το Λύκειο, Γενικό και Επαγγελματικό, καθώς και τις Επαγγελματικές Σχολές.
- Την Ανώτατη Εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια (ΑΕΙ), τα Πολυτεχνεία, τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την .
- Η φοίτηση στο δεύτερο κύκλο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι προαιρετική και η διάρκειά της ανέρχεται στα τρία (3) χρόνια για τα Ημερήσια Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια και τέσσερα (4) για τα εσπερινά.
- Επίσημη, αλλά αδιαβάθμιτη, είναι η κατάρτιση που παρέχεται από τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), που ανήκουν στην κατηγορία της μετα-υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Αναλυτικότερες πληροφορίες για τις βαθμίδες της εκπαίδευσης παρουσιάζονται στα αντίστοιχα κεφάλαια. (Κεφάλαιο 3 – Προσχολική Αγωγή, κεφάλαιο 4 – Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, κεφάλαιο 5 – Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, κεφάλαιο 6 – Ανώτατη Εκπαίδευση, κεφάλαιο 7 - Δια Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση).

2.5. Υποχρεωτική Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η εκπαίδευση στη χώρα μας είναι υποχρεωτική από την ηλικία των πέντε (5) έως την ηλικία των δεκαπέντε (15) ετών, χρονικό διάστημα που αντιστοιχεί σε Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο.

Όποιος έχει την επιμέλεια ανηλίκου μαθητή και παραλείπει την εγγραφή ή την εποπτεία του σε ό,τι αφορά τη φοίτησή του, τιμωρείται σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα.

2.6. Γενική Διοίκηση

Το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ) εποπτεύει τη διοίκηση όλων των σχολείων της χώρας, δια μέσου των Κεντρικών και Περιφερειακών Υπηρεσιών του καθώς και των Συμβουλίων γνωμοδοτικού και επιστημονικού χαρακτήρα, που έχουν συσταθεί και λειτουργούν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες. Στην Κεντρική Υπηρεσία συγκροτούνται επίσης τα Ανώτατα Συμβούλια για την Επιλογή Στελεχών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σε νομαρχιακό επίπεδο, την ευθύνη της διοικητικής εποπτείας και ελέγχου για τα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με αντίστοιχα Γραφεία που υπάγονται σε αυτές. Ο έλεγχος νομιμότητας του έργου τους ασκείται από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Σε επίπεδο περιφέρειας, ο διοικητικός έλεγχος ασκείται από τις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης οι οποίες με την σειρά τους υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης που συνιστούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου είναι αυτοδιοικούμενα. Σε αυτά, ασκείται έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μόνο για διοικητικές πράξεις για την έκδοση των οποίων συμπράττει και ο Υπουργός. Τη νομιμότητα των υπόλοιπων πράξεων Πανεπιστημίων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων κρίνουν - εφόσον κριθεί απαραίτητο - τα Δικαστήρια ή οι Ελεγκτές δημόσιας διοίκησης. Ο Υπουργός Παιδείας μπορεί να καλεί και να συζητά, για θέματα της αρμοδιότητάς τους, τους Πρυτάνεις των Πανεπιστημίων και τους Προέδρους των ΤΕΙ.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ)

2.6.1. Γενική Διοίκηση σε Εθνικό Επίπεδο

Η βασική ευθύνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, καθώς και η ευθύνη της διοίκησης της εκπαίδευσης σε όλος τους τομείς, υπηρεσίες και βαθμίδες ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Στο έργο του αυτό υποβοηθείται από δύο Υφυπουργούς με διακριτούς τομείς ευθύνης.

Μετά τον Υπουργό και τους Υφυπουργούς, ο Γενικός Γραμματέας προΐσταται όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου και ασκεί τις αρμοδιότητες που κάθε φορά του μεταβιβάζονται από τον Υπουργό και τους Υφυπουργούς.

ΣΣτο Υπουργείο Παιδείας υπάγονται επίσης: η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (ΓΓΝΓ) που έχει αρμοδιότητα να συμβάλει στη διασφάλιση και προώθηση των δικαιωμάτων των νέων ανθρώπων στη ζωή μέσα από ποικίλες δραστηριότητες που αναπτύσσει, η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.) που είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την υλοποίηση σε εθνικό επίπεδο και στον απόδημο ελληνισμό, ενεργειών που αφορούν την Δια Βίου Μάθηση και ιδίως: τη βασική εκπαίδευση ενηλίκων, τη γενική εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων, την κοινωνική-πολιτιστική επιμόρφωση και εκπαίδευση, την ανοικτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθώς και την εκπαίδευση εκπαιδευτών, η Γενική Γραμματεία Έρευνας και

Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), με το Π.Δ. 189/2009, που ενισχύει μέσω ανταγωνιστικών ερευνητικών και τεχνολογικών προγραμμάτων, τις ερευνητικές δραστηριότητες των παραγωγικών φορέων και στηρίζει τη μεταφορά και διάχυση προηγμένων τεχνολογιών προς τους εν λόγω φορείς της χώρας και τέλος, η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, που έχει την εποπτεία της εφαρμογής της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των θρησκευμάτων.

Η διοικητική διάρθρωση του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ) περιλαμβάνει, σε ανιούσα ιεραρχική κλίμακα, Τμήματα, Διευθύνσεις, Γενικές Διευθύνσεις, Ενιαίους Διοικητικούς Τομείς (Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Ανώτατης Εκπαίδευσης, Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Διαχείρησης Προγραμμάτων Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και Ενιαίος Διοικητικός Τομέας Θεμάτων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Εκπαίδευσης Ελληνοπαίδων Εξωτερικού, Διαπολιτιστικής Εκπαίδευσης και Αποκέντρωσης) και ένα Γενικό Συμβούλιο (Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών, Γενικών Αρχείων του Κράτους και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης). Των Ενιαίων Διοικητικών Τομέων προϊστανται Ειδικοί Γραμματείς, οι οποίοι διορίζονται με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού, των δε Γενικών Διευθύνσεων προϊστανται Γενικοί Διευθυντές, οι οποίοι επιλέγονται από τα μόνιμα διοικητικά στελέχη μέσω Ειδικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Οι Γενικοί Διευθυντές έχουν την ευθύνη του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων, του συντονισμού της λειτουργίας των Τομέων και των Διευθύνσεων που εποπτεύουν, της αξιολόγησης της ακολουθούμενης πολιτικής στο χώρο ευθύνης τους και της διατύπωσης εισηγήσεων-προτάσεων προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠΔΒΜΘ.

Ορισμένες δραστηριότητες και συγκεκριμένοι τομείς ευθύνης αναλαμβάνονται από αποκεντρωμένους δημόσιους Φορείς, εποπτευόμενους από το ΥΠΔΒΜΘ, όπως είναι:

- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ), που είναι η αρμόδια υπηρεσία για την επιστημονική έρευνα και μελέτη των θεμάτων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (βλ. και **9.3.1.**).

- Το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.Σ.Υ.Π.), που αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων για ζητήματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού και για μείζονος σημασίας ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής.(βλ. και **2.7**.)

- Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ), που είναι υπεύθυνο για την έρευνα σχετικά με παραμέτρους του εκπαιδευτικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης (βλ. και **9.3.1.**).

- Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), κύριο έργο του οποίου είναι η χορήγηση (μαθητικών, προπτυχιακών, μεταπτυχιακών) υποτροφιών (αναλυτικά στοιχεία για τη δράση του ΙΚΥ, βλ. **11.6.1.2.**).

- Το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ), βασικός στόχος του οποίου είναι η φροντίδα της μαθητικής και φοιτητικής νεολαίας, παράλληλα με την ανάπτυξη πολιτιστικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

- Ο Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), αρμοδιότητα του οποίου είναι ο έλεγχος της ισοτιμίας τίτλων Πανεπιστημιακών Σχολών του εξωτερικού προς τους αντίστοιχους τίτλους Σχολών των Ελληνικών Πανεπιστημίων και ΤΕΙ (βλ. και **6.**).

- Ο Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ), κύριο έργο του οποίου είναι η έκδοση και διάθεση κάθε είδους βιβλίου και εντύπου που είναι απαραίτητο για τις ανάγκες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης (βλ. και **9.3.1.**).

- Ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) κύριο έργο του οποίου είναι η οργάνωση και η λειτουργία των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), η υποβολή προτάσεων προς τον Υπουργό για τη χάραξη κατευθύνσεων, το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό της πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (βλ. και **5.1.2.**).

- Ο Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ), που αποστολή έχει τη μελέτη επιμορφωτικής πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το συντονισμό, την κατάρτιση και εφαρμογή επιμορφωτικών δράσεων και προγραμμάτων (βλ. **8.2.10.**).

- Η Εθνική Βιβλιοθήκη, αποστολή της οποίας είναι η συγκέντρωση, οργάνωση και απόδοση στο κοινό των γραπτών προϊόντων επιστήμης και πολιτισμού, σε κάθε δυνατή μορφή, που συνδέονται με την Ελλάδα.

- Το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, του οποίου αποστολή είναι η δραστηριοποίηση στη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, η σε υψηλό επίπεδο αφομοίωση της διεθνούς τεχνογνωσίας, η συνεχής επιστημονική και ερευνητική πρόοδος του ανθρώπινου δυναμικού.

- Το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ), του οποίου έργο είναι η ανάπτυξη, η εφαρμογή και η παρακολούθηση ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

- Το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ), του οποίου κύριο έργο είναι να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να υποστηρίζει την επαγγελνατική κατάρτιση προσαρμοσμένη στις εκάστοτε απαιτήσεις της αγοράς.

- Την Εθνική Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης (ΕΕΔΒΜ), της οποίας κύριο έργο είναι η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για ενήλικες και η χάραξη εθνικής στρατηγικής για τη δια βίου εκπαίδευση.

- Το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ), που έχει ως σκοπό την τεχνολογική και επιστημονική υποστήριξη των προγραμμάτων της Γ.Γ.Δ.Β.Μ και την υλοποίηση ενεργειών που αφορούν τη Δια Βίου Εκπαίδευση και Επιμόρφωση (βλ. και **7.1.**).

- Το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ), βασική αποστολή του οποίου αποτελεί η διαμόρφωση μιας ενιαίας στρατηγικής για τους στόχους και τις κατευθύνσεις του συστήματος επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ελλάδα.

- Το Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και το Μουσείο Τεχνολογίας με το Π.Δ. 24/2010.

Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας

Εθνικό Ιδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ)

Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Ν.Γ.)

Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ)

Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.ΣΥ.Π.)

Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (ΕΑΙΤΥ)

Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ)

Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ)

2.6.1.1. Διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Εθνικό Επίπεδο

Η διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ασκείται σε εθνικό επίπεδο από τις ακόλουθες Διευθύνσεις του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ):

- Διεύθυνση Προσωπικού Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευση
- Διεύθυνση Προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων
- Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής
- Διεύθυνση Διοικητικών Υποθέσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων
- Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων
- Διεύθυνση Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Θρησκευτικής Αγωγής.
- Διευύθυνση Φυσικής Αγωγής

2.6.1.2. Διοίκηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Εθνικό Επίπεδο

Σε επίπεδο Υπουργείου Παιδείας, η διοίκηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης ασκείται μέσω του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης που διακρίνεται στις ακόλουθες Διευθύνσεις και Τμήματα:

- Διεύθυνση Μελετών, Στατιστικής και Οργάνωσης
- Διεύθυνση Προσωπικού Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Σπουδών και Φοιτικής Μέριμνας
- Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας
- Διεύθυνση Τεχνολογικού Τομέα Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Τμήμα Διαπανεπιστημιακών Σχέσεων
- Τμήμα Διδακτικού Προσωπικού
- Τμήμα Διοικητικού και λοιπού Προσωπικού
- Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων και Μελετών
- Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης και Φοιτητικής Μέριμνας

- Τμήμα Σχεδιασμού, Ανάπτυξης Μεταπτυχιακών Σουδών και Έρευνας

2.6.2. Γενική Διοίκηση σε Επίπεδο Περιφέρειας

Στο πλαίσιο της πολιτικής για αποκέντρωση της εκπαίδευσης, η Διοίκηση ασκείται, σε επίπεδο Περιφέρειας, από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και, σε επίπεδο Νομαρχίας, από τις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, από τα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια και τις Επιτροπές Παιδείας.

2.6.2.1. Γενική Διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Επίπεδο Περιφέρειας

Για τη διοίκηση και τον έλεγχο της λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, οι οποίες υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης περιλαμβάνει τα Τμήματα: α) Διοίκησης, β) Επιστημονικής-Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γ) Επιστημονικής-Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με το νόμο 2986/2002 οι περιφερειακές υπηρεσίες, που αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας είναι:

- Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, των οποίων προϊσταται ο Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης

- Οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης - υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης

- Τα Γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς 0και τα Γραφεία Φυσικής Αγωγής - υπάγονται στις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης

- Τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.) - υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης

- Τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ) - υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης

- Τα Περιφερειακά Κέντρα Στήριξης και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.ΚΕ.Σ.Ε.Σ.) – υπάγονται

- Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) – υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης

- Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Προσχολικής Αγωγής, Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Ειδικής Αγωγής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης – υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης.

- Οι ακόλουθες υπηρεσίες που υπάγονται στις οικείες Διευθύνσεις ή Γραφεία Εκπαίδευσης:

- τα Κέντρα Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.)

- τα Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (γραφεία Σ.Ε.Π.)

- οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (Σ.Σ.Ν.)

- τα Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών Ε.Κ.Φ.Ε.)

- και τα Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΠΛΗ.ΝΕ.Τ.)

Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης λειτουργούν ένα Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΠΕ) και ένα αντίστοιχο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΔΕ).

Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΔΕ)

Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΠΕ)

Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.ΣΕΠ.)

Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.)

Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)

Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕΤ.)

Κέντρα Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.)

Περιφερειακά Κέντρα Στήριξης του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕΚΕΣΕΣ)

Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (Σ.Σ.Ν.)

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

2.6.2.2. Διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Νομαρχιακό Επίπεδο

Για τη διοίκηση και τον έλεγχο της λειτουργίας της Προσχολικής Αγωγής, της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε κάθε Νομαρχία λειτουργούν Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έχουν την έδρα τους στη πρωτεύουσα του Νομού.

Παράλληλα με τις Διευθύνσεις, λειτουργούν τα Γραφεία Εκπαίδευσης, τα Γραφεία Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και τα Γραφεία Φυσικής Αγωγής - ένα σε κάθε Νομό - η έδρα και η περιοχή αρμοδιότητας των οποίων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Σε επίπεδο Νομού λειτουργούν επίσης τα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Πρωτοβάθμιας / Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΥΣΠΕ/ΠΥΣΔΕ), τα οποία συγκροτούνται από το Νομάρχη σύμφωνα με νόμο και είναι αρμόδια για θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών κατ' εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος.

Στο ίδιο επίπεδο λειτουργούν και οι Νομαρχιακές Επιτροπές Παιδείας, ως κεντρικά Νομαρχιακά Όργανα, που συγκροτούνται από τους Νομάρχες και έχουν αρμοδιότητα σε θέματα ίδρυσης και λειτουργίας των σχολικών μονάδων σε επίπεδο νομού.

2.6.2.3. Διοίκηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Νομαρχιακό Επίπεδο

Δεν υπάρχει αντίστοιχη δομή διοίκησης δεδομένου ότι τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ).

2.6.3. Γενική Διοίκηση σε Τοπικό Επίπεδο

Στις παρακάτω υποενότητες, παρατίθενται στοιχεία για τη διοίκηση της εκπαίδευσης σε τοπικό επίπεδο ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

2.6.3.1. Διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Τοπικό Επίπεδο

Σε κάθε σχολείο ή σχολικό συγκρότημα λειτουργούν οι Σχολικές Επιτροπές, οι οποίες είναι δημοτικά ή κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα που καλύπτουν η καθεμία ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Ο αριθμός των μελών που μετέχουν στη διοίκηση των Σχολικών Επιτροπών μπορεί να είναι από πέντε (5) έως δεκαπέντε (15) μέλη με απόφαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και υποχρεωτικά μετέχουν σε αυτήν, ο Διευθυντής του σχολείου, ένας εκπρόσωπος του αντίστοιχου Συλλόγου Γονέων, εφόσον υπάρχει και εκπρόσωπος των Μαθητικών Κοινοτήτων.

Στις Σχολικές Επιτροπές ανατίθεται η διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για τη κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως και κάθε μέτρου για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

2.6.3.2. Διοίκηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Τοπικό Επίπεδο

Δεν υπάρχει αντίστοιχη δομή διοίκησης καθότι τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ).

2.6.4. Όργανα Διοίκησης και Διαχείρισης των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

Στις παρακάτω υποενότητες, μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

2.6.4.1. Όργανα Διοίκησης των Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Του Νηπιαγωγείου προϊσταται εκπαιδευτικός του κλάδου Νηπιαγωγών με οποιοδήποτε βαθμό.

Τα όργανα διοίκησης κάθε σχολείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι ο Διευθυντής, ο Υποδιευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων.

Διευθυντής ορίζεται όταν το Δημοτικό Σχολείο είναι τουλάχιστον τετραθέσιο. Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, το συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων, των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου των διδασκόντων. Μετέχει στην αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών του σχολείου και συνεργάζεται με τους Σχολικούς Συμβούλους.

Σε δεκαθέσια, τουλάχιστον, Δημοτικά Σχολεία ορίζεται και Υποδιευθυντής, ο οποίος αναπληρώνει το Διευθυντή όταν δεν υπάρχει, απουσιάζει ή κωλύεται. Επίσης, στα τετραθέσια και εννεαθέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία τοποθετείται Υποδιευθυντής, υπεύθυνος για το πρόγραμμα του σχολείου.

Ο Διευθυντής και ο Υποδιευθυντής του δημοτικού σχολείου είναι εκπαιδευτικοί του κλάδου δασκάλων με βαθμό Α΄. Στα μονοθέσια, διθέσια και τριθέσια δημοτικά σχολεία, διοίκηση ασκεί ο Προϊστάμενος του Σχολείου, ο οποίος είναι εκπαιδευτικός του κλάδου των δασκάλων, με οποιοδήποτε βαθμό.

Ο Σύλλογος των Διδασκόντων, ο οποίος αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες και έχει ως Πρόεδρο το Διευθυντή του σχολείου, αποτελεί συλλογικό όργανο για τη χάραξη κατευθύνσεων, την καλύτερη εφαρμογή των εγκυκλίων καθώς και των υπηρεσιακών εντολών και την καλύτερη λειτουργία του σχολείου.

Επίσης, σε κάθε σχολείο ή σχολικό συγκρότημα λειτουργούν οι Σχολικές Επιτροπές, (βλ. **2.6.3.1.**).

2.6.4.2. Όργανα Διοίκησης των Σχολικών Μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Όργανα διοίκησης των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι ο Διευθυντής, ο Υποδιευθυντής και ο Σύλλογος των Διδασκόντων.

Διευθυντές των Γυμνασίων, Γενικών Λυκείων και Επαγγελματικών Λυκείων ορίζονται εκπαιδευτικοί, διαφόρων κλάδων, με βαθμό Α΄.

Υποδιευθυντές ορίζονται σε Γυμνάσια, Γενικά Λύκεια και Επαγγελματικά Λύκεια όταν αυτά έχουν τουλάχιστον εννέα (9) τμήματα. Σε σχολικές μονάδες με συνολικά περισσότερα από δώδεκα (12) τμήματα ορίζεται και δεύτερος Υποδιευθυντής, ενώ όταν υπάρχουν περισσότερα από δεκαπέντε (15) τμήματα μπορεί να οριστεί και τρίτος Υποδιευθυντής.

Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες της σχολικής μονάδας με Πρόεδρο το Διευθυντή του Γυμνασίου/Λυκείου. Στις συνεδριάσεις του μπορούν να συμμετέχουν οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, οι Σχολικοί Σύμβουλοι καθώς και δύο εκπρόσωποι των μαθητών που προτείνονται από το Μαθητικό Συμβούλιο των Μαθητικών Κοινοτήτων για ειδικά θέματα που τους αφορούν.

Τα Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ) που υπάρχουν στην Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση και όπου εκπαιδεύονται εργαστηριακά μαθητές που προέρχονται από δύο τουλάχιστον Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια διοικούνται από το Διευθυντή, τον Υποδιευθυντή, τους Υπευθύνους Τομέων των Ειδικοτήτων, τους Υπευθύνους Εργαστηρίων και το Σύλλογο Διδασκόντων. Για τη διαχείριση των πόρων των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ισχύουν όσα αναφέρθηκαν για τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην προηγούμενη υποενότητα **2.6.4.1.**

Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ)

2.6.4.3. Όργανα Διοίκησης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, τα Πανεπιστήμια είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ).

Στην ακαδημαϊκή δομή κάθε πανεπιστημιακού Ιδρύματος υπάρχουν τα εξής τρία διακριτά επίπεδα: Σχολές, Τμήματα και Τομείς.

Κάθε Πανεπιστήμιο αποτελείται από Σχολές. Κάθε Σχολή συγκροτείται από διαφορετικά Τμήματα που καλύπτουν συγγενή επιστημονικά αντικείμενα και έχει κατά βάση συντονιστικές αρμοδιότητες.

Τα Τμήματα είναι οι βασικές λειτουργικές ακαδημαϊκές μονάδες που αντιστοιχούν στο γνωστικό αντικείμενο μίας επιστήμης και οδηγούν σε ένα ενιαίο πτυχίο. Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι το κύριο διοικητικό όργανο μέσα από το οποίο χαράσσεται η διδακτική και η ερευνητική πολιτική και ασκείται ο δημοκρατικός έλεγχος στην όλη εν γένει λειτουργία του κάθε πανεπιστημιακού Τμήματος.

Τα Τμήματα διακρίνονται περαιτέρω σε Τομείς που αντιστοιχούν σε μικρότερα και διακριτά μέρη του ευρύτερου γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, εφόσον αυτό το γνωστικό αντικείμενο είναι ιδιαίτερα ευρύ και ο αριθμός του κύριου διδακτικού ερευνητικού προσωπικού είναι επαρκής.

Ας σημειωθεί ότι οι διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες ενός Τμήματος ή ενός Τομέα μπορούν να ομαδοποιούνται και να συγκροτούνται σε ακόμη μικρότερες λειτουργικές (όχι ακαδημαϊκές) μονάδες, τα Εργαστήρια (ή Κλινικές στην Ιατρική).

Τα Πανεπιστήμια έχουν την ευθύνη της διαχείρισης των πόρων που προέρχονται τόσο από την κρατική επιχορήγηση όσο και από την περιουσία τους. Με Προεδρικό Διάταγμα, μετά από σύμφωνη γνώμη της

Συγκλήτου, είναι δυνατή η ίδρυση Ειδικού Νομικού Προσώπου Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου για την αξιοποίηση και διαχείριση της περιουσίας του Πανεπιστημίου.

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) επίσης, που μαζί με Πανεπιστήμια αποτελούν την Ανώτατη Εκπαίδευση, είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, υπό την εποπτεία του ΥΠΔΒΜΘ. Η λειτουργία και η οργάνωσή τους καθορίζονται από το Νόμο, ενώ ειδικότερα θέματα ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό κάθε ΤΕΙ.

2.7. Διαβουλεύσεις

Σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες προβλέπεται η συμμετοχή των πολιτικών-κοινωνικών παραγόντων και των συνδικαλιστικών εκπροσώπων των εργαζομένων στον προγραμματισμό και τη λήψη αποφάσεων για τη διατύπωση προτάσεων εκπαιδευτικής πολιτικής και τη συμμετοχή τους σε διοικητικές διαδικασίες που αναφέρονται στην εκπαίδευση. Στο χώρο της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, λειτουργούν τα ακόλουθα συλλογικά όργανα - σε επίπεδο εθνικό, νομαρχιακό και τοπικό - με τη συμμετοχή στελεχών Εκπαίδευσης, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων καθώς και διδασκόντων, γονέων και μαθητών:

- Ε.ΣΥ.Π.: Βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 127/2003, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας που εδρεύει στην Αθήνα, αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για ζητήματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού και για μείζονος σημασίας ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής. Στο πλαίσιο του Ε.ΣΥ.Π. λειτουργούν τα εξής επιμέρους Συμβούλια: α) Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.), β) Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.) και γ) Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Π.Δ.Ε.). Όργανα των εν λόγω Συμβουλίων αποτελούν ο Πρόεδρος, η Γραμματεία και η ολομέλειά τους στην οποία μεταξύ άλλων μετέχουν, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών καθώς και του Υπουργείου Παιδείας Δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Πρυτάνεις Πανεπιστημίων, Πρόεδροι των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ο Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ο Πρόεδρος του κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, εκπρόσωποι της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ), της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΔΟΕ), της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδος (ΟΙΕΛΕ) και άλλοι φορείς.

- Υπηρεσιακά Συμβούλια (ΥΣ) –κεντρικά και περιφερειακά: γνωμοδοτούν σε θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών, οι οποίοι εκπροσωπούνται στα ΥΣ μέσω των αιρετών εκπροσώπων τους.

- Νομαρχιακή Επιτροπή Παιδείας: αποτελείται από το Νομάρχη ή εκπρόσωπό του, εκπροσώπους των σχολικών συμβούλων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, της διοίκησης της εκπαίδευσης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Ομοσπονδίας Γονέων, των παραγωγικών τάξεων, των επιστημονικών φορέων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών. Η Επιτροπή διαμορφώνει προτάσεις και εισηγείται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο και στο Νομάρχη, με βάση τις εισηγήσεις των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων, για την κατανομή των πιστώσεων, την ίδρυση ή κατάργηση σχολείων και γενικότερα για θέματα λειτουργίας των δημοσίων σχολείων του Νομού.

- Δημοτική ή Κοινοτική Επιτροπή Παιδείας: λειτουργεί σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα και αποτελείται από εκπροσώπους του Δήμου ή της Κοινότητας, της Ένωσης Γονέων, Διευθυντές σχολείων, εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών. Η Επιτροπή εισηγείται στο Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας και στο Δημοτικό ή το Κοινοτικό Συμβούλιο – κατά περίπτωση - θέματα που αφορούν την καλύτερη λειτουργία και οργάνωση των σχολείων της περιοχής τους, την κατανομή των πιστώσεων, την κατάργηση ή τη συγχώνευση των σχολείων, την ανέγερση, την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτηρίων.

- Σχολικές Επιτροπές: Οι Σχολικές Επιτροπές συνιστούν δημοτικά ή/και κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα που καλύπτουν η καθεμία ένα ή περισσότερα σχολεία και στη διοίκηση των οποίων μετέχουν οι Διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, εκπρόσωποι του Συλλόγου Γονέων και εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

- Σύλλογος Διδασκόντων: αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες της σχολικής μονάδας, συνιστά βασικό όργανο διοίκησης και επίλυσης λειτουργικών θεμάτων του σχολείου, συνεδριάζει τακτικά, πριν από την έναρξη του σχολικού έτους και μία φορά στο τέλος κάθε τριμήνου / τετραμήνου, και έκτακτα, όταν κρίνεται σκόπιμο. Οι συνεδριάσεις του συλλογικού αυτού οργάνου γίνονται μέσα στο ωράριο του σχολείου και οπωσδήποτε εκτός ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων. Σκοπός του Συλλόγου των Διδασκόντων είναι η εξέταση θεμάτων σχετικά με την εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος, την προστασία και την υγεία των μαθητών και την οργάνωση της σχολικής ζωής, ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή λειτουργία του σχολείου.

- Σύλλογος Γονέων: Οι γονείς των μαθητών, για να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή τους στη σχολική ζωή, είναι οργανωμένοι σε συλλόγους. Οι γονείς των μαθητών κάθε σχολείου συγκροτούν ένα Σύλλογο Γονέων ενώ οι Σύλλογοι Γονέων των σχολείων της ίδιας κοινότητας ή δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος, συγκροτούν μια Ένωση Γονέων. Οι Ενώσεις Γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος συγκροτούν μία Ομοσπονδία Γονέων ενώ οι Ομοσπονδίες Γονέων της χώρας συγκροτούν τη Συνομοσπονδία Γονέων.

- Σχολικό Συμβούλιο: λειτουργεί σε κάθε σχολείο και αποτελείται από το Σύλλογο των Διδασκόντων, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Γονέων κι έναν εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έργο του είναι η στήριξη της σχολικής λειτουργίας.

Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΔΟΕ)

Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδος (ΟΙΕΛΕ)

Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.)

Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.)

Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Π.Δ.Ε.)

Υπηρεσιακά Συμβούλια (Υ.Σ.)

Π.Δ. 127/2003: Συγκρότηση, Οργάνωση, Λειτουργία, Διοικητική Υποστήριξη και Έδρα του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας

2.8. Τρόποι Χρηματοδότησης της Εκπαίδευσης

Η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης πραγματοποιείται, κατά κύριο λόγο, από το κράτος μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και σε μικρότερο βαθμό από μη κρατικές πηγές.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός καλύπτει τις δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού που απασχολείται στην εκπαίδευση, τις λειτουργικές δαπάνες των εκπαιδευτηρίων, τα βιβλία, τη μεταφορά των μαθητών, τη σίτιση και τη στέγαση μαθητών-φοιτητών, τις υποτροφίες και την προμήθεια οργάνων και μέσων διδασκαλίας.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων καλύπτει καταρχήν τις δαπάνες πάγιου κεφαλαίου, δηλαδή την αγορά ακινήτων, τις κατασκευές και επισκευές των κτηρίων και εγκαταστάσεων, την προμήθεια και συντήρηση του εξοπλισμού και των εργαστηρίων. Επίσης καλύπτει τις δαπάνες προετοιμασίας και δημιουργίας νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και γενικότερα τη στήριξη της συνολικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Βάσει του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013, οργανώνονται και υλοποιούνται καινοτόμα και αναπτυξιακά προγράμματα που χρηματοδοτούνται κατά 75% από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά 25% από εθνικούς πόρους. Πρόκειται για το τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) καθώς και για Περιφερειακά Επιχειρησιακά Πρόγραμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης σε επίπεδο υποδομών και εξοπλισμού για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και της δια βίου μάθησης. Βασικός στόχος του εγχειρήματος είναι η οργάνωση εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης κατά τρόπο ικανό να δίνει ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία, να οδηγεί σε απρόσκοπτη ένταξη στην αγορά εργασίας και να καταπολεμά τη σχολική διαρροή, ιδιαίτερα για τις ευπαθείς ομάδες.

Η ιδιωτική δαπάνη που διατίθεται για την εκπαίδευση, καλύπτει τον τομέα παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης από τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, που λειτουργούν παράλληλα με τα δημόσια. Επίσης, καλύπτει το κόστος για τις υπηρεσίες των ιδιωτικών φροντιστηρίων προσφοράς παράλληλης διδασκαλίας των μαθημάτων του σχολείου, των φροντιστηρίων ξένων γλωσσών και άλλων δραστηριοτήτων καθώς και των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούνται από την οικογένεια και τους εκπαιδευόμενους, συμπληρωματικά για παροχή ενισχυτικής διδασκαλίας.

2.8.1. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Προσχολικής Αγωγής και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Στην Ελλάδα η Προσχολική Αγωγή παρέχεται κατά κύριο λόγο από τα Νηπιαγωγεία που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας ενώ λειτουργούν παράλληλα και Παιδικοί Σταθμοί που ανήκουν στους Δήμους.

Η Προσχολική Αγωγή (Νηπιαγωγείο και η Δημοτική Εκπαίδευση Δημοτικό Σχολείο συναποτελούν το Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης και στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, με αποτέλεσμα, τα ποσά που αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί να αφορούν το σύνολο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα έτη 2008 και 2009 είχαν εγγραφεί στον Κρατικό Τακτικό Προϋπολογισμό για τη χρηματοδότηση της Προσχολικής Αγωγής και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σε τρέχουσες τιμές, πιστώσεις ως εξής:

Έτος	Προσχολική και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Τακτικός Προϋπολογισμός
2008	2.097.154.000 ευρώ
2009	2.227.169.000 ευρώ

Πηγή : ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

2.8.2. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τα έτη 2008 και 2009 είχαν εγγραφεί στον Κρατικό Τακτικό Προϋπολογισμό για τη χρηματοδότηση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε τρέχουσες τιμές, πιστώσεις ως εξής:

Έτος	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Τακτικός Προϋπολογισμός
2008	2.523.807.650 ευρώ
2009	2.668.776.800 ευρώ

Πηγή : ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

Επιπλέον, από τους προϋπολογισμούς των Γενικών Γραμματείων Περιφερειών για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είχαν εγγραφεί στους κρατικούς προϋπολογισμούς, σε τρέχουσες τιμές, πιστώσεις ως εξής:

Έτος	Ποσά που διατέθηκαν για τη μεταφορά των μαθητών
2008	96.000.000 ευρώ
2009	106.000.000 ευρώ

Πηγή : ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

2.8.3. Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Τα έτη 2008 και 2009 είχαν εγγραφεί στον Κρατικό Τακτικό Προϋπολογισμό για την επιχορήγηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης - Πανεπιστήμια και ΤΕΙ - σε τρέχουσες τιμές,πιστώσεις ως εξής:

Έτος	Πανεπιστήμια, Τακτικός Προϋπολογισμός
2008	1.078.554.000 ευρώ
2009	1.114.368.000 ευρώ

Πηγή: ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

Έτος	Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα, Τακτικός Προϋπολογισμός
2008	409.576.000 ευρώ
2009	424.129.000 ευρώ

Πηγή: ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

2.9. Στατιστικά Στοιχεία

Πίνακας 2.1: Συνολικές Πιστώσεις ΥΠΔΒΜΘ, 2008 - 2009

Έτος	Ποσό πιστώσεων
2008	6.775.709.500 ευρώ
2009	7.148.715.000 ευρώ

Πηγή: ΥΠΔΒΜΘ, Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων, 2010

3. Προσχολική Εκπαίδευση

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, 2009/10

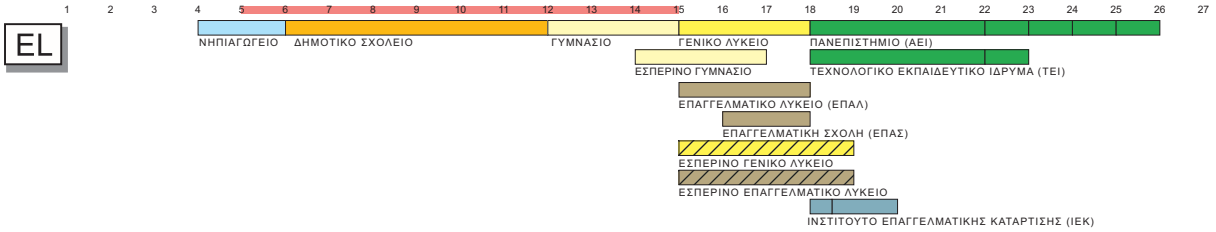

Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είναι αρμόδιο)	Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο είναι αρμόδιο)
Πρωτοβάθμια - ISCED 1	Ενιαία δομή - ISCED 1 + ISCED 2 (καμία θεσμική διάκριση μεταξύ ISCED 1 και 2)
Κατώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 2 (συμπεριλαμβανομένης της προ-επαγγελματικής)	Κατώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 2
Ανώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 3	Ανώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 3
Μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια - ISCED 4	
Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5A	Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5B
Αντιστοιχία με τα επίπεδα ISCED: ISCED 0	ISCED 1 ISCED 2
Πλήρους φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση	Μερικής φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση
Προγράμματα σπουδών μερικής φοίτησης ή συνδυασμός σχολείου και εργασιακής εμπειρίας	Επιπλέον έτος
-/n/- υποχρεωτική εργασιακή εμπειρία + διάρκεια	>> Σπουδές στο εξωτερικό

Πηγή: Ευρυδίκη

Η προσχολική εκπαίδευση και αγωγή στην Ελλάδα προσφέρεται σε Νηπιαγωγεία αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ), σε Παιδικούς Σταθμούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς αρμοδιότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) καθώς και σε αντίστοιχους ιδιωτικούς σταθμούς προσχολικής αγωγής.Τα Νηπιαγωγεία δέχονται νήπια 4 και 5 ετών, ενώ η φοίτηση των παιδιών 5 ετών είναι πλέον υποχρεωτική.

Στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης λειτουργεί παράλληλα και το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο με διευρυμένο ημερήσιο πρόγραμμα σε σχέση με το κοινό Νηπιαγωγείο.

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ)

3.1. Ιστορική Επισκόπηση

Νηπιαγωγεία

Στην Ελλάδα η προσχολική αγωγή έχει θεσμοθετηθεί από τον 19ο αιώνα. Η δομή και οι σκοποί του Νηπιαγωγείου, που αποτελεί μέρος της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, καθορίστηκαν το 1985 με τον νόμο πλαίσιο 1566. Τα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία ιδρύθηκαν το 1997. Το 2003 καταρτίστηκε Πρόγραμμα Σπουδών για τα Νηπιαγωγεία ενταγμένο στο ευρύτερο πλαίσιο του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος

Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕΠΠΣ). Το 2007 η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο έγινε υποχρεωτική για παιδιά 5 ετών. Βλέπε επίσης 3.3. και 8.1.1.1..

Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί ιδρύθηκαν και λειτούργησαν το 1935 με αρχικό σκοπό την ημερήσια περίθαλψη και μόρφωση των απόρων ανηλίκων. Το 1966 περιλήφθηκε στους σκοπούς των κρατικών σταθμών η «ενδιαίτησις, διαπαιδαγώγησις και ψυχαγωγία βρεφών και νηπίων, λόγω εργασίας της μητρός των ή εταίρων κοινωνικών αιτίων» (Άρθρο 10 ν. 4525/66). Οι σταθμοί αυτοί εποπτεύονταν από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και διοικούνταν από τα Τριμελή Διοικητικά Συμβούλια των κατά τόπους σταθμών.

Οι Κρατικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί έχουν πλέον μεταφερθεί στην αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και λειτουργούν ως Δημοτικοί ή Κοινοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί με βάση το πλαίσιο κανονισμού λειτουργίας που ορίστηκε το 2002 με Κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

3.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.) δίνει προτεραιότητα σε μέτρα για την ποιοτική αναβάθμιση της νηπιακής αγωγής. Κατ' αρχήν συνεχίζεται η σταδιακή επέκταση του «Ολοήμερου Νηπιαγωγείου», με τη λειτουργία του οποίου επιδιώκεται η ολοκληρωμένη προετοιμασία του παιδιού για το Δημοτικό Σχολείο, η εξυπηρέτηση των εργαζομένων γονέων και η ενίσχυση του ρόλου της κρατικής μέριμνας με στόχο τη μείωση των μορφωτικών-κοινωνικών διακρίσεων. Το σχολικό έτος 2007-2008 λειτούργησαν 2.759 Ολοήμερα Νηπιαγωγεία, ενώ το 2008-2009 μετατράπηκαν επιπλέον 139 Νηπιαγωγεία σε Ολοήμερα. Για την ενίσχυση του θεσμού του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου αναπτύχτηκε νέο πακέτο εκπαιδευτικού και υποστηρικτικού υλικού με πολλαπλούς αποδέκτες (γονείς, νηπιαγωγοί, μαθητές) που περιλαμβάνει τόσο έντυπο όσο και ηλεκτρονικό υλικό. Οργανώθηκαν σεμινάρια ενημέρωσης των εκπαιδευτικών στελεχών για το νέο αυτό παιδαγωγικό υλικό και το νέο πρόγραμμα. Παράλληλα αναπτύχθηκε περαιτέρω ο ιστότοπος του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου που υποστηρίζει τη λειτουργία του θεσμού και παρέχει δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών ανάμεσα στα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο θέμα της ομαλής μετάβασης των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο, που αποτελεί σημαντικό σταθμό στην εξέλιξη των παιδιών με καταλυτικές επιδράσεις στην προσωπικότητα και στη γενικότερη σχολική πορεία τους. Η μετάβαση αντιμετωπίζεται ως ένα θέμα που δεν αφορά μόνο το παιδί, αλλά όλα τα πρόσωπα και τους φορείς που σχετίζονται με αυτό. Στο πλαίσιο αυτό διοργανώθηκαν σεμινάρια για τα στελέχη της εκπαίδευσης, ενώ το θέμα της ομαλής μετάβασης στο Δημοτικό προβάλλεται ως κύρια ενότητα της ιστοσελίδας του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου. Η ιστοσελίδα αυτή απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, καθώς και σε γονείς – σημειώνοντας ότι οι τελευταίοι απαρτίζουν ένα διευρυμένο κοινό εφόσον επεκτάθηκε η υποχρεωτική φοίτηση στο νηπιαγωγείο.

Με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου πλαισίου λειτουργίας των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών των ΟΤΑ, λειτουργεί Ειδική Επιτροπή στο Υπουργείο Εσωτερικών με κύριο αντικείμενο την κατάρτιση γενικού παιδαγωγικού προγράμματος, τον καθορισμό νέων τεχνικών προδιαγραφών των χώρων καθώς και τη διαμόρφωση των λοιπών παραμέτρων που κατοχυρώνουν την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.

3.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Ο Νόμος Πλαίσιο 1566 του 1985 ορίζει ότι η πρωτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στα Νηπιαγωγεία όσον αφορά στην προσχολική αγωγή και στα δημοτικά σχολεία όσον αφορά στη δημοτική εκπαίδευση, καθώς και

ότι η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο είναι διετής. Στον ίδιο νόμο καθορίζονται οι σκοποί της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς και η οργάνωση της εκπαίδευσης των Νηπιαγωγών.

Με το Π.Δ. 200/1998 επαναπροσδιορίστηκαν τα θέματα λειτουργίας των Νηπιαγωγείων, ενώ πιο πρόσφατα ρυθμίστηκαν με Υπουργικές Αποφάσεις θέματα προγραμμάτων (Υ.Α. Φ32/190/81670/Γ1/ΦΕΚ 1420/τ. Β'/8-8-2007) και αριθμού νηπίων ανά τμήμα (Υ.Α. Φ3/898/97657/Γ1/ΦΕΚ 1507/τ. Β'/13-10-2006). Επίσης υπάρχει ειδικό πρόγραμμα σπουδών για τα Νηπιαγωγεία ως μέρος του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ 2003).

Από το 1997 και σε εφαρμογή του Άρθρου 3 του ν. 2525 θεσμοθετήθηκε η λειτουργία του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου – και του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου.

Σημαντική εξέλιξη είναι ότι η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία έγινε υποχρεωτική από το σχολικό έτος 2007/2008 για παιδιά πέντε (5) ετών ενώ παραμένει προαιρετική για παιδιά τεσσάρων (4) ετών με βάση το άρθρο 73 του ν. 3518/2006. Η επέκταση αυτή είχε ως συνέπεια την κατάργηση των τμημάτων Νηπιαγωγείων εντός των παιδικών σταθμών από το σχολικό έτος 2008-2009.

Οι Κρατικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που ιδρύθηκαν με βάση τον Νόμο 2/5-11-1935 έχουν σήμερα μεταφερθεί στην αρμοδιότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) – ν. 2218/94, 2503/97 και 2881/01 – και ονομάζονται Δημοτικοί ή Κοινοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί. Παρέχουν υπηρεσίες διαπαιδαγώγησης και φροντίδας για παιδιά από ηλικίας 6 μηνών έως 4 ετών. Με βάση τις διατάξεις του πρότυπου κανονισμού λειτουργίας του 2002 που ορίζουν τους σκοπούς, τους τρόπους διοίκησης και γενικότερα τις ελάχιστες προϋποθέσεις λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών (Κ.Υ.Α. 16065/22-4-2002) ο κάθε σταθμός συντάσσει δικό του κανονισμό λειτουργίας. Βασικό όργανο διοίκησης αποτελεί το Διοικητικό Συμβούλιο του Σταθμού.

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν. 3518/2006 (άρθρο 73, παρ.1): Θέματα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 200/1-7-1998: Οργάνωση και λειτουργία Νηπιαγωγείων

3.4. Γενικοί Στόχοι

Σκοπός του Νηπιαγωγείου όπως διατυπώνεται στον νόμο πλαίσιο 1566/85 είναι να βοηθήσει τα νήπια να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά και ειδικότερα τους βοηθά:

- Να καλλιεργούν τις αισθήσεις τους και να οργανώνουν τις πράξεις τους, κινητικές και νοητικές.
- Να εμπλουτίζουν και να οργανώνουν τις εμπειρίες τους από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και να αποκτούν την ικανότητα να διακρίνουν τις σχέσεις και αλληλεπιδράσεις που υπάρχουν μέσα σε αυτό.
- Να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης και έκφρασης με σύμβολα, γενικά και ιδιαίτερα στους τομείς της γλώσσας, των μαθηματικών και της αισθητικής.
- Να δημιουργούν διαπροσωπικές σχέσεις, που θα τα βοηθήσουν στη βαθμιαία και αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία.
- Να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες ελεύθερα και αβίαστα μέσα στο πλαίσιο του οργανωμένου περιβάλλοντος και να προσαρμόζονται στην αμφίδρομη σχέση ατόμου και ομάδας.

Σύμφωνα με το πλαίσιο του κανονισμού λειτουργίας τους, οι Δημοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, που είναι κυρίαρχα χώρος αγωγής και ασφαλούς διαμονής για παιδιά προσχολικής ηλικίας, έχουν σκοπό να

παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή που βοηθά τα παιδιά να αναπτυχθούν από κάθε πλευρά – σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά – βοηθώντας τους στην ομαλή μετάβαση από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον. Εξυπηρετούν τους εργαζόμενους κυρίως γονείς και πρέπει να ευαισθητοποιούν τους γονείς σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας, ενώ παράλληλα στοχεύουν στην εξάλειψη κατά το δυνατό των διαφορών που προκύπτουν από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των γονέων.

Για τους ειδικότερους στόχους που ικανοποιούνται με τη λειτουργία του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου, (βλ. 3.2.).

3.5. Γεωγραφική Κατανομή και Προσβασιμότητα

Γίνονται ιδιαίτερες παρεμβάσεις ώστε τα αγαθά της εκπαίδευσης να φτάσουν και στο πιο απομακρυσμένο σημείο της χώρας όπου κατοικούν μαθητές και λαμβάνονται αντισταθμιστικά μέτρα ώστε να αρθούν ή να περιορισθούν οι εκπαιδευτικές ανισότητες ανάμεσα στα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια. Ειδικότερα, το σχολικό έτος 2005-2006 από 5.629 Νηπιαγωγεία σε όλη τη χώρα, το 42% λειτουργούσε σε αγροτικές περιοχές, το 17% σε ημι-αστικές και το 41% σε αστικές (ΚΕΕ 2006).

Όσοι μαθητές Νηπιαγωγείου κατοικούν σε περιοχές που δεν διαθέτουν μονάδα άμεσα προσπελάσιμη, μεταφέρονται δωρεάν στο κοντινότερο Νηπιαγωγείο με λεωφορεία του δήμου ή υπεραστικά ή με άλλα μεταφορικά μέσα, κατάλληλα για την κάθε περίπτωση.

Όσον αφορά στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, το 2005-2006 λειτουργούσαν 1.792 Σταθμοί στους Δήμους και Κοινότητες της χώρας, εκ των οποίων το 52% σε περιφέρειες εκτός Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας (ΕΕΤΑΑ 2008).

3.6. Προϋποθέσεις Εισαγωγής και Επιλογή Εκπαιδευτικού Ιδρύματος/ Κέντρου Εκπαίδευσης

Η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία είναι διετής. Είναι υποχρεωτική η φοίτηση για παιδιά 5 ετών και προαιρετική για παιδιά 4 ετών. Προκειμένου να εγγραφεί ένα παιδί στο Νηπιαγωγείο θα πρέπει να έχει τη νόμιμη ηλικία, να κατοικεί στη σχολική περιφέρεια του Νηπιαγωγείου, καθώς και να έχει κάνει τα προβλεπόμενα εμβόλια και οδοντολογική εξέταση. Στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία φοιτούν νήπια χωρίς επιλογή εφόσον οι γονείς τους το επιθυμούν. Προκειμένου να εγγραφεί σε Νηπιαγωγείο μαθητής που δεν κατοικεί στην αντίστοιχη σχολική περιφέρεια, απαιτείται αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης ή Γραφείου Εκπαίδευσης. Στην περίπτωση που ο αριθμός των προσερχόμενων νηπίων υπερβαίνει τον αριθμό των παιδιών ανά τμήμα, εγγράφονται υποχρεωτικά τα νήπια ηλικίας πέντε (5) ετών και γίνεται κλήρωση για τις κενές θέσεις μόνο στα προνήπια, δηλ. στα παιδιά ηλικίας 4 ετών. Το σχ.έτος 2008-2009, στα δημόσια νηπιαγωγεία καλύφθηκαν όλα τα νήπια και το 93% των προνηπίων που ζήτησαν να εγγραφούν.

Τα παιδιά που εγγράφονται στους Παιδικούς Σταθμούς προέρχονται κατά κύριο λόγο από την περιοχή του ΟΤΑ, ενώ προβλέπεται να δίνεται προτεραιότητα σε παιδιά εργαζόμενων γονέων και οικονομικά αδύναμων οικογενειών, καθώς σε εκείνα που έχουν ανάγκη φροντίδας λόγω διαφόρων οικονομικών αιτίων. Τα κριτήρια αυτά και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κοινοποιούνται με ανακοινώσεις στους ΟΤΑ και στους Σταθμούς. Η τελική επιλογή των φιλοξενούμενων παιδιών γίνεται από το οικείο διοικητικό συμβούλιο του Σταθμού.

3.7. Οικονομική Ενίσχυση προς τις Οικογένειες των Μαθητών

Η φοίτηση είναι δωρεάν στα δημόσια σχολεία ενώ το εκπαιδευτικό υλικό επίσης παρέχεται δωρεάν. Επίσης οι μαθητές που κατοικούν μακριά από την έδρα του σχολείου, μεταφέρονται δωρεάν. Βλέπε και **4.7.**

Στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς μπορεί να επιβάλλονται μηνιαία τροφεία στις οικογένειες των φιλοξενούμενων παιδιών, σύμφωνα με την οικονομική τους δυνατότητα. Το Διοικητικό Συμβούλιο του

Σταθμού ορίζει τις περιπτώσεις των οικογενειών που απαλλάσσονται από την εισφορά αυτή ή την καταβάλλουν μειωμένη.

3.8. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών

Το διετές πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου διαχωρίζεται σε δύο ηλικίες, στα νήπια (παιδιά 5 ετών) και στα προνήπια (παιδιά 4 ετών).

Τα Νηπιαγωγεία είναι μονοθέσια και διθέσια. Τα πρώτα έχουν από 7-25 νήπια, τα δεύτερα από 26-50 νήπια. Ο αριθμός των νηπίων ανά νηπιαγωγό ορίζεται στα 25 νήπια.

Στα μονοθέσια Νηπιαγωγεία που λειτουργούν με μία /έναν νηπιαγωγό, συνυπάρχουν κατ' ανάγκην όλα τα νήπια και των δύο ηλικιών στο μοναδικό τμήμα-τάξη. Ο/Η νηπιαγωγός είναι υποχρεωμένη/ος να εργασθεί με το ίδιο τμήμα τουλάχιστον μία σχολική χρονιά. Σε κάθε Ολοήμερο Νηπιαγωγείο τοποθετούνται και υπηρετούν τουλάχιστον δυο νηπιαγωγοί.

Στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς εγγράφονται παιδιά από 6 μηνών έως 4 ετών. Ειδικότερα σε Νηπιακούς/Παιδικούς Σταθμούς από 2,5 ετών έως 4 ετών ενώ σε αποκλειστικά Βρεφικούς σταθμούς από 6 μηνών έως 2,5 ετών. Κάθε Βρεφικός Σταθμός συγκροτείται σε τμήματα σύμφωνα με την ηλικία: α) από 6 μηνών έως 1,5 ετών και β) από 1,5 έως 2,5 ετών. Αντίστοιχα συγκροτούνται τα τμήματα στους Νηπιακούς Σταθμούς: α) από 2,5 έως 3,5 ετών και β) από 3,5 έως 4,5 ετών. Στα Βρεφικά τμήματα φιλοξενούνται 12 βρέφη με 2 παιδαγωγούς και μία/έναν βοηθό. Κάθε τμήμα Παιδικού Σταθμού εξυπηρετεί έως 25 παιδιά με μία/έναν παιδαγωγό και μία/έναν βοηθό.

3.9. Οργάνωση Χρόνου

Την αρμοδιότητα για την οργάνωση του σχολικού χρόνου στα Νηπιαγωγεία έχει το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.. Το ημερήσιο πρόγραμμα για το Νηπιαγωγείο καθορίζεται με Υπουργικές Αποφάσεις. Αντίστοιχα όσον αφορά στους Σταθμούς των ΟΤΑ η αρμοδιότητα ανήκει στο Υπουργείο Εσωτερικών, ενώ υπάρχει ευελιξία ώστε το ημερήσιο πρόγραμμα να προσαρμόζεται στις τοπικές συνθήκες και ανάγκες.

3.9.1. Οργάνωση του Σχολικού έτους

Το διδακτικό έτος των Νηπιαγωγείων αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 21η Ιουνίου του επόμενου έτους, ενώ οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες αρχίζουν την 11η Σεπτεμβρίου και λήγουν την 15η Ιουνίου του επόμενου έτους.

Ορίζεται στο πρότυπο κανονισμό λειτουργίας τους ότι οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί λειτουργούν 11 μήνες το χρόνο. Κυρίως διακόπτουν τη λειτουργία τους τον Αύγουστο, αλλά μπορεί να διακόπτουν συνολικά ένα μήνα την περίοδο Ιουνίου - Ιουλίου σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες.

3.9.2. Εβδομαδιαίο και Ημερήσιο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Τα δημόσια Νηπιαγωγεία λειτουργούν από Δευτέρα έως Παρασκευή και το ημερήσιο πρόγραμμα διαρκεί από τις 8:15 μέχρι τις 12:15. Η προσέλευση γίνεται από τις 8:00 και η αποχώρηση έως τις 12:30. Το πρόγραμμα του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου είναι διευρυμένο κατά τέσσερις ώρες: ξεκινά όπως στο κοινό Νηπιαγωγείο και επεκτείνεται έως τις 15:45 με ώρα αποχώρησης 16:00. Επιπλέον υπάρχει και δυνατότητα προαιρετικής πρωινής ζώνης 7:00 με 8:00 εφόσον υπάρχει συμμετοχή τουλάχιστον 5 νηπίων.

Το ημερήσιο ωρολόγιο πρόγραμμα συντάσσεται από το διδακτικό προσωπικό σε συνεργασία με τον/την Προϊστάμενο/η του Νηπιαγωγείου και μπορεί να αναπροσαρμόζεται ύστερα από συνεργασία με το/τη Σχολική Σύμβουλο Προσχολικής Αγωγής.

Οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί λειτουργούν από Δευτέρα έως Παρασκευή και η καθημερινή προσέλευση μπορεί να γίνεται από τις 6:45 έως τις 9:00 ενώ η αποχώρηση από τις 13:00 έως τις 15:45. Οι οργανωμένες δραστηριότητες αγωγής μπορούν να ξεκινούν στις 9:30 και λήγουν στις 12:00 όταν διακόπτουν για φαγητό και ακολουθεί η σταδιακή αναχώρηση, καθώς και άλλες ελεύθερες δραστηριότητες. Το πρόγραμμα αυτό σύμφωνα με το πρότυπο κανονισμό λειτουργίας είναι ευέλικτο και ενδεικτικό, τηρούνται όμως στο κανονισμό λειτουργίας του κάθε σταθμού τα βασικά χρονικά σημεία (ώρες προσέλευσης - αναχώρησης, ώρες φαγητού, ανάπαυσης και διαλείμματος).

3.10. Αναλυτικό πρόγραμμα, Δραστηριότητες, Ώρες λειτουργίας σχολείου

Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, που εκπονήθηκε από το **Παιδαγωγικό Ινστιτούτο**, προσδιορίζονται οι κατευθύνσεις των Προγραμμάτων Σχεδιασμού και Ανάπτυξης δραστηριοτήτων της Γλώσσας, των Μαθηματικών, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Δημιουργίας και Έκφρασης και της Πληροφορικής. Τα προγράμματα αυτά δεν νοούνται ως διακριτά διδακτικά αντικείμενα, αλλά ως οδηγοί υλοποίησης δραστηριοτήτων που είναι αναπτυξιακά κατάλληλες και αποτελεσματικές για όλα τα παιδιά του Νηπιαγωγείου. Στόχος των προγραμμάτων είναι η ομαλή και πολύπλευρη κοινωνικοποίηση των παιδιών,για τη σωματική, συναισθηματική, νοητική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Τα προγράμματα οργανώνονται γύρω από «θεματικές ενότητες» που προκαλούν το ενδιαφέρον των παιδιών και είναι παιδαγωγικά κατάλληλα. Η προσέγγιση «θεματικών ενοτήτων» καθώς και τα σχέδια εργασίας (projects), είναι βασικά στοιχεία των προγραμμάτων και δίνουν έμφαση στη διαθεματικότητα, στην ολιστική αντίληψη της γνώσης και στην αξιοποίηση του ενδιαφέροντος και των ιδεών των παιδιών στη διαδικασία της μάθησης.

Ειδικότερα το ημερήσιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου περιλαμβάνει ώρες για ανάπτυξη διαθεματικών δραστηριοτήτων, για αυθόρμητες δραστηριότητες στις γωνιές δραστηριοτήτων, για διάλειμμα και πρόγευμα, ενώ ξεκινά και κλείνει με συζήτηση όπου γίνεται προγραμματισμός και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της ημέρας. Παρομοίως το ημερήσιο πρόγραμμα του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου αρχίζει και κλείνει με συζήτηση ενώ περιλαμβάνει περισσότερες ώρες διαθεματικών και αυθόρμητων δραστηριοτήτων και επιπλέον περιόδους διαλειμμάτων, γευμάτων και χαλάρωσης.

Στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς εφαρμόζεται ημερήσιο πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης με σκοπό την κοινωνικοποίηση και ομαλή συναναστροφή των παιδιών μεταξύ τους, την ενίσχυση της εξελικτικής τους πορείας και την εμπέδωση κλίματος ελευθερίας και ασφάλειας ώστε να εξασφαλίζεται η αρμονική ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών. Περιλαμβάνει ώρες για ατομικά προγράμματα εξέλιξης και ανάπτυξης του παιδιού, για ελεύθερη απασχόληση σύμφωνα με τους προαναφερόμενους στόχους, καθώς και ώρες γευμάτων και ανάπαυσης. Στόχος του παιδαγωγού είναι να αποκτήσουν τα παιδιά την ικανότητα συγκέντρωσης, αντενέργειας, εμπιστοσύνης στον εαυτό τους και στις δυνατότητες τους.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

3.11. Μέθοδος Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό

Οι εκπαιδευτικοί προσχολικής εκπαίδευσης υποστηρίζονται στο έργο τους τόσο από τις κατευθύνσεις που ορίζονται στο το πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου όσο και από τον «Οδηγό Νηπιαγωγού-Εκπαιδευτικοί Σχεδιασμοί-Δημιουργικά Περιβάλλοντα Μάθησης» (2005) το οποίο τους προσφέρει μια βάση θεωρητικής και μεθοδολογικής υποστήριξης και μια τράπεζα ιδεών με άμεσα παραδείγματα μαθησιακών δραστηριοτήτων. Ο Οδηγός Νηπιαγωγού Ολοήμερου Νηπιαγωγείου (2007) συμπληρώνει το παραπάνω προτείνοντας πρόσθετο υλικό και ιδέες κατάλληλες για το διευρυμένο πρόγραμμα του Ολοήμερου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Οδηγό Νηπιαγωγού, ολόκληρο το πρόγραμμα εργασίας του Νηπιαγωγείου προωθεί την ανάπτυξη της αυτονομίας ώστε τα παιδιά να μαθαίνουν μεταξύ άλλων να συνυπάρχουν, να συνεργάζονται και να αξιοποιούν γνώσεις και δεξιότητες που συνδέονται με διαφορετικές γνωστικές περιοχές. Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες ώστε μέσα σε ένα ελκυστικό, ασφαλές, φιλικό και πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον να εξασφαλίζονται κίνητρα και προϋποθέσεις μάθησης για όλα τα παιδιά, δηλαδή, βοηθά, συνεργάζεται, διαμεσολαβεί και διευκολύνει την όλη μαθησιακή διαδικασία.

Όσον αφορά στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς σύμφωνα με τον πρότυπο κανονισμό λειτουργίας τα παιδιά πρέπει να προσεγγίζονται με μέσο τη στοργή, το διάλογο, την επεξήγηση και την εμπιστοσύνη για να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και τις δυνατότητές τους.

3.12. Αξιολόγηση των Μαθητών

Στο Νηπιαγωγείο, η αξιολόγηση είναι διαρκής και βασίζεται στη συνεχή παρατήρηση της συμπεριφοράς των στάσεων και δραστηριοτήτων του νηπίου στην καθημερινή διαδικασία. Περιλαμβάνει τόσο την αρχική, διαγνωστική αξιολόγηση όσο και την τελική εκτίμηση του μαθησιακού αποτελέσματος σε επίπεδο ατομικό (σε σχέση, δηλαδή, με τον εαυτό του) καθώς και σε επίπεδο ομάδας.

Στο Νηπιαγωγείο δεν υπάρχει τυποποιημένη πορεία στη μάθηση, έτσι και οι μέθοδοι αξιολόγησης είναι διαφοροποιημένες. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, οι καταγραφές, οι περιστασιακές σημειώσεις του εκπαιδευτικού και ο φάκελος εργασιών του παιδιού, αποτελούν το φάκελο αξιολόγησης για κάθε παιδί. Οι γονείς έχουν πρόσβαση στο φάκελο αυτό. Ο/Η νηπιαγωγός ορίζει τουλάχιστον μία ημέρα το μήνα για συνεργασία με τους γονείς εκτός διδακτικού ωραρίου και συχνότερα εφόσον υπάρξει ανάγκη. Για την αντιμετώπιση περιπτώσεων νηπίων που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες ο/η νηπιαγωγός μπορεί να συνεργαστεί ακόμη και εντός αίθουσας διδασκαλίας με τους γονείς ή άλλους ειδικούς

Στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς το παιδαγωγικό προσωπικό ενημερώνει τους γονείς μία φορά το μήνα για τη γενική, εξέλιξη του παιδιού.

3.13. Μηχανισμοί Υποστήριξης

Με ευθύνη της/του νηπιαγωγού, τα νήπια έχουν το δικαίωμα κάθε είδους ειδικής βοήθειας στο πλαίσιο της διδακτικής δραστηριότητας και του ωραρίου διδασκαλίας.

Επιπλέον, εάν υπάρχει κάποιο ειδικό πρόβλημα με κάποιο μαθητή ζητείται η συνδρομή επιστημόνων από τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ).

Για την παροχή αγωγής και εκπαίδευσης σε νήπια με διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, λειτουργούν Νηπιαγωγεία Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και με ειδικά τμήματα Πρώιμης Παρέμβασης τα οποία έχουν σκοπό τη συστηματική παρέμβαση από την προσχολική ηλικία. Περισσότερες πληροφορίες 10.5. και 10.6.

Σε Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση της υγείας των παιδιών από παιδίατρο, ο οποίος επισκέπτεται για το σκοπό αυτό το σταθμό μία φορά το μήνα. Επίσης, ανάλογα με τις δυνατότητες του Δήμου ή Κοινότητας, μπορεί να προσφέρουν υποστηρικτικές υπηρεσίες ο Κοινωνικός Λειτουργός του σταθμού και εφόσον υπάρχει ο Ψυχολόγος.

3.14. Ιδιωτικός Τομέας

Στη χώρα μας λειτουργούν Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.), το οποίο ασκεί εποπτεία και έλεγχο μέσω των περιφερειακών του οργάνων διοίκησης, όπως αντίστοιχα συμβαίνει και με τα δημόσια σχολεία της κάθε περιοχής.

Άδεια για ίδρυση ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων δίνεται σε Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα ύστερα από απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Για τη λειτουργία ενός ιδιωτικού νηπιαγωγείου, και εφόσον αυτό ανταποκρίνεται στις οριζόμενες προδιαγραφές, δίδεται ετήσια άδεια, ενώ εφαρμόζονται οι διατάξεις περί οργάνωσης και λειτουργίας Νηπιαγωγείων του Π.Δ. 200/1998, καθώς και οι διατάξεις σχετικές με την Ιδιωτική Εκπαίδευση των νόμων 682/1977 και 1566/1985.

Κατά το σχολικό έτος 2009-2010 λειτουργούν στην Ελλάδα 406 ιδιωτικά νηπιαγωγεία που απασχολούν 633 νηπιαγωγούς και όπου φοιτούν 11056 νήπια.

Τέλος, λειτουργούν στη χώρα μας ιδιωτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ν.682/1977: Περί ιδιωτικών σχολείων γενικής εκπαίδευσης και σχολικών οικοτροφείων

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

3.15. Εναλλακτικά Οργανωτικά Σχήματα και Εναλλακτικές Δομές

Εκτός των γενικών Νηπιαγωγείων στη χώρα μας λειτουργούν και Πειραματικά Νηπιαγωγεία, τα οποία έχουν ως σκοπό την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων, μεθόδων διδασκαλίας και εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και την πρακτική παιδαγωγική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Επίσης λειτουργούν Ολοήμερα Νηπιαγωγεία τα οποία προσφέρουν διευρυμένο κατά 4 ώρες ημερήσιο πρόγραμμα (βλέπε **3.2.**), ενώ παράλληλα υπάρχουν Ολοήμερα Νηπιαγωγεία Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης – όπως και Νηπιαγωγεία ΕΑΕ κοινού ωραρίου.

Στις περιοχές με έντονη πυκνότητα αλλοδαπών ή τσιγγάνων μαθητών η σχολική φοίτηση των μαθητών υποστηρίζεται από τους προβλεπόμενους αντισταθμιστικούς θεσμούς (βλ. **κεφ 10).** Επίσης, για τα τσιγγανόπαιδα των οποίων οι οικογένειες έχουν επιλέξει το νομαδικό τρόπο διαβίωσης διευκολύνεται η εγγραφή των Ρομά μαθητών και τους παρέχεται κάρτας φοίτησης για την προσχολική αγωγή (βλ**.**4.17.).

3.16. Στατιστικά Στοιχεία

Πίνακας 3.1: Δημοσία και Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, Σχολικό Έτος 2007-08

	Δημόσια Νηπιαγωγεία	Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία
Σχολικές Μονάδες[α]	5.883	312
Μαθητές[α]	147.112	10.525
Μέσος Αριθμός Μαθητών ανά Σχολείο	25.0	33.7
Εκπαιδευτικοί[α]	12.727	567
Αναλογία Μαθητών προς Εκπαιδευτικούς	11.5	18.5
Μέσος αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα	16,0	20.8
Αριθμός Αποφοιτησάντων[α]	95.000	4.966

Πηγή: [α]ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Δι.Π.Ε.Ε, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής

Πίνακας 3.2: Κατανομή νηπίων κατά φύλο, ηλικία και φορέα, Σχολικό Έτος 2008-09

	Δημόσια Νηπιαγωγεία		Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία	
Μαθητές[α]	147.112		10.525	
Κατά φύλο **%** ***Αριθμός***[α]	**Κορίτσια**	**Αγόρια**	**Κορίτσια**	**Αγόρια**
	49,1 **%** *72.251*	50,9 **%** *74.861*	47.5 **%** *4.994*	52.5 **%** *5.531*
Κατά ηλικία **%**	**4 ετών**	**5 ετών**	**4 ετών**	**5 ετών**
Αριθμός[α]	35% *51.503*	65% *95.609*	20% *2.099*	80% *8.426*

Πηγή: [α]ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Δι.Π.Ε.Ε, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής

Πίνακας 3.3: Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των ΟΤΑ, Σχολικό Έτος 2005-2006

	Αριθμός	Ποσοστό
Μονάδες	1.792	
Βρέφη (6 μ. - 2,5 ετών)	6.641	8,5%
Νήπια (2,5 - 6 ετών)	71.631	91,5%
Σύνολο	78.272	100%

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ, Τμήμα Νομικών Προσώπων Ιδρυμάτων, και Επιχειρήσεων

Αποτύπωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος σε Επίπεδο Σχολικής Μονάδας

Εκθεση Καταγραφής, Αποτίμησης και Αξιολόγησης αναφορικά με Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των ΟΤΑ

Μελέτη Κατανομής Επιχορήγησης Κρατικών Παιδικών & Βρεφονηπιακών Σταθμών ΟΤΑ

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

4. Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, 2009/10

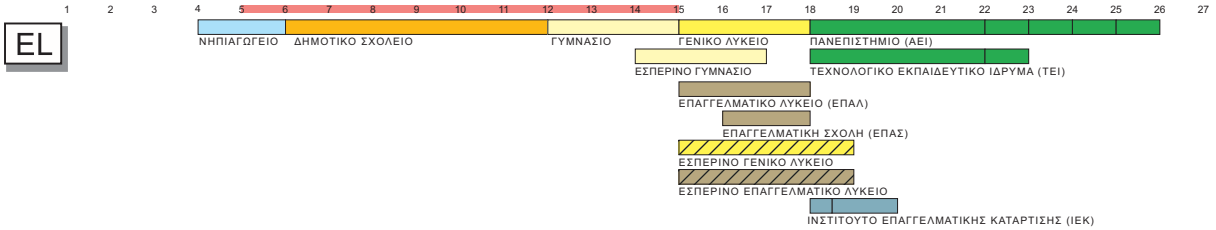

	Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είναι αρμόδιο)		Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο είναι αρμόδιο)
	Πρωτοβάθμια - ISCED 1		Ενιαία δομή - ISCED 1 + ISCED 2 (καμία θεσμική διάκριση μεταξύ ISCED 1 και 2)
	Κατώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 2 (συμπεριλαμβανομένης της προ-επαγγελματικής)		Κατώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 2
	Ανώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 3		Ανώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 3
	Μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια - ISCED 4		
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5A		Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5B
Αντιστοιχία με τα επίπεδα ISCED:	ISCED 0		ISCED 1 ISCED 2
	Πλήρους φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση		Μερικής φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση
	Προγράμματα σπουδών μερικής φοίτησης ή συνδυασμός σχολείου και εργασιακής εμπειρίας		Επιπλέον έτος
-/n/-	υποχρεωτική εργασιακή εμπειρία + διάρκεια	>>	Σπουδές στο εξωτερικό

Πηγή: Ευρυδίκη

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελεί μέρος της δεκάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και καλύπτει έξι τάξεις από την Α' έως τη Στ'. Παρέχεται σε Δημοτικά Σχολεία για παιδιά ηλικίας από 6 έως 12 ετών. Η φοίτηση είναι δωρεάν.

4.1. Ιστορική Επισκόπηση

Από τις αρχές του 19ου αιώνα με διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις καθορίστηκε το πλαίσιο λειτουργίας της στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Η υποχρεωτική και δωρεάν στοιχειώδης εκπαίδευση κατοχυρώνεται συνταγματικά το 1911. Το 1927 ορίζεται ότι τα έτη της υποχρεωτικής φοίτησης στη στοιχειώδη εκπαίδευση δεν μπορούν να είναι λιγότερα από έξι. Το 1976, καθιερώθηκε η εννιαετής δωρεάν εκπαίδευση για όλα τα Ελληνόπουλα, ηλικίας έξι (6) έως δεκαπέντε (15) ετών καθώς και η δημοτική γλώσσα σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Η φοίτηση στο νηπιαγωγείο γίνεται υποχρεωτική για παιδιά 5 ετών από το σχολικό έτος 2007-08, επεκτείνοντας την υποχρεωτική εκπαίδευση στα δέκα έτη.

Το 1997 παράλληλα προς τα κοινά Δημοτικά Σχολεία καθιερώθηκε η λειτουργία των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, τα οποία διαθέτουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο αναλυτικό πρόγραμμα και, περίπου την ίδια περίοδο, αναπτύσσεται το θεσμικό πλαίσιο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, μέτρα που

ανταποκρίνονταν στις νέες κοινωνικές πραγματικότητες της εποχής. Την τελευταία δεκαετία έχει εμπλουτιστεί το πρόγραμμα σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων, όπως η 2η ξένη γλώσσα, καθώς και νέων διδακτικών πρακτικών όπως η διαθεματική προσέγγιση και η Ευέλικτη Ζώνη (2003).

4.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Με στόχο την παροχή ολοκληρωμένης παιδείας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας, προωθούνται εφαρμοσμένες πολιτικές που εδράζονται στους εξής πυλώνες: α) Ανθρωποκεντρική εκπαίδευση, β) Περιβαλλοντική εκπαίδευση, γ) Πολυγλωσσία και Ελληνομάθεια, δ) Παιδεία, πολιτισμός, αθλητισμός και ε) Ψηφιακή Σύγκλιση. Στο πλαίσιο αυτό, το Δημοτικό Σχολείο καλείται να διαδραματίσει πολυλειτουργικό ρόλο, υλοποιώντας καινοτόμες κατευθύνσεις και προγράμματα που αναβαθμίζουν την παιδευτική διαδικασία.

Σε σχέση με την ανθρωποκεντρική εκπαίδευση λαμβάνονται μέτρα για τη στήριξη ή την επανένταξη ατόμων με αναπηρία και κοινωνικά ευάλωτων ομάδων (αναλυτική περιγραφή στο **κεφ. 10**). Ειδικότερα, ενισχύονται τα μέτρα για την αποτελεσματική ένταξη παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και της εφαρμογής αντισταθμιστικών και υποστηρικτικών θεσμών ώστε να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες μάθησης και κοινωνικής ένταξης για όλους τους μαθητές.

Στο πλαίσιο της υποστήριξης της πολυγλωσσίας προστέθηκε στο πρόγραμμα του Δημοτικού η διδασκαλία δεύτερης ξένης γλώσσας και προωθούνται ενέργειες ώστε να εισαχθεί από το επόμενο σχολικό έτος το Ευρωπαϊκό Χαρτοφυλάκιο Γλωσσών. Επίσης ξεκίνησε η συγγραφή νέων βιβλίων των Αγγλικών για όλες τις τάξεις του Δημοτικού. Γενικότερα το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. προωθεί ειδική πολιτική για την πολυγλωσσία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Η ψηφιακή σύγκλιση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση αποσκοπεί στην ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην περαιτέρω ανάπτυξη των υποδομών. Κάθε χρόνο επιμορφώνεται σημαντικός αριθμός δασκάλων στην εκπαιδευτική αξιοποίηση των ΤΠΕ και αυξάνεται συνεχώς το εκπαιδευτικό λογισμικό και επιγραμμικό διδακτικό και μαθησιακό υλικό που παρέχει το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.. Από φέτος παρουσιάζονται θέματα που αφορούν στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου από παιδιά και νέους..

Η Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αξιοποίησε τις ΤΠΕ στον τομέα της διοίκησης εγκαινιάζοντας ιστοσελίδα στην οποία αναρτήθηκαν όλα τα σχετικά κανονιστικά κείμενα και η οποία περιλαμβάνει λειτουργία επικοινωνίας με γονείς και εκπαιδευτικούς που συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας.

Το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. ενισχύει τους άξονες της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και του πολιτισμού και αθλητισμού με τη συνεχή ανάπτυξη τόσο των υποδομών όσο και τη στήριξη και επέκταση των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Ολυμπιακής Παιδείας και Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων τα οποία διοργανώνονται στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης και των προαιρετικών προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με τους υπεύθυνους συντονιστές στις κατά τόπους Διευθύνσεις.

Η πολιτική του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. για ένα σύγχρονο σχολείο αποσκοπεί στη βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών και λειτουργιών και στην ποιοτική αναβάθμιση της εκπαιδευτικής καθημερινότητας. Από τα εκπαιδευτικά μέτρα που προωθούνται είναι τα προγράμματα εισαγωγικής και δια βίου επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, τα σύγχρονα εποπτικά μέσα με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και η συνεχής εξάπλωση του θεσμού του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, το οποίο έχει διευρυμένο ωράριο και αξιοποιεί ποικιλία εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων, κυρίως βιωματικής μορφής. Ειδικότερα το 2008 διοργανώθηκαν σεμινάρια που αφορούσαν στη μετάβαση των μαθητών από το υποχρεωτικό πλέον Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό.

Το 2008 ανακοινώθηκε σημαντική πρωτοβουλία που προβλέπει τη δημόσια διαβούλευση με την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα για την απλούστευση των αναλυτικών προγραμμάτων όλων των βαθμίδων. Επίσης εκπονείται μελέτη από ειδική Ομάδα Εργασίας του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών στα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία. Τα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών θα συμβάλλουν στην υλοποίηση νέων προγραμμάτων σπουδών τα οποία απομακρύνονται από την πρακτική της αποστήθισης ενώ δίνουν έμφαση στην καλλιέργεια της αναλυτικής σκέψης και της κριτικής ικανότητας των μαθητών.

4.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Η δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης καθιερώθηκε με το Νόμο Πλαίσιο 1566 του 1985, που ισχύει μέχρι σήμερα. Με το νόμο αυτό, καθιερώνεται επίσης η εφαρμογή του μονοτονικού συστήματος στη νεοελληνική γραφή, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η διαδικασία σύνταξης αναλυτικών προγραμμάτων και αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων, κ.ά.

Το παραπάνω νομοθετικό πλαίσιο συμπληρώνεται και επικαιροποιείται με τους παρακάτω νεότερους νόμους και προεδρικά διατάγματα σε ισχύ έως σήμερα. Με τα ΠΔ 8/1995 και 121/1995 διαφοροποιείται η μέθοδος αξιολόγησης των μαθητών του Δημοτικού, η οποία αντιμετωπίζεται πλέον ως συνεχής παιδαγωγική διαδικασία. Με το ΠΔ 201/1998 ρυθμίζονται θέματα εκπαιδευτικής και διοικητικής λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου: σχολικός χρόνος, συλλογικά όργανα, κ.ά.

Ισχύουν ακόμη ο Ν. 2341/1995 που αναφέρεται στην εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας, ο Ν. 2413/1996 με τον οποίο θεσμοθετείται η διαπολιτισμική εκπαίδευση και νέος τρόπος εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων του εξωτερικού και ο Ν. 2525/1997 με τον οποίο καθιερώνεται το Ολοήμερο Δημοτικό. Με την Υπουργική Απόφαση 21072β/Γ2 του 2003 (ΦΕΚ 304/τ. Β΄/13.3.2003) καθιερώνεται το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών που αποτελεί ενιαία θεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Πιο πρόσφατα η φοίτηση στο νηπιαγωγείο γίνεται υποχρεωτική για παιδιά 5 ετών με βάση το Άρθρο 73 του Ν. 3518/2006.

Ν.2327/1995: Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν. 3518/2006 (άρθρο 73, παρ.1): Θέματα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2341/1995:Ρύθμιση θεμάτων του εκπαιδευτικού προσωπικού μειονοτικών σχολείων της Θράκης και της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις

Ν.2413/1996: Η ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 462/1991: Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Δημοτικού Σχολείου

Π.Δ.121/1995: Συμπλήρωση διατάξεων για την αξιολόγηση των μαθητών του δημοτικού σχολείου

Π.Δ.201/1998: Οργάνωση και λειτουργία δημοτικών σχολείων

Π.Δ.8/1995:Αξιολόγηση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου

4.4. Γενικοί Στόχοι

Σύμφωνα με τον Νόμο Πλαίσιο (1985), σκοπός της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών,

ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά.

Το πρόγραμμα σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης βασίζεται στις εξής γενικές αρχές:

α. την παροχή της γενικής παιδείας

β. την ανάδειξη των ενδιαφερόντων του μαθητή και την καλλιέργεια δεξιοτήτων

γ. την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών μάθησης για όλους τους μαθητές

δ. την ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας

ε. την προετοιμασία για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας

στ. την προαγωγή της φυσικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας και

ζ. την ευαισθητοποίηση για την αναγκαιότητα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και την υιοθέτηση νέων προτύπων συμπεριφοράς.

4.5. Γεωγραφική Κατανομή και Προσβασιμότητα

Η ιδιάζουσα γεωγραφική μορφολογία του ελληνικού χώρου, στο οποίο κυριαρχούν οι ορεινές περιοχές και τα πολυάριθμα νησιά, δημιουργεί δύσκολες συνθήκες προσβασιμότητας. Παρόλα αυτά, η πολιτική του Υπουργείου Παιδείας εξασφαλίζει ότι Δημόσια Δημοτικά Σχολεία υπάρχουν σε όλη την επικράτεια, ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Για το λόγο αυτό υπάρχουν σχολικές μονάδες από μονοθέσιες (δηλαδή, ένας δάσκαλος για όλες τις τάξεις) στις περιοχές εκείνες που διαθέτουν ελάχιστο μαθητικό πληθυσμό έως και δωδεκαθέσιες σε πυκνοκατοικημένες περιοχές με μεγαλύτερο αριθμό μαθητών.

Όσοι μαθητές κατοικούν σε δυσπρόσιτες ή αραιοκατοικημένες περιοχές που δε διαθέτουν αντίστοιχη σχολική μονάδα άμεσα προσπελάσιμη, μεταφέρονται δωρεάν στο κοντινότερο σχολείο με υπεραστικά λεωφορεία ή με άλλα μεταφορικά μέσα, κατάλληλα για την κάθε περίπτωση. Σημειώνεται ότι οι Νομάρχες οφείλουν να αναπροσαρμόζουν τα δρομολόγια των υπεραστικών συγκοινωνιακών μέσων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των μαθητών.

4.6. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολείων

Στην Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου εγγράφονται μαθητές που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου, του έτους εγγραφής, ηλικία έξι (6) ετών.

Η δυνατότητα φοίτησης σε συγκεκριμένο δημόσιο σχολείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξαρτάται από την περιοχή κατοικίας του μαθητή. Κάθε σχολείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ανήκει σε ορισμένη σχολική περιφέρεια τα όρια της οποίας καθορίζονται από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκπαίδευσης. Τα Πειραματικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης δεν έχουν σχολική περιφέρεια και η εγγραφή των μαθητών γίνεται κατόπιν κλήρωσης. (βλ. 4.17.).

Προκειμένου για την εγγραφή στην Α΄ τάξη του Δημοτικού, εκτός από τη βεβαίωση παρακολούθησης Νηπιαγωγείου και το πιστοποιητικό γεννήσεως, είναι απαραίτητα ορισμένα πιστοποιητικά υγειονομικών εξετάσεων και εμβολιασμών, καθώς και βεβαίωση παρακολούθησης Νηπιαγωγείου.

4.7. Οικονομική Ενίσχυση προς τις Οικογένειες των μαθητών

Η φοίτηση στη δημόσια πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι δωρεάν και περιλαμβάνει την παροχή των βιβλίων σε κάθε μαθητή και του συνοδευτικού εποπτικού υλικού.

Οι μαθητές που κατοικούν μακριά από την έδρα του σχολείου τους, μεταφέρονται δωρεάν και η δαπάνη αυτή βαρύνει εξ ολοκλήρου το Δημόσιο. Προβλέπεται επίσης στις περιπτώσεις εκείνες όπου η μεταφορά με λεωφορεία καθίσταται αντικειμενικά αδύνατη η καταβολή μηνιαίου επιδόματος στην οικογένεια για κάθε τέκνο.

Για οικογένειες με χαμηλό εισόδημα (λιγότερο των 3.000 ευρώ) προβλέπεται εισοδηματική ενίσχυση το ύψος της οποίας ανέρχεται στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ετησίως για κάθε παιδί μαθητή υποχρεωτικής εκπαίδευσης που φοιτά σε δημόσιο σχολείο.

4.8. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών

Το σύνολο των μαθητών ενός Δημοτικού Σχολείου κατανέμεται σε έξι (6) τάξεις, σύμφωνα με την ηλικία τους, δηλαδή, στην Α' τάξη φοιτούν οι μαθητές 6 ετών κ.ο.κ.. Τα τμήματα σε σχολεία με από 10 έως και 45 μαθητές (μονοθέσια, διθέσια, τριθέσια) έχουν έως 15 μαθητές, ενώ τα τμήματα στα λοιπά σχολεία έχουν έως 25 μαθητές (Κ.Υ.Α. Φ3/897/97652/Γ1/ΦΕΚ 1507/τ. Β'/13.10.2006).

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ένας εκπαιδευτικός διδάσκει όλα τα μαθήματα εκτός της φυσικής αγωγής, της μουσικής και των ξένων γλωσσών τα οποία διδάσκονται από εκπαιδευτικούς αντίστοιχης ειδικότητας. Στην περίπτωση της φυσικής αγωγής και μουσικής, αν δεν υπάρχουν εκπαιδευτικοί της αντίστοιχης ειδικότητας, διδάσκονται από τον δάσκαλο της τάξης.

4.9. Οργάνωση Σχολικού Χρόνου

Η οργάνωση του σχολικού χρόνου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ορίζεται σε κεντρικό επίπεδο (Π.Δ. 201/1998).

4.9.1. Οργάνωση του Σχολικού ΄Ετους

Το διδακτικό έτος στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 21η Ιουνίου του επόμενου έτους, ενώ η διδασκαλία των μαθημάτων αρχίζει την 11η Σεπτεμβρίου και λήγει την 15η Ιουνίου του επόμενου έτους.

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους υπάρχουν διακοπές – των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα — διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων συνολικά. Οι καλοκαιρινές διακοπές των μαθητών διαρκούν από τη 16η Ιουνίου μέχρι τη 10η Σεπτεμβρίου και των εκπαιδευτικών από την 22η Ιουνίου μέχρι την 31η Αυγούστου.

Το διδακτικό έτος περιλαμβάνει 35 εβδομάδες διδασκαλίας, και κάθε βδομάδα 5 ημέρες (από Δευτέρα έως Παρασκευή) για σύνολο 175 ημέρες διδασκαλίας ετησίως.

4.9.2. Διδακτικό Ωράριο

<table>
<tr><td>08:00 – 08:10</td><td>10΄</td><td>Υποδοχή μαθητών</td><td rowspan="10">ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ</td><td colspan="2" rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>08:10 – 09:40</td><td>90΄</td><td>1η διδακτική περίοδος (1η και 2η ώρα)</td></tr>
<tr><td>09:40 – 10:00</td><td>20΄</td><td>Διάλειμμα</td><td rowspan="9">ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ</td></tr>
<tr><td>10:00 – 11:30</td><td>90΄</td><td>2η διδακτική περίοδος (3η & 4η ώρα)</td></tr>
<tr><td>11:30 – 11:45</td><td>15΄</td><td>Διάλειμμα</td></tr>
<tr><td>11:45 – 12:25</td><td>40΄</td><td>5η ώρα</td></tr>
<tr><td>12:25 – 12:35</td><td>10΄</td><td>Διάλειμμα / Αποχώρηση Α'- Β' τάξεις</td></tr>
<tr><td>12:35 – 13:15</td><td>40΄</td><td>6η ώρα</td><td>1η ώρα</td></tr>
<tr><td>13:15 – 13:20</td><td>5΄</td><td>Διάλειμμα / Αποχώρηση Γ'- Δ΄ τάξεις & Ε΄ & ΣΤ΄ τάξεις (πρόγραμμα 30 ωρών)*</td><td>Διάλειμμα</td></tr>
<tr><td>13:20 – 14:00</td><td>40΄</td><td>7η ώρα για τις Ε΄ & ΣΤ΄ τάξεις (πρόγραμμα 32 ωρών)</td><td>2η ώρα</td></tr>
<tr><td>14:00 – 14:40</td><td colspan="2" rowspan="5"></td><td>40'</td><td>Φαγητό - Ξεκούραση</td></tr>
<tr><td>14:40 – 14:50</td><td>10'</td><td>Διάλειμμα</td></tr>
<tr><td>14:50 – 15:30</td><td>40'</td><td>3η ώρα</td></tr>
<tr><td>15:30 – 15:40</td><td>10'</td><td>Διάλειμμα</td></tr>
<tr><td>15:40 – 16:15</td><td>35'</td><td>4η ώρα</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Προαιρετική Ζώνη</td></tr>
<tr><td>16:15 – 16:25</td><td colspan="2"></td><td>10'</td><td>Διάλειμμα</td></tr>
<tr><td>16:25 – 17:00</td><td colspan="2"></td><td>35'</td><td>5η ώρα</td></tr>
</table>

*Πρόγραμμα 30 διδακτικών ωρών για μαθητές της Ε' και Στ' τάξης ισχύει μόνο σε ολιγοθέσια σχολεία (π.χ. μονοθέσια, διθέσια κ.ά.) στα οποία δεν διδάσκεται δεύτερη ξένη γλώσσα.

Στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο το πρόγραμμα συνεχίζεται έως τις 16:15 με μεγάλο διάλειμμα για φαγητό και ξεκούραση, ενώ υπάρχει δυνατότητα παρακολούθησης Προαιρετικής Ζώνης έως τις 17:00. Στο Ολοήμερο Δημοτικό υπάρχει επιπλέον δυνατότητα πρωινής ζώνης από τις 7:00 έως τις 8:00 εφόσον σε αυτή συμμετέχουν από 5 μαθητές και πάνω.

Γενικότερα, η ώρα έναρξης των μαθημάτων μπορεί να τροποποιείται ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες με απόφαση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

4.10. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα, Σύνολο Ωρών

Τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καταρτίζονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) που εισηγείται προς το Υπουργείο Παιδείας (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.) το οποίο και τα εγκρίνει. Εφαρμόζονται σε όλα τα σχολεία της επικράτειας.

Τα τρέχοντα αναλυτικά προγράμματα σπουδών (ΑΠΣ) της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εντάσσονται στην ενιαία φιλοσοφία του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕΠΠΣ) σε ισχύ από το σχολικό έτος 2003-2004. Η διαθεματική αυτή προσέγγιση δομεί το περιεχόμενο των διδασκόμενων αυτοτελών μαθημάτων στη βάση μιας ισόρροπης οριζόντιας και κάθετης κατανομής της διδασκόμενης ύλης και προωθεί τη διασύνδεση γνωστικών αντικειμένων και τη σφαιρική ανάλυση βασικών εννοιών. Στο ΔΕΠΠΣ εντάσσεται και η καινοτόμος "ευέλικτη ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων". Το ΔΕΠΠΣ ορίζει τους σκοπούς διδασκαλίας του μαθήματος, καθώς και τους γενικούς στόχους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες), τους άξονες γνωστικού περιεχομένου, και τις ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες διαθεματικής προσέγγισης. Περιλαμβάνει για το κάθε γνωστικό αντικείμενο γενικές αρχές για τη διδακτική μεθοδολογία, την αξιολόγηση και το διδακτικό υλικό.

Τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών για το κάθε μάθημα είναι διαμορφωμένα σε έξι (6) επίπεδα (καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία (1) από τις έξι (6) τάξεις του Δημοτικού Σχολείου) ή σε λιγότερα επίπεδα ανάλογα με το μάθημα. Στα ΑΠΣ καταγράφονται οι σκοποί του μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι θεματικές ενότητες και προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες και διαθεματικά σχέδια εργασίας.

Στο πλαίσιο των μέτρων για την προώθηση της πολυγλωσσίας προστέθηκε στο πρόγραμμα σπουδών του Δημοτικού Σχολείου η διδασκαλία 2ης ξένης γλώσσας, Γαλλικά ή Γερμανικά και συστάθηκαν οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών αντίστοιχων ειδικοτήτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα η δεύτερη ξένη γλώσσα εισήχθη στην Ε' τάξη από το σχολικό έτος 2006-2007 και στην Στ' Δημοτικού από το σχολικό έτος 2007-2008.

Άλλος νεωτερισμός είναι η ένταξη της πληροφορικής στο πρόγραμμα του Ολοήμερου Δημοτικού από την πρώτη κιόλας τάξη ενώ γενικότερα η Πληροφορική στο Δημοτικό ακολουθεί το «ολιστικό πρότυπο» σύμφωνα με το οποίο οι στόχοι επιτυγχάνονται και υλοποιούνται με διάχυση της Πληροφορικής στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα. Ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί το ανοικτό πρόγραμμα της πληροφορικής σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα μέσα που διαθέτει. Ο παρακάτω Πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των διδασκόμενων μαθημάτων σε κάθε τάξη του Δημοτικού Σχολείου και του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου με βάση τη σχετική Υπουργική Απόφαση (Υ.Α.Φ12/773/77904/Γ1/ΦΕΚ 1139/τ. Β'/23-8-2006).

Η κατανομή διδακτικών ωρών ανά διδακτικό αντικείμενο και τάξη στα Δημοτικά Σχολεία και στα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία

Α/Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας κατά τάξη σε: Δημοτικό Σχολείο					
		Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο (εφόσον διαφέρει για το μάθημα)					
		ΤΑΞΕΙΣ					
		Α′	**Β′**	**Γ′**	**Δ′**	**Ε′**	**ΣΤ′**
1.	**ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ**	-	-	2	2	2	2
2.	**ΓΛΩΣΣΑ**	9	9	8	8	7	7
3.	**ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ**	4	4	4	4	4	4
4.	**ΙΣΤΟΡΙΑ**	-	-	2	2	2	2
5.	**ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**	4	4	3	3	-	-
6.	**ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ**	-	-	-	-	2	2
7.	**ΦΥΣΙΚΑ**	-	-	-	-	3	3
8.	**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**	-	-	-	-	1	1
9.	**ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**	3	3	3	3	2	2
10.	**ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**	2	2	2	2	2	2
	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ (Α'-Β΄ τάξη)	4	4	2	2	2	2
11.	**ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**	-	-	3	3	3	3
		-	-`	5	5	5	5
12.	**ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**	3	3	3	3	2	2
13.	**ΔΕΥΤΕΡΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΑΛΛΙΚΗ Ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ)**	-	-	-	-	2	2
14.	**ΜΕΛΕΤΗ – ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ**	-	-	-	-	-	-
		10	10	7	7	7	7
15.	**ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ***	*	*	*	*	*	*
		2	2	2	2	2	2
16.	**ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ**	-	-	-	-	-	-
		4	4	4	4	2	2
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	25	25	30	30	32	32*
		45	45	45	45	45	45

***** Η Πληροφορική διαχέεται στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα.

Μικρές διαφοροποιήσεις, από το παραπάνω ωρολόγιο πρόγραμμα, ισχύουν για τα ολιγοθέσια (π.χ. μονοθέσια, διθέσια κ.ά.) σχολεία.

Τα αναλυτικά προγράμματα είναι υποχρεωτικά για όλους τους εκπαιδευτικούς τόσο ως προς το περιεχόμενο της ύλης τους όσο και τη κατανομή της ύλης στις έξι (6) τάξεις του δημοτικού.

Όλα τα μαθήματα θεωρούνται ισότιμα και είναι υποχρεωτικά για τους μαθητές. Υπάρχουν επιλογές για τους μαθητές του Ολοήμερου Δημοτικού όσον αφορά στα εξής αντικείμενα: Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Μουσική, Χορός και Αθλητισμός στις τάξεις Γ' έως Στ'.

4.11. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό

Οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνονται στις τάξεις τους για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων.

Κύριος άξονας των ΑΠΣ είναι η έμφαση στη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και στο πλαίσιο αυτό εισάγεται η καινοτόμος “ευέλικτη ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων" που βασίζεται στη βιωματική δράση του μαθητή μέσα από δραστηριότητες και σχέδια εργασίας (project). Για την καθοδήγηση του διδακτικού έργου των δασκάλων δίνονται αρχές για τη διδασκαλία στο ΔΕΠΠΣ, παρέχονται "βιβλία για το δάσκαλο" που συνοδεύουν κάθε μάθημα, δίνονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην αρχή της σχολικής χρονιάς ειδικές οδηγίες στους διδάσκοντες όσον αφορά στις μεθοδολογικές προσεγγίσεις διδασκαλίας των μαθημάτων. Επίσης βασικός συντελεστής της παιδαγωγικής υποστήριξης των δασκάλων είναι η συνεργασία τους με τους σχολικούς συμβούλους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ευρύτερη ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για το σκοπό αυτό παρέχεται από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. λογισμικό για χρήση στην τάξη. Επίσης υπάρχουν δύο ιστότοποι του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. που περιλαμβάνουν πλούσιο επιγραμμικό διδακτικό και μαθησιακό υλικό. Σημειώνεται ότι οι ιστότοποι αυτοί αποτελούν αμφίδρομους δίαυλους επικοινωνίας και διδακτικής υποστήριξης, καθώς οι δάσκαλοι και τα σχολεία έχουν τη δυνατότητα να αναρτήσουν σχετικό εκπαιδευτικό υλικό. Παράλληλα επεκτείνεται ο εξοπλισμός των Δημοτικών Σχολείων με εργαστήρια πληροφορικής.

Στο πλαίσιο τόσο της Ευέλικτής Ζώνης όσο και των προαιρετικών Σχολικών Δραστηριοτήτων, αναπτύσσονται από τους εκπαιδευτικούς δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων που δίνουν έμφαση στη βιωματική, διεπιστημονική και ομαδική προσέγγιση ώστε να βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και κριτική σκέψη και παράλληλα προωθούν το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία. Ειδικότερα, ο σχεδιασμός των προαιρετικών προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων γίνεται από τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με τους μαθητές καθώς και τους Υπεύθυνους Συντονισμού των αντίστοιχων δράσεων στις Εκπαιδευτικές Διευθύνσεις. Υποστηρίζεται η υλοποίηση τους από τους αρμόδιους φορείς και ειδικούς σε τοπικό επίπεδο. Με βάση στοιχείων της Διεύθυνσης ΣΕΠΕΔ (Σχολικού Επαγγελματικού Πρασανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων), το σχολικό έτος 2009-2010, 84.240 μαθητές δημοτικού συμμετείχαν σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία και 38.600 επισκέφτηκαν τα ΚΠΕ. Ακόμα, τα σεμινάρια και οι ημερίδες που διοργανώθηκαν από τους Διευθυντές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τη συνεργασία και των ΚΠΕ έφτασαν τα 392, ενώ το σχολικό έτος 2008-2009 πραγματοποιήθηκαν προγράμματα αγωγής υγείας όπου συμμετείχαν 70.541 μαθητές δημοτικών.

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση μπορούν να εφαρμοστούν προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας στα μαθήματα της Γλώσσας και/ή των Μαθηματικών με στόχο να βοηθήσουν μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες (βλ. 10.5.3.2.. Οι δάσκαλοι που εφαρμόζουν προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας, σε τμήματα ή μαθητές, συνεργάζονται με τον Σχολικό Σύμβουλο για τα θέματα αυτά.

Υπάρχει εγκεκριμένο σχολικό βιβλίο για κάθε μάθημα και τάξη. Η επιλογή / έγκριση των σχολικών εγχειριδίων γίνεται σε κεντρικό επίπεδο από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. ύστερα από αξιολόγηση του υλικού και εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Το θέμα της κατ' οίκον εργασίας ρυθμίζεται με βάση τις συστάσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ως προς τους στόχους, το περιεχόμενο και το χρόνο, ενώ παράλληλα, υπάρχουν σχετικές οδηγίες στα Βιβλία των Δασκάλων.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν ουσιαστικό ρόλο για την ενθάρρυνση της εφαρμογής νέων αποτελεσματικότερων μεθόδων διδασκαλίας. Γενικότερα έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής υποστήριξης και καθοδήγησης των εκπαιδευτικών μιας περιφέρειας Υποστηρίζουν την εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών που εισάγονται στην εκπαίδευση, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, και ενθαρρύνουν τη χρήση σύγχρονων μέσων της εκπαιδευτικής τεχνολογίας.

4.12. Αξιολόγηση Μαθητών

Η αξιολόγηση του μαθητή αποτελεί μια συνεχή παιδαγωγική διαδικασία με την οποία παρακολουθείται η πορεία της μάθησης του μαθητή. Με τον τρόπο αυτό ενημερώνεται ο εκπαιδευτικός και ο μαθητής για τα αποτελέσματα των προσπαθειών τους, και παράλληλα προωθείται η συνεχής βελτίωση της διδασκαλίας και της γενικότερης λειτουργίας του σχολείου. Κατευθύνσεις για την αξιολόγηση του μαθητή δίνονται στο ΔΕΠΠΣ και στα Βιβλία των Δασκάλων.

Η αξιολόγηση ως εξατομικευμένη εκτίμηση της επίδοσης του μαθητή δεν αποτελεί αυτοσκοπός και σε καμία περίπτωση δεν προσλαμβάνει χαρακτήρα ανταγωνιστικό ή επιλεκτικό. Αναφέρεται όχι μόνο στην επίδοσή του μαθητή στα διάφορα μαθήματα, αλλά και σε άλλα χαρακτηριστικά του όπως είναι: η προσπάθεια που καταβάλλει, το ενδιαφέρον του, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσει, κ.τ.λ.

Για τους μαθητές όλων των τάξεων του Δημοτικού Σχολείου έχει καθιερωθεί ο θεσμός της «περιγραφικής αξιολόγησης», η οποία δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να πληροφορούν λεπτομερέστερα και πληρέστερα το μαθητή και τους γονείς του για τα αποτελέσματα των προσπαθειών του στο σχολείο.

Η αξιολόγηση του μαθητή γίνεται από το δάσκαλο ή τους δασκάλους της τάξης για όλα τα μαθήματα και περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- την καθημερινή προφορική εξέταση και την όλη συμμετοχή του μαθητή στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία και στις άλλες σχολικές δραστηριότητες.
- τα αποτελέσματα της επίδοσής του στα «κριτήρια αξιολόγησης» που περιλαμβάνονται στο διδακτικό υλικό.
- τα αποτελέσματα των εργασιών τις οποίες πραγματοποιεί ο μαθητής.
- τη συνθετική δημιουργική εργασία στις Ε' και ΣΤ' τάξεις

Ειδικότερα, στους τρίμηνους ελέγχους προόδου του μαθητή χρησιμοποιείται η εξής βαθμολογική κλίμακα: στις τάξεις Α' και Β' μόνο περιγραφική αξιολόγηση, στις τάξεις Γ' και Δ' επιπλέον και κλίμακα βαθμολογίας Άριστα (Α), Πολύ Καλά (Β), Καλά (Γ) και Σχεδόν Καλά (Δ),• ενώ στις τάξεις Ε' και ΣΤ', προστίθεται αντίστοιχη αριθμητική κλίμακα: Άριστα (9-10), Πολύ Καλά (7-8), Καλά (5-6) και εξάγεται γενικός μέσος όρος ετήσιας επίδοσης, Με "Σχεδόν Καλά" βαθμολογούνται όσοι εμφανίζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες. Για τους μαθητές αυτούς εφαρμόζονται προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας.

Οι συναντήσεις των δασκάλων με τους γονείς για την ενημέρωσή τους σχετικά με την πρόοδο των μαθητών γίνονται τουλάχιστον κάθε τρίμηνο. Επίσης πραγματοποιούνται συχνές παιδαγωγικές συσκέψεις του Συλλόγου Διδασκόντων με θέμα την εκτίμηση της προόδου των μαθητών και σκοπό την πρόληψη της

σχολικής αποτυχίας. Τουλάχιστον κάθε τρίμηνο πραγματοποιούνται παιδαγωγικές συσκέψεις για την εκτίμηση της προόδου των μαθητών σε επίπεδο τάξης και σχολείου.

Π.Δ.121/1995: Συμπλήρωση διατάξεων για την αξιολόγηση των μαθητών του δημοτικού σχολείου

Π.Δ.8/1995:Αξιολόγηση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου

4.13. Πρόοδος των Μαθητών

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση προάγονται από τάξη σε τάξη οι μαθητές, που κατά την κρίση του δασκάλου, ανταποκρίνονται στα στοιχεία αξιολόγησης που έχουν οριστεί με το Π.Δ. 8/1995 (βλέπε παραπάνω) και εφόσον φοίτησαν για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το μισό του διδακτικού έτους. Επανάληψη τάξης γίνεται στις Γ' και Δ' τάξεις εφόσον στους τελικούς μέσους όρους υπερισχύουν σε αριθμό οι χαρακτηρισμοί Δ (Σχεδόν Καλά), και στις Ε' και ΣΤ' τάξεις εφόσον ο γενικός μέσος όρος βαθμολογίας είναι μικρότερος από 4,5 (από 10). Στην πράξη η επανάληψη τάξης στο Δημοτικό Σχολείο είναι πολύ περιορισμένη καθώς προβλέπεται ότι θα έχει προηγηθεί εξατομικευμένο πρόγραμμα Ενισχυτικής Διδασκαλίας για τους μαθητές που εμφανίζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες και έγκαιρη συνεργασία και συνεννόηση με τον σχολικό σύμβουλο, το σύλλογο διδασκόντων και τους γονείς.

4.14. Πιστοποίηση

Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους δίνεται στους μαθητές των τάξεων Α', Β', Γ', Δ' και Ε' «τίτλος προόδου" με την ένδειξη «προάγεται», με βάση τα στοιχεία αξιολόγησης των τριμηνιαίων ελέγχων προόδου. Για τους μαθητές της ΣΤ' τάξεως εκδίδεται «τίτλος σπουδών» με την ένδειξη «απολύεται», απαραίτητος για εγγραφή στο Γυμνάσιο. Οι «τίτλοι» υπογράφονται από το δάσκαλο της τάξης και το διευθυντή του σχολείου.

4.15. Εκπαιδευτική Καθοδήγηση

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών μιας περιφέρειας. Διαχειρίζονται την εκπαιδευτική πολιτική και υποστηρίζουν την εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών. Συμμετέχουν στον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία ευθύνης τους, ενθαρρύνουν και καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς στις καθημερινές διδακτικές ανάγκες και συνεργάζονται μαζί τους για την εφαρμογή του εκπαιδευτικού έργου. Συμμετέχουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών και οργανώνουν σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών με σκοπό τη βελτίωση της διδασκαλίας κάθε μαθήματος.

Οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (ένας σε κάθε Διεύθυνση της χώρας) προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους μαθητές/μαθήτριες τις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι αντιμετωπίζουν προσωπικά, ψυχολογικά, οικογενειακά ή κοινωνικά προβλήματα. Ειδική μέριμνα αναλαμβάνουν για τη συνεργασία και υποστήριξη της οικογένειας.

Παράλληλα, οι Σύμβουλοι Αγωγής Υγείας των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης συνεργάζονται με την εκπαιδευτική κοινότητα για την υλοποίηση προγραμμάτων αγωγής υγείας τα οποία έχει εκπονήσει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην κατεύθυνση Αγωγής Υγείας με βασικό άξονα τις διαπροσωπικές σχέσεις και την ψυχική υγεία.

Στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης τα θέματα της αγωγής υγείας ενσωματώνεται σε διάφορα μαθήματα και προωθείται η ικανότητα αξιοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων για την προστασία της υγείας σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Επίσης, λαμβάνεται μέριμνα για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών, όπως ειδικά μέτρα για τους τσιγγανόπαιδες, προγράμματα για τους αλλοδαπούς και παλιννοστούντες

μαθητές, προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και μέτρα για την υποστήριξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο πλαίσιο του γενικού σχολείου. Περισσότερα στοιχεία δίνονται στο **Κεφάλαιο 10** και παρακάτω στο **4.17**.

4.16. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Τα ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν στην Ελλάδα, έχουν την ίδια οργάνωση και λειτουργία με τα αντίστοιχα δημόσια σχολεία, χορηγούν ισότιμους τίτλους σπουδών και ακολουθούν το ισχύον πρόγραμμα διδασκαλίας. Στα ιδιωτικά σχολεία καταβάλλονται δίδακτρα και δεν υφίσταται κρατική επιχορήγηση. Με απόφαση του Υπουργού – μετά από γνώμη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ) - μπορεί να προστεθεί η διδασκαλία και άλλων μαθημάτων στα συγκεκριμένα σχολεία. Τα ιδιωτικά σχολεία διέπονται από τις διατάξεις των νόμων 682/77 σχετικά με την Ιδιωτική Εκπαίδευση.

Τέλος, υπάρχουν ξένα ιδιωτικά σχολεία τα οποία παρέχουν εκπαίδευση κυρίως στους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα και τα οποία λειτουργούν με βάση διμερών μορφωτικών συμφωνιών μεταξύ της Ελλάδας και των συγκεκριμένων συμβαλλόμενων κρατών και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί ξένων σχολείων. Τα σχολεία αυτά έχουν ιδρυθεί από αλλοδαπούς θεσμικούς παράγοντες και μορφωτικές οργανώσεις και παρέχουν τριων ειδών προγράμματα σπουδών: α. ελληνικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, β. ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και γ. ελληνικό και ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Βλέπε **5.19** για περισσότερα στοιχεία.

4.17. Οργανωτικές Παραλλαγές και Εναλλακτικές δομές

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εφαρμόζει ειδικά προγράμματα και υποστηρίζει εναλλακτικές εκπαιδευτικές δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό την παροχή εκπαίδευσης ανταποκρινόμενης στις ανάγκες ατόμων με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές ή πολιτιστικές ιδιαιτερότητες (βλέπε **Κεφάλαιο 10**).

Στο πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν οι εξής τύποι σχολείων:

- **Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο:** Στο Ολοήμερο Σχολείο το βασικό πρόγραμμα διευρύνεται και συμπληρώνεται με εναλλακτικές διδακτικές προσεγγίσεις, κυρίως βιωματικής μορφής και με σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα όπως ηλεκτρονικοί υπολογιστές και επιπλέον ώρες διδασκαλίας ξένης γλώσσας. Ο θεσμός αυτός ανταποκρίνεται τόσο στις σύγχρονες συνθήκες της οικογένειας, εφόσον συχνά εργάζονται και οι δύο γονείς, όσο και στις νεότερες παιδαγωγικές αντιλήψεις που εστιάζουν στη μαθητοκεντρική και ενεργητική μάθηση. Το σχολικό έτος 2008-2009 η εφαρμογή του προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου έχει επεκταθεί στο 90% των Δημοτικών Σχολείων.

- **Πειραματικά Σχολεία**: έχουν ως σκοπό την πρακτική παιδαγωγική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας καθώς και την πειραματική χρήση σχολικών βιβλίων, οπτικοακουστικών και άλλων μέσων εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ένας αριθμός Πειραματικών Σχολείων υπάγονται στα Παιδαγωγικά Τμήματα των Πανεπιστημίων.

- **Μειονοτικά Σχολεία**: λειτουργούν στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Θράκης, σε περιοχές όπου υπάρχουν κάτοικοι που ανήκουν στη μουσουλμανική μειονότητα, και η διδασκαλία γίνεται στην ελληνική και στην τουρκική γλώσσα. Επίσης από το 1997 πραγματοποιείται στα Μειονοτικά Δημοτικά Σχολεία της χώρας ειδικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» με σκοπό την αρμονική ένταξη των μαθητών στην εκπαίδευση και στην κοινωνία μέσω της βελτίωσης των εκπαιδευτικών δεδομένων της μουσουλμανικής μειονότητας. Σε όλη την επικράτεια λειτουργούν 194 Μειονοτικά Δημοτικά Σχολεία. (βλ. **10.7.3, και 10.7.4.)**

- **Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης**: ιδρύονται σε περιοχές όπου παρατηρείται έντονη πυκνότητα πληθυσμού μαθητών αλλοδαπών, παλιννοστούντων ή τσιγγανοπαίδων και φοιτούν σε αυτά

γηγενείς μαθητές καθώς και μαθητές των προηγούμενων ομάδων. Εφαρμόζονται τα αντίστοιχα προγράμματα των δημοσίων σχολείων που ενισχύονται με ειδικές τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα με πρόσθετες δράσεις και ειδικό υλικό και προσωπικό, ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή και ισόρροπη κοινωνική και εκπαιδευτική ένταξη των μαθητών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματική εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας (βλ. **10.7.2)**.

- **Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης**: στα σχολεία αυτά φοιτούν οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που λόγω των εξειδικευμένων εκπαιδευτικών αναγκών τους καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολή η φοίτηση τους με υποστήριξη στο γενικό σχολείο. ΣΜΕΑΕ λειτουργούν επίσης στο πλαίσιο παιδιατρικών νοσοκομείων για παιδιά που για λόγους υγείας παραμένουν αρκετό χρονικό διάστημα στο νοσοκομείο. Περισσότερα στοιχεία στο 10.6.**.**

- **Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας**: ιδρύθηκε στην Κρήτη με βάση τον ν. 3376/2005 προκειμένου να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες κυρίως των παιδιών των υπαλλήλων του Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων Πληροφοριών (ENISA) που εδρεύει στο Ηράκλειο. Εγγράφονται επίσης και παιδιά των οποίων ένας τουλάχιστον γονέας είναι πολίτης κράτους-μέλους της Ε.Ε. Το Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας εφαρμόζει προγράμματα σπουδών αντίστοιχα με αυτά των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Το 2008 λειτουργεί νηπιαγωγείο και σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τμήματα αγγλόφωνο, ελληνόφωνο και μητρικής γλώσσας (γαλλικά, γερμανικά), ενώ προγραμματίζεται επέκταση του σχολείου στον κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

- **Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας:** τα σχολεία αυτά δεν ανήκουν **σ**την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αλλά αναφέρονται εδώ επειδή δίνουν τη δυνατότητα σε ενήλικές να αποκτήσουν ισότιμο τίτλο του Δημοτικού – καθώς και του Γυμνασίου.

Με βάση τον ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, στο πλαίσιο του γενικού Δημοτικού Σχολείου γίνεται προσπάθεια ένταξης όλων των μαθητών, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους, στην ομάδα της τάξης και του σχολε**ί**ου. Τα ειδικά μέτρα που εφαρμόζονται συντελούν στην αναβάθμιση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου, καθώς και στην αποφυγή της σχολικής διαρροής και της σχολικής αποτυχίας.

Για τους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η γενική πολιτική που εφαρμόζεται είναι η συνεκπαίδευση στο γενικό Δημοτικό Σχολείο και θεσμοθετήθηκαν τα απαραίτητα μέτρα (ειδικό εκπαιδευτικό υλικό, εφαρμογή νέων τεχνολογιών κ.ά) για τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσής τους στη γενική τάξη. Περισσότερα στοιχεία βλ. 10.**.**

Επίσης, σε σχέση με τους παλιννοστούντες, αλλοδαπούς και τσιγγάνους μαθητές, τα παιδιά αυτά μπορούν παράλληλα με την εγγραφή στις κανονικές τάξεις να συμμετάσχουν στις Τάξεις Υποδοχής (τύπου Ι και ΙΙ) ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειάς τους) στις οποίες τους παρέχεται εντατική γλωσσική υποστήριξη καθώς και σε Φροντιστηριακά Τμήματα για πρόσθετη διδακτική βοήθεια. Η φοίτηση των τσιγγανοπαίδων που μετακινούνται συχνά διευκολύνεται με τη χρήση ειδικής "κάρτας φοίτησης", με την οποία μπορούν να γίνονται δεκτοί σε οποιοδήποτε σχολείο. Κατά το σχολικό έτος 2008-2009, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση λειτούργησαν 425 τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα που παρακολούθησαν 3.718 αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές εκ των οποίων 1.205 εντάχθηκαν σε κανονικές τάξεις. Επίσης κατά το ίδιο σχ.έτος φοίτησαν 798 τσιγγανόπαιδες σε Τάξεις Υποδοχής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. [Βλέπε αναλυτικότερα στοιχεία 10.7.,].

Τέλος, παρέχονται προαιρετικά μαθήματα μουσικής παιδείας για την προετοιμασία όσων μαθητών επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα Μουσικά Σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (βλ. 5.24.. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται σε μαθητές Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης.

Ν. 3376/2005: Ίδρυση Σχολείου Ευρωπαϊκής Παιδείας

4.18. Στατιστικά Στοιχεία

Σχολικό Έτος2008-09– Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

	Δημόσια Σχολεία	Ιδιωτικά Σχολεία
Σχολικές Μονάδες [α]	5.433	370
Μαθητές [α]	593.397	46.639
Μέσος Αριθμός Μαθητών ανά Σχολείο	109.2	126,0
Εκπαιδευτικοί [α]	62.602	4.014
Αναλογία Μαθητών προς Εκπαιδευτικούς	9,4	11.6
Μέσος αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα	16.6	20.6
Αριθμός Αποφοιτησάντων [α]	98.872	7.505
Τμήματα [α]	35.628	2.260

Πηγή: [α] ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Δι.Π.Ε.Ε, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής, <http://ypepth.gr/el_ec_category6638.htm>

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

5. Δευτεροβάθμια και Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, 2009/10

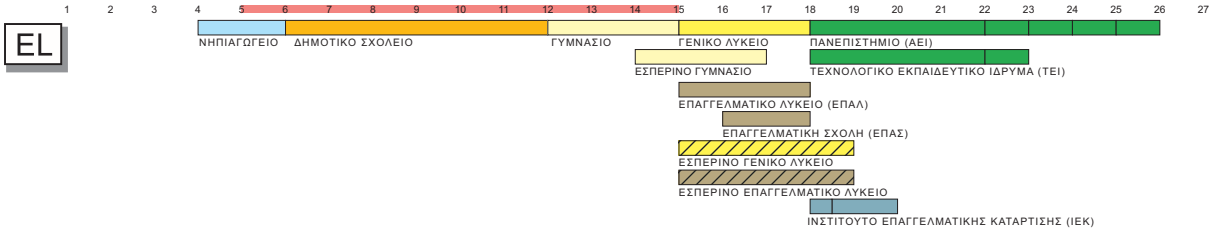

Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είναι αρμόδιο)	Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο είναι αρμόδιο)
Πρωτοβάθμια - ISCED 1	Ενιαία δομή - ISCED 1 + ISCED 2 (καμία θεσμική διάκριση μεταξύ ISCED 1 και 2)
Κατώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 2 (συμπεριλαμβανομένης της προ-επαγγελματικής)	Κατώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 2
Ανώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 3	Ανώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 3
Μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια - ISCED 4	
Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5A	Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5B
Αντιστοιχία με τα επίπεδα ISCED: ISCED 0	ISCED 1 ISCED 2
Πλήρους φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση	Μερικής φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση
Προγράμματα σπουδών μερικής φοίτησης ή συνδυασμός σχολείου και εργασιακής εμπειρίας	Επιπλέον έτος
-/n/- υποχρεωτική εργασιακή εμπειρία + διάρκεια	>> Σπουδές στο εξωτερικό

Πηγή: Ευρυδίκη

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται σε δύο κύκλους: στην υποχρεωτική και τη μη υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται στο Γυμνάσιο ενώ η μη υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: το Γενικό Λύκειο (ΓΕ.Λ.) και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.). Παράλληλα με τα ημερήσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, λειτουργούν Εσπερινά Γυμνάσια και Εσπερινά Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια (ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ.). Υπάρχουν επίσης και οι Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.), οι οποίες είναι ημερήσιες και με τα Επαγγελματικά Λύκεια συναποτελούν τη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (Νόμος 3475/2006). Επίσης λειτουργούν Εκκλησιαστικά, Μειονοτικά, Διαπολιτισμικά, Πειραματικά και Μουσικά Γυμνάσια και Λύκεια καθώς και Ειδικά Γυμνάσια και Λύκεια καθώς και λυκειακές τάξεις που απευθύνονται σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Άλλες εναλλακτικές δομές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν τα Καλλιτεχνικά Σχολεία, τα Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης και τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας.

Στα δημόσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης η φοίτηση είναι δωρεάν.

Στη μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντάσσονται τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία προσφέρουν τυπική αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Στους αποφοίτους των ΙΕΚ δίδεται η δυνατότητα απόκτησης Πιστοποιητικού ή Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης με επαγγελματικά δικαιώματα ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΟΕΕΚ αναγνωρίζεται άλλωστε ως τυπικό προσόν διορισμού στο Δημόσιο Τομέα (Π.Δ. 50/2001).

Στο χώρο της μη τυπικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης, εντάσσονται τα κολλέγια με βάση το νόμο 3696/2008. Για την ίδρυση και λειτουργία αυτών απαιτούνται άδεια ίδρυσης και άδεια λειτουργίας, οι οποίες χορηγούνται από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και θρησκευμάτων ενώ βεβαιώσεις,πιστοποιητικά σπουδών ή οποιαδήποτε άλλης ονομασίας βεβαίωση χορηγούν δεν αποτελούν ισότιμους τίτλους με αυτούς που χορηγούνται στο πλαίσιο του ελληνικού συστήματος τυπικής εκπαίδευσης όπως Πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι. και ΙΕΚ.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Ν.3051/2002: Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ.50/2001: Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημοσίου τομέα

5.1. Ιστορική Επισκόπηση

Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες που ακολουθούν.

5.1.1. Ιστορική Επισκόπηση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Η θεσμοθέτηση και η έναρξη λειτουργίας της Δευτεροβάθμιας (Μέσης) Εκπαίδευσης έγινε από τον 19ο αιώνα στο πλαίσιο της βασικής οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος με Νομοθετικά Διατάγματα. Έκτοτε, η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αποτέλεσε πεδίο αλλεπάλληλων νομοθετικών ρυθμίσεων που είχαν ως αντικείμενο είτε τη δομή αυτής της βαθμίδας (ενιαία βαθμίδα - διαίρεση σε δύο κύκλους, ενιαίος ή διαφορετικοί τύποι στον ανώτερο κύκλο, εξετάσεις ή ελεύθερη εισαγωγή στο δεύτερο κύκλο κ.ά.) είτε το περιεχόμενο των σπουδών. Επίσης, σε μεγάλο βαθμό, οι νομοθετικές ρυθμίσεις σχετίζονταν με τον τρόπο εισαγωγής των αποφοίτων της Δευτεροβάθμιας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Η βασική δομή και οργάνωση της μη-υποχρεωτικής Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που διαμορφώθηκε με τους Ν.2525/1997 και 2640/1998 με τους οποίους θεσμοθετήθηκαν το Ενιαίο Λύκειο (Ε.Λ.) και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.), άλλαξε και αντικαταστάθηκε με το Ν.3475/2006 σύμφωνα με τον οποίο τα Ενιαία Λύκεια μετονομάστηκαν σε Γενικά Λύκεια ενώ τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) αντικατέστησαν τα παλαιά Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Έτσι, διαμορφώθηκαν δύο τύποι Λυκείων, τα Γενικά (ΓΕ.Λ.) και τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.), καθώς και οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.).

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.2640/1998: Δευτεροβάθμια Τεχνική - Επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

5.1.2. Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Μετα-Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Κατάρτιση

Το ΥΠΔΒΜΘ ασκεί την εποπτεία της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ), το οποίο καθιερώθηκε με το Νόμο 2009/1992 και έχει ως έργο του την επίτευξη των ακόλουθων σκοπών:

- 1. Οργάνωση, ανάπτυξη και παροχή επαγγελματικής κατάρτισης.
- 2. Τυπική πιστοποίηση της επαγγελματικής κατάρτισης.
- 3. Εναρμόνηση της επαγγελματικής κατάρτισης με το εκπαιδευτικό σύστημα.
- 4. Εκτέλεση κάθε είδους εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπλήρωση κάθε άλλου παρεμφερούς σκοπού.

Για την υλοποίηση των σκοπών του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. ιδρύθηκε ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) (Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου), ο οποίος έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από το ΥΠΔΒΜΘ.

Σκοποί του είναι:

- Η οργάνωση και λειτουργία των Δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), αρμοδιότητας ΥΠΔΒΜΘ.
- Η εποπτεία και ο έλεγχος των Ιδιωτικών ΙΕΚ.
- Η πραγματοποίηση των στόχων του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Σήμερα λειτουργούν σε ολόκληρη τη χώρα εκατόν δέκα τέσσερα (114) δημόσια ΙΕΚ. Τα εκατό (100) από αυτά είναι αυτοτελή ΙΕΚ και τα δεκατέσσερα (14) λειτουργούν – διοικητικά – ως παραρτήματα ορισμένων εκ των αυτοτελών. Παράλληλα με τα δημόσια ΙΕΚ, λειτουργούν και ιδιωτικά ΙΕΚ που σήμερα ανέρχονται σε πενήντα τρία (53).

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ)

Ν.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

5.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Έχοντας ως αφετηρία το γεγονός ότι η παιδεία αποτελεί σήμερα, το κύριο θέμα προβληματισμού για όλες τις χώρες, προγραμματίζονται αλλαγές για το νέο σχολείο που θα ξεκινήσουν από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο και Δημοτικό) και θα επεκταθούν ακολούθως στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση υποχρεωτική και μη (Γυμνάσιο, Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο). Τα μέτρα αφορούν στην προώθηση και γενίκευση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου, την αναβάθμιση του Λυκείου και την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τη σημασία της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και το θέμα του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση με τη διαμόρφωση ενός αξιόπιστου συστήματος, το οποίο παρέχει πληροφόρηση και εξατομικευμένη υποστήριξη που ξεκινάει από τους μαθητές του Γυμνασίου/Λυκείου και συνοδεύει δια βίου το σύνολο των πολιτών.

Υιοθετώντας την αρχή "πρώτα ο μαθητής", προβάλλεται και δίνεται έμφαση στην αξία του ρόλου του. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, προγραμματίζονται αλλαγές που αφορούν στα εκπαιδευτικά αναλυτικά προγράμματα, τις μεθόδους και τα εργαλεία διδασκαλίας, τον τρόπο διοίκησης των σχολείων αλλά και την καθιέρωση "Ζώνης

Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας" (ΖΕΠ) με στόχο να έχουν όλα τα παιδιά ίσες ευκαιρίες και ίσες δυνατότητες. Πρόκειται για πρόγραμμα που αφορά σε θετικές δράσεις και επιπλέον χρηματοδότηση σε σχολεία περιοχών όπου λόγω γεωγραφικών, κοινωνικών ή/και οικονομικών παραγόντων συναντώνται δυσχέρειες στην εκπαίδευση.

Ως απάντηση στην ανάγκη προσαρμογής στην ψηφιακή κοσμογονία, εκπονείται σχέδιο που θα οδηγήσει όλα τα σχολεία, χωρίς εξαιρέσεις, στην ψηφιακή εποχή. Υπολογίζεται ότι στο τέλος της επόμενης χρονιάς θα υπάρχει ένα από τα ισχυρότερα δίκτυα υποδομών στην υπηρεσία των Ελλήνων μαθητών. Μεγάλα δίκτυα θα συνενωθούν ώστε οι μαθητές και των πιο απομακρυσμένων περιοχών, να μπορούν να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες και τα ίδια μέσα που έχουν τα παιδιά σε όλη την Ευρώπη.

Συγκροτείται το Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων με στόχο τη συνολική θεώρηση της μάθησης και έμφαση στα αποτελέσματα των μαθησιακών δραστηριοτήτων, τα οποία κατανέμονται σε τρεις γενικές κατηγορίες: γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

Παράλληλα δημιουργείται νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αποτυπώνει με σαφήνεια τα κύρια χαρακτηριστικά της σύγχρονης Δια βίου Μάθησης, διασφαλίζει την ποιότητα όλων των δομών όπως και τη δυνατότητα διασύνδεσης και συνεργασίας τους, πιστοποιεί το τελικό μαθησιακό αποτέλεσμα και εκσυγχρονίζει το θεσμικό πλαίσιο στο Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ), ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της εποχής

Το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ) αλλάζει και αποκτά νέο διευρυμένο ρόλο που θα το αναδεικνύει ως τον εθνικό επιτελικό φορέα πιστοποίησης. Το ΕΚΕΠΙΣ αναλαμβάνει την πιστοποίηση όλων των παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών, γενικά το σύνολο της μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Συγκροτείται το Εθνικό Μητρώο Εκπαιδευτών Ενηλίκων που αφορά όλες τις μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ταυτόχρονα μελετάται ο νέος ρόλος του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) με αξιοποίηση της τεχνογνωσίας του, ώστε τελικά να αρθεί το ασυμβίβαστο της δραστηριότητας παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης παράλληλα με εκείνης της πιστοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων και να σταματήσουν επικαλύψεις αρμοδιοτήτων

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ)

5.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Στις υποενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Νομοθετικό Πλαίσιο που διέπει την Δευτεροβάθμια, την Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και την Μετα-Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση.

5.3.1. Νομοθετικό Πλαίσιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Οι βασικές διατάξεις που διέπουν σήμερα τη λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι αυτές των νόμων: 1566/85, 2525/97, 2640/98, του Π.Δ. 60/06 το οποίο αντικατέστησε παλαιότερα Προεδρικά Διατάγματα σχετικά με την αξιολόγηση των μαθητών του Λυκείου τα Π.Δ. 323/2003 και 128/2004, ο Νόμος 3255/2004 (άρθρο 7) ο ςΝόμος 3475/2006 και ο Νόμος 3748/2009.

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν. 3748/2009

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2640/1998: Δευτεροβάθμια Τεχνική - Επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 26/02: Τροποποίηση του Π.Δ.86/2001 (ΦΕΚ 73 Α) "Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου"

Π.Δ. 323/2003: Αξιολόγηση των μαθητών του τεχνικού επαγγελματικού εκπαιδευτηρίου και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 86/2001:Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου

Π.Δ.128/2004:Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ.86/2001 "Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου" (ΦΕΚ 73Α)

Π.Δ.80/2003: Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ.86/2001 ΦΕΚ 73Α "Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου"

5.3.2. Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Μετα-Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση

Οι βασικές διατάξεις που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) περιλαμβάνονται στον Ιδρυτικό Νόμο 2009/92 του ΟΕΕΚ όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει, όπως και στον Κανονισμό Επαγγελματικής Κατάρτισης και Λειτουργίας των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, σύμφωνα με την Ε/12450/21-07-1994 απόφαση του Δ.Σ. του ΟΕΕΚ όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

5.4. Γενικοί Στόχοι

Στις παρακάτω υποενότητες παρουσιάζονται οι γενικοί στόχοι ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

5.4.1. Γενική Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Σκοπός του Γυμνασίου (Ν.1566/85) είναι να προωθήσει, μέσα στο πνεύμα του ευρύτερου σκοπού της εκπαίδευσης, την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών σε σχέση με τις δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις αντίστοιχες απαιτήσεις της ζωής.

Ειδικότερα, το Γυμνάσιο βοηθά τους μαθητές:

- Να διευρύνουν το σύστημα αξιών τους (ηθικών, ανθρωπιστικών και άλλων αξιών), ώστε να ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους σύμφωνα με τις επιταγές του. Να κατευθύνουν το συναισθηματικό τους κόσμο σε στόχους δημιουργικούς και πράξεις ανθρωπιστικές.

- Να συμπληρώνουν και να συνδυάζουν την κατάκτηση της γνώσης με τους ανάλογους κοινωνικούς προβληματισμούς, ώστε να αντιμετωπίζουν με επιτυχία διάφορες καταστάσεις και να αναζητούν λύσεις των προβλημάτων της ζωής με υπευθυνότητα, μέσα σε κλίμα δημιουργικού διαλόγου και συλλογικής προσπάθειας.

- Να καλλιεργούν τη γλωσσική τους έκφραση, ώστε να διατυπώνουν τις σκέψεις τους, στον προφορικό και γραπτό λόγο με σαφήνεια και ορθότητα.

- Να αναπτύσσουν ομαλά το σώμα τους για τη λειτουργική βελτίωση του οργανισμού και να καλλιεργούν τις κινητικές τους κλίσεις και ικανότητες.

- Να γνωρίζουν τις διάφορες μορφές της τέχνης και να διαμορφώνουν αισθητικό κριτήριο, χρήσιμο και για τη δική τους καλλιτεχνική έκφραση.

Να συνειδητοποιούν τις δυνατότητες, τις κλίσεις, τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους, να αποκτούν γνώση για τα διάφορα επαγγέλματα και να επιδιώκουν την παραπέρα βελτίωσή τους μέσα στο πλαίσιο της πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής, ώστε να αναπτύσσονται αρμονικά ως άνθρωποι και ως μελλοντικοί εργαζόμενοι, κατανοώντας την ισότιμη συμβολή της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας στην κοινωνική πρόοδο και την ανάπτυξη.

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

5.4.2. Επαγγελματική Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Δεν ισχύει στην Ελλάδα.

5.4.3. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Σκοπός του Γενικού Λυκείου (ΓΕ.Λ.) είναι:

- Η παροχή γενικής παιδείας υψηλού επιπέδου.
- Η ανάπτυξη των ικανοτήτων, της πρωτοβουλίας, της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης των μαθητών.
- Η προσφορά στους μαθητές των απαραίτητων γνώσεων και εφοδίων για τη συνέχιση των σπουδών τους στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα.
- Η καλλιέργεια δεξιοτήτων οι οποίες θα διευκολύνουν την πρόσβαση των μαθητών, κατόπιν εξειδίκευσης ή κατάρτισης, στην αγορά εργασίας.

5.4.4. Επαγγελματική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Με τον Νόμο 3475/2006, η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση αποβλέπει στο συνδυασμό της Γενικής Παιδείας (Ν. 1566/1985) με την επαγγελματική γνώση.

Ειδικότερα, σκοπός της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι :

- Η ανάπτυξη των ικανοτήτων, της πρωτοβουλίας, της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης των μαθητών.
- Η μετάδοση των απαιτούμενων τεχνικών και επαγγελματικών γνώσεων και η ανάπτυξη των συναφών δεξιοτήτων τους.

Η παροχή στους μαθητές των απαραίτητων γνώσεων και εφοδίων για την συνέχιση των σπουδών τους στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα (Τριτοβάθμια Εκπαίδευση).

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

5.4.5. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση

Ο σκοπός των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) είναι η παροχή κάθε είδους επαγγελματικής κατάρτισης, αρχικής ή συμπληρωματικής καθώς και η εξασφάλιση αντίστοιχων προσόντων στους εκπαιδευόμενους, με τη διδασκαλία επιστημονικών, τεχνικών, επαγγελματικών και πρακτικών γνώσεων και την καλλιέργεια ανάλογων δεξιοτήτων, ώστε να διευκολύνεται η επαγγελματική τους ένταξη στην κοινωνία και να εξασφαλίζεται η προσαρμογή τους στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας. Τα ΙΕΚ αποτελούν το κύριο μέσο για την επίτευξη των στόχων του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ). (Βλ. και υποενότητες **5.1.2.**)

Τα κολλέγια που αποτελούν ιδιωτικά ιδρύματα και εντάσσονται στο χώρο της μη τυπικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ασκούν οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες εκτός τυπικού συστήματος, απευθύνονται σε συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους και έχουν συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

5.5. Τύποι Ιδρυμάτων

Στις παρακάτω υποενότητες γίνεται περιγραφή των τύπων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που ανήκουν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

5.5.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Το Γυμνάσιο, ημερήσιο και εσπερινό, είναι τριετούς διάρκειας. Τα Γυμνάσια Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) είναι τετραετούς διάρκειας (Ν. 3699/2008).

5.5.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γενικό Λύκειο

Το Γενικό Λύκειο ανήκει στη Δευτεροβάθμια μη υποχρεωτική Εκπαίδευση. Η φοίτηση σε αυτό είναι τριετής ενώ, όταν λειτουργεί ως εσπερινό, η φοίτηση γίνεται τετραετής. Τετραετής είναι επίσης και η φοίτηση στα Λύκεια Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

5.5.3. Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση - Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Η φοίτηση στα ημερήσια Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) είναι τριετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄ ενώ στα αντίστοιχα εσπερινά είναι τετραετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α΄,Β΄,Γ΄και Δ΄.

Στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) η φοίτηση είναι διετής και περιλαμβάνει τις τάξεις Α΄και Β΄οι οποίες οργανώνονται σε τμήματα ειδικότητας. Σε περίπτωση που εφαρμόζονται προγράμματα άσκησης στο επάγγελμα ή προγράμματα μαθητείας, η φοίτηση συμβαίνει να επιμηκύνεται έως και ένα έτος.

Όσον αφορά στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), αυτές διακρίνονται σε Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια όπου η φοίτηση διαρκεί πέντε έτη, Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια διάρκειας τεσσάρων ετών και τέλος στην Ειδική Επαγγελματική Σχολή στην οποία η φοίτηση είναι τετραετούς διάρκειας (Ν. 3699/2008)

Στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, υπάγονται και τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) όπου η φοίτηση διαρκεί από πέντε μέχρι οκτώ χρόνια.

Ν.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

Ν. 3699/2008

5.5.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) εντάσσονται στη μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμιτη εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμητα γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους όλων των τύπων Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν. Στους αποφοίτους του Γενικού Λυκείου (ΓΕ.Λ.) παρέχεται αρχική κατάρτιση, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσουν τις απαραίτητες ικανότητες για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας ενώ στους αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων δίνεται η ευκαιρία να συμπληρώσουν τις επαγγελματικές τους γνώσεις. Η διάρκεια της κατάρτισης που είναι

συνάρτηση της ειδικότητας που επιλέγει ο υποψήφιος καταρτιζόμενος και του τίτλου που κατέχει, κυμαίνεται από 1 έως 4 εξάμηνα. Κάθε έτος κατάρτισης αποτελείται από δύο (2) αυτοτελή εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό ενώ η διάρκεια του κάθε εξαμήνου είναι δεκατέσσερις (14) πλήρεις εβδομάδες κατάρτισης.

Είναι δυνατή η ίδρυση ΙΕΚ από άλλα υπουργεία ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία και έχουν την ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας των ΙΕΚ αυτών, με κοινή απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών. Σε κάθε περίπτωση, ο καθορισμός των προδιαγραφών και η έγκριση των προγραμμάτων των ΙΕΚ γίνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Το μέγεθος των ΙΕΚ, αναφορικά με τον αριθμό των καταρτιζομένων, των εκπαιδευτικών και των προσφερομένων ειδικοτήτων, ποικίλλει. Στα δημόσια ΙΕΚ, ο μέσος αριθμός ειδικοτήτων, ανά Ινστιτούτο, κυμαίνεται μεταξύ επτά (7) και δέκα (10), ενώ υπάρχουν περιπτώσεις Ινστιτούτων με δεκαέξι (16) ειδικότητες όπως και Ινστιτούτων με μία (1) μόνο ειδικότητα.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

5.6. Γεωγραφική Κατανομή Σχολικών Μονάδων και Δυνατότητες Πρόσβασης

Οι παρακάτω υποενότητες αναφέρονται στη γεωγραφική κατανομή Σχολικών Μονάδων της Δευτεροβάθμιας και Μετα-Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τις δυνατότητες πρόσβασης σε αυτά.

5.6.1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση : Γυμνάσια - Γενικά Λύκεια / Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Η πρόσβαση στα σχολεία, όσων μαθητών κατοικούν σε δυσπρόσιτες ή αραιοκατοικημένες περιοχές που δε διαθέτουν αντίστοιχη σχολική μονάδα - άμεσα προσπελάσιμη - γίνεται με τη χρησιμοποίηση υπεραστικών λεωφορείων ή με άλλα μεταφορικά μέσα, κατάλληλα για την κάθε περίπτωση. Η δαπάνη αυτή βαρύνει εξ ολοκλήρου το Δημόσιο, χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση για τους μαθητές.

5.6.2. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση

Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) λειτουργούν σε όλους τους νομούς της χώρας και κυρίως στις μεγάλες πόλεις.

5.7. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολικής Μονάδας

Οι μαθητές φοιτούν στο Γυμνάσιο ή το Λύκειο της περιοχής όπου βρίσκεται η μόνιμη κατοικία τους. Στις πόλεις στις οποίες λειτουργούν περισσότερα του ενός σχολεία της ίδιας σχολικής βαθμίδας, τα όρια της περιοχής τους καθώς και ο αριθμός των μαθητών που μπορούν να φοιτήσουν σε αυτά, κατ' ανώτατο όριο, καθορίζονται με απόφαση του Διευθυντή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εφόσον οι περιοχές των σχολείων δεν μπορούν να καθορισθούν στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας ενός μόνο Διευθυντή Εκπαίδευσης, οριοθετούνται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΥΣΔΕ).

5.7.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Η φοίτηση των μαθητών στο Γυμνάσιο είναι υποχρεωτική ενώ για την εγγραφή τους, μοναδική προϋπόθεση αποτελεί ο απολυτήριος τίτλος που χορηγεί το Δημοτικό Σχολείο.

5.7.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο

Στο Γενικό Λύκειο εγγράφονται, χωρίς εξετάσεις και χωρίς περιορισμούς, οι κάτοχοι Απολυτηρίου Γυμνασίου. Για την εγγραφή σε Εσπερινό Γενικό Λύκειο, εκτός του Απολυτηρίου, απαιτείται επιπλέον αποδεικτικό ότι ο μαθητής εργάζεται κατά τη διάρκεια της ημέρας.

5.7.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

Η εγγραφή στην Α΄ τάξη των Επαγγελματικών Λυκείων γίνεται χωρίς εξετάσεις με το Απολυτήριο γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου της αλλοδαπής. Οι μαθητές εγγράφονται στην πλησιέστερη σχολική μονάδα του τόπου διαμονής τους δεδομένου ότι στην Α΄τάξη όλων των Επαγγελματικών Λυκείων διδάσκονται τα μαθήματα όλων των κύκλων (τρεις τον αριθμό) - κάθε μαθητής εκτός από τα μαθήματα γενικής παιδείας επιλέγει έναν κύκλο συναφών επαγγελματικών τομέων -που προβλέπονται από τις διατάξεις του σχετικής υπουργικής απόφασης (Υ.Α.36618/Γ2/07).

Αντίθετα για την εγγραφή στη Β΄και Γ΄τάξη όπου περιλαμβάνονται εκτός από τα μαθήματα γενικής παιδείας κοινά για όλους τους μαθητές, μαθήματα επαγγελματικών τομέων και ειδικοτήτων αντίστοιχα, ο κάθε μαθητής επιλέγει σχολείο με βάση τις προτιμήσεις του, δεδομένου ότι όλοι οι τομείς και όλες οι ειδικότητες που προβλέπονται από το νόμο δεν διδάσκονται σε όλες τις σχολικές μονάδες.

Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) δεν υπάρχει οριοθέτηση περιοχής, δεδομένου ότι η λειτουργία των Ειδικοτήτων εξαρτάται από τις προτιμήσεις των μαθητών και τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και ανάγκες της κάθε περιοχής. Στην Α΄ τάξη των ΕΠΑ.Σ. εγγράφονται χωρίς εξετάσεις οι μαθητές που προάγονται στη Β΄ τάξη των Επαγγελματικών ή Γενικών Λυκείων. Στη Β΄τάξη εγγράφονται οι προαγόμενοι στη Β΄ τάξη των ΕΠΑΣ, καθώς και οι κάτοχοι πτυχίου Α΄ Κύκλου Σπουδών ΤΕΕ στην ίδια ή σε συναφή ειδικότητα (Ν.3748/2009).

5.7.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) μπορούν να φοιτήσουν ενήλικες, με ελάχιστο πιστοποιημένο τίτλο σπουδών το Απολυτήριο Γυμνασίου.

Η διαδικασία επιλογής των καταρτιζόμενων, προκειμένου να εγγραφούν στο Α΄ εξάμηνο στα Δημόσια ΙΕΚ, πραγματοποιείται δύο φορές. Για το χειμερινό εξάμηνο κατάρτισης, στις αρχές Σεπτεμβρίου ενώ για το εαρινό, στα τέλη Ιανουαρίου. Η επιλογή, στα Δημόσια ΙΕΚ, γίνεται με το σύστημα των μορίων βάσει κριτηρίων που συνιστούν ο βαθμός τίτλου σπουδών, η ηλικία, η ιδιότητα του πολύτεκνου γονέα, η προϋπηρεσία ή άλλα κοινωνικά κριτήρια.

5.8. Έξοδα Εγγραφής και Παρακολούθησης

Η παιδεία στην Ελλάδα, σε όλες τις βαθμίδες της δημόσιας εκπαίδευσης, παρέχεται δωρεάν και οι δαπάνες της καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Στην ιδιωτική εκπαίδευση, η δαπάνη που καταβάλλει η οικογένεια, υπό μορφή διδάκτρων, εξαρτάται από τη βαθμίδα εκπαίδευσης και το είδος των υπηρεσιών που παρέχει κάθε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο.

5.9. Οικονομική Ενίσχυση των μαθητών

Στη δημόσια Δευτεροβάθμια και Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχονται δωρεάν τα βιβλία και το εποπτικό υλικό και καλύπτεται η δαπάνη μεταφοράς των μαθητών των απομακρυσμένων περιοχών. Επίσης

παρέχεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δωρεάν σίτιση, στέγαση και οικονομική ενίσχυση ορισμένου αριθμού μαθητών.

Η κοινωνική βοήθεια προς τους μαθητές συνίσταται σε υποτροφίες, δωρεές και οικονομικές ενισχύσεις που διαθέτουν διάφορα κληροδοτήματα, ιδιώτες και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σε εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτήρια όλων των βαθμίδων-επιπέδων εκπαίδευσης.

Τα οικογενειακά επιδόματα, που έχουν καθιερωθεί νομοθετικά, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στο επίδομα για το ανήλικο παιδί ή το παιδί που σπουδάζει και το επίδομα για την πολύτεκνη οικογένεια. Το πρώτο, που θεωρείται ότι έχει άμεση σχέση με την εκπαίδευση του παιδιού ή του νέου, είναι ίσο με το 1/20 περίπου του μέσου κατώτατου μηνιαίου μισθού. Παρέχεται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, που αμείβεται με μισθό ή ημερομίσθιο, για κάθε παιδί μέχρι αυτό να συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

5.10. Ηλικιακές Ομάδες και Κατάταξη των Μαθητών

Στις παρακάτω υποενότητες ακολουθούν στοιχεία που αφορούν στις ηλικιακές ομάδες και στην κατάταξη των μαθητών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

5.10.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Η ηλικία εγγραφής των μαθητών στην Α΄τάξη, εκτός των περιπτώσεων εκείνων που υποχρεώθηκαν να επαναλάβουν κάποια τάξη, τοποθετείται στα 12 έτη ενώ όσον αφορά στα Εσπερινά Γυμνάσια, ως κατώτατο όριο ηλικίας ορίζεται το 14ο έτος. Κάθε τάξη αποτελείται από ένα ή περισσότερα τμήματα, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών ενώ ο αριθμός των μαθητών ανά τάξη ή τμήμα τάξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους (30) τριάντα σύμφωνα με τη Διυπουργική Απόφαση 68419/Γ2/2006.

5.10.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο.

Δεν υπάρχει περιορισμός ηλικίας. Στα ημερήσια Λύκεια, κατά κανόνα, οι μαθητές είναι δεκαπέντε (15) έως δεκαοκτώ (18), ενώ στα εσπερινά φοιτούν μαθητές από δεκαπέντε (15) ετών και άνω.

Κάθε τάξη αποτελείται από ένα ή περισσότερα τμήματα, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών ενώ οι μαθητές σε κάθε τάξη ή τμήμα τάξης δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους (30) τριάντα (Διυπουργική Απόφαση 68419/Γ2/2006).

5.10.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)/ Επαγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Στα ημερήσια Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) φοιτούν μαθητές από δεκαπέντε (15) ετών και άνω, που δεν εργάζονται. Στα εσπερινά ΕΠΑ.Λ. φοιτούν αποκλειστικά εργαζόμενοι μαθητές. Σύμφωνα με το νόμο 3475/2006, σε κάθε τμήμα τάξης Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) και Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ.), οι μαθητές δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τους (25) είκοσι-πέντε.

5.10.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) καταρτίζονται πολίτες που έχουν ηλικία δεκαοχτώ (18) ετών και άνω. Ο αριθμός καταρτιζομένων ανά τμήμα ειδικότητας, κυμαίνεται από 20 εως 30 άτομα και είναι συνάρτηση της γεωγραφικής τοποθεσίας του ΙΕΚ, της ζήτησης της ειδικότητας και λοιπών παραμέτρων.

5.11. Εξειδίκευση Σπουδών

Στις παρακάτω υποενότητες παρατίθενται στοιχεία για την εξειδίκευση σπουδών ανά τύπο σχολείου της Δευτεροβάθμιας και Μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

5.11.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Στο Γυμνάσιο, εκτός από το μάθημα της αγγλικής γλώσσας που διδάσκεται σε δύο διαφορετικά επίπεδα ανά τάξη τα οποία καθορίζονται με βάση το βαθμό γλωσσικής ικανότητας των μαθητών, οι μαθητές παρακολουθούν κοινό πρόγραμμα για όλα τα άλλα μαθήματα, χωρίς καμιά διαφοροποίηση. Δεν λειτουργούν κλάδοι σπουδών ούτε παρέχεται εξειδίκευση σε κάποιο τομέα. Οι μαθητές παρακολουθούν κοινό πρόγραμμα. Γυμνάσια που προσφέρουν κατάρτιση και προετοιμασία για συγκεκριμένη επαγγελματική κατεύθυνση, χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία είναι τα Εκκλησιαστικά Γυμνάσια (βλ. **5.20.1.**), τα Μουσικά Γυμνάσια (βλ. **5.20.4.**), τα Καλλιτεχνικά Σχολεία (βλ. **5.20.5.**), τα Αθλητικά Σχολεία (βλ. **5.20.6.**) και τα Σχολεία Ειδικής Αγωγής (βλ.**10.6.**).

5.11.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο

Η Α΄ τάξη του Λυκείου είναι τάξη προσανατολισμού και περιλαμβάνει μαθήματα Γενικής Παιδείας. Η Β΄ τάξη περιλαμβάνει τρεις (3) κατευθύνσεις: Θεωρητική, Θετική και Τεχνολογική. Στη Γ΄ τάξη λειτουργούν και πάλι οι κατευθύνσεις, αλλά η Τεχνολογική Κατεύθυνση λειτουργεί σε δύο (2) κύκλους: i) τον κύκλο Τεχνολογίας και Παραγωγής και ii) τον κύκλο Πληροφορικής και Υπηρεσιών.

5.11.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ)

Σύμφωνα με το νόμο 3475/2006, τα προγράμματα διδασκαλίας στα επαγγελματικά Λύκεια περιλαμβάνουν μαθήματα γενικής παιδείας, τεχνικά – επαγγελματικά και εργαστηριακές ασκήσεις. Έτσι, σε όλες τις τάξεις του επαγγελματικού λυκείου, εκτός από τα μαθήματα γενικής παιδείας, κοινά για όλους τους μαθητές, το πρόγραμμα διδασκαλίας περιλαμβάνει επιπλέον μαθήματα που για την Α΄τάξη ταξινομούνται σε κύκλους, για τη Β΄τάξη σε επαγγελματικούς τομείς ενώ για τη Γ΄ σε ειδικότητες. Οι μαθητές υποχρεούνται να παρακολουθούν τόσο τα κοινά μαθήματα που αντιστοιχούν στην τάξη τους όσο και τα μαθήματα του κύκλου, του τομέα και της ειδικότητας που επιλέγουν.

Στην Α΄τάξη των Επαγγελματικών Λυκείων λειτουργούν οι ακόλουθοι κύκλοι μαθημάτων (Υ.Α. 36618/Γ2/2007):

- Τεχνολογικός
- Υπηρεσιών
- Ναυτικός-Ναυτιλιακός

Στη Β' τάξη, λειτουργούν οι εξής τομείς:

- Μηχανολογίας
- Οχημάτων
- Ηλεκτρολογίας
- Ηλεκτρονικής
- Δομικών Έργων
- Εφαρμοσμένων Τεχνών
- Πληροφορικής
- Οικονομικών & Διοικητικών Υπηρεσιών
- Υγείας & Προνοίας

- Γεωπονίας, Τροφίμων & Περιβάλλοντος
- Ναυτικού Πλοιάρχων
- Ναυτικός Μηχανικών

Στη Γ' τάξη λειτουργούν οι εξής ειδικότητες:

- Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων και Κατασκευών
- Ψυκτικών Εγκαταστάσεων και Κλιματισμού
- Μηχανικών και Ηλεκτρολογικών Συστημάτων Αυτοκινήτου
- Ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων
- Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων & Δικτύων
- Ηλεκτρονικών Συστημάτων Επικοινωνιών
- Σχεδιαστών Δομικών Έργων
- Γραφικών Τεχνών
- Υποστήριξης Συστημάτων, Εφαρμογών και Δικτύων Η/Υ
- Υπαλλήλων Διοίκησης & Οικονομικών Υπηρεσιών
- Υπαλλήλων Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων
- Βοηθών Ιατρικών & Βιολογικών Εργαστηρίων
- Βοηθών Νοσηλευτών
- Τεχνολογίας & Ελέγχου Τροφίμων
- Έργων τοπίου και Περιβάλλοντος
- Σύγχρονης Επιχειρηματικής Γεωργίας
- Πλοιάρχων Εμπορικού Ναυτικού
- Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού

Οι μαθητές κατά την εγγαφή τους στην Α΄τάξη των Επαγγελματικών Λυκείων επιλέγουν τον κύκλο μαθημάτων τον οποίο επιθυμούν να παρακολουθήσουν. Κατά την εγγραφή τους στη Β΄τάξη επιλέγουν τον τομέα που θα παρακολουθήσουν, ανεξάρτητα από τον κύκλο μαθημάτων που παρακολούθησαν στην Α΄τάξη, με εξαίρεση τους Τομείς Πλοιάρχων και Μηχανικών τους οποίους επιλέγουν μόνο οι μαθητές που είχαν παρακολουθήσει στην Α΄τάξη μαθήματα του Ναυτικού Κύκλου. Οι μαθητές κατά την εγγραφή τους στη Γ΄τάξη επιλέγουν την ειδικότητα που επιθυμούν να παρακολουθήσουν, με την προϋπόθεση ότι αυτή αντιστοιχεί στον τομέα που είχαν ήδη επιλέξει στη Β΄τάξη. Οι αντιστοιχίες των κύκλων της Α΄Λυκείου με τους τομείς και τις ειδικότητες της Β΄και Γ΄ τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων περιλαμβάνεται στην Υ.Α. 36618/Γ2/2007. Ο αριθμός των Τομέων και Ειδικοτήτων που λειτουργούν σε κάθε Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.), εξαρτάται από τις τοπικές κοινωνικο - οικονομικές συνθήκες και ανάγκες, τον αριθμό και τις προτιμήσεις των μαθητών, τις εισηγήσεις των Δημοτικών Επιτροπών και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, καθώς και των Νομαρχιακών Επιτροπών και των Προϊσταμένων Γραφείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) τα προγράμματα διδασκαλίας περιλαμβάνουν μαθήματα τεχνικά-επαγγελματικά και εργαστηριακές ασκήσεις.

Με βάση την Υ.Α. 56645/Γ2/2007, οι ειδικότητες των Επαγγελματικών Σχολών καθορίζονται ως εξής:

- Τεχνιτών Αερίων Καυσίμων (Φυσικού Αερίου)
- Εργαλειομηχανών CNC
- Θερμοϋδραυλικών Εγκαταστάσεων και Συντηρητών Κεντρικής Θέρμανσης
- Μηχανοσυνθετών Αεροσκαφών
- Αμαξωμάτων
- Τεχνιτών Ηλεκτρολογικών Εργασιών
- Κτιριακών Έργων
- Σχεδιασμού Εσωτερικών Χώρων
- Αργυροχρυσοΐας
- Επιπλοποιίας
- Κεραμικής – Πηλοπλαστικής
- Ψηφιδογραφίας – Υαλογραφίας
- Συντήρησης Έργων Τέχνης – Αποκατάστασης
- Ξυλογλυπτικής – Διακοσμητικής Επίπλου
- Σχεδίασης και Παραγωγής Ενδύματος
- Αγροτικών Μηχανημάτων
- Αμπελουργίας – Οινοτεχνίας
- Φυτοτεχνικών Επιχειρήσεων – Αρχιτεκτονική Τοπίου
- Θερμοκηπιακών Κατασκευών και Καλλιεργειών
- Δενδροκομίας
- Ζωοτεχνίας
- Γαλακτοκομίας – Τυροκομίας
- Επιχειρήσεων Αγροτουρισμού και Αγροβιοτεχνίας
- Βοηθών Οδοντοτεχνιτών
- Βοηθών Φυσιοθεραπευτών
- Βοηθών Ακτινολογικών Εργαστηρών
- Βοηθών Φαρμακείων
- Χημικών Εργαστηρίων και Ποιοτικού Ελέγχου Υλικών

- Αισθητικής Τέχνης
- Κομμωτικής Τέχνης
- Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Υπηρεσιών
- Μαγειρικής Τέχνης
- Ζαχαροπλαστικής Τέχνης

5.11.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ

Κάθε Ινστιτούτο διαθέτει έναν ή περισσότερους τομείς ενώ κάθε τομέας προσφέρει ορισμένο αριθμό ειδικοτήτων. Οι τομείς κατάρτισης των ΙΕΚ είναι οι εξής:

- Πληροφορικής – Τηλεπικοινωνιών – Δικτύων
- Χρηματοπιστωτικών και Διοικητικών Υπηρεσιών
- Τουρισμού – Μεταφορών
- Γεωτεχνικός
- Τροφίμων – Ποτών
- Μηχανολογίας – Ηλεκτρολογίας – Ηλεκτρονικών
- Ένδυσης – Υπόδησης
- Χημικής Βιομηχανίας
- Δομικών και Συναφών Κατασκευών
- Πολιτισμού – Αθλητισμού
- Εφαρμοσμένων Τεχνών
- Ενέργειας – Περιβάλλοντος
- Υγείας – Αισθητικής – Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ένας καταρτιζόμενος μπορεί να αποφοιτήσει από το γεωτεχνικό τομέα με ειδικότητα τεχνικού ανθοκομίας ή αντίστοιχα από τον τομέα τουρισμού-μεταφορών με την ειδικότητα υπεύθυνου μονάδας συστημάτων επισιτισμού.

5.12. Οργάνωση του Σχολικού Χρόνου

Η οργάνωση του σχολικού χρόνου ρυθμίζεται με εγκύκλιο του Υπουργείου σε κεντρικό επίπεδο. Για περισσότερα στοιχεία συμβουλευθείτε τις υποενότητες που ακολουθούν

5.12.1. Οργάνωση του Σχολικού Έτους

Το σχολικό έτος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση όπως και στη Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31η Αυγούστου. Το διδακτικό έτος για τα σχολεία αρχίζει την 11η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 30η Ιουνίου. Οι διακοπές κατά το σχολικό έτος - οι εορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα - είναι διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων συνολικά. Οι καλοκαιρινές διακοπές των μαθητών διαρκούν από την 1η Ιουλίου μέχρι τη 10η Σεπτεμβρίου.

5.12.2. Εβδομαδιαίο και Ημερήσιο Πρόγραμμα

Ημερησίως, τα μαθήματα στα πρωινά σχολεία αρχίζουν στις 8:15 και τελειώνουν στις 14:10. Στα απογευματινά τμήματα - πρακτική που εφαρμόζεται προκειμένου να εξυπηρετήσει ενδεχόμενες ελλείψεις σε κτιριακές υποδομές - τα μαθήματα αρχίζουν στις 14:15 και τελειώνουν στις 20:00. Στα εσπερινά σχολεία τα μαθήματα αρχίζουν στις 19:20 και τελειώνουν στις 22:55.

ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ

Αριθμός διδακτικών ωρών	Μαθήματα (αρχή και τέλος μαθημάτων)	Διάρκεια διδακτικών ωρών	Διάρκεια διαλειμμάτων

ΠΡΩΙΝΟ ΩΡΑΡΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΑ	1	08.15 - 9.00	45΄	5΄
ΤΡΙΤΗ	2	9.05 – 9.50	45΄	10΄
ΤΕΤΑΡΤΗ	3	10.00 – 10.45	45΄	10΄
ΠΕΜΠΤΗ	4	10.55 – 11.40	45΄	10΄
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	5	11.50 – 12.35	45΄	10΄
	6	12.40 – 13.25	45΄	5΄
	7	13.30 – 14.10	40΄	5΄

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ ΩΡΑΡΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΑ	1	14.15 - 15.00	45΄	5΄
ΤΡΙΤΗ	2	15.00 - 15.50	45΄	5΄
ΤΕΤΑΡΤΗ	3	16.00 - 16.45	45΄	10΄
ΠΕΜΠΤΗ	4	16.55 – 17.40	45΄	10΄
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	5	17.50 – 18.30	40΄	10΄
	6	18.30 – 19.15	40΄	5΄
	7	19.20 – 20.00	40΄	5΄

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ	1	19.20 - 20.00	40΄	-
ΤΡΙΤΗ	2	20.00 - 20.40	40΄	10΄
ΤΕΤΑΡΤΗ	3	20.50 - 21.30	40΄	10΄
ΠΕΜΠΤΗ	4	21.40 – 22.20	40΄	-
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	5	22.20 – 22.55	35΄	-

Σε περίπτωση δημιουργίας τμήματος προγραμμάτων Ενισχυτικής διδασκαλίας (Γυμνάσια όλων των τύπων) ή Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (Λύκεια επίσης όλων των τύπων) – η συμμετοχή είναι προαιρετική – το ωράριο επεκτείνεται κατά χρονικό διάστημα ανάλογο προς τον αριθμό μαθημάτων που έχει επιλέξει ο μαθητής και των διδακτικών ωρών που αντιστοιχούν σε αυτά. Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα **5.13.2.**

5.13. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα, Αριθμός Ωρών Διδασκαλίας

Τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καταρτίζονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) και προτείνονται προς το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ). Το ΠΙ εισηγείται την προκήρυξη για τη συγγραφή βιβλίων, για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, με βάση τα εγκεκριμένα αναλυτικά προγράμματα. Τα αναλυτικά προγράμματα αποτελούν άρτιους οδηγούς του εκπαιδευτικού έργου και περιλαμβάνουν κυρίως:

- Σαφώς διατυπωμένους, κατά μάθημα, σκοπούς μέσα στο πλαίσιο των γενικών και ειδικών - στην αντίστοιχη βαθμίδα- σκοπών της εκπαίδευσης.
- Τη διδακτέα ύλη διαρθρωμένη σε επιμέρους ενότητες.
- Ενδεικτικές κατευθύνσεις για τη μέθοδο και τα μέσα διδασκαλίας, κατά μάθημα.

Τα αναλυτικά προγράμματα καταρτίζονται, δοκιμάζονται πειραματικά, αξιολογούνται και αναθεωρούνται, σύμφωνα με τις εξελίξεις στον τομέα των επιστημονικών γνώσεων και των Επιστημών της Αγωγής. Τα νέα σχολικά βιβλία που εισήχθησαν στα σχολεία από το σχολικό έτος 2006-2007 γράφτηκαν με βάση το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα (Α.Π.Σ.) (Υπ. Απ. 21072α/Γ2/2003 και 21072β/Γ2/2003) και διανέμονται δωρεάν στα δημόσια σχολεία.

Παράλληλα με το αναλυτικό πρόγραμμα έχουν εισαχθεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καινοτόμες δράσεις όπως η Αγωγή Υγείας, η Επιχειρηματικότητα των Νέων, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Ευέλικτη Ζώνη Καινοτόμων Δράσεων, τα Πολιτιστικά Προγράμματα, ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, το πρόγραμμα «Καλλιπάτειρα» ενώ εφαρμόζονται αντίστοιχα προγράμματα. Σε μια προσπάθεια να δοθεί διέξοδος σε μαθητές και εκπαιδευτικούς από τα στενά όρια του σχολικού προγράμματος και τα όρια της αίθουσας και προκειμένου να καλλιεργηθεί η φαντασία, η δημιουργικότητα και η καλλιτεχνική ευαισθησία των μαθητών υλοποιούνται πολιτιστικά προγράμματα στα σχολεία Β/θμιας Εκπαίδευσης ενώ έχουν θεσμοθετηθεί θέσεις Υπευθύνου Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων. Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων διοργανώνονται κάθε χρόνο οι Πανελλήνιοι Μαθητικοί Καλλιτεχνικοί Αγώνες. Ο θεσμός των Καλλιτεχνικών Αγώνων απευθύνεται στους μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας, των Ελληνικών σχολείων του εξωτερικού και των σχολείων της Κύπρου. Περιλαμβάνει αγώνες Θεάτρου, Μουσικής, Χορού και Ζωγραφικής.

Το Σχολικό έτος 2009-2010 συνεχίσθηκε η εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Αγωγής Καταναλωτή που είχαν ως στόχο την ανάπτυξη της προσωπικότητας, της αυτοπεποίθησης, της αυτοεκτίμησης και της υπευθυνότητας του μαθητή, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση θετικών στάσεων και συμπεριφορών στη ζωή του. Το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων έχει δημιουργήσει εκπαιδευτικό υλικό στις θεματικές ενότητες της Αγωγής Υγείας. Το υλικό αυτό αφορά: στην Ψυχική Υγεία – Διαπροσωπικές Σχέσεις, Πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, Διατροφή – Διατροφικές συνήθειες, Σεξουαλική Αγωγή, Κυκλοφοριακή Αγωγή – Ατυχήματα, Στοματική Υγιεινή, Καρδιαγγειακά Νοσήματα – Φυσική Άσκηση

Επιπροσθέτως, έχουν ιδρυθεί 60 Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων σε όλες τις Δ/νσεις Εκπαίδευσης της χώρας ενώ προβλέπεται η στελέχωσή τους με ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, όπως ψυχιάτρους, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Έργο των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων είναι η εφαρμογή προγραμμάτων ψυχικής υγείας, η ψυχοκοινωνική κάλυψη των σχολικών μονάδων, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η οργάνωση σεμιναρίων και ημερίδων, η συμβουλευτική γονέων και γενικότερα η ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας σε θέματα Ψυχικής Υγείας.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

5.13.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Τα αναλυτικά προγράμματα του Γυμνασίου είναι διαμορφωμένα σε τρία (3) επίπεδα και καθένα αντιστοιχεί σε μια από τις τρεις (3) τάξεις του. Περιλαμβάνουν τα ωρολόγια προγράμματα των Ημερησίων και των Εσπερινών Γυμνασίων (Υ.Α. 54530/Γ2/05 και Υ.Α. 54529/Γ2/05 αντίστοιχα) όπως δείχνει ο πίνακας που ακολουθεί:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

	ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΗΜΕΡΗΣΙΟ			ΕΣΠΕΡΙΝΟ		
			Α'	Β'	Γ'	Α'	Β'	Γ'
1	Θρησκευτικά		2	2	2	2	2	1
2	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από μετάφραση	2	2	2	2	2	2
		Αρχαία Ελληνική Γλώσσα	3	3	3	3	2	2
3	Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	Γλωσσική Διδασκαλία	3	2	2	2	2	2
		Νεοελληνική Λογοτεχνία	2	2	2	2	2	2
4	Ιστορία		2	2	3	2	3	3
5	Κοινωνική Πολιτική Αγωγή		-	-	2	-	-	1
6	Αγγλικά		3	2	2	3	2	2
7	Γαλλικά ή Γερμανικά ή Ιταλικά ή Ισπανικά*		2	2	2	-	-	-
8	Μαθηματικά		4	4	4	4	4	4
9	Φυσική		-	2	2	-	2	2
10	Χημεία		-	1	1	-	1	1
11	Γεωγραφία		2	2	-	1	1	-
12	Βιολογία		2	-	2	2	-	1
13	Φυσική Αγωγή		3	3	2	-	-	-
14	Αισθητική Αγωγή (Μουσική)		1	1	1	-	-	-
15	Αισθητική Αγωγή (Καλλιτεχνικά)		1	1	1	-	-	-
16	Οικιακή Οικονομία		1	2	-	-	-	-
17	Πληροφορική		1	1	1	1	1	1
18	Τεχνολογία		1	1	-	-	-	-
19	Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός		-	-	1	-	-	-
20	Σύνολο ωρών κατά τάξη		35	35	35	24	24	24

*Σύμφωνα με Υπουργικές Αποφάσεις του 2008, η διδασκαλία της Ιταλικής γλώσσας εντάχθηκε σε όλα τα Γυμνάσια της χώρας, ενώ στα πλαίσια πιλοτικού προγράμματος, εισήχθηκε και η διδασκαλία της Ρωσικής. Τέλος, η διδασκαλία της ισπανικής εντάχθηκε στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Ημερησίου Γυμνασίου, με την Υπουργική Απόφαση 105954/Γ2/03-09-09. Στα σχολεία στα οποία έχει ενταχθεί η διδασκαλία των ανωτέρω ξένων γλωσσών, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μία από αυτές ως δεύτερη υποχρεωτική ξένη γλώσσα, αντί της Γαλλικής ή Γερμανικής.

Για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού και μορφωτικού επιπέδου των μαθητών, την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής, του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων, λειτουργεί στα Γυμνάσια πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας, ειδικά για τους μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες. Η συμμετοχή των μαθητών είναι προαιρετική. Βλ. περισσότερα στοιχεία στις υποενότητες **10.3.2., 10.5.1.2., 10.5.2.2., 10.5.3.2..**

5.13.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γενικό Λύκειο

Στις παρακάτω υποενότητες παρουσιάζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα ανά τύπο σχολείου.

5.13.2.1. Ημερήσιο Γενικό Λύκειο

Η Α΄ τάξη του Λυκείου, η οποία είναι τάξη προσανατολισμού, περιέχει γενικά μαθήματα συνολικής διάρκειας τριάντα δύο (32) ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας και μαθήματα επιλογής, από τα οποία ο μαθητής είναι υποχρεωμένος να επιλέξει ένα μάθημα διάρκειας δύο (2) ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας. Δηλαδή, οι μαθητές της Α' Λυκείου παρακολουθούν, υποχρεωτικά, μαθήματα συνολικής διάρκειας τριάντα τεσσάρων (34) ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

Η Β΄ και η Γ' τάξη Λυκείου περιλαμβάνει δύο κατηγορίες μαθημάτων: Μαθήματα Γενικής Παιδείας και Μαθήματα Κατευθύνσεων. Τα μαθήματα Γενικής Παιδείας διδάσκονται συνολικά εικοσιπέντε (25) ώρες την εβδομάδα για την Β΄Λυκείου και 17 ώρες για την Γ΄Λυκείου. Τα μαθήματα Κατευθύνσεων χωρίζονται α) σε μαθήματα υποχρεωτικά για όλους τους μαθητές, συνολικής διάρκειας επτά (7) με οκτώ (8) ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας για την Β΄ και δώδεκα (12) για την Γ΄Λυκείου και β) σε μαθήματα επιλογής. Από τα μαθήματα επιλογής κάθε μαθητής επιλέγει δύο (2) μαθήματα στη Β΄Λυκείου και ένα (1) μάθημα Γ΄Λυκείου.

Βάσει της Υ.Α.63447/Γ2/2005, το ωρολόγιο πρόγραμμα της τάξης αυτής καθορίζεται ως εξής:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	**Α΄ΤΑΞΗ**	**Β΄ΤΑΞΗ**	**Γ΄ΤΑΞΗ**
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	**ΩΡΕΣ**	**ΩΡΕΣ**	**ΩΡΕΣ**
Θρησκευτικά	2	2	1
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	6	2	1
Νεοελληνική Γλώσσα	2	2	2
Νεοελληνική Λογοτεχνία	2	2	2
Ιστορία	2	2	2
Άλγεβρα	2	2	
Γεωμετρία	3/2	2	
Φυσική	2/3	2	1
Χημεία	2	2	
Α΄ Ξένη Γλώσσα***	3	2	2
Αρχές Οικονομίας	2		
Τεχνολογία	2		
Φυσική Αγωγή	2/1	2	1
Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός	-/1		
Βιολογία		1	1
Εισαγωγή στο δίκαιο και τους Πολιτικούς Θεσμούς		2	
Μαθηματικά και Στοιχεία Στατιστικής			2

Κοινωνιολογία				2
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (2 ώρες)**				
Β΄ Ξένη Γλώσσα ****		2	2	2
Ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός και οι ρίζες του		2		
Εφαρμογές Πληροφορικής		2		2
Εφαρμογές Υπολογιστών			2	2
Εφαρμογές Λογισμικού				2
Αισθητική Αγωγή (Στοιχεία Θεατρολογίας, Μουσική και Εικαστικά)		2		
Ψυχολογία		2		
Κοινωνική και Πολιτική οργάνωση στην Αρχαία Ελλάδα			2	
Αρχές Περιβαλλοντικών Επιστημών			2	
Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία: Ιστορία και Κείμενα			2	
Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής			2	
Σχέδιο Γραμμικό			2	
Σχέδιο Ελεύθερο			2	
Σχέδιο Τεχνικό			2	2
Σχέδιο Αρχιτεκτονικό				2
Ιστορία Κοινωνικών Επιστημών			2	
Θέματα Ιστορίας			2	
Βιολογία			2	
Διαχείρηση φυσικών πόρων			2	
Χημεία			2	
Αρχές Οικονομικής Θεωρίας				2
Στατιστική				2
Λογική: θεωρία και Πρακτική				2
Ιστορία της Τέχνης				2
Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας				2
Προβλήματα Φιλοσοφίας				2
Νεοελληνική Λογοτεχνία				2
Τεχνολογία και Ανάπτυξη				2
Στοιχεία Γεωπονίας και Αγροτική Ανάπτυξη				2
Βιομηχανική Παραγωγή και Ενέργεια				2
Αρχές Λογιστικής				2
Τεχνολογία Υπολογιστικών Συστημάτων και Λειτουργικά Συστήματα				2
Πολυμέσα – Δίκτυα				2
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ				
Θεωρητική Κατεύθυνση (Υποχρεωτικά) **Β΄& Γ΄Λυκείου**	Αρχαία Ελληνικά Κείμενα		4	
	Αρχές Φιλοσοφίας		2	
	Λατινικά		2	
Θετική Κατεύθυνση	Μαθηματικά		3	

(Υποχρεωτικά) **Β΄& Γ΄Λυκείου**	Φυσική		2	
	Χημεία		2	
Τεχνολογική Κατεύθυνση **Β΄Λυκείου**	Μαθηματικά		3	
	Φυσική		2	
	Τεχνολογία Επικοινωνιών		2	
Τεχνολογική κατεύθυνση Α΄Κύκλος Τεχνολογίας & Παραγωγής **Γ΄Λυκείου** (Υποχρεωτικά)*	Μαθηματικά			5
	Φυσική			3
	Χημεία - Βιοχημεία			2
	Ηλεκτρολογία			2
Τεχνολογική Κατεύθυνση Β΄Κύκλος Πληροφορικής και Υπηρεσιών (Υποχρεωτικά) **Γ΄Λυκείου ***	Μαθηματικά			5
	Φυσική			3
	Ανάπτυξη Εφαρμογών σε Προγραμματιστικό Περιβάλλον			2
	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών			2

Στη Γ΄ τάξη Λυκείου η Τεχνολογική Κατεύθυνση χωρίζεται σε δύο κύκλους: τον κύκλο Τεχνολογίας και Παραγωγής και τον κύκλο Πληροφορικής και Υπηρεσιών

** Οι μαθητές επιλέγουν ένα μάθημα, ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

***Ως μάθημα Γενικής Παιδείας, οι μαθητές επιλέγουν να διδάσκονται μία ξένη γλώσσα μεταξύ της Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής την οποία είχαν ήδη επιλέξει να διδαχθούν στο Γυμνάσιο. Προκειμένου δε, να σχηματιστεί αντίστοιχο τμήμα, ο αριθμός των μαθητών δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 12 ενώ στη νησιωτική Ελλάδα μικρότερος από 8.

****Ως μάθημα επιλογής, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν να διδάσκονται μία δεύτερη ξένη γλώσσα μεταξύ της Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής.

5.13.2.2. Εσπερινό Γενικό Λύκειο

Στις Α΄ και Β΄ τάξεις του Εσπερινού Γενικού Λυκείου, οι οποίες είναι τάξεις προσανατολισμού, διδάσκονται Γενικά μαθήματα, συνολικής διάρκειας είκοσι μίας (21) ωρών εβδομαδιαίως, και μαθήματα Επιλογής, διάρκειας δύο (2) ωρών, από τα οποία ο μαθητής είναι υποχρεωμένος να επιλέξει ένα μάθημα. Δηλαδή, οι μαθητές των Α΄ και Β΄ τάξεων Εσπερινού Λυκείου παρακολουθούν υποχρεωτικά μαθήματα συνολικής διάρκειας είκοσι τριών (23) ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

Τα μαθήματα της Γ΄ και της Δ΄ τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου χωρίζονται σε μαθήματα Γενικής Παιδείας και μαθήματα Κατευθύνσεων όπως ακριβώς ισχύει και για το ημερήσιο Γενικό Λύκειο.

Στην Γ΄ τάξη τα μαθήματα Γενικής Παιδείας διδάσκονται συνολικά δεκαοκτώ (18) ώρες εβδομαδιαίως ενώ στην Δ΄τάξη δώδεκα (12). Ο αριθμός των ωρών για τα μαθήματα Κατευθύνσεων που είναι υποχρεωτικά για όλους τους μαθητές κυμαίνεται μεταξύ επτά (7) με οκτώ (8) ώρες εβδομαδιαίως - ανάλογα με την κατεύθυνση - για την Γ΄ Εσπερινού Λυκείου και δώδεκα (12) για την Δ΄τάξη. Η Γ΄ τάξη Εσπερινού Λυκείου δεν έχει μαθήματα Επιλογής ενώ για τη Δ΄τάξη, το μάθημα επιλογής «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας», το οποίο για τους μαθητές που θα επιλέξουν το 5ο επιστημονικό πεδίο έχει συντελεστή αυξημένης βαρύτητας, διδάσκεται δύο (2) ώρες εβδομαδιαίως.

Η Γ΄ τάξη του Εσπερινού Γενικού Λυκείου αντιστοιχεί με τη Β΄ τάξη του Ημερησίου και η Δ΄ τάξη του Εσπερινού Γενικού Λυκείου αντιστοιχεί με τη Γ΄ τάξη του Ημερησίου Γενικού Λυκείου (Υ.Α. 62444/Γ2/2005).

5.13.2.3. Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη

Για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού και μορφωτικού επιπέδου των μαθητών, την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής, του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων, λειτουργεί στα Γενικά Λύκεια (ημερήσια και εσπερινά), πρόγραμμα πρόσθετης διδακτικής στήριξης. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να τα παρακολουθούν όσοι μαθητές το επιθυμούν, ανεξάρτητα από την επίδοσή τους (ως και 35% των μαθητών κάθε τάξης ανά μάθημα). Βλ. περισσότερα στοιχεία στις υποενότητες **10.3.2.,10.5.1.2.,10.5.2.2.,10.5.3.2.**

5.13.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) – Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Στις ενότητες που ακολουθούν δίνονται στοιχεία για το ωρολόγιο πρόγραμμα στην επαγγελματική εκπαίδευση.

5.13.3.1. Ημερήσια Επαγγελματικά Λύκεια - Επαγγελματικές Σχολές - Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια

Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

Τα μαθήματα των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) διακρίνονται σε μαθήματα Γενικής Παιδείας, Επαγγελματικής Εκπαίδευσης θεωρητικού περιεχομένου, μεικτά μαθήματα και μαθήματα με δύο ή περισσότερα γνωστικά αντικείμενα που συνολικά ανέρχονται σε διάρκεια 35 ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας. Το ωρολόγιο Πρόγραμμα της Α΄, Β΄, και Γ΄ Τάξης Ημερησίων ΕΠΑ.Λ ορίζεται με την υπ' αριθμ. 111276/Γ2/8-10-2007 Υπουργική Απόφαση.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	**Α ΤΑΞΗ**	**Β ΤΑΞΗ**	**Γ ΤΑΞΗ**
	ΩΡΕΣ	**ΩΡΕΣ**	**ΩΡΕΣ**
Θρησκευτικά	1	1	
Ν.Γλώσσα Λογοτεχνία	5	3	2
Ιστορία	2	1	
΄Αλγεβρα	3/2	2	5
Γεωμετρία	2/3	1	
Φυσική	3	3	3
Χημεία	2	1	
Ξένη Γλώσσα	3	2	
Αρχές Οικονομίας	2		
Φυσική Αγωγή	2	1	
Μαθηματικά Θετικής & Τεχνολογικής Κατεύθυνσης		2	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	**Α΄ ΤΑΞΗ**	**Β΄ΤΑΞΗ**	**Γ΄ΤΑΞΗ**
	ΩΡΕΣ	**ΩΡΕΣ**	**ΩΡΕΣ**
Νεότερη ελληνική ιστορία			2
Αρχές Οικονομικής θεωρίας			2
Μαθηματικά και Στοιχεία Στατιστικής			2
Βιολογία Ι			2
Βιολογία ΙΙ			2
Διαχείρηση φυσικών πόρων			2

Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ)

Τα μαθήματα στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) κατά κανόνα είναι μαθήματα συναφή με την ειδικότητα που έχει επιλέξει ο μαθητής.

Στα Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) λειτουργούν τέσσερις (4) ανεξάρτητες τάξεις. Η Α΄ τάξη αντιστοιχεί με την Α΄ τάξη του Ημερήσιου, η Β΄ τάξη Εσπερινού με τη Β΄ τάξη Ημερήσιου, η Γ΄ και η Δ΄ τάξη Εσπερινού με τη Γ΄ τάξη Ημερήσιου. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 138011/Γ2/08) Υπουργική Απόφαση, για την Α΄ τάξη του Εσπερινού Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) προβλέπονται δέκα οκτώ (18) ώρες μαθημάτων Γενικής Παιδείας και επτά (7) ώρες Επαγγελματικών μαθημάτων. Για την Β΄ τάξη προβλέπονται δέκα (10) ώρες μαθημάτων Γενικής Παιδείας και δεκατρείς (13) ώρες επαγγελματικών μαθημάτων, για την Γ΄ τάξη οι ώρες μαθημάτων Γενικής Παιδείας ανέρχονται σε επτά (7) και των επαγγελματικών σε δεκαπέντε (15) ενώ για τη Δ΄τάξη, τα μαθήματα Γενικής Παιδείας είναι συνολικής διάρκειας δώδεκα (12) ωρών και τα μαθήματα ειδικότητας δεκατριών (13) ωρών.

5.13.3.2. Πρόσθετη διδακτική στήριξη στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

Στους μαθητές των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) παρέχεται δωρεάν Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη τόσο σε μαθήματα Γενικής Παιδείας όσο και σε μαθήματα Ειδικότητας. Βλ. περισσότερα στις ενότητες **10.3.2., 10.5.1.2., 10.5.2.2., 10.5.3.2.**

5.13.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ

Η κατάρτιση περιλαμβάνει μαθήματα θεωρητικά, που έχουν ως σκοπό να αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι τις γνώσεις που είναι απαραίτητες για να κατανοήσουν το γνωστικό αντικείμενο της κατάρτισής τους, εργαστηριακά, που αποβλέπουν στην εμπέδωση του θεωρητικού μέρους της κατάρτισης και μικτά, που απαιτούν ταυτόχρονη θεωρητική κατάρτιση και απόκτηση δεξιοτήτων. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική για όλα τα μαθήματα. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η ελληνική ενώ προβλέπεται και η διδασκαλία ξένων γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά ή Ιταλικά) και η αντίστοιχη ειδική ορολογία ανά ειδικότητα.

Η κατάρτιση στα Δημόσια ΙΕΚ πραγματοποιείται κυρίως τις απογευματινές ώρες ενώ η διάρκεια της ωριαίας διδασκαλίας, όλων των μαθημάτων, καθορίζεται σε 45΄. Η διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων ή του εργαστηριακού μέρους των μικτών μαθημάτων είναι δυνατόν να γίνει συνεχόμενη, μέχρι τρεις (3) ώρες.

5.14. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Διδακτικό Υλικό

Περισσότερα στοιχεία για τις μεθόδους διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό παρουσιάζονται στις παρακάτω υποενότητες.

5.14.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γυμνάσιο

Με την έναρξη του διδακτικού έτους αποστέλλονται στους εκπαιδευτικούς, όλων των ειδικοτήτων, ειδικές οδηγίες από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) σχετικά με τους σκοπούς των μαθημάτων που διδάσκονται και επιπλέον γενικές και ειδικές μεθοδολογικές οδηγίες για τον τρόπο διδασκαλίας αυτών.

Ο καθηγητής του κάθε μαθήματος εκτιμά τις δυνατότητες των μαθητών του και διαμορφώνει, ανάλογα με αυτές, τη διδασκαλία του.

Εφαρμόζονται όλες οι μέθοδοι της σύγχρονης παιδαγωγικής, ανάλογα με το μάθημα, και χρησιμοποιούνται διάφορα εποπτικά μέσα διδασκαλίας.

Σημαντική προσπάθεια καταβάλλεται επίσης και όσον αφορά στην προώθηση της εργαστηριακής διδασκαλίας των Μαθημάτων Φυσικών Επιστημών σε όλα τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και στη στήριξη διδασκαλίας και εφαρμογής Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό, έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν, στις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, 89 Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΠΛΗ.ΝΕΤ) στα οποία έχει ανατεθεί η στήριξη του εξοπλισμού των εργαστηρίων Πληροφορικής όλων των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Διοικητικών Μονάδων καθώς και η μερική υποστήριξη του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (ΠΣΔ).

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

5.14.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γενικό Λυκείο

Όσον αφορά στην προώθηση της εργαστηριακής διδασκαλίας των Μαθημάτων Φυσικών Επιστημών και την εφαρμογή Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών, ισχύουν και για το Γενικό Λύκειο όσα αναφέρθηκαν ήδη για το Γυμνάσιο. Κατά τα άλλα, στο Γενικό Λύκειο επιδιώκεται η εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών μεθόδων ανάλογα με το μάθημα, και χρησιμοποιούνται παραδοσιακά και σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, κατά περίπτωση. Κατεξοχήν χώρο χρήσης των παραπάνω μέσων τόσο στα Γυμνάσια και τα Γενικά Λύκεια όσο και

στις σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελούν οι Σχολικές Βιβλιοθήκες οι οποίες διαθέτουν μια πλούσια συλλογή από βιβλία και άλλο υλικό υλικό (βιντεοταινίες, cd roms, dvd, κ.α.) προς χρήση των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Οι εν λόγω βιβλιοθήκες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που αριθμούν σε 499, είναιεξοπλισμένες με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, βίντεο, βιντεοπροβολείς, επιδιασκόπια, τηλεοράσεις, συσκευές τηλεομοιοτυπίας, φωτοτυπικά μηχανήματα και ηχοσυστήματα για τη χρήση του οπτικοακουστικού υλικού της Σχολικής Βιβλιοθήκης, δικτυώνονται με όλα τα σχολεία της χώρας μέσω του προγράμματος edu-net και διαθέτουν ειδικό λογαριασμό εύρεσης και ευρετηρίασης, ΑΒΕΚΤ (Σύστημα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης) για την ανεύρεση τίτλων.

Το ΥΠΔΒΜΘ συνεχίζει τη διαδικασία εμπλουτισμού των συλλογών Σχολικών Βιβλιοθηκών συμπεριλαμβανομένων των υπολοίπων (συμβατικών) πολλών δυσπρόσιτων και απομακρυσμένων σχολικών μονάδων μέσω απευθείας αγοράς και αποστολής σε αυτές τίτλων εγκεκριμένων για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες.

Η Σχολική Βιβλιοθήκη εφαρμόζοντας καινοτόμες δράσεις επιτυγχάνει την ενσωμάτωση στη διδακτική πράξη δραστηριοτήτων που στοχεύουν να δώσουν αφενός στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιολογούν κριτικά και αφετέρου στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα πληροφόρησης και σχεδιασμού νέων μεθοδολογιών στις διαδικασίες μάθησης.

Στις Σχολικές Βιβλιοθήκες πραγματοποιούνται θεατρικά δρώμενα, μουσικές συναυλίες, διαγωνισμοί ποίησης και ζωγραφικής, ομιλίες πνευματικών ανθρώπων και εκδίδονται περιοδικά και CD Rom με εργασίες μαθητών, στο πλαίσιο των μαθημάτων τους και των σχολικών δραστηριοτήτων. Προβάλλονται επίσης ταινίες της εκπαιδευτικής τηλεόρασης και κατά διαστήματα υπάρχουν αφιερώματα σε ποικίλα λογοτεχνικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά θέματα. Επίσης στη δραστηριότητα των υπευθύνων των Σχολικών Βιβλιοθηκών περιλαμβάνεται η εφαρμογή πρωτότυπων ιδεών, όπως η χρήση μουσειοσκευών, η ανακάλυψη παιχνιδιών με παιδαγωγικό χαρακτήρα καθώς και η ανάπτυξη συνεργασίας με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, την εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση , το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου και τον Οργανισμό Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου.

5.14.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Στα Επαγγελματικά Λύκεια και τις Επαγγελματικές Σχολές επιδιώκεται η εφαρμογή των μεθόδων της σύγχρονης παιδαγωγικής, ανάλογα με το μάθημα. Κύριες εφαρμοζόμενες μέθοδοι είναι η διάλεξη, η επίδειξη, η διδασκαλία κατά ομάδες, οι ασκήσεις ανάπτυξης δεξιοτήτων, η παρώθηση του μαθητή για αυτενέργεια και ενεργό συμμετοχή, η άσκηση στα εργαστήρια των σχολικών μονάδων ή σε ειδικά Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ) και τέλος η άσκηση σε σχετικούς χώρους εργασίας.

5.14.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Η διδασκαλία οργανώνεται κατά ειδικότητες ενώ κάθε ειδικότητα προσφέρει το δικό της, ξεχωριστό και ολοκληρωμένο σύνολο μαθημάτων, οργανωμένων σε συγκεκριμένες διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα.

Η διδακτική μέθοδος που χρησιμοποιείται επιδιώκει να προσφέρει σύγχρονη και ποιοτική κατάρτιση με σύγχρονο τρόπο τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τα μέσα με συνδυασμό θεωρητικής παρουσίασης και εργαστηριακής πρακτικής.

Στα προγράμματα σπουδών έχει ενσωματωθεί η πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων σε εργασιακούς χώρους.

Προβλέπονται επισκέψεις σε επιχειρήσεις ως μέσο άμεσης αντίληψης της πραγματικής διάστασης της εργασίας, ώστε να αφομοιώνεται και να μετασχηματίζεται η θεωρητική γνώση και να διευκολύνεται η επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Στα δύο τελευταία εξάμηνα που διδάσκονται κυρίως μαθήματα εξειδίκευσης στη συγκεκριμένη ειδικότητα η διδασκαλία γίνεται με καινοτόμες μεθόδους (διαδικτυακή διδασκαλία - τηλεμάθηση, προσομοιώσεις, case

studies, role playing κλπ.) ενώ τα εργαστηριακά και μικτά μαθήματα διδάσκονται σε σύγχρονα εξοπλισμένα εργαστήρια των ΙΕΚ, ώστε να ενισχύεται η τεχνική κατάρτιση.

5.15. Αξιολόγηση των Μαθητών

Στις παρακάτω υποενότητες ακολουθούν πληροφορίες που αφορούν στην αξιολόγηση των μαθητών στους διάφορους τύπους σχολείων.

5.15.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γυμνάσιο

Βάσει του Π.Δ. 409/1994 ως αξιολόγηση του μαθητή θεωρείται η συνεχής παιδαγωγική διαδικασία με την οποία παρακολουθείται η πορεία της μάθησής του, προσδιορίζονται τα τελικά αποτελέσματά της και εκτιμώνται διάφορα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του μαθητή που σχετίζονται με το έργο του σχολείου. Στόχος της είναι η συνεχής βελτίωση της διδασκαλίας και της γενικότερης λειτουργίας του σχολείου και η συνεχής ενημέρωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων για τα αποτελέσματα των προσπαθειών τους ώστε να επιτυγχάνονται τα καλύτερα δυνατά μαθησιακά αποτελέσματα. Η αξιολόγηση δεν αναφέρεται μόνο στην επίδοση του μαθητή στα διάφορα μαθήματα αλλά αναφέρεται και σε άλλα χαρακτηριστικά του, όπως η προσπάθεια που καταβάλλει, το ενδιαφέρον που δείχνει, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσει, η δημιουργικότητά του, η συνεργασία του με άλλα άτομα και ο σεβασμός των κανόνων λειτουργίας του σχολείου.

Η αξιολόγηση συνθετικά προκύπτει από:

- Την καθημερινή προφορική εξέταση και την όλη συμμετοχή του μαθητή στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία.
- Τις ολιγόλεπτες γραπτές δοκιμασίες (τεστ).
- Τις ωριαίες υποχρεωτικές γραπτές δοκιμασίες, που γίνονται χωρίς προειδοποίηση ανά μία κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων τριμήνων και καλύπτουν την ύλη ευρύτερης διδακτικής ενότητας υπό τον όρο ότι προηγήθηκε κατά το προηγούμενο μάθημα σχετική ανακεφαλαίωση.
- Τις εργασίες που εκτελούν οι μαθητές στο σχολείο ή στο σπίτι στα πλαίσια των καθημερινών υποχρεώσεών τους που συμβάλλουν στη μαθησιακή διαδικασία.
- Τις συνθετικές δημιουργικές εργασίες που εκπονεί ο μαθητής μόνος του ή σε συνεργασία με συμμαθητές του, σε θέμα της επιλογής του και υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντα.
- Τις γραπτές ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις που διενεργούνται τον Ιούνιο μετά τη λήξη των μαθημάτων σε όλα τα μαθήματα εκτός από τη Φυσική Αγωγή, τη Μουσική, την Οικιακή Οικονομία, την Τεχνολογία, τα Καλλιτεχνικά, το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό και τέλος την Πληροφορική των δύο πρώτων τάξεων του Γυμνασίου.

Ως εξεταστέα ύλη στις τελικές εξετάσεις του κάθε μαθήματος ορίζονται τα 3/5 της ύλης που διδάχτηκε, με την προϋπόθεση ότι αυτή δεν είναι λιγότερο από το μισό της διδακτέας ύλης.

Ως βαθμός επίδοσης του μαθητή σε κάθε μάθημα στο οποίο γίνεται ανακεφαλαιωτική εξέταση λογίζεται το 1/4 του αθροίσματος που προκύπτει από την άθροιση των τριών τριμηνιαίων βαθμών και του βαθμού των γραπτών ανακεφαλαιωτικών εξετάσεων του Ιουνίου. Στα μαθήματα που δεν προβλέπεται γραπτή ανακεφαλαιωτική εξέταση, ως βαθμός ετήσιας επίδοσης λογίζεται το 1/3 του αθροίσματος των τριών τριμηνιαίων βαθμών.

Στα μαθήματα που διδάσκονται κατά το ήμισυ του διδακτικού έτους, ως βαθμός ετήσιας επίδοσης λογίζεται το 1/3 του αθροίσματος των δύο τριμηνιαίων βαθμών και του βαθμού των γραπτών εξετάσεων.

Ως βαθμός ετήσιας επίδοσης στα μαθήματα που έχουν κλάδους λογίζεται ο μέσος όρος των τελικών βαθμών κατά κλάδο.

Π.Δ. 409/1994

5.15.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –γενικό λύκειο

Η αξιολόγηση των μαθητών στο Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ) θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας και έχει ως στόχο να προσδιορίσει το βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων των μαθημάτων και του προγράμματος σπουδών. Καταβάλλεται προσπάθεια εφαρμογής ποικίλων μορφών και τεχνικών αξιολόγησης, ώστε να επιτυγχάνεται έγκυρη, αξιόπιστη, αντικειμενική και αδιάβλητη αποτίμηση των γνώσεων, της κριτικής ικανότητας και των δεξιοτήτων των μαθητών, με τελικό σκοπό την αυτογνωσία των μαθητών, την πλήρη πληροφόρηση των ίδιων και των κηδεμόνων τους, την εξαγωγή συμπερασμάτων από τον εκπαιδευτικό για τα αποτελέσματα του έργου του, και την ανατροφοδότηση της διδακτικής πράξης. Στο πλαίσιο αυτό ο μαθητής αξιολογείται από:

- Τη συμμετοχή του στην καθημερινή εργασία της τάξης και τη συνολική δραστηριότητά του μέσα στο σχολείο.
- Την επίδοσή του στις γραπτές δοκιμασίες κατά τα δύο τετράμηνα του διδακτικού έτους.
- Τις συνθετικές-δημιουργικές εργασίες που πραγματοποιεί.
- Τον ατομικό του φάκελο (η τήρησή του είναι προαιρετική για κάθε σχολική μονάδα).

Το διδακτικό έτος διακρίνεται σε δύο περιόδους που ονομάζονται τετράμηνα. Το Α΄ τετράμηνο διαρκεί από τις 11 Σεπτεμβρίου μέχρι την 20η Ιανουαρίου και το Β΄ τετράμηνο από την 21η Ιανουαρίου μέχρι τη 16η Μαΐου.

Τα μαθήματα της Α΄ τάξης κατανέμονται σε τρεις ομάδες:

- Η Α΄ομάδα περιλαμβάνει όλα τα μαθήματα Γενικής Παιδείας που εξετάζονται γραπτώς.
- Η Β΄ ομάδα περιλαμβάνει τα μαθήματα Επιλογής που εξετάζονται γραπτώς.
- Η Γ΄ ομάδα περιλαμβάνει τα μαθήματα που δεν εξετάζονται γραπτώς δηλαδή την Αισθητική Αγωγή, τη Φυσική Αγωγή, οι Εφαρμογές Πληροφορικής και το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

Τα μαθήματα της Β΄ και της Γ΄ τάξης κατανέμονται σε τέσσερις ομάδες:

- Η ομάδα Α΄ περιλαμβάνει τα μαθήματα Γενικής Παιδείας που εξετάζονται γραπτώς.
- Η ομάδα Β΄ περιλαμβάνει τα μαθήματα των Κατευθύνσεων που εξετάζονται γραπτώς.
- Η ομάδα Γ΄ περιλαμβάνει τα μαθήματα Επιλογής που εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις και ο βαθμός τους συνυπολογίζεται για την εξαγωγή του Γενικού Μέσου Όρου της τάξης.
- Η ομάδα Δ΄ περιλαμβάνει τα μαθήματα που δεν εξετάζονται γραπτώς, δηλαδή τη Φυσική Αγωγή, τις Εφαρμογές Υπολογιστών, τις Εφαρμοφές Λογισμικού και τα Πολυμέσα - Δίκτυα.

Η βαθμολογική κλίμακα, με την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των μαθητών, είναι εικοσαβάθμια (0-20) και προσδιορίζονται λεκτικά με τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς:

Κακώς :	0	-	5
Ανεπαρκώς:	5,1	-	9,4
Σχεδόν Καλώς:	9,5	-	13
Καλώς:	13,1	-	16
Λίαν Καλώς:	16,1	-	18
Άριστα :	18,1	-	20

Εφαρμόζονται οι ακόλουθες μορφές αξιολόγησης:

- Διαγνωστική Αξιολόγηση: Πραγματοποιείται στην αρχή του σχολικού έτους στα Ελληνικά (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία-Νεοελληνική Γραμματεία), τα Μαθηματικά (Άλγεβρα-Γεωμετρία), τη Φυσική, τη Χημεία και τις Ξένες Γλώσσες. Βασικός σκοπός της διαγνωστικής αξιολόγησης είναι να προσδιοριστεί το γνωστικό επίπεδο των μαθητών, ώστε να προσαρμοστεί ανάλογα η διδασκαλία. Οι διαγνωστικές δοκιμασίες δεν λαμβάνονται υπ' όψη για την αποτίμηση της επίδοσης του μαθητή. Η διαγνωστική αξιολόγηση είναι υποχρεωτική για την Α' και προαιρετική για τη Β' και τη Γ' τάξη.

- Διαδικασίες εκτίμησης της προφορικής βαθμολογίας: Για την εκτίμηση της παραμέτρου αυτής κατά τετράμηνο συνεκτιμώνται:

  - Η συμμετοχή του μαθητή στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία.

  - Η επιμέλεια και το ενδιαφέρον του για το συγκεκριμένο μάθημα.

  - Οι εργασίες που εκτελεί στο σπίτι ή στην τάξη.

  - Η επίδοση σε ολιγόλεπτες ή ωριαίες γραπτές δοκιμασίες στην τάξη. Οι ωριαίες γραπτές δοκιμασίες, όταν δεν αναφέρονται στο μάθημα της ημέρας αλλά σε ευρύτερη ενότητα, γίνονται μετά από προειδοποίηση. Για κάθε μάθημα πραγματοποιείται μία ωριαία γραπτή δοκιμασία στο Α' τετράμηνο ή, αν δεν είναι δυνατό, στο Β'. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, η ωριαία γραπτή δοκιμασία πραγματοποιείται στο Β΄ τετράμηνο.

- Ο φάκελος επιδόσεων και δραστηριοτήτων.

- Συνθετικές-δημιουργικές εργασίες: Οι εργασίες αυτές που είναι ατομικές ή ομαδικές επιδιώκουν την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και του ερευνητικού πνεύματος των μαθητών. Ο κάθε μαθητής πρέπει κατά τη διάρκεια του έτους να αναλάβει μια τέτοια εργασία σε ένα από τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα στις Α΄ και Β΄τάξεις. Η εκπόνηση δημιουργικών εργασιών στη Γ΄ τάξη είναι προαιρετική. Η επίδοση στις εργασίες αυτές συνεκτιμάται μόνο θετικά για τη συνολική αξιολόγηση του μαθητή από τους διδάσκοντες.

- Εργασίες και δραστηριότητες που συγκροτούν τον προαιρετικό φάκελο επιδόσεων και δραστηριοτήτων του μαθητή: Τέτοιες εργασίες είναι αυτές που εκτελούνται πέραν των υποχρεωτικών σχολικών εργασιών, οι αναφορές σε σχολικές δραστηριότητες, ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης, ηθικές διακρίσεις από επίσημα αναγνωρισμένους επιστημονικούς, μορφωτικούς, πολιτιστικούς ή αθλητικούς φορείς κ.ά. Οι διδάσκοντες, πριν από την κατάθεση της προφορικής βαθμολογίας των τετραμήνων, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τον φάκελο αυτόν - όπου τηρείται.

- Γραπτές προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις: Οι εξετάσεις αυτές για τους μαθητές της Α΄ και της Β΄ τάξης πραγματοποιούνται επί θεμάτων τα οποία διαμορφώνονται από τους διδάσκοντες σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Για τους μαθητές της Γ΄ τάξης, σε μερικά από τα μαθήματα της Γενικής Παιδείας και Επιλογής οι εξετάσεις πραγματοποιούνται επί θεμάτων τα οποία διαμορφώνονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας από τους διδάσκοντες. Για τα υπόλοιπα μαθήματα Γενικής Παιδείας και όλα τα μαθήματα Κατευθύνσεων τα θέματα διατυπώνονται από Ειδική Επιτροπή Πανελλαδικών Εξετάσεων και

βαθμολογούνται από δύο βαθμολογητές σε βαθμολογικά κέντρα σε επίπεδο Νομού. Στα μαθήματα που εξετάζονται πανελλαδικά, αν μεταξύ των δύο βαθμολογητών υπάρχει διαφορά βαθμολογίας μεγαλύτερη των 12 μονάδων στην κλίμακα 0-100, τότε το γραπτό βαθμολογείται από τρίτο βαθμολογητή. Η δυνατότητα αναβαθμολόγησης υπάρχει και στα ενδοσχολικώς εξεταζόμενα μαθήματα. Ως βαθμός ετήσιας προόδου σε κάθε μάθημα λογίζεται το άθροισμα του Μέσου Όρου (Μ.Ο). της προφορικής βαθμολογίας των δύο τετραμήνων και του βαθμού των γραπτών εξετάσεων, το οποίο διαιρείται δια δύο (2).

Οι μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης των Εσπερινών Λυκείων αξιολογούνται με τις διαδικασίες της Α΄ τάξης των ημερησίων. Οι μαθητές της Γ΄ τάξης των εσπερινών αξιολογούνται με τις διαδικασίες της Β΄ τάξης των ημερησίων και οι μαθητές της Δ΄ τάξης των εσπερινών αξιολογούνται, αντίστοιχα, με τις διαδικασίες της Γ΄ τάξης των ημερησίων Λυκείων. Στα Εσπερινά Γενικά Λύκεια οι μαθητές των Γ΄ και Δ΄ τάξεων έχουν δυνατότητα να εξεταστούν σε όλα τα μαθήματα ενδοσχολικά για την απόκτηση απολυτηρίου τίτλου.

5.15.3. Επαγγελματικά Λύκεια–ΕΠΑ.Λ.

Η αξιολόγηση των μαθητών στα Επαγγελματικά Λύκεια-ΕΠΑ.Λ. διέπεται από τις γενικές αρχές και τη φιλοσοφία της ανάλογης διαδικασίας που εφαρμόζεται στα Γενικά Λύκεια (βλ. **5.15.2.**). Επιπλέον εφαρμόζονται μέθοδοι αποτίμησης της επίδοσης των μαθητών στα εργαστηριακά μαθήματα.

Για κάθε μάθημα καταχωρείται ενιαία βαθμολογία για κάθε τετράμηνο και κατά την εξαγωγή του Μέσου Όρου (Μ.Ο.). Τα μεικτά μαθήματα θεωρητικού και εργαστηριακού ή σχεδιαστικού περιεχομένου εξετάζονται και βαθμολογούνται χωριστά για κάθε μέρος τους. Ο βαθμός στο μάθημα αυτό είναι ο Μ.Ο. του θεωρητικού και του εργαστηριακού ή σχεδιαστικού μέρους και ως βαθμολογία καταχωρείται ένας βαθμός. Τα μαθήματα με δύο ή περισσότερα γνωστικά αντικείμενα εξετάζονται και βαθμολογούνται για κάθε επί μέρους γνωστικό αντικείμενο και ως βαθμολογία καταχωρείται ο Μ.Ο. των βαθμών των επί μέρους γνωστικών αντικειμένων.

5.15.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση - ΙΕΚ

Η αξιολόγηση των καταρτιζομένων χωρίζεται σε δύο φάσεις: αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κατάρτισης και αξιολόγηση μετά το πέρας αυτής.

Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κατάρτισης:

Για όλα τα μαθήματα-κάθε εξαμήνου κατάρτισης-πραγματοποιείται μια εξέταση προόδου, μεταξύ της 8ης και 10ης εβδομάδας κατάρτισης.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου προβλέπεται τελική εξέταση, σε κάθε μάθημα, με τη μορφή διαγωνίσματος.

Ο τελικός βαθμός του κάθε μαθήματος υπολογίζεται με βάση το Μ.Ο. της προόδου και του τελικού διαγωνίσματος, σε βαθμολογική κλίμακα από το ένα (1) έως το είκοσι (20).

Η αξιολόγηση, στη φάση αυτή της κατάρτισης, γίνεται από το διδάσκοντα του κάθε μαθήματος.

Οι καταρτιζόμενοι που ολοκληρώνουν με επιτυχία την παρακολούθηση όλων των εξαμήνων στα δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ λαμβάνουν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης (ΒΕΚ).

Αξιολόγηση μετά το πέρας της κατάρτισης:

Μετά την απόκτηση της ΒΕΚ, οι απόφοιτοι έχουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν στις εξετάσεις Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης για την απόκτηση Διπλώματος ή Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι εξετάσεις διενεργούνται δύο φορές το χρόνο και οι καταρτιζόμενοι εξετάζονται από την Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΕΠΕΚ) και τις Περιφερειακές Εξεταστικές Επιτροπές Πιστοποίησης (ΠΕΕΠ) οι οποίες συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ).

Οι εξετάσεις πιστοποίησης είναι κοινές για τα Δημόσια και τα Ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και τα ΙΕΚ άλλων φορέων.

5.16. Πρόοδος των Μαθητών

Στις παρακάτω υποενότητες παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με την προαγωγή των μαθητών ανά τύπο σχολείου.

5.16.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γυμνάσιο

Για την προαγωγή ή απόλυση των μαθητών του Γυμνασίου, τα μαθήματα διακρίνονται σε δύο ομάδες (Α΄ και Β΄). Η Β΄ ομάδα περιλαμβάνει τα μαθήματα: Φυσική Αγωγή, Μουσική-Καλλιτεχνικά, Οικιακή Οικονομία, Τεχνολογία, και Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ΣΕΠ). Η Α΄ ομάδα περιλαμβάνει όλα τα υπόλοιπα ανά τάξη (βλ. και 5.13.1.).

Ο μαθητής κρίνεται άξιος προαγωγής ή απόλυσης στις εξής περιπτώσεις:

- Όταν έχει σε κάθε μάθημα των ομάδων Α΄ και Β΄ ετήσιο γενικό βαθμό τουλάχιστον δέκα (10).

- Όταν ο βαθμός του είναι μικρότερος του δέκα (10), σε ένα (1) έως και τέσσερα (4) μαθήματα της Β΄ ομάδας αλλά έχει μέσο όρο όλων των μαθημάτων, και των δύο ομάδων, τουλάχιστον πλήρες δέκα (10).

- Όταν ο βαθμός του είναι μικρότερος του δέκα (10) σε ένα (1) έως και τέσσερα (4) μαθήματα της Α΄ ομάδας αλλά έχει μέσο όρο όλων των μαθημάτων της Α΄ ομάδας τουλάχιστον δεκατρία (13).

- Όταν ο βαθμός του είναι μικρότερος του δέκα (10), σε ένα (1) έως και τέσσερα (4) μαθήματα, των ομάδων Α΄ και Β΄ αλλά ισχύουν αντιστοίχως οι δύο προηγούμενες περιπτώσεις για τα μαθήματα της κάθε ομάδας.

Ο μαθητής παραπέμπεται σε γραπτή και προφορική συμπληρωματική εξέταση το Σεπτέμβριο σε όσα μαθήματα δεν πέτυχε βαθμό προαγωγής τουλάχιστον δέκα (10). Αυτό συμβαίνει όταν υστερεί σε ένα έως και τέσσερα μαθήματα και δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν. Εφόσον ο μαθητής δεν εμπίπτει σε καμιά από τις περιπτώσεις αυτές (δηλαδή προαγωγής ή συμπληρωματικής εξέτασης) δεν κρίνεται άξιος προαγωγής ή απόλυσης, οπότε οφείλει να φοιτήσει και πάλι στην ίδια τάξη.

Στους μαθητές της τελευταίας τάξης του Γυμνασίου, που δεν κρίνονται άξιοι απόλυσης ή παραπέμπονται για συμπληρωματική εξέταση, επιτρέπεται να προσέρχονται σε επαναληπτική εξέταση στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις εξεταστικές περιόδους κάθε σχολικού έτους, εκτός από την περίοδο Ιουνίου του έτους κατά το οποίο φοίτησαν στην τάξη αυτή. Η διαδικασία αυτή ακολουθείται μέχρι ο τελειόφοιτος του Γυμνασίου να αποκτήσει τον απολυτήριο τίτλο από αυτό αφού δεν είναι υποχρεούται να φοιτήσει ξανά στη Γ΄ Γυμνασίου. Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις του Ιουνίου έχουν οι μαθητές που δεν έχουν υπερβεί τον επιτρεπόμενο αριθμό απουσιών.

5.16.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –γενικό λύκειο

Για την προαγωγή και απόλυση των μαθητών απαιτείται Γενικός Μέσος ΄Ορος (ΓΜΟ) εννέα και μισό (9,5), ο οποίος υπολογίζεται από το σύνολο των βαθμών των γραπτώς εξεταζομένων μαθημάτων, συνυπολογιζομένου και του προφορικού βαθμού, είτε αυτά εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο είτε σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

Αν δε συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, οι μαθητές δεν προάγονται ή δεν απολύονται. Στην περίπτωση αυτή: Οι μαθητές της Α΄ και της Β΄ τάξης παραπέμπονται στην εξεταστική περίοδο του

Σεπτεμβρίου σε όσα μαθήματα δεν συγκέντρωσαν προαγώγιμο βαθμό. Αν και τότε δε συντρέχουν οι προϋποθέσεις προαγωγής, επαναλαμβάνουν την τάξη. Οι μαθητές της Γ΄ τάξης μπορούν είτε να επαναλάβουν τη φοίτησή τους στη Γ΄ τάξη είτε να διατηρήσουν τους βαθμούς των τετραμήνων και να προσέλθουν στις γραπτές απολυτήριες εξετάσεις τον επόμενο Ιούνιο σε όλα τα μαθήματα.

5.16.3. Επαγγελματικό Λύκειο – ΕΠΑ.Λ

Ο μαθητής προάγεται ή απολύεται όταν έχει γενικό Μέσο Όρο σε όλα τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα «σχεδόν καλώς» δέκα (10), ο οποίος υπολογίζεται από το σύνολο των γραπτώς εξεταζόμενων μαθημάτων συνυπολογιζόμενων και των προφορικών βαθμών. Ο μαθητής που δεν προάγεται ή δεν απολύεται κατά την εξεταστική περίοδο Μαΐου-Ιουνίου ή Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου του έτους φοίτησής του, παραπέμπεται, για όσα μαθήματα η επίδοσή του είναι ανεπαρκής, σε επαναληπτική εξέταση την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο σε ό,τι αφορά την προαγωγή του ή τις επόμενες εξεταστικές περιόδους σε ό,τι αφορά την απόλυσή του.

5.16.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Η προαγωγή, από το ένα εξάμηνο στο επόμενο, γίνεται μετά από επιτυχή εξέταση σε όλα τα μαθήματα, η οποία επιβεβαιώνεται με την τελική βαθμολογία - τουλάχιστον δέκα (10) για το κάθε μάθημα - στην κλίμακα 1 έως 20.

Αν ο καταρτιζόμενος υστερήσει σε ένα μόνο μάθημα, με βαθμό τουλάχιστον οκτώ (8), δικαιούται να εγγραφεί στο επόμενο εξάμηνο, αν ο μέσος όρος βαθμολογίας του - επί του συνόλου των μαθημάτων - είναι τουλάχιστον δέκα (10) και με την προϋπόθεση ότι επανεξετάζεται στο μάθημα αυτό και επιτυγχάνει βαθμό 10.

Σε κάθε άλλη περίπτωση ο καταρτιζόμενος που υστέρησε σε ένα ή περισσότερα μαθήματα, υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου τα συγκεκριμένα μαθήματα, χωρίς δικαίωμα εγγραφής στο επόμενο εξάμηνο.

Εάν στο Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης στο οποίο φοιτά ένας καταρτιζόμενος δε λειτουργεί τμήμα ειδικότητας και εξαμήνου σε μαθήματα στα οποία υστέρησε σε βαθμολογία ή είχε ανεπαρκή κατάρτιση, δίνονται οι εξής δυνατότητες:

- Ο καταρτιζόμενος μπορεί να ενταχθεί σε τμήμα της ειδικότητας αντίστοιχου εξαμήνου, όπου διδάσκεται το μάθημα ή τα μαθήματα που πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου και συμμετέχει στη διαδικασία κατάρτισης όπως και οι λοιποί καταρτιζόμενοι.

- Ο καταρτιζόμενος έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει το μάθημα ή τα μαθήματα σε άλλο Δημόσιο ΙΕΚ στο οποίο λειτουργεί η ειδικότητά του σε αντίστοιχο εξάμηνο κατάρτισης.

5.17. Πιστοποίηση

Στις παρακάτω υποενότητες ακολουθούν πληροφορίες που αφορούν στην πιστοποίηση των μαθητών στους διάφορους τύπους σχολείων.

5.17.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Στους μαθητές που αποφοιτούν από το Γυμνάσιο χορηγείται τίτλος σπουδών που ονομάζεται Απολυτήριος Γυμνασίου και εκδίδεται από τη σχολική μονάδα από την οποία αποφοίτησε ο μαθητής. Τα απολυτήρια των Ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων (Γυμνασίων, Λυκείων, ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ) θεωρούνται και επικυρώνονται από το Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή τον Προϊστάμενο Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

5.17.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Γενικό Λύκειο

Στους αποφοίτους του Γενικού Λυκείου χορηγείται τίτλος σπουδών που ονομάζεται Απολυτήριο Γενικού Λυκείου. Στο απολυτήριο που εκδίδεται μία φορά από το σχολείο του μαθητή και δεν αλλάζει, εκτός από το γενικό βαθμό που είναι ο Γ.Μ.Ο. της Γ΄ τάξης, αναγράφεται η κατεύθυνση και ο κύκλος που παρακολούθησε ο μαθητής στη Γ΄τάξη καθώς και η αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων της Γ΄τάξης.

5.17.3. Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) / Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

Στους αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) χορηγείται τίτλος σπουδών ισότιμος με τον τίτλο των Γενικών Λυκείων. Βαθμός απολυτηρίου είναι ο Γ.Μ.Ο. των μαθημάτων της τελευταίας τάξης (Γ΄για τα ημερήσια και Δ΄για τα εσπερινά). Στο απολυτήριο που εκδίδεται από τη σχολική μονάδα που αποφοίτησε ο μαθητής και δεν αλλάζει – όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις - αναγράφεται εκτός από το βαθμό, ο τομέας, η ειδικότητα και οι βαθμοί ετήσιας επίδοσης των μαθημάτων της τελευταίας τάξης.

Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Στους αποφοίτους των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ.) χορηγείται πτυχίο επιπέδου 3 . Στο εν λόγω πτυχίο αναγράφεται εκτός από το βαθμό και η ειδικότητα που παρακολούθησε ο μαθητής. Τα πτυχία εκδίδονται μία φορά και δεν αλλάζουν.

5.17.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Οι καταρτιζόμενοι που ολοκληρώνουν την κατάρτισή τους, λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης από το ΙΕΚ που αποφοίτησαν. Η Βεβαίωση αυτή τους δίνει το δικαίωμα να συμμετέχουν στις εξετάσεις πιστοποίησης είτε για την απόκτηση Διπλώματος που χορηγείται μετά από κατάρτιση τεσσάρων (4) εξαμήνων είτε για την απόκτηση Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου Ι που χορηγείται σε αποφοίτους του Γυμνασίου που παρακολούθησαν δύο (2) εξάμηνα σε ΙΕΚ. Οι εξετάσεις που διενεργούνται δύο φορές το χρόνο, οργανώνονται από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ), περιλαμβάνουν πρακτικό και θεωρητικό μέρος ενώ οι απόφοιτοι δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης καθώς και ΙΕΚ λοιπών φορέων εξετάζονται σε κοινά θέματα, σε όλη την Ελλάδα.

5.18. Εκπαιδευτική Συμβουλευτική / Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης

Στις παρακάτω υποενότητες ακολουθούν πληροφορίες που αφορούν στην Εκπαιδευτική Συμβουλευτική / Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και στις Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στους διάφορους τύπους σχολείων.

5.18.1. Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο

Οι κάτοχοι Απολυτηρίου Γυμνασίου έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να εγγραφούν στο Γενικό ή το Επαγγελματικό Λύκειο.
- Να φοιτήσουν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης σε ειδικότητες που αντιστοιχούν στον τίτλο σπουδών τους.
- Να ενταχθούν χωρίς ειδίκευση στην αγορά εργασίας.

Η εκπαιδευτική καθοδήγηση και βοήθεια, προς τους καθηγητές, παρέχεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) και τους Σχολικούς Συμβούλους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Για εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά ζητήματα που αφορούν τάξη ή τμήμα μαθητών λειτουργεί το Συμβούλιο τάξης.

Στα Γυμνάσια εφαρμόζεται ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) στο αναλυτικό πρόγραμμα, σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και με επισκέψεις σε διάφορους χώρους εργασίας, με την εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας και με τη διοργάνωση Ημερών Σταδιοδρομίας στις σχολικές μονάδες.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

5.18.2. Γενική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση –Γενικό Λύκειο

Οι κάτοχοι του Απολυτήριου Γενικού Λυκείου έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να επιδιώξουν την εγγραφή τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στις υποενότητες **6.6.1.** και **6.6.2.**
- Να φοιτήσουν, μετά από επιλογή, στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) για την απόκτηση ειδίκευσης.
- Να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς για την πρόσληψή τους στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.
- Να ενταχθούν, χωρίς ειδίκευση, στην αγορά εργασίας.

Επίσης, για τη συμβουλευτική στήριξη των μαθητών λειτουργεί ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) και έχει δημιουργηθεί το Παρατηρητήριο Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

5.18.3. Επαγγελματικά Λύκεια ΕΠΑ.Λ. / Επαγγελματικές Σχολές ΕΠΑ.Σ

Επαγγελματικά Λύκεια ΕΠΑ.Λ.

Οι πτυχιούχοι των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να λάβουν άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος κατόπιν εξετάσεων.
- Να διεκδικήσουν την εισαγωγή τους στα Τμήματα και στις Σχολές των Ανωτέρων και Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μετά από εξετάσεις, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Ν.3748/2009
- Να εγγραφούν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) κατά προτεραιότητα, σε τμήματα αντίστοιχης ή συναφούς ειδικότητας με την ειδικότητα του πτυχίου τους.

Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.)

Οι πτυχιούχοι των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ.) έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να λάβουν άδεια άσκησης επαγγέλματος.
- Να εγγραφούν στη Β΄ τάξη των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.)
- Να εγγραφούν σε αντίστοιχη ειδικότητα των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.)

5.18.4. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) προσβλέπουν στην παροχή υψηλού επιπέδου προσόντων, με απώτερο σκοπό την απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Για το σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, ο

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) διεξάγει έρευνα αγοράς για την προσαρμογή των ειδικοτήτων που λειτουργούν σε κάθε ΙΕΚ στις τοπικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, ενώ έχει ιδρύσει και Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (ΓΕΑΣ).

Τα Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (ΓΕΑΣ), τα οποία λειτουργούν στα Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής κατάρτισης (Δ.ΙΕΚ) του ΟΕΕΚ, αποτελούν προτεραιότητα της Διοίκησης του Οργανισμού και επιδιώκουν την άμεση σύνδεση των αποφοίτων με την αγορά εργασίας. Ειδικότερα:

- Συμβάλλουν στη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας, στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού, στη μείωση των ανισορροπιών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας, καθώς και στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων.
- Διευκολύνουν την ένταξη των αποφοίτων των ΙΕΚ στην αγορά εργασίας.
- Παρέχουν πλήρη και έγκυρη πληροφόρηση για τις δυνατότητες εκπαίδευσης, κατάρτισης, δια βίου μάθησης και απασχόλησης σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Συλλέγουν χρήσιμα στοιχεία για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων ΙΕΚ και την αξιοποίησή τους για την αναβάθμιση των προσφερόμενων προγραμμάτων κατάρτισης, προσαρμόζοντας τις ειδικότητες των ΙΕΚ στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Σήμερα, 1.700 απόφοιτοι απασχολούνται σε μόνιμες θέσεις εργασίας και 7.000 σπουδαστές κάνουν πρακτική άσκηση σε όλη την Ελλάδα.

Στις περιοχές όπου λειτουργούν τα ΙΕΚ, διεξάγονται έρευνες αγοράς με στόχο την προσαρμογή των ειδικοτήτων στις ανάγκες που υφίστανται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η οργάνωση των τομέων, των ειδικοτήτων και του επί μέρους αριθμού τους γίνεται συνολικά, λαμβανομένων υπ'όψη γεωγραφικών και τοπικών κριτηρίων.

Η απόφαση για την ίδρυση, λειτουργία ή ενδεχόμενη κατάργηση ειδικοτήτων λαμβάνεται από το Δ.Σ. του ΟΕΕΚ μετά από πρόταση των Τριμερών Συμβουλευτικών Επιτροπών (ΤΣΕ), οι οποίες αποτελούνται από εκπροσώπους των εργαζομένων, των εργοδοτών και των ΙΕΚ.

Ο ΟΕΕΚ πραγματοποιεί προγράμματα εξάμηνης προαιρετικής πρακτικής άσκησης για τους αποφοίτους των Δημοσίων και Ιδιωτικών ΙΕΚ, με στόχο τη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή του συστήματος Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στις παραγωγικές και αναπτυξιακές ανάγκες τόσο σε τοπικό όσο και εθνικό επίπεδο και τη διασύνδεση του συστήματος αυτού με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Δικαίωμα πρακτικής άσκησης έχουν οι απόφοιτοι των ΙΕΚ που δεν έχουν ακόμη συμμετάσχει στις εξετάσεις πιστοποίησης επαγγελματικής κατάρτισης. Η διάρκεια της πραγματοποιηθείσης πρακτικής άσκησης θεωρείται ως αναγνωρισμένη προϋπηρεσία για χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος.

Η πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης που εποπτεύεται από συντονιστή, μπορεί να γίνει στο δημόσιο τομέα, σε νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην προώθηση των αποφοίτων σε θέσεις απασχόλησης αντίστοιχες των επαγγελματικών τους προσόντων, στη μείωση της ανεργίας και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

5.19. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Αντίστοιχα προς τα δημόσια, λειτουργούν και ιδιωτιικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία δεν ανήκουν στο Κράτος, αλλά ιδρύονται και συντηρούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Σύμφωνα με το Νόμο 682/1977, τα ιδιωτικά σχολεία έχουν την ίδια οργάνωση με τα δημόσια, ακολουθούν το εκάστοτε ισχύον

ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας και χορηγούν τίτλους σπουδών αντίστοιχους με εκείνους του δημοσίων σχολείων. Η δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, και περιλαμβάνει τους ίδιους τύπους σχολείων με τη δημόσια, συμπεριλαμβανομένων των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) και των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ) (Νόμος 3475/2006).

Επίσης λειτουργούν ξένα-ιδιωτικά Γυμνάσια και Λύκεια που ιδρύονται είτε από αλλοδαπούς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) είτε από αρμόδια δημόσια αρχή ξένου κράτους, ως προϊόν διμερών μορφωτικών συμφωνιών που έχει υπογράψει η Ελλάδα με άλλα κράτη. Η ύπαρξη διακρατικής συμφωνίας δεν υποκαθιστά την άδεια λειτουργίας. Στην περίπτωση ίδρυσης ιδιωτικού σχολείου από δημόσια αρχή ξένου κράτους, αυτό τελεί υπό την άμεση εποπτεία και ευθύνη της οικείας πρεσβείας ενώ την εποπτεία επί της λειτουργίας αυτού, ασκεί το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Τα ξένα σχολεία - ακόμη και εκείνα που η οικεία χώρα κατατάσσει στη δημόσια εκπαίδευση - συμπεριλαμβάνονται στην ιδιωτική εκπαίδευση, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Με βάση το πρόγραμμα σπουδών τους, διακρίνονται σε:

- Ξένα σχολεία με ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα: Λειτουργούν 14, ακολουθούν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αλλοδαπής χώρας και απευθύνονται κυρίως σε αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα. Ωστόσο με βάση το νόμο 3794/2009, σε σχολεία όπου ακολουθείται πρόγραμμα σπουδών χώρας - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπεται η φοίτηση Ελλήνων μαθητών χωρίς περιορισμούς ενώ σε σχολεία όπου ακολουθείται πρόγραμμα σπουδών τρίτης χώρας, η φοίτηση Ελλήνων μαθητών είναι εφικτή μετά από άδεια του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων αλλά και υπό προϋποθέσεις.

- Ξένα σχολεία με ελληνικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα: Αριθμούν 10, ακολουθούν το ίδιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τα δημόσια ελληνικά σχολεία ενισχυμένο ως προς τη διδασκαλία ξένων γλωσσών και πολιτισμικών στοιχείων και απευθύνονται σε ημεδαπούς.

- Ξένα σχολεία με ελληνικό και ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα: Αριθμούν 4. Προσφέρουν δύο ξεχωριστά εκπαιδευτικά προγράμματα, ελληνικό και ξένο που απευθύνονται σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς.

Επισημαίνεται ότι η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας είναι υποχρεωτική σε όλα τα ξένα σχολεία, έστω και αν αυτά ακολουθούν αποκλειστικά ξένο πρόγραμμα σπουδών.

Λειτουργούν επίσης ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που εποπτεύονται από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ΟΕΕΚ των οποίων τόσο τα προγράμματα σπουδών όσο και οι ειδικότητες που παρέχουν είναι κοινές με αυτές των δημοσίων ΙΕΚ. Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα **7.16.**

Στην κατηγορία ιδιωτικής εκπαίδευσης, ανήκουν και τα κολλέγια τα οποία είναι αποκλειστικά ιδωτικά εκπαιδευτήρια των οποίων η ίδρυση και η λειτουργία διέπεται από το Νόμο 3696/2008.

N. 3794/2009

N.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

5.20. Διαφορετικά οργανωτικά σχήματα και Εναλλακτικές Δομές

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα Εκκλησιαστικά Σχολεία, τα Μειονοτικά, τα Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, τα Μουσικά και τα Καλλιτεχνικά Σχολεία, τα Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Γυμνασίου και Λυκείου, τα Πειραματικά καθώς και τα Σχολεία Ειδικής Αγωγής. Πρόκειται για δομές που ανήκουν αποκλειστικά στη Δημόσια Εκπαίδευση.

5.20.1. Εκκλησιαστικά Σχολεία, Εκκλησιαστικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ε.Ι.Ε.Κ)

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα περιλαμβάνεται η Εκκλησιαστική Εκπαίδευση. Οι Εκκλησιαστικές σχολικές μονάδες έχουν ως κύριο σκοπό να εκπαιδεύουν και να καταρτίζουν επαρκώς με τις αξίες της ορθόδοξης πίστης και του Χριστιανισμού τους μαθητές και τους σπουδαστές, οι οποίοι ως κληρικοί θα στελεχώνουν την Ορθόδοξη Εκκλησία και ως λαϊκοί θα συντελούν στην ευόδωση των στόχων της. Στη Δευτεροβάθμια Εκκλησιαστική Εκπαίδευση περιλαμβάνονται:

- Δέκα (10) Εκκλησιαστικά Γυμνάσια.
- Δεκαεπτά (17) Γενικά Εκκλησιαστικά Λύκεια.
- Τρία (3) Ιερατικά Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Ι.Σ.Δ.Ε.) στα οποία φοιτούν μαθητές άνω των 18 ετών.
- Ένα (1) Εκκλησιαστικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης(Ε.Ι.Ε.Κ) στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή
- Έντεκα (11) τμήματα εκκλησιαστικής κατάρτισης σε δημόσια ΙΕΚ.

Τα Εκκλησιαστικά Γυμνάσια είναι τριετούς φοίτησης και είναι ισότιμα με τα Γυμνάσια Δευτεροβάθμιας (Γενικής) Εκπαίδευσης.

Τα Εκκλησιαστικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Ι.Ε.Κ.) παρέχουν μεταδευτεροβάθμια εκκλησιαστική κατάρτιση διαρκείας δύο εξαμήνων και ανήκουν στη μη υποχρεωτική μετα-δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση. Στα (Ε.Ι.Ε.Κ) είναι δυνατή η εγγραφή ατόμων που κατέχουν απολυτήριο τίτλο από τα Ι.Σ.Δ.Ε.

Σε όλα σχεδόν τα Εκκλησιαστικά Σχολεία, τα Ι.Σ.Δ.Ε., τα Ε.Ι.Ε.Κ. λειτουργούν οικοτροφεία, στα οποία διαμένουν και σιτίζονται δωρεάν οι μαθητές και οι σπουδαστές αντίστοιχα. Οι μαθητές των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και των Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων παρακολουθούν το ίδιο ωρολόγιο πρόγραμμα που διδάσκεται στα Γυμνάσια και στα Γενικά Λύκεια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και επιπλέον διδάσκονται ορισμένα μαθήματα όπως Παλαιά και Καινή Διαθήκη, Βυζαντινή Μουσική, Αγιολογία, Λειτουργική.

5.20.2. Μειονοτικά Σχολεία

Για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των Μουσουλμάνων που κατοικούν στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Θράκης, λειτουργούν Μειονοτικά Γυμνάσια και Λύκεια. Τα σχολεία αυτά λειτουργούν με βάση τη συνθήκη της Λωζάνης (1923) και σύμφωνα με νομοθετικές ρυθμίσεις και κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο των διεθνών μορφωτικών συμφωνιών. Στα σχολεία αυτά εφαρμόζεται δίγλωσσο πρόγραμμα διδασκαλίας στην τουρκική και ελληνική γλώσσα. (Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα **10.7.3.**)

Επίσης, στα Μειονοτικά Σχολεία της χώρας υλοποιείται ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» με στόχο τη βελτίωση των εκπαιδευτικών δεδομένων της μουσουλμανικής μειονότητας (Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα **10.7.4.**).

5.20.3. Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Για τη διευκόλυνση ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθητών που προέρχονται από το εξωτερικό (αλλοδαπών ή παλιννοστούντων Ελλήνων) και παρουσιάζουν εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ιδιαιτερότητες, λειτουργούν σε επιλεγμένες περιοχές, Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Παράλληλα, σε σχολεία με μεγάλο αριθμό αλλοδαπών, λειτουργούν τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα (βλ. κεφ. **10**).

Στα Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης εφαρμόζονται αντίστοιχα προγράμματα με εκείνα των δημοσίων σχολείων, ανάλογα προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών τους. Για να χαρακτηριστεί ένα σχολείο «διαπολιτισμικό» θα πρέπει ο αριθμός των παλιννοστούντων και/ή αλλοδαπών μαθητών να πλησιάζει το 45% του συνολικού αριθμού.

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στα σχολεία αυτά, επιμορφώνονται στο συγκεκριμένο αντικείμενο ενώ όσοι καλούνται να καλύψουν κενά που προκύπτουν, επιλέγονται με κριτήριο τις γνώσεις τους στη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

Από τα 25 σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης που λειτουργούν, τα 7 είναι Γυμνάσια και τα 5 Λύκεια.

5.20.4. Μουσικά Σχολεία

Τα Μουσικά Σχολεία (Γυμνάσια και Λυκειακές τάξεις) έχουν ως σκοπό την προετοιμασία και την κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της μουσικής, χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία, εάν τελικά επιλέξουν άλλο επιστημονικό ή επαγγελματικό τομέα.

Το αναλυτικό πρόγραμμα των Μουσικών Σχολείων (Υ.Α. 68092/Γ2/2009) περιλαμβάνει μαθήματα γενικής παιδείας, μαθήματα αισθητικής παιδείας, άσκηση στα εργαστήρια ειδικότητας, καθώς και απογευματινή μελέτη. Η διδασκαλία των μαθημάτων μουσικής και η άσκηση στα εργαστήρια μπορεί να είναι συλλογική ή εξατομικευμένη.

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συγκροτείται πενταμελής Καλλιτεχνική Επιτροπή (Υ.Α. 115776/Γ7/2007) αποτελούμενη από ειδικούς στους τομείς λειτουργίας των μουσικών σχολείων και από αναγνωρισμένου κύρους παιδαγωγούς. Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι τριετής με δυνατότητα ανανέωσης. Έργο της Καλλιτεχνικής Επιτροπής είναι η μελέτη των προγραμμάτων διδασκαλίας στα Μουσικά Σχολεία, η διατύπωση γνώμης για τα γενικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των σχολείων αυτών, εξοπλισμού, στελέχωσης, τρόπου αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στα μουσικά μαθήματα, καθώς και η γενικότερη εποπτεία και αξιολόγηση της λειτουργίας των σχολείων αυτών.

Το πρώτο Μουσικό Σχολείο λειτούργησε πειραματικά στην Παλλήνη κατά το σχολικό έτος 1988-89, για την εφαρμογή πειραματικών προγραμμάτων και πειραματικών μεθόδων διδασκαλίας στον τομέα της αισθητικής παιδείας γενικότερα και της μουσικής ειδικότερα. Το σχολικό έτος 2008-2009 λειτούργησαν σε όλη τη χώρα 41 Μουσικά Σχολεία (Μουσικά Γυμνάσια και Λυκειακές τάξεις). Επιπλέον έχει ιδρυθεί 1 Μουσικό Σχολείο το οποίο δεν έχει τεθεί ακόμα σε λειτουργία. Σε ορισμένα σχολεία δεν υπάρχουν και οι τρεις μουσικές λυκειακές τάξεις δεδομένου ότι κάποιες από αυτές βρίσκονται σε διαδικασία ανάπτυξης.

Στα Μουσικά Σχολεία και συγκεκριμένα στην Α΄ τάξη του γυμνασίου των σχολείων αυτών, εγγράφονται μαθητές, απόφοιτοι των Δημοτικών Σχολείων, κατόπιν επιλογής από ειδική επιτροπή που συγκροτείται για κάθε Μουσικό Σχολείο ξεχωριστά. Θέματα στα οποία αξιολογούνται οι υποψήφιοι μαθητές μέσω ειδικών τεστ, για να διακριβωθεί το επίπεδο ικανότητάς τους, είναι: ρυθμός, ακουστική ικανότητα, φωνητική ικανότητα, διάκριση ηχοχρωμάτων, και, προαιρετικά, ένα αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ) μουσικό όργανο.

Οι μαθητές των Μουσικών Γυμνασίων παρακολουθούν, εκτός από τα μαθήματα γενικής παιδείας που διδάσκονται στα κοινά γυμνάσια (27 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας), και μαθήματα μουσικής παιδείας (17 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας).

Στις Μουσικές Λυκειακές Τάξεις, στο πρόγραμμα των μαθημάτων γενικής παιδείας, προστίθενται μαθήματα Μουσικής Παιδείας (14 ώρες εβδομαδιαίως για την Α΄ και Γ΄ Λυκείου και 12 ώρες εβδομαδιαίως για την Β΄ Λυκείου). Επίσης στα μαθήματα επιλογής προστίθενται και μουσικά μαθήματα (1 ώρα την εβδομάδα).

Η προαγωγή των μαθητών των Μουσικών Σχολείων (Γυμνασίων και Λυκειακών Τάξεων) στα μαθήματα μουσικής παιδείας, αποτελεί προϋπόθεση παραμονής τους στο σχολείο αυτό, ανεξάρτητα εάν ο μαθητής έχει προαχθεί στην επόμενη τάξη, σύμφωνα με τα ισχύοντα στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης.

5.20.5. Καλλιτεχνικά Σχολεία

Τα Καλλιτεχνικά Σχολεία ιδρύθηκαν με σκοπό την ενθάρρυνση και στήριξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για τις Τέχνες και την προετοιμασία των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση του Θεάτρου-Κινηματογράφου, του Χορού (Κλασικού και Σύγχρονου) και των Εικαστικών, χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία, εάν τελικά επιλέξουν άλλον τομέα επαγγελματικής ή επιστημονικής ενασχόλησης.(Υ.Α.107922/Γ7/2003, 45871/Γ7/2004, 88739/Γ7/2006).

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών των Καλλιτεχνικών Σχολείων (Γυμνασίων και Λυκείων) περιλαμβάνει μαθήματα Γενικής Παιδείας καθώς και Καλλιτεχνικά μαθήματα με ιδιαίτερη έμφαση στα μαθήματα κατεύθυνσης. Ο αριθμός των διδακτικών ωρών για τα μαθήματα Γενικής Παιδείας κυμαίνεται από είκοσι οκτώ (28) έως τριάντα δύο (32) σε εβδομαδιαία βάση ενώ το σύνολο των διδακτικών ωρών για τα καλλιτεχνικά μαθήματα κυμαίνεται από δεκατέσσερις (14) έως δεκαέξι (16). Στην Β΄και Γ΄Λυκείου δεν γίνεται καμία περικοπή στα μαθήματα Γενικής Παιδείας, δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης του προγράμματος σπουδών στο Λύκειο.

Με Απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή Καλλιτεχνικών Σχολείων από ειδικούς - καλλιτέχνες και προσωπικότητες αναγνωρισμένου κύρους στις κατευθύνσεις των Καλλιτεχνικών Σχολείων. Έργο της Επιτροπής αυτής είναι η μελέτη των προγραμμάτων διδασκαλίας, η διατύπωση γνώμης για τα γενικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των σχολείων αυτών, εξοπλισμού, στελέχωσης, τρόπου αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στα καλλιτεχνικά μαθήματα καθώς και η γενικότερη εποπτεία και αξιολόγηση της λειτουργίας των σχολείων αυτών. Με την ίδια Υπουργική Απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος και η γραμματέας της Επιτροπής, ο τρόπος λειτουργίας της και η διάρκεια θητείας όλων των μελών αυτής.

Η εγγραφή των μαθητών γίνεται μόνο στην Α΄ τάξη Γυμνασίου κατόπιν επιλογήςκαι μέσω εισαγωγικών εξετάσεων. Κατ' εξαίρεση και μόνον εφόσον υπάρχουν κενά, είναι δυνατόν να εγγραφούν μαθητές και στην Β΄ τάξη Γυμνασίου μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων στα Καλλιτεχνικά μαθήματα. Κάθε μαθητής μπορεί να είναι υποψήφιος σε περισσότερες από μία κατευθύνσεις. Εάν επιλεγεί σε περισσότερες από μία κατευθύνσεις, θα εγγραφεί στην κατεύθυνση που θα επιλέξει ο ίδιος τελικά. Για την επιλογή των μαθητών, οι οποίοι επιθυμούν να φοιτήσουν σε Καλλιτεχνικό Σχολείο συγκροτούνται Επιτροπές Επιλογής Μαθητών.

Τη διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων αναλαμβάνουν μόνιμοι εκπαιδευτικοί κλάδου Εικαστικών καθώς και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί (ωρομίσθιοι) για τα μαθήματα των τομέων Θεάτρου, Κινηματογράφου, Κλασικού και Σύγχρονου Χορού. Το εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό προσλαμβάνεται έπειτα από συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης, από την οποία και μοριοδοτούνται οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί.

Τα Καλλιτεχνικά Σχολεία λειτουργούν με παρατεταμένο ωράριο σε σχέση με αυτό των Γενικών. Για το λόγο αυτόν στους μαθητές παρέχεται με έξοδα της Πολιτείας σίτιση στους χώρους του σχολείου. Επίσης παρέχεται δωρεάν μεταφορά των μαθητών προς και από το σχολείο. Τον Αύγουστο του 2009 ιδρύθηκαν άλλα 2 Καλλιτεχνικά Σχολεία στο Αιγάλεω και στον Πειραιά Αττικής (Υ.Α.93223/Δ4/2009). Πρόθεση του Υπουργείου είναι η περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού των Καλλιτεχνικών Σχολείων και σε άλλα σημεία της Επικράτειας.

5.20.6. Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Γυμνασίου (Τ.Α.Δ.) και Ειδικά Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Λυκείου (Ε.Τ.Α.Δ.)

Το 1988 δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης Γυμνασίου. Σήμερα λειτουργούν Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης σε 184 Γυμνάσια και Ειδικά Τμήματα Αθλητικής

Διευκόλυνσης σε 44 Λύκεια σε όλη τη χώρα. Στα τμήματα αυτά, το μάθημα της Φυσικής Αγωγής αντικαθίσταται από δίωρη πρωινή προπόνηση, τρεις φορές την εβδομάδα, στα καλλιεργούμενα αθλήματα, από Καθηγητές Φυσικής Αγωγής, ειδικευμένους στα συγκεκριμένα αθλήματα και οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με την αριθμ. 36682/Γ4/30-3-2007 Υπουργική Απόφαση.

Σε κάθε τμήμα διδάσκονται δύο έως τέσσερα αθλήματα.

Όλα τα άλλα μαθήματα διδάσκονται όπως στα γενικά Γυμνάσια ή Λύκεια..

Οι μαθητές-μαθήτριες των Τμημάτων Αθλητικής Διευκόλυνσης επιλέγονται μέσω ειδικών αθλητικών δοκιμασιών, οι οποίες διεξάγονται τον μήνα Μάιο κάθε έτους μεταξύ των μαθητών-μαθητριών της Στ΄ τάξης του Δημοτικού σχολείου, σύμφωνα με την αριθ. Γ4/891/28-9-2000 Υπουργική Απόφαση.

Οι μαθητές-μαθήτριες των Ειδικών Τμημάτων Αθλητικής Διευκόλυνσης επιλέγονται σύμφωνα με τις αριθ.Γ4/1206/16-5-1995 και Γ4/1825/27-9-1995 Υπουργικές Αποφάσεις.

5.20.7. Πειραματικά Σχολεία

Για την πρακτική και παιδαγωγική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού και την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας καθώς και την πειραματική χρήση σχολικών βιβλίων, οπτικοακουστικών και άλλων μέσων εκπαιδευτικής τεχνολογίας λειτουργούν τα Πειραματικά Σχολεία. Σε αυτά η εισαγωγή των μαθητών στην Α΄ τάξη Γυμνασίου γίνεται με κλήρωση, εφόσον ο αριθμός των υποψηφίων υπερβαίνει τις καθορισμένες, τριάντα πέντε (35) το πολύ κατά τάξη ή Τμήμα τάξης, θέσεις σε καθένα από τα σχολεία αυτά. Δικαίωμα συμμετοχής στην κλήρωση έχουν όλοι οι μαθητές, απόφοιτοι Δημοτικού Σχολείου, που έχουν ήδη εγγραφεί στην Α΄ Τάξη οποιουδήποτε Γυμνασίου της χώρας. Σήμερα λειτουργούν είκοσι τρία (23) Πειραματικά Γυμνάσια σε ολόκληρη τη χώρα.

Στην Α΄ τάξη του Λυκείου εγγράφονται οι απόφοιτοι του οικείου Γυμνασίου. Οι τυχόν απομένουσες κενές θέσεις της τάξης αυτής (καθώς και των υπόλοιπων τάξεων του Λυκείου) καταλαμβάνονται από μαθητές των αντίστοιχων τάξεων άλλων Λυκείων, που υποβάλλουν σχετική αίτηση. Σήμερα λειτουργούν δεκαοκτώ (18) Πειραματικά Λύκεια σε ολόκληρη τη χώρα.

Κατά τα άλλα, στα Πειραματικά Σχολεία, ο τρόπος αξιολόγησης, η μέθοδος διδασκαλίας, το ωρολόγιο πρόγραμμα είναι ίδια με τα κανονικά σχολεία.

5.20.8. Σχολεία Ειδικής Αγωγής

Λειτουργούν Γυμνάσια, Λύκεια, και Τμήματα Ειδικής Αγωγής για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα 10.6..

5.20.9. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας – ΣΔΕ

Από το σχολικό έτος 1999-2000 ξεκίνησε η λειτουργία Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας για άτομα που έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Βλ. περισσότερα στοιχεία στην υποενότητα 7.5.1.

5.21. Στατιστικά Στοιχεία

Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες.

5.21.1. Υποχρεωτική και μη Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο, ΕΠΑ.Λ και Εναλλακτικές Εκπαιδευτικές Δομές

Το ποσοστό των μαθητών που ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση (ISCED 2 - Γυμνάσιο), στην ηλικία των 15 ετών, ανέρχεται σε 95,1%. Στους Πίνακες που ακολουθούν καταγράφονται στοιχεία που αναφέρονται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα στοιχεία προέρχονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις και Γραφεία του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ), από το Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής του ΥΠΔΒΜΘ και από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΣΥΕ).

5.21.1.1. Σχολικό Έτος 2008-09 Γυμνάσια

	Δημόσια Σχολεία	Ιδιωτικά Σχολεία
Σχολικές Μονάδες [a]	1 892	130
Μαθητές [a]	321 986	23 769
Μέσος Αριθμός Μαθητών ανά Σχολείο	170	182,83
Εκπαιδευτικοί [a]	40 837	2959
Αναλογία Μαθητών προς Εκπαιδευτικούς	7,88	8
Μέσος αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα	21,35	24,65

[a] Στοιχεία ΥΠΔΒΜΘ, Δι.Π.Ε.Ε., Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής

5.21.1.2. Σχολικό Έτος 2008-09 Εναλλακτικές Δομές Υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τύπος Γυμνασίου	Σχολικές Μονάδες	Μαθητές	Εκπαιδευτικοί
Πειραματικά	23	*	*
Μειονοτικά [a]	4	991	128 (69 ελληνόγλωσσοι,59 τουρκόγλωσσοι)
Διαπολιτισμικά	7	1588	*
Εκκλησιαστικά	10	*	*

[a] Στοιχεία ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Δ/νση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων

* Ελλιπή στοιχεία

5.21.1.3. Σχολικό Έτος 2008-09 Γενική και Επαγγελματική μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

	Δημόσια		Ιδιωτικά	
	Γενικά Λύκεια	Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ) Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)	Γενικά Λύκεια	Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ), Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)
Σχολικές Μονάδες [a]	1297	482	114	13
Μαθητές [a]	227 209	85 516	17 435	607
% κοριτσιών	53,67%	33,96%	49,88%	36,90
Μέσος Αριθμός Μαθητών ανά Σχολείο	175,18	177,41	152,93	46,69
Εκπαιδευτικοί [a]	26 666	14 403	2 197	292
Αναλογία Μαθητών προς Εκπαιδευτικούς	8,52	5,93	7,93	2
Μέσος αριθμός Μαθητών ανά Τμήμα	21,17	14,83	22,52	15,17

[a] Στοιχεία ΥΠΔΒΜΘ, Δι.Π.Ε.Ε., Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής

5.21.1.4. Σχολικό Έτος 2008-09 Εναλλακτικές Δομές μη-Υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημόσιας)

Τύποι	Σχολικές Μονάδες	Μαθητές	Εκπαιδευτικοί
Πειραματικά Λύκεια	18	*	*
Μειονοτικά Λύκεια	4	437	128(69 ελληνόγλωσσοι,59 τουρκόγλωσσοι) [b]
Διαπολιτισμικά Λύκεια	5	755	*
Εκκλησιαστικά Λύκεια	17	*	*

[b] Τα μειονοτικά Γυμνάσια και Λύκεια λειτουργούν ως ενιαία εκπαιδευτική μονάδα με κοινή Διεύθυνση και κοινούς καθηγητές

* Ελλιπή στοιχεία

5.21.1.5. Σχολικό έτος 2008-2009 Εναλλακτικές Δομές Υποχρεωτικής και μη-Υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημόσιας)

Τύποι	Σχολικές Μονάδες	Μαθητές	Εκπαιδευτικοί
Μουσικά Γυμνάσια-Λύκεια [a]	41	6600	1774 (Μουσικοί όλων των κατηγοριών)
Καλλιτεχνικά Γυμνάσια-Λύκεια [a]	6	550	144

[a] Στοιχεία ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Δι.Σ.Ε.Π.Ε.Δ.,Τμήμα Αισθητικής Αγωγής

* Ελλιπή στοιχεία

5.21.2. Μετα-Δευτεροβάθμια μη-Ανώτατη Εκπαίδευση – ΙΕΚ

Ο αριθμός των καταρτιζόμενων στα δημόσια Ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (ΙΕΚ) ανέρχεται ετησίως σε 20.000 ενώ στα ιδιωτικά ανέρχεται σε 12.000.

Τα προγράμματα σπουδών που έχουν εγκριθεί από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) και υλοποιούνται από τα δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ όλης της χώρας ανέρχονται σήμερα σε 197.

Ο Πίνακας που ακολουθεί δείχνει την κατανομή των ΙΕΚ - δημόσιων και ιδιωτικών - στις διάφορες περιφέρειες της χώρας.

5.21.2.1. Σχολικό έτος 2008-2009 Δημόσια και Ιδιωτικά ΙΕΚ και Παραρτημάτων ανά περιφέρεια

Περιφέρεια	Δημόσια	Ιδιωτικά
Αττικής	28	24
Κεντρικής Μακεδονίας	20	12
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	9	0
Δυτικής Μακεδονίας	5	0
Ηπείρου	5	0
Θεσσαλίας	7	6
Στερεάς Ελλάδας	7	1
Δυτικής Ελλάδας	7	4
Πελοποννήσου	5	2
Κρήτης	7	3
Βορείου Αιγαίου	4	1
Νοτίου Αιγαίου	6	0
Ιονίων Νήσων	4	0
Σύνολο	114	53

Πηγή: Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Αθήνα 2010

6. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, 2009/10

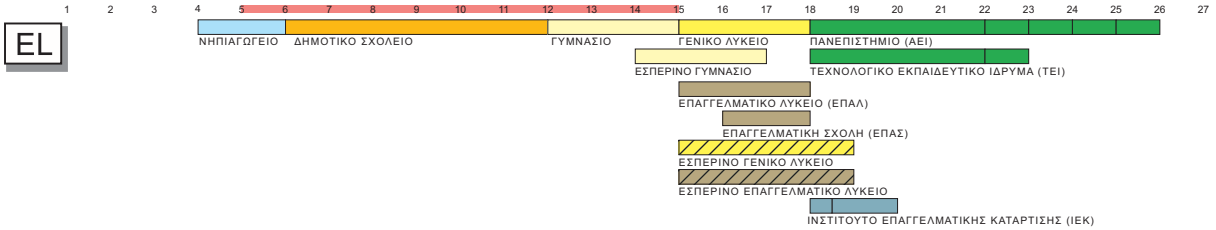

Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είναι αρμόδιο)	Προσχολική εκπαίδευση - ISCED 0 (για την οποία το Υπουργείο είναι αρμόδιο)
Πρωτοβάθμια - ISCED 1	Ενιαία δομή - ISCED 1 + ISCED 2 (καμία θεσμική διάκριση μεταξύ ISCED 1 και 2)
Κατώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 2 (συμπεριλαμβανομένης της προ-επαγγελματικής)	Κατώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 2
Ανώτερη Γενική δευτεροβάθμια - ISCED 3	Ανώτερη Επαγγελματική δευτεροβάθμια - ISCED 3
Μετα-δευτεροβάθμια μη-τριτοβάθμια - ISCED 4	
Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5A	Τριτοβάθμια εκπαίδευση - ISCED 5B
Αντιστοιχία με τα επίπεδα ISCED: ISCED 0	ISCED 1 ISCED 2
Πλήρους φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση	Μερικής φοίτησης υποχρεωτική εκπαίδευση
Προγράμματα σπουδών μερικής φοίτησης ή συνδυασμός σχολείου και εργασιακής εμπειρίας	Επιπλέον έτος
-/n/- υποχρεωτική εργασιακή εμπειρία + διάρκεια	>> Σπουδές στο εξωτερικό

Πηγή: Ευρυδίκη

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα, είναι δημόσια και παρέχεται δωρεάν. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 5 του Συντάγματος, είναι τα ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία αποτελείται από παράλληλους τομείς: :

- τον Πανεπιστημιακό Τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) και
- τον Τεχνολογικό Τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ.).

Η εισαγωγή των φοιτητών στα παραπάνω ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Γ΄ τάξη του Λυκείου.

Λειτουργεί επίσης το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), που έχει αποστολή την παροχή εξ αποστάσεως –προπτυχιακής και μεταπτυχιακής— εκπαίδευσης και επιμόρφωσης (βλ. υποενότητα 6.18.).

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

6.1. Ιστορική Επισκόπηση

Η σημερινή δομή και διάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί μέσα από την δημιουργία Πανεπιστημίων που ανήκαν εξαρχής στην Ανώτατη Εκπαίδευση καθώς και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και άλλων ιδρυμάτων που παρείχαν Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) εντάχθηκαν το 2001 στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Στην Ανώτατη Εκπαίδευση εντάχθηκαν το 2003 και τα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ενώ από το 2006 οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές εντάχθηκαν και αυτές στην ανώτατη εκπαίδευση, με την μετονομασία τους σε Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες.

6.1.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση αποτελεί την εξέλιξη των τελευταίων σαράντα ετών, με σημείο εκκίνησης την Ανωτέρα Επαγγελματική Εκπαίδευση. Η εξέλιξη αυτή ήταν προϊόν αφ'ενός της ραγδαίας αναπτυσσόμενης τεχνολογίας και επιστήμης αφ'ετέρου των αυξανόμενων αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας σε στελέχη υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Με νόμο του 1983 έπαυσε να υφίσταται στο επίσημο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησηςκαι Θρησκευμάτων (ΥΠΔΒΜΘ) η Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση και ιδρύθηκαν τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) που αποτέλεσαν στα επόμενα χρόνια τους φορείς παροχής της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σε τριτοβάθμιο επίπεδο.

Το 2001 τα ΤΕΙ εντάχθηκαν στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης) και έκτοτε διέποντε , ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία τους, από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν και για τα Πανεπιστήμια.

Στον Τεχνολογικό Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης εντάχθηκε το 2002 και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), η οποία ιδρύθηκε στην Αθήνα στη θέση της προγενέστερης Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ). Η ΑΣΠΑΙΤΕ περιλαμβάνει πέντε τμήματα Εκπαιδευτικών Μηχανικών διαφόρων ειδικοτήτων, όπως επίσης και ένα Γενικό Τμήμα Παιδαγωγικών Μαθημάτων, το οποίο προσφέρει παιδαγωγική κατάρτιση σε διάφορες κατηγορίες πτυχιούχων Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Τέλος, με νόμο του 2006, αναβαθμίστηκε και αναδιαρθρώθηκε η ναυτική εκπαίδευση, καθιστώντας την ισότιμη της εκπαίδευσης των ΤΕΙ.

N.1404/1983 Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

N.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

N.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.3450/2006: Αναβάθμιση και αναδιάρθρωση της ναυτικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.3685/2008

6.1.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Μετά την ίδρυση του πρώτου ελληνικού Πανεπιστημίου στην Αθήνα το 1837 και την επακόλουθη ίδρυση και άλλων Πανεπιστημίων ανά την Ελλάδα στη διάρκεια του 20ού αιώνα, η οργάνωση και η λειτουργία των Πανεπιστημίων καθορίστηκε και ρυθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος της Ελλάδας,το οποίο είναι σε ισχύ από το 1975, με επιμέρους ακόλουθες αναθεωρήσεις (βλ. και υποενότητα 1.1.).

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/1982 για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της Ανώτατης Εκπαίδευσης, πραγματοποιήθηκε μία μεγάλης κλίμακας μεταρρύθμιση στα Πανεπιστήμια, η οποία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε στη συνέχεια με μία σειρά σημαντικών νόμων, όπως ο Ν. 1404/1983, με τον οποίο ιδρύθηκαν τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), και ο Ν. 2083/1992, που συμπεριλάμβανε και την τυπική πλέον οργάνωση των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων.

Από το 2001, η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα αποτελείται από τον Πανεπιστημιακό και τον Τεχνολογικό Τομέα, οι οποίοι διέπονται ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία τους από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις. Σ' αυτό το πλαίσιο, υπό τον όρο «Πανεπιστήμιο» νοείται στο εξής κάθε Ίδρυμα του Πανεπιστημιακού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, δηλαδή Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο και Σχολή Καλών Τεχνών.

Τέλος, με τον νέο Νόμο-Πλαίσιο 3549/2007 μεταρρυθμίστηκε και εκσυχρονίστηκε η δομή και το πλαίσιο της λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ενισχύοντας την αυτονομία και την οικονομική αυτοτέλεια των ιδρυμάτων και την συνολικότερη διαφάνεια της λειτουργίας τους.

Με στόχο αφ'ενός το «άνοιγμα» της πρόσβασης και αφ'ετέρου την κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης σε ειδικότητες οι οποίες να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και της οικονομίας, η Ανώτατη Εκπαίδευση διευρύνεται με τη δημιουργία νέων ιδρυμάτων ή τμημάτων και την αύξηση των εισερχόμενων φοιτητών, στη βάση συγκεκριμένου εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού. Η διεύρυνση αυτή χρηματοδοτείται και από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Με νόμο του 1992 ιδρύθηκε το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), το οποίο αποτελεί αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα και έχει ως αποστολή την παροχή εξ αποστάσεως προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Ο νόμος που ρυθμίζει τη λειτουργία του ΕΑΠ είναι ο Ν. 2552/97 (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δομή και την οργάνωση του ΕΑΠ βλ. υποενότητα 6.18.).

Τέλος, με νόμο του 2003 ορίστηκε ότι τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΥΠΕΘΑ) παρέχουν εκπαίδευση ισότιμη με αυτή των Πανεπιστημίων. Τα ΑΣΕΙ διέπονται αποκλειστικά από τον εν λόγω νόμο και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτού.

Ν.3191/2003: Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)

Ν.1268/1982: Για τη δομή και λειτουργία των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.3187/2003: Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ΑΣΕΙ

Ν.3374/2005: Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Συμπλήρωμα Διπλώματος

Ν. 3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

6.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Η συνεχής βελτίωση της ποιότητας του επιτελούμενου έργου και της λειτουργίας των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, η διασφάλιση των προϋποθέσεων για την επίτευξη των στόχων τους και η ανάδειξη της κοινωνικής διάστασης της Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελούν τους βασικούς στόχους και τις προτεραιότητες της πολιτικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση.

Συνεχίστηκε η διεύρυνση της Ανώτατης Εκπαίδευσης με την σύσταση και λειτουργία νέων τμημάτων, ενώ στ πλαίσιαοο της πολιτικής για την ανάπτυξη και το συντονισμό της Δια Βίου Μάθησης, η λειτουργία Ινστιτούτων Δια Βίου Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, στα στα ΑΕΙ, ΤΕΙ και την ΑΣΠΑΙΤΕ στοχεύει στην παροχή πιστοποιημένων προγραμμάτων (Ν.3369/2005).

Επίσης έχει συγκροτηθεί μικτή επιτροπή υπό τον Γενικό Γραμματέα του ΥΠΔΒΜΘ με στόχο την ομαδοποίηση και εναρμόνιση της νομοθεσίας για την έρευνα στην Ελλάδα ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο για όλα τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Προωθείται σαφής και λιτός νόμος-πλαίσιο για την πλήρη οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, ώστε να είναι σε θέση να σχεδιάζουν από μόνα τους την την ανάπτυξή τους βάσει της αξιολόγησης και του στρατηγικού σχεδιασμού. Στόχο για την Ανώτατη Εκπαίδευση αποτελεί η προσέλκυση φοιτητών από άλλες χώρες και ο επαναπατρισμός των επιστημόνων της διασποράς.

Έχει ξεκινήσει, επίσης, η αντίμετώπιση του θέματος των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης. ΥπουργούΣτην προσπάθεια προώθησης της διαδικασίας της επίλυσης του ζητήματος των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων ΤΕΙ, πραγματοποιούνται συναντήσεις της πολιτικής ηγεσίας με τους Προέδρους των ΤΕΙ. Ο διάλογος, που θα συνεχιστεί και θα διευρυνθεί, θα βασιστεί σε αρχές εφαρμοζόμενες στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρακτικής, αποδεκτές από όλους τους φορείς.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

6.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), πρόσφατα έχουν υιοθετηθεί μέτρα τόσο για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης όσο και για την ακαδημαϊκή τους ταυτότητα και προβολή. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι ρυθμίσεις αφορούν επίσης το προσωπικό, τα γνωστικά αντικείμενα και τον τεχνικό εξοπλισμό των εργαστηρίων, ώστε να υπάρχει εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Από το 2009 λειτουργούν και στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση Εργαστήρια αντίστοιχα με αυτά που λειτουργούσαν ήδη στον Πανεπιστημιακό Τομέα. Επιπλέον, με αποφάσεις του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. κατά το 2009, δόθηκε για πρώτη φορά η δυνατότητα σε 6 ΤΕΙ της χώρας να λειτουργήσουν αυτοδύναμα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

Τμήματα των ΤΕΙ μπορούν να συνεργάζονται με ομοειδή Τμήματα Πανεπιστημίων, που έχουν την έδρα τους στην ίδια περιφέρεια, για την από κοινού οργάνωση και διεξαγωγή μαθημάτων ή άλλων συστατικών στοιχείων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (π.χ. παρακολούθηση μαθημάτων, εκπόνηση διπλωματικών ή μπτυχιακών εργασιών, διενέργεια εξετάσεων).Παράλληλα, τα ΤΕΙ συμπράττουν στη λειτουργία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια, συνεργασία η οποία σχεδιάζεται και αναμένεται να αναπτυχθεί ευρύτερα στα επόμενα χρόνια. Επίσης, υποστηρίζεται η αναβάθμιση της έρευνας με τη χρηματοδότηση ερευνητικών ομάδων στα ΤΕΙ, που μπορεί να έχουν διατμηματικό/διεπιστημονικό χαρακτήρα και να διεξάγουν έρευνα σε διευρυμένο επιστημονικό αντικείμενο (βλ. και υποενότητα 6.11.3.). Ο Ν. 3794/2009 ρύθμισε θέματα των Εργαστηρίων των ΤΕΙ (της στελέχωσής τους, των εσόδων τους κ.ά), του προσωπικού, των Π.Μ.Σ., των κατατακτήριων εξετάσεων, των Τμημάτων, της διάρκειας των εξαμήνων και της επαγγελματικής κατοχύρωσης των αποφοίτων. Επίσης, ρύθμισε θέματα μετεγγραφών και εισαγωγής σε αυτά ατόμων που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις.

Ν. 3794/2009

Π.Δ. 150/2009

Π.Δ. 23/2009

Π.Δ. 24/2009

Π.Δ. 67/2009

Π.Δ. 9/2009

6.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Ο Ν.3549/2007, αποτελεί το πιο πρόσφατο κείμενο του νομικού πλαισίου της Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, που επέφερε αλλαγές στη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Ο Ν. 3794/2009 αφορά,όπως και στα ΤΕΙ, θέματα προσωπικού, μετεγγραφών, εισαγωγής ατόμων που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις καθώς και ρυθμίσεις για τα Π.Μ.Σ. και τις κατατακτηρίες εξετάσεις των ΑΕΙ. Επίσης, ρυθμίζονται θέματα των Π.Μ.Σ. του Διεθνούς Πανεπιστημίου.

6.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

6.3.1. Πανεπιστημιακός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Η οργάνωση και η λειτουργία των Πανεπιστημίων βασίζεται κατ'αρχήν στο Σύνταγμα του 1975 και ακολούθως στις διατάξεις μεταγενέστερων νόμων. Ο εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, επιδιώχθηκε και προωθήθηκε με το Νόμο-πλαίσιο 1268/1982 («Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων») και, συμπληρωματικά, με το Ν. 2083/1992 («Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης») και με το Ν.3404/2005 «Ρύθμιση θεμάτων Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις». Με το Ν. 2083/92 ιδρύθηκε το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) για την παροχή εξ αποστάσεως προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Ο Ν. 3374/2005 θέσπισε το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, βάσει του οποίου οργανώνονται τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς και το Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο επισυνάπτεται στους τίτλους σπουδών που χορηγούν τα Ιδρύματα. Επίσης, συγκεκριμένες στρατωτικές σχολές, όπως και οι ανώτερες εκκλησιαστικές σχολές εντάχθηκαν στην ανώτατη εκπαίδευση με νόμους του 2003 και 2006 αντίστοιχα. Παράλληλα, με νόμο του 2005 ιδρύθηκε το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος. Τέλος, με το Νόμο-πλαίσιο 3549/2007, επιχειρήθηκε η μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου στη δομή και τη λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Ν.1268/1982: Για τη δομή και λειτουργία των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.3404/2005: Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

6.3.2. Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) διέπονται από τις διατάξεις του Ν. 1404/1983 για την ίδρυση και λειτουργία των ΤΕΙ, νόμος ο οποίος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με μεταγενέστερες διατάξεις νόμων και, τελικά, με το Ν. 2916/2001, σύμφωνα με τον οποίο τα ΤΕΙ εντάσσονται εφ'εξής στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Τεχνολογικός Τομέας) και διέπονται ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία τους από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν και για τα Πανεπιστήμια (Πανεπιστημιακός Τομέας).

6.3.3. Ανώτερες Σχολές

Οι Ανώτερες Σχολές διέπονται από τα νομοθετικά πλαίσια των Υπουργείων, τα οποία τις εποπτεύουν (βλ. υποενότητα 6.5.3). Οι πλέον πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις αναφορικά με τις επιμέρους Ανώτερες Σχολές

και την αποσαφήνιση του χαρακτηρισμού τους σε σχέση με τον πανεπιστημιακό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθες:

- Ν.3432/2006 «Δομή και λειτουργία της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης» (αναφορικά με τις Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές).

- Ν.3450/2006 «Αναβάθμιση και αναδιάρθρωση της ναυτικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (αναφορικά με τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού).

Ν.3432/2006: Δομή και λειτουργία της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης

6.4. Γενικοί Στόχοι

Ο Πανεπιστημιακός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης αποβλέπει στη θεμελίωση, παραγωγή, ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας και στην υψηλού επιπέδου σφαιρική, θεωρητική και εφαρμοσμένη κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού της χώρας, καθώς επίσης στην προώθηση και ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας.

Ο Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης στοχεύει στην ανάπτυξη της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας και στην παροχή προγραμμάτων σπουδών με περισσότερο εφαρμοσμένο προσανατολισμό.

6.4.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Ο γενικός στόχος της διδασκαλίας στα Τμήματα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) είναι κατ'αρχήν να προωθήσει την ανάπτυξη της εφαρμοσμένης και της τεχνολογικής έρευνας και να προσφέρει στους σπουδαστές τις απαραίτητες γνώσεις που θα τους διασφαλίσουν μια επιτυχή επαγγελματική δραστηριότητα, στο πλαίσιο της ραγδαίας αναπτυσσόμενης τεχνολογίας και επιστήμης και των αυξανόμενων αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας σε στελέχη υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Οι σπουδές στα ΤΕΙ, σε σύγκριση με τις σπουδές στα Πανεπιστήμια, έχουν περισσότερο εφαρμοσμένο χαρακτήρα. Λαμβάνεται όμως πρόνοια ώστε τα προγράμματα σπουδών των ΤΕΙ να περιέχουν ικανό αριθμό θεωρητικών μαθημάτων υποδομής, ώστε οι πτυχιούχοι να μπορούν να προσαρμόζονται εύκολα και αποτελεσματικά στις διαρκώς μεταβαλλόμενες και αυξανόμενες απαιτήσεις της επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής.

6.4.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Ο γενικός στόχος της διδασκαλίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) αποβλέπει στην υψηλή και σφαιρική, θεωρητική και εφαρμοσμένη, κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού, ακαδημαϊκού, επαγγελματικού και καλλιτεχνικού δυναμικού της χώρας.

6.4.3. Μεταπτυχιακές Σπουδές

Η ανάπτυξη, αναβάθμιση και καθιέρωση οργανωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ), που μπορούν να οδηγήσουν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) και Διδακτορικής Διατριβής (ΔΔ), αποσκοπεί στην εμβάθυνση και προώθηση της έρευνας σε διάφορες επιστημονικές περιοχές, στην αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ελληνικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με σπουδές υψηλού επιπέδου, στον εφοδιασμό της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας με ικανά και επιστημονικά εξειδικευμένα στελέχη και, γενικότερα, στην τόνωση της κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της χώρας.

6.5. Τύποι Ιδρυμάτων

Ο Πανεπιστημιακός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελείται από τα Πανεπιστήμια ,τα Πολυτεχνεία, την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ).

Ο Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελείται από τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ).

Βάσει της πρόσφατης νομοθεσίας στην Ανώτατη Εκπαίδευση ανήκουν επίσης τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ), οι Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες και οι Ακαδημίες του Εμπορικού Ναυτικού.

Η Ανώτερη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελείται από τις Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, τις Ανώτερες Σχολές Τουριστικών Επαγγελμάτων, τις Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών, και τις Ανώτερες Σχολές Αστυφυλάκων.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

6.5.1. Τύποι Ιδρυμάτων στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση παρέχεται κατ'εξοχήν στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), τα οποία είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), με πλήρη αυτοδιοίκηση και ακαδημαϊκή ελευθερία, τα οποία, παράλληλα, εποπτεύονται και επιχορηγούνται οικονομικά από το Κράτος, μέσω του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Σήμερα λειτουργούν 15 ΤΕΙ σε διάφορες πόλεις της χώρας και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), ενώ μερικά ΤΕΙ έχουν και παραρτήματα, εκπαιδευτικές μονάδες που βρίσκονται απόσταση μεγαλύτερη των 30 χιλιομέτρων από την έδρα των ΤΕΙ και περιλαμβάνουν το πολύ δύο Σχολές ή μέχρι τέσσερα ανεξάρτητα Τμήματα. Ο συνολικός αριθμός τμημάτων ΤΕΙ είναι 113, ενώ λειτουργούν και 5 τμήματα στην ΑΣΠΑΙΤΕ. Η συγχώνευση ή μετονομασία υπαρχόντων Τμημάτων καθορίζεται από τους νόμους 3027/2002, 3549/2007 και 3749/2009.

Η εσωτερική διάρθρωση, η οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, όπως και οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις, καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας κάθε ΤΕΙ.

Με το Ν.3450/2006, οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) αναγνωρίζονται ως ισότιμες με τα Τ.Ε.Ι. Η σχετική διάταξη ισχύει για τους εισακτέους στις Α.Ε.Ν Α' τάξης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005-06 και εφεξής.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

6.5.2. Τύποι Ιδρυμάτων στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Σχολή Καλών Τεχνών) είναι είκοσι τέσσερα (24), συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) και του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.). Το νεότερο Πανεπιστημιακό Ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα είναι το Πανεπιστήμιο της Δυτικής Ελλάδας με έδρα την πόλη του Αγρινίου (Ν. 3794/2009).

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι δημόσια και παρέχεται αποκλειστικά από πανεπιστημιακά ιδρύματα που αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), με πλήρη αυτοδιοίκηση και ακαδημαϊκή ελευθερία, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό. Η κρατική εποπτεία ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Ειδικότερα, η εσωτερική διάρθρωση, η οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών των Πανεπιστημίων, ο καθορισμός της γενικής εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος, όπως και ο προγραμματισμός, οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις, η κατανομή των πιστώσεων κ.ά. καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας κάθε Πανεπιστημίου (σχετικά με την ακαδημαϊκή δομή των Πανεπιστημίων, τη διοίκηση και τη διαχείρισή τους βλ. υποενότητα 2.6.4.3.).

Το Διεθνές πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑΕ.), με έδρα τη Θεσσαλονίκη, αποτελεί αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο ανώτατο εκπαιδευτικό Ίδρυμα και με διακριτική ονομασία International Hellenic University.Το ΔΙ.ΠΑ.Ε. είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους. Έχει ως αποστολή να παρέχει ανώτατη εκπαίδευση κυρίως σε αλλοδαπούς που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στην Ελλάδα. Για την επίτευξη της αποστολής του οργανώνει και πραγματοποιεί Προγράμματα Σπουδών σε Προπτυχιακό και σε Μεταπτυχιακό επίπεδο, με παρακολούθηση και με δυνατότητα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης .

Επίσης ότι από το 2003 εντάχθηκαν στην Ανώτατη Εκπαίδευση τα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.ΣΕ.Ι.), ενώ από το 2007-08, οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές λειτουργούν ως Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, ισότιμες με τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με το Ν.3432/2006 (βλ.6.5.3.).

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Διεθνές Πανεπιστήμιο

6.5.3. Ανώτερη Εκπαίδευση

Το Σύνταγμα ορίζει ότι «η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές Ανώτερης Βαθμίδας», με κύριο χαρακτηριστικό ότι η διάρκεια σπουδών σε αυτές δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν :

- Οι Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού,
- Οι Ανώτερες Σχολές Τουριστικών Επαγγελμάτων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού,
- Οι Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
- Η Ανώτερη Σχολή Αστυφυλάκων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

6.6. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Η εισαγωγή στον Πανεπιστημιακό Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης γίνεται μέσω γενικών εισαγωγικών εξετάσεων. Από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 δικαίωμα συμμετοχής στον πανεπιστημιακό τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης έχουν και οι απόφοιτοι των ΕΠΑ.Λ. που έχουν επιλέξει την ομάδα Β' των μαθημάτων ΕΠΑ.Λ.

Η εισαγωγή στον Τεχνολογικό Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης γίνεται με το σύστημα των πανελλαδικών εξετάσεων . Για την εισαγωγή στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα που επιθυμούν και επιλέγονται με δημόσια ηλεκτρονική κλήρωση με την παρουσία των ενδιαφερομένων.

Η επιλογή των φοιτητών για εισαγωγή στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.) γίνεται ύστερα από διεθνή πρόσκληση ενδιαφέροντος , η οποία δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο του ΥΠΔΒΜΘ και η οποία κοινοποιείται παράλληλα και στις Πρεσβείες της Ελλάδος σε όλες τις χώρες στις οποίες απευθύνεται.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Διεθνές Πανεπιστήμιο

6.6.1. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Οι υποψήφιοι για τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) πρέπει να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις δευτεροβάθμιες σπουδές τους είτε στο Γενικό Λύκειο (ΓΛ) είτε στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) ή τα Εκκλησιαστικά Λύκεια, και να επιτύχουν στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Οι κάτοχοι απολυτηρίου ΕΠΑΛ έχουν δικαίωμα εισαγωγής στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση με δύο δυνατότητες: Α) Όσοι επέλεξαν την ομάδα Α' των μαθημάτων ΕΠΑΛ εξετάζονται σε 2 μαθήματα Γενικής Παιδείας και 2 μαθήματα ειδικότητας με τις πανελλαδικές εξετάσεις των ΕΠΑΛ. Οι απόφοιτοι των εσπερινών ΕΠΑΛ εξετάζονται μόνο στα μαθήματα Γενικής Παιδείας. Β) Όσοι επέλεξαν την ομάδα Β' των μαθημάτων ΕΠΑΛ εξετάζονται σε 4 ή 5 μαθήματα Γενικής Παιδείας με τις πανελλαδικές εξετάσεις των ΓΛ και σε δύο μαθήματα ειδικότητας με τις πανελλαδικές εξετάσεις των ΕΠΑΛ.

Η εισαγωγή των εισακτέων υπακούει στην αρχή του «numerus clausus» και καθορίζεται κάθε χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Η πλέον πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση είναι ο Ν.3404/2005 (αρ. 13).

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

Ν.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν. 3699/2008

Ν. 3748/2009

Ν.1351/1983: Εισαγωγή των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3404/2005: Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

6.6.2. Προϋποθέσεις Εισαγωγής στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Η εισαγωγή στις Σχολές και στα Τμήματα Ανώτατης Εκπαίδευσης γίνεται με το σύστημα των πανελλαδικών εξετάσεων Το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του συστήματος είναι ότι βασίζεται, ως προς τα κριτήρια επιλογής των εισαγομένων τελειοφοίτων, σε βαθμολογικά δεδομένα προφορικής και γραπτής εξέτασης μαθημάτων της τελευταίας τάξης του Γενικού Λυκείου (ΓΛ), τα οποία είναι αποδεσμευμένα από τα αντίστοιχα που λαμβάνονται υπ'όψη για την αποφοίτηση και την απόκτηση του «Απολυτηρίου» του ΓΛ. Για το λόγο αυτό, στον απόφοιτο ΓΛ, εκτός από το «Απολυτήριο» χορηγείται και σχετική «Βεβαίωση», η οποία είναι το αποδεικτικό στοιχείο για τη δυνατότητα πρόσβασης του κατόχου της στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Τα μαθήματα στη Γ΄ Τάξη του ΓΛ διακρίνονται σε μαθήματα Γενικής Παιδείας, Κατεύθυνσης και Επιλογής. Τα μαθήματα της τελευταίας τάξης διακρίνονται περαιτέρω, ανάλογα με τον τρόπο εξέτασής τους, σε μαθήματα που εξετάζονται γραπτά σε επίπεδο σχολικής μονάδας και σε μαθήματα που εξετάζονται γραπτά σε εθνικό επίπεδο.

Όλα τα μαθήματα που εξετάζονται γραπτά, είτε σε επίπεδο σχολικής μονάδας είτε σε εθνικό επίπεδο, είναι ισοδύναμα και μετέχουν ισότιμα στη διαμόρφωση του Γενικού Μέσου Όρου του «Απολυτηρίου». Ωστόσο, για την πρόσβαση στην Ανώτατη Εκπαίδευση λαμβάνονται υπ'όψη μόνο τα μαθήματα που εξετάζονται γραπτά σε εθνικό επίπεδο.

Μετά τη γνωστοποίηση της τελικής τους βαθμολογίας, οι κάτοχοι της «Βεβαίωσης» μπορούν να υποβάλουν «Αίτηση-Μηχανογραφικό Δελτίο», όπου δηλώνουν κατά σειρά προτεραιότητας τις προτιμήσεις τους για τα πανεπιστημιακά τμήματα όπου επιθυμούν να εισαχθούν και τα οποία μπορεί να ανήκουν σε δύο, κατά ανώτατο όριο, «επιστημονικά πεδία» (σχετικά με τα «επιστημονικά πεδία» όπου κατατάσσονται τα Τμήματα Ανώτατης Εκπαίδευσης βλ. υποενότητα 6.10.). Προϋπόθεση συμμετοχής των υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ορίζεται η επίτευξη από τους υποψήφιους Γενικού Βαθμού Πρόσβασης τουλάχιστον ίσου με το μισό του μέγιστου δυνατού ή η συγκέντρωση συνόλου μορίων ίσου με το μισό του μέγιστου δυνατού αριθμού μορίων για κάθε Σχολή ή Τμήμα. Η επιτυχία των υποψηφίων και η εισαγωγή τους σε ένα Τμήμα Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι αποτέλεσμα συνδυασμού: α) της βαθμολογίας που συγκέντρωσαν, β) της σειράς προτίμησης με την οποία δήλωσαν τα διάφορα Τμήματα και γ) του αριθμού των διαθέσιμων θέσεων σε κάθε Τμήμα.

Για την εισαγωγή σε ορισμένες Σχολές και Τμήματα των οποίων το γνωστικό αντικείμενο προϋποθέτει εξειδικευμένες γνώσεις ή δεξιότητες, απαιτούνται είτε ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις σε ένα ή περισσότερα ειδικά μαθήματα (π.χ. για τα τμήματα Αρχιτεκτόνων, Φωτογραφίας, Μουσικών Σπουδών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Αγγλικής, Γαλλικής κ.ο.κ. Φιλολογίας) είτε προκαταρκτικές (υγειονομικές, αθλητικές, ψυχοτεχνικές) εξετάσεις (π.χ. για τις Στρατιωτικές Σχολές και τις σχολές Αστυνομικής Ακαδημίας) είτε αθλητικές δοκιμασίες (για τα Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού).

Οι υποψήφιοι έχουν επίσης πρόσβαση στα προγράμματα σπουδών των Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους όρους του συστήματος εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, εφόσον είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι, ειδικά δε για τα Προγράμματα Ιερατικών Σπουδών γίνονται δεκτοί μόνο άρρενες υποψήφιοι. Από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 πρόσβαση στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση έχουν και οι απόφοιτοι των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) οι οποίοι έχουν επιλέξει την ομάδα Β' των μαθημάτων. Αυτοί οι υποψήφιοι εξετάζονται σε 4 ή 5 μαθήματα με την ίδια διαδικασία με το Γενικό Λύκειο (ΓΛ) και σε 2 μαθήματα ειδικότητας ΕΠΑΛ διεκδικώντας το ίδιο ποσοστό θέσεων με τους υποψήφιους του ΓΛ σε όλα τα τμήματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ο αριθμός των εισακτέων για κάθε Τμήμα της Ανώτατης Εκπαίδευσης υπάγεται στην αρχή του «numerus clausus» και καθορίζεται κάθε χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.1351/1983: Εισαγωγή των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3149/2003: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις

Ν.3404/2005: Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

Π.Δ. 60/2006: Αξιολόγηση μαθητών του Ενιαίου Λυκείου

6.6.3. Επιλογή Υποψηφίων Ειδικών Κατηγοριών στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Καθ' υπέρβαση του καθορισμένου αριθμού εισακτέων, εισάγονται σε ορισμένο αριθμό για κάθε Τμήμα ή Σχολή Πανεπιστημίου ή Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) και κατόπιν ειδικών εξετάσεων, υποψήφιοι που ανήκουν στις παρακάτω ειδικές κατηγορίες:

- Τέκνα Ελλήνων του εξωτερικού
- Τέκνα Ελλήνων υπαλλήλων αποσπασμένων στο εξωτερικό, απόφοιτοι ελληνικών λυκείων
- Έλληνες απόφοιτοι ξένων Λυκείων
- Αλλογενείς-αλλοδαποί
- Απόφοιτοι λυκείων ή αντίστοιχων σχολείων κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μη ελληνικής καταγωγής
- Αλλογενείς – αλλοδαποί υπότροφοι
- Ομογενείς υπότροφοι
- Μουσουλμάνοι Θράκης
- Διακριθέντες στη Βαλκανική ή Διεθνή Ολυμπιάδα Μαθηματικών, Πληροφορικής, Φυσικής, Χημείας ή Βιολογίας.
- Πάσχοντες από σοβαρές ασθένειες («ειδική κατηγορία ασθενών»)

Όσοι εμπίπτουν στην «Ειδική Κατηγορία Ασθενών» εγγράφονται απ'ευθείας σε Σχολή ή Τμήμα Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ, πέρα από τον αριθμό των εισακτέων και μέχρι τη συμπλήρωση των θέσεων που αντιστοιχούν σε ποσοστό 3% του αριθμού εισακτέων. Αν σε μια Σχολή ο αριθμός των αιτήσεων είναι μεγαλύτερος του αριθμού των θέσεων, η επιλογή γίνεται με βάση το βαθμό του «απολυτηρίου», ανεξάρτητα από το αν για την απόκτησή του οι μαθητές αυτοί εξετάστηκαν στα αντίστοιχα μαθήματα σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

Εκτός από τις παραπάνω κατηγορίες, μπορούν να εισαχθούν σε Τμήματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (κατόπιν ειδικών κατατακτήριων εξετάσεων και σε ένα ορισμένο ποσοστό) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων της ίδιας Σχολής ή άλλων Σχολών, οι οποίοι –ανάλογα με την επιστημονική συνάφεια των δύο χορηγούμενων πτυχίων— είναι δυνατόν να απαλλάσσονται από την παρακολούθηση και εξέταση σε έναν ορισμένο αριθμό υποχρεωτικών μαθημάτων στο Τμήμα υποδοχής.

Ας σημειωθεί, τέλος, ότι τα προσφερόμενα μαθήματα στα Ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης μπορούν να τα παρακολουθήσουν φοιτητές και άλλων Τμημάτων αλλά και ελεύθεροι ακροατές που δεν έχουν την ιδιότητα του φοιτητή. Οι ενδιαφερόμενοι εγγράφονται στη Γραμματεία, λαμβάνουν ταυτότητα ακροατή και βεβαίωση εγγραφής, χωρίς να συμμετέχουν στις εξετάσεις και χωρίς να λαμβάνουν πτυχίο.

Ν.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

6.6.4. Μετεγγραφές Φοιτητών της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Μέσα στο πλαίσιο του γενικού συστήματος εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση, ένας φοιτητής ο οποίος εισήχθη σε Πανεπιστημιακό Ίδρυμα ή σε Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) του εσωτερικού δεν έχει τη δυνατότητα να ζητήσει μετεγγραφή σε άλλο αντίστοιχο τμήμα του Πανεπιστημίου ή τμήμα του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος του εσωτερικού. Εξαιρούνται ορισμένες κατηγορίες φοιτητών όπως προβλέπονται στους νόμους 3282/2004 (άρθρο 1), 3404/2005 (άρθρο 14) και 3794/2009 (άρθρο 33).

Το ποσοστό των κατατάξεων πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ορίζεται αυτοτελώς ως ποσοστό επί του αριθμού των εισακτέων κάθε ακαδημαϊκού έτους στο Τμήμα υποδοχής, ανεξάρτητα από το ποσοστό των μετεγγραφών. Οι κατατακτήριες εξετάσεις καθορίζονται από τους νόμους 3404/2005 (άρθρο 15, παρ. 3), 3467/2006 (άρθρο 26, παρ. 1) και 3794/2009 (άρθρο 25).

N.3282/2004:Μετεγγραφές φοιτητών και σπουδαστών εσωτερικού και άλλες διατάξεις

N.3404/2005: Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

6.6.5. Προϋποθέσεις Εισαγωγής σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Σε ό,τι αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές α΄ κύκλου, που οδηγούν στη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ), η επιλογή μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία αναφέρεται ο αριθμός των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών και οι κατηγορίες των πτυχιούχων Πανεπιστημίων ή Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) που γίνονται δεκτοί στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

Η διαδικασία και τα συνεκτιμώμενα κριτήρια επιλογής καθορίζονταιαπό την Γενική Συνέλευση και περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών .

Στα ΠΜΣ γίνονται δεκτοί Έλληνες ή αλλοδαποί απόφοιτοι ελληνικών Πανεπιστημίων και ΤΕΙ ή αναγνωρισμένων ομότιμων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, υπό προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται στον ΚΜΣ κάθε ΠΜΣ.

Για την εγγραφή στο β΄ κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών, που οδηγεί στη χορήγηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ), προαπαιτούμενο αποτελεί η επιτυχής περάτωση του α΄ κύκλου. Στην περίπτωση μη ύπαρξης οργανωμένου ΠΜΣ, η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής δεν προϋποθέτει τη λήψη μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης. Σε κάθε περίπτωση ο υποψήφιος φοιτητής υποβάλλει σχετική αίτηση στην Επιτροπή του ΠΜΣ, καταθέτοντας συγχρόνως πλήρες βιογραφικό-εργογραφικό σημείωμα και αντίγραφο του μεταπτυχιακού του τίτλου, εφ'όσον αυτό αποτελεί προαπαιτούμενο. Η επιτροπή εξετάζει την αίτηση συνεκτιμώντας και άλλα κριτήρια (βαθμό μεταπτυχιακού τίτλου, δημοσιεύσεις, ερευνητικό έργο, ξένες γλώσσες κ.ά.) και στη συνέχεια εισηγείται θετικά ή αρνητικά στην αρμόδια να αποφασίσει Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος. Για την εισαγωγή κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων της αλλοδαπής, απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η αναγνώριση του τίτλου από την αρμόδια αρχή.

N.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

6.7. Έξοδα Εγγραφής και/ή Φοίτησης

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι δημόσια, παρέχεται αποκλειστικά από το κράτος και είναι δωρεάν. Ως εκ τούτου, η είσοδος και η εγγραφή σε όλα τα Ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα), όπως επίσης και η παρακολούθηση των αντίστοιχων σπουδών είναι δωρεάν για τους φοιτητές.

Με πρόταση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης ενός Τμήματος και απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου μπορεί να καθορίζονται δίδακτρα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεκριμένου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Δίδακτρα πληρώνουν οι φοιτητές του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Οι φοιτητές του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος συμμετέχουν οικονομικά στην κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Το ύψος της συμμετοχής αυτής καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μετά από γνώμη της Συγκλήτου.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Διεθνές Πανεπιστήμιο

6.8. Οικονομική Υποστήριξη των Φοιτητών

Σε όλους τους φοιτητές της Ανώτατης Εκπαίδευσης παρέχονται δωρεάν τα πανεπιστημιακά βιβλία και συγγράμματα.

Σε αρκετούς φοιτητές, ανάλογα με το οικογενειακό και προσωπικό τους εισόδημα, καλύπτονται τα έξοδα σίτισης και στέγασής τους, ενώ σε προπτυχιακούς φοιτητές που διαμένουν σε άλλη πόλη από αυτή της μόνιμης διαμονής τους, μπορεί να χορηγηθεί στεγαστικό επίδομα. Ειδικότερα, βάσει του νέου νόμου πλαισίου του 2007 για την Ανώτατην Εκπαίδευση, προβλέπεται η χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, με υποχρέωση, εκ μέρους των φοιτητών ή σπουδαστών, να προσφέρουν εργασία με μερική απασχόληση, μέχρι σαράντα (40) ώρες μηνιαίως σε υπηρεσίες του Πανεπιστημίου ή του ΤΕΙ. Επιπλέον, βάσει των ίδιων διατάξεων του εν λόγω νόμου, φοιτητές η σπουδαστές που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν άτοκα εκπαιδευτικά δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα της χώρας που επιθυμούν, εφόσον έχουν εξεταστεί με επιτυχία σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του προηγούμενου εξαμήνου από το εξάμηνο στο οποίο φοιτούν και δεν έχουν υπεβεί τον ανώτατο χρόνο σπουδών. Όλοι οι φοιτητές, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί, δικαιούνται επίσης δωρεάν υγειονομικής περίθαλψης μέχρι το πέρας των σπουδών τους.

Επιπρόσθετα, σε όλους τους φοιτητές, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς, χορηγούνται ειδικές φοιτητικές ταυτότητες για μειωμένες τιμές σε όλα τα δημόσια μέσα μεταφοράς, καθώς και σε μουσεία, θέατρα, αίθουσες τέχνης και ειδικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, όπως επίσης χορηγούνται κατά περίπτωση φοιτητικά δάνεια κυρίως σε μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Σε προπτυχιακούς φοιτητές που αρίστευσαν στα Πανεπιστήμια και στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, καθώς και σε όσους επιθυμούν να ακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχουν επιτύχει σε ειδικές εξετάσεις που διεξάγονται γι'αυτό το σκοπό, χορηγούνται υποτροφίες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), το οποίο χορηγεί επίσης, επιλεκτικά, υποτροφίες και για την εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας (βλ. αναλυτικά στοιχεία σχετικά με όλους τους τύπους υποτροφιών του ΙΚΥ στην Ενότητα 11.6.1.2.). Παράλληλα, ένας ορισμένος αριθμός υποτροφιών, παροχών και οικονομικών ενισχύσεων προσφέρονται σε σπουδαστές και ιδρύματα όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, μέσω διαφόρων κληροδοτημάτων και δωρεών από ιδιώτες και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ).

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ-ΙΙ), χρηματοδοτείται επιλεκτικά η μεταδιδακτορική έρευνα και γενικότερα η εκπόνηση ερευνητικού έργου από Πανεπιστήμια και ΤΕΙ σε τομείς προτεραιότητας της χώρας (Προγράμματα «Ηράκλειτος» και «Πυθαγόρας» για τα Πανεπιστήμια, Πρόγραμμα «Αρχιμήδης» για τα ΤΕΙ).

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

6.9. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους

Το ακαδημαϊκό έτος στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες ενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα.

6.9.1. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο (2) εξάμηνα. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Κάθε εξάμηνο σπουδών στα Τμήματα Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) περιλαμβάνει, τουλάχιστο δέκα τρεις (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας - που καλύπτουν ένα ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων - και δύο (2) εβδομάδες εξετάσεων.

Κατά τη διάρκεια του έτους υπάρχουν διακοπές –των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα— διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων συνολικά.

Σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα αντιστοιχεί ένας αριθμός ακαδημαϊκών διδακτικών μονάδων (δ.μ.) που εξαρτάται από το φόρτο εργασίας που αναλογεί στο κάθε μάθημα. Το σύνολο των δ.μ. των μαθημάτων κάθε εξαμήνου είναι 30, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS), ενώ ο φόρτος εργασίας είναι περίπου 50 ώρες την εβδομάδα. Στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας και την παράλληλη πραγματοποίηση της εποπτευόμενης και αξιολογούμενης πρακτικής άσκησης στο επάγγελμα, αντιστοιχούν συνολικά επίσης 30 δ.μ., εκ των οποίων 10-20 δ.μ. χαρακτηρίζουν την πτυχιακή εργασία. Ο φόρτος εργασίας σε κάθε εξάμηνο σπουδών είναι 750 ώρες, δηλαδή σε ετήσια βάση 1500 ώρες.

Οι σπουδές που οδηγούν σε βασικό πτυχίο στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) διαρκούν τέσσερα (4) χρόνια.

6.9.2. Οργάνωση του Ακαδημαϊκού Έτους στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο (2) εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει, κανονικά, δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και δύο (2) εβδομάδες για εξετάσεις. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.

Κατά τη διάρκεια του έτους υπάρχουν διακοπές –των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα— διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων συνολικά.

Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό διδακτικών μονάδων (δ.μ.), ένας ελάχιστος αριθμός εκ των οποίων απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου και καθορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών του κάθε Τμήματος. Τα μαθήματα είναι συνήθως 3ωρα (αλλά μπορεί να είναι και 5ωρα, 4ωρα, 2ωρα), ενώ εάν διδάσκεται ένα μάθημα από άλλο Τμήμα, το οποίο χρησιμοποιεί άλλο σύστημα διδακτικών μονάδων, είναι

δυνατόν τότε ο αριθμός των διδακτικών ωρών να στρογγυλοποιείται προς τον πλησιέστερο αριθμό δ.μ. του Τμήματος υποδοχής.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών κάθε Τμήματος Πανεπιστημίου περιλαμβάνονται, εκτός από τους τίτλους των μαθημάτων και το περιεχόμενό τους, οι εβδομαδιαίες ώρες που προορίζονται για τη διδασκαλία του καθενός. Το Πρόγραμμα Σπουδών προσαρμόζεται στο συγκεκριμένο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, αριθμός ο οποίος καθορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) και των αντιστοίχων Σχολών.

Οι σπουδές που οδηγούν σε βασικό πτυχίο στα ελληνικά Πανεπιστήμια διαρκούν τουλάχιστον τέσσερα (4) χρόνια για τα περισσότερα επιστημονικά αντικείμενα, ενώ διαρκούν πέντε (5) χρόνια στο Πολυτεχνείο, σε έναν αριθμό άλλων εφαρμοσμένων επιστημών (Γεωπονική, Δασολογία, Οδοντιατρική, Κτηνιατρική, Φαρμακευτική) και σε ορισμένα Τμήματα Τεχνών (μουσικές σπουδές, εικαστικές τέχνες) και έξι (6) χρόνια στην Ιατρική Σχολή.

6.9.3. Οργάνωση Ακαδημαϊκού Έτους στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στην περίπτωση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών α΄ κύκλου, που οδηγούν στη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ), το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου.

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο (2) εξάμηνα. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει κανονικά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.

Κατά τη διάρκεια του έτους υπάρχουν διακοπές –των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα— διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων συνολικά.

Βάσει νόμου του 1995, η χρονική διάρκεια ενός ΠΜΣ (α΄ κύκλου) δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα (1) πλήρες ημερολογιακό έτος, ενώ μέρος του χρόνου αυτού, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών μηνών, διατίθεται για την συγγραφή της πτυχιακής εργασίας.

Στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε ΠΜΣ, εκτός από τα μαθήματα που διδάσκονται, καθορίζεται και ο αριθμός των ωρών που προβλέπονται για κάθε μάθημα.

Σε ό,τι αφορά τη συνολική διάρκεια εκπόνησης διατριβής για τη λήψη Διδακτορικού Διπλώματος (ΠΜΣ β΄ κύκλου), αυτή διαφοροποιείται ανάλογα με το γνωστικό πεδίο και, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη.

6.10. Κλάδοι Σπουδών, Εξειδίκευση

Σύμφωνα με το σύστημα που καθιερώνει ο Ν.2525/1997, όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει σήμερα, οι Σχολές και τα Τμήματα των Πανεπιστημίων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) (αλλά και του Πανεπιστημίου της Κύπρου, της Αστυνομικής Ακαδημίας καθώς και οι Στρατιωτικές και λοιπές σχολές που υπάγονται στο σύστημα), έχουν ταξινομηθεί, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενό τους, σε πέντε (5) επιστημονικά πεδία:

- ΠΕΔΙΟ 1: Ανθρωπιστικές, Νομικές και Κοινωνικές Επιστήμες, όπου περιλαμβάνονται οι θεωρητικές σχολές, όπως φιλολογικές, νομικές, κοινωνιολογικές, οι σχολές τεχνών κτλ. (διάρκεια σπουδών 4 ή 5 χρόνια).

- ΠΕΔΙΟ 2: Θετικές Επιστήμες, όπου περιλαμβάνονται σχολές μαθηματικών, φυσικής, χημείας κτλ. (διάρκεια σπουδών 4 χρόνια).

- ΠΕΔΙΟ 3: Επιστήμες Υγείας, όπου περιλαμβάνονται οι ιατρικές, οδοντιατρικές, φαρμακευτικές κτλ. σχολές (διάρκεια σπουδών 4, 5 ή 6 χρόνια).

- ΠΕΔΙΟ 4: Τεχνολογικές Επιστήμες, όπου περιλαμβάνονται οι αρχιτεκτονικές, πολυτεχνικές κτλ. σχολές (διάρκεια σπουδών 4 ή 5 χρόνια).

- ΠΕΔΙΟ 5: Επιστήμες Οικονομίας και Διοίκησης, όπου περιλαμβάνονται οι οικονομικές, χρηματο-οικονομικές κτλ. σχολές (διάρκεια σπουδών 4 χρόνια).

Το Πρόγραμμα Σπουδών κάθε Τμήματος (Πανεπιστημίου, Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης) αντιστοιχεί σε ένα γνωστικό αντικείμενο επιστήμης ή/ και επαγγέλματος και οδηγεί σε ενιαίο πτυχίο. Είναι όμως δυνατό, μετά από πρόταση της Γενικής Συνέλευσης ενός Τμήματος, να καθορίζονται Κατευθύνσεις ή Ειδικεύσεις του ενιαίου πτυχίου που χορηγεί το συγκεκριμένο Τμήμα.

Σε ό,τι αφορά στο Πρόγραμμα, τους Κλάδους και τις Εξειδικεύσεις των Σπουδών στις Ανώτερες Σχολές, αυτές διέπονται από τα νομοθετικά πλαίσια των Υπουργείων τα οποία τις εποπτεύουν (βλ. Υποενότητα).

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Ν.2013/1992: Αποδοχή τροποποιήσεων του κεφαλαίου 1 του Παραρτήματος της Διεθνούς Σύμβασης "Περί ασφάλειας της ανθρώπινης ζωής εν θαλλάση,1974" και άλλες σχετικές διατάξεις

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

6.11. Πρόγραμμα Σπουδών

Τα προγράμματα σπουδών στην Ανώτατη Εκπαίδευση καταρτίζονται από τα ιδρύματα και εγκρίνονται από το ΥΠΔΒΜΘ. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες που ακολουθούν για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

6.11.1. Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (Ε.Σ.Υ.Π.), καθορίζονται ενιαία για όλα τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) οι γενικοί κανόνες σχετικά με τη σύνταξη των προγραμμάτων σπουδών, τις διδακτικές μονάδες, το ποσοστό μαθημάτων επιλογής, το συνολικό αριθμό μαθημάτων για λήψη πτυχίου και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Βάσει των ανωτέρω, η Γενική Συνέλευση κάθε Τμήματος των Τ.Ε.Ι. καταρτίζει – μετά από εισήγηση επιτροπής – το Πρόγραμμα Σπουδών το οποίο εγκρίνεται από το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. με κριτήριο τη συμβατότητά του με το περιεχόμενο σπουδών του Τμήματος.

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει τους τίτλους των μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες και τις μορφές διδασκαλίας του (θεωρία, εργαστήριο, πρακτικές ασκήσεις , σεμινάρια κ.ά.). Επίσης καθορίζει και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων, εφ'όσον αυτά έχουν χαρακτηριστεί ως προαπαιτούμενα άλλων, εξαρτημένων μαθημάτων.

Τα μαθήματα που προσφέρονται για διδασκαλία στα Τμήματα ΤΕΙ / ΑΣΠΑΙΤΕ χαρακτηρίζονται ως υποχρεωτικά ή κατ' επιλογήν υποχρεωτικά ή προαιρετικά. Μαζί με την αίτηση εγγραφής ή ανανέωσης εγγραφής που υποβάλλει στην αρχή κάθε εξαμήνου, ο σπουδαστής καταθέτει και «δήλωση» που περιέχει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών, στο οποίο πρέπει να τηρείται η καθορισθείσα από το Τμήμα σχέση

προαπαιτουμένων/εξαρτημένων μαθημάτων. Με εξαίρεση τη δέσμευση αυτή, ο σπουδαστής καταρτίζει ελεύθερα το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών, δεδομένου ότι η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνο σπουδών, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για το σπουδαστή.

Παράλληλα, στα ΤΕΙ έχουν αναπτυχθεί διάφορα ερευνητικά προγράμματα ως αποτέλεσμα του πολύπλευρου ρόλου των Ιδρυμάτων και της συνεργασίας τους με άλλα ΤΕΙ, Σχολές, Τμήματα και Ερευνητικά Κέντρα.

Σε κάθε Τμήμα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων διδάσκονται μία ή περισσότερες γλώσσες, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους σπουδαστές κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους να αποκτήσουν τη γνώση ξένης γλώσσας.

6.11.2. Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Στα Ιδρύματα του Πανεπιστημιακού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το Τμήμα που αντιστοιχεί στο γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης.

Σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν**.** 2083/1992, μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Τμήματος περιλαμβάνονται και ο καθορισμός της γενικής εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος, ο προγραμματισμός και η στρατηγική της πορείας και της ανάπτυξής του, η κατάρτιση και η αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών και η διατύπωση γνώμης για κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις του πτυχίου του Τμήματος (σχετικά με την ακαδημαϊκή δομή των Πανεπιστημίων, τη διοίκηση και τη διαχείρισή τους βλ. 2.6.4.3.).

Το Πρόγραμμα Σπουδών, που καταρτίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, προσαρμόζεται στο συγκεκριμένο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, αριθμός ο οποίος καθορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται στο εξής μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ, βλ. 6.2.) και των αντίστοιχων Σχολών.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων, τον αριθμό των διδακτικών μονάδων (δ.μ.) που αντιστοιχούν σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα, καθώς και τον ελάχιστο αριθμό απαιτουμένων δ.μ. για τη λήψη του πτυχίου. Στο Πρόγραμμα Σπουδών κάθε Τμήματος ή Σχολής ορίζονται επίσης τα υποχρεωτικά, τα υποχρεωτικά κατ'επιλογήν και τα προαιρετικά μαθήματα, όπως επίσης ορίζεται εάν υπάρχει υποχρεωτική για τους φοιτητές πρακτική άσκηση σε χώρους εργασίας υπό την εποπτεία του Τμήματος.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών ενός Τμήματος είναι δυνατό να συμπεριλαμβάνονται και μαθήματα άλλων Τμημάτων, ενώ το ίδιο να παρέχει μαθήματα σε άλλα Τμήματα της ίδιας Σχολής (συνήθως με τη μορφή συνδιδασκαλίας). Οι εκάστοτε λεπτομέρειες ρυθμίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους και σε συνεννόηση με τα ενδιαφερόμενα Τμήματα. Το Πρόγραμμα Σπουδών μπορεί να τροποποιηθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

Σε αρκετά πανεπιστημιακά Τμήματα και κατά πρώτο και κύριο λόγο στα Τμήματα Μετάφρασης-Διερμηνείας και στα Τμήματα Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών (Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας) η διδασκαλία πολλών μαθημάτων (και μάλιστα των υποχρεωτικών) γίνεται στην αντίστοιχη γλώσσα-στόχο της επιστημονικής περιοχής.

Παράλληλα, αρκετά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού και του ευρύτερου επιμορφωτικού έργου τους, παρέχουν στους φοιτητές τη δυνατότητα, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, να αποκτήσουν τη γνώση μίας ή περισσοτέρων γλωσσών, που είναι αναγκαία όργανα επιστημονικής ολοκλήρωσης, όπως επίσης προσφέρουν τη δυνατότητα εντατικών μαθημάτων γλωσσικής προετοιμασίας των φοιτητών για προ- και μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό.

N.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

6.11.3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τα αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, τα μαθήματα που διδάσκονται, ο αριθμός των ωρών που προβλέπεται για κάθε μάθημα, ο χρόνος που απαιτείται για τη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) κ.ά. καταρτίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος και εγκρίνονται από τη Σύγκλητο του οικείου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Η τελική έγκριση λειτουργίας ενός Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.) δύναται να οργανώνει και να λειτουργεί Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σε Σχολές του, ακόμη και αν δεν παρέχονται σε αυτές προπτυχιακές σπουδές.

Τμήματα Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) μπορούν, σύμφωνα με το Ν. 2916/2001, να συμπράττουν στη λειτουργία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) που διοργανώνονται σε Πανεπιστήμιο με τη συμμετοχή μελών Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) των ΤΕΙ ή με τη διάθεση χώρων και εγκαταστάσεων ή και να συνδιοργανώνουν ΠΜΣ με Πανεπιστημιακά Τμήματα, εφ'όσον πληρούνται ορισμένα κριτήρια αξιολόγησής τους. Σε κάθε περίπτωση, οι τίτλοι σπουδών χορηγούνται από τα Πανεπιστήμια.

Ο νόμος Ν.3685/2008 ('Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές') προβλέπει τη δυνατότητα των ΤΕΙ να οργανώνουν – με ορισμένες προϋποθέσεις- Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών για χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης. Η υλοποίηση του παραπάνω νόμου πραγματοποιήθηκε με την έκδοση κατά το 2009 μιας σειράς Υπουργικών Αποφάσεων, με τις οποίες εγκρίθηκε για πρώτη φορά η λειτουργία αυτοδύναμων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στα ΤΕΙ.

Στην υλοποίηση ενός ΠΜΣ είναι δυνατόν να παίρνουν μέρος, εκτός από τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) του Τμήματος και μετακληθέντες καθηγητές από άλλα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Η υποχρέωση ή όχι των υποψηφίων διδακτόρων να παρακολουθήσουν ένα διδακτορικό κύκλο μαθημάτων, καθώς και η συνολική διάρκεια εκπόνησης της διατριβής ανάλογα με το γνωστικό πεδίο, καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης.

Σύμφωνα με νόμο του 2005, τα πανεπιστήμια της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή Ιδρύματα της αλλοδαπής για την οργάνωση και λειτουργία κοινών προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών ή και για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Για τα κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων στο οποίο καθορίζονται το αντικείμενο του προγράμματος και, κατά περίπτωση, τα επιστημονικά πεδία των διδακτορικών διατριβών, η γλώσσα ή οι γλώσσες διδασκαλίας και συγγραφής της διπλωματικής ή της διδακτορικής διατριβής, κ.α. Μάλιστα, με τον νέο νόμο πλαίσιο του 2007 για την ανώτατη εκπαίδευση, δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ή διοργάνωσης συνολικά ή εν μέρει του προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών σε ξένη γλώσσα.

N.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

N.3404/2005: Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

6.12. Μέθοδοι Διδασκαλίας

Οι μέθοδοι διδασκαλίας και τα εποπτικά μέσα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση διαμορφώνονται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα.

Παράλληλα, με στόχο την αναμόρφωση και βελτίωση των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ-ΙΙ), στο πλαίσιο του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) ενισχύει:

- Δράσεις των ιδρυμάτων οι οποίες θα συμβάλουν στην ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων Πληροφορικής,
- Την ανάπτυξη νέου εργαστηριακού και σεμιναριακού περιεχομένου στα μαθήματα,
- Την ανάπτυξη και προσαρμογή έντυπου και ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού,
- Τη χρήση πολλαπλών πηγών πληροφόρησης,
- Την ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας μέσα στη μαθησιακή πράξη,
- Τη δημιουργία πυλών ανά ομάδα συγγενών επιστημονικών περιοχών,
- Την ενίσχυση της δυνατότητας των ανώτατων ιδρυμάτων για ιδιοπαραγωγή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων,
- Την ανάπτυξη ηλεκτρονικού υλικού διδασκαλίας-εξάσκησης-εξέτασης σε ειδικούς δικτυακούς τόπους,
- Την εποπτευόμενη αυτο-διδασκαλία ή διδασκαλία σε μικρότερες ομάδες ως συμπληρωματική δυνατότητα,
- Τα κατανεμημένα μαθησιακά περιβάλλοντα,
- Την ανάπτυξη εικονικών εργαστηρίων κ.ά.

6.12.1. Μέθοδοι Διδασκαλίας στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Οι μέθοδοι διδασκαλίας που εφαρμόζονται στα τμήματα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) είναι :

- Από έδρας θεωρητική διδασκαλία.
- Πραγματοποίηση σεμιναρίων ή άλλων ανάλογων δραστηριοτήτων, συνήθως κατά μικρότερες ομάδες φοιτητών, που αποσκοπούν στην εμπέδωση και την εμβάθυνση των γνώσεων.
- Επίβλεψη εργαστηριακών και/ή κλινικών ασκήσεων
- Εποπτεία της υποχρεωτικής εξαμηνιαίας πρακτικής άσκησης των φοιτητών στο επάγγελμα.

Το διδακτικό και μαθησιακό έργο υποβοηθείται με τα αντίστοιχα συγγράμματα ή άλλα βοηθήματα, τα οποία χορηγούνται δωρεάν στους φοιτητές. Σε πολλές περιπτώσεις το έργο αυτό υποστηρίζεται από τη χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, των νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων, που διαθέτει ως υλικοτεχνική υποδομή το Τμήμα.

6.12.2. Μέθοδοι Διδασκαλίας στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Το διδακτικό έργο κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα και μπορεί να περιλαμβάνει:

- Από έδρας θεωρητική διδασκαλία.
- Επίβλεψη εργασιών και πτυχιακών εργασιών.
- Πραγματοποίηση σεμιναρίων ή άλλων ανάλογων δραστηριοτήτων, συνήθως κατά μικρότερες ομάδες φοιτητών, που αποσκοπούν στην εμπέδωση και την εμβάθυνση των γνώσεων.

- Επίβλεψη των εργαστηριακών και/ή κλινικών ασκήσεων και της εν γένει πρακτικής άσκησης των φοιτητών.

Πρόσκληση άλλου ακαδημαϊκού ή/και ερευνητικού προσωπικού από πανεπιστήμια του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Σε περιπτώσεις που υπάρχει ανάγκη για τη διδασκαλία διατμηματικών, υποχρεωτικών ή προαιρετικών, μαθημάτων, οι διδακτικές δραστηριότητες ενός Τμήματος μπορούν να υποστηριχθούν από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (ΔΕΠ) άλλων Τμημάτων του ίδιου Πανεπιστημιακού Ιδρύματος.

Το διδακτικό και μαθησιακό έργο υποβοηθείται με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά συγγράμματα ή άλλα βοηθήματα, τα οποία χορηγούνται δωρεάν στους φοιτητές. Σε αρκετές περιπτώσεις, το έργο αυτό υποστηρίζεται από τη χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, των νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων, που διαθέτει ως υλικο-τεχνική υποδομή το κάθε Τμήμα.

6.12.3. Μέθοδοι Διδασκαλίας στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οι μέθοδοι διδασκαλίας που εφαρμόζονται στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) είναι:

- Από έδρας θεωρητική διδασκαλία.
- Πραγματοποίηση σεμιναρίων και εργαστηρίων.
- Επίβλεψη εργαστηριακών, φροντιστηριακών ή κλινικών ασκήσεων.
- Επίβλεψη και καθοδήγηση της εκπόνησης εργασιών και έρευνας για συγκεκριμένα θέματα.

Πρόσκληση άλλου ακαδημαϊκού ή/και ερευνητικού προσωπικού από πανεπιστήμια του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Εκτός από μέλη ΔΕΠ ή ΕΠ, διδακτικό έργο στο πλαίσιο ενός ΠΜΣ μπορούν επίσης να ασκούν ερευνητές ερευνητικών κέντρων ή αυτοτελών ερευνητικών ινστιτούτων της ημεδαπής ή αντίστοιχων αναγνωρισμένων κέντρων ή ινστιτούτων της αλλοδαπής, όπως επίσης επιστήμονες και λοιπά πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους, που διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.

Το διδακτικό και μαθησιακό έργο υποβοηθείται με τα αντίστοιχα συγγράμματα ή άλλα βοηθήματα (σημειώσεις, ελληνική και ξένη βιβλιογραφία), τα οποία χορηγούνται δωρεάν στους φοιτητές. Σε πολλές περιπτώσεις το έργο αυτό υποστηρίζεται από τη χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, των νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων, που διαθέτει ως υλικοτεχνική υποδομή το Τμήμα.

Στην περίπτωση των μεταπτυχιακών φοιτητών-υποψηφίων διδακτόρων, τα μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος που έχουν ορισθεί ως μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, σε συνεχή συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, καθορίζουν το πλαίσιο των υποχρεώσεών του, παρακολουθούν και καθοδηγούν όλη την πορεία της διατριβής, υποβάλλουν ενδεχομένως στη Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος «εκθέσεις προόδου» της διατριβής στο τέλος κάθε χρόνου και, γενικά, έχουν την ευθύνη της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του ερευνητικού και επιστημονικού έργου του υποψηφίου διδάκτορα σύμφωνα με τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

6.13. Αξιολόγηση Φοιτητών

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών πραγματοποιείται από τους διδάσκοντες των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα, όπως αναλύονται παρακάτω.

6.13.1. Αξιολόγηση των Φοιτητών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Η επίδοση των φοιτητών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) αξιολογείται με διαφόρους τρόπους, ανάλογα με τη φύση του κάθε μαθήματος, σε όλη τη διάρκεια του κάθε εξαμήνου σπουδών.

Στην περίπτωση των θεωρητικών μαθημάτων, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου διεξάγονται επί μέρους «εξετάσεις προόδου» ή ανατίθεται η εκπόνηση εργασιών και στο τέλος του κάθε εξαμήνου διεξάγονται οι γενικές εξετάσεις που, συνήθως, συμβάλλουν κατά 60%, στη διαμόρφωση του συνολικού βαθμού του μαθήματος, ενώ ο βαθμός προόδου συμβάλλει κατά 40%.

Σε ό,τι αφορά τα εργαστηριακά, φροντιστηριακά και κλινικά μαθήματα, η επίδοση του σπουδαστή αξιολογείται σε εβδομαδιαία βάση, ενώ την τελευταία εβδομάδα μπορεί να διεξάγονται ύστερα από απόφαση του Τομέα Μαθημάτων συμπληρωματικές εργαστηριακές πρακτικές ασκήσεις για όσους σπουδαστές έχουν αποτύχει ή απουσιάσει .

Αναφορικά με την πτυχιακή εργασία, η οποία είναι κατ'εξοχήν απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου από ΤΕΙ, αυτή κρίνεται κατ'αρχήν από τον επιβλέποντα καθηγητή και παρουσιάζεται δημόσια και ενώπιον Τριμελούς Επιτροπής Καθηγητών, η οποία και προβαίνει στην τελική αξιολόγηση.

Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και λαμβάνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων (περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση βλ. στην υποενότητα 6.11.1.). Για τον υπολογισμό του βαθμού στο πτυχίο λαμβάνονται υπ'όψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και ο γενικός βαθμός είναι ο μέσος όρος των παραπάνω βαθμών.

6.13.2. Αξιολόγηση των Φοιτητών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα η βαθμολογία του φοιτητή καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει, κατά την κρίση του, γραπτές ή/ και προφορικές εξετάσεις στο τέλος κάθε εξαμήνου ή/ και να στηριχθεί στην επίδοση του φοιτητή κατά την (υποχρεωτική ή προαιρετική) παρακολούθηση παραδόσεων και σεμιναρίων, την πραγματοποίηση εργαστηριακών ή κλινικών και εν γένει πρακτικών ασκήσεων, την εκπόνηση (διπλωματικών ή μη) εργασιών σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Για να επιτύχει σε ένα μάθημα, υποχρεωτικό ή κατ'επιλογήν, ο φοιτητής κατά γενικό κανόνα πρέπει να συγκεντρώσει τη βάση 5 (με άριστα το 10), βαθμός ο οποίος προκύπτει είτε αποκλειστικά από το βαθμό των γραπτών ή/ και προφορικών εξετάσεων στο τέλος κάθε εξαμήνου είτε από ένα συνδυασμό του βαθμού των εξετάσεων και του βαθμού που προκύπτει από τη συμμετοχή του φοιτητή σε διάφορες άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (εργαστηριακές ασκήσεις, πρακτική άσκηση, συγγραφή εργασιών κ.ά.). Σε ορισμένα Τμήματα ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας είναι δυνατό να πολλαπλασιάζεται επί ένα συγκεκριμένο συντελεστή.

Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και λαμβάνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων (περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση βλ. στην υποενότητα 6.11.2.). Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου προκύπτει από μαθηματικό τύπο, σύμφωνα με τον οποίο ο βαθμός του πτυχίου είναι το άθροισμα των γινόμενων των διδακτικών μονάδων του εκάστοτε μαθήματος επί την βαθμολογία που επέτυχε ο σπουδαστής σε κάθε μάθημα, δια τον συνολικό αριθμό των διδακτικών μονάδων που απαιτούνται για την λήψη του πτυχίου χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πρακτική άσκηση και τα προαιρετικά μαθήματα.

6.13.3. Αξιολόγηση των Φοιτητών στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Σε ό,τι αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές α΄ κύκλου, που οδηγούν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ), η αξιολόγηση και η προαγωγή των μεταπτυχιακών φοιτητών στηρίζεται στην επιτυχή γραπτή ή/ και προφορική εξέταση στα προβλεπόμενα, από το οικείο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των

ερευνητικών, συγγραφικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και υποχρεώσεων που καθορίζονται από το Πρόγραμμα και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ.

Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης και του όλου έργου των μεταπτυχιακών φοιτητών, ο τρόπος πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών τους και, επιπλέον, ο ποιοτικός χαρακτηρισμός του ΜΔΕ και ο τρόπος με τον οποίο προκύπτει αυτός ο χαρακτηρισμός, καθορίζονται στον ΚΜΣ του ΠΜΣ, στον οποίο καθορίζεται γενικότερα και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών.

Σε ό,τι αφορά στις μεταπτυχιακές σπουδές β΄ κύκλου, που οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ), για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος γίνεται δεκτός για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή (δύο μέλη και ένας βασικός επιβλέπων), η οποία έχει αφ'ενός την ευθύνη για την καθοδήγηση και την επίβλεψη του υποψήφιου διδάκτορα αφ'ετέρου την ευθύνη για την πιστοποίηση της επιτυχούς ολοκλήρωσης του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και γενικότερα επιστημονικού έργου του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ΚΜΣ του ΠΜΣ.

Οι ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης και κρίσης της διδακτορικής διατριβής καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του αντίστοιχου ΠΜΣ ή του οικείου Ιδρύματος.

6.14. Πρόοδος των Φοιτητών

Η προαγωγή των φοιτητών πραγματοποιείται στο επίπεδο των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης στο πλαίσιο και των εσωτερικών κανονισμών λειτουργίας τους. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα.

6.14.1. Πρόοδος Φοιτητών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Ο κανονισμός σπουδών στα Τμήματα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), δεν προβλέπει την προαγωγή των φοιτητών από εξάμηνο σε εξάμηνο, αλλά βασίζεται στην επιτυχή παρακολούθηση κάθε συγκεκριμένου μαθήματος.

Η ανεπιτυχής παρακολούθηση ενός μαθήματος έχει ως συνέπεια αφ'ενός την υποχρέωση παρακολούθησης του μαθήματος σε άλλο εξάμηνο, αν αυτό είναι υποχρεωτικό, αφ'ετέρου τη δυνατότητα παρακολούθησης άλλου κατ'επιλογήν μαθήματος, αν το μάθημα είναι κατ'επιλογήν υποχρεωτικό.

Εάν το μάθημα στο οποίο απέτυχε ο φοιτητής έχει χαρακτηριστεί ως προαπαιτούμενο άλλων μαθημάτων, ο φοιτητής δεν έχει το δικαίωμα να δηλώσει ότι θα παρακολουθήσει ένα μάθημα εξαρτώμενο από το προαπαιτούμενο.

Για να επιτύχει σε ένα μάθημα, υποχρεωτικό ή κατ'επιλογήν, ο φοιτητής πρέπει να συγκεντρώσει τη βάση 5 (με άριστα το 10), βαθμός ο οποίος προκύπτει από ένα συνδυασμό του βαθμού των γραπτών εξετάσεων στο τέλος του εξαμήνου (60%) και του βαθμού προόδου που προκύπτει από την επίδοση του φοιτητή στις «εξετάσεις προόδου» κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (40%).

Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα –συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής άσκησης— και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων (περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση βλ. στην υποενότητα 6.11.1.).

6.14.2. Πρόοδος των Φοιτητών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Σε κάθε ακαδημαϊκό έτος οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις: i) Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, ii) Ιουνίου και iii) Σεπτεμβρίου, με διάρκεια 2 εβδομάδων.

Στα Α.Ε.Ι. ο φοιτητής σε κάθε μάθημα εξετάζεται στο τέλος του εξαμήνου (χειμερινού και εαρινού) στο οποίο διδάχθηκε και επιπλέον στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Ο φοιτητής σε περίπτωση αποτυχίας του σε υποχρεωτικό μάθημα υποχρεούται να το επαναλάβει σε επόμενο εξάμηνο, δεδομένου ότι η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση στα μαθήματα που ορίζονται ως υποχρεωτικά από το Πρόγραμμα Σπουδών είναι απαραίτητη προϋπόθεση λήψης πτυχίου για το σύνολο των φοιτητών του Τμήματος, του Τομέα ή της Κατεύθυνσης. Σε περίπτωση αποτυχίας σε επιλεγόμενο μάθημα , ο φοιτητής πρέπει ή να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα επιλογής, προκειμένου ο φοιτητής να συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό των μαθημάτων που ορίζει το Πρόγραμμα Σπουδών.

Για να επιτύχει σε ένα μάθημα, υποχρεωτικό ή κατ'επιλογήν, ο φοιτητής κατά γενικό κανόνα πρέπει να συγκεντρώσει τη βάση 5 (με άριστα το 10), βαθμός ο οποίος προκύπτει είτε αποκλειστικά από το βαθμό των γραπτών ή/ και προφορικών εξετάσεων στο τέλος κάθε εξαμήνου είτε από ένα συνδυασμό του βαθμού των εξετάσεων και του βαθμού που προκύπτει από τη συμμετοχή του φοιτητή σε διάφορες άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (εργαστηριακές ασκήσεις, πρακτική άσκηση, συγγραφή εργασιών κ.ά.).

Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων (περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση βλ. στην υποενότητα 6.11.2.).

6.14.3. Πρόοδος των Φοιτητών στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Σε ό,τι αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές α΄ κύκλου, που οδηγούν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ), η πρόοδος και η προαγωγή των μεταπτυχιακών φοιτητών στηρίζεται στην επιτυχή εξέταση στα προβλεπόμενα, από το οικείο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των ερευνητικών, συγγραφικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και υποχρεώσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή που παρακολουθεί ΠΜΣ, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος (ΓΣΕΣ) ορίζει έναν επιβλέποντα μεταξύ των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), στα οποία έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό έργο στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ο οποίος έχει την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης και του όλου έργου των μεταπτυχιακών φοιτητών, ο τρόπος πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών τους και, επιπλέον, ο ποιοτικός χαρακτηρισμός του ΜΔΕ και ο τρόπος με τον οποίο προκύπτει αυτός ο χαρακτηρισμός, καθορίζονται στον Ειδικό Κανονισμό Λειτουργίας (ΕΚΛ) του ΠΜΣ, στον οποίο καθορίζεται γενικότερα και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών.

Η χρονική διάρκεια ενός ΠΜΣ δεν είναι μικρότερη από ένα (1) πλήρες ημερολογιακό έτος .

Σε ό,τι αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές β΄ κύκλου, που οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ), οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι κατά γενικό κανόνα να υποβάλλουν με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους. Σε περίπτωση που αυτή η έκθεση δεν υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης έχει το δικαίωμα, μετά από σχετική εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, να αποφασίσει την αποδέσμευση του θέματος (βλ. και υποενότητα 6.13.3.).

Η συνολική διάρκεια εκπόνησης διατριβής για τη λήψη Διδακτορικού Διπλώματος διαφοροποιείται ανάλογα με το γνωστικό πεδίο και, κατά γενικό κανόνα, δεν είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη.

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, γίνεται από επταμελή Εξεταστική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων της διατριβής, τα δύο άλλα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής (εφ'όσον έχουν την ιδιότητα του μέλους Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού) και άλλα τέσσερα μέλη ΔΕΠ ελληνικού πανεπιστημίου, τα οποία ορίζονται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος και ανήκουν στην ίδια ή σε συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία εμπίπτει το θέμα της διδακτορικής διατριβής. Τα τρία τουλάχιστον από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή.

Ο υποψήφιος αναπτύσσει το θέμα της διατριβής του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής,η οποία προβαίνει κατόπιν στην αξιολόγηση της διατριβής κρίνοντας το βαθμό πρωτοτυπίας της και συμβολής της στην εξέλιξη της επιστήμης. Για την έγκριση της διατριβής απαιτείται η θετική ψήφος πέντε (5) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής.

Οι ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης και κρίσης της διδακτορικής διατριβής και αναγόρευσης ενός υποψηφίου σε διδάκτορα, όπως επίσης και τα σχετικά με τον τύπο και τον ποιοτικό χαρακτηρισμό των απονεμόμενων Διδακτορικών Διπλωμάτων καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του αντίστοιχου ΠΜΣ ή στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του οικείου Ιδρύματος.

6.15. Πιστοποίηση

Το Παράρτημα Διπλώματος,το οποίο ορίζεται σε νόμο του 2005, επισυνάπτεται στους τίτλους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών και παρέχει πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών. Βλ. επίσης το κεφάλαιο 11.6.1.2. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα, που αναλύονται στη συνέχεια.

6.15.1. Πιστοποίηση Σπουδών στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Κάθε Τμήμα Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) παρέχει το αντίστοιχο, ενιαίο πτυχίο, το οποίο είναι δυνατόν να διακρίνεται σε επί μέρους Τομείς ή/και Κατευθύνσεις/Ειδικεύσεις.

Στο πτυχίο αναγράφεται το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, το Τμήμα και, όπου υφίσταται, η Κατεύθυνση/Ειδίκευση, όπως επίσης αναγράφεται η ακριβής αριθμητική βαθμολογία του πτυχιούχου και ο ποιοτικός χαρακτηρισμός στον οποίο αυτή αντιστοιχεί: 5,00-6,49 «Καλώς», 6,50-8,49 «Λίαν Καλώς», 8,50-10,00 «Άριστα». Όλοι οι βαθμοί υπολογίζονται και καταχωρούνται με προσέγγιση δύο δεκαδικών της ακέραιας μονάδας.

Δεν υπάρχει ειδική διαδικασία πιστοποίησης των σπουδών ή μέρους των σπουδών στα δημόσια Ιδρύματα της Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕΙ). Οι τίτλοι σπουδών που υπογράφονται από τον Πρόεδρο του αντίστοιχου Ιδρύματος και τον προϊστάμενο του οικείου Τμήματος ή τα πιστοποιητικά σπουδών που υπογράφονται από τον προϊστάμενο ενός Τμήματος, θεωρείται ότι είναι αυτοτελώς έγκυρα.

Για την πιστοποίηση τίτλων σπουδών που χορηγούνται από ομοταγή προς τα ελληνικά Τριτοβάθμια Ιδρύματα της αλλοδαπής, βλ. ενότητα 11.6.1.3.

6.15.2. Πιστοποίηση Σπουδών στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Κάθε Τμήμα Πανεπιστημίου παρέχει το αντίστοιχο, ενιαίο πανεπιστημιακό πτυχίο, το οποίο είναι δυνατόν να διακρίνεται σε κατευθύνσεις/ειδικεύσεις. Δεν υπάρχει ειδική διαδικασία πιστοποίησης των σπουδών ή μέρους των σπουδών στα δημόσια Ιδρύματα της Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης. Οι τίτλοι σπουδών που υπογράφονται από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου, τον Πρόεδρο και το Γραμματέα του οικείου Τμήματος, θεωρούνται ότι είναι αυτοτελώς έγκυροι και αφ'εαυτών πιστοποιημένοι.

Στο πτυχίο αναγράφεται το πανεπιστημιακό Ίδρυμα, η Σχολή, το Τμήμα και, όπου υφίσταται, η Κατεύθυνση/Ειδίκευση, όπως επίσης αναγράφεται η ακριβής αριθμητική βαθμολογία του πτυχιούχου και ο

ποιοτικός χαρακτηρισμός στον οποίο αυτή αντιστοιχεί («Καλώς », «Λίαν Καλώς» και «Άριστα»), έτσι όπως προέκυψαν από το μέσο όρο όλων των βαθμών των απαιτούμενων για τη λήψη του πτυχίου μαθημάτων. Στην κλίμακα βαθμολογίας η οποία κυμαίνεται από 0 μέχρι 10, προβιβάσιμοι είναι οι βαθμοί από το 5 και άνω.

Για την πιστοποίηση τίτλων σπουδών που χορηγούνται από ομοταγή προς τα ελληνικά Τριτοβάθμια Ιδρύματα της αλλοδαπής, βλ. υποενότητα 11.6.1.3.

6.15.3. Πιστοποίηση Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τα Πανεπιστήμια, εκτός από την ευθύνη του σχεδιασμού και της οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, έχουν επίσης την αρμοδιότητα για τη χορήγηση και την πιστοποίηση των μεταπτυχιακών τίτλων (Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και Διδακτορικής Διατριβής). Σε κάθε περίπτωση σύμπραξης ενός Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) σε πανεπιστημιακό ΠΜΣ ή συνδιοργάνωσης ΠΜΣ μεταξύ Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, οι σχετικοί τίτλοι σπουδών χορηγούνται από τα Πανεπιστήμια. Σύμφωνα με το νόμο Ν.3685/2008 (‘Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές’) δίδεται η δυνατότητα στα ΤΕΙ να χορηγούν – με ορισμένες προϋποθέσεις - Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης.

Σε περίπτωση συνεργασίας Πανεπιστημίων της ημεδαπής με αναγνωρισμένα ομοταγή Ιδρύματα της αλλοδαπής για την οργάνωση και λειτουργία κοινών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών ή για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής τα Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης και Διδακτορικά Διπλώματα που χορηγούνται θεωρούνται αυτοδικαίως ως ισότιμα με τα χορηγούμενα από τα συνεργαζόμενα Ιδρύματα στα οποία λειτουργούν τα κοινά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο τρόπος πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσης των μεταπτυχιακών σπουδών, ο τύπος και ο ποιοτικός χαρακτηρισμός των απονεμόμενων Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων Ειδίκευσης και των Διδακτορικών Διπλωμάτων, καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ ή του οικείου Ιδρύματος.

Για τον υπολογισμό του βαθμού στο ΜΔΕ λαμβάνονται υπ’όψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του διπλώματος και ο γενικός βαθμός είναι ο μέσος όρος των παραπάνω βαθμών. Σε αρκετές περιπτώσεις, ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας είναι δυνατόν να πολλαπλασιάζεται επί ένα συγκεκριμένο συντελεστή. Στο ΜΔΕ, που υπογράφουν ο Πρύτανης, ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας του οικείου Τμήματος, αναγράφεται, κατά κανόνα, η αριθμητική βαθμολογία του μεταπτυχιακού φοιτητή και ο ποιοτικός χαρακτηρισμός στον οποίο αυτή αντιστοιχεί.

Στην περίπτωση των υποψηφίων διδακτόρων, εφ’όσον η Εξεταστική Επιτροπή εγκρίνει τη διδακτορική διατριβή, ακολουθεί η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα, η οποία γίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος με την κανονική σύνθεσή της. Στο Διδακτορικό Δίπλωμα, που υπογράφουν επίσης ο Πρύτανης, ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας του οικείου Τμήματος, αναγράφεται μόνο ο ποιοτικός χαρακτηρισμός της διατριβής, έτσι όπως αυτός προέκυψε από την κρίση της Εξεταστικής Επιτροπής («Καλώς», «Λίαν Καλώς», «Άριστα»).

Για την πιστοποίηση μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών που χορηγούνται από ομοταγή προς τα ελληνικά Τριτοβάθμια Ιδρύματα της αλλοδαπής, βλ. ενότητα 11.6.1.3.

6.16. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης

Τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης παρέχουν υπηρεσίες πληροφόρησης, και στήριξης των φοιτητών τους για θέματα που αφορούν τις σπουδές τους και την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες για περισσότερες πληροφορίες ανά Τομέα.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Αναμόρφωσης των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ-ΙΙ), στο πλαίσιο του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), χρηματοδοτεί δράσεις για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου με τη δημιουργία από τα Ιδρύματα «κεντρικής μονάδας, σε επίπεδο Σχολής, για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου». Η μονάδα αυτή έχει ως ενδεικτικές αρμοδιότητες:

- Τη μελέτη/διερεύνηση του νέου χαρακτήρα της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας και διαδικασίας σύμφωνα με τις διεθνείς εμπειρίες και τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας,
- Την ανάπτυξη μεθόδων και πρακτικών ανά ειδικότητα για τη δημιουργία συστήματος καθορισμού, εφαρμογής και συνεχούς αποτίμησης των δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας σπουδών,
- Την παραγωγή, προτυποποίηση, δικτυακή διάθεση και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού,
- Την υποστήριξη του εκπαιδευτικού προσωπικού για ανάληψη εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών, καθώς και
- Τη δημοσιοποίηση σε επίπεδο ιδρύματος της εμπειρίας/καινοτομίας Τμημάτων που βρίσκονται στην αιχμή της τεχνολογίας της Πληροφορικής.

6.16.1. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Κάθε Τμήμα ενός Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) ορίζει μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) για την καθοδήγηση των φοιτητών στην κατάρτιση των ατομικών τους προγραμμάτων σπουδών. Εκτός όμως από το Εκπαιδευτικό Προσωπικό, που ασκεί το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο, στο διδακτικό προσωπικό των ΤΕΙ είναι δυνατόν να συμμετάσχουν και ειδικοί Συνεργάτες διαφόρων ειδικοτήτων, οι οποίοι μεταφέρουν την τεχνογνωσία και την άμεση πρακτική εμπειρία τους στους φοιτητές, συμβάλλοντας στην πιο αποτελεσματική και εμπράγματη επαγγελματική καθοδήγησή τους.

Παράλληλα, στα περισσότερα ΤΕΙ έχουν συσταθεί Γραφεία Σταδιοδρομίας, τα οποία έχουν ως σκοπό τη στενότερη συνεργασία των Ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις, ώστε αφ'ενός να λαμβάνονται –κατά το δυνατό— υπ'όψη στην εκπαιδευτική διαδικασία οι πραγματικές ανάγκες της οικονομίας και της αγοράς εργασίας αφ'ετέρου να διευκολύνεται η τοποθέτηση πτυχιούχων των ΤΕΙ σε κατάλληλες θέσεις στις επιχειρήσεις.

Επίσης, ο θεσμός της υποχρεωτικής πρακτικής άσκησης των φοιτητών των ΤΕΙ σε χώρους εργασίας δρα ευνοϊκά και προς την κατεύθυνση εξεύρεσης θέσεων μονιμότερης απασχόλησης, όταν αυτοί λάβουν το πτυχίο τους.

6.16.2. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Σε κάθε Πανεπιστήμιο συγκροτείται, με απόφαση του Πρύτανη, υπηρεσία αρμόδια για την παροχή πληροφοριών στους φοιτητές σχετικά με τις σπουδές, τη διευκόλυνσή τους στην εξεύρεση εργασίας, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την επαγγελματική αποκατάσταση και την παροχή κοινωνικής μέριμνας σε όσους έχουν σχετική ανάγκη. Ειδικότερα, βάσει του νέου νόμου πλαισίου για την ανώτατη εκπαίδευση, προβλέπεται σε κάθε πανεπιστημιακό τμήμα η σύσταση και λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών και σπουδαστών με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς για την ομαλή μετάβαση από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την υποστήριξη φοιτητών και σπουδαστών με αναπηρία ή φοιτητών και σπουδαστών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Παράλληλα, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κάθε τμήματος ανατίθενται, εκ περιτροπής, καθήκοντα Συμβούλων σπουδών σε μελη ΔΕΠ ή ΕΠ για ένα ακαδημαϊκό έτος. Έργο των Συμβούλων σπουδών είναι η

καθοδήγηση και η παροχή κατευθύνσεων και συμβουλών στους φοιτητές και σπουδαστές για την πρόοδο και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Σε αρκετά Τμήματα Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων έχει προβλεφθεί και εφαρμόζεται πρόγραμμα πρακτικής άσκησης φοιτητών –σε συνεργασία με κρατικούς και δημόσιους φορείς, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, αλλά και με ιδιωτικά Ιδρύματα— με στόχο την πρακτική εφαρμογή του εκάστοτε επιστημονικού αντικειμένου εντός συναφών χώρων εργασίας και τον αποτελεσματικότερο επαγγελματικό προσανατολισμό των φοιτητών, ανάλογα με τις προσωπικές τους επιθυμίες και τις υπάρχουσες δυνατότητες απορρόφησης που παρέχει η αγορά εργασίας.

Πέραν τούτου, τα Πανεπιστήμια λαμβάνουν ειδικά μέτρα για τη διευκόλυνση των σπουδών ειδικά των εργαζόμενων φοιτητών. Για το λόγο αυτό υπάρχουν ειδικές διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν την υποχρεωτική χορήγηση αδειών στους εργαζόμενους φοιτητές κατά την περίοδο των εξετάσεων.

6.16.3. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή που παρακολουθεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) α΄ κύκλου, που οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ), η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος ορίζει έναν επιβλέποντα μεταξύ των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), στα οποία έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό έργο στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, ο οποίος έχει την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Σε ό,τι αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές β΄ κύκλου, που οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ), ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή (δύο μέλη και ένας βασικός επιβλέπων), που έχει αφ'ενός την ευθύνη για την καθοδήγηση και την επίβλεψη του υποψήφιου διδάκτορα αφ'ετέρου την ευθύνη για την πιστοποίηση της επιτυχούς ολοκλήρωσης του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και γενικότερα επιστημονικού έργου του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ. Ο νόμος Ν.3685/2008 ('Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές') προβλέπει τον περιορισμό του αριθμού υποψηφίων διδακτόρων που μπορεί να επιβλέπει κάθε μέλος ΔΕΠ.

Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται η δυνατότητα πρακτικής ερευνητικής άσκησης των μεταπτυχιακών φοιτητών σε εργαστήρια του εσωτερικού ή του εξωτερικού, ενισχύονται παλαιά και νέα ΠΜΣ, των οποίων οι επιδόσεις και προοπτικές, καθώς και η συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου τους με τους τομείς προτεραιότητας της χώρας και του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), προδικάζουν τη διεθνή επιτυχία και βιωσιμότητά τους, όπως επίσης προωθούνται ενέργειες δημοσιότητας για την προσέλκυση δυνητικών μεταπτυχιακών φοιτητών από εταιρείες του ευρύτερου δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

6.17. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι δημόσια, παρέχεται αποκλειστικά από το κράτος και είναι δωρεάν.

6.18. Οργανωτικές Παραλλαγές, Εναλλακτικές Δομές

Οργανωτική παραλλαγή Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης αποτελεί το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), που ιδρύθηκε με νόμο του 1992 και αποτελεί αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με τη μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Το ΕΑΠ εδρεύει στην Πάτρα με παραρτήματα σε διάφορες πόλεις της χώρας.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Ν.3260/2004: Ρυθμίσεις του συστήματος προσλήψεων και θεμάτων δημόσιας διοίκησης

N.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

N.2552/1997: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις

N.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

6.18.1. Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Γενικοί Στόχοι

Το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) έχει ως αποστολή την παροχή εξ αποστάσεως –προπτυχιακής και μεταπτυχιακής— εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με την ανάπτυξη και αξιοποίηση του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και τη χρήση πρόσφορων μεθόδων διδασκαλίας. Στους σκοπούς του ΕΑΠ εντάσσεται και η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας, καθώς και η ανάπτυξη τεχνολογίας και μεθοδολογίας στο πεδίο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση.

Ειδικότερα, ο θεσμός παρέχει τη δυνατότητα ανώτατων σπουδών ανεξάρτητα από την ηλικία των υποψηφίων σπουδαστών, διασφαλίζει δηλαδή σε αυτούς μια «δεύτερη ευκαιρία» για τη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτισή τους. Επίσης, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο προσφέρει πανεπιστημιακές σπουδές σε όσους για οποιοδήποτε λόγο δεν έχουν τη δυνατότητα συχνής φυσικής παρουσίας στις αίθουσες διδασκαλίας ή στα εργαστήρια.

Το ΕΑΠ οργανώνει διάφορα προγράμματα προπτυχικών και μεταπτυχιακών σπουδών, τα οποία οδηγούν στους ακόλουθους τίτλους σπουδών:

- Πτυχία
- Μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης (Masters)
- Διδακτορικά διπλώματα
- Πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης
- Πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης
- Πιστοποιητικά παρακολούθησης θεματικών ενοτήτων.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

6.18.2. Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Προϋποθέσεις Εισαγωγής

Στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) γίνονται δεκτοί χωρίς εξετάσεις οι κάτοχοι απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή ισότιμου ή αντίστοιχου τίτλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εσωτερικού ή εξωτερικού. Εάν ο αριθμός των υποψηφίων ανά Πρόγραμμα Σπουδών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των παρεχομένων θέσεων, για την επιλογή των υποψηφίων ισχύουν τα ακόλουθα: α) Προηγούνται όσοι έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους. Αν ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων, διεξάγεται μεταξύ τους κλήρωση. β) Αν απομένουν θέσεις μετά την τήρηση της προηγούμενης σειράς προτίμησης, οι υπόλοιποι υποψήφιοι επιλέγονται με νέα διαδικασία κλήρωσης.

Στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων ή Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων) συγγενούς γνωστικού αντικειμένου. Η Διοικούσα Επιτροπή του ΕΑΠ με την προκήρυξη υποβολής υποψηφιοτήτων και μετά από εισήγηση της αντίστοιχης Σχολής, εξειδικεύει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις υποβολής υποψηφιοτήτων ανά Πρόγραμμα Σπουδών.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

6.18.3. Μέθοδοι Διδασκαλίας / Εποπτικά Μέσα

Οι στόχοι του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) επιτυγχάνονται με την εφαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης από απόσταση, μέθοδοι που βασίζονται στην υψηλή ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένο από πλευράς τόσο μορφής όσο και περιεχομένου, κατά τρόπο που να επιτρέπει υψηλής ποιότητας αυτο-μόρφωση και συχνή αξιολόγηση του φοιτητή. Το υλικό αυτό είναι έντυπο (βιβλία, σημειώσεις, έντυπα αξιολόγησης) οπτικο-ακουστικό καθώς και άλλης μορφής ηλεκτρονικό υλικό (πολυμέσα, διαδίκτυο, κ.α.).

Σε ό,τι αφορά τα Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, οι σπουδές διεξάγονται με τη μεθοδολογία της «εκπαίδευσης από απόσταση» η οποία περιλαμβάνει ανά Θεματική Ενότητα:

- πέντε (5) συναντήσεις των διδασκόντων με τους φοιτητές,
- τέσσερις (4) έως έξι (6) υποχρεωτικές εργασίες που αποστέλλονται προς το διδάσκοντα,
- εξ αποστάσεως συμβουλευτική επικοινωνία διδάσκοντος και φοιτητών,
- εργαστηριακή εξάσκηση των φοιτητών στα Εργαστήρια του ΕΑΠ στην Πάτρα (όπου αυτό προβλέπεται από το Πρόγραμμα Σπουδών) και
- τελικές και επαναληπτικές εξετάσεις που διεξάγονται για κάθε Θεματική Ενότητα ταυτοχρόνως σε όλη τη χώρα.

Οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθούν το Πρόγραμμα Σπουδών της επιλογής τους σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδας ή του εξωτερικού και αν διαμένουν. Οι συναντήσεις των φοιτητών με τους διδάσκοντες γίνονται στις ακόλουθες πόλεις: Πάτρα (έδρα του Ιδρύματος), Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Ξάνθη, Πειραιά και Λάρισα.

Σε ό,τι αφορά τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, που οδηγούν στη χορήγηση είτε Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης είτε Πιστοποιητικού Μεταπτυχιακής Επιμόρφωσης, οι σπουδές διεξάγονται επίσης με τη μεθοδολογία της «εκπαίδευσης από απόσταση», η οποία περιλαμβάνει ανά Θεματική Ενότητα:

- πέντε (5) συναντήσεις των διδασκόντων με τους φοιτητές,
- τέσσερις (4) έως έξι (6) υποχρεωτικές εργασίες που αποστέλλονται προς το διδάσκοντα,
- εξ αποστάσεως συμβουλευτική επικοινωνία διδάσκοντος και φοιτητών και
- τελικές και επαναληπτικές εξετάσεις.

Οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθούν το Πρόγραμμα Σπουδών της επιλογής τους σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδας ή του εξωτερικού και αν διαμένουν. Οι συναντήσεις των φοιτητών με τους διδάσκοντες γίνονται στις ακόλουθες πόλεις: Πάτρα (έδρα του Ιδρύματος), Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

6.18.4. Προσφερόμενα Μαθήματα

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 προσφέρονται τα παρακάτω προγράμματα σπουδών, που οδηγούν στην απόκτηση των αντίστοιχων τίτλων:

Πτυχιακά Προγράμματα

- Σπουδές στις Φυσικές Επιστήμες
- Πληροφορική

- Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών
- Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό
- Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό
- Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός

Διπλώματα Μεταπτυχιακής Ειδίκευσης (ΜΔΕ)

- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Διοίκηση Μονάδων Υγείας
- Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας
- Τραπεζική
- Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων
- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων
- Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Έργων Υποδομής
- Διασφάλιση Ποιότητας
- Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση Καθηγητών Αγγλικής Γλώσσας
- Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση Καθηγητών Γερμανικής Γλώσσας
- Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας
- Σπουδές στην Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Σεισμική Μηχανική και Αντισεισμικές Κατασκευές
- Διαχείριση Τεχνικών Έργων
- Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση στα Πληροφοριακά Συστήματα
- Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία
- Γραφικές Τέχνες-Πολυμέσα
- Διαχείριση Αποβλήτων
- Προχωρημένες Σπουδές στη Φυσική
- Κατάλυση και Προστασία του Περιβάλλοντος
- Μεταπτυχιακή εξειδίκευση των Καθηγητών των Φυσικών Επιστημών
- Μεταπτυχιακές Σπουδές στα Μαθηματικά
- Τεχνολογία Υλικού και Λογισμικού: Σχεδίαση και Ανάπτυξη Διάχυτων Συστημάτων Υπολογισμού
- Σχεδιασμός Φωτισμού - Πολυμέσα

Για την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και την απόκτηση πτυχίου απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση σε δώδεκα (12) τουλάχιστον Θεματικές Ενότητες. Ο φοιτητής επιλέγει από μία (1) έως και τρεις (3) Θεματικές Ενότητες ανά έτος (ελάχιστη διάρκεια σπουδών 4 ακαδημαϊκά έτη)

Για την ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών και την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση τεσσάρων (4) Θεματικών Ενοτήτων και η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, η οποία αντιστοιχεί σε μία έως δύο Θεματικές Ενότητες ανάλογα με το Πρόγραμμα.

Για την ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών και την απόκτηση Πιστοποιητικού Μεταπτυχιακής Επιμόρφωσης απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση μιας (1) Θεματικής Ενότητας (ελάχιστη διάρκεια σπουδών ένα ακαδημαϊκό έτος).

Η συμμετοχή των φοιτητών στις δαπάνες των σπουδών, που εισήχθησαν από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 , καθορίστηκε σε €700 ανά Θεματική Ενότητα προπτυχιακού προγράμματος και €850 ανά Θεματική Ενότητα μεταπτυχιακού προγράμματος. Τα παραπάνω ποσά ισχύουν έως και τη συμπλήρωση του ελάχιστου χρόνου των σπουδών. Η Διοικούσα Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να εγκρίνει υποτροφίες μερικής ή ολικής απαλλαγής από την ανωτέρω συμμετοχή στις δαπάνες έως και του ποσοστού του 10% των φοιτητών.

6.19. Στατιστικά Στοιχεία

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των φοιτητών και του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Ο αριθμός των εισακτέων σπουδαστών στα τμήματα και τις σχολές της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.) για τα ακαδημαϊκά έτη 2006 - 2007, 2007 - 2008 και 2008 – 2009 και 2009 – 2010.

6.19.1. ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ακαδημαϊκό Έτος	**Αριθμός εισακτέων σπουδαστών**
2006 - 2007	79.075
2007 - 2008	79.120
2008 - 2009	83.200
2009 - 2010	84.230

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. (2010), Διεύθυνση Οργάνωσης και Διεξαγωγής Εξετάσεων

Στους Πίνακες 2 και 3 παρουσιάζονται στοιχεία τα οποία αφορούν φοιτητές, πτυχιούχους και διδακτικό ή άλλο προσωπικό των Πανεπιστημίων

6.19.2. ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Ο αριθμός των φοιτητών και πτυχιούχων Πανεπιστημίων				
Ακαδημαϊκό Έτος	**Φοιτητές**	**Απόφοιτοι**		
		Απλοί πτυχιούχοι	**Μεταπτυχιακό**	**Διδακτορικό**
2005-06	340287	32962	8387	1153
2006-07	359340	31940	8958	1842
2007 08	394683	33047	9176	1981

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. (2010), Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Ερευνών (ΔΙ.Π.Ε.Ε.), Τμήμα Γ' Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής, Επεξεργασμένα Στοιχεία.

6.19.3. ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Αριθμός διδακτικού / διοικητικού -τεχνικού προσωπικού Πανεπιστημίων			
Ακαδημαϊκό Έτος	***Διδάσκοντες***	**Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ)**	**Διοικητικό Προσωπικό**
	Σύνολο	**Σύνολο**	**Σύνολο**
2005-06	14439	1789	5933
2006-07	15066		8725 (σύνολο ΕΤΕΠ και Διοικητικού Προσωπικού)
2007-08	14105		8652 (σύνολο ΕΤΕΠ και Διοικητικού Προσωπικού)

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. (2010), Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Ερευνών (ΔΙ.Π.Ε.Ε.), Τμήμα Γ' Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής, Επεξεργασμένα Στοιχεία .

Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται ειδικά στον αριθμό των σπουδαστών/αποφοίτων και διδακτικού/διοικητικού/βοηθητικού προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) όλης της χώρας.

6.19.4. ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Αριθμός φοιτητών/αποφοίτων και διδακτικού/διοικητικού προσωπικού των ΤΕΙ					
Ακαδημαϊκό Έτος	***Σπουδαστές*** ***ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΕΞΑΜ.***	**Απόφοιτοι**	**Μόνιμοι Καθηγητές**	**Έκτακτοι Καθηγητές**	**Διοικητικό-Βοηθητικό Προσωπικό***
2005-06	159783	18122	2917	9840	1997
2006-07	148182	16163	2946	9831	2065
2007-08	132088	18200	2850	9795	2146

(*) Περιλαμβάνει προσωπικό με σχέση εργασίας μόνιμη, αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου και έργου.

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. (2010), Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Ερευνών(ΔΙ.Π.Ε.Ε.),Τμήμα Γ' Επιχειρησιακών Ερευνών και Στατιστικής, Επεξεργασμένα Στοιχεία.

7. Διά Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση για Νέους Αποφοίτους και Ενήλικες

Η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ) αναλαμβάνει το σχεδιασμό, το συντονισμό και έχει την εποπτεία της υλοποίησης ενεργειών και δράσεων που στοχεύουν στη Μάθηση και στην Εκπαίδευση του ενήλικου πληθυσμού της χώρας.

Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υπο-ενότητες.

7.1. Ιστορική Επισκόπηση

Η πρώτη προσπάθεια για Εκπαίδευση των Ενηλίκων στην Ελλάδα εμφανίζεται το 1929 (Ν.4397/29). Η κυβέρνηση του Ελ. Βενιζέλου προσπαθεί να αντιμετωπίσει το μεγάλο πρόβλημα του αναλφαβητισμού των ενηλίκων. Με τον νόμο αυτό ιδρύθηκαν νυκτερινές σχολές που σκοπό είχαν την παροχή πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όσους είχαν υπερβεί τη νόμιμη ηλικία για τη φοίτηση στα δημοτικά σχολεία. Επίσης καθιερώθηκαν τα γεωργικά σχολεία που λειτουργούσαν τις Κυριακές και τις αργίες και στα οποία φοιτούσαν άτομα οποιασδήποτε ηλικίας.

Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες της εποχής δεν επέτρεψαν τη λειτουργία των θεσμών αυτών σε μεγάλη έκταση. Ο παγκόσμιος πόλεμος και μετέπειτα ο εμφύλιος πόλεμος δεν ευνόησαν την ανάπτυξη του συστήματος εκπαίδευσης ενηλίκων, παρότι το 1943 η κατοχική κυβέρνηση ιδρύει τη Διεύθυνση Επιμόρφωσης στο Υπουργείο Παιδείας, στόχος της οποίας όμως ήταν η προπαγάνδα. Επίσης,την ίδια εποχή έγιναν από αντιστασιακές οργανώσεις σημαντικές προσπάθειες για την εκπαίδευση και επιμόρφωση κυρίως των αγροτών.

Το 1954 ιδρύεται στο Υπουργείο Παιδείας η Κεντρική Επιτροπή Καταπολέμησης του Αναλφαβητισμού (Κ.Ε.Κ.Α.), καθώς και αντίστοιχες επιτροπές στους νομούς της χώρας (Ν.Ε.Κ.Α.). 'Εργο των επιτροπών αυτών ήταν κυρίως η ίδρυση νυκτερινών σχολείων για την υποχρεωτική φοίτηση των αναλφαβήτων και ημιαναλφαβήτων ηλικίας μέχρι 20 ετών και την προαιρετική φοίτηση των ενηλίκων μεγαλύτερης ηλικίας. Επίσης,ιδρύονται κέντρα επιμορφωτικών διαλέξεων που παρουσιάζουν αυξημένη δραστηριότητα διαφωτιστικού χαρακτήρα ,κυρίως για δημόσιους λειτουργούς.

Το 1965 η Κεντρική Επιτροπή και οι Νομαρχιακές Επιτροπές Καταπολέμησης του Αναλφαβητισμού μετονομάζονται αντίστοιχα σε Κεντρική Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Κ.Ε.Λ.Ε.) και Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.), ενώ παράλληλα αλλάζει η σύνθεσή τους όχι όμως και το λειτουργικό τους πλαίσιο .Στην αρμοδιότητα των ΝΕΛΕ ανήκει η μέριμνα για την εγγραφή και φοίτηση στα Νυκτερινά Δημοτικά Σχολεία και οι εξετάσεις για την απόκτηση τίτλου σπουδών του Δημοτικού Σχολείου.Μετά την επέκταση της 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης η αρμοδιότητα των ΝΕΛΕ διευρύνεται και παρέχουν επιμόρφωση γενικού περιεχομένου.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 ο θεσμός της Λαϊκής Επιμόρφωσης αναμορφώνεται.Δημιουργείται στο ΥΠΕΠΘ Διεύθυνση Επιμόρφωσης Ενηλίκων (ΔΕΕ) και εκδίδεται Κανονισμός Λειτουργίας των Κέντρων Επιμόρφωσης.

Δεκαετία του '80.

Από το 1981 ο θεσμός της Λαϊκής Επιμόρφωσης αποτελεί τον κεντρικό άξονα επιμορφωτικής πολιτικής ενώ ο νέος Κανονισμός Λειτουργίας της Λ.Ε δίνει έμφαση στις συμμετοχικές διαδικασίες μάθησης. Το 1983 η ΔΕΕ αναβαθμίζεται σε Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΓΓΛΕ) του ΥΠΕΠΘ και προβλέπονται θέσεις μόνιμου προσωπικού (Νόμο 1320/83).

Παράλληλα επιχειρείται ο ριζικός αναπροσανατολισμός του θεσμού και των στόχων του σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Συστήνονται θέσεις ειδικών συνεργατών οι οποίοι στελεχώνουν τα Συμβούλια Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΣΛΕ) των ΝΕΛΕ. Επίσης, συνάπτονται προγραμματικές συμβάσεις με την τοπική αυτοδιοίκηση για την υλοποίηση των προγραμμάτων της Γ.Γ.Λ.Ε. Το 1985 και 1989 ,αντίστοιχα, εκδίδονται ο νέος Κανονισμός Λειτουργίας της Λ.Ε και ο Οργανισμός της Γ.Γ.Λ.Ε που ορίζει τη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες της και οι οποίοι ισχύουν μέχρι σήμερα.

Την δεκαετία του '80 ,επομένως, η ΓΓΛΕ προσφέρει επιμορφωτικά προγράμματα γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων μέσω των Ν.Ε.Λ.Ε. και οργανώνει δράσεις κοινωνικο-πολιτιστικού χαρακτήρα.

Δεκαετία του '90.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90 η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αποτελεί άμεση πολιτική προτεραιότητα λόγω των αλλαγών στην παγκόσμια αγορά εργασίας και των δυνατοτήτων συχρηματοδότησης απο το ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) προγραμμάτων για νέους και ενήλικες. Στο πλαίσιο των νέων αυτών κατευθύνσεων καταργήθηκαν τα Συμβούλια Λαϊκής Επιμόρφωσης και δόθηκε στη ΓΓΛΕ και στις ΝΕΛΕ η δυνατότητα να επιχορηγούν ,με την εθνική συμμετοχή, φορείς που υλοποιούν προγράμματα για την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων στο πλαίσιο των προδιαγραφών χρηματοδότησης του ΕΚΤ.

Το 1994 οι ΝΕΛΕ μεταφέρονται στην υπο ίδρυση νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και επιπλέον,η ΓΓΛΕ αναλαμβάνει την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων που προκηρύσσει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), το Υπουργείο Δικαιοσύνης, κ.ά.

Το 1995 ιδρύεται το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) και το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) της ΓΓΕΕ.Το 1997 θεσμοθετούνται τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.), στα οποία φοιτούν ενήλικες που δεν έχουν συμπληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση σε μια προπάθεια βελτίωσης των βασικών γνώσεων και ικανοτήτων των νέων και ενηλίκων.

2000- Στρατηγική της Λισαβόνας.

Η Δια Βίου Μάθηση (ΔΒΜ), στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, αποτελεί κατευθυντήρια αρχή της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ελλάδας και βασικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.Επιτρέπει τη συνεχή επικαιροποίηση των γνώσεων, την βελτίωση των προσόντων και την προσαρμογή στις διαρκώς εξελισσόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αναδεικνύει την αναγνώριση και πιστοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης των νέων και ενηλίκων ,ως δυνατότητα πού μπορεί να διευκολύνει την διάδοση και επέκταση της ΔΒΜ.

Σε αυτό το πλαίσιο,το 2001 η Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης μετονομάζεται σε Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) και αναλαμβάνει το σχεδιασμό πολιτικών,το συντονισμό και την εποπτεία της υλοποίησης ενεργειών και δράσεων επιμόρφωσης ενηλίκων σε εθνικό επίπεδο (Ν.2909/2001). Επίσης, το Ι.Δ.ΕΚ.Ε. παρέχει την τεχνολογική και επιστημονική υποστήριξη για την υλοποίηση των προγραμμάτων και ενεργειών της ΓΓΕΕ από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους. Δηλαδή,το Ι.Δ.ΕΚ.Ε. είναι ο φορέας διαχείρισης και υλοποίησης των πολιτικών της ΓΓΕΕ. Το 2008 η ΓΓΕΕ μετονομάζεται σε Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και διευρύνεται ο κυβερνητικός τομέας ευθύνης της (Ν.3699/2008).

Τέλος,από τον Οκτώβριο του 2009 το σύνολο της στρατηγικής ΔΒΜ-το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο , οι πολιτικές και τα προσφερόμενα προγράμματα για την εκπαίδευση και κατάρτιση των νέων και ενηλίκων - τελούν υπό αναθεώρηση. Η ενότητα που ακολουθεί περιέχει το κείμενο των νέων αρχών της ΔΒΜ το οποίο ετέθη τον Φεβρουάριο του 2010 σε δημόσια διαβούλευση για τη νέα πολιτική δια βίου μάθηση στην Ελλάδα. Πολιτική βούληση του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων είναι να συμβάλλουν όλοι οι πολίτες στο σχεδιασμό και στη δημιουργία του Εθνικού Δικτύου Δια Βίου Μάθησης, ο καθένας χωριστά αλλά και συλλογικά μέσω των πολιτικών, κοινωνικών και εργασιακών τους οργανώσεων. Για

το σκοπό αυτό όλες οι προτάσεις που κατατέθηκαν είτε ηλεκτρονικά μέσω του διαδικτύου είτε υποβλήθηκαν εγγράφως στο Υπουργείο θα ληφθούν υπόψη για το σχεδιασμό των επόμενων βημάτων για την προετοιμασία του νέου θεσμικού πλαισίου για τη δια βίου μάθηση.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Ν.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν. 3699/2008: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

7.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Η Δια βίου Μάθηση αποτελεί στρατηγικό εργαλείο για την υλοποίηση των εθνικών πολιτικών επιλογών δίνοντας προτεραιότητα:

α. στην Ανάπτυξη (πράσινη ανάπτυξη, καινοτομία, ψηφιακός εγγραμματισμός κά.),
β. στην Ένταξη (κοινωνική ενσωμάτωση, ένταξη στην απασχόληση κ.ά.),
γ. στην Παιδεία (διάχυση της γνώσης σε όλη την κοινωνία, ανάπτυξη της προσωπικότητας, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ενηλίκων κ.ά.)
δ. σε ζητήματα μείζονος κοινωνικής σημασίας (περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση, κυκλοφοριακή αγωγή κ.ά.).

Η ανάγκη ενός νέου εμπειρικά & ερευνητικά θεμελιωμένου εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού της Δια βίου Μάθησης στη χώρα μας είναι φανερή. Η Ελλάδα χρειάζεται και απαιτεί μια νέα πολιτική.

Η νέα πολιτική εντάσσεται στον ευρύτερο ανασχεδιασμό του αναπτυξιακού μοντέλου της Ελλάδας με αποστολή να δώσει την ιδιαίτερη έμφαση στο προφίλ γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Συγχρόνως, προσβλέπει στο να παράσχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη Δια βίου Μάθηση με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης, την παροχή δηλαδή μέσω της Δια βίου Μάθησης του δημόσιου αγαθού της παιδείας σε όλους τους πολίτες και ειδικότερα σε όσους το έχουν περισσότερο ανάγκη.

Αρχές

1.Είναι ανθρωποκεντρική. Το σύνθημα «πρώτα ο μαθητής» ισχύει κι εδώ. Πρώτα ο εκπαιδευόμενος κάθε ηλικίας. Έχει ως αφετηρία τον άνθρωπο (το μαθητή, τον ενήλικα, τον πολίτη) και τις ανάγκες του (γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες) και όχι τα συμφέροντα των φορέων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

2.Είναι ενεργός και συνεχής και όχι εξαναγκαστική. Η μάθηση δε σταματά με το πέρας της αρχικής εκπαίδευσης και την ενηλικίωση. Είναι μια ανοιχτή και συνεχής ευκαιρία για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική βελτίωση στη ζωή ενός ανθρώπου.

3.Είναι ολιστική: Δίνει κίνητρα για συμμετοχή σε όλους σε όλη τη διάρκεια του βίου, με δυνατότητα αναγνώρισης και πιστοποίησης μη τυπικών και άτυπων μορφών μάθησης. Δε λαμβάνει χώρα μόνο στα πλαίσια του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος (τυπική εκπαίδευση) αλλά και σε μια ποικιλία εξωσχολικών μη τυπικών και άτυπων μορφών μαθησιακών δραστηριοτήτων (οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, ελεύθερο χρόνο, κοινωνικές και αθλητικές δραστηριότητες), οι οποίες θα μπορούν να αναγνωριστούν και να πιστοποιηθούν.

4.Υποστηρίζει την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Αποσκοπεί στην επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων ενόψει των ραγδαία μεταβαλλόμενων συνθηκών εργασίας με έγκαιρη διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και διασύνδεσής τους με τις

παρεχόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Παράλληλα συμβάλλει στην επίτευξη των οριζόντιων στόχων της πολιτικής μας όπως στην πράσινη ανάπτυξη, στην καινοτομία, στην τεχνολογία.

5.Υποστηρίζει την κοινωνική ένταξη. Αποσκοπεί στην αποφυγή της κοινωνικής και επαγγελματικής υποβάθμισης ευάλωτων ομάδων με έγκαιρη διάγνωση των αναγκών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Λειτουργεί αντισταθμιστικά και παρέχει στις ομάδες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό ένα ικανοποιητικό επίπεδο επιδόσεων στις βασικές δεξιότητες και ένα επαρκές επίπεδο εξειδικευμένων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων με στόχο να διασφαλίσει την κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη.

6.Στοχεύει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου καθώς και στην καλλιέργεια κοινωνικών και πολιτικών συμπεριφορών συμβατών με τις νέες συνθήκες. Ειδικότερα, παρέχει τα εφόδια στο σύγχρονο άνθρωπο για την ενεργητική συμμετοχή του στα κοινά και τη δημιουργική προσαρμογή του στις δύσκολες και μεταβαλλόμενες οικονομικοκοινωνικές συνθήκες. Αποτελεί το κύριο μέσο για την ανάπτυξη της ιδιότητας του ενεργού και ενημερωμένου πολίτη.

Τα συστατικά στοιχεία της νέας πολιτικής

1.Δημιουργείται νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αποτυπώνει με σαφήνεια τα κύρια χαρακτηριστικά της σύγχρονης Δια βίου Μάθησης, διασφαλίζει την ποιότητα όλων των δομών όπως και τη δυνατότητα διασύνδεσης και συνεργασίας τους και θα πιστοποιεί το τελικό μαθησιακό αποτέλεσμα, εκσυγχρονίζει το θεσμικό πλαίσιο στο Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ), ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της εποχής. Η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου θα επιφέρει ευρύτατες οργανωτικές και διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες θα επιτρέψουν την απαγκίστρωση από τις υφιστάμενες δύσκαμπτες, γραφειοκρατικές και αναποτελεσματικές πρακτικές.

2.Επανασυγκροτείται η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και αναβαθμίζεται ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στην Εθνική Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης.

3.Κάθε πολίτης αποκτά δικαίωμα πρόσβασης και ενθαρρύνεται να συμμετέχει σε δραστηριότητες εκπαίδευσης καθόλη την διάρκεια της ζωής του. Οργανώνεται το Europass και το Ατομικό Μητρώο Δια Βίου Μάθησης για κάθε πολίτη, ώστε η συμμετοχή του να αναγνωρίζεται και να προσμετράται.

4.θα αφορά όλες τις μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ταυτόχρονα μελετάται ο νέος ρόλος του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) με αξιοποίηση της τεχνογνωσίας του, ώστε τελικά να αρθεί το ασυμβίβαστο της δραστηριότητας παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης παράλληλα με εκείνης της πιστοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων και να σταματήσουν επικαλύψεις αρμοδιοτήτων.

5.Συγκροτείται μέσα στο 2010 το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων με στόχο τη συνολική θεώρηση της μάθησης και έμφαση στα αποτελέσματα των μαθησιακών δραστηριοτήτων, τα οποία κατανέμονται σε τρεις γενικές κατηγορίες: γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες. Το προτεινόμενο ελληνικό πλαίσιο προσόντων δημιουργείται με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση στις 25 Φεβρουαρίου του 2010. Στόχος μας είναι μέχρι το τέλος του 2012 να έχει ολοκληρωθεί η αντιστοίχηση του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων με το Ευρωπαϊκό.

6.Ενισχύονται οι θεσμοί της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων ή τα προγράμματα διδασκαλίας Νέας Ελληνικής για μετανάστες συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και στη διαμόρφωση ενεργών και ενημερωμένων πολιτών. Αναβαθμίζεται ο ρόλος των Κέντρων Συνοδευτικών –Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

7.Ενισχύεται ο ρόλος του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) και η συμμετοχή σε αυτό. Εξετάζεται η δυνατότητα διαμόρφωσης ευέλικτων επιμορφωτικών προγραμμάτων, που καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες, εργαζομένων στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα.

8.Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται τέλος στον επαγγελματικό προσανατολισμό με τη δέσμευση για αναβάθμιση του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ). Στόχος είναι η διαμόρφωση ενός αξιόπιστου και συνεκτικού συστήματος επαγγελματικού προσανατολισμού, το οποίο παρέχει πληροφόρηση και εξατομικευμένη υποστήριξη, διά ζώσης και μέσω του διαδικτύου, που ξεκινάει από τους μαθητές του Γυμνασίου/Λυκείου και συνοδεύει δια βίου το σύνολο των πολιτών. Το σύστημα αυτό παρέχει επίσης, όλες τις απαιτούμενες υπηρεσίες, ώστε να βελτιώνονται συνεχώς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των επαγγελματιών συμβούλων. Προς το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν πλήρως οι πόροι των σχετικών δράσεων που προβλέπονται στους Άξονες Προτεραιότητας 4 έως 6 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ καθώς και στις σχετικές κατηγορίες παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

9.Με στόχο την εξασφάλιση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων και μέτρων Δια βίου Μάθησης στη χώρα μας, το Υπουργείο Παιδείας θα προχωρήσει στη σύσταση μια νέας Μονάδας Έρευνας και Καινοτομίας για τη μελέτη της διεθνούς εμπειρίας, την ενσωμάτωση των καλών πρακτικών και την υιοθέτηση μέτρων διασφάλισης ποιότητας.

Η υλοποίησης της νέας πολιτικής

Στρατηγική

1.Από τους στόχους στα μετρήσιμα αποτελέσματα: Η υλοποίηση της νέα πολιτικής για τη Δια βίου Μάθηση χαρακτηρίζεται από τη στροφή από την εμπειρική δράση στα θεμελιωμένα και μετρήσιμα δεδομένα. Οι στόχοι είναι συγκεκριμένοι βάσει πολιτικών προτεραιοτήτων και η υλοποίησή τους γίνεται σύμφωνα με καθορισμένες στρατηγικές και μεσοπρόθεσμο χρονικό προγραμματισμό.

2.Συνεχές και ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης υλοποίησης: Η παρακολούθηση της επίτευξης των ποσοτικών στόχων πραγματοποιείται σε εξαμηνιαία βάση τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και σε εθνικό επίπεδο με στόχο την έγκαιρη διάγνωση τυχόν προβλημάτων και δυσλειτουργιών και την άμεση αντιμετώπισή τους.

3.Ενδυναμωμένος φορέας υλοποίησης: Για την υλοποίηση του νέου αυτού πλαισίου κανόνων και αρχών στον τομέα της Δια βίου Μάθησης, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων έχει συντονιστικό και επιτελικό ρόλο, με σκοπό την εξασφάλιση της συνεκτικότητας και αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων από όλο το πλέγμα θεσμών και φορέων παρεμβάσεων. Λόγω την ανάγκης για μια ριζικά νέα εθνική πολιτική Δια βίου μάθησης γίνεται και η μετονομασία του Υπουργείου Παιδείας με την ένθεση της Δια βίου Μάθησης. Αποτελεί σαφή συμβολική και υλική αποτύπωση των πολιτικών προθέσεων.

4.Συμμετοχική υλοποίηση: Οι ανωτέρω στόχοι για τη Δια βίου Μάθηση δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς την ουσιαστική και ενεργό συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ιδιαίτερα δε ως προς το σκέλος της Δια βίου Μάθησης που στοχεύει στην κοινωνική ένταξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται να αναλάβει το θεσμικό πρωταγωνιστικό της ρόλο στη βελτίωση των εθνικών μας επιδόσεων. Οι αυτοδιοικητικοί φορείς καλούνται να ορίσουν τους δικούς τους ποσοτικούς στόχους σε επίπεδο περιφέρειας με βάση τις προτεραιότητες και τις ανάγκες της κάθε περιφέρειας. Αντίστοιχη είναι η ενεργός συμβολή των κοινωνικών εταίρων μέσω ενός Εθνικού Δικτύου Δια βίου Μάθησης.

Η Δημιουργία ενός Εθνικού Δικτύου Δια βίου Μάθησης

Αναγκαιότητα συμμετοχικής υλοποίησης

1.Κρίσιμης και καθοριστικής σημασίας είναι η ενεργός συμβολή των Κοινωνικών Εταίρων τόσο στην αποτελεσματικότητα της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, όσο και στη διασφάλιση της διασύνδεσής της με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.
2.Η υλοποίηση των στόχων αυτών απαιτεί διαρθρωτικές και δομικές αλλαγές στην Δια βίου Μάθηση. Συστήνεται το Εθνικό Δίκτυο Δια Βίου Μάθησης της Ελλάδας ενώ παράλληλα αναθεωρείται και

εκσυγχρονίζεται το Εθνικό Σύστημα για τη Σύνδεση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ).
3.Στο Εθνικό Δίκτυο Δια Βίου Μάθησης συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι και όλοι οι πολίτες σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων του.

Κατευθύνσεις του Εθνικού Δικτύου Δια βίου Μάθησης

Άρση των εκπαιδευτικών αδιεξόδων: σαφής διασύνδεση των επιμέρους μορφών της εκπαίδευσης και κατάρτισης (αρχικής και συνεχιζόμενης, τυπικής, μη τυπικής και άτυπης).
Η διασφάλιση της διαφάνειας και διασύνδεσης μεταξύ τους ώστε να διασφαλίζεται η ισότητα ευκαιριών και η ευελιξία επιλογής της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πορείας του ατόμου, από όποιο σημείο του εκπαιδευτικού συστήματος και αν ξεκινά.
Ο προσανατολισμός στο αποτέλεσμα της μάθησης (εκροές1), μέσα από ένα ενιαίο αξιόπιστο εθνικό πλαίσιο αξιολόγησης και πιστοποίησης των εκροών, ανεξάρτητα από τον τρόπο και την διαδρομή απόκτησής τους.

Στόχοι του Εθνικού Δικτύου Δια βίου Μάθησης

1.Η δημιουργία ενιαίου εθνικού πλαισίου αξιολόγησης και πιστοποίησης για όλες τις μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων (δημόσιων, ιδιωτικών και κοινωνικών – τυπικών, μη τυπικών και άτυπων) με εσωτερικές, ευέλικτες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη μορφή κατάρτισης ή εκπαίδευσης.
2.Η συγκρότηση ενιαίου εθνικού πλαισίου αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων.
3.Η συστηματοποίηση της ανίχνευσης και διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών και επιμορφωτικών αναγκών των πολιτών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
4.Η διασφάλιση του δικαιώματος σε κάθε πολίτη στην πρόσβαση σε όλες εκείνες τις επιμορφωτικές δραστηριότητες, που στοχεύουν στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του και στην απρόσκοπτη ένταξη και ενσωμάτωσή στους στο κοινωνικό γίγνεσθαι με έμφαση στις κοινωνικά ευπαθείς και κοινωνικά ευάλωτες ομάδες.
5.Η διαρκής και ουσιαστική επιμόρφωση των εκπαιδευτών ενηλίκων ώστε πέρα από εξειδικευμένες γνώσεις να μπορούν να ανταποκρίνονται και στα παιδαγωγικά τους καθήκοντα.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Το υπο διαμόρφωση νέο θεσμικό πλαίσιο επιχειρεί να εκσυγχρονίζει το υπάρχον , ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της εποχής.

Το υπό αναθεώρηση νομοθετικό πλαίσιο περιλαμβάνει τους εξής δύο Νόμους:

Το Ν.3191/2003 με τον οποίο θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ), προκειμένου να επιτευχθεί ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των συστημάτων της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Αρχικής και της Συνεχιζόμενης Κατάρτισης, στο πλαίσιο μιας συνολικής και ολοκληρωμένης αντίληψης για την εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και της σύνδεσής του με την αγορά εργασίας.

Στα πλαίσια του Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α. λειτουργούν και διασυνδέονται τα 6 ακόλουθα συστήματα: Σύστημα Έρευνας των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, Σύστημα Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, Σύστημα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, Σύστημα Πιστοποίησης

της Επαγγελματικής Κατάρτισης και των Επαγγελματικών Προσόντων και Σύστημα Συμβουλευτικής, Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας.

Επίσης, τον Ν. 3369/2005 για τη «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης και Άλλες Διατάξεις» ο οποίος ,για τον συντονισμό της Δια Βίου Μάθησης θεσμοθετεί ένα επιτελικό όργανο με την ονομασία «Εθνική Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης», στην οποία μετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες στη διαμόρφωση πολιτικών Δια Βίου Μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων και των φορέων του ΕΣΣΕΕΚΑ. Σύμφωνα με το Ν.3369/2005:

Υπηρεσίες Δια Βίου Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης για άτομα, τα οποία δεν έχουν ολοκληρώσει την Υποχρεωτική Εκπαίδευση παρέχουν τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, ενώ για αποφοίτους μέχρι και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης παρέχουν τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, οι Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης, και για αποφοίτους μέχρι και Ανώτατης Εκπαίδευσης οι Σχολές Γονέων. Για αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής) το ρόλο αυτό αναλαμβάνουν τα Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης

Υπηρεσίες Δια Βίου Κατάρτισης γαι αποφοίτους Υποχρεωτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης παρέχουν τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης παρέχουν υπηρεσίες Δια Βίου Κατάρτισης τόσο σε αποφοίτους Υποχρεωτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όσο και σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ειδικότερα τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) που ήδη λειτουργούν σε αρκετά Πανεπιστήμια και ΤΕΙ και είναι : α) πιστοποιημένα σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις από το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΕΚΕΠΙΣ) και β) ενταγμένα στο Εθνικό Σύστημα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, παραμένουν ως χωριστές δομές στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η Δια Βίου Μάθηση πραγματοποιείται μέσω σειράς Προγραμμάτων τα οποία διαφοροποιούνται στην χρονική τους διάρκεια και αποτελούνται από συγκεκριμένες Διδακτικές Ενότητες. Ανάλογα με την συνολική χρονική διάρκεια του προγράμματος παρέχονται διαφορετικού τύπου πιστοποιήσεις.

Σύμφωνα με το Ν.3369/2005:

Τα Προγράμματα Δια Βίου Κατάρτισης οδηγούν στην απονομή Πιστοποιητικού Δια Βίου Κατάρτισης.

Τα Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης, αναλόγως της διάρκειάς τους, οδηγούν στην απονομή των εξής πιστοποιητικών:

Μέχρι 75 ώρες σε Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης,

Μέχρι 250 ώρες σε Πιστοποιητικό Δια βίου Εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα αυτά χαρακτηρίζονται από ευελιξία, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός πως η Δια Βίου Μάθηση πραγματοποιείται και με την μέθοδο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Επίσης, προτεραιότητα δίδεται στην ενεργοποίηση και αξιοποίηση του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.)

Τέλος, για την Τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων,που παρέχεται σε Εσπερινά Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνολογικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) και ΕΠΑΛ του Εκπαιδευτικού Συστήματος, ισχύουν οι ρυθμίσεις των νόμων που διέπουν τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση:

Σύμφωνα με αυτές, δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές τις σχολικές μονάδες έχουν άτομα, ανεξαρτήτως ηλικίας, που αποδεδειγμένα εργάζονται την ημέρα για βιοπορισμό. Για διευκόλυνση των εργαζομένων μαθητών –στα εσπερινά σχολεία— παρέχεται αυξημένο όριο απουσιών–κατά 30 ωριαίες απουσίες από το σχολείο. Επίσης,στους αποφοίτους των εσπερινών Λυκείων, κάθε τύπου,δίνεται η δυνατότητα εισαγωγής τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ), καθώς προβλέπεται ειδικό ποσοστό εισακτέων αυτής της κατηγορίας υποψηφίων.

N.2525/1997: Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

N.2909/2001: Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ)

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

N.1320/1983:Πρόσληψη στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις

N.1558/1985:Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα

N.2327/1995: Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών

N.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

N.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.3191/2003: Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)

N.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.4. Γενικοί Στόχοι

Οι κεντρικοί ποσοτικοί στόχοι είναι:

1.Η ουσιαστική και καταλυτική αύξηση της συνολικής 'Έκτασης της Συμμετοχής Ενηλίκων' σε δραστηριότητες δια βίου μάθησης στον ενεργό πληθυσμό από το 2.9% που είναι σήμερα στο 5% το 2013.

2.Ο διπλασιασμός (100%) της εθνικής συμμετοχής στην 'Γενική Εκπαίδευση' ενηλίκων μέσα από τις δραστηριότητες στη Δια Βίου Μάθηση (π.χ. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Εκπαίδευση τρίτης ηλικίας).

3.Η αύξηση άνω του 50% της συμμετοχής ενηλίκων στη 'Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση', αφενός για την καταπολέμηση της ανεργίας μέσω της 'κατάρτισης ανέργων', αφετέρου για την 'κατάρτιση εργαζομένων' σε όλες τις εκφάνσεις της, είτε ενδο-επιχειρησιακά είτε σε συνεργασία με συνεργαζόμενους φορείς.

Θεμελιώδης επιδίωξη είναι η ποιοτική αναβάθμιση της δια βίου μάθησης. Συγκεκριμένα:

1.Διασφάλιση της ποιότητας παντού: στους εκπαιδευτές, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτών, στα γνωστικά αντικείμενα και στο μαθησιακό υλικό, στους χώρους και τις υποδομές, στις διαδικασίες αξιολόγησης και πιστοποίησης. Στο πλαίσιο της διασφάλισης ποιότητας προβλέπονται μέτρα διοργάνωσης πιλοτικών προγραμμάτων, διάδοσης και ανταλλαγής θετικών πρακτικών, αξιοποίησης της διεθνούς εμπειρίας, έρευνας. Ιδιαίτερη μέριμνα πρόκειται να ληφθεί για την επιμόρφωση των επιτελικών στελεχών Δια βίου Μάθησης που υπηρετούν τόσο σε φορείς σχεδιασμού και χάραξης πολιτικής όσο & σε φορείς υλοποίησης αυτής.

2.Ανάπτυξη νέων παιδαγωγικών μεθόδων με στροφή στη βιωματική μάθηση, στη μάθηση εξ αποστάσεως, στο e-learning, σε μικτές μορφές μάθησης (blended learning). Η ανάπτυξη νέων παιδαγωγικών μεθόδων θα συνοδεύεται από διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ανεξάρτητα από τη μέθοδο με την οποία αυτά αποκτήθηκαν.

3.Εξορθολογισμός και σαφήνεια των προσόντων που αποκτούνται από τη Δια βίου Μάθηση και συσχέτιση τους με την αγορά εργασίας σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για τη διασφάλιση της κινητικότητας των εκπαιδευομένων και του εργατικού δυναμικού. Συγκροτείται το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), με το οποίο συνδέονται όλες οι μορφές τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Τα προσόντα που θα αποκτούν οι πολίτες μέσω της Δια βίου Μάθησης, καταγράφονται σε εθνικούς περιγραφικούς δείκτες και κατατάσσονται σε επίπεδα λαμβάνοντας υπόψη τα 8 επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου.

4.Εξορθολογισμός του πλέγματος σχετικών φορέων και θεσμών για να αποφευχθεί η επικάλυψη αρμοδιοτήτων, να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους και η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση πόρων.

5.Ορθολογική κατανομή και αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων στα πλαίσια του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Σχεδιάζουμε τις σχετικές συγχρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΣΠΑ (από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» και «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού») με γνώμονα την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και με στόχο τη διαμόρφωση και στήριξη προγραμμάτων τυπικής και άτυπης κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας.
Δίνεται έμφαση σε προγράμματα που διαθέτουν ποιότητα και βιωσιμότητα (δυνατότητα διάρκειας) και παράλληλα στη χρηματοδότηση σύγχρονων ηλεκτρονικών υποδομών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθώς και στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

7.5. Τύποι Ιδρυμάτων

Συμβουλευτείτε τις αντίστοιχες υποενότητες που ακολουθούν.

7.5.1. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας – Σ.Δ.Ε.

Τα Σ.Δ.Ε. είναι θεσμός που καθιερώθηκε για την πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Απευθύνεται σε πολίτες δεκαοκτώ (18) ετών και άνω, οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την εννιάχρονη Υποχρεωτική Εκπαίδευση και ως εκ τούτου κινδυνεύουν από αποκλεισμό και περιθωριοποίηση. Με το νέο αυτό θεσμό παρέχεται στα άτομα αυτά η δυνατότητα να αποκτήσουν ##GLOS ID="G0035"$$Απολυτήριο γυμνασίου##/GLOS$$ ώστε να ενταχθούν στις κοινωνικές, οικονομικές και επαγγελματικές δομές και να συνεχίσουν την εκπαιδευτική διαδρομή τους.

Τα Προγράμματα Σπουδών των ΣΔΕ είναι ιδιαίτερα ευέλικτα, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες αναγκες των ενηλίκων μαθητών. Έμφαση δίνεται στην απόκτηση βασικών προσόντων και στην ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων. Η απόκτηση γενικών γνώσεων, η χρήση των νέων τεχνολογιών, η εκμάθηση ξένης γλώσσας, η συμβουλευτική σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού βελτιώνουν σημαντικά τις δυνατότητες ένταξης στην αγορά εργασίας.

Εκτός από τους παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας γίνεται –ανάλογα με τις ομάδες εκπαιδευόμενων και το συγκεκριμένο πρόγραμμα— χρήση ειδικού οπτικοακουστικού υλικού, με ταινίες ή βιντεοκασέτες. Στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας δίνεται έμφαση στην ομαδο-συνεργατική διδασκαλία και στη μέθοδο project καθώς και στη μάθηση σε χώρους εργασίας.

Τα Προγράμματα των Σ.Δ.Ε. στηρίζονται σε καινοτόμες προσεγγίσεις τόσο στον τομέα μεθοδολογίας όσο και στο περιεχόμενο. Περιλαμβάνουν τα παραδοσιακά γνωστικά αντικείμενα τα οποία αναπτύσσονται με βάση τη διαθεματική προσέγγιση.

Η συνολική διάρκεια του Προγράμματος είναι δύο εκπαιδευτικά έτη. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο ανταποκρίνεται στις τρέχουσες κοινωνικές και οικονομικές προτεραιότητες και στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ο τίτλος που χορηγείται από τα Σ.Δ.Ε. είναι ισότιμος με το Απολυτήριο Γυμνασίου και αναγνωρίζεται από τον Α.Σ.Ε.Π..

Δίνει τη δυνατότητα στους απόφοιτους των Σ.Δ.Ε. να συνεχίσουν τις σπουδές τους:

στο Λύκειο (Γενικό, Τεχνικό-Επαγγελματικό, Εσπερινό)

σε μεταγυμνασιακά Ι.Ε.Κ. σε μεταγυμνασιακά τμήματα του ΟΑΕΔ

στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, στις Σχολές Γονέων και σε αυτόνομα προγράμματα της ΓΓΔΒΜ για αποφοίτους Γυμνασίου

στο Κέντρο Δια Βίου Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ενηλίκων από Απόσταση, της Γ.Γ.Ε.Ε..

Η χρηματοδότηση των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας γίνεται με Κοινοτικούς και Εθνικούς Πόρους.Λειτουργούν 57 ΣΔΕ και 60 τμήματα εκτός έδρας.

ΑΣΕΠ…..

ΑΣΕΠ: Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.2. Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων – ΚΕΕ

Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) έχουν ως στόχο μέσω των Εκπαιδευτικών και Επιμορφωτικών Προγραμμάτων να δίνουν τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες (18 ετών και άνω) για δια βίου επικαιροποίηση και αναβάθμιση υπαρχουσών γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και απόκτηση νέων, σύγχρονων γνώσεων και δεξιοτήτων έτσι ώστε να συμμετέχουν αποτελεσματικότερα στο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα κατανέμονται σε δύο ενότητες μακράς (75 έως 250 ώρες) και βραχείας (25 έως 75 ώρες) διαρκείας.

Στη δεύτερη ενότητα περιλαμβάνονται θεματικές ενότητες που αφορούν την ευρωπαϊκή διάσταση και την εκπαίδευση και συμβουλευτική ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (Τσιγγάνοι, μετανάστες, κρατούμενοι κ.α.)

Ο θεσμός των ΚΕΕ ξεκίνησε κατά την εκπαιδευτική περίοδο 2003 – 2004 και σήμερα λειτουργούν 58 ΚΕΕ στη χώρα.

Με το Νόμο 3369/2005 για τη «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης» τα ΚΕΕ εντάσσονται και αυτά πλήρως στο νέο δομικό και λειτουργικό πλέγμα παροχής Δια Βίου Μάθησης και διευκρινίζεται:

α) ότι απευθύνονται «σε αποφοίτους μέχρι και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και

β) ότι η έγκριση των Προγραμμάτων τους γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δια Βίου Μάθησης , μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης όσον αφορά τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η Γ.Γ.Δ.Β.Μ.

Μετά από αξιολόγηση, οι απόφοιτοι των Κ.Ε.Ε. λαμβάνουν «Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης», για Εκπαιδευτικά Προγράμματα διάρκειας από 100 μέχρι 250 ώρες και «Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης» για Επιμορφωτικά Προγράμματα διάρκειας μέχρι 75 ώρες. Το περιεχόμενο των προγραμμάτων επιμερίζεται ως εξής:

1) Βασικές γνώσεις Μαθηματικών και Στατιστικής 2) Ελληνική γλώσσα – Ελληνική Ιστορία 3) Ενεργός Πολίτης – Δικαιώματα-Υποχρεώσεις 4) Ευρωπαικές Γλώσσες-Ευρωπαϊκή Ιστορία 5) Οικονομία-Διοίκηση-Επιχειρήσεις 6) Πολιτισμός –Τέχνες – Διαχείριση Ελεύθερου Χρόνου 7) Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών 8) Περιβάλλον – Πολιτισμός – Τουρισμός – Περιφερειακή Ανάπτυξη 9) Ειδικά Προγράμματα

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.3. Σχολές Γονέων (Σχ.Γ.)

Ο θεσμός των Σχολών Γονέων ξεκίνησε την εκπαιδευτική περίοδο 2003 – 2004 και σήμερα λειτουργούν συνολικά 58 Σχολές Γονέων, από μια σε κάθε νομό της χώρας. Η έδρα της Σχολής Γονέων του κάθε νομού είναι στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Τα προγράμματα των Σχολών Γονέων είναι:

1. Η οικογένεια στην σύγχρονη εποχή, διάρκειας 50 ωρών

2. Υγεία και οικογένεια, διάρκειας 50 ωρών

3. Διαφυλικές σχέσεις, διάρκειας 25 ωρών

4.Ανάπτυξη στην Τρίτη ηλικία, διάρκειας 25 ωρών

5.Παιδί και νέες τεχνολογίες, διάρκειας 25 ωρών

6.Οικιακή οικονομία στην σύγχρονη Ελληνική οικογένεια, διάρκειας 25 ωρών

7.Συνεργασία εκπαιδευτικών-οικογένειας, διάρκειας 25 ωρών

8.Ψυχολογική υποστήριξη και αγωγή υγείας ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, διάρκειας 25 ωρών

9.Συμβουλευτική γονέων Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, διάρκειας 50 ωρών

Οι Σχολές Γονέων παρέχουν εκπαίδευση από απόσταση σε πολίτες που δε διαθέτουν χρόνο παρακολούθησης των προγραμμάτων, μέσω της ιστοσελίδας του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης από Απόσταση (Κ.Ε.ΔΒΜ.ΑΠ.).

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.4. Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Ενηλίκων από Απόσταση (ΚΕΔΒΜΑΠ)

Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Ενηλίκων από Απόσταση, της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου έχει ως στόχο την παροχή ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και επιμόρφωσης σε ενδιαφερόμενους πολίτες. Το Κέντρο εδρεύει στο Αιγάλεω.

Τα Θεματικά Πεδία των Προγραμμάτων είναι τα ακόλουθα:

Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, διάρκειας 250 ωρών

Οικονομία – Διοίκηση – Επιχειρήσεις, διάρκειας 250 ωρών

Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη, διάρκειας 250 ωρών

Κοινωνική Οικονομία & Επιχειρηματικότητα, διάρκειας 125 ωρών

Πολιτισμός-Τουρισμός- Περιφερειακή ανάπτυξη , διάρκειας 250 ωρών

Οι απόφοιτοι του Κέντρου Δια Βίου Εκπαίδευσης – Επιμόρφωσης Ενηλίκων από Απόσταση λαμβάνουν Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.5. Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης – Ν.Ε.Λ.Ε.

Οι Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) αποτελούν αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η ΓΓΔΒΜ μέσω των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης πραγματοποιεί Επιμορφωτικά Προγράμματα που προωθηθούν την τοπική ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.

Οι Θεματικές Ενότητες είναι:

- Πολιτισμός – Τέχνες
- Κοινωνική Οικονομία – Επιχειρηματικότητα
- Αγωγή των Πολιτών
- Προγράμματα για Α.Μ.Ε.Α.

Με το Νόμο 3369/2005 για τη «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης» διευκρινίζεται ότι οι ΝΕΛΕ:

- απευθύνονται «σε αποφοίτους μέχρι και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και
- η έγκριση των Προγραμμάτων τους γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης , όσον αφορά τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η ΓΓΔΒΜ.

Οι απόφοιτοι των ΝΕΛΕ λαμβάνουν Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης.

Τα προγράμματα των Ν.Ε.Λ.Ε. χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.6. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.)

Το Κ.Ε.Κ. της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. είναι ένας από τους φορείς εφαρμογής της εθνικής πολιτικής κατά της ανεργίας και παρέχει ποιοτικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες στον τομέα της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και στην ανάπτυξη δράσεων προώθησης στην απασχόληση.

Σκοπός του ΚΕΚ είναι η βελτίωση και ενίσχυση της επαγγελματικής θέσης των εργαζόμενων και η ένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας. Τα προγράμματα που προσφέρει εντάσσονται στα παρακάτω θεματικά πεδία:

- Επαγγέλματα Περιβάλλοντος
- Επαγγέλματα Υγείας και Πρόνοιας
- Επαγγέλματα Πολιτισμού και Αθλητισμού
- Παιδαγωγικά Επαγγέλματα
- Επαγγέλματα Οικονομίας και Διοίκησης
- Επαγγέλματα Πληροφορικής
- Επαγγέλματα Τουριστικά και Παροχής Υπηρεσιών
- Αγροτικά Επαγγέλματα
- Επαγγέλματα Τεχνικά και Μεταφορών

Τα προγράμματα του Κ.Ε.Κ. Γ.Γ.Δ.Β.Μ απευθύνονται σε ανέργους, εργαζόμενους καθώς και ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (Μετανάστες, Πρόσφυγες, Τσιγγάνοι, Φυλακισμένοι, Αποφυλακισμένοι, Πρώην Χρήστες, κ.ά.)

Η έδρα του Κ.Ε.Κ. Γ.Γ.Δ.Β.Μ. βρίσκεται στην Αθήνα.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.7. Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου το οποίο υπάγεται στη Γενική Δια Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ). Το Ι.Δ.ΕΚ.Ε. υποστηρίζει τη λειτουργία των Δομών και προγραμμάτων της ΓΓΔΒΜ (Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Σχολές Γονέων, Κέντρο Δια Βίου Εκπαίδευσης – Επιμόρφωσης Ενηλίκων από Απόσταση) καθώς και των Αυτόνομων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων που ακολουθούν :

1. Εκπαίδευση ενηλίκων στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων στις νέες τεχνολογίες (ΗΡΩΝ -2)

Το πρόγραμμα στοχεύει στην αναβάθμιση της παροχής βασικών δεξιοτήτων στις Τεχνολογίες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας. Προσφέρει γνώσεις, όπως: εισαγωγή των εκπαιδευομένων στις βασικές αρχές λειτουργίας και χρήσης του υπολογιστή και του διαδικτύου, στη χρήση λειτουργικού συστήματος Windows, στη χρήση κειμενογράφου (MS Word), στις βασικές λειτουργίες του διαδικτύου, στη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, υπηρεσίες που προσφέρονται από το διαδίκτυο για την εξυπηρέτηση των πολιτών (υποβολή φορολογικών δηλώσεων, επικοινωνία με κυβερνητικά όργανα, ηλεκτρονικές συναλλαγές - αγορές, κ.λ.π. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους.

2. Διαχείριση Κινδύνων, Κρίσεων και Αντιμετώπιση Έκτακτων Αναγκών και Καταστροφών : «Προστατεύω τον εαυτό μου και τους άλλους – Εθελοντισμός»

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο την εκπαίδευση πολιτών – εθελοντών σε γνώσεις και δεξιότητες διαχείρισης κρίσεων, κινδύνων και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και φυσικών καταστροφών στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης, έτσι ώστε οργανωμένα να μπορούν να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά και να προστατεύουν

τον εαυτό τους και τους συμπολίτες τους. Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα έχει διάρκεια 110 ώρες και χρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους.

Οι απόφοιτοι του Προγράμματος λαμβάνουν Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης.

3. Εκπαίδευση μεταναστών στην ελληνική γλώσσα-ιστορία και πολιτισμό- Πρόγραμμα ΟΔΥΣΣΕΑΣ.

Το Έργο αυτό εντάσσεται στο επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο. Απευθύνεται σε Πολίτες της Ε.Ε. και υπηκόους Τρίτων χωρών ανεξαρτήτως καταγωγής, από την ηλικία των 16 ετών και άνω, χωρίς καμία διάκριση, σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης και στο πλαίσιο διασφάλισης της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης και ένταξης στη δια βίου μάθηση. Το Έργο αφορά στην οργάνωση και λειτουργία εκπαιδευτικού προγράμματος για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης, στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, ώστε όλοι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και τις πρακτικές κοινωνικές αλλά και (δια)πολιτισμικές ικανότητες που απαιτούνται για την επίτευξη γλωσσικής και πολιτισμικής κατανόησης, απαραίτητων στοιχείων για την ενεργό κοινωνική ένταξη των ίδιων και των οικογενειών τους.

Η ολοκλήρωση του προβλεπόμενου κύκλου σπουδών δίνει στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις Εξετάσεις Πιστοποίησης Ελληνομάθειας Επιπέδου Α2 της Γ.Γ.Δ.Β.Μ., το οποίο θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση από τους Υπηκόους τρίτων χωρών του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος, σύμφωνα με την ελληνική Νομοθεσία για το Σύστημα Πιστοποίησης.

Το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα, Α1 και Α2, διάρκειας 125 και 175 ωρών αντίστοιχα. Σε όλα τα επίπεδα μάθησης και εφόσον διαπιστωθεί η επιτυχής ολοκλήρωση ενός επιπέδου, χορηγείται στον εκπαιδευόμενο Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης. Τα μαθήματα παρέχονται δωρεάν, ώστε να διασφαλιστεί πλήρως η ισότητα των ευκαιριών ένταξης των ομάδων – στόχων στην εκπαίδευση γενικότερα και η ισότητα ευκαιριών συμμετοχής των Υπηκόων Τρίτων Χωρών στην απόκτηση του Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας Επιπέδου Α2 ειδικότερα.

4. Προγράμματα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Γ.Γ.Δ.Β.Μ. και Ι.Δ.ΕΚ.Ε.

Στο πεδίο της Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών προβλέπεται η ανάπτυξη και λειτουργία προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών από απόσταση, με σκοπό τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευτών και των στελεχών της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. και του Ι.Δ.ΕΚ.Ε. Η μεθοδολογία της εκπαιδευτικής διαδικασίας στηρίζεται σε ένα μικτό σύστημα διά ζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Κύριοι στόχοι του Έργου είναι:

- Η ενοποίηση των διαδικασιών επιμόρφωσης των εκπαιδευτών και των στελεχών της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. και του Ι.Δ.ΕΚ.Ε.
- Η ανάπτυξη του μοντέλου της συνεργατικής μάθησης
- Η προώθηση καινοτόμων μεθοδολογιών και εργαλείων
- Η προετοιμασία εισαγωγής των εκπαιδευτών της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. και του Ι.Δ.ΕΚ.Ε. στο υπό διαμόρφωση Ενιαίο Μητρώο Εκπαιδευτών Ενηλίκων

Κύριο κορμό των προγραμμάτων αποτελεί το «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ενηλίκων από Απόσταση», διάρκειας 100 ωρών. Τα προγράμματα θα πραγματοποιηθούν στις έδρες των περιφερειών και χρηματοδοτούνται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.5.8. Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο – ΕΑΠ

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) ιδρύθηκε με το Ν. 2083/92, ενώ τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του διέπονται από τις Διατάξεις του Νόμου 2552/ 97.

Το ΕΑΠ προσφέρει ανοικτή και εξ αποστάσεως τυπική , επίσημη εκπαίδευση, προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου. Για τους όρους φοίτησης, προγράμματα και τίτλους σπουδών, βλ. 6.18.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.2552/1997: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις

7.6. Γεωγραφική Κατανομή και Πρόσβαση

Η γεωγραφική κατανομή των Δομών που εποπτεύονται από την ΓΓΔΒΜ παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 1 Γεωγραφική κατανομή των Δομών της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων (περιόδου 2008-2009)

Διοικητικές Περιφέρειες	**Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)**	**Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ)**	**Κέντρο Δια Βίου Εκπαίδευσης Ενηλίκων από Απόσταση**	**Σχολές Γονέων**	**Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ)**
Αττικής	8	8	3	4	4
Πελοποννήσου	5	5	1	5	5
Στερεάς Ελλάδας	6	5	2	5	5
Δυτικής Ελλάδας	3	3	2	3	3
Ηπείρου	2	4	1	4	4
Θεσσαλίας	6	4	2	4	4
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	7	5	2	5	5
Κεντρικής Μακεδονίας	7	7	2	7	7
Δυτικής Μακεδονίας	3	4	2	4	4
Κρήτης	4	4	2	4	4
Ιονίων Νήσων	1	4	3	4	4
Βορείου Αιγαίου	3	3	3	3	3
Νοτίου Αιγαίου	2	2	3	2	2
Σύνολο	**57**	**58**	**28**	**54**	**54**

7.7. Προϋποθέσεις Εγγραφής

Προϋποθέσεις για τη φοίτηση ενηλίκων στα εσπερινά Γυμνάσια και Λύκεια της τυπικής εκπαίδευσης είναι η βεβαίωση από τον εργοδότη που πιστοποιεί την απασχόληση του ενήλικα σε πρωινή εργασία.

Όσον αφορά στις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στη μη τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων υπάρχουν κριτήρια επιλεξιμότητας για το κάθε πρόγραμμα, ανάλογα με το αν απευθύνεται σε επιμέρους ομάδες (γονείς, τσιγγάνοι κτλ.) είτε στο γενικό πληθυσμό.

Ο νέος Νόμος 3369/2005 για τη «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης» προβλέπει ότι στην περίπτωση που ο αριθμός των ενδιαφερομένων είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των διαθεσίμων θέσεων, η επιλογή γίνεται κατόπιν αξιολόγησης των αιτήσεων, που διενεργείται με ευθύνη του επικεφαλής του φορέα παροχής υπηρεσιών Δια Βίου Εκπαίδευσης (άρθρο 7).

N.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.8. Έξοδα Εγγραφής και/ή Φοίτησης

Η φοίτηση είναι δωρεάν. Δεν προβλέπεται καμία οικονομική εισφορά από τους εκπαιδευόμενους.

7.9. Οικονομική Υποστήριξη των Εκπαιδευομένων

Σε ό,τι αφορά οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα παροχές προς τους εκπαιδευόμενους των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.), δεν υπάρχει κάποια ειδική νομοθετική ρύθμιση, αλλά οι τυχόν διευκολύνσεις υπόκεινται στις ρυθμίσεις που προβλέπονται για όλους τους μαθητές (αναβολή στράτευσης, μαθητικό εισιτήριο, κάρτα πολιτισμού για ελεύθερη είσοδο στα μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους).

Ειδικότερα όμως για τα Σ.Δ.Ε. με πρωτοβουλία των Διευθυντών και των τοπικών φορέων υιοθετούνται υποστηρικτικά μέτρα, όπως η διάθεση μεταφορικού μέσου για τη μετακίνηση στα σχολεία, χώρος για δημιουργική απασχόληση των παιδιών των εκπαιδευομένων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, η προσαρμογή του ωραρίου λειτουργίας των σχολείων στις ανάγκες των εργαζομένων μαθητών.

7.10. Βασικοί Τομείς Εξειδίκευσης

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα και ο αριθμός ωρών διδασκαλίας στην τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων (εσπερινά σχολεία), ακολουθεί περίπου τις ρυθμίσεις που ισχύουν στα αντίστοιχα συμβατικά ημερήσια σχολεία, με τη διαφορά ότι τώρα η εκπαίδευση είναι 4ετούς διάρκειας αντί της 3ετούς που ισχύει στα ημερήσια Λύκεια.

Για τη μη τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων υπάρχουν συγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα σε τομείς αιχμής, τα οποία είναι διαμορφωμένα ανάλογα με τις εκπαιδευτικές επιδιώξεις για τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες πληθυσμιακές ομάδες-στόχοι με τους αντίστοιχους τομείς εξειδίκευσης:

- Εκπαίδευση Ενηλίκων στις νέες τεχνολογίες,
- Εκπαίδευση Ενηλίκων για τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων,
- Εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε εργαζόμενους μετανάστες,
- Εκπαίδευση Ενηλίκων σε καίριας σημασίας αντικείμενα (διδασκαλία ευρωπαϊκών γλωσσών, οικονομίας, διοίκησης, κ.α.),
- Εκπαίδευση και συμβουλευτική υποστήριξη τσιγγάνων, μουσουλμάνων, παλιννοστούντων και μεταναστών,

- Εκπαίδευση φυλακισμένων ή αποφυλακισμένων, σε θέματα που αφορούν τον αλφαβητισμό, την κοινωνική και ψυχολογική στήριξη, την επαγγελματική κατάρτιση σε διάφορους τομείς.

Λεπτομέρειες για τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα βλ. στην ενότητα 7.5. στα επί μέρους ιδρύματα εκπαίδευσης.

7.11. Μέθοδοι Διδασκαλίας

Εκτός από τους παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας γίνεται –ανάλογα με τις ομάδες εκπαιδευόμενων και το συγκεκριμένο πρόγραμμα— χρήση ειδικού οπτικοακουστικού υλικού, με ταινίες ή βιντεοκασέτες και χρήση τεχνικών και μεθόδων της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Για παράδειγμα, στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) δίνεται έμφαση στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, στη μέθοδο project καθώς και στη μάθηση σε χώρους εργασίας.

Ο νέος Νόμος 3369/2005 για τη «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης και άλλες Διατάξεις» κινούμενος σε αυτήν την κατεύθυνση θεσμοθετεί τα Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης και Δια Βίου Κατάρτισης που διεξάγονται και με μεθόδους εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (άρθρο 4.3).

N.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.12. Εκπαιδευτές/ Επιμορφωτές

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στην τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων (Εσπερινά σχολεία) ανήκουν στον κλάδο των δημόσιων ή ιδιωτικών εκπαιδευτικών .

Οι Εκπαιδευτές-Επιμορφωτές της μη τυπικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων είναι ωρομίσθιοι που προσλαμβάνονται για κάθε συγκεκριμένο πρόγραμμα, αφού παρακολουθήσουν ειδικά –κατά περίπτωση— επιμορφωτικά σεμινάρια. Μέχρι σήμερα οι εκπαιδευτές που προσλαμβάνονταν μέσω ανοικτών διαδικασιών (προκηρύξεις, επιλογές κλπ.) είναι απαραιτήτως πτυχιούχοι ΑΕΙ, ΤΕΙ, έχουν αποδεδειγμένη διδακτική εμπειρία, γνωρίζουν χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα, ενώ συνεκτιμάται θετικά η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου, διδακτορικού διπλώματος, ενδεχόμενο συγγραφικό έργο, οι δημοσιεύσεις, οι εισηγήσεις σε συνέδρια, σεμινάρια και η γενικότερη επαγγελματική εμπειρία.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

N.2909/2001:Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

7.13. Αξιολόγηση/Πρόοδος των Μαθητευομένων

Η αξιολόγηση των ενηλίκων μαθητών της τυπικής εκπαίδευσης (εσπερινών σχολείων) ακολουθεί τους ίδιους κανόνες που ισχύουν για τους μαθητές που φοιτούν στα ημερήσια σχολεία.

Η αξιολόγηση όσων παρακολουθούν προγράμματα στη μη τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων, γίνεται με βάση τους κανόνες που θέτει το κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) έχει αναπτυχθεί ειδικό πλαίσιο αξιολόγησης που βασίζεται στην περιγραφική αξιολόγηση και την αξιολόγηση της πορείας του κάθε εκπαιδευομένου.

7.14. Πιστοποίηση Σπουδών

Οι τίτλοι σπουδών που χορηγούνται –στο πλαίσιο της τυπικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων— είναι πλήρως ισότιμοι με αυτούς που δίνονται από τα αντίστοιχα ημερήσια σχολεία.

Σύμφωνα με το Νόμο 2525/1997 τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) απονέμουν τίτλο ισότιμο με το Απολυτήριο Γυμνασίου σε όσους ολοκληρώνουν επιτυχώς τον κύκλο σπουδών.

Σύμφωνα με το νέο Νόμο 3369/2005 για τους μετέχοντες στη μη τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων προβλέπονται τα εξής:

- Τα προγράμματα Δια Βίου Κατάρτισης οδηγούν στην απονομή Πιστοποιητικού Δια Βίου Κατάρτισης.
- Τα προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης, αναλόγως της διάρκειάς τους, οδηγούν στην απονομή των εξής πιστοποιητικών:
  - Μέχρι 75 ώρες σε Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης.
  - Μέχρι 250 ώρες σε Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης.

Τα χορηγούμενα Πιστοποιητικά αναγράφουν υποχρεωτικά την ονομασία του φορέα χορήγησης, τη χρονολογία χορήγησης και την ονομασία του Προγράμματος Δια Βίου Εκπαίδευσης ή του Προγράμματος Δια Βίου Κατάρτισης, το οποίο αφορούν.

N.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

N.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

7.15. Σχέσεις Εκπαίδευσης/Απασχόλησης

Ο θεσμός του Συμβούλου Σταδιοδρομίας εφαρμόζεται σε όλες τις σχολικές μονάδες των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ). Η συμβουλευτική υποστήριξη παρέχεται και σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο και περιλαμβάνει τομείς όπως:

- Η ανίχνευση αναγκών του κάθε εκπαιδευόμενου σε δεξιότητες σχετικές με την αναζήτηση ή τη διατήρηση της θέσης εργασίας και η ένταξή τους στο ατομικό σχέδιο ανάπτυξής του σε συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς των ΣΔΕ.
- Η πληροφόρηση σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση και τις τάσεις στην αγορά εργασίας.
- Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτογνωσίας.
- Η ενημέρωση και η εξάσκηση στην ανεύρεση και αξιοποίηση των προσφερόμενων ευκαιριών συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης.

7.16. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Ο ΟΕΕΚ είναι αρμόδιος για την εποπτεία, τον έλεγχο καθώς και τον καθορισμό του περιεχομένου σπουδών των Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΙΕΚ).Σήμερα λειτουργούν 52 Ιδιωτικά ΙΕΚ σε όλη την Ελλάδα στα οποία εκπαιδεύονται 13.000 καταρτιζόμενοι.

Οι ιδιωτικοί φορείς που χαρακτηρίζονται «Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών» «Κολέγια» ή «Κέντρα» παρέχουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε τομείς ανθρωπιστικών και εφαρμοσμένων επιστημών. Οι ιδιωτικοί αυτοί φορείς δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Παιδείας και επομένως δεν υπόκεινται σε ποιοτική αξιολόγηση. Κατά συνέπεια τα πιστοποιητικά σπουδών που εκδίδουν, δεν αναγνωρίζονται επίσημα από το Υπουργείο Παιδείας.

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

N.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

7.17. Στατιστικά Στοιχεία

7.17.1. Πίνακας 1: Προγράμματα ΓΓΔΒΜ

	Προγράμματα	**Αριθμός Τμημάτων 2005-2008**	**Αριθμός Εκπαιδ/μενων 2005-2008**
	Α. Προγράμματα ΓΓΔΒΜ		
1.	Α.Ι. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ [ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (Ν.Ε.Λ.Ε.)]	5.300	96.500
2.	Α.ΙΙ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΚ ΓΓΔΒΜ	17	313
3.	Α.ΙΙΙ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΚ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ [Καν. 815/1984 της ΕΟΚ] (Προγραμματική Σύμβαση Γ.Γ.Δ.Β.Μ. & Δήμου Αγ. Αναργύρων)	20	415
4.	Α.ΙV.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	71	3220
5.	V.ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΟΜΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Υπηρεσίες συμβουλευτικής και πληροφόρησης	3.846
	ΣΥΝΟΛΟ ΓΓΔΒΜ		**103.879**

7.17.2. Πίνακας 2: Προγράμματα ΙΔΕΚΕ

	Προγράμματα	**Αριθμός Τμημάτων 2005-2008**	**Αριθμός Εκπαιδ/μενων 2005-2008**
	Β. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΔΕΚΕ		
1.	Β.Ι. ΚΕΕ	12.092 τμήματα (διάρκεια 25 έως 75 ώρες)	216.177
2.	Β.ΙΙ. ΣΔΕ	57 ΣΔΕ και 70 τμήματα εκτός έδρας ΣΔΕ	17.946
3.	Β.ΙΙΙ. ΣΧΟΛΕΣ ΓΟΝΕΩΝ	2.126 τμήματα	48.345
4.	Β.IV. ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**	355 τμήματα (100—250 ώρες)	8.030
5.	Β.V. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	865 τμήματα	15.970
6.	Β.VI. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ	2.565 επιμορφωτικές εκδηλώσεις	145.379
7.	Β.VII. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ	787 τμήματα	12.282
8.	Β.VIII. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	6.234 τμήματα	100.541
	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΕΚΕ		**564.670**
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 1 ΚΑΙ 2		**668.549**

**Τα προγράμματα δια βίου μάθησης διήρκησαν 2 έτη (2007, 2008)

8. Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτικό Προσωπικό

8.1. Αρχική Εκπαίδευση

Η αρχική εκπαίδευση των νηπιαγωγών, δασκάλων και καθηγητών όλων των ειδικοτήτων είναι 4ετής, ενώ είναι 5ετής για τους καθηγητές της Μουσικής των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών των Πανεπιστημίων.

Για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (Ε.Α.Ε.) οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν 4ετή βασική εκπαίδευση στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής (Π.Τ.Ε.Α) Βόλου, το πρώτο και το μόνο τμήμα Ειδικής Αγωγής που υπάρχει στην Ελλάδα.ή στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με κατεύθυνση Α.Μ.Ε.Α.(άτομα με ειδικές ανάγκες).Σύμφωνα με το νόμο 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», στις θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. (Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης) και των Τμημάτων Ένταξης τοποθετούνται εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δυτεροβάθμιας εκπαίδευσης με σπουδές στην ΕΑΕ.

N. 3699/2008

8.1.1. Ιστορική Επισκόπηση

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η εξελικτική πορεία της εκπαίδευσης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.1.1.1. Προσχολικό Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η πρώτη μέριμνα του κράτους για την Προσχολική Αγωγή εκδηλώνεται ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα, με την παροχή δυνατότητας σε ιδιώτες, ύστερα από άδεια του Υπουργείου Παιδείας, να ιδρύουν Νηπιαγωγεία. Το 1956 ιδρύθηκαν μονοτάξια Τμήματα Επιμόρφωσης Νηπιαγωγών τα οποία λειτούργησαν στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες για τέσσερα σχολικά έτη.

Από την ίδρυση των Παιδαγωγικών Τμημάτων στα Πανεπιστήμια το 1982 και εφ' εξής, τη σκυτάλη της ακαδημαϊκής κατάρτισης των νηπιαγωγών παραλαμβάνουν τα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών των Πανεπιστημίων.

8.1.1.2. Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το πρώτο Διδασκαλείο ιδρύθηκε στο Άργος το 1824, με σκοπό τη διδασκαλία των «στοιχείων των γραμμάτων» στους υποψήφιους δασκάλους και τη μύησή τους στην αλληλοδιδακτική μέθοδο. Αργότερα, ιδρύθηκαν παρόμοια διδασκαλεία σε άλλες πόλεις και η φοίτηση έγινε τριετής, ενώ στη συνέχεια, τα Διδασκαλεία καταργήθηκαν και θεσπίστηκε διετής –μετα-δευτεροβάθμιου επιπέδου— εκπαίδευση των δασκάλων στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

Σήμερα, σε όλα τα Πανεπιστήμια της χώρας λειτουργούν Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης τετραετούς φοίτησης που ιδρύθηκαν με το Νόμο 1268/82.

8.1.1.3. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η βασική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στις αντίστοιχες σχολές, διαρκεί τέσσερα χρόνια. Στην επισκόπηση της «πορείας» της βασικής κατάρτισης των Ελλήνων εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξίζει να αναφερθεί ότι για πρώτη φορά το 1897 ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών «Έδρα Παιδαγωγικής», ως μια μορφή θετικής ανταπόκρισης του Πανεπιστημίου στις επικρατούσες αντιλήψεις του τέλους του 19ου αιώνα ότι είναι αναγκαία η παροχή ειδικής προπαίδειας σε όσους επρόκειτο να ασκήσουν το διδακτικό επάγγελμα.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα Δευτεροβάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης συστηματοποιήθηκε για πρώτη φορά με την ίδρυση το 1959 της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕ.ΛΕ.ΤΕ.).

Το 2002 καταργήθηκε η ΣΕ.ΛΕ.ΤΕ. και ιδρύθηκε η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης-Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. (βλ. 8.1.6.2. και 8.2.5.3.), που ανήκει, μαζί με τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), στον Τεχνολογικό Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

8.1.1.4. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στην ενότητα αυτή, βρίσκονται καταγεγραμμένες οι διάφορες βαθμίδες εκπαιδευτικού προσωπικού στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

8.1.1.4.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση ως έχει σήμερα αποτελεί την τελική φάση μιας εξέλιξης των τελευταίων τριάντα ετών με σημείο εκκίνησης την Ανωτέρα Επαγγελματική εκπαίδευση. Αντίστοιχα εξελίχθηκαν τα προσόντα για το εκπαιδευτικό προσωπικό των Ιδρυμάτων και το κέντρο βάρους βαθμιαία μετατοπίστηκε προς τα επιστημονικά προσόντα. Με το Ν. 2916/01 καθιερώθηκαν τέσσερις (4) βαθμίδες Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.):

- Καθηγητές Εφαρμογών
- Επίκουροι Καθηγητές
- Αναπληρωτές Καθηγητές και
- Καθηγητές με προσόντα αυξανόμενα από την αρχική προς την τελική βαθμίδα. Για την εκλογή πλέον σε θέση μέλους ΕΠ απαιτείται διδακτορικό δίπλωμα, ενώ η εκλογή στη θέση του καθηγητή εφαρμογών διέπεται από νέο θεσμικό πλαίσιο (Ν.3497/2009).Ειδική μνεία γίνεται και για τους καθηγητές εφαρμογών στο Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής (Κ.Ξ.Γ.Φ.Α) και τη δυνατότητα εξέλιξής τους.

Εκτός από τα μέλη του Ε.Π., εκπαιδευτικό έργο στα Τ.Ε.Ι. ασκούν επίσης οι Επιστημονικοί Συνεργάτες και οι Εργαστηριακοί Συνεργάτες που έχουν τα προσόντα και ασκούν αντίστοιχο εκπαιδευτικό έργο με τους Επίκουρους Καθηγητές και τους Καθηγητές Εφαρμογών, καθώς και οι εκπαιδευτικοί ειδικών μαθημάτων (ΕΕΜ) ΤΕΙ. Σύμφωνα με την παρ. 15 του νόμου 3794/2009,μπορεί να ανατεθεί διδακτικό έργο μέχρι τεσσάρων εβδομαδιαίων ωρών ως υπερωριακή απασχόληση σε μόνιμους ή συμβασιούχους υπαλλήλους του Δημοσίου ή του ευρύτερου Δημοσίου τομέα ύστερα από άδεια της υπηρασίας τους.

Σημειώνουμε ότι στο εκπαιδευτικό προσωπικό των Τ.Ε.Ι. που υπηρετούσε κατά την ψήφιση του Ν. 2916/01, δόθηκε η δυνατότητα να ενταχθεί, σε διάστημα μιας μεταβατικής περιόδου επτά ετών, μετά από κρίση από ειδικά εκλεκτορικά σώματα, στις νέες βαθμίδες Ε.Π. Όσοι δεν εντάχθηκαν παραμένουν στα Τ.Ε.Ι. σε προσωποπαγείς θέσεις ως Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Καθηγητές Εφαρμογών, ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία ανήκαν πριν από την ισχύ του Νόμου. Το προσωπικό αυτό έχει περιορισμένα δικαιώματα στην εκλογή νέου Ε.Π. και στην κατάληψη θέσεων στα όργανα διοίκησης.

Τέλος, με την παρ. 31 του άρθρου 3 του Ν. 3027/2002, δημιουργήθηκε στα Τ.Ε.Ι. κλάδος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΡ.ΔΙ.Π.), τα μέλη του οποίου επιτελούν εργαστηριακό εφαρμοσμένο διδακτικό έργο, που συνίσταται στη διεξαγωγή εργαστηριακών και πρακτικών ασκήσεων στο επίπεδο εφαρμογής του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος και ειδικότερα στους γνωστικούς τομείς της Μουσικής Τέχνης και Τεχνολογίας και των Εφαρμοσμένων Τεχνών.Επίσης,σύμφωνα με το νέο νόμο, συστάθηκαν θέσεις ΕΡ.ΔΙ.Π σε τρεις νέες ειδικότητες στα τμήματα Τεχνολογίας Τροφίμων ΤΕΙ.

Για την κατηγορία αυτή του προσωπικού ως προς την πρόσληψη, υπηρεσιακή κατάσταση και απασχόληση ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 35/2003, του νόμου 3027/2002, καθώς και του άρθρου 16 του Ν.3794/2009,

όπου διευκρινίζονται τα προσόντα βάσει των οποίων κλιμακώνονται οι θέσεις ΕΡ.ΔΙ.Π στις βαθμίδες Α', Β' και Γ'.

Τέλος, και βάσει του Ν. 3794 , συνιστώνται οι αναγκαίες οργανικές θέσεις για το διορισμό μελών εκπαιδευτικού προσωπικού (ΕΠ) και Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (ΕΤΠ) στα ΤΕΙ στο πλαίσιο του τετραετούς ακαδημαϊκού αναπτυξιακού προγραμματισμού του ν.3549/2007, καθώς επίσης προβλέπεται και η σύσταση θέσης Διευθυντού εργαστηρίου ΤΕΙ, που είναι μέλος ΕΠ της βαθμίδας του καθηγητή του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου.(άρθ. 3)

Ν. 3794/2009

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης καιεκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3549/2007

Π.Δ.35/2003:Βαθμολογική κατάσταση, πρόσληψη, υπηρεσιακή κατάσταση και απασχόληση των μελών του εργαστηριακού διδακτικού προσωπικού των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

8.1.1.4.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Με την ψήφιση του Νόμου-Πλαισίου για τη λειτουργία των Πανεπιστημίων (Ν. 1268/82), καθιερώθηκαν δύο κατηγορίες διδακτικού προσωπικού που υπάρχουν μέχρι σήμερα.

Η πρώτη κατηγορία διδασκόντων, που δε διαθέτει διδακτορικό δίπλωμα, αποτελείται από τους βοηθούς, τους επιστημονικούς συνεργάτες και το Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), καθώς και το ειδικό τεχνικό εργαστηριακό προσωπικό (ΕΤΕΠ)..Για τον προγραμματισμό των θέσεων αυτής της κατηγορίας, υπάρχει μέριμνα στο νόμο 3794/2009, κεφ.Β', αρθ.23.

Η δεύτερη κατηγορία διδακτικού προσωπικού διαθέτει διδακτορικό δίπλωμα και αποτελεί το ονομαζόμενο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.), το οποίο κατανέμεται σε τέσσερις βαθμίδες:

- Λέκτορες
- Επίκουροι Καθηγητές
- Αναπληρωτές Καθηγητές
- Καθηγητές

Τα προσόντα των τεσσάρων βαθμίδων Δ.Ε.Π., από τον Λέκτορα προς τον Καθηγητή βαίνουν αυξανόμενα, σύμφωνα με το συνολικό επιστημονικό-διδακτικό έργο.

Στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) το διδακτικό προσωπικό αποτελείται από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό και το Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Σ.Ε.Π.). Το Δ.Ε.Π. αποτελείται από Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουρους Καθηγητές και Λέκτορες. Τα μέλη Σ.Ε.Π. είναι είτε διδάκτορες είτε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που προσλαμβάνονται με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Στο Διεθνές Πανεπιστήμιμο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε), η διδασκαλία γίνεται από μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π) ή από διδάσκοντες με συμβάσεις του π.δ 407/1980 και η επικουρία του διδακτικού έργου γίνεται από μέλη Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Δ.Ι.Π) και από μέλη Ειδικού Εργαστηριακού Τεχνικού Προσωπικού(Ε.Τ.Ε.Π) του Πανεπιστημίου.

Για το θέμα της επιλογής διοικητικού προσωπικού των ΑΕΙ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου τροποποιείται το νομοθετικό πλαίσιο με το νόμο 3812/2009.

Θεσμικό πλαίσιο:

- Νόμος-Πλαίσιο 1268/82 για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
- Νόμος 2083/92: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Νόμος 2552/97 για το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Νόμος 3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- Νόμος 3391/2005 Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3794/2009 Ρύθμιση θεμάτων του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις
- Νόμος 3812/2009 Αναμόρφωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.)

Ν.3391/2005

Ν. 3794/2009

Ν. 3812/2009

Ν.1268/1982: Για τη δομή και λειτουργία των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Ν.2083/1992: Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ν.3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

8.1.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Η αναγκαιότητα παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης όλων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως ειδικότητας, είναι ένα θέμα που εξετάζεται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ) και τους εμπλεκόμενους φορείς.

Εκτός από τη θεωρητική κατάρτισή τους, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν ακόμη:

- Να ενημερώνονται για τις εξελίξεις σε συγκεκριμένους επιστημονικούς, παιδαγωγικούς, τεχνολογικούς, κοινωνικούς, πολιτικο-οικονομικούς τομείς που συνδέονται άμεσα με το έργο τους.
- Να προσπαθούν να αποκτήσουν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία για την καλύτερη κατανόηση και κριτική αντιμετώπιση των εξελίξεων που θα τους οδηγήσουν σε συνειδητές επιλογές, αρτιότερη οργάνωση και αποτελεσματικότερη αναμόρφωση του εκπαιδευτικού τους έργου.
- Να ενημερώνονται για θέματα που συνδέονται με τη σχολική ζωή, όπως: οργάνωση και διοίκηση σχολικής μονάδας, δυναμική, προβλήματα και διαχείριση της μαθητικής κοινότητας, αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων, πολυπολιτισμικές συνθέσεις κ.ά.
- Να εξοικειώνονται με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, με την ανάπτυξη συμβουλευτικών υπηρεσιών/μηχανισμών στη σχολική μονάδα κ.ά.

- Να εκπαιδεύονται για να διδάσκουν σε πολυπολιτισμικό σχολικό περιβάλλον και να υιοθετούν τις αρχές της πολυπολιτσμικότητας και της διαπολιτισμικότητας.

- Να εκπαιδεύονται για να δρουν ως διαμεσολαβητές (mediators) σε καταστάσεις σύγκρουσης στο σχολείο.

- Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα δια βίου μάθησης και συνεχούς επιμόρφωσης στο αντικείμενό τους.

- Ιδιαιτέρως, οι εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, να ανανεώνουν τις παιδαγωγικές και τεχνικές τους γνώσεις, όπως επιβάλλουν η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και οι συνακόλουθες αλλαγές στην αγορά εργασίας.

- Για την επίτευξη των στόχων αυτών και την υποβοήθηση του εκπαιδευτικού έργου στο σύνολό του έχουν υιοθετηθεί από το Υπουργείο Παιδείας δράσεις, όπως το Comenius 2 στο πλαίσιο του Προγράμματος Δια Μου Μάθησης (2007-2013).Αυτό περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: α) σχέδια ευρωπαϊκης συνεργασίας για την κατάρτιση εκπαιδευτικού προσωπικού σχολικών ιδρυμάτων και β) δραστηριότητες ατομικής κινητικότητας - κατάρτισης.

Στην πρώτη δε περίπτωση, απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση της σύμπραξης είναι η συμμετοχή ενός ιδρύματος- με έδρα σε μία από τις τρεις τουλάχιστον χώρες- το οποίο να ασχολείται με αρχική και/ή ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση διδασκόντων. (βλ. κεφ.11, κινητικότητα και ανταλλαγές του εκπαιδευτικού και ακαδημαϊκού προσωπικού).Κατ'αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα περαιτέρω επιμόρφωσης στους εκπαιδευτικούς για κάθε νέο σχολικό έτος.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.)

8.1.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Η νομοθεσία που διαμόρφωσε το τοπίο στην κατάρτιση και εξέλιξη του εκπαιδευτικού προσωπικού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, παρατίθεται στις παρακάτω υποενότητες.

8.1.3.1. Προσχολικό Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που αναφέρεται στην εκπαίδευση των Νηπιαγωγών περιγράφεται στους παρακάτω Νόμους και Προεδρικά Διατάγματα:

- Ν. 1566/85 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 167), για τη δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

- Νόμος 1600/1986 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 76) για τη μονιμοποίηση εκπαιδευτικών που υπηρετούν στη δημόσια εκπαίδευση με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

- Νόμος 2009/1992 (Φ.Ε.Κ. Α' 18), άρθρο 17 «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις».

- Ν. 2525/97 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 188), για το Ενιαίο Λύκειο, την πρόσβαση των αποφοίτων του στην Ανώτατη Εκπαίδευση, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις.

- Ν. 2986/2002 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 24) για την Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις.

- Ν. 3027/2002 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 152), για τη Ρύθμιση θεμάτων του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων, Ανώτατης Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.

- Ν. 3149/2003 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 141) , άρθρα 13,16 για ρυθμίσεις θεμάτων πρωτοβάθμιας και

- δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ν. 3255/2004 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 138) για ρυθμίσεις θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.
- Ν. 3467/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 128) για την επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμισης θεμάτων διοίκησης και εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 3577 (Φ.Ε.Κ. Α' 130).
- Ν. 3687/2008 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 159), για τα θέματα προσωπικού του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις.
- Ν. 3699/2008 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 199), για την ειδική αγωγή και την εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Π.Δ.197/1993 Εισαγωγή σπουδαστών στο πρώτο έτος σπουδών των σχολών ή τμημάτων της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.1351/1983 με το σύστημα των γενικών εξετάσεων, ορισμός βασικών μαθημάτων
- Π.Δ. 320/93 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 138) για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Ν.1600/1986:Μονιμοποίηση των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στη δημόσια εκπαίδευση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις

Ν.2986/2002:Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.3467/2006: Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3149/2003: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις

Π.Δ.197/1993:Εισαγωγή σπουδαστών στο πρώτο έτος σπουδών των σχολών ή τμημάτων της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.1351/1983 με το σύστημα των γενικών εξετάσεων, ορισμός βασικών μαθημάτων

Π.Δ.320/1993:Αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

8.1.3.2. Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ισχύουν –κατά αντιστοιχία— όσα περιγράφονται στην υποενότητα 8.1.3.1.

8.1.3.3. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ισχύουν –κατά αντιστοιχία— όσα περιγράφονται στην υποενότητα 8.1.3.1. και επιπλέον:

- Ν. 1034/1982, για την επιστημονική – παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη Γενική και τη Μέση Τεχνική – Επαγγελματική Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις.

- Ν. 2640/1998 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 206), για τη Δευτεροβάθμια Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση.
- Ν. 2817/2000, για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις.
- Ν. 3260/2004,για ρυθμίσεις του συστήματος προσλήψεων και θεμάτων δημόσιας διοίκησης.
- Ν. 3475/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 146), για την οργάνωση και λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.
- Π.Δ. 86/2001, για την αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 26/2002 και το Π.Δ. 80/2003.
- Π.Δ. 1/2003, για τη σύνθεση και λειτουργία των υπηρεσιακών συμβουλίων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικής αγωγής, αρμοδιότητες αυτών, όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία εκλογής των αιρετών τακτικών και αναπληρωματικών μελών των συμβουλίων αυτών.
- Π.Δ. 323/2003, για την αξιολόγηση των μαθητών του Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου και άλλες διατάξεις.
- Π.Δ. 128/2004, τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ. 86/2001 για την αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου.
- Π.Δ. 60/2006, το οποίο αντικατέστησε παλαιότερα Προεδρικά Διατάγματα σχετικά με την αξιολόγηση των μαθητών του Λυκείου.
- Φ.353.1./324/105657/Δ1/8-10-2002 (Φ.Ε.Κ. 1340/16-10-2002 τ. Β') υπουργική απόφαση ΥΠ.Ε.Π.Θ., για καθορισμό των ειδικότερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ. και των συλλόγων των διδασκόντων.
- Δ4/81646/2006 υπουργική απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., για τη μετατροπή των δημοσίων Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.) σε Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.).

Ν.2640/1998: Δευτεροβάθμια Τεχνική - Επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

8.1.3.4. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η νομοθεσία που αφορά την κατάρτιση και εξέλιξη του εκαιδευτικού προσωπικού στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση παρουσιάζεται στις παρακάτω δύο υποενότητες.

8.1.3.4.1. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

- Ν. 2454/92 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 7), για τη Ρύθμιση θεμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Ν.2517/97 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 160), για την εκλογή Διδακτικού Προσωπικού των ΑΕΙ και άλλες διατάξεις
- Ν. 2530/97 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 218), για την Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Ν. 2552/97 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 266), για το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις.
- Ν.3027/02 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 152), για τη Ρύθμιση θεμάτων Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων Ανώτατης Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις (κεφάλαιο Β': θέματα Ανώτατης Εκπαίδευσης).
- Ν. 3194/03 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 267), για τη Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις.

- Ν.3187/2003 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 233), «Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Α.Σ.Ε.Ι.».
- Ν. 3255/04 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 138), Ρυθμίσεις θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.
- Ν. 3282/04 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 208) «Μετεγγραφές φοιτητών και σπουδαστών εσωτερικού και άλλες διατάξεις», άρθρο 2, 'Θέματα εκλογής ή εξέλιξης σε θέση Καθηγητή ΑΕΙ'.
- Ν. 3391/2005 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 240) «Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας και άλλες διατάξεις».
- Ν.3443/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 41), για τα Τοπικά Συμβούλια Νέων και άλλες διατάξεις. Με το άρθρο 9 του νόμου αυτού, αντικαθίστανται τα τρία πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν.1268/82, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Ν.2188/94 (Φ.Ε.Κ. Α' 18) περί θητείας των πρυτάνεων, αντιπρυτάνεων, κοσμητόρων σχολών, προέδρων τμημάτων, προέδρων, αντιπροέδρων και διευθυντών σχολών.
- Ν.3432/2006 (Φ.Ε.Κ. Α' 14), για τη δομή και λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης.
- Ν. 3549/2007 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 69), Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- Ν. 3404/05 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 260), για τη ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις
- Ν.3794/09 (ΦΕΚ Α'156), για τη ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2454/1992:Ρύθμιση θεμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2517/1997:Εκλογή διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ και άλλες διατάξεις

Ν.2530/1997:Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ΑΕΙ, ΤΕΙ, μισθολογικές ρυθμίσεις ερευνητών των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις

Ν.3194/2003:Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.3282/2004:Μετεγγραφές φοιτητών και σπουδαστών εσωτερικού και άλλες διατάξεις

Ν.3343/2006:Τοπικά συμβούλια νέων και άλλες διατάξεις

Ν.3391/2005:Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας και άλλες διατάξεις

Ν. 3794/2009

Ν.2552/1997: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις

Ν.2916/2001

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3187/2003: Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ΑΣΕΙ

Ν.3404/2005

Ν.3432/2006: Δομή και λειτουργία της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης

Ν.3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

8.1.4. Ιδρύματα Εκπαίδευσης – Μέθοδοι Εκπαίδευσης

Ακολουθεί λεπτομερής παράθεση των Ιδρυμάτων και μεθόδων εκπαίδευσης ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

8.1.4.1. Ιδρύματα Εκπαίδευσης

Στην υποενότητα αυτή θα βρείτε λεπτομερή καταγραφή των Ιδρυμάτων Εκπαίδευσης ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.1.4.1.1. Ιδρύματα εκπαίδευσης Νηπιαγωγών

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών προσχολικής Αγωγής παρέχεται στα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών που έχουν ιδρυθεί στα Πανεπιστήμια: Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης, Κρήτης, Αιγαίου, Θεσσαλίας και στο τμήμα Νηπιαγωγών της Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

8.1.4.1.2. Ιδρύματα Εκπαίδευσης Δασκάλων

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης παρέχεται στα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης που έχουν ιδρυθεί στα Πανεπιστήμια: Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης, Κρήτης, Αιγαίου, Θεσσαλίας και στο Παιδαγωγικό Τμήμα της Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

8.1.4.1.3. Ιδρύματα Εκπαίδευσης Καθηγητών

Οι σπουδές των υποψήφιων καθηγητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα και κατά περίπτωση στην παιδαγωγική κατάρτιση παρέχονται στα ακόλουθα εκπαιδευτικά ιδρύματα:

Στα Πανεπιστήμια για τους κλάδους των Θεολόγων, Φιλολόγων, Μαθηματικών, Φυσικών, Χημικών, Φυσιογνωστών, Βιολόγων, Γεωλόγων, Γαλλικής Γλώσσας, Αγγλικής Γλώσσας, Γερμανικής Γλώσσας,Ιταλικής Γλώσσας, Ισπανικής Γλώσσας, Καλλιτεχνικών Μαθημάτων, Οικονομολόγων, Κοινωνιολόγων, Φυσικής Αγωγής, Πολιτικών Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων, Τοπογράφων, Μηχανολόγων, Ηλεκτρολόγων, Ηλεκτρονικών Μηχανικών, Ναυπηγών, Χημικών Μηχανικών, Μεταλλειολόγων, Χημικών Μεταλλειολόγων, Φυσικών Ραδιοηλεκτρολόγων, Πληροφορικής, Νομικών Πολιτικών Επιστημών, Ιατρών, Οδοντιάτρων, Φαρμακοποιών, Γεωπόνων, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Νοσηλευτικής, Οικιακής Οικονομίας, Μουσικής, Θεατρικών Σπουδών, Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης.

- Στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) α) για τον κλάδο Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολογίας, Μηχανολογίας, Ηλεκτρονικής, Πολιτικών Έργων Υποδομής και Πολιτικών Δομικών Έργων, β) για την παροχή ετήσιας παιδαγωγικής κατάρτισης στους πτυχιούχους των κλάδων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Κατεύθυνσης, που επιθυμούν να διορισθούν στην Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

- Στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) για τους κλάδους των Γραφικών Τεχνών, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Λογιστικής, Ιατρικών Εργαστηρίων, Οδοντοτεχνικής, Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής, Φυτικής Παραγωγής, Ζωικής Παραγωγής, Ιχθυοκομίας Αλιείας, Γεωργικών Μηχανημάτων, Δασοπονίας, Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, Οχημάτων, Κλωστοϋφαντουργίας, Ραδιολόγων, Εργοθεραπείας, Φυσικοθεραπείας, Γραφιστικής, Διακοσμητικής, Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, Φωτογραφίας, Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας, Βρεφονηπιοκομίας.

- Στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠ.ΑΛ.), στις Επαγγελματικές σχολές (ΕΠ.ΑΣ.), στα πρώην Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (Σ.Ε.Κ). Τέτοιες ειδικότητες είναι: Σχεδιαστές, Μηχανολόγοι, Μηχανικοί αυτοκινήτων, Ψυκτικοί, Δομικοί, Ηλεκτρολόγοι, Ηλεκτρονικοί, Χημικοί Εργαστηρίων, Μηχανικοί Εμπορικού Ναυτικού, Υπάλληλοι Γραφείου, Υπάλληλοι Λογιστηρίου, Διακοσμητικής, Προγραμματιστές Η/Υ, Κοπτικής-Ραπτικής,

Κομμωτικής, Μεταλλειολόγοι, Ωρολογοποιίας, Αργυροχρυσοχοΐας, Οδοντοτεχνικής, Κλωστοϋφαντουργίας, Μηχανοτεχνίτες Αεροσκαφών, Βοηθοί Ιατρείων και Βιολογικών Εργαστηρίων, Ηλεκτροτεχνίτες, Μηχανοτεχνίτες, Ηλεκτρονικοί, Οικοδόμοι, Εμπειρικοί Μηχανολόγοι, Εμπειρικοί Ηλεκτρολόγοι, Ηλεκτροσυγκολλητές, Βοηθοί Χημικού, Τεχνίτες Αυτοκινήτων, Τεχνίτες Ψύξεως, Υδραυλικοί, Ξυλουργοί, Κοπτικής-Ραπτικής.

8.1.4.2. Μέθοδοι Διδασκαλίας

Η διδασκαλία και γενικότερα η εκπαίδευση των φοιτητών γίνεται με τη χρήση συνδυασμού μεθόδων, όπως είναι η «από καθ' έδρας» διδασκαλία, τα φροντιστήρια, οι πρακτικές ασκήσεις, η ανάθεση συγγραφής εργασιών, η χρήση εργαστηρίων και με όποιους άλλους τρόπους έχει επιλέξει και γνωστοποιήσει στους φοιτητές ο διδάσκων του κάθε μαθήματος.

8.1.5. Προϋποθέσεις Εγγραφής

Στις παρακάτω υποενότητες, μπορείτε να δείτε τις προϋποθέσεις εγγραφής στα Ιδρύματα Εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.1.5.1. Προϋποθέσεις Εγγραφής στα Ιδρύματα Εκπαίδευσης Νηπιαγωγών

Η εισαγωγή στα Τμήματα Νηπιαγωγών των Πανεπιστημίων γίνεται σύμφωνα με τα ισχύοντα για την εισαγωγή υποψηφίων φοιτητών στην Ανώτατη εκπαίδευση και αναφέρονται αναλυτικά στην ενότητα 6.6.

8.1.5.2. Προϋποθέσεις Εγγραφής στα Ιδρύματα Εκπαίδευσης Δασκάλων

Ισχύουν όσα περιγράφονται στην ενότητα 6.6.

8.1.5.3. Προϋποθέσεις Εγγραφής στα Ιδρύματα Εκπαίδευσης Καθηγητών

Για τα Πανεπιστήμια, τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ισχύουν όσα αναγράφονται στην ενότητα 6.6.

Για την εισαγωγή στα Προγράμματα Παιδαγωγικής Κατάρτισης της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. (βλ. 8.1.1.3.) εφαρμόζεται Υπουργική Απόφαση που περιγράφει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις επιλογής των σπουδαστών.

8.1.6. Πρόγραμμα Σπουδών, Ειδικές Δεξιότητες, Κλάδοι Εξειδίκευσης

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών και τους κλάδους εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

8.1.6.1. Προσχολικό και Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το Πρόγραμμα Σπουδών καταρτίζεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, κοινοποιείται στον Κοσμήτορα της Σχολής και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

Το Πρόγραμμα Σπουδών που καταρτίζουν οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων είναι ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό για τους φοιτητές. Οι φοιτητές δηλώνουν ποια από τα κατ' επιλογήν μαθήματα θα παρακολουθήσουν, με βάση τις προσωπικές τους επιλογές για την κατάρτιση του ατομικού τους προγράμματος που θα τους οδηγήσει στη λήψη του πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι διάφορα των μαθημάτων του ενδεικτικού προγράμματος. Εάν οι φοιτητές δε δηλώσουν συγκεκριμένα άλλα μαθήματα από τον Οδηγό Σπουδών, τότε θεωρείται ότι αποδέχονται το ενδεικτικό πρόγραμμα.

8.1.6.2. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Για τα Προγράμματα Σπουδών των Πανεπιστημίων και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.1.6.1.

Το Πρόγραμμα Σπουδών των Τμημάτων Παιδαγωγικής Κατάρτισης της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) αποφασίζεται από τα οικεία ακαδημαϊκά όργανα της Σχολής και εγκρίνεται με Υπουργική Απόφαση του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ... Οι σπουδές στη Σχολή αυτή είναι τετραετούς διάρκειας και παρέχουν παράλληλα παιδαγωγική κατάρτιση και επιστημονική-τεχνολογική εκπαίδευση στους κλάδους Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολόγων, Εκπαιδευτικών Μηχανολογίας, Εκπαιδευτικών Ηλεκτρονικής, Εκπαιδευτικών Πολιτικών Έργων Υποδομής και Εκπαιδευτικών Πολιτικών Δομικών Έργων.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βιου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

8.1.7. Αξιολόγηση, Πιστοποίηση Τίτλων

Στις υποενότητες που ακολουθούν, παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση και πιστοποίηση των τίτλων των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.1.7.1. Αξιολόγηση, Πιστοποίηση Τίτλων Σπουδών των Νηπιαγωγών

Η αξιολόγηση του φοιτητή, σε κάθε μάθημα, γίνεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει, κατά την κρίση του, γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις ή να στηριχθεί στην αξιολόγηση γραπτών εργασιών που έχει αναθέσει στους φοιτητές ή σε εργαστηριακές ασκήσεις. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο όταν πετύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων. Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου καθορίζεται με Υπουργικές Αποφάσεις.

Τα Παιδαγωγικά Τμήματα των Νηπιαγωγών χορηγούν πτυχία τα οποία παρέχουν στους κατόχους τους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), καθώς επίσης και να καταχωριστούν στον πίνακα προσωρινών αναπληρωτών προκειμένου να διοριστούν ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί στα Νηπιαγωγεία (βλ. και 8.2.5.1.).

8.1.7.2. Αξιολόγηση, Πιστοποίηση Τίτλων Σπουδών των Δασκάλων

Για την αξιολόγηση ισχύουν όσα περιγράφονται στην υποενότητα 8.1.7.1.

Τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης χορηγούν πτυχία, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα στους κατόχους τους να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), καθώς επίσης και να καταχωριστούν στον πίνακα προσωρινών αναπληρωτών προκειμένου να διοριστούν ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί στα δημοτικά σχολεία (βλ. και 8.2.5.2.).

8.1.7.3. Αξιολόγηση, Πιστοποίηση Τίτλων Σπουδών των Καθηγητών

Για την αξιολόγηση των φοιτητών των Πανεπιστημίων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.1.7.1.

Τα Ιδρύματα Εκπαίδευσης Καθηγητών χορηγούν πτυχία, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα στους κατόχους τους να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), καθώς επίσης και να καταχωριστούν στον πίνακα προσωρινών αναπληρωτών προκειμένου να διοριστούν ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. (βλ. και 8.2.5.2)

8.1.8. Εναλλακτικοί Τρόποι Εκπαίδευσης

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) παρέχει εναλλακτικό τρόπο εκπαίδευσης με εξ αποστάσεως εκπαίδευση και επιμόρφωση, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο (βλ. περισσότερα στοιχεία στην ενότητα 6.18.).

8.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση των Εκπαιδευτικών

Στις ενότητες που ακολουθούν επιχειρείται η καταγραφή των σταδίων εξέλιξης της υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης όπως ισχύει σήμερα.

8.2.1. Ιστορική Επισκόπηση

Ακολουθεί λεπτομερής καταγραφή της υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.1.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών κατοχυρώνεται συνταγματικά, σύμφωνα με το άρ. 103 παρ. 4 του ισχύοντος Συντάγματος.

Μέχρι το 1997 οι εκπαιδευτικοί των βαθμίδων της Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης διορίζονταν σε κενές οργανικές θέσεις των σχολείων των αντίστοιχων βαθμίδων εκπαίδευσης με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με βάση την αντίστοιχη επετηρίδα των εκπαιδευτικών.

Από το 1997 έχει τεθεί το ισχύον πλαίσιο διορισμού των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την κατάργηση της επετηρίδας και τη θεσμοθέτηση εξετάσεων μέσω του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. (βλ. 8.2.5.) το οποίο τροποποιήθηκε από νεώτερες διατάξεις, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 140/8.5.98 (Φ.Ε.Κ Α' 107/20-05-1998) έχουν προσδιορισθεί οι όροι και η διαδικασία της μονιμοποίησης των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το γενικότερο πλαίσιο μονιμοποίησης και υπηρεσιακής εξέλιξης καθορίζεται στο Ν. 3528/07 και στο Ν.1566/85 και τις τροποποιήσεις του.

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ.140/1998:Οροι και διαδικασία της μονιμοποίησης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και υπηρεσιακής εξέλιξης αυτών παρεχόμενες εγγυήσεις στους αξιολογούμενους και διαδικασία οριστικοποίησης των εκθέσεων αξιολόγησης

8.2.1.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στις υποενότητες που ακολουθούν σκιαγραφείται η υπηρεσιακή κατάσταση των εκπαιδευτικών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.1.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Μέχρι το 1983 οι μόνιμοι καθηγητές στην Ανώτατη μη πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, δηλαδή στα Κέντρα Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, ενώ αυτά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελούσαν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες. Από την ισχύ του Νόμου 1404/83 και του Νόμου 2916/01 περί των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), τα Τ.Ε.Ι. καθώς και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) με το Νόμο 3027/02, είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) πλήρως αυτοδιοικούμενα, κατά το Σύνταγμα, ενώ οι εκπαιδευτικοί των Τ.Ε.Ι. είναι δημόσιοι λειτουργοί και δεν υπάγονται στην κεντρική διοίκηση του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ). Το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.. ασκεί μόνον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργάνων διοίκησης αυτών των ιδρυμάτων.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.)

Ν.1404/1983 Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

N.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

8.2.1.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η Ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από Ιδρύματα, που αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), πλήρως αυτοδιοικούμενα. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, συγκεκριμένα του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.)το οποίο ασκεί, μόνον, έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργάνων διοίκησης των Πανεπιστημίων. Τα μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Πανεπιστημίων είναι δημόσιοι λειτουργοί.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βιου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

8.2.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Ο ευρύτερος προβληματισμός για τις συνθήκες απασχόλησης των εκπαιδευτικών, καθώς και μια σειρά από επί μέρους θέματα αποτελούν τον πυρήνα συζητήσεων στο πλαίσιο του εθνικού διαλόγου γύρω από το εκπαιδευτικό σύστημα, που διεξάγεται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Είναι κοινή διαπίστωση ότι υπάρχουν πολλοί νόμοι που διέπουν το καθεστώς προσλήψεων και υπηρεσιακών μεταβολών των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και διατάξεις των συγκεκριμένων νόμων που αλληλοεπικαλύπτονται.

Στο πλαίσιο χάραξης μιας ενιαίας στρατηγικής για την παιδεία μέσω της συντελούμενης από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.) εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης,είναι σημαντικό να αποσαφηνιστεί και ο ρόλος του εκπαιδευτικού λειτουργού στο σχολείο, καθώς και να προβλεφθούν συγκεκριμένα αντικειμενικά κριτήρια που θα διέπουν τον εργασιακό του βίο.

Για το λόγο ετούτο, ετέθη σε δημόσια διαβούλευση σχέδιο νόμου για την «πρόσληψη και τις υπηρεσιακές μεταβολές του εκπαιδευτικού προσωπικού» που πρόκειται να κατατεθεί προς ψήφιση στην αρμόδια κοινοβουλευτική Επιτροπή τον Μάρτιο του 2010. Οι βασικοί του άξονες, όπως αυτοί κατατέθηκαν στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, είναι οι ακόλουθοι:

1. Το σύστημα προσλήψεων εκπαιδευτικών.

2. Οι μεταθέσεις και οι αποσπάσεις των εκπαιδευτικών.

3.Κρίση και Επιλογή των Στελεχών της Εκπαίδευσης.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

8.2.3. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με τη διαμόρφωση ειδικού νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.3.1. Προσχολικό και Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.1.3.1.

8.2.3.2. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Πέραν αυτών που αναφέρονται στην υποενότητα 8.1.3.3., μια σειρά από Νόμοι και Προεδρικά Διατάγματα ρυθμίζουν θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση των εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

8.2.3.3. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Παρακάτω, μπορείτε να δείτε την ισχύουσα νομοθεσία που διέπει την υπηρεσιακή κατάσταση των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

8.2.3.3.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

- Ν. 2530/94 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 218) για την υπηρεσιακή κατάσταση του Ε.Π. στα Τ.Ε.Ι..
- Ν.2916/01 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 114), για τη Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και ρύθμιση του Τεχνολογικού Τομέα αυτής.
- Ν. 3027/02 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 152) για την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.).
- Ν. 3549/07 (Φ.Ε.Κ. Α' 69) για τη Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Εσωτερικός Κανονισμός κάθε Ιδρύματος.
- Ν.3794/09 (Φ.Ε.Κ Α' 156) Ρύθμιση θεμάτων του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.

Ν.2530/1997:Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού και ερευνητικούόυερευνητικόυερευνητικού προσωπικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ΑΕΙ, ΤΕΙ, μισθολογικές ρυθμίσεις ερευνητών των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις

Ν. 3794/2009

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

8.2.3.3.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Διέπεται από το Ν. 3549/07 για τη Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Επίσης, ορισμένα θέματα διοίκησης και λειτουργίας των Πανεπιστημίων ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του κάθε εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Ν. 3794/2009

Ν.3549/2007: Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

8.2.4. Πολιτική Σχεδιασμού

Η αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων πραγματοποιείται στα Ιδρύματα της Ανώτατης εκπαίδευσης, βάσει των αναγκών λειτουργίας των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (βλ. 6.5.2.).

Για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση γίνεται 2ετής προγραμματισμός της Γενικής Διεύθυνσης Προσωπικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ), προκειμένου να καθορισθεί ο συνολικός αριθμός των θέσεων εκπαιδευτικών κατά κλάδους και ειδικότητες που θα καλυφθούν μέσω του διαγωνισμού του

Ανώτατου Συμβούλιου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) σε ποσοστό 60% και του ενιαίου πίνακα αναπληρωτών με πραγματική προϋπηρεσία αναπληρωτή ή ωρομίσθιου σε ποσοστό 40%.

Για τους διορισμούς των εκπαιδευτικών συνυπολογίζονται κατ' εκτίμηση τα οργανικά κενά, τα οποία προκύπτουν από τις αποχωρήσεις εκπαιδευτικών λόγω συνταξιοδότησης, παραιτήσεων, θανάτου, προαγωγής/υποβίβασης, οργανικότητας σχολείων, δημιουργίας/κατάργησης σχολείων κ.ά.

Στα Ολοήμερα Σχολεία διορίζονται εκπαιδευτικοί των κλάδων Δασκάλων και Νηπιαγωγών. Διορίζονται επίσης εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που μπορούν να διατίθενται για την κάλυψη διδακτικών ανάγκων της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή ακόμη να διδάσκουν εξολοκλήρου στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Πρόκειται για τις εξής ειδικότητες : καθηγητές αγγλικής, γυμναστές, καθηγητές μουσικής, καθηγητές καλλιτεχνικών μαθημάτων, καθηγητές γαλλικής και καθηγητές γερμανικής.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

8.2.5. Πρόσβαση στο Επάγγελμα, Διορισμός

Αναλυτική περιγραφή των προϋποθέσεων πρόσβασης και διορισμού των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης επιχειρείται στις παρακάτω υποενότητες.

8.2.5.1. Προσχολικό Επίπεδο Εκπαίδευσης

Για το διορισμό σε θέση νηπιαγωγού με τον εισαγωγικό βαθμό απαιτείται α) πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος Α.Ε.Ι. κατεύθυνσης νηπιαγωγών ή β) πτυχίο σχολής νηπιαγωγών ή γ) πτυχίο των τμημάτων εκπαίδευσης νηπιαγωγών που λειτούργησαν στις παιδαγωγικές ακαδημίες ή δ) αναγνωρισμένο ειδικό δίπλωμα ή πτυχίο ή πιστοποιητικό περάτωσης σπουδών νηπιαγωγού ξένου πανεπιστημίου ή ειδικού ινστιτούτου και απολυτήριο ελληνικού λυκείου ή εξατάξιου γυμνασίου.

Για την τελική διαμόρφωση του πίνακα διοριστέων μέσω του διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π., πέραν της σειράς επιτυχίας σε αυτόν, προστίθενται συγκεκριμένες μονάδες από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου,
- Διδακτορικό Δίπλωμα,
- Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών και
- Εκπαιδευτική προϋπηρεσία.

8.2.5.2. Διαδικασία για το Διορισμό Μόνιμων Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης/ Αναπληρωτές και Ωρομίσθιοι Εκπαιδευτικοί.

Σχετικά με τους διορισμούς των εκπαιδευτικών και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3255/2004, ορίζεται ότι : οι διορισμοί εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις κενές οργανικές θέσεις από το έτος 2005 και εφεξής, γίνονται σε ποσοστό 60% από το διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. και 40% από τον πίνακα προσωρινών αναπληρωτών - με πραγματική προϋπηρεσία αναπληρωτή ή ωρομίσθιου εκπαιδευτικού.Επιπλέον, διορίζονται πέραν των ποσοστών 60% - 40% κατά προτεραιότητα:

α) από το σχολικό έτος 2008 – 2009 και το αργότερο μέχρι το σχολικό έτος 2012 – 2013, όσοι εκπαιδευτικοί συμπλήρωσαν πραγματική προϋπηρεσία αναπληρωτή ή ωρομίσθιου εκπαιδευτικού σε δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρμοδιότητας του ΥΠΠΔΒΜΘ., τουλάχιστον τριάντα μηνών μέχρι 30-6-2008.

β) Από το σχολικό έτος 2008 – 2009 και εξής, όσοι εκπαιδευτικοί συμπλήρωσαν πραγματική προϋπηρεσία αναπληρωτή ή ωρομισθίου εκπαιδευτικού σε δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αρμοδιότητας του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., τουλάχιστον είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, εφόσον

έχουν λάβει τη βαθμολογική βάση σε οποιονδήποτε διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. (από την εφαρμογή του άρθρου 6, παρ.3, του Ν. 2525/1997) και μετά από τους εκπαιδευτικούς που εμπίπτουν στην περίπτωση α.

γ) Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής ΕπάρκειαςΟσον αφορά στους πολύτεκνους εκπαιδευτικούς με τέκνα, τα οποία είναι ανήλικα ή υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία ή σπουδάζουν, αυτοί εγγράφονται μέχρι 30 Ιουλίου κάθε έτους σε ειδικό πίνακα και διορίζονται σε θέσεις εκπαιδευτικών των κλάδων ΠΕ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π.. Οι διορισμοί γίνονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας,Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

δ)Όσον αφορά στους ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς, σύμφωνα με διάταξη του Ν.3194/2003, προσλαμβάνονται στη δημόσια εκπαίδευση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε προσωποπαγείς θέσεις, όσοι απολύονται αποκλειστικά και μόνο για κατάργηση των ιδιωτικών σχολικών μονάδων και έχουν υπηρετήσει μέχρι την απόλυσή τους επί 6 σχολικά έτη με δεκαοκτάωρη εβδομαδιαία διδασκαλία για κάθε σχολικό έτος. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί δύνανται να μονιμοποιηθούν βάσει των διατάξεων του Ν.1600/1986.

ε) Σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 4 του Ν. 3794/2009, εκπαιδευτικοί που έχουν αναπηρία άνω του 67% και με συμπληρωμένη δωδεκάμηνη τουλάχιστον πραγματική προϋπηρεσία, διορίζονται σε θέσεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αρχής γενομένης από τη σχολική χρονιά 2009- 2010. Οι απαιτούμενες υπουργικές αποφάσεις καθορίζουν τον ακριβή αριθμό των διοριζομένων εκπαιδευτικών ανά κλάδο και ειδικότητα, όπως εξάλλου συμβαίνει με τον αριθμό των διοριζομένων ανά σχολικό έτος και ανά κλάδο και ειδικότητα, που καθορίζεται με Κ.Υ.Α. (Κοινή Υπουργική Απόφαση) των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που διορίζονται σε μόνιμες θέσεις τοποθετούνται με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.), σε κενές οργανικές θέσεις των σχολείων των περιοχών που διορίστηκαν, με βάση τη δήλωση προτίμησης και τα κριτήρια που ισχύουν για τις τοποθετήσεις.Ως προς την τοποθέτηση, η ίδια διαδικασία με τους δασκάλους ακολουθείται και για τους νηπιαγωγούς.Αντιστοίχως, οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που διορίζονται σε μόνιμες θέσεις τοποθετούνται με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε) με την ίδια διαδικασία..

Όπως αναφέρθηκε αναλυτικά παραπάνω, για την κάλυψη βραχυχρόνιων εκπαιδευτικών αναγκών στα σχολεία, προσλαμβάνονται προσωρινοί αναπληρωτές εκπαιδευτικοί με σύμβαση ορισμένου χρόνου ή ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί.Η πρόσληψή τους γίνεται από ενιαίο πίνακα αναπληρωτών και ενιαίο πίνακα ωρομισθίων αντίστοιχα στον οποίο κατατάσσονται με αίτησή τους και με συγκεκριμένα κριτήρια (παρ. 1, Ν.3255/2004).Στην προσπάθεια τήρησης των αντικειμενικών διαδικασιών πρόσληψης, εντάσσεται και η εγκύκλιος πρόσληψης ωρομισθίων εκπαιδευτικών για την πρόσθετη διδακτική στήριξη (ΠΔΣ) κατά το έτος 2009-2010, που θέτει ως προσόν πρόσληψης την ημερομηνία κτήσης του πτυχίου και σε περίπτωση σύμπτωσης, το βαθμό του πτυχίου τους.

Επισημαίνεται ότι για την ένταξη και κατάταξη στον ενιαίο πίνακα αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών προσμετράται επίσης προυπηρεσία που έχει αποκτηθεί είναι και αυτή στα δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που τελούν υπό τη διοικητική εποπτεία του αρμόδιου, σε κάθε κράτος, υπουργείου των κρατών – μελών της Ε.Ε., μετά την ημερομηνία ένταξης των χωρών αυτών στην Ε.Ε.. Η προσμέτρηση της παραπάνω προϋπηρεσίας γίνεται μόνο εάν η πρόσληψη έχει γίνει από φορείς των κρατών – μελών της Ε.Ε., υπό την προϋπόθεση ότι η λειτουργία των σχολείων τελεί υπό τη διοικητική εποπτεία του αρμόδιου σε κάθε κράτος υπουργείου.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί, που απολύονται αποκλειστικά και μονο για κατάργηση των ιδιωτικών σχολικών μονάδων, τάξεων ή τμημάτων ή με καταγγελία της σύμβασης εργασίας, εφόσον συμπληρώσουν στην ίδια σχολική μονάδα κατά την ημέρα της απόλυσης συνεχή υπηρεσία τουλάχιστον δύο σχολικών ετών με πλήρες

εβδομαδιαίο ωράριο, εγγράφονται στους πίνακες αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών. Απαιτείται δε συμπλήρωση δύο τουλάχιστων διδακτικών ετών (20 μηνών) από την εγγραφή τους στον πίνακα για να διορισθούν σε θέσεις μονίμων εκπαιδευτικών.

Προϋπηρεσία προσωρινού αναπληρωτή ή ωρομίσθιου εκπαιδευτικού νοείται αυτή που προσφέρθηκε στα δημόσια σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αρμοδιότητας του υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, για την εφαρμογή των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και προσθετης διδακτικής στήριξης, (ΠΔΣ)
στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) κλπ.

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πρόσβαση στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι το ακόλουθο:

- Ν.1566/1985 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 167) για τη δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ν.1600/1986 (Φ.Ε.Κ Α'76)
- Ν.2327/1995 (Φ.Ε.Κ. Α΄156) για το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας παιδείας και μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών.
- Ν.2431/1996 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 175) για τον διορισμό και πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Δημόσια Διοίκηση.
- Π.Δ.154/1996 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 115) για το διορισμό και την τοποθέτηση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ 144/1997 (ΦΕΚ Α΄ 127).
- Π.Δ.299/1997 (Φ.Ε.Κ. Α΄214) για την αντιστοιχία τίτλων σπουδών που απονέμονται από το Πανεπιστήμιο της Κύπρου προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από τμήματα Ελληνικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- Ν.2525/1997 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 188), για το Ενιαίο Λύκειο, την πρόσβαση των αποφοίτων του στην Ανώτατη Εκπαίδευση, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.
- Ν. 2683/1999 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 99) για την κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημόσιων Πολιτικών Υπαλλήλων κλπ., όπως αντικαταστάθηκε από το Ν. 3528/2007 (ΦΕΚ Α΄26).
- Ν. 2817/2000 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 78), για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις.
- Ν.2834/2000 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 160) για τη Ρύθμιση θεμάτων διορισμού εκπαιδευτικών.
- Ν. 3027/2002 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 152) για τη ρύθμιση θεμάτων Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων, Ανώτατης Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.
- Ν.3149/2003 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 141) για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, Δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις.
- Ν.3194/2003 (Φ.Ε.Κ Α'267) για τη ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις.
- Ρυθμιστική απόφαση 35577/2003 (Φ.Ε.Κ. Β΄ 465), για τη ρύθμιση των θεμάτων πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών για τις ανάγκες λειτουργίας των δημοσίων σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ν. 3255/2004 (Φ.Ε.Κ. Α' 138) για τις ρυθμίσεις θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.
- Ν.3328/2005 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 80) για το Διεπιστημονικό Οιργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης, άρθρο 21.

- Ν. 3391/2005 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 240) για το Διεθνές Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις, άρθρο 9.
- Ν.3454/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 75) για την ενίσχυση της οικογένειας και άλλες διατάξεις – Άρθρο 2.
- Ν.3475/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 146) για την Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης, άρθρα 20, 21 και 27.
- Ν. 3467/2006 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 128) για την επιλογή στελεχών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης – Άρθρο 23.
- Ν. 3577/2007 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 130) για τη δημιουργία φορέα διαχείρισης ολοκληρωμένου προγράμματος δια βίου μάθησης, ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης και φορέων εποπτείας ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις, άρθρο 22.
- Ν. 3687/2008 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 159) για τα θέματα προσωπικού ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις.
- Ν. 3794/2009 (Φ.Ε.Κ Α'156) για τη ρύθμιση θεμάτων του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.

Ν.2327/1995: Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών

Ν.2431/1996:Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαΐκής Ένωσης στη Δημόσια Διοίκηση

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.2683/1999: Κύρωση του κώδικα κατάστασης δημόσιων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις

Ν.2834/2000: Ρύθμιση θεμάτων διορισμού εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3194/2003:Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.3328/2005: Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης και άλλες διατάξεις

Ν.3391/2005:Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας και άλλες διατάξεις

Ν.3454/2006: Ενίσχυση της οικογένειας και άλλες διατάξεις

Ν. 3794/2009

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3027/2002: Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3149/2003: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις

Ν.3467/2005: Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ.154/1996: Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαικής Ένωσης στη δημόσια διοίκηση

Π.Δ.299/1997: Αντιστοιχία τίτλων σπουδών που απονέμονται από το Πανεπιστήμιο της Κύπρου προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από τμήματα ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ΑΕΙ

8.2.5.3. Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.2.5.1., εκτός από το απαιτούμενο πτυχίο, το οποίο είναι πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου κατεύθυνσης δασκάλων της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται και απολυτήριο ελληνικού εξατάξιου Γυμνασίου ή Λυκείου ή βεβαίωση για πλήρη γνώση και άνετη χρήση της ελληνικής γλώσσας και γνώση της ελληνικής ιστορίας που χορηγείται ύστερα από επιτυχή εξέταση. Επιπλέον, για το διορισμό ή πρόσληψη πολιτών των κρατών - μελών της Ε.Ε στη Δημόσια Διοίκηση (Ν.2431/30.7.96) απαιτείται η γνώση της ελληνικής γλώσσας. Ο βαθμός ελληνομάθειας και ο τρόπος διαπίστωσής της καθορίζονται με τη σχετική προκήρυξη, ανάλογα με τα καθήκοντα της συγκεκριμένης θέσης ή ειδικότητας. Ισχύουν επίσης και οι διατάξεις του άρθρου 16 του Ν.1771/88 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 71) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος εισαγωγής σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις», καθώς και ο νόμος Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού». (συμβουλευτείτε την επόμενη υποενότητα 8.2.5.4.).

Ν.1771/1988: Τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος εισαγωγής των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.2431/1996:Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαΐκής Ένωσης στη Δημόσια Διοίκηση

Ν.3304/2005: Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας,, ή γενετήσιου προσανατολισμού

8.2.5.4. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στην υποενότητα 8.2.5.1, εκτός από το απαιτούμενο πτυχίο, που είναι της αντίστοιχης καθηγητικής σχολής για το διορισμό μόνιμου προσωπικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ως προσόν διορισμού, πέραν των απαιτουμένων προσόντων, προσκομιζεται επίσης το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας για τους κλάδους οι οποίοι δεν ανήκουν στις Καθηγητικές Σχολές όπως αναφέρονται στις διατάξεις του αρθ.8 παρ.2 του Ν. 3194/2003.

Επιπλέον, επιτρέπεται ο διορισμός ή η πρόσληψη πολιτών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής΄Ενωσης σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού της Δημόσιας ή Ιδιωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των κατηγοριών, κλάδων και ειδικοτήτων, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 2 και 3 του Προεδρικού Διατάγματος 339/2000:

Οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής ΄Ενωσης οι οποίοι κατέχουν θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δεν δύνανται:

- Να αναλαμβάνουν καθήκοντα Προέδρου και Αντιπροέδρου, Συμβούλων και Παρέδρων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.), Προέδρου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (Κ.Ε.Ε.), του Προέδρου, Αντιπροέδρου, Διευθύνοντος Συμβούλου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (Ο.Ε.Δ.Β.), Σχολικών Συμβούλων, Προϊσταμένου Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης, Προϊσταμένου Τμημάτων Εκπαιδευτικών Θεμάτων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Διευθυντή και Υποδιευθυντή σχολικών μονάδων.

- Να καταλαμβάνουν θέσεις Προϊσταμένων των Διευθύνσεων Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης, Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Φυσικής Αγωγής, Εφαρμογής Προγραμμάτων Σχολών Εκπαίδευσης Διδακτικού Προσωπικού και Τμημάτων της Διεύθυνσης Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, Τμήματος Α΄ της Διεύθυνσης Παιδείας

Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Τμημάτων της Διεύθυνσης Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμημάτων της Διεύθυνσης Εφαρμογής Προγραμμάτων Σχολών Εκπαίδευσης Διδακτικού Προσωπικού της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΠΔΒΜΘ.

Να αποσπώνται σε εκπαιδευτικές μονάδες και Γραφεία Συντονιστών Εκπαίδευσης του Εξωτερικού.

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βιου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΜΜΘ)

Π.Δ.339/2000: Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

8.2.5.5. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθεί καταγραφή των προϋποθέσων διορισμού των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.5.5.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Ο διορισμός των μελών του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ολοκληρώνεται με πράξη του Προέδρου του Ιδρύματος, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του εκλεκτορικού σώματος του Τμήματος που προκήρυξε τη θέση και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης μετά τον έλεγχο νομιμότητας του Υπουργού Παιδείας.

Τα προσόντα που απαιτούνται για το διορισμό στις βαθμίδες Καθηγητή, Αναπληρωτή Καθηγητή, Επίκουρου Καθηγητή και Καθηγητή Εφαρμογών σύμφωνα με το Νόμο 2916/2001 είναι τα ακόλουθα:

1. Προϋπόθεση για εκλογή Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Αναπληρωτή Καθηγητή Τ.Ε.Ι. και Επίκουρου Καθηγητή ΤΕΙ είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος και για την εκλογή σε θέση Καθηγητή Εφαρμογών Τ.Ε.Ι., η κατοχή τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών. Η διδακτορική διατριβή, ο τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών και το όλο ερευνητικό ή επιστημονικό έργο των υποψηφίων πρέπει να είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο ή την ειδικότητα, κατά περίπτωση, της θέσης που πρόκειται να πληρωθεί.

2. Τα ελάχιστα προσόντα που απαιτούνται για την εκλογή σε κάθε βαθμίδα Εκπαιδευτικού Προσωπικού Τ.Ε.Ι. και Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. είναι τα ακόλουθα:

- Για εκλογή σε θέση Καθηγητή Τ.Ε.Ι.

○ Επτά τουλάχιστον έτη επαγγελματικής δραστηριότητας, από τα οποία δύο τουλάχιστον να έχουν διανυθεί σε διευθυντικές θέσεις μεγάλων παραγωγικών μονάδων ή, ανάλογα με τη φύση της θέσης που προκηρύσσεται, ισόχρονη εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα ή συνδυασμός των ανωτέρω δραστηριοτήτων αντιστοίχων, σε κάθε περίπτωση, με το επιστημονικό επίπεδο και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται. Η ανωτέρω επαγγελματική δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι τρία έτη αυτοδύναμη διδασκαλία, στην οποία συμπεριλαμβάνεται τεκμηριωμένη συμβολή στη διαμόρφωση δύο τουλάχιστον μαθημάτων. Η διδασκαλία αυτή πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί στο γνωστικό αντικείμενο του τομέα, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος και σε Πανεπιστήμια ή ΤΕΙ ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού.

○ Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμος, ή πρωτότυπες επιστημονικές μονογραφίες, πέρα από τη

διδακτορική διατριβή. Ένα μέρος των δημοσιεύσεων αυτών μπορεί, κατά την κρίση του εκλεκτορικού σώματος, να αντικατασταθεί με διεθνές δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή καινοτομίες που έχουν εφαρμοσθεί στην παραγωγή.

○ Το συνολικό ερευνητικό έργο του υποψηφίου πρέπει να έχει αναγνωρισθεί διεθνώς για τη συμβολή του στην πρόοδο της επιστήμης ή το εφαρμοσμένο έργο του πρέπει να έχει αναγνωρισθεί και χρησιμοποιηθεί στην παραγωγή.

- Για εκλογή σε θέση Αναπληρωτή Καθηγητή Τ.Ε.Ι.

○ α) Πέντε τουλάχιστον έτη επαγγελματικής δραστηριότητας καταλλήλου υψηλού επιπέδου ή, ανάλογα με τη φύση της θέσης που προκηρύσσεται, ισόχρονη εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα ή συνδυασμός των ανωτέρω δραστηριοτήτων αντιστοίχων, σε κάθε περίπτωση, με το επιστημονικό επίπεδο και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται. Η ανωτέρω επαγγελματική δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι δύο έτη αυτοδύναμη διδασκαλία στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε Πανεπιστήμια ή Τ.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού.

○ β) Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμος, ή πρωτότυπη επιστημονική μονογραφία, πέρα από τη διδακτορική διατριβή. Ένα μέρος των δημοσιεύσεων αυτών μπορεί, κατά την κρίση του εκλεκτορικού σώματος, να αντικατασταθεί με διεθνές δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή καινοτομίες που έχουν εφαρμοσθεί στην παραγωγή.

○ Το συνολικό ερευνητικό και εφαρμοσμένο έργο του υποψηφίου πρέπει να έχει συμβάλει στην πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας ή να αναγνωρίζεται από άλλους ερευνητές.

- Για εκλογή σε θέση Επίκουρου Καθηγητή Τ.Ε.Ι.

○ α) Τέσσερα τουλάχιστον έτη επαγγελματικής δραστηριότητας καταλλήλου επιπέδου ή, ανάλογα με τη φύση της θέσης που προκηρύσσεται, ισόχρονη εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα ή συνδυασμός των ανωτέρω δραστηριοτήτων, αντιστοίχων σε κάθε περίπτωση, με το επιστημονικό επίπεδο και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται. Η ανωτέρω επαγγελματική δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι δύο έτη αυτοδύναμη διδασκαλία στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε Πανεπιστήμια ή Τ.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού.

○ β) Συναφή προς το αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται επιστημονική δραστηριότητα σχεδιασμού και εκτέλεσης ερευνητικών έργων, η οποία αποδεικνύεται από τρεις τουλάχιστον πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους.

- Σύμφωνα με το νόμο 3794/2009, για εκλογή σε θέση Καθηγητή Εφαρμογών Τ.Ε.Ι.που θα προκηρύσσεται από 1.1.2014, προβλέπεται ότι χρειάζονται :

○ α) Τρία (3) τουλάχιστον έτη επαγγελματικής δραστηριότητας αντίστοιχης του επιπέδου σπουδών, σε αντικείμενο σχετικό με την ειδικότητα της θέσης που προκηρύσσεται ή ισόχρονης εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα από τη λήψη του βασικού πτυχίου ή διπλώματος. Η ανωτέρω επαγγελματική δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι ένα (1) χρόνο διδακτικό έργο σε Πανεπιστήμια ή Τ.Ε.Ι. ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού.

○ β) Συναφή προς το αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται επιστημονική δραστηριότητα που τεκμαίρεται από ικανότητα εφαρμογής επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογικών μεθόδων ή εκτέλεση τμήματος ή ολοκληρωμένων ερευνητικών έργων, η οποία αποδεικνύεται από πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους.

3.Όπου γίνεται αναφορά σε τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών ή διδακτορικό δίπλωμα, αν πρόκειται για τίτλους ιδρυμάτων εξωτερικού, πρέπει οι τίτλοι αυτοί να έχουν αναγνωρισθεί ως ισότιμοι προς τους αντίστοιχους τίτλους του εσωτερικού.

- Ως επαγγελματική δραστηριότητα που απαιτείται ως προσόν για την κατάληψη θέσης Ε.Π. δε συνυπολογίζεται αυτή που τυχόν αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του χρόνου σπουδών για τη λήψη του απαιτούμενου μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή διδακτορικού διπλώματος και συνδέεται με υποχρέωση που επιβάλλουν τα σχετικά μεταπτυχιακά προγράμματα ή οι σπουδές.

- Όπου προβλέπονται αυτοδύναμες δημοσιεύσεις, νοούνται και οι δημοσιεύσεις στις οποίες ο υποψήφιος είναι ο κύριος ερευνητής.

4. Μέλη του Ε.Π. δεν μπορούν να υποβάλουν υποψηφιότητα για κατάληψη θέσης Ε.Π. ίδιας ή ανώτερης βαθμίδας στο ίδιο ή άλλο Τ.Ε.Ι., εάν δεν περάσουν τρία έτη από το διορισμό τους στο Τ.Ε.Ι. όπου υπηρετούν.

5. Πέρα από τα ειδικά αυτά προσόντα οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν και τα γενικά προσόντα που προβλέπονται από τον υπαλληλικό κώδικα για το διορισμό δημοσίων υπαλλήλων.

6. Οι προϋποθέσεις κατοχής διδακτορικού διπλώματος και δημοσιεύσεων, αντίστοιχα, για κατάληψη θέσης Ε.Π. δεν ισχύουν προκειμένου για γνωστικά αντικείμενα εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για τα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή δεν είναι συνήθεις οι δημοσιεύσεις. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Παιδείας,Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων,ύστερα από γνώμη των οικείων Τμημάτων, καθορίζονται για τις περιπτώσεις αυτές τα προσόντα και οι προϋποθέσεις για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέσεις Ε.Π. που μπορούν να υποκαθιστούν το διδακτορικό δίπλωμα και τις δημοσιεύσεις.

Το Π.Δ. 45/2003 («Προσόντα και προϋποθέσεις για την εκλογή και εξέλιξη σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού των ΤΕΙ στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος και δημοσιεύεσεων» ορίζει τα προσόντα και τις προϋποθέσεις διορισμού του Ε.Π. στα Τ.Ε.Ι..

- Ν. 2083/1992 (ΦΕΚ Α' 159) για τον εκσυγχρονισμό της Ανώτατης εκπαίδευσης, άρθρο 30.

Ν. 3794/2009

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

Π.Δ.45/2003: Προσόντα και προϋποθέσεις για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος και δημοσιεύσεων

8.2.5.5.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

1. Προϋποθέσεις επιλογής Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)

Προϋπόθεση για εκλογή σε θέση Δ.Ε.Π. είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος σχετικού με το γνωστικό αντικείμενο του Τομέα στον οποίο υπάγεται η θέση.

- Για εκλογή σε θέση Λέκτορα απαιτούνται:

  - Τουλάχιστον διετής εκπαιδευτική πείρα σε ελληνικό Πανεπιστήμιο ή ομοταγές του εξωτερικού ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή διετής εργασία σε ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συνδυασμός των παραπάνω.

  - Δύο τουλάχιστον πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά εκτός από τη διδακτορική διατριβή, είτε αυτοδύναμα είτε σε συνεργασία με άλλους, που να προάγουν την επιστήμη στο αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο ή, διαζευκτικά, μία τουλάχιστον δημοσίευση της ίδιας ποιότητας και είτε

ετήσια τουλάχιστον αυτοδύναμη διδασκαλία σε ελληνικό Α.Ε.Ι.ή ομοταγές του εξωτερικού συμπληρωμένα κατά το χρόνο της κρίσης είτε ισόχρονο τουλάχιστον και ισοδύναμο ερευνητικό έργο σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής.

- Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Επίκουρου Καθηγητή απαιτούνται:

○ Τουλάχιστον δύο χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος, στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα ή τουλάχιστο δύο χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή συνδυασμός των παραπάνω.

○ Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά είτε αυτοδύναμα ή σε συνεργασία με άλλους ερευνητές ή πρωτότυπη επιστημονική μονογραφία πέρα από τη διδακτορική διατριβή, ή συνδυασμός των παραπάνω.

- Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Αναπληρωτή Καθηγητή απαιτούνται:

○ Τουλάχιστον τέσσερα χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος, στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα ή τουλάχιστο τέσσερα χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο, ή συνδυασμός των παραπάνω.

○ Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμος ή πρωτότυπες επιστημονικές μονογραφίες.

- Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Καθηγητή απαιτούνται:

○ Τουλάχιστον έξι χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος, στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα με τεκμηριωμένη συμβολή στη διαμόρφωση και διδασκαλία της ύλης δύο τουλάχιστο μαθημάτων ή τουλάχιστον έξι χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη των ερευνητικών προγραμμάτων ή εκτεταμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή συνδυασμός των παραπάνω.

○ Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμες ή πρωτότυπες επιστημονικές μονογραφίες.

○ Διδακτική εμπειρία μεταπτυχιακών σπουδών συνιστάμενη στη διδασκαλία επί τριετία, τουλάχιστον, σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων της χώρας ή της αλλοδαπής,

▪ ή η επίβλεψη, με την ιδιότητα του επιβλέποντος μέλους Δ.Ε.Π., μίας τουλάχιστον διδακτορικής διατριβής που έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή της ,

▪ ή η συμμετοχή σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές δύο τουλάχιστον διδακτορικών διατριβών που έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή τους,

▪ ή η διεύθυνση επί τριετία, τουλάχιστον, αναγνωρισμένων, κατά την έννοια των διατάξεων των νόμων 1514/1985 και 2916/2001, Ερευνητικών Ινστιτούτων,

▪ ή η τριετής τουλάχιστον θητεία σε διευθυντική θέση Διεθνών ή Ευρωπαϊκών Οργανισμών,

▪ ή, προκειμένου περί υποψηφίων καθηγητών των Ιατρικών Σχολών, η κλινική ή κλινικοεργαστηριακή διεύθυνση επί πέντε τουλάχιστον έτη σε Πανεπιστημιακά νοσοκομεία ή νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ.

- Για την εκλογή θα συνεκτιμάται κατά πόσο το συνολικό ερευνητικό έργο του υποψηφίου έχει αναγνωρισθεί διεθνώς για τη συμβολή του στην πρόοδο της επιστήμης και έχει χρησιμοποιηθεί και αναγνωρισθεί από άλλους ερευνητές.

Τέλος, βάσει του ΠΔ 134/99 επιτρέπεται ο διορισμός ή η πρόσληψη πολιτών Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιες Υπηρεσίες του χώρου Ανώτατης εκπαίδευσης αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ) υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

2. Προγραμματισμός θέσεων, προκήρυξη, εκλογή μελών Δ.Ε.Π.

Οι πιστώσεις που χορηγούνται κάθε έτος από το Υπουργείο Παιδείας, για την πλήρωση θέσεων Δ.Ε.Π. κατανέμονται από τη Σύγκλητο των Πανεπιστημίων στα Τμήματα και από τις γενικές συνελεύσεις των Τμημάτων στους τομείς. Η προκήρυξη της θέσης γίνεται από τον Πρύτανη μετά από απόφαση του Τμήματος του Α.Ε.Ι., στο οποίο έχει κατανεμηθεί η θέση, στο πλαίσιο του τετραετούς ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγράμματος και των συναφθεισών προγραμματικών συμφωνιών, και μετά από έλεγχο νομιμότητας από το ίδρυμα.

Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) τουλάχιστον μηνών υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος οι αιτήσεις των υποψηφίων μαζί με όλα τα αναγκαία, για την κρίση, δικαιολογητικά. Η εκλογή μέλους Δ.Ε.Π. γίνεται πάντοτε με προκήρυξη της αντίστοιχης θέσης και με ανοιχτή διαδικασία. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την υποβολή της σχετικής αίτησης συγκροτείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος το οικείο εκλεκτορικό σώμα το οποίο ορίζει τριμελή εισηγητική επιτροπή από μέλη Δ.Ε.Π., του ιδίου γνωστικού αντικειμένου, τα οποία μπορούν να έχουν την ιδιότητα του εκλέκτορα. Η εισηγητική επιτροπή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία σαράντα (40) ημερών από τον ορισμό της υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος ειδικά αιτιολογημένη έκθεση. Η έκθεση κοινοποιείται, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από τη συνεδρίαση του εκλεκτορικού σώματος, στους υποψηφίους.

Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την υποβολή της εισηγητικής έκθεσης, συνέρχεται υπό την προεδρία του Προέδρου του Τμήματος σε κοινή συνεδρίαση η Γενική Συνέλευση και το σώμα των εκλεκτόρων. Ο υποψήφιος εκλέγεται αν συγκεντρώσει υπέρ αυτού την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των εκλεκτόρων. Ο διορισμός και η μονιμοποίηση του μέλους ΔΕΠ γίνεται με πράξη του Πρύτανη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού προηγηθεί έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Όσοι διορίζονται σε θέσεις Δ.Ε.Π. οφείλουν μέσα σε τρεις (3) μήνες από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης του Πρύτανη να αναλάβουν τα καθήκοντά τους.

3. Μετάκληση καθηγητών

Είναι δυνατή η μετάκληση επιστημόνων σε κενές θέσεις Δ.Ε.Π., στη βαθμίδα του καθηγητή. Ο μετακαλούμενος πρέπει να πληροί όλα τα προσόντα που απαιτούνται για εκλογή σε θέση Καθηγητή και να κατέχει θέση Καθηγητή σε άλλο Α.Ε.Ι. της χώρας ή ισοδύναμη θέση σε ομοταγές Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

4. Επισκέπτες Καθηγητές, Ειδικοί Επιστήμονες, Εντεταλμένοι Επίκουροι Καθηγητές.

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Τμήματος, μετά από πρόταση μέλους της ή του αρμόδιου τομέα και για ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καλούνται για ένα χρόνο ως Επισκέπτες Καθηγητές Έλληνες ή ξένοι επιστήμονες που έχουν θέση ή ισοδύναμα προσόντα μέλους του Δ.Ε.Π. των δύο ανώτερων βαθμίδων ή και άλλων βαθμίδων, αν πρόκειται για Έλληνες το γένος.

Με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Τμήματος προσλαμβάνονται με ετήσια σύμβαση: Ειδικοί Επιστήμονες κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος για την κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και Εντεταλμένοι Επίκουροι Καθηγητές με προσόντα Επίκουρου Καθηγητή ή κάτοχοι τίτλου Υφηγητή.

Οι Ειδικοί Επιστήμονες και οι Εντεταλμένοι Επίκουροι Καθηγητές έχουν μερική εκπαιδευτική απασχόληση και αντίστοιχη αμοιβή και δεν συμμετέχουν στα συλλογικά πανεπιστημιακά όργανα. Με πράξη του Πρύτανη του κάθε Πανεπιστημίου, η οποία εκδίδεται μετά από απόφαση της οικείας Σχολής, είναι δυνατό να προσλαμβάνονται επιστήμονες αναγνωρισμένου επιστημονικού κύρους ή κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για τη διεξαγωγή διδακτικού, ερευνητικού, επιστημονικού και οργανωτικού έργου το οποίο καθορίζεται στη σύμβαση.

Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται μέχρι ένα (1) πανεπιστημιακό έτος, δύναται δε να παραταθεί ή να ανανεωθεί το πολύ μέχρι τρία (3) πανεπιστημιακά έτη. Η απασχόληση των ανωτέρω δύναται να είναι πλήρης ή μερική.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

Ν.1514/1985: Ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας

Ν.2916/2001:Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσηςκαι ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

Π.Δ. 134/1999: Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Τεχνολογικά Εκπαιδευττικά Ιδρύματα και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και δημόσιες υπηρεσίες του χώρου τριτοβάθμιας εκαπίδευσης αρμοδιότητας του ΥΠΕΠΘ

8.2.6. Βαθμός των Εκπαιδευτικών

Στις παρακάτω υποενότητες μπορείτε να βρείτε πληροφορίες σχετικά με το βαθμό των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.6.1. Προσχολικό και Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Προσχολικής Αγωγής ανήκει στον κλάδο των Νηπιαγωγών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι βαθμοί των Νηπιαγωγών είναι οι: Α΄, Β΄ και Γ΄.

Οι Νηπιαγωγοί διορίζονται με τον εισαγωγικό βαθμό Γ΄ και Μισθολογικό Κλιμάκιο (Μ.Κ.) 18, ως δόκιμοι, σε κενές οργανικές θέσεις και τοποθετούνται σε σχολεία με απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης, ύστερα από πρόταση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.).

Μετά παρέλευση διετούς δοκιμαστικής υπηρεσίας μονιμοποιούνται με απόφαση του Διευθυντή Εκπαίδευσης εφόσον κριθούν κατάλληλοι για μονιμοποίηση από το Π.Υ.Σ.Π.Ε..

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απαρτίζεται από τους κλάδους Π.Ε.70 Δασκάλων, Π.Ε.06-Αγγλικής Γλώσσας, Π.Ε.11-Φυσικής Αγωγής και Π.Ε.16-Μουσικής..Οι βαθμοί των Εκπαιδευτικών είναι οι : Α', Β' και Γ'. Οι Εκπαιδευτικοί διορίζονται με την ίδια διαδικασία, όπως οι Νηπιαγωγοί.

Με την αναβάθμιση της ποιότητας λειτουργίας των δομών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.) δημιουργήθηκαν κλάδοι εκπαιδευτικών με αυξημένα τυπικά προσόντα και συστάθηκαν νέοι κλάδοι Ειδικής Αγωγής Π.Ε.61 (Νηπιαγωγών Ε.Α.Ε.), Π.Ε.71 (Δασκάλων Ε.Α.Ε.) και Π.Ε.11.01 (Καθηγητών Φυσικής Αγωγής με ειδικότητα στην Ε.Α.Ε.)

8.2.6.2. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανήκει σε τρεις κατηγορίες:

- Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.),

- Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.)
- Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.).

Στην κατηγορία Τ.Ε. ανήκουν ο κλάδος Τ.Ε.01 πτυχιούχων ΠΑ.ΤΕ.Σ. της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.) και ο κλάδος Τ.Ε.01 για τον οποίο απαιτείται αναγνωρισμένο από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. πτυχίο Μέσης Τεχνικής Σχολής ή Τ.Ε.Λ. ή ΕΠΑ.Λ. ειδίκευσης ή Β΄κύκλου Τ.Ε.Ε. ή πτυχίου και βεβαίωσης ισοτιμίας του συγκεκριμένου πτυχίου με πτυχίο Μέσης Σχολής από τον Ο.Ε.Ε.Κ., εάν δεν είναι σαφής η βαθμίδα εκπαίδευσης.

Στην κατηγορία Δ.Ε. ανήκουν αυτοί που κατέχουν αναγνωρισμένο από το ΥΠΠΔΒΜΘ πτυχίο Α' κύκλου Τ.Ε.Ε. ή Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής ή Κατώτερης Τεχνικής Σχολής ή πτυχίο και βεβαίωση από τον Ο.Ε.Ε.Κ. από την οποία να προκύπτει ότι είναι ισότιμο με πτυχίο Κατώτερης Επαγγελματικής Σχολής, και έχουν τριετή επαγγελματική προϋπηρεσία στην ειδικότητά τους μετά την κτήση του πτυχίου.

8.2.6.3. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με το βαθμό των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση, αντίστοιχα.

8.2.6.3.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Οι Καθηγητές και οι Αναπληρωτές Καθηγητές διορίζονται ως μόνιμοι. Οι Επίκουροι καθηγητές και οι Καθηγητές Εφαρμογών διορίζονται με θητεία τριών ετών και έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν με αίτησή τους τη μονιμοποίησή τους στην ίδια βαθμίδα μετά από κρίση από το αρμόδιο εκλεκτορικό σώμα.

Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) εντάσσονται μετά από αίτησή τους σε μία από τις εξής δύο κατηγορίες, ως προς τη μορφή της απασχόλησής τους στο Ίδρυμα:

- Πλήρους απασχόλησης
- Μερικής απασχόλησης.

Κάθε μέλος Εκπαιδευτικού Προσωπικού είναι υποχρεωτικά πλήρους απασχόλησης για τα πρώτα 3 έτη από το διορισμό του σε Τ.Ε.Ι..

8.2.6.3.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Πανεπιστημίων εντάσσονται, με αίτησή τους, σε μία από τις δύο κατηγορίες απασχόλησης: i) της πλήρους απασχόλησης ή ii) της μερικής απασχόλησης.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. είναι υποχρεωτικώς πλήρους απασχόλησης για τα πρώτα τρία (3) έτη από το διορισμό του σε ελληνικό Πανεπιστήμιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις επιτρέπεται, μετά από έγκριση των αρμόδιων οργάνων του Πανεπιστημίου, η άσκηση και δευτερεύουσας απασχόλησης.

8.2.7. Αναπληρώσεις

Στις παρακάτω υποενότητες, θα βρείτε πληροφορίες αναφορικά με τις αναπληρώσεις σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

8.2.7.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Αν για οποιαδήποτε αιτία απουσιάζουν από τα σχολεία μόνιμοι εκπαιδευτικοί, καθώς και αν υπάρχουν άλλες έκτακτες ανάγκες λειτουργίας των σχολείων, οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, προσλαμβάνονται, με αίτησή τους, προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου είτε με ολόκληρο ωράριο εργασίας, είτε με μειωμένο ωράριο εργασίας

για την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως δώδεκα (12) ώρες την εβδομάδα και για τη Δευτεροβάθμια έως έντεκα (11), αντιστοίχως. Αυτό εξαρτάται από τις προβλεπόμενες από το πρόγραμμα ώρες διδασκαλίας που πρέπει να καλυφθούν.(8.2.5.2)

Η πρόσληψη αυτών γίνεται από πίνακες που καταρτίζονται από τις κεντρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ) για τους αναπληρωτές και κατά Περιφερειακή Διεύθυνση για τους ωρομισθίους, ως εξής:

Ενιαίος πίνακας αναπληρωτών/ωρομισθίων για όσους έχουν προϋπηρεσία ως αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ένα μόριο για κάθε μήνα προϋπηρεσίας) και μόρια από τους δύο τελευταίους διαγωνισμούς του Α.Σ.Ε.Π. (ένα μόριο για κάθε βαθμολογική μονάδα πάνω από τη βαθμολογική βάση κατά τον τελευταίο διαγωνισμό και μισό για κάθε βαθμολογική μονάδα πάνω από τη βαθμολογική βάση κατά τον προτελευταίο διαγωνισμό), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ.5 του Ν. 3255/2004. Αν εξαντληθεί ο ενιαίος πίνακας αναπληρωτών, προσλαμβάνονται προσωρινοί αναπληρωτές από συμπληρωματικό πίνακα υποψηφίων, ο οποίος συντάσσεται ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος. Στον συγκεκριμένο πίνακα κατατάσσονται οι αιτούντες με βάση την ημεροχρονολογία κτήσης του πτυχίου τους και σε περίπτωση σύμπτωσης της ημερομηνίας αυτής βάσει του βαθμού του πτυχίου τους.

Η πιο πρόσφατη νομοθεσία για τους διορισμούς μονίμων εκπαιδευτικών και τις προσλήψεις αναπληρωτών και ωρομισθίων στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι η εξής:

- Π.Δ. 429/1991 (ΦΕΚ Α΄ 156).
- Ν. 3149/2003 (ΦΕΚ Α΄ 141), άρθρο 13.
- Ρυθμιστική Απόφαση 35577/2003 (ΦΕΚ Β΄ 465), άρθρο 12.
- Ν. 3391/2005 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 240) για το Διεθνές Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις.Ν. 3454/06 (ΦΕΚ Α ‘ 75), άρθρο 2.
- Ν. 3467/06 (ΦΕΚ Α’ 128), άρθρο 23.
- Ν. 3475/06 (ΦΕΚ Α’ 146), άρθρα 20 ,21 ,27.
- Ν. 3577/2007 (ΦΕΚ Α΄ 130), για τη δημιουργία φορέα διαχείρισης ολοκληρωμένου προγράμματος δια βίου μάθησης, ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης και φορέων εποπτείας ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις.
- Ν. 3687/2008 (ΦΕΚ Α΄ 159), για τα θέματα προσωπικού ΥΠ.Ε.Π.Θ. και άλλες διατάξεις.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

Ν.3255/2004:Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

Ν.3454/2006: Ενίσχυση της οικογένειας και άλλες διατάξεις

Ν.3518/2006: Αναδιάρθρωση των κλάδων του ταμείου συντάξεων μηχανικών και εργοληπτών δημοσίων έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

Ν. 3577/2007 για τη δημιουργία φορέα διαχείρισης ολοκληρωμένου προγράμματος δια βίου μάθησης, ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης και φορέων εποπτείας ΥΠΕΠΘ και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006:Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 429/1991: Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Γυμνασίου

8.2.7.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στις επόμενες υποενότητες ακολουθούν πληροφορίες αναφορικά με τις αναπληρώσεις στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.7.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Για την κάλυψη διδακτικών ερευνητικών ή άλλων επιστημονικών αναγκών Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτωνκαι της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) μπορεί να προσλαμβάνεται, ύστερα από προκήρυξη, εκπαιδευτικό προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση μπορεί να διαρκεί μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος. Το εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό προσλαμβάνεται σε θέσεις επιστημονικού συνεργάτη, εργαστηριακού συνεργάτη καθώς και σε θέσεις εκπαιδευτικών ειδικών Μαθημάτων(Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής). Η απασχόληση του εκπαιδευτικού αυτού προσωπικού μπορεί να είναι πλήρης ή μερική. Για την πρόσληψη αποφασίζει το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. μετά από σχετική εισήγηση του Συμβουλίου του οικείου Τμήματος.

Με τις ίδιες διατάξεις, μπορεί να καλούνται συγκεκριμένα πρόσωπα που είναι κάτοχοι τίτλου Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. και κατέχουν διευθυντική θέση σε σημαντική παραγωγική μονάδα και να προσλαμβάνονται ως ειδικοί συνεργάτες Τ.Ε.Ι., με σύμβαση εργασίας ετήσιας διάρκειας που μπορεί να ανανεώνεται. Οι ειδικοί συνεργάτες πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένη εμπειρία και προωθημένη γνώση εφαρμογών σε εξαετή τουλάχιστον επαγγελματική σταδιοδρομία σε χώρους παραγωγής. Ο συνολικός χρόνος απασχόλησης των επιστημονικών συνεργατών δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δώδεκα (12) ώρες την εβδομάδα και των εργαστηριακών συνεργατών και εκπαιδευτικών ειδικών μαθημάτων τις δεκαπέντε (15) ώρες την εβδομάδα.

Επίσης με απόφαση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι., μετά από γνώμη της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, μπορεί να προσκαλούνται για ένα ακαδημαϊκό έτος, ως επισκέπτες, καθηγητές Τ.Ε.Ι., Έλληνες ή ξένοι επιστήμονες που έχουν προσόντα καθηγητή Τ.Ε.Ι. ή Αναπληρωτή καθηγητή Τ.Ε.Ι. ή κατέχουν αντίστοιχη θέση σε ανώτατο Ίδρυμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής, για κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, παροχή ειδικών τεχνικών υπηρεσιών και συμβολή σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα. Στις θέσεις αυτές μπορεί να προσλαμβάνονται εργαστηριακοί συνεργάτες που έχουν τα προσόντα μελών Εργαστηριακού Διδακτικού προσωπικού (ΕΡ.ΔΙ.Π.).

Η πρόσληψη των ανωτέρω κατηγοριών του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν. 1404/1983, όπως ισχύει και των διατάξεων του Π.Δ. 163/2002 «Διαδικασία και προϋποθέσεις πρόσληψης επιστημονικών συνεργατών, εργαστηριακών συνεργατών, εκπαιδευτικών ειδικών μαθημάτων (Ε.Ε.Μ.) και ειδικών συνεργατών στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.)».

Ν.1404/1983 Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

8.2.7.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.2.5.5,2. και αφορούν την μετάκληση Καθηγητών, την πρόσληψη Ειδικών Επιστημόνων, Εντεταλμένων Επίκουρων Καθηγητών, Επισκεπτών Καθηγητών. Ειδικά για το Διεθνές Πανεπιστήμιο ισχύουν και οι διατάξεις του Ν. 3391/2005 (Φ.Ε.Κ. Α' 240).

8.2.8. Υποστηρικτικά Μέτρα προς τους Εκπαιδευτικούς

Οι υποενότητες που ακολουθούν πραγματεύονται τα υποστηρικτικά μέτρα προς τους εκπαιδευτικούς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.8.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Κατά τη διάρκεια άσκησης του έργου τους οι εκπαιδευτικοί μπορεί να χρειάζονται βοήθεια είτε σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής είτε σε επίπεδο επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης. Σε ό,τι αφορά στην

πρώτη περίπτωση, αυτό σταδιακά επιτυγχάνεται πέρα από τις κλασικές μεθόδους υποστήριξης και από τη χρήση των νέων τεχνολογιών όπως: Η/Υ, Διαδίκτυο, ειδικά προγράμματα εφαρμογών σε ορισμένα μαθήματα-αντικείμενα διδασκαλίας κτλ.

Οι Προϊστάμενοι Τμημάτων Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης των περιφερειακών διευθύνσεων εκπαίδευσης είναι Σχολικοί Σύμβουλοι οι οποίοι επιλέγονται με τις διατάξεις του Ν. 3467/2006 με αρμοδιότητα να εποπτεύουν, συντονίζουν, παρακολουθούν και αξιολογούν το έργο των οικείων Σχολικών Συμβούλων.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών της αντίστοιχης περιφερειακής διεύθυνσης εκπαίδευσης,, ενθαρρύνουν κάθε προσπάθεια για επιστημονική έρευνα στο χώρο της εκπαίδευσης και συμμετέχουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών των σχολείων της περιοχής τους. Έργο τους είναι η συνεργασία με εκπαιδευτικούς της ειδικότητάς τους, με διευθυντές, μαθητές, με σκοπό την ομαλή και απρόσκοπτη πορεία της παιδαγωγικής και διδακτικής εργασίας. Βοηθούν τους εκπαιδευτικούς, επισκέπτονται τα σχολεία της περιφέρειάς τους, παρέχουν οδηγίες, διοργανώνουν ημερίδες ή σεμινάρια. Παράλληλα, και οι Διευθυντές έχουν υποχρέωση να βοηθούν τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας στην οποία προϊστανται. Επιπλέον η υποστήριξη των εκπαιδευτικών παρέχεται μέσω των διαφόρων μορφών επιμόρφωσης (βλ. και 8.3.).

8.2.8.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στις παρακάτω υποενότητες παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με τα υποστηρικτικά μέτρα προς τους καθηγητές στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

8.2.8.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

1. Το Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.), τα μέλη του οποίου διορίζονται με θητεία τριών ετών και το οποίο προσφέρει ειδικό εκπαιδευτικό έργο, που συνίσταται στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και φυσικής αγωγής στους σπουδαστές των Τ.Ε.Ι..

Για την εκλογή σε θέση μέλους Ε.ΔΙ.Π. απαιτούνται:

- α) Πτυχίο ή δίπλωμα Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) αντίστοιχης ειδικότητας ή αναγνωρισμένος ισότιμος τίτλος της αλλοδαπής.
- β) Πενταετής αξιόλογη διδακτική πείρα μετά τη λήψη του πτυχίου.

Οι αναγνωρισμένοι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών, η επιστημονική δραστηριότητα, καθώς και το συγγραφικό έργο συνεκτιμώνται.

Οι ώρες εβδομαδιαίας διδακτικής απασχόλησης των μελών Ε.ΔΙ.Π. είναι δέκα έξι (16).

Για την προκήρυξη των θέσεων, τη διαδικασία εκλογής, το διορισμό και τη μονιμοποίηση των μελών Ε.ΔΙ.Π. εφαρμόζονται αναλόγως τα ισχύοντα για τα μέλη του Ε.Π..

Οι οργανικές θέσεις των μελών του Ε.ΔΙ.Π. ανήκουν στο Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής (Κ.Ξ.Γ.Φ.Α.), το οποίο αποτελεί εκπαιδευτική μονάδα επιπέδου τμήματος Τ.Ε.Ι.. Το Συμβούλιο του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α. ύστερα από συνεργασία με τα τμήματα και το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. αποφασίζει για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των τμημάτων από τα μέλη του Ε.ΔΙ.Π..

2. Το Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΡ.ΔΙ.Π.) τα μέλη του οποίου επιτελούν εργαστηριακό εφαρμοσμένο διδακτικό έργο που συνίσταται στη διεξαγωγή εργαστηριακών και πρακτικών ασκήσεων στους γνωστικούς τομείς εφαρμογής της μουσικής τέχνης και τεχνολογίας και των εφαρμοσμένων τεχνών.

Για την κατάληψη θέσης ΕΡ.ΔΙ.Π. απαιτείται τουλάχιστον οκταετής, στο αντικείμενο της θέσης, καλλιτεχνική και επαγγελματική δραστηριότητα, η οποία έχει διακριθεί, αναγνωρισθεί ή και βραβευθεί και τουλάχιστον διετής διδακτική εμπειρία.

8.2.8.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Το Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Ε.ΔΙ.Π.). Τα μέλη του Ε.Ε.ΔΙ.Π. επιτελούν ειδικό ή και εργαστηριακό/εφαρμοσμένο διδακτικό έργο στα Πανεπιστήμια και διακρίνονται σε δύο κλάδους ως εξής:

- Τον κλάδο του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (κλάδος Ι), τα μέλη του οποίου επιτελούν ειδικό διδακτικό έργο, που συνίσταται κατά κύριο λόγο στη θεωρητική ή εφαρμοσμένη διδασκαλία των αντικειμένων των ξένων γλωσσών, της ελληνικής γλώσσας (διδασκόμενης ως ξένης), του σχεδίου, των καλών τεχνών, των εφαρμοσμένων τεχνών, της μουσικής, του θεάτρου, του χορού, της ρυθμικής αγωγής και της φυσικής αγωγής.

- Τον κλάδο του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (κλάδος ΙΙ), τα μέλη του οποίου επιτελούν εργαστηριακό/εφαρμοσμένο διδακτικό έργο που συνίσταται κατά κύριο λόγο στη διεξαγωγή εργαστηριακών και κλινικών ασκήσεων, καθώς επίσης και στη διεξαγωγή πρακτικών ασκήσεων στα πεδία εφαρμογής των οικείων επιστημών.

Οι θέσεις του Ε.Ε.ΔΙ.Π. ανήκουν σε οποιαδήποτε ακαδημαϊκή μονάδα, ανάλογα με τις ανάγκες της μονάδας και την ειδικότητα των μελών του Ε.Ε.ΔΙ.Π..

Όλα τα θέματα του Ε.Ε.ΔΙ.Π. ρυθμίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ή τη Γενική Συνέλευση της Σχολής ή της Συγκλήτου ανάλογα με την ακαδημαϊκή μονάδα. Η προκήρυξη των θέσεων Ε.Ε.ΔΙ.Π. γίνεται με απόφαση της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία ανήκει η θέση. Στην προκήρυξη αναφέρονται και τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την κατάληψη της κάθε θέσης.

Τα μέλη του Ε.Ε.ΔΙ.Π. διορίζονται με πενταετή θητεία. Μετά τη λήξη της θητείας τους κρίνονται για μονιμοποίηση. Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης τερματίζεται η υπηρεσία τους.

8.2.9. Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών

Στις υποενότητες που ακολουθούν, παρατίθενται στοιχεία για την αξιόλογηση των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.9.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών της Προσχολικής Αγωγής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διέπεται από το Νόμο 2986/2002. Οι προβλέψεις του περιγράφονται αναλυτικά στην υποενότητα 9.4.3.

N.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

8.2.9.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στοιχεία για την αξιολόγηση των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση, αντίστοιχα, μπορείτε να βρείτε στις υποενότητες που ακολουθούν.

8.2.9.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Δεν υπάρχει ακόμη οργανωμένο σύστημα αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), προβλέπεται όμως να υπάρξει σχετική ρύθμιση στο πλαίσιο

του καταρτιζόμενου γενικότερου συστήματος αξιολόγησης του συνολικού προσφερόμενου έργου από τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης (Εθνικό Σύστημα Αξιολόγησης Ανώτατης Παιδείας – Ε.Σ.Α.Π.).

Με το ισχύον νομικό καθεστώς γίνεται αξιολόγηση των μελών Ε.Π. στις εξής περιπτώσεις: α) Εάν το μέλος Ε.Π. ζητήσει να εξελιχθεί σε ανώτερη βαθμίδα και β) κατά τη διαδικασία μονιμοποίησης των μελών Ε.Π., δεδομένου ότι τα μέλη Ε.Π. των βαθμίδων Καθηγητή Εφαρμογών και Επίκουρου Καθηγητή διορίζονται με τριετή δοκιμαστική θητεία, στο τέλος της οποίας γίνεται αξιολόγηση για μονιμοποίησή τους.

8.2.9.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Ισχύει η πρώτη παράγραφος της υποενότητας 8.2.9.2.1.

8.2.10. Διαρκής Επιμόρφωση

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διακρίνεται σε εισαγωγική για τους νεοδιοριζόμενους και περιοδική για τους υπηρετούντες και λαμβάνει χώρα στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.). Οι προϋποθέσεις-συνθήκες παροχής επιμόρφωσης στους εκπαιδευτικούς αναφέρονται στους νόμους: 1566/85, 1824/88, 2009/92, 2327/95, 2986/02 και σε Προεδρικά Διατάγματα που απορρέουν από αυτούς.

Με το Ν.2986/2002 ιδρύθηκε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, με την επωνυμία «Οργανισμός Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών» (Ο.ΕΠ.ΕΚ.), που εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έργο του Ο.ΕΠ.ΕΚ. είναι:

- Ο σχεδιασμός της επιμορφωτικής πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ο συντονισμός των μορφών και των τύπων επιμόρφωσης και η εφαρμογή επιμορφωτικών δράσεων.
- Η κατάρτιση επιμορφωτικών προγραμμάτων και η ανάθεση επιμορφωτικού έργου στους αρμόδιους φορείς.
- Η κατανομή και διαχείριση των πόρων που διατίθενται για την επιμόρφωση.
- Η πιστοποίηση μορφών και τίτλων επιμόρφωσης.

Ο Οργανισμός δε διαμορφώνει τα προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης. Σε ό,τι αφορά τη συνεχιζόμενη κατάρτιση παρέχεται με τη μορφή επιμορφωτικών προγραμμάτων, τα οποία, ύστερα από την έγκρισή τους από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, υλοποιούνται από επιμορφωτικούς φορείς. Για την πραγματοποίηση των σκοπών του ο Ο.ΕΠ.ΕΚ. μπορεί να συνεργάζεται με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.), με δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, με ελληνικά ή ξένα Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. και με ερευνητικά κέντρα.

1. Φορείς επιμόρφωσης μπορεί να είναι σύμφωνα με Νόμο:

- Σχολικές μονάδες,
- Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.),
- Πανεπιστήμια
- Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.)
- Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.)
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.)
- Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (Ε.Ι.Ν.)

- Σχολή Δημόσιας Διοίκησης
- Ο.ΕΠ.ΕΚ.

2. Μορφές υποχρεωτικής επιμόρφωσης είναι:

Περιοδική επιμόρφωση για τους μόνιμους εκπαιδευτικούς

Ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα, βραχείας διάρκειας, για όλους τους υπηρετούντες εκπαιδευτικούς και γι' αυτούς που υπηρετούν σε μονάδες Ειδικής Αγωγής.

Οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης πτυχιούχοι Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών παράλληλα προς την ανωτέρω επιμόρφωση, μετεκπαιδεύονται στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης (Μ.Δ.Δ.Ε.), το οποίο παρέχει σπουδές διετούς διάρκειας.

Για την επιλογή των εκπαιδευτικών στην περιοδική επιμόρφωση συντάσσονται πίνακες από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις. Για τη σειρά εγγραφής στους πίνακες λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση, οι λειτουργικές ανάγκες των σχολείων, η αρχαιότητα των εκπαιδευτικών και τυχόν άλλες ανάγκες.

Τα προγράμματα διδασκαλίας και ασκήσεων και ο συνολικός αριθμός των ωρών διδασκαλίας ορίζονται με Προεδρικά Διατάγματα ή Υπουργικές Αποφάσεις. Το επιμορφωτικό έργο στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.) διεξάγεται με σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές όπως: διαλέξεις, σεμινάρια, σπουδαστήρια, εργαστήρια, εισηγήσεις και μελέτες, έρευνες, πρακτικές ασκήσεις και με κάθε άλλο τρόπο που εξασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή των επιμορφούμενων σε όλες τις φάσεις και δραστηριότητες της επιμορφωτικής διαδικασίας.

Κατά την άσκηση του επιμορφωτικού έργου γίνεται ευρεία χρήση και αξιοποίηση των εποπτικών μέσων και οργάνων διδασκαλίας και της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας.

Σε όσους ολοκληρώνουν τα προγράμματα επιμόρφωσης χορηγείται αντίστοιχο πιστοποιητικό επιμόρφωσης. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος επιμόρφωσης, οι εκπαιδευτικοί επανέρχονται στα σχολεία στα οποία ανήκουν οργανικά

Στην Ανώτατη Εκπαίδευση, τέλος, έχει θεσμοθετηθεί ένα είδος διαρκούς επιμόρφωσης μέσω των εκπαιδευτικών αδειών σε ερευνητικά κέντρα και Πανεπιστήμια.

Αναφορικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ο Οργανισμός Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών (Ο.ΕΠ.ΕΚ.) υλοποιεί ταχύρρυθμα υποχρεωτικά και προαιρετικά επιμορφωτικά προγράμματα μέσης και ετήσιας διάρκειας με στόχο την ενημέρωση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών ή εκείνων που ήδη υπηρετούν, σχετικά με τις εξελίξεις της επιστήμης και τις νέες μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης, καθώς και την ανάπτυξη της ικανότητάς τους ώστε να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της εκπαίδευσης και να ασκούν αποτελεσματικότερα το έργο τους.

Πιο συγκεκριμένα,στο πλαίσιο του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, υλοποίηθηκαν τα ακόλουθα έργα:

- «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση Εκπαιδευτικών με θέμα τον Συσχετισμό Οικογενειακού-Κοινωνικού-Πολιτισμικού Περιβάλλοντος στη σχολική επίδοση του παιδιού»: Σκοπός του έργου ήταν η επιμόρφωση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση 5.000 εκπαιδευτικών σχετικά με τις σημαντικές αλλαγές που έχουν επέλθει τις τελευταίες δεκαετίες στον οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο και οι οποίες επίδρούν στη μαθησιακή ικανότητα των μαθητών /-τριών.

- «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής-δημιουργικής σκέψης»: Σκοπός του έργου ήταν η επιμόρφωση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

6.000 εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις.

Παράλληλα, έχουν πραγματοποιηθεί και συνεχίζουν να πραγματοποιούνται επιμορφώσεις εκπαιδευτικών στις Νέες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνικών (Τ.Π.Ε.) σε δύο επίπεδα.

Στην παρούσα χρονική περίοδο,πραγματοποιείται η υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων Β' επιπέδου,στο πλαίσιο της 1ης επιμορφωτικής περιόδου της πράξης «επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη» του Ε.Π «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»(ΕΣΠΑ) 2007-2013.Στο ίδιο πλαίσιο στο Ε.Π «Ψηφιακή Σύγκλιση» του ΕΣΠΑ έμφαση δίνεται στην ψηφιακή τάξη.

Επιπροσθέτως, βάσει των διμερών Μορφωτικών Προγραμμάτων Έλληνες και ξένοι εκπαιδευτικοί, αρχειονόμοι και βιβλιοθηκονόμοι πραγματοποιούν αμοιβαίες επισκέψεις προκειμένου να ενημερωθούν για θέματα της αρμοδιότητάς τους. Οι επισκέψεις διαρκούν από 4 έως 14 ημέρες ανάλογα με τη χώρα, την ειδικότητα και το πρόγραμμα επίσκεψης.

Έχει καταρτισθεί δε το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, ενώ παράλληλα έχουν υποβληθεί προτάσεις για την επιμόρφωση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με την πραγματοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε 5 κατηγορίες εκπαιδευτικών.

Τέλος, σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (Κ.Ε.Ε.), υλοποιείται το πρόγραμμα «Αξιοποίηση του διαδικτύου για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση».Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι θα ήθελαν να εμπλακούν στην υλοποίηση προγραμμάτων και δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και στη διδασκαλία περιβαλλοντικών ζητημάτων

Εθνικό Ιδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ)

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Ν.2013/1992: Αποδοχή τροποποιήσεων του κεφαλαίου 1 του Παραρτήματος της Διεθνούς Σύμβασης "Περί ασφάλειας της ανθρώπινης ζωής εν θαλλάση,1974" και άλλες σχετικές διατάξεις

Ν.2327/1995: Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

8.2.11. Μισθοί Εκπαιδευτικών

Ακολουθούν πληροφορίες αναφορικά με τους μισθούς των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.11.1. Προσχολικό και Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (προσχολική αγωγή και δημοτική εκπαίδευση) μισθοδοτείται σύμφωνα με το Ν. 3205/2003. Με βάση τις διατάξεις του αναφερόμενου Νόμου, το μόνιμο προσωπικό των κλάδων Π.Ε.60 (Νηπιαγωγοί) και Π.Ε.70 (Δάσκαλοι):

- Εξελίσσεται, σε ό,τι αφορά τα Μισθολογικά Κλιμάκια (Μ.Κ.), από το εισαγωγικό 18ο Μ.Κ. στο καταληκτικό 1ο Μ.Κ. και λαμβάνει το βασικό μηνιαίο μισθό του Μ.Κ. που κάθε φορά κατέχει. Το 17ο Μ.Κ. χορηγείται με τη συμπλήρωση υπηρεσίας ενός έτους, ενώ τα υπόλοιπα Μ.Κ. χορηγούνται με τη συμπλήρωση υπηρεσίας δύο ετών, για κάθε Μ.Κ..

- Οι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή ειδικού μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας λαμβάνουν το επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών, που είναι 75 ευρώ το μήνα για τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος, και 45 ευρώ το μήνα για τους κατόχους ειδικού μεταπτυχιακού τίτλου.

- Λαμβάνει το οικογενειακό επίδομα.

- Λαμβάνει το κίνητρο απόδοσης.

- ΄Οσοι υπηρετούν σε προβληματικές και παραμεθόριες περιοχές λαμβάνουν το επίδομα προβληματικών και παραμεθορίων περιοχών.

- Λαμβάνει το επίδομα εξωδιδακτικής απασχόλησης.

- Λαμβάνει το επίδομα εορτών Χριστουγέννων, που ισούται με το βασικό μισθό του Μ.Κ. που κατέχει.

- Λαμβάνει το επίδομα εορτών Πάσχα, που είναι ίσο με το μισό του βασικού μισθού του Μ.Κ. που κατέχει.

- Λαμβάνει το επίδομα αδείας που είναι ίσο με το μισό του βασικού μισθού του Μ.Κ. που κατέχει.

- Για τα στελέχη της εκπαίδευσης προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος ειδικής απασχόλησης.

Οι προσωρινοί αναπληρωτές έχουν ενταχθεί στο Νόμο 3205/03 και λαμβάνουν τις αποδοχές του αντίστοιχου Μ.Κ. του εισαγωγικού βαθμού του κλάδου που ανήκουν. Ακόμα λαμβάνουν τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και το επίδομα αδείας με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν για τους μονίμους συναδέλφους τους.

Οι αποδοχές των προσωρινών ωρομισθίων που προσλαμβάνονται με μειωμένο ωράριο διδασκαλίας υπολογίζονται με κλάσμα που έχει αριθμητή τον αριθμό των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας, για τις οποίες έχουν προσληφθεί και παρονομαστή το υποχρεωτικό εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας του πρωτοδιόριστου εκπαιδευτικού.

Ν.3205/2003: Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

8.2.11.2. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μισθοδοτείται και αυτό σύμφωνα με το Ν. 3205/03. Με βάση τις διατάξεις του αναφερόμενου νόμου, οι υπηρετούντες στους κλάδους Π.Ε.01 έως Π.Ε.20:

- Εξελίσσονται από το εισαγωγικό Μ.Κ. 18 μέχρι το καταληκτικό Μ.Κ. 1, εφόσον έχουν 4 έτη σπουδών. Εξελίσσονται από το εισαγωγικό Μ.Κ. 16 μέχρι το καταληκτικό Μ.Κ. 1, εφόσον έχουν 5 έτη σπουδών.

- Εξελίσσονται από το εισαγωγικό Μ.Κ. 15 μέχρι το καταληκτικό Μ.Κ. 1, εφόσον έχουν 6 έτη σπουδών.

- Οι υπηρετούντες στον κλάδο Τ.Ε.1 εξελίσσονται από το εισαγωγικό Μ.Κ. 18 μέχρι το καταληκτικό Μ.Κ. 1. Οι υπηρετούντες στον κλάδο Δ.Ε.1 εξελίσσονται από το εισαγωγικό Μ.Κ. 18 μέχρι το καταληκτικό Μ.Κ. 1.

Κάθε εκπαιδευτικός λαμβάνει το βασικό μισθό του Μ.Κ. που κάθε φορά κατέχει. Το αμέσως επόμενο Μ.Κ. μετά το εισαγωγικό χορηγείται με τη συμπλήρωση υπηρεσίας ενός έτους ενώ τα υπόλοιπα Μ.Κ. χορηγούνται μετά τη συμπλήρωση υπηρεσίας δύο ετών. Ο μηνιαίος βασικός μισθός του εκπαιδευτικού προσωπικού καθορίζεται με βάση το βασικό μισθό του αντίστοιχου Μ.Κ. της Υ.Ε. κατηγορίας πολλαπλασιαζόμενο με συγκεκριμένους συντελεστές.

Ν.3205/2003: Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

8.2.11.3. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με τους μισθούς των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση, αντίστοιχα.

8.2.11.3.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Ο μηνιαίος βασικός μισθός των μελών Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) καθορίζεται με βάση το βασικό μισθό του καθηγητή εφαρμογών σχετιζόμενος με ορισμένους συντελεστές (Ν. 3205/2003).

Παρέχονται επίσης σε μηνιαία βάση:

- Χρονοεπίδομα
- Επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών
- Επίδομα διδακτικής προετοιμασίας
- Αποζημίωση βιβλιοθήκης
- Ειδικό ερευνητικό επίδομα.

Ν.3205/2003: Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

8.2.11.3.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Νόμο 3205/2003 (αρθ. 36) ο μηνιαίος βασικός μισθός όλων των βαθμίδων των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) καθορίζεται με βάση το βασικό μισθό του Λέκτορα, πολλαπλασιαζόμενος με ορισμένους συντελεστές.

Επίσης στις μηνιαίες αποδοχές των μελών Δ.Ε.Π. περιλαμβάνονται:

- Επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών
- Επίδομα διδακτικής προετοιμασίας
- Αποζημίωση βιβλιοθήκης
- Ειδικό ερευνητικό επίδομα.

Ν.3205/2003: Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

8.2.12. ΄Ωρες Διδασκαλίας - Άδειες

Στις παρακάτω υποενότητες παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με τις ώρες διδασκαλίας και τις άδειες των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.12.1. Προσχολικό Επίπεδο Εκπαίδευσης

Οι νηπιαγωγοί προσέρχονται στα Νηπιαγωγεία μισή ώρα πριν από την ώρα προσέλευσης των νηπίων, δηλαδή στις 8:30 και αποχωρούν ένα τέταρτο μετά τη λήξη απασχόλησης των νηπίων, δηλαδή στις 12:45. Στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία το ωράριο λειτουργίας διαρκεί από τις 8:00 μέχρι τις 16:00 και διεκπεραιώνεται από δύο βάρδιες νηπιαγωγών.

Στο εκπαιδευτικό προσωπικό στο επίπεδο της προσχολικής εκπαίδευσης – όπως και στο επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης— δεν χορηγείται κανονική άδεια. Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, για λόγους εξαιρετικής ανάγκης, μπορεί να χορηγηθεί άδεια μέχρι δέκα εργασίμων ημερών, κάθε έτος.

Χορηγούνται επίσης άδειες:

Με αποδοχές:

- Κυήσεως
- Λοχείας
- Ανατροφής παιδιού (ή μειωμένο ωράριο εργασίας για κάποιο χρονικό διάστημα)
- Αναρρωτικές άδειες
- Αδειες απουσίας για παρακολούθηση της σχολικής επίδοσης των τέκνων, κάτω των 16 ετών, μέχρι 6 μέρες το χρόνο. Ειδικές άδειες, μέχρι 20 μέρες το χρόνο, για συμμετοχή σε εξετάσεις (προγράμματα εξομοίωσης πτυχίου, φοιτητικές).
- Εκπαιδευτικές άδειες για μεταπτυχιακές σπουδές, έως τέσσερα έτη.
- Συνδικαλιστικές άδειες καθώς και άδειες σε όσους είναι εκλεγμένα όργανα σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α.).
- Προβλέπονται επίσης άδειες για ειδικές περιπτώσεις (προσαύξηση κανονικής άδειας για υπηρετούντες σε παραμεθόριες περιοχές, άδεια για αιμοδοσία, για παράσταση σε δικαστήριο, για τέλεση γάμου του υπαλλήλου, για θάνατο οικείου προσώπου).

΄Ανευ αποδοχών :

- Μέχρι τρία σχολικά έτη, όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι (εγκυμοσύνη, τοκετός, μητρότητα, ολοκλήρωση μεταπτυχιακών σπουδών, θεραπεία δυσίατων ασθενειών, προσωρινή εγκατάσταση στο εξωτερικό)
- Μέχρι δύο έτη στους γονείς για τέκνα κάτω των έξι ετών.

8.2.12.2. Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν σε 1θέσια, 2θέσια και 3θέσια δημοτικά σχολεία έχουν υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας 25 ώρες εβδομαδιαίως.

Εκπαιδευτικοί που υπηρετούν σε 4θέσια και άνω δημοτικά σχολεία έχουν υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας 24 ώρες εβδομαδιαίως, αν έχουν μέχρι 10 έτη υπηρεσίας, και 23 ώρες, αν έχουν από 10 μέχρι 15 έτη υπηρεσίας, 22 ώρες αν έχουν από 15 μέχρι 20 έτη υπηρεσίας και 21 ώρες αν έχουν πάνω από 20 έτη υπηρεσίας.

Οι Διευθυντές δημοτικών σχολείων διδάσκουν: στα τετραθέσια και πενταθέσια 20 ώρες, στα εξαθέσια εώς και οκταθέσια σχόλεια 12 ώρες, στα εννεαθέσια και δεκαθέσια σχολεία 10 ώρες και στα ενδεκαθέσια και δωδεκαθέσια σχολεία 8 ώρες. Όλοι οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν υποχρεωτικά στο σχολείο τους τις εργάσιμες ημέρες, πέρα από τις ώρες διδασκαλίας, για την προσφορά και άλλων υπηρεσιών που συνδέονται με το γενικότερο εκπαιδευτικό έργο, καθώς και για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου που τους έχει ανατεθεί από τα όργανα διοίκησης του σχολείου όχι όμως πέρα από έξι ώρες την ημέρα ή τριάντα ώρες την εβδομάδα. Από τις πρόσθετες αυτές υπηρεσίες απαλλάσσονται οι μητέρες παιδιών μέχρι δύο ετών.

Αναφορικά με τις άδειες του εκπαιδευτικού προσωπικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.2.12.1. για το εκπαιδευτικό προσωπικό προσχολικής εκπαίδευσης.

8.2.12.3. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Οι ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας και διεξαγωγής πρακτικών ασκήσεων από το εκπαιδευτικό προσωπικό της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν ως ακολούθως:

Διευθυντές Γυμνασίων και Ενιαίων Λυκείων:

- 8 ώρες, όταν οι αντίστοιχες σχολικές μονάδες λειτουργούν με 3 έως 5 τμήματα τάξεων,
- 7 ώρες, όταν λειτουργούν με 6 έως 9 τμήματα τάξεων,
- 5 ώρες, όταν λειτουργούν με 10 έως 12 τμήματα τάξεων,
- 3 ώρες, όταν λειτουργούν με περισσότερα από 12 τμήματα.

Διευθυντές των Επαγγελματικών Λυκείων και Επαγγελματικών Σχολών, 8 ώρες

Υποδιευθυντές Γυμνασίων, Ενιαίων Λυκείων: 14 ώρες

Υπεύθυνοι Εργαστηρίων: 18 ώρες

Εκπαιδευτικό Προσωπικό κλάδου Π.Ε.01 μέχρι Π.Ε.20:

- 21 ώρες, μέχρι 6 έτη υπηρεσίας,
- 19 ώρες, από 6 έως 12 έτη υπηρεσίας,
- 18 ώρες, από 12 εώς 20 έτη υπηρεσίας και
- 16 ώρες, με περισσότερα από 20 έτη υπηρεσίας.

Εκπαιδευτικοί εργαστηρίων κλάδων Τ.Ε.01:

- 22 ώρες, μέχρι 7 έτη υπηρεσίας,
- 19 ώρες, από 7 έτη έως 13 έτη υπηρεσίας και

- 18 ώρες, με περισσότερα από 13 έτη υπηρεσίας.

Αρχιτεχνίτες κλάδων Δ.Ε.01: 26 ώρες.

Τεχνίτες κλάδου Δ.Ε.01: 28 ώρες.

Ειδικότερα θέματα για το ωράριο ρυθμίζονται με νόμο.

Αναφορικά με τις άδειες του εκπαιδευτικού προσωπικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ισχύουν όσα αναφέρονται στην υποενότητα 8.2.12.1. για το εκπαιδευτικό προσωπικό προσχολικής εκπαίδευσης.

8.2.12.4. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στις υποενότητες που ακολουθούν θα βρείτε στοιχεία για τις ώρες διδασκαλίας των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.12.4.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ορίζονται σε 10, 12, 14 και 16 ώρες για τη βαθμίδα Καθηγητή, Αναπληρωτή Καθηγητή, Επίκουρου Καθηγητή και Καθηγητή Εφαρμογών αντίστοιχα.

Πέραν του διδακτικού ωραρίου, που υποχρεούνται να τηρούν και οι δύο κατηγορίες απασχόλησης (πλήρους/μερικής), τα μέλη πλήρους απασχόλησης είναι επιφορτισμένα και με άλλες διοικητικές, εκπαιδευτικές, ερευνητικές κλπ. δραστηριότητες. Οι ώρες διδασκαλίας και παρουσίας στους χώρους των Τ.Ε.Ι. των μελών Ε.Π. πλήρους απασχόλησης δεν μπορούν να πραγματοποιούνται σε λιγότερο από τρεις (3) ημέρες εβδομαδιαίως.

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους υπηρεσίας τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) και Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), που δεν έχουν υπερβεί το πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος της ηλικίας τους, δικαιούνται να λάβουν εκπαιδευτική άδεια ως ακολούθως:

- Για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής ή την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας ή σε αντίστοιχο αναγνωρισμένο ίδρυμα του εξωτερικού, εφ'όσον δεν κατέχουν αντίστοιχο τίτλο με αυτόν για τον οποίο ζητείται η χορήγηση της εκπαιδευτικής άδειας. Η διάρκεια της άδειας για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής είναι μέχρι τρία (3) έτη, ενώ για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου μέχρι δύο (2) έτη. Η συνολική διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας για τους ενδιαφερόμενους που επιθυμούν να αποκτήσουν Μεταπτυχιακό Τίτλο και Διδακτορικό Δίπλωμα δε μπορεί να υπερβεί τα τέσσερα (4) έτη.

- Για την απασχόλησή τους σε χώρους εργασίας, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, στους οποίους γίνεται εφαρμογή επιστημονικών ή καλλιτεχνικών μεθόδων και γνώσεων και για τη συμμετοχή τους σε ερευνητικό έργο σε εκπαιδευτικό ή επιστημονικό ίδρυμα ή φορέα της χώρας ή του εξωτερικού διάρκειας μέχρι τριών (3) ετών τμηματικά ή εφάπαξ.

8.2.12.4.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Η απασχόληση των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Πανεπιστημίων συνίσταται στην παροχή διδακτικού έργου, στη συμμετοχή τους στα συλλογικά πανεπιστημιακά όργανα, σε ερευνητικές δραστηριότητες κτλ.. Η προσέλευση και παραμονή των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης.στο αντίστοιχο Πανεπιστήμιο τουλάχιστον για 20 ώρες την εβδομάδα είναι υποχρεωτική.

Κάθε μέλος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) ενός Πανεπιστημίου δικαιούται εκπαιδευτική άδεια με πλήρεις αποδοχές, μέχρι 12 μήνες, μετά τη συμπλήρωση έξι χρόνων υπηρεσίας στο ίδιο Πανεπιστήμιο ή μέχρι έξι μήνες μετά τη συμπλήρωση τριών χρόνων υπηρεσίας.

Σκοπός της εκπαιδευτικής άδειας είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεων του μέλους Δ.Ε.Π. που παίρνει την άδεια, μέσω της συμμετοχής του σε ερευνητικό ή εκπαιδευτικό έργο άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή επιστημονικού φορέα της χώρας ή του εξωτερικού. Για το διάστημα παραμονής και εργασίας του σε Α.Ε.Ι. ή επιστημονικό φορέα του εξωτερικού και το πολύ για οκτώ μήνες καταβάλλονται διπλές αποδοχές και εφόσον δε μισθοδοτείται από το Α.Ε.Ι. ή το ίδρυμα του εξωτερικού.

8.2.13. Προαγωγή, Εξέλιξη

Στις υποενότητες που ακολουθούν θα βρείτε πληροφορίες για την προαγωγή και την εξέλιξη των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.13.1. Προσχολικό και Πρωτοβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το γενικότερο πλαίσιο μονιμοποίησης και υπηρεσιακής εξέλιξης από το Προσχολικό έως και το Δευτεροβάθμιο επίπεδο εκπαίδευσης καθορίζεται με το Ν. 3528/2007 και το Ν. 1566/85. Το εκπαιδευτικό προσωπικό της Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης προάγεται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης κάθε Νομού βάσει πινάκων προακτέων που καταρτίζονται από τα οικεία Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.), μέσα στο μήνα Απρίλιο κάθε έτους. Οι πίνακες που καταρτίζονται είναι ξεχωριστοί για τον κλάδο των νηπιαγωγών, τον κλάδο των δασκάλων καθώς και τους κλάδους των Αγγλικών, της Φυσικής Αγωγής και της Μουσικής που ανήκουν στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Συντάσσονται δε με αλφαβητική σειρά και περιλαμβάνουν όσους συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνο για προαγωγή ως την 30ή Απριλίου του επόμενου έτους και κρίνονται προακτέοι με βάση τα υπηρεσιακά τους στοιχεία. Για την προαγωγή από το βαθμό Γ΄ στο Β΄ απαιτούνται δύο (2) έτη και από τον Β΄ στον Α΄, έξι (6) έτη.

Για τους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης ή διδακτορικού διπλώματος Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, συναφούς με το αντικείμενο που ασχολούνται, μειώνεται ο χρόνος προαγωγής κατά ένα έτος για την υπαγωγή στο Β΄ βαθμό. Για την προαγωγή στον Α΄ βαθμό μειώνεται κατά ένα (1) έτος για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου και κατά δύο (2) έτη για τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος.

Πέραν της βαθμολογικής εξέλιξης οι εκπαιδευτικοί εξελίσσονται και μισθολογικά μετά τα δύο (2) έτη παραμονής στο ίδιο Μισθολογικό Κλιμάκιο (Μ.Κ.).

8.2.13.2. Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Οι εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προάγονται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης βάσει πινάκων προακτέων που καταρτίζονται από το οικείο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) μέσα στο μήνα Απρίλιο κάθε έτους.

Οι πίνακες αυτοί συντάσσονται κατά κλάδο με αλφαβητική σειρά και περιλαμβάνουν όσους συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνο για προαγωγή εώς τις 30 Απριλίου του επόμενου έτους και κρίνονται προακτέοι με βάση τα υπηρεσιακά τους στοιχεία.

Για την προαγωγή από βαθμό σε βαθμό απαιτείται:

- Για την κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) από το Γ΄ στο Β΄ βαθμό δύο (2) έτη, από το Β΄ στον Α΄ έξι (6) έτη.

- Για την κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) από το Γ΄ στο Β΄ βαθμό τέσσερα (4) έτη, από το Β΄ στον Α΄ έξι (6) έτη.

- Για την κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.) από το Γ΄ στο Β΄ βαθμό εννέα (9) έτη, από το Β΄ στον Α' οκτώ (8) έτη.

8.2.13.3. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στις υποενότητες που ακολουθούν παρατίθενται στοιχεία για την προαγωγή και εξέλιξη των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

8.2.13.3.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Οι Αναπληρωτές Καθηγητές και οι μόνιμοι Επίκουροι Καθηγητές που έχουν διανύσει τριετή προϋπηρεσία στη βαθμίδα που υπηρετούν, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μέχρι δύο φορές, που απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον τρία έτη, την εξέλιξή τους στη βαθμίδα του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή αντίστοιχα και με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο. Η εξέλιξη στη βαθμίδα του Καθηγητή και στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή γίνεται με προκήρυξη της θέσης. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να έχουν αποκτήσει τα απαιτούμενα αντίστοιχα προσόντα. Η έναρξη της διαδικασίας για εξέλιξη γίνεται από το Συμβούλιο του Τμήματος, εφόσον υπάρχει κενή θέση στη ανώτερη βαθμίδα, και ολοκληρώνεται με πράξη του Προέδρου του Τ.Ε.Ι., η οποία δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά από έλεγχο νομιμότητας που κάνει ο Υπουργός Παιδείας.

8.2.13.3.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Οι Λέκτορες εκλέγονται με θητεία. Μετά τη συμπλήρωση τριών ετών στη βαθμίδα αυτή και πριν από την πάροδο επτά ετών έχουν δικαίωμα να ζητήσουν την εξέλιξή τους στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.

Οι Επίκουροι Καθηγητές εκλέγονται με θητεία. Μετά τη συμπλήρωση τριών ετών έχουν δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για μονιμοποίηση.

Οι Λέκτορες που δεν εξελίχθηκαν στην επόμενη βαθμίδα και οι Επίκουροι Καθηγητές που δεν μονιμοποιήθηκαν αποχωρούν από τη θέση τους.

Οι Αναπληρωτές Καθηγητές και οι Καθηγητές εκλέγονται ως μόνιμοι.

Για την εξέλιξη στην επόμενη βαθμίδα γίνεται δημόσια προκήρυξη, όπου το γνωστικό αντικείμενο αντιστοιχεί σε αυτό του υπό εξέλιξη μέλους Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), τα προσόντα για την εξέλιξη είναι τα ίδια με εκείνα του αρχικού διορισμού του.

8.2.14. Μεταθέσεις

Στις παρακάτω υποενότητες παρατίθενται στοιχεία για τις μεταθέσεις των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.14.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η διαδικασία των μεταθέσεων περιγράφεται με λεπτομέρειες στα Π.Δ.: 50/96, 100/97), 39/98. Όλες οι κατηγορίες μεταθέσεων εξετάζονται κατά περίπτωση από ειδικά υπηρεσιακά συμβούλια και πραγματοποιούνται με υπουργικές αποφάσεις – πλην των μεταθέσεων από ένα σχολείο σε άλλο σχολείο της ίδιας περιοχής που αφορούν αποκλειστικά τα περιφερειακά υπηρεσιακά συμβούλια. Επίσης, για τις μεταθέσεις ειδικών κατηγοριών ισχύουν και οι διατάξεις του άρθρου 1, παρ.8 του Ν.3194/2003 (μεσογειακή αναιμία, σκλήρυνση κατά πλάκας) καθώς και του άρθρου 6 του Ν. 3454/2006 (πολύτεκνοι, γονείς χωρίς σύζυγο, ανάπηροι). Οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες μεταθέσεων μετατίθενται και τοποθετούνται στις καινούργιες τους θέσεις κατά προτεραιότητα και συγκρινόμενοι μόνο μεταξύ τους. Η επεξεργασία των αιτήσεων μετάθεσης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων γίνεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος e-Datacenter.

Κριτήρια για τις μεταθέσεις είναι τα εξής:

- Συνολική υπηρεσία
- Συνυπηρέτηση
- Οικογενειακοί λόγοι
- Συνθήκες διαβίωσης
- Εντοπιότητα
- Πρώτη προτίμηση.

Οι εκπαιδευτικοί ακόμη αποσπώνται με αίτησή τους σε εξαιρετικές περιπτώσεις (δυσίατες ασθένειες, συνυπηρέτηση συζύγων, οικογενειακοί λόγοι) από νομό σε νομό και από σχολείο σε σχολείο του ίδιου νομού καθώς και σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) αρμοδιότητας ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.. Επίσης αποσπώνται με αίτησή τους σε αναγνωρισμένα ελληνικά σχολεία της αλλοδαπής. Οι αποσπάσεις των εκπαιδευτικών βασίζονται κυρίως στο Ν. 1566/85, όπως συμπληρώθηκε από το Ν. 1674/86 και το Ν. 3194/03. Όλες οι αποσπάσεις πραγματοποιούνται με υπουργικές αποφάσεις ύστερα από γνωμοδότηση, πρόταση ή απόφαση κεντρικών ή περιφερειακών υπηρεσιών ή συμβουλίων.

Πέραν αυτών οι εκπαιδευτικοί αποσπώνται και παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα Γραφεία του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Βουλής, μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, Γενικών Γραμματέων (Υπουργείων ή Γενικών Γραμματειών) και σε υπηρεσίες Υπουργείων (Ν. 2469/97). Οι αποσπάσεις αυτές λαμβάνουν χώρα αποκλειστικά μέσω κοινών υπουργικών αποφάσεων.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.)

Ν.2469/1997: Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις

Ν.3194/2003:Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

Ν.3454/2006: Ενίσχυση της οικογένειας και άλλες διατάξεις

Π.Δ.100/1997: Τροποποίηση του Π.Δ.50/96 (ΦΕΚ 45 Α) "Μεταθέσεις και τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης"

Π.Δ.50/1996: Μεταθέσεις και τοποθετήσεις εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

8.2.14.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθούν πληροφορίες για τις μεταθέσεις των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.14.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), ανήκουν αποκλειστικά στο Ίδρυμά τους και δεν έχουν δυνατότητα μετάθεσης σε άλλη υπηρεσία. Κατ'εξαίρεση, μπορούν να μεταταγούν σε άλλο Τ.Ε.Ι. και σε αντίστοιχη θέση στις περιπτώσεις κατάργησης Τμημάτων ενός Τ.Ε.Ι. και εφ'όσον δεν υπάρχει η δυνατότητα να ενταχθούν σε άλλο τμήμα του ίδιου Τ.Ε.Ι., για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών νεοϊδρυθέντων τμημάτων έως την αυτοδύναμη λειτουργία τους. Η μετάταξη ολοκληρώνεται με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. να απασχολούνται σε δημόσιες αρχές του εσωτερικού ή εξωτερικού για προσφορά ειδικών επιστημονικών

υπηρεσιών. Η κατοχή πολιτικών θέσεων (βουλευτής, Υπουργός, Γενικός Γραμματέας κτλ.) συνεπάγεται την αναστολή άσκησης των καθηκόντων τους.

8.2.14.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Πανεπιστημίων, ανήκουν αποκλειστικά στο Ίδρυμά τους και δεν έχουν δυνατότητα μετάθεσης σε άλλη υπηρεσία. Όμως υπάρχει η δυνατότητα μέλη Δ.Ε.Π. των Πανεπιστημίων να απασχολούνται σε δημόσιες αρχές του εσωτερικού ή εξωτερικού για προσφορά ειδικών επιστημονικών υπηρεσιών.

8.2.15. Απόλυση

Στις επόμενες υποενότητες παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με την απόλυση των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.15.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απολύονται:

- Λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας ή
- Λόγω συμπληρώσεως 35ετούς πραγματικής και συνταξίμου δημόσιας υπηρεσίας σε συνδυασμό με τη συμπλήρωση τουλάχιστον του 60ού έτους της ηλικίας. Αν ο εκπαιδευτικός, κατά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του δεν έχει συμπληρώσει 35ετία, παρατείνεται η παραμονή του στην υπηρεσία έως τη συμπλήρωση της υπηρεσίας αυτής και πάντως όχι πέρα του 67ου έτους της ηλικίας του.
- Για σωματική ή πνευματική ανικανότητα μετά από γνωμάτευση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής.
- Λόγω επιβολής πειθαρχικής ποινής οριστικής παύσης.

Στις δύο πρώτες περιπτώσεις, οι απολύσεις πραγματοποιούνται στο τέλος του διδακτικού έτους από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας και της 35τους προϋπηρεσίας. Οι δύο αυτές περιπτώσεις ρυθμίζονται εφεξής από το Ν. 3687/2008.

Εκπαιδευτικοί που κρίνονται κατά τις αξιολογικές κρίσεις ακατάλληλοι για προσφορά διδακτικού έργου, μπορεί όμως να κριθούν επαρκείς για την άσκηση διοικητικού έργου, παραπέμπονται με απόφαση του Νομάρχη στο Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο προκειμένου να αποφασίσει για τη μετάταξή τους σε προσωρινή θέση διοικητικού υπαλλήλου.

Οι αιτήσεις παραίτησης των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαιδευσης, που υποβάλλονται μετά τη 10η Αυγούστου, καθώς και κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, γίνονται αποδεκτές με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη των Κεντρικών Υπηρεσιακών Συμβουλίων, για εξαιρετικούς λόγους, όπως βαριές και δυσίατες ασθένειες ή για ιδιαίτερα σοβαρούς οικογενειακούς λόγους.

Μετατάξεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε κενές οργανικές θέσεις άλλου κλάδου, του οποίου έχουν αποκτήσει τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού, είναι επιτρεπτές εφόσον οι ενδιαφερόμενοι έχουν συμπληρώσει 5 έτη εκπαιδευτικής υπηρεσίας στον κλάδο που υπηρετούν και στον κλάδο στον οποίο επιθυμούν να μεταταγούν και έχουν διοριστεί οι προσωρινοί αναπληρωτές που έχουν την ίδια με αυτούς συνολική υπηρεσία στην εκπαίδευση (Ν 3260/2004). Μετάταξη σε κατώτερη κατηγορία δεν προβλέπεται.

Επίσης οι εκπαιδευτικοί μπορούν να πάρουν μετάταξη σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη των διοικούντων αυτά οργάνων.

N.3260/2004: Ρυθμίσεις του συστήματος προσλήψεων και θεμάτων δημόσιας διοίκησης

8.2.15.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθούν στοιχεία σχετικά με την απόλυση των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση αντίστοιχα.

8.2.15.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Απόλυση μελών του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) είναι δυνατή μόνο μετά από αμετάκλητη απόφαση δικαστηρίου ή του Ανώτατου Υπηρεσιακού και Πειθαρχικού Συμβουλίου, στην περίπτωση σοβαρών ποινικών ή πειθαρχικών παραπτωμάτων. Κατά τα άλλα, η λύση της εργασιακής σχέσης είναι δυνατή μόνο με την αυτοδίκαιη ή πρόωρη μετά από σχετική αίτηση συνταξιοδότηση.

8.2.15.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Βλέπε υποενότητα 8.2.15.2.1.

8.2.16. Απόσυρση και Συνταξιοδότηση

Στις υποενότητες που ακολουθούν αναφέρονται στοιχεία σχετικά με τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

8.2.16.1. Προσχολικό, Πρωτοβάθμιο και Δευτεροβάθμιο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Στο εκπαιδευτικό προσωπικό, όσον αφορά τη συνταξιοδότηση, εφαρμόζεται το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει και για τους λοιπούς δημοσίους υπαλλήλους. Σύμφωνα με το νόμο, οι υπάλληλοι που διορίστηκαν μετά την 1.1.1993 δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο:

- Αν απομακρυνθούν από την Υπηρεσία και έχουν δεκαπέντε (15) έτη υπηρεσίας και έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους. Για μητέρες που έχουν ανήλικα ή ενήλικα αλλά ανίκανα για βιοποριστική εργασία παιδιά στο 55ο έτος της ηλικίας τους. Μητέρες που έχουν τρία (3) τουλάχιστον παιδιά και 20ετή υπηρεσία το όριο ηλικίας μειώνεται κατά τρία (3) έτη και μέχρι το 50ο έτος.

- Αν απολυθούν λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας που δεν οφείλεται στην Υπηρεσία και έχουν πέντε (5) έτη υπηρεσίας ανεξαρτήτως ηλικίας.

- Αν απομακρυνθούν οπωσδήποτε λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας που προήλθε αναμφισβήτητα από την Υπηρεσία, ανεξάρτητα από τα χρόνια υπηρεσίας και από την ηλικία.

Τα έτη υπηρεσίας και το όριο ηλικίας διαφοροποιούνται για όσους διορίσθηκαν μέχρι 31. 12.82 και θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.98.

Εξάλλου, με πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση (Ν.3075/2002) παρέχεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που είχαν διοριστεί με το θεσμό της επετηρίδας να αναγνωρίζουν μέχρι και πέντε (5) έτη πλασματικής υπηρεσίας (λόγω αδιοριστίας), εφόσον καταλαμβάνονται από το όριο ηλικίας και δεν έχουν συμπληρώσει 35ετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Με τον ίδιο νόμο παρέχεται η δυνατότητα να αποχωρούν με μειωμένη σύνταξη όσοι εκπαιδευτικοί διορίστηκαν πριν από τις 31.12.1982, εφ'όσον συμπληρώνουν το 55ο έτος της ηλικίας τους και τριάντα (30) έτη υπηρεσίας.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να παραιτηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, παρ. 2 του Ν. 3687/2008 κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους για σοβαρούς λόγους υγείας ή οικογενειακούς λόγους.

N.3194/2003:Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

N.3075/2002:Τροποποίηση και συμπλήρωση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του δημοσίου και άλλες διατάξεις

8.2.16.2. Ανώτατο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με τη συνταξιοδότηση των καθηγητών στην Ανώτατη Τεχνολογική και Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, αντίστοιχα.

8.2.16.2.1. Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση

Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) αποχωρούν αυτοδικαίως από τη θέση τους όταν λήξει το ακαδημαϊκό έτος, μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το 67ο έτος της ηλικίας τους.

Υπάρχει επίσης, κάτω από ορισμένους όρους (ηλικίας, προϋπηρεσίας) η δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου. Στην περίπτωση αυτή η χορηγούμενη σύνταξη είναι μειωμένη.

8.2.16.2.2. Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

Βλέπε υποενότητα 8.2.16.2.1.

8.3. Διοίκηση Σχολικής Μονάδας

Στις υποενότητες που ακολουθούν παρατίθενται στοιχεία για τη διοίκηση των σχολικών μονάδων και την υπηρεσιακή κατάσταση των διευθυντών τους.

8.3.1. Απαιτούμενα Προσόντα για το Διορισμό σε θέση Διευθυντή

Υποψήφιοι για τις θέσεις Διευθυντών δημοτικών σχολείων μπορεί να είναι εκπαιδευτικοί με με βαθμό Α', με δωδεκαετή, τουλάχιστον, εκπαίδευτική υπηρεσία, από την οποία τα οκτώ τουλάχιστον έτη σε θέση μόνιμου εκπαίδευτικού και να έχουν ασκήσει επί μια τετραετία τουλάχιστον, διδακτικά καθήκοντα σε σχολεία της οικείας βαθμίδας. Ειδικά, οι υποψήφιοι διευθυντές στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και στα πειραματικά σχολεία των πανεπιστημίων θα πρέπει, επιπλέον, να έχουν τα προσόντα τοποθέτησης σε θέσεις εκπαιδευτικών στα σχολεία αυτά. Επίσης, οι υποψήφιοι διευθυντές στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θα πρέπει, επιπλέον, να είναι κάτοχοι τίτλου ξένης γλώσσας, κατά προτίμηση της χώρας προέλευσης της πλειοψηφίας των μαθητών, σε επίπεδο τουλάχιστον Β2.

Τα γενικά κριτήρια επιλογής των στελεχών εκπαίδευσης διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες, ως εξής:

- α) Υπηρεσιακή κατάσταση – Διδακτική εμπειρία
- β)Επιστημονική – Παιδαγωγική συγκρότηση και κατάρτιση
- γ) Προσωπικότητα και γενική συγκρότηση του υποψηφίου, όπως αποτιμάται κατά την προφορική συνέντευξη όπου εκτιμούνται κυρίως οι ικανότητες ανάληψης πρωτοβουλιών, επίλυσης προβλημάτων (διδακτικών, διοικητικών, οργανωτικών, λειτουργικών κ.λ.π.), δημιουργίας κατάλληλου παιδαγωγικού περιβάλλοντος και έμπνευσης των εκπαιδευτικών στην άσκηση των καθηκόντων τους.
- δ) Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, όπως αυτό συνάγεται από τις αξιολογικές εκθέσεις του υποψηφίου.

8.3.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση

Η επιλογή και η τοποθέτηση των Διευθυντών σχολικών μονάδων γίνεται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, με βάση τη σειρά των υποψηφίων στον αξιολογικό πίνακα επιλογής και τις δηλωθείσες προτιμήσεις και κατά τρόπο ώστε κάθε υποψήφιος να τοποθετείται σε σχολική μονάδα που περιλαμβάνεται στις προτιμήσεις του. Στην περίπτωση των διευθυντών των πειραματικών σχολείων των Πανεπιστημίων η επιλογή – τοποθέτηση γίνεται με υπουργική απόφαση ύστερα από πρόταση του κεντρικού υπηρεσιακού συμβουλίου.

Οι Διευθυντές σχολικών μονάδων εκλέγονται με 4ετή θητεία και αξιολογούνται από τον Προϊστάμενο Γραφείου ή από το Διευθυντή Εκπαίδευσης, στην περίπτωση που δεν λειτουργεί Γραφείο, και τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο.

Τα καθήκοντα του Διευθυντή είναι η μέριμνα για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, όπως η λήψη των αναγκαίων μέτρων, ο συντονισμός της σχολικής ζωής, η τήρηση των νόμων, εγκυκλίων και υπηρεσιακών εντολών και η εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων. Επίσης η συμμετοχή στη διαδικασία αξιολόγησης του έργου των εκπαιδευτικών του σχολείου και η συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει Διευθυντής ή Υποδιευθυντής στη σχολική μονάδα, τότε η προσωρινή άσκηση των καθηκόντων ανατίθεται σε εκπαιδευτικό προσωπικό της περιφέρειας που έχει τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα, ύστερα από εισήγηση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε. ή Π.Υ.Σ.Δ.Ε.), με απόφαση του Διευθυντή Εκπαίδευσης.

8.4. Έλεγχος της ποιότητας της εκπαίδευσης

Την αρμοδιότητα για τον έλεγχο της ποιότητας της εκπαίδευσης φέρει –κατά κύριο λόγο— ο Σχολικός Σύμβουλος. Ο θεσμός του Σχολικού Συμβούλου προβλέπεται από το Νόμο 1304/1982, ο οποίος κατήργησε το Ν. 309/1976 και συγκεκριμένα το θεσμό των Γενικών Επιθεωρητών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Το νομικό καθεστώς της επιλογής των Σχολικών Συμβούλων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Προϊσταμένων Γραφείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχει αλλάξει. Οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής τους ορίζονται με τα άρθρα 7, 8, 9 του Ν.3467/2006. Η επιλογή στελεχών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πραγματοποιείται βάσει κριτηρίων που μοριοδοτούνται.

Μία από τις κατηγορίες αυτές είναι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, όπως αυτό συνάγεται από τις αξιολογικές εκθέσεις του υποψηφίου (άρθρ.3 του Ν.3467). Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 2986/2002 που θέτουν το γενικό πλαίσιο. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν την έκδοση σχετικών υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες είναι υπό επεξεργασία και οι οποίες θα καθορίζουν τις αναγκαίες λεπτομέρειες.

Ν.1304/1982:Για την επιστημονική παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη γενική και τη μέση τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.309/1976: Περί οργανώσεως και διοικήσεως της γενικής εκπαίδευσης

Ν.3467/2006: Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

8.4.1. Απαιτούμενα Προσόντα για το Διορισμό σε Θέση Σχολικού Συμβούλου

Υποψήφιοι για τις θέσεις Σχολικών Συμβούλων προσχολικής αγωγής και δημοτικής εκπαίδευσης μπορούν να είναι εκπαιδευτικοί των κλάδων νηπιαγωγών και δασκάλων, αντίστοιχα, με βαθμό Α', που έχουν δεκαεξαετή συνολική εκπαιδευτική υπηρεσία και έχουν επί δέκα τουλάχιστον έτη ασκήσει διδακτικά καθήκοντα σε σχολεία Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Υποψήφιοι για τις θέσεις σχολικών συμβούλων ειδικής αγωγής μπορεί να είναι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του κλάδου δασκάλων, εκπαιδευτικοί του Π.Δ. 323/1993 και εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των αντιστοίχων προς τα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα κλάδων με βαθμό Α', που έχουν τυπικά προσόντα τοποθέτησης σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) ή τμήματα ένταξης, δεκαεξαετή συνολική εκπαιδευτική υπηρεσία και επί οκτώ χρόνια τουλάχιστον έχουν ασκήσει διδακτικά καθήκοντα σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής. Υποψήφιοι για τις θέσεις σχολικών συμβούλων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να είναι εκπαιδευτικοί αντίστοιχων κλάδων Π.Ε.01 μέχρι Π.Ε.18 του άρθρου 14 του ν.1566/1985 ή των κλάδων Π.Ε. 19 και Π.Ε.20 του άρθρου 30 του Ν. 2009/1992 ή εκπαιδευτικοί των κλάδων Π.Ε.06, Π.Ε.08, Π.Ε.11, Π.Ε.16 που ανήκουν οργανικά σε σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν βαθμό Α', δεκαεξαετή συνολική εκπαιδευτική υπηρεσία και να έχουν ασκήσει διδακτικά καθήκοντα σε σχολεία Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επί δέκα τουλάχιστον έτη (Ν. 3467/2006, για την επιλογή στελεχών εκπαίδευσης).

Λόγω του σημαντικού τους ρόλου, οι Σχολικοί Σύμβουλοι προσλαμβάνονται με αυξημένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, με 4ετή θητεία και η επιλογή τους γίνεται από Συμβούλιο επιλογής.

Βασικά κριτήρια για την επιλογή των Σχολικών Συμβούλων είναι :

Η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση που πιστοποιούνται από μεταπτυχιακές σπουδές, διδακτορικό δίπλωμα, μετεκπαίδευση, επιμόρφωση, δεύτερο πτυχίο, τίτλοι ξένων γλωσσών, αυτόνομο συγγραφικό και ερευνητικό έργο.

Η υπηρεσιακή κατάσταση και διδακτική εμπειρία (συνολική εκπαιδευτική υπηρεσία, διδακτική εμπειρία, διορισμό σε θέση Παρέδρου επί θητεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ή άσκηση καθοδηγητικού έργου σχολικού συμβούλου).

Η προσωπικότητα και η γενική συγκρότηση του υποψηφίου και της ικανότητάς του να επιλύει προβλήματα (διοικητικά, διδακτικά, οργανωτικά λειτουργικά κ.λ.π) και να δημιουργεί το κατάλληλο παιδαγωγικό περιβάλλον.

Ν.1566/1985:Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν. 3475/2006 για την οργάνωση και λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις).

Ν. 3467/2006, για την επιλογή στελεχών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης και εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.

Π.Δ. 323/2003: Αξιολόγηση των μαθητών του τεχνικού επαγγελματικού εκπαιδευτηρίου και άλλες διατάξεις

8.4.2. Υπηρεσιακή Κατάσταση

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Προσχολικής Αγωγής, Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Ειδικής Αγωγής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υπάγονται στις οικείες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης (άρθρο 1 του Ν. 2986/2002). Τα τμήματα Επιστημονικής Παιδαγωγικής Καθοδήγησης της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης (βλ. και 8.5) εποπτεύουν, συντονίζουν, παρακολουθούν και αξιολογούν το έργο των οικείων Σχολικών Συμβούλων. Επίσης μέσω των κεντρικών υπηρεσιών του ΥΠΠΔΒΘ, το έργο των Σχολικών

Συμβούλων συνδέεται με τα αρμόδια τμήματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.), του Κέντρου Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (Κ.Ε.Ε.) και των λοιπών εποπτευόμενων φορέων του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ..

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών μιας περιφέρειας που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αναφέρονται στον προϊστάμενο του Τμήματος Επιστημονικής – Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της περιφέρειάς τους, που είναι και ο ίδιος μσχολικός σύμβουλος. Ενθαρρύνουν κάθε προσπάθεια για επιστημονική έρευνα στο χώρο της εκπαίδευσης και συμμετέχουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών των σχολείων της περιοχής τους.

Τα βασικά καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους (Φ.353.1.324/105657/Δ1/2002 υπουργική απόφαση) καθορίζονται ως εξής:

Γενική παιδαγωγική ευθύνη σε όλα τα σχολεία της περιφέρειας ευθύνης, συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό και το Διευθυντή του σχολείου, καθώς και με τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης ή τον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκπαίδευσης για την αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου.

Κοινές συσκέψεις των Σχολικών Συμβούλων, που έχουν έδρα στον ίδιο νομό, προκειμένου για το συντονισμό, προγραμματισμό και την αποτίμηση του έργου των σχολείων.

Παιδαγωγική καθοδήγηση προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας ή άλλων καινοτόμων προγραμμάτων.

Εποπτεία της εφαρμογής του προτεινόμενου από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προγράμματος σπουδών.

Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων εκτός του ωραρίου διδασκαλίας.

Ενημέρωση για τη σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία.

Συμμετοχή στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών

Η θέση του Σχολικού Συμβούλου είναι με τετραετή θητεία και στις κενούμενες θέσεις για το υπόλοιπο της θητείας αυτής (χωρίς δυνατότητα ανανέωσης αλλά με επανάκριση, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 3467/2006). Στους Σχολικούς Συμβούλους απονέμεται, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο βαθμός του Παρέδρου με θητεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη διάρκεια της θητείας τους και καταβάλλονται τα επιδόματα ειδικής απασχόλησης και θέσης ευθύνης, όπως προβλέπεται στους νόμους 2470/1997, 2986/2002, 3205/2003. Τέλος, αρμόδιοι φορείς για τον έλεγχο της ποιότητας της εκπαίδευσης είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.) και το Κέντρο Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (Κ.Ε.Ε.).

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.3205/2003: Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

8.5. Υπεύθυνος/οι Εκπαιδευτικής Στήριξης / Καθοδήγησης

Ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.) στοχεύει στη συμβουλευτική στήριξη των μαθητών κατά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους με την πληροφόρησή τους για τις προσφερόμενες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

Μέχρι σήμερα από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ.) ιδρύθηκαν 81 Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) και 570 Γραφεία Σ.Ε.Π. σε αντίστοιχες σχολικές μονάδες της χώρας (Ν.2525/97). Ο ρόλος τόσο των ΚΕ.ΣΥ.Π. (σε επίπεδο νομού) όσο και των Γραφείων Σ.Ε.Π. (σε επίπεδο σχολικής μονάδας) είναι η παροχή: α) συμβουλευτικής στήριξης στους μαθητές, γονείς και καθηγητές σε θέματα σταδιοδρομίας (εκπαιδευτικής, επαγγελματικής και κοινωνικής) και β) έγκυρης πληροφόρησης. Η στελέχωση των ΚΕ.ΣΥ.Π. και Σ.Ε.Π. γίνεται με εκπαιδευτικούς που διαθέτουν ετήσια (1000 ώρες) ή εξάμηνη (500 ώρες) επιμόρφωση στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

Σχετικά με το θεσμό του Σχολικού Συμβούλου βλέπε τις υποενότητες 8.4.1. και 8.4.2.

Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

8.6. Άλλο, μη Διδακτικό Προσωπικό

Ως μη διδακτικό προσωπικό άμεσα ή έμμεσα συνδεόμενο με τη διδακτική διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί:

- Το προσωπικό των Σχολικών Βιβλιοθηκών που υπάγεται στα σχολεία στα οποία στεγάζονται οι βιβλιοθήκες. Την ευθύνη των Σχολικών Βιβλιοθηκών φέρει η διοίκηση των σχολικών μονάδων στις οποίες αυτές ανήκουν. Υπεύθυνοι για την καθημερινή λειτουργία της Σχολικής Βιβλιοθήκης μπορεί να είναι Βιβλιοθηκονόμοι κλάδου Π.Ε. ή Τ.Ε. ή εκπαιδευτικοί με επιμόρφωση 80 ωρών σε θέματα βιβλιοθηκονομίας και λειτουργίας του λογισμικού των βιβλιοθηκών.

- Το προσωπικό που έχει την ευθύνη της υλοποίησης του προγράμματος «Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από Κινητές Βιβλιοθήκες». Το πρόγραμμα στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές. Μέχρι στιγμής το συγκεκριμένο πρόγραμμα εξυπηρετεί όλες τις 29 κεντρικές δημόσιες βιβλιοθήκες (σχολεία και απομακρυσμένες περιοχές). Οι κινητές μονάδες επισκέπτονται τις περιοχές ευθύνης τους κάθε δύο εβδομάδες περίπου και παραμένουν σε κάθε σχολείο συνήθως δύο (2) διδακτικές ώρες. Εν τούτοις, ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρήζει άμεσης αντικατάστασης καθώς και η λειτουργία του ξεπερασμένου πια βιβλιοθηκονομικού συστήματος ΑΒΕΚΤ 5,5, το οποίο έχει εγκατασταθεί από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Οι 87 νέες σχολικές βιβλιοθήκες Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, έχουν ήδη προμηθευτεί το Σύστημα Αυτοματισμού (ΑΒΕΚΤ 5,6).Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης έχει αναλάβει και την εκπαίδευση του προσωπικού των κινητών βιβλιοθηκών.

- Τέλος, το προσωπικό που στελεχώνει τις Παιδικές βιβλιοθήκες για παιδιά και νέους σε μικρές πόλεις και χωριά. Αυτές ιδρύθηκαν από τον Οργανισμό Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου (Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου εποπτευόμενο από το ΥΠΠΔΒΜΘ., χρηματοδοτούμενο από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιώτες χορηγούς).

Υπουργείο Παιδείας,Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

8.7. Στατιστικά Στοιχεία

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

8.7.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, 2007-2008

Βαθμίδα εκπαίδευσης	Σύνολο
ISCED 0	12172
ISCED 1	60558
ISCED 2	41.907
ISCED 3	42517
ISCED 4	9.138 (τα στοιχεία είναι από το β΄ εξάμηνο του 2007)
ISCED 5A&6	16.955
Σύνολο	174.109

9. Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών θεσμών και του εκπαιδευτικού συστήματος

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα συνδέεται με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, όπως νοείται η συνεχής διαδικασία με την οποία αποτιμάται ο βαθμός υλοποίησης των σκοπών και των στόχων της εκπαίδευσης και ελέγχεται η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Στη βάση πορισμάτων πιλοτικών σχεδίων, των αποτελεσμάτων ερευνητικών προβληματισμών, καθώς και του ευρύτερου διαλόγου με τους αρμόδιους κοινωνικούς φορείς, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αναδεικνύει το ζήτημα της αξιολόγησης και τα αποτελέσματά της σε κεντρικό άξονα της εκπαιδευτικής πολιτικής (βλ 9.3.). Βασική φιλοσοφία των σχετικών θεσμικών παρεμβάσεων αποτελεί η βελτίωση και η ποιοτική αναβάθμιση όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η ανατροφοδότηση (feedback) και η συνεχής βελτίωση της παιδαγωγικής επικοινωνίας και της σχέσης με τους μαθητές/σπουδαστές.

Εκτός των ανωτέρω, η αξιολόγηση μέσα στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος, και ειδικότερα του συστήματος δια βίου εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των ενηλίκων που έχει συγκροτηθεί (βλ. 7.) έχει ως πρωταρχικούς στόχους: τον έλεγχο της καταλληλότητας των επιδιωκόμενων στόχων που έχουν τεθεί, την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοσμένων δράσεων και πολιτικών και της αποδοτικότητας των πόρων που χρηματοδοτούν το εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό σύστημα, τον υπολογισμό της χρησιμότητας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην μετέπειτα κοινωνική και εργασιακή ζωή των εκπαιδευθέντων και της βιωσιμότητας των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, την εκτίμηση της συνοχής και της συνέργειας των δράσεων και εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και την εύρεση των πολλαπλασιαστικών επιδράσεών τους.

9.1. Ιστορική Επισκόπηση

Μέχρι τη δεκαετία του 1980 η αξιολόγηση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνδεόταν με την εποπτεία της εκπαίδευσης και κυρίως με το θεσμό του Επιθεωρητή. Το 1982, ο θεσμός αυτός καταργήθηκε και θεσμοθετήθηκε ο ρόλος του Σχολικού Συμβούλου, με αρμοδιότητες εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής στήριξης των εκπαιδευτικών, αλλά και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.

Γενικότερα, μετά το 1982 είναι εμφανής η στροφή από τις ελεγκτικές μεθόδους προς τις μεθόδους συμβουλευτικής παρέμβασης και ανάπτυξης κινήτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται έμφαση στην συνεχή κατάρτιση και ανάπτυξη της πρωτοβουλίας των εκπαιδευτικών και στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών μέσα από την απόκτηση των γνώσεων και την καλλιέργεια των δεξιοτήτων, των στάσεων και των αξιών, που συνάδουν με την έννοια του ενεργού και υπεύθυνου δημοκρατικού πολίτη.

Το 1995 ιδρύεται το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ) και τον ίδιο χρόνο το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ) αναθέτει σε ειδική ομάδα εργασίας τη σύνταξη τεκμηριωμένου κειμένου επισκόπησης-αξιολόγησης της ελληνικής εκπαίδευσης. Η μελέτη αυτή με τίτλο «Επισκόπηση του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος-Έκθεση για τον ΟΟΣΑ» υποβλήθηκε στον ΟΟΣΑ, από τον οποίο ζητήθηκε η σύνταξη συνολικής αξιολογικής Έκθεσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Επίσης, το ΚΕΕ προέβη το 2006 στην επικαιροποιημένη έκδοση του «The Greek Education System in facts and figures».

Το 1996 ξεκίνησε η λειτουργία του Τμήματος Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ), με βασικό έργο την επεξεργασία προτάσεων για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και για την αξιολόγηση των μαθητών. Αμέσως την επόμενη χρονιά καθιερώνεται η διαδικασία του διαγωνισμού για την πρόσληψη μόνιμων εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ενώ με τον ίδιο Νόμο ρυθμίζονται επίσης θέματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των μαθητών. Οι ρυθμίσεις που

αφορούν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών εξειδικεύονται με τις διατάξεις του Νόμου 2986/2002, οπότε η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων ανατίθεται στο ΚΕΕ σε συνεργασία με το ΠΙ.

Αναφορικά με τα ιδρύματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης (λ.χ. ΙΕΚ, ΚΕΚ) και τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, που αποτελούν δομές της γενικής γραμματείας δια βίου μάθησης, η αξιολόγησή τους γίνεται μέχρι στιγμής στο πλαίσιο της υλοποίησης συγκεκριμένων χρηματοδοτούμενων επιμορφωτικών προγραμμάτων. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευομένων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης παρατίθεται ως εξής : (βλ. 9.3.).

Βλ. επίσης και:

- Νόμος 2525/1997, «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».

- ΠΔ 86/2001, σχετικά με την εξειδίκευση και βελτίωση των ρυθμίσεων του Ν2525/97 για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των μαθητών.

- Νόμος 2986/2002, «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτόν η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων ανατίθεται στο ΚΕΕ και στο ΠΙ, ενώ η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στο Διευθυντή του Σχολείου και το Σχολικό Σύμβουλο.

- Νόμος 1268/1982, σχετικά με την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης και των μελών Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού.

- Εθνική έκθεση για τη Διασφάλιση και Αξιολόγηση Ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης, για τη Σύνοδο του Bergen (Bergen, May 2005).

- Νόμος 3374/2005, σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

- Νόμος 3369/2005 σχετικά με την «Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις», όπου, με βάση το άρθρο 8, προβλέπεται η αξιολόγηση των προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Νόμος 3549/2007, «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία ΑΕΙ»

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ν.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Ν.1268/1982: Για τη δομή και λειτουργία των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

Ν.3374/2005: Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Συμπλήρωμα Διπλώματος

N.3549/2007

Π.Δ. 86/2001:Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου

9.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Η συζήτηση για την εκπαιδευτική αξιολόγηση εστιάζεται στην προσπάθεια δημιουργίας ενός λειτουργικού πλαισίου διασφάλισης ποιότητας για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και για όλες τις δομές και υπηρεσίες κατάρτισης. Κύριο ζητούμενο είναι η ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος και των εμπλεκομένων φορέων και λειτουργών του και όχι η απλή ταξινομική (ranking) μορφή αξιολόγησης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, εντάσσεται η συγκρότηση ενός ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για την αξιολόγηση του ερευνητικού και διδακτικού έργου της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένες προσπάθειες που έχουν λάβει χώρα τα προηγούμενα χρόνια και κινούνται στην προαναφερθείσα κατεύθυνση. Η συζήτηση εστιάζεται στην εφαρμογή του Νόμου 2986/2002 για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών κυρίως μέσα από την εκπόνηση και υιοθέτηση των ανάλογων κριτηρίων/δεικτών. Ταυτόχρονα εστιάζεται και στη δυνατότητα γενίκευσης της αυτο-αξιολόγησης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που με το Νόμο 2525/1997 και εξειδικευμένες ρυθμίσεις του 2986/2002, εισάγεται θεσμικά στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.Το Τμήμα Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου έχει υποβάλει σχετική έκθεση (έτος δημοσίευσης, 2008) με τίτλο « Η Ποιότητα στην Εκπαίδευση. Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», που η εφαρμογή της θα ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο των αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην παρούσα χρονική περίοδο οι αλλαγές αυτές περνούν στη φάση της υλοποίησής τους με την ψήφιση νομοσχεδίου στο προσεχές χρονικό διάστημα (νέα αναλυτικά προγράμματα,ψηφιοποίηση,υπηρεσιακές μεταβολές προσωπικού, νέο σύστημα επιλογής στελεχών διοίκησης, επιμόρφωση/αξιολόγηση εκπαιδευτικού προσωπικού).Ιδιαίτερη σημασία δίνεται εν πρώτοις στην επανενεργοποίηση του θεσμού της αυτο-αξιολόγησης/αξιολόγησης της σχολικής μονάδας και εν συνεχεία του εκπαιδευτικού προσωπικού.(βλ. 9.2.1.1)

Η αυτό-αξιολόγηση δύναται να πραγματοποιηθεί σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με : α) τους Πόρους της Σχολικής Μονάδας (υλικοτεχνική υποδομή, πόροι, ανθρώπινο δυναμικό), β) τη διοίκηση της Σχολικής Μονάδας γ) τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και την καινοτομία ,δ) τα συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα.Η έκθεση αυτό-αξιολόγησης που θα υποβάλλεται, θα περιλαμβάνει την αναλυτική καταγραφή των παραπάνω παραμέτρων.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» αναμένεται να ενταχθούν άμεσα πιλοτικά προγράμματα για τον τομέα της αξιολόγησης. Ενδεικτικά αναφέρουμε την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της αξιολόγησής τους, καθώς επίσης και την αξιολόγηση κάθε ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της.

N.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

N.2986/2002:Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

9.2.1. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την αξιολόγηση Σχολείων/Ιδρυμάτων

Η συζήτηση για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων παρουσιάζεται στη συνέχεια σε υπο-ενότητες ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία αυτά ανήκουν. Για παράδειγμα, στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση προωθείται η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας, ενώ στην Ανώτατη Εκπαίδευση τονίζεται η ανάγκη ανάπτυξης ''κοινών δεικτών'' καθώς και η αξιοποίηση ''καλών πρακτικών''.

9.2.1.1. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την αξιολόγηση Σχολείων/Ιδρυμάτων στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η συζήτηση επικεντρώνεται στο θέμα της προώθησης της αυτο-αξιολόγησης της σχολικής μονάδας και στην αναγκαιότητα αποτύπωσης της υπάρχουσας κατάστασης σε επίπεδο σχολικής μονάδας μέσα από την καταγραφή και εκπόνηση σχετικών δεικτών. Υποστηρίζεται ότι η δημιουργία μιας διαρκούς ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων θα βοηθήσει στην ενημέρωση και λήψη ορθολογικών αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτό κάθε σχολική μονάδα υποβάλλει στο τέλος του διδακτικού έτους έκθεση αξιολόγησης στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ). Η έκθεση συντάσσεται με την ευθύνη του Συλλόγου Διδασκόντων κάθε σχολείου.

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

9.2.1.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την Αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Απόρροια του Εθνικού Διαλόγου για την Εκπαίδευση αποτελεί ο Νόμος 3374/2005, που καθορίζει τις σχετικές λεπτομέρειες για την αξιολόγηση των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Σκοπός του εθνικού συστήματος αξιολόγησης της ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι η συνεχής βελτίωση της ποιότητας του επιτελούμενου έργου και της εν γένει λειτουργίας των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης μέσω της διαρκούς ανατροφοδότησης τους, η διασφάλιση των προϋποθέσεων για την επίτευξη των στόχων τους και για την υποβοήθησή τους στην κατάρτιση και την αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων τους (βλ. 6.2.2.) και κυρίως η ενδυνάμωση της κοινωνικής αποτελεσματικότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Ο εν λόγω νόμος λαμβάνει υπόψη :

- τόσο τη διεθνή (και κυρίως την ευρωπαϊκή) πραγματικότητα όπου το ζήτημα της ποιότητας φαίνεται να αναδεικνύεται στο κατεξοχήν ζήτημα αιχμής για την οργάνωση και λειτουργία των Πανεπιστημίων στον 21ο αιώνα,

- όσο και τις κύριες τάσεις αναφορικά με την αξιολόγηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης.Οι τάσεις αυτές αποτυπώνονται στις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και σε πανεπιστημιακό επίπεδο, στις συλλογικές πρωτοβουλίες με πιο χαρακτηριστική περίπτωση το TUNING Project.

Ο Σύνδεσμος Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (European University Association, EUA), καθώς και ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA) αποτελούν σημαντικά δίκτυα ανταλλαγής πληροφοριών και καλών πρακτικών σχετικά με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων και την υιοθέτηση μιας αποτελεσματικής μεθοδολογίας της αξιολόγησης στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Σε αυτό το πλαίσιο υιοθετήθηκε και η δημοσιοποίηση των ποιοτικών «κοινών δεικτών», ή η αξιοποίηση καλών πρακτικών που αναδεικνύουν διάφορες εκδοχές του ελέγχου διασφάλισης της ποιότητας (π.χ. “peer review system”) ,ανάμεσα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, και στην Ελλάδα τόσο σε επίπεδο νομοθεσίας όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής πρακτικής.

Πιο συγκεκριμένα :

Στην συνδιάσκεψη του Bergen για την ανώτατη εκπαίδευση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνια, παρουσιάστηκε η πρόοδος που είχε επιτευχθεί αναφορικά με την υλοποίηση των στόχων, οι οποίοι είχαν τεθεί στην προηγούμενη συνδιάσκεψη του Βερολίνου. Ο πρώτος στόχος αφορούσε στην καταγραφή των αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων και ιδρυμάτων, στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος διασφάλισης και αξιολόγησης της ποιότητας.

Αντίστοιχα, ο Ν.3374/2005 ενσωματώνει στη φιλοσοφία του (καθώς και στα κριτήρια και στους δείκτες αξιολόγησης των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) τον διεθνή προβληματισμό γύρω από την συγκρότηση ενός κοινού πλαισίου αναφοράς και μέτρησης ζητημάτων ποιότητας.

Ο Ν.3549/2007, εισάγει το θέμα του τετραετούς ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγραμματισμού των πανεπιστημίων, για την έγκριση του οποίου από τον Υπουργό Παιδείας, θα λαμβάνεται υπόψη η συμμόρφωση προς τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης,σύμφωνα με το ν. 3374/2005.Σε αυτή την κατεύθυνση,είναι σημαντικό να τονιστεί πως η αξιολόγηση των Πανεπιστημίων συνδέεται άμεσα με τη χρηματοδότησή τους.

Ν.3374/2005: Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Συμπλήρωμα Διπλώματος

Ν.3549/2007

9.2.1.3. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την Αξιολόγηση των Ιδρυμάτων Τεχνικής-Επαγγελματικής Κατάρτισης

Σε αυτό το πεδίο, η συζήτηση επικεντρώνεται στην αναγκαιότητα εξέτασης των εξειδικεύσεων που προσφέρουν τα Επαγγελματικά Λύκεια και οι Επαγγελματικές Σχολές, τα δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και οι φορείς της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και καταγραφής των τυχόν προβλημάτων που δυσκολεύουν την απρόσκοπτη μετάβαση των τριών συστημάτων από τη μία βαθμίδα στην άλλη και προσδιορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων που συνδέονται με τις εξειδικεύσεις κάθε κλάδου (βλ. 5..1.1,5.1.2).

9.2.1.4. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την Αξιολόγηση του Συστήματος Δια Βίου Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης

Στη χώρα έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί σύστημα δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων το οποίο αποτελεί το σκελετό της δια βίου μάθησης και δυνητικό συντελεστή ανάπτυξης, απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής. (βλ κεφ. 7.). Η αξιολόγηση του συστήματος αυτού αποτελεί πρωταρχικής σημασίας ζήτημα για την συνεχή αποτελεσματική λειτουργία του, μιας και θα αναδείξει τα δυνατά και αδύναμα σημεία των υφιστάμενων πολιτικών καθώς και τις δυνατότητες βελτίωσής τους. Στην παρούσα χρονική στιγμή έχει τεθεί σε δημόσια διαβούλευση σχέδιο νόμου για την υιοθέτηση ενός μοντέλου συστηματικής και συνεχούς αξιολόγησης των δομών της δια βίου μάθησης, καθώς και του συντελούμενου εκπαιδευτικού έργου στο χώρο της εκπαίδευσης ενηλίκων στο σύνολό του.

9.2.1.5. Τρέχοντες Προβληματισμοί σχετικά με την Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος συνδέεται άμεσα και πρώτιστα με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, του εκπαιδευτικού έργου, των εκπαιδευτικών και των σχολικών συμβούλων, καθώς και με την αποτίμηση του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών, των φορέων και των θεσμοθετημένων οργάνων του.

Πίο συγκεκριμένα, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μετέχει στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 2007-2013, στρατηγικός στόχος του οποίου είναι η αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Επίσης, έντονη συζήτηση υπάρχει σχετικά με τη σημασία της συγκέντρωσης, ανάλυσης και δημοσιοποίησης των στοιχείων της εκπαίδευσης που αφορούν την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τεχνική εκπαίδευση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προώθηση της αξιολόγησης των σχολικών προγραμμάτων, του διδακτικού υλικού και της επίδοσης των μαθητών.

Σε ό,τι αφορά την επίδοση των μαθητών, η σχετική συζήτηση συμπεριλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα των Ελλήνων μαθητών σε διεθνείς δοκιμασίες (IEA, PISA, TIMSS), και στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η διερεύνηση σε βάθος των παραμέτρων που επηρεάζουν την επίδοση των μαθητών με στόχο την προώθηση της αυτογνωσίας και δημιουργικότητάς τους.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

9.3. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο

Σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου είναι η βελτίωση και η ποιοτική αναβάθμιση όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έχει ως κύριο στόχο της να διασφαλίσει σε όλους τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τη δυνατότητα έγκαιρης και ισότιμης πρόσβασης στην εκπαιδευτική διαδικασία και γενικότερα την ισότητα ευκαιριών πρόσβασης. Το γεγονός αυτό συμβάλλει στον εκδημοκρατισμό και την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης, αλλά και της κοινωνίας.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου εντάσσεται και το θέμα της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή, οι γενικές αρχές της οποίας εκφράζονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών. Με βάση τις αρχές της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή, οι οποίες υπάρχουν στις αντίστοιχες ενότητες (βλ. 4.12., 5.15.), η διαδικασία της αξιολόγησης των μαθητών ενσωματώνεται στη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης, που είναι βασικό συστατικό στοιχείο του εκπαιδευτικού έργου.

9.3.1. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Η υπάρχουσα κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε με το Ν.2986/02, αφορά την αξιολόγηση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ν.2986/2002: Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγησητου εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

Στις διαδικασίες αυτές συμμετέχουν οι εξής φορείς των οποίων οι βασικοί ρόλοι αποσαφηνίζονται παρακάτω:

9.3.1.1. Αξιολογούμενοι και Αξιολογητές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

Αξιολογούμενος	Αξιολογητής
Προϊστάμενος του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης (ως προς το διοικητικό έργο)
	και Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)
Σχολικός Σύμβουλος	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης (ως προς το διοικητικό έργο)
	και Προϊστάμενος του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)
Διευθυντής Εκπαίδευσης	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης (ως προς το διοικητικό έργο)
	και Σύμβουλος ή Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)
Προϊστάμενος Γραφείου	Διευθυντής Εκπαίδευσης (ως προς το διοικητικό έργο)
	και Προϊστάμενος του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)
Διευθυντής Σχολικής Μονάδας	Προϊστάμενος Γραφείου ή Διευθυντής Εκπαίδευσης (σε περίπτωση που δεν λειτουργεί Γραφείο) και Σχολικός Σύμβουλος (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)
Εκπαιδευτικός	Διευθυντής Σχολικής Μονάδας (ως προς το ευρύτερο επαγγελματικό έργο)
	και Σχολικός Σύμβουλος (ως προς το επιστημονικό και παιδαγωγικό έργο)

Πιο συγκεκριμένα :

1) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

- Ο Διευθυντής του Σχολείου: είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση της οργανωτικής και διοικητικής αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της σχολικής μονάδας (απουσίες εκπαιδευτικών, συνέπεια και τήρηση του ωραρίου από τους εκπαιδευτικούς, εγκατάλειψη του σχολείου από τους μαθητές, σχέσεις ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και γονείς κυρίως πάνω σε διοικητικά θέματα κτλ). Συνήθως διατηρεί ημερολόγιο των σχολικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον φέρει ευθύνη για τον εξοπλισμό του σχολείου με τα κατάλληλα μέσα καθώς και για τη συντήρησή τους, όπως και για την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου. Καλεί το Σχολικό Σύμβουλο σε περιπτώσεις που παρουσιάζονται προβλήματα σχετικά με τους σχολικούς κανονισμούς. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους γράφει μια έκθεση αναφορικά με το εκπαιδευτικό έργο του σχολείου, την οποία καταθέτει στο Σχολικό Σύμβουλο και στον Προϊστάμενο για να την αξιοποιήσουν δεόντως στις δικές τους εκθέσεις.

- Η Επιτροπή για τη Σχολική Αξιολόγηση (Επιτροπή Αυτοαξιολόγησης): αποτελείται από πέντε (5) μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους η Επιτροπή συντάσσει μια έκθεση για την αυτο-αξιολόγηση του σχολείου σχετικά με το εκπαιδευτικό έργο, έκθεση η οποία αναφέρεται σε όλες τις παραμέτρους του εκπαιδευτικού έργου που λαμβάνουν χώρα στο σχολείο. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης εστιάζει σε ένα συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων ανάλογα πάντα με τις ανάγκες του σχολείου. Οι θεματικές περιοχές και οι δείκτες αξιολόγησης επιλέγονται από μία λίστα που θεωρείται απαραίτητη στη βελτίωση της ποιότητας της προσφερόμενης σε επίπεδο σχολείου εκπαίδευσης. Η έκθεση κατατίθεται στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ), το οποίο σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) αξιοποιεί τα

στοιχεία που αναφέρονται στην έκθεση και σε θέματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του.

- Η Σχολική Επιτροπή: σε κάθε δημόσιο σχολείο αποτελείται από το Διευθυντή του σχολείου, έναν εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έναν εκπρόσωπο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και, σε ό,τι αφορά τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, και από έναν εκπρόσωπο του Συλλόγου των μαθητών. Έργο της είναι η εκτέλεση έργων επισκευής και συντήρησης των σχολικών μονάδων. Παράλληλα διατηρεί αποφασιστικές λειτουργίες στη διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των σχολείων και στη διαχείριση εσόδων από ενδεχόμενη εκμετάλλευση των κυλικείων. Ο εισηγητικός τους ρόλος εντοπίζεται ακόμη στη φροντίδα για τον εφοδιασμό των σχολικών μονάδων με όλα τα υλικά μέσα (έπιπλα, βιβλία για τις βιβλιοθήκες, εποπτικά μέσα κ.ά.) που είναι απαραίτητα για τη στήριξη της διοικητικής και εκπαιδευτικής τους λειτουργίας. Τα πρακτικά της Σχολικής Επιτροπής μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο από το Διευθυντή (στην ετήσια έκθεσή του) όσο και από κάθε ενδιαφερόμενο για τα θέματα που αυτή διαχειρίζεται (βλ. 2.6.3.1.).

- Οι Σχολικοί Σύμβουλοι: αξιολογούν την εκπαιδευτική διαδικασία σε επίπεδο σχολείου. Αξιολογούν κάθε σχολείο ξεχωριστά και έπειτα γράφουν μια συνολική έκθεση αξιολόγησης για τη λειτουργία των σχολείων στην περιοχή δικαιοδοσίας τους (τοπική αξιολόγηση), την οποία καταθέτουν στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΠΔΒΜΘ, η οποία αναλαμβάνει τη μελέτη, ανάλυση και περαιτέρω αξιοποίηση των πληροφοριών που εμπεριέχονται. Στις εκθέσεις τους οι Σχολικοί Σύμβουλοι αναφέρονται με ιδιαίτερη λεπτομέρεια (έως ότου εκπονηθούν τα κριτήρια αξιολόγησης) στην επιστημονική και παιδαγωγική επάρκεια των εκπαιδευτικών στα αντίστοιχα σχολεία. Στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι Σχολικοί Σύμβουλοι επιλέγονται ανάλογα με τα γνωστικά αντικείμενα π.χ. σχολικός σύμβουλος για τα φιλολογικά μαθήματα, για τα μαθηματικά, κτλ.

- Οι Διευθυντές Διευθύνσεων και Προϊστάμενοι Γραφείων Εκπαίδευσης: γράφουν μια έκθεση για την αξιολόγηση των σχολείων και των εκπαιδευτικών στην περιοχή δικαιοδοσίας τους. Αξιολογούν τη διδασκαλία και τη μάθηση σε επίπεδο σχολείου σε αναφορά με τα διοικητικά καθήκοντα. Αξιολογούν τους εκπαιδευτικούς σε θέματα όπως η συνέπεια στα καθήκοντά τους και η ακρίβεια στην ώρα προσέλευσής τους στο σχολείο, η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες του σχολείου, οι σχέσεις εκπαιδευτικών-γονέων, η συνεργασία των εκπαιδευτικών με συναδέλφους τους εντός της σχολικής μονάδας αλλά και εκτός αυτής σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο, οι ετήσιες συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων των σχολείων κτλ. Τα διοικητικά καθήκοντα επηρεάζουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο ασκείται το εκπαιδευτικό έργο (η διδασκαλία και η μάθηση). Οι εκθέσεις κοινοποιούνται στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., η οποία αναλαμβάνει τη μελέτη, ανάλυση και περαιτέρω αξιοποίηση των πληροφοριών που εμπεριέχονται.

2) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

- Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης: Οι 13 Διευθυντές Περιφέρειας συντάσσουν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με το εκπαιδευτικό έργο στην περιφέρειά τους και τις καταθέτουν στον Υπουργό Παιδείας ώστε να μπορεί να λάβει υπόψη τα στοιχεία σε κάθε μελλοντικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό.

- Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης: Σε κάθε Περιφέρεια υπάρχουν δυο Θέσεις Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης, μία για την Πρωτοβάθμια και μία για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ο ρόλος τους είναι να συντονίζουν, να καθοδηγούν και να αξιολογούν τους Σχολικούς Συμβούλους της Περιφέρειας. Συντάσσουν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με το εκπαιδευτικό έργο στην περιφέρειά τους και τις καταθέτουν στον Υπουργό Παιδείας ώστε να μπορεί να λάβει υπόψη τα στοιχεία σε κάθε μελλοντικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό.

- Περιφερειακά Κέντρα Στήριξης του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕΚΕΣΕΣ): Τα Κέντρα αυτά, που ιδρύθηκαν με τον Ν. 2525/97 και είναι δεκατρία –ένα σε κάθε περιφέρεια της χώρας— αναλαμβάνουν τη συλλογή και την επεξεργασία των στοιχείων που διευκολύνουν την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου και τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε επίπεδο περιφέρειας. Τα

ΠΕΚΕΣΕΣ εποπτεύονται,σύμφωνα με το Ν. 2986/02 από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης. Οι ετήσιες εκθέσεις των ΠΕΚΕΣΕΣ κατατίθενται στο Κέντρο Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (ΚΕΕ) για τη σχετική ανάλυση και αξιοποίηση των στοιχείων που εμπεριέχουν.

- Το προσωπικό στα Κέντρα Επαγγελματικού Προσανατολισμού: Αξιολογεί την επίδοση των σχολικών μονάδων σε τομείς και θέματα που τις ενδιαφέρουν και που αφορούν κυρίως την προετοιμασία για τη ζωή και τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Η έκθεση αξιολόγησης στην περίπτωση αυτή αξιοποιείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. για τη βελτίωση των παρεμβάσεων επαγγελματικού προσανατολισμού που γίνονται σε επίπεδο σχολείου.

3) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (ΥΠΠΔΒΜΘ)

- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ): Είναι αποκεντρωμένη Δημόσια Υπηρεσία που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας. Σημαντικός φορέας αξιοποίησης των εκπαιδευτικών δεδομένων, το οποίο είναι η αρμόδια υπηρεσία για την επιστημονική έρευνα και τη μελέτη των θεμάτων της Πρωτοβάθμιας-Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καταρτίζει προτάσεις για τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής. Το 1996 δημιουργήθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το «Τμήμα Αξιολόγησης», το οποίο σχεδιάζει προτάσεις για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και σε συνεργασία με το αντίστοιχο «Τμήμα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης», «Τμήμα Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και το «Τμήμα Ποιότητας της Εκπαίδευσης» τις υποβάλλουν προς το Υπουργείο Παιδείας.Οι συγκεκριμένες προτάσεις αφορούν στην αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης με βάση το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών.

- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ): Είναι αυτοδιοικούμενο Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, υπεύθυνο για την έρευνα που σχετίζεται με παραμέτρους του εκπαιδευτικού έργου συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης. Στην παρούσα φάση αναλαμβάνει την ανάπτυξη και εφαρμογή προτύπων δεικτών και κριτηρίων για τη δυναμική αποτύπωση και παρακολούθηση του εκπαιδευτικού έργου τόσο στο επίπεδο της σχολικής μονάδας όσο και της περιφέρειας, αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο παρέχει στους αξιολογητές τους δείκτες εκπαιδευτικών επιδόσεων που πρέπει να εφαρμοστούν στην αξιολόγηση των σχολικών μονάδων. Τόσο το ΠΙ όσο και το ΚΕΕ αξιοποιούν ανάλογα τα αποτελέσματα των αναλύσεων των εκθέσεων που κατατίθενται από τις Περιφέρειες στο ΥΠΠΔΒΜΘ.

- Οι Διευθύνσεις του ΥΠΠΔΒΜΘ: Συγκεντρώνουν όλες τις εκθέσεις (των Σχολικών Συμβούλων και των Διευθυντών Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης, οι οποίοι αξιολογούν τα σχολεία σε ατομική βάση και στέλνουν τις εκθέσεις τους απευθείας στο Υπουργείο), τις μελετούν, τις αναλύουν και κατηγοριοποιούν τα δεδομένα προκειμένου να διαπιστώσουν τα προβλήματα που εμφανίζονται στις σχολικές μονάδες σε ατομική ή συλλογική βάση, δηλαδή σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος, και ακολούθως να ενημερώσουν σχετικά όλους τους αρμόδιους φορείς.

- Οι Ομάδες / Επιτροπές για την επιλογή και προώθηση του προσωπικού: Συστήνονται από το Υπουργείο Παιδείας σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει ο Νόμος 2986/2002 (πολύ γενικά, οι Επιτροπές διαμορφώνονται σε κεντρικό επίπεδο και οι επιλογές ομαδοποιούνται ανά περιφέρεια). Οι αξιολογητές που συμμετέχουν σ' αυτές τις ομάδες πρέπει να διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα καθώς και εμπειρία στον τομέα της αξιολόγησης. Οι ομάδες λαμβάνουν υπόψη τους τις εκθέσεις όλων των αξιολογητών (εξωτερικών, εσωτερικών και κοινών) αναφορικά με το εκπαιδευτικό έργο και στη συνέχεια εκφράζουν τις απόψεις τους για την επιλογή και προώθηση του προσωπικού των σχολείων.

- Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ): Στην υπηρεσία αυτή εντάσσεται το ειδικό Τμήμα Εκπαιδευτικών Δεδομένων. Η ΕΣΥΕ δημοσιεύει εκθέσεις, μη-περιοδικής κυκλοφορίας, ανάλογα με τις ανάγκες του Υπουργείου ή περιοδικές εκδόσεις, συνήθως ετήσιες (π.χ. για το κόστος λειτουργίας των σχολικών μονάδων, τις δραστηριότητες των μονάδων εκπαίδευσης κ.ά.), που δημοσιεύονται με τον τίτλο: «Στατιστικά Στοιχεία της Εκπαίδευσης».

- Διεύθυνση Μηχανογράφησης του ΥΠΠΔΒΜΘ: Είναι υπεύθυνη για τη συγκέντρωση και τη μηχανογράφηση των αιτήσεων τελειοφοίτων/αποφοίτων του Λυκείου, προκειμένου να συμμετάσχουν στις εξετάσεις για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Επίσης, συλλέγει και καταγράφει τους βαθμούς επιδόσεων των μαθητών την τελευταία χρονιά του Λυκείου και στις εισαγωγικές εξετάσεις στα Πανεπιστήμια/ΤΕΙ (Γενικές Εξετάσεις), όπως επίσης καταγράφει το φύλο του κάθε μαθητή και τη γεωγραφική περιοχή του σχολείου προέλευσής του.

- Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ): Εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας. Χρησιμοποιεί τα δεδομένα που συγκεντρώνονται από τις διάφορες Διευθύνσεις του ΥΠΠΔΒΜΘ, καθώς και συμπληρωματικά δεδομένα που αφορούν στην έκδοση των σχολικών βιβλίων και στη δωρεάν διανομή τους σε μαθητές και εκπαιδευτικούς.

4) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

- Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου εντάσσεται και το θέμα της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή, όπως αυτή εκφράζεται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών το οποίο ισχύει, με βάση την υπ' αριθ. 21072^{α}/Γ2 Υπουργική Απόφαση και μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω λαμβάνοντας υπόψη τις εξής παραμέτρους : α) στόχοι της αξιολόγησης, β) μορφές αξιολόγησης, γ) βασικές αρχές της αξιολόγησης, δ) τεχνικές της αξιολόγησης και ε) μέσα έκφρασης του αξιολογικού αποτελέσματος (ΦΕΚ Β΄ 303 και 304 / 13-3-03)

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (ΕΣΥΕ)

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

N.2525/1997:Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργουκαι άλλες διατάξεις

9.3.2. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το ζήτημα της αξιολόγησης των `Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων εξειδικεύεται με τον Ν. 3374/2005, ο οποίος καθορίζει συνολικά το θέμα της διασφάλισης της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, προσδιορίζοντας συγκεκριμένες διαδικασίες αξιολόγησης. Ειδικότερα:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3374/2005 οι διαδικασίες αξιολόγησης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων συντονίζονται και υποστηρίζονται σε εθνικό επίπεδο από ανεξάρτητη διοικητική αρχή με την επωνυμία «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (Α.ΔΙ.Π.), η οποία έχει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό ΥΠΠΔΒΜΘ.

Παράλληλα, σε κάθε ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης συγκροτείται «Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας» (ΜΟ.ΔΙ.Π) (με την συμμετοχή του διδακτικού, επιστημονικού, διοικητικού προσωπικού, όπως και των σπουδαστών) για το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης. Με βάση τις εσωτερικές εκθέσεις των επί μέρους ακαδημαϊκών μονάδων, η ΜΟ.ΔΙ.Π συντάσσει κάθε διετία την αντίστοιχη εσωτερική έκθεση του ιδρύματος που αναφέρεται. Η αξιολόγηση των ιδρυμάτων καθορίζεται στη βάση τεσσάρων κεντρικών θεματικών: α) ως προς την ποιότητα του διδακτικού έργου, β) ως προς την ποιότητα του ερευνητικού έργου, γ) ως προς την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών και δ) ως προς την ποιότητα των λοιπών υπηρεσιών.

Διαδικασία αξιολόγησης:

Σε γενικές γραμμές ο Ν. 3374/2005 καθορίζει διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης (με σύνταξη αντίστοιχης εσωτερικής και εξωτερικής έκθεσης αξιολόγησης). Η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης του ακαδημαϊκού ιδρύματος συντάσσεται από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης (Ε.Ε.Α). Η τελευταία αποτελείται από πέντε μέλη, τα οποία προέρχονται από το μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. Η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης περιλαμβάνει κυρίως αναλύσεις, διαπιστώσεις, συστάσεις και υποδείξεις, όπως και προτεινόμενα μέτρα που χρειάζεται να ληφθούν προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου ή να αντιμετωπιστούν τυχόν αδυναμίες και αποκλίσεις σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή κάθε ακαδημαϊκής μονάδας.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

Ν.3374/2005: Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Συμπλήρωμα Διπλώματος

9.3.3. Διοικητικό και Νομοθετικό Πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης

Σύμφωνα με το νόμο για τη δια βίου μάθηση (Ν. 3369/2005), η αξιολόγηση των προγραμμάτων γίνεται τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά. Η εσωτερική αξιολόγηση διενεργείται υπό την ευθύνη του επικεφαλής του φορέα παροχής υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης, ενώ η εξωτερική αξιολόγηση διενεργείται από εξωτερικό αξιολογητή, που επιλέγεται μετά από ανοιχτό διαγωνισμό, με την ευθύνη να φέρει ο φορέας εποπτείας του φορέα παροχής υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης.

Ως κριτήρια για την αξιολόγηση των δράσεων έχουν τεθεί, μεταξύ άλλων, η ζήτηση που καταγράφηκε για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, το επίπεδο των παρεχόμενων γνώσεων, η γνώμη των εκπαιδευομένων και εκπαιδευτών για το περιεχόμενο του προγράμματος και για τη διεξαγωγή του εκπαιδευτικού έργου, ο βαθμός επιτυχούς ολοκλήρωσης των δράσεων, η γνώμη των αποφοίτων των προγραμμάτων για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ως προς την παροχή εφοδίων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η σχέση κόστους και επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, η απόδοση των προγραμμάτων ως προς την προώθηση της απασχόλησης και τον περιορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού, κ.ά.

Σχετικά με την εσωτερική αξιολόγηση, η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης προχώρησε στη συγκρότηση «Σώματος Περιφερειακών Αξιολογητών και Ελεγκτών Ποιότητας Υπηρεσιών Δια Βίου Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ενηλίκων». Έργο των μελών του Σώματος θα είναι η αξιολόγηση και ο έλεγχος ποιότητας των εκπαιδευτικών-επιμορφωτικών προγραμμάτων που παρέχονται μέσω των δομών και των αυτόνομων προγραμμάτων της Γ.Γ.Δ.Β.Μ.

Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης (9.2.1.4), έχει ήδη κατατεθεί ένα κείμενο/πλαίσιο πολιτικών αρχών και προτάσεων για την οργάνωση της δια βίου μάθησης στη χώρα μας, με στόχο της διασφάλιση της ποιότητας με συγκεκριμένους ποσοτικούς- ποιοτικούς δείκτες και τη σύσταση ενιαίου εθνικού πλαισίου αξιολόγησης και πιστοποίησης για όλες τις μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων, ούτως ώστε να υπάρξει ολιστική αποτίμηση της διαδικασίας αξιολόγησης που εφαρμόζεται από τους φορείς της δια βίου μάθησης.

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Ν.1143/1981

Ν.3369/2005:Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

9.4. Αξιολόγηση Σχολείων / Ιδρυμάτων

Παρακάτω ομαδοποιούνται οι στόχοι και ο τρόπος διενέργειας (κριτήρια, αξιολογητές κτλ.) της αξιολόγησης στις βαθμίδες αυτές με βάση το κατά πόσο η αξιολόγηση είναι εξωτερική, εσωτερική ή κοινή (external, internal, joint).

9.4.1. Σχολικές λειτουργίες υπό αξιολόγηση και αξιολογητές σχολικών μονάδων στην Ελλάδα

Σχολικές λειτουργίες που αξιολογούνται		Αξιολογητές		
		Εξωτερικοί	**Εσωτερικοί**	**Κοινοί**
Εκπαιδευτικές λειτουργίες	1. Διδασκαλία / Μάθηση που αφορά τις ικανότητες και τη γνώση	1.1 Σχολικός Σύμβουλος 1.2 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 1.3 ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. 1.4 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 1.5 Ειδικό Σώμα Αξιολογητών	1.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 1.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση	
	2. Διδασκαλία / Μάθηση που αφορά την προετοιμασία για τη ζωή στην κοινωνία / τον επαγγελματικό προσανατολισμό	2.1 Προσωπικό στα Κέντρα Επαγγελματικού Προσανατολισμού 2.2 Ομάδες για την επιλογή και επαγγελματική εξέλιξη του προσωπικού 2.3 Σχολικός Σύμβουλος 2.4 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 2.5 Ειδικό Σώμα Αξιολογητών	2.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 2.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση	
Διοικητικές λειτουργίες	3.Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού	3.1 Σχολικός Σύμβουλος 3.2 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 3.3 ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. 3.4 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	3.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 3.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση	3.1 Σχολική Επιτροπή
	4.Διοίκηση Λειτουργικών Πόρων	4.1 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 4.2 ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. 4.3 Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων 4.4 Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων 4.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	4.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 4.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση	4.1 Σχολική Επιτροπή
	5.Διοίκηση Κεφαλαιουχικών Πόρων	5.1 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 5.2 ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. 5.3 Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων	5.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 5.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση	5.1 Σχολική Επιτροπή
	6.Πληροφόρηση / Πηγές Πληροφοριών / Σχέσεις / Συνεταιρισμοί	6.1 Διευθυντής Διεύθυνσης και Γραφείου Εκπαίδευσης 6.2 Σχολικός Σύμβουλος 6.3 Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας	6.1 Διευθυντής Σχολικής Μονάδας 6.2 Σχολική Επιτροπή για την αξιολόγηση 6.3 Ομοσπονδία των Εκπαιδευτικών	

9.4.2. Εσωτερική Αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση συνίσταται στην αποτίμηση και καταγραφή του διδακτικού έργου από τις ίδιες τις σχολικές/ακαδημαϊκές μονάδες.

9.4.2.1. Πρωτοβάθμια /Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Οι γενικοί σκοποί της εσωτερικής αξιολόγησης σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας του σχολικού έργου και την υλοποίηση των στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος. Όσοι συμμετέχουν στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης προσπαθούν να αποτιμήσουν ποσοτικά και ποιοτικά όσο αυτό βέβαια είναι δυνατό, τις συνθήκες, τη διαδικασία και τα αποτελέσματα του σχολείου σε μια προσπάθεια λήψης των κατάλληλων αποφάσεων, που θα συντελέσουν στη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης. Η περιγραφή των ατόμων ή ομάδων που διενεργούν την εσωτερική αξιολόγηση δίνεται στην υποενότητα 9.3.1.

9.4.2.2. Ανώτατη Εκπαίδευση

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3374/2005, με ευθύνη κάθε ακαδημαϊκής μονάδας. Οι ακαδημαϊκές μονάδες κάθε ιδρύματος ορίζουν με αποφάσεις των γενικών συνελεύσεών τους Ομάδες Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α) ή Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης (Ε.Ο.Α, εφόσον αξιολογούνται αυτοτελώς τα προγράμματα προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών ή λοιπές υπηρεσίες), οι οποίες υποβάλλουν κατ' έτος στη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π) του ιδρύματος μια εσωτερική έκθεση που περιλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία με ποσοτικά δεδομένα για τους σπουδαστές, το επιστημονικό προσωπικό, το πρόγραμμα σπουδών, τη φοιτητική μέριμνα και κάθε άλλο θέμα που αφορά την λειτουργία της ακαδημαϊκής μονάδας.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων αποτελεί το πρώτο στάδιο αξιολόγησης και συνίσταται στην συστηματική αποτίμηση και καταγραφή του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου από τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μονάδες. Στη διαδικασία αυτή συμμετέχουν τα μέλη του διδακτικού-ερευνητικού ή εκπαιδευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού, όπως και οι φοιτητές (μέσω ερωτηματολογίων, ομαδικών συζητήσεων, συνεντεύξεων, κ.ο.κ). Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα και ολοκληρώνεται με την σύνταξη από τις Ομάδες Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α) της οικείας ακαδημαϊκής μονάδας της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης. Η έκθεση αυτή μεταβιβάζεται στη ΜΟ.ΔΙ.Π του ιδρύματος και μέσω αυτής στην Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π.).

Η αξιολόγηση των ιδρυμάτων καθορίζεται στη βάση τεσσάρων κεντρικών θεματικών, οι οποίες προσδιορίζουν αντίστοιχους ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες: α) ως προς την ποιότητα του διδακτικού έργου, β) ως προς την ποιότητα του ερευνητικού έργου, γ) ως προς την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών και δ) ως προς την ποιότητα των λοιπών υπηρεσιών.

Ν.3374/2005: Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Συμπλήρωμα Διπλώματος

9.4.3. Εξωτερική Αξιολόγηση

Η εξωτερική αξιολόγηση συνίσταται στην εξέταση των αποτελεσμάτων της εσωτερικής αξιολόγησης από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων.

9.4.3.1. Πρωτοβάθμια/Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Οι γενικοί σκοποί της σχολικής αξιολόγησης, όπως αυτοί περιγράφονται στα επίσημα έγγραφα, σχετίζονται με τη βελτίωση του σχολικού έργου καθώς και όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική δραστηριότητα. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη σχέση ανάμεσα στην αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του. Οι γενικοί σκοποί συνδέονται με την ανάγκη προσαρμογής του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα είδη αξιολόγησης

αναφέρονται σ' αυτό το γενικό σκοπό και δρουν συμπληρωματικά στη διαδικασία της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων. Η περιγραφή των ατόμων ή ομάδων που διενεργούν την εξωτερική αξιολόγηση, δίνεται στην υποενότητα 9.3.1.

9.4.3.2. Ανώτατη Εκπαίδευση

Η εξωτερική αξιολόγηση αποτελεί το δεύτερο στάδιο αξιολόγησης και συνίσταται στην κριτική-αναλυτική εξέταση των αποτελεσμάτων της εσωτερικής αξιολόγησης από πενταμελή επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων (Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης / Ε.Ε.Α), που προέρχεται από τα μέλη της Α.ΔΙ.Π. Η Ε.Ε.Α. συντάσσει έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης μέσα σε τέσσερεις μήνες από την υποβολή της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης. Η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης περιλαμβάνει αναλύσεις, συστάσεις, διαπιστώσεις και υποδείξεις των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στην κατεύθυνση της βελτίωσης της ποιότητας του διδακτικού, ερευνητικού και άλλου έργου στο χώρο των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η τελική εξωτερική έκθεση αξιολόγησης διαβιβάζεται στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος και μέσω αυτής στην οικεία ακαδημαϊκή μονάδα και στην Α.ΔΙ.Π., η οποία φροντίζει για τη δημοσιοποίησή της.

9.4.4. Κοινή Αξιολόγηση

Οι γενικοί σκοποί της Σχολικής Επιτροπής είναι η κατάλληλη διαχείριση των πόρων του σχολείου για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών του. Η Σχολική Επιτροπή φροντίζει ακόμη για την εξεύρεση άλλων πηγών χρηματοδότησης και γενικότερα φέρει την ευθύνη για την παροχή των κατάλληλων μέσων που θα συμβάλλουν στην ευημερία του σχολείου. Η περιγραφή των ατόμων ή ομάδων που διενεργούν την κοινή αξιολόγηση, δίνεται στην υποενότητα 9.3.1.

9.5. Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Οι προσεγγίσεις σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος είναι συνδεδεμένες με την αξιολόγηση σε όλα τα πεδία και επίπεδα και κυρίως με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Ο πολιτικός και εκπαιδευτικός λόγος στην Ελλάδα, που αναφέρεται στην αξιολόγηση της εκπαίδευσης, θεωρεί ότι οι διαδικασίες και οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στο επίπεδο της σχολικής μονάδας επηρεάζουν το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του. Σε αυτή τη βάση, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος αντιμετωπίζεται αφενός ως συλλογή πληροφοριών για όλες τις παραμέτρους των σχολείων (εισροές, διαδικασίες και αποτελέσματα) αλλά και της οργάνωσης και διοίκησης του συστήματος, αφετέρου ως διερεύνηση των παιδαγωγικών πρακτικών στην τάξη και των αποτελεσμάτων τους.

Τα δεδομένα τα οποία επιλέγονται για την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων (αριθμός των εισαχθέντων στα Πανεπιστήμια, αριθμός ατόμων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας, μορφές και είδη πιστοποιημένων προσόντων, βαθμός προετοιμασίας για τη μελλοντική ζωή) αποτυπώνονται και χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο σε συζητήσεις για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Τα ερευνητικά δεδομένα και η συζήτηση γύρω από το θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος αναφέρουν τη σχέση που έχει η ποιότητα των δομών και των λειτουργιών του εκπαιδευτικού συστήματος με την αξιολόγηση των σχολείων. Οι εν λόγω αναφορές μπορούν να ομαδοποιηθούν ως εξής:

- Η ποιότητα της κάθε σχολικής μονάδας αντανακλά την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του.

- Η ποιότητα των δασκάλων, όπως διαμορφώνεται από την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, την εισαγωγική επιμόρφωση που πραγματοποιούν τα ΠΕΚ και την επιμόρφωση κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας, επηρεάζει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Ο βαθμός εισαγωγής των νέων τεχνολογιών (ICT) όπως και ο αριθμός και η ποικιλία των καινοτόμων προγραμμάτων (project) που εισάγονται στα σχολεία, είναι επίσης ένας σημαντικός δείκτης για την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Παράλληλα, ο βαθμός της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των εξετάσεων και η χρήση των εκπαιδευτικών προσόντων στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή των αποφοίτων βρίσκονται συνεχώς στο επίκεντρο της συζήτησης Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα συμμετέχει σε διεθνή προγράμματα που προβλέπουν δοκιμασίες (τεστ) για μαθητές σε διάφορες ηλικίες και σε ποικιλία θεματικών (IEA, PISA, TIMMS). Για την οργάνωση και διεκπεραίωση των δοκιμασιών αυτών υπάρχουν και εθνικοί φορείς οι οποίοι αναλαμβάνουν και την ανάλυση των σχετικών αποτελεσμάτων με στόχο την ενημέρωση των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων φορέων. Για παράδειγμα, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε) είναι ο εθνικός φορέας που συμμετέχει στο PISA. Ταυτόχρονα η Ελλάδα παρέχει τα απαραίτητα στοιχεία σε διεθνείς οργανισμούς που διατηρούν βάσεις εκπαιδευτικών δεδομένων (όπως λ.χ. ο ΟΟΣΑ).

9.6. Η εκπαιδευτική έρευνα σε σχέση με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η αξιολόγηση όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης εντάσσεται στα καθήκοντα του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ) και εκφράζεται με τη σύνταξη μελετών, τη συμμετοχή σε προγράμματα αξιολόγησης του ΟΟΣΑ, σε πιλοτικά ευρωπαϊκά προγράμματα αξιολόγησης καθώς και με την ψήφιση νέων Προεδρικών Διαταγμάτων για την αξιολόγηση.

Εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε επίσης το 2002 από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ) ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο «Αξιολόγηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης», στο πλαίσιο του οποίου τα Ιδρύματα Ανωτάτης Εκπαίδευσης

- κλήθηκαν να εκπονήσουν και τελικά υπέβαλαν τους χωροταξικούς και στρατηγικούς σχεδιασμούς τους για τη δεκαετία 2002- 2012 με στόχο την ίδρυση του Κέντρου Τεκμηρίωσης της Ανωτάτης Εκπαίδευσης,
- αναπτύχθηκε Κέντρο Τεκμηρίωσης της Ανωτάτης Εκπαίδευσης και
- έγινε αποτύπωση των βασικών παραμέτρων- χαρακτηριστικών του συστήματος Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Με εξειδικευμένα θέματα έρευνας στην εκπαίδευση ασχολείται επίσης το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ). Πιο συγκεκριμένα, με το Ν. 2083/92 δημιουργήθηκε το «Τμήμα Αξιολόγησης» του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το οποίο ασχολείται με τη στήριξη και αξιοποίηση των πορισμάτων και αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την έρευνα στον τομέα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης στην Ελλάδα, την Ευρώπη και άλλες χώρες του κόσμου.Παράλληλα, σχεδιάζει και υλοποιεί την αξιολόγηση καινοτόμων δράσεων στο χώρο της εκπαίδευσης (βλ. 9.2, 9.3.1.).

Κέντρο Εκπαιδευτικής Ερευνας (ΚΕΕ)

Υπουργείο Παιδείας,Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΔΒΜΘ)

9.7. Στατιστικά Στοιχεία

Δεν υπάρχουν πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία αναφορικά με δείκτες αξιολόγησης για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

10. Ειδική Εκπαιδευτική Στήριξη και Ειδική Αγωγή

Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ), όπως και η γενική εκπαίδευση, είναι υποχρεωτική και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της ενιαίας δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση βασίζεται στο ενταξιακό μοντέλο.

Λειτουργούν επίσης μηχανισμοί ειδικής εκπαιδευτικής στήριξης για μαθητές που προέρχονται από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως μειονότητες, αλλοδαποί και παλιννοστούντες. Τα προγράμματα αυτά αναπτύσσονται στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (βλέπε ενότητα **10.7**) και δίνουν προτεραιότητα στην ενσωμάτωση. Επίσης στα ελληνικά σχολεία παρέχονται πρόσθετες υπηρεσίες μαθησιακής υποστήριξης (Ενισχυτική Διδασκαλία, Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη) για μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στα μαθήματα (βλέπε ενότητες **10.3** και **10.5)**.

10.1. Ιστορική Επισκόπηση

Η ιστορία της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα έχει αφετηρία στις αρχές του 20ού αιώνα, στηριζόμενη κυρίως στη φιλανθρωπία, στη δραστηριότητα του αναπηρικού και γονεϊκού κινήματος, στην ευαισθησία της Εκκλησίας, καθώς και στις προσπάθειες μεμονωμένων ατόμων και ειδικών παιδαγωγών.

Ιδιαίτερα από τη δεκαετία του ’60 και μετά, τα προβλήματα των αναπήρων ατόμων αντιμετωπίζονται και στην Ελλάδα με την αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων τους, την αποδοχή του «δικαιώματος στη διαφορά», τη θέσπιση ειδικών διατάξεων με σκοπό την παροχή ίσων –όχι ίδιων – ευκαιριών στην εκπαίδευση, Κατά τα έτη 1972 και 1973 ιδρύθηκαν τα πρώτα 43 δημόσια Ειδικά Δημοτικά Σχολεία για παιδιά με νοητική καθυστέρηση στις έδρες των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και σε μεγάλες πόλεις. Το 1981 δημιουργήθηκαν παράλληλες τάξεις-τμήματα ειδικής αγωγής στα κανονικά σχολεία με βάση το νόμο 1143, ενώ τα θέματα Ειδικής Αγωγής ρυθμίστηκαν γενικότερα στον νόμο πλαίσιο 1566/85 (Κεφάλαιο Ι) στον οποίο ορίζεται ότι οι μονάδες ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, που ανήκαν στην αρμοδιότητα άλλων υπουργείων και οργανισμών καθώς και ιδιωτικές μονάδες, περιήλθαν εφεξής στην αρμοδιότητα ή την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Γενικότερα, οι νόμοι 1143/1981, 2817/2000 και 3699/2008 με αποκλειστικό αντικείμενο την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση αποτελούν σημεία αναφοράς στην εξέλιξη του θεσμού στην Ελλάδα αντικατοπτρίζοντας τις επικρατούσες αντιλήψεις σχετικά με την Ειδική Αγωγή και τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Για παράδειγμα ο ν. 1143/1981 αφορά στο θέμα της "Ειδικής Αγωγής, Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των εκλιπόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων", ο ν. 2817/2000 στην "Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες" και ο ν. 3699/2008 στην "Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες".

Ειδικότερα με βάση τις διατάξεις του ν. 2817/2000, ρυθμίστηκαν χρονίζοντα θεσμικά και λειτουργικά θέματα της εκπαίδευσης των "Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες". Δημιουργήθηκαν τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΚΔΑΥ), που παρείχαν υπηρεσίες διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης των μαθητών, καθώς και υποστήριξης και πληροφόρησης των εκπαιδευτικών. Ιδρύθηκαν οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ), ενώ καθορίστηκε οτι η κατάταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στους διάφορούς τύπους Ειδικής Αγωγής γίνεται με βάση αξιολόγησης και εισήγησης από το ΚΔΑΥ και ότι παρέχεται παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής σε όσους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες φοιτούν στη συνήθη σχολική τάξη στα γενικά σχολεία.

Το 2008 ψηφίστηκε ο νέος νόμος 3699 για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) Ατόμων με Αναπηρία ή με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες που επικαιροποιεί, κωδικοποιεί και συμπληρώνει προηγούμενες διατάξεις. Με τον νόμο αυτό θεσπίζεται για πρώτη φορά ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ως αναπόσπαστο μέρος της υποχρεωτικής και δωρεάν δημόσιας εκπαίδευσης και προσδιορίζεται η ελάχιστη διάρκειά της, ενώ προάγεται η ουσιαστική και λειτουργική υποστήριξη του

στόχου της συνεκπαίδευσης. Εισάγεται ο θεσμός της "πρώιμης παρέμβασης" για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Αναγνωρίζεται για πρώτη φορά το δικαίωμα των μαθητών με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα για ειδικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες – στον ν. 3194/2003 (Αρθ.2, παρ.7) οριζόταν απλώς ότι τα άτομα με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες μπορούσαν να τύχουν "ειδικής εκπαιδευτικής μεταχείρισης". Θεσμοθετείται η διαφορική διάγνωση και προσδιορίζονται με ακρίβεια οι σχετικές διαδικασίες και οι φορείς διάγνωσης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών – κυρίως τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ) για τα οποία περιγράφεται με σαφήνεια η στελέχωση, η λειτουργία και οι αρμοδιότητές τους.

N.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

N. 3699/2008: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

N.1143/1981: Περί Ειδικής Αγωγής, Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των εκλιπόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων και άλλων τινών εκπαιδευτικών διατάξεων

10.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Ο προαναφερόμενος νόμος 3699 του 2008 εκσυγχρονίζει και συμπληρώνει το θεσμικό πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης χαράσσοντας μια εθνική στρατηγική για τον χώρο αυτό. Σταχυολογούμε λοιπόν τις βασικές αρχές και τις προσεγγίσεις που διέπουν το νέο αυτό θεσμικό πλαίσιο το οποίο θα απαιτήσει τη συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ομάδων ώστε να εφαρμοστεί με επιτυχία.

Με βάση την ευρύτερη κοινωνικοοικονομική προσέγγιση στην αναπηρία, για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών κρίνεται απαραίτητο η εκπαιδευτική προσέγγιση να εστιάσει στη λειτουργικότητα και σε όλες εκείνες τις διευκολύνσεις που θα καθιστούν τους μαθητές ικανούς να συμμετέχουν πλήρως στο γενικό πλαίσιο εκπαίδευσης καθώς και να κατακτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την κοινωνική τους ενσωμάτωση και την προσωπική τους ανεξαρτησία. Συνεπώς, θεσπίζεται άμεσα ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της ΕΑΕ και εισάγεται η μέριμνα για τη Δια Βίου Μάθηση των ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από την προσχολική εκπαίδευση έως την επαγγελματική κατάρτιση στη μετασχολική περίοδο πέραν του 23ου έτους της ηλικίας τους. Θεσμοθετείται η αρχή της διεπιστημονικότητας στη διάγνωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και δίνεται βάρος στη δυνατότητα συνεκπαίδευσης. Εισάγεται μεγαλύτερος βαθμός συμμετοχής των διαφόρων εταίρων του αναπηρικού κινήματος, καθώς και των γονέων/κηδεμόνων στο σχεδιασμό και στη λειτουργία της ΕΑΕ. Εκπρόσωποι του αναπηρικού κινήματος συμμετέχουν, παραδείγματος χάριν, στις συνεδριάσεις του τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ), και εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας ενώ οι γονείς μπορούν να διατυπώσουν την άποψή τους σχετικά με το σχεδιασμό του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης.

Επίσης δίνεται έμφαση στα θέματα προσβασιμότητας, φυσικής και ηλεκτρονικής, καθώς και στην προσαρμογή του εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εξοπλισμού και του λογισμικού. Ειδικότερα συνιστώνται δύο συμβουλευτικές-γνωμοδοτικές επιτροπές για την παρακολούθηση των θεμάτων φυσικής και ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ενώ εξοπλίστηκαν οι δημόσιες βιβλιοθήκες (αρμοδιότητας του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.) με το σχετικό υπολογιστικό και ειδικό εξοπλισμό. Επίσης διατέθηκαν από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.σε μαθητές τυφλούς ή με προβλήματα όρασης, με κινητικές αναπηρίες και με νοητική υστέρηση περίπου 4.000 ειδικά τροποποιημένοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Στο πλαίσιο του συνολικού Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Ανάπτυξης 2007 - 2013, και ειδικότερα του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Εκπαίδευση και τη Δια Βίου Μάθηση δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα με έμφαση στα άτομα με αναπηρία και στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Προωθούνται πιλοτικά και αναπτυξιακά προγράμματα για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία που αφορούν

- στην εξειδίκευση και επιμόρφωση του προσωπικού,
- στην ανάπτυξη και προμήθεια βοηθημάτων και εξειδικευμένων αξιολογικών και εκπαιδευτικών εργαλείων και ιδιαίτερα στην ανάπτυξη ειδικού λογισμικού,
- στην ανάπτυξη δομών υποστήριξης παιδιών με πολλαπλές αναπηρίες με έμφαση στον αυτισμό και τη νοητική υστέρηση,
- στην ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης και
- στην άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων έναντι ατόμων με αναπηρία.

Επίσης, βασικός στόχος του Προγράμματος είναι η καταπολέμηση της σχολικής διαρροής ώστε να προάγονται υποστηρικτικά μέτρα όπως αυτά των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας στο δημοτικό και στο γυμνάσιο.

Η εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποτελεί προτεραιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Σύμφωνα με τα νέα κανονιστικά κείμενα – νομοθεσία, Π.Δ., Υπουργικές Αποφάσεις που υιοθετήθηκαν, προβλέπονται τροποποιήσεις ως προς την εξέταση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς και αλλαγές ως προς την πρόσληψη εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ).

10.3. Προσδιορισμός και Διάγνωση των Ομάδων-Στόχων

10.3.1. Ειδική Αγωγή

Σύμφωνα με το Άρθρο 3 του ν. 3699/2008, μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης.Στους μαθητές αυτούς συγκαταλέγονται και μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής κ.τ.λ., καθώς και οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας. Στο Άρθρο 7 του ίδιου νόμου γίνεται ειδική μνεία στα θέματα φοίτησης των κωφών, τυφλών και αυτιστικών μαθητών.

Επίσης μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται οι μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα, για τους οποίους αναπτύσσονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα με τη συνεργασία του Π.Ι. και των Α.Ε.Ι., ενώ στους μαθητές αυτούς δεν έχουν εφαρμογή οι λοιπές διατάξεις του ν. 3699/08.

Δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες οι μαθητές με χαμηλή σχολική επίδοση που συνδέεται αιτιωδώς με εξωγενείς παράγοντες, όπως γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

Οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των εν λόγω μαθητών διερευνώνται και διαπιστώνονται από τη διεπιστημονική Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης των κατά τόπους Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ), καθώς και από τα πιστοποιημένα από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα άλλων Υπουργείων. Τα ΚΕΔΔΥ ανάλογα με το είδος και το βαθμό των διαπιστωμένων ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του μαθητή εισηγούνται στη συνέχεια για το πιο κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο, ενώ προσδιορίζουν και το χρόνο επαναξιολόγησης στη γνωμάτευσή τους.

Με βάση την παραπάνω εισήγηση, ο μαθητής μπορεί να φοιτήσει είτε στο γενικό σχολείο (βλέπε **10.5**) είτε σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ΣΜΕΑΕ (βλέπε **10.6**). Σημειώνεται ότι τυφλοίή με

χαμηλή όραση μαθητές, καθώς και αυτιστικοί μαθητές υψηλής λειτουργικότητας μπορούν να φοιτούν στις σχολικές τάξεις του Γενικού Σχολείου υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση την υποστήριξη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού.

10.3.2. Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη και Ενισχυτική Διδασκαλία

Υπηρεσίες ειδικής μαθησιακής υποστήριξης παρέχονται στο Γυμνάσιο και Δημοτικό με τα προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας (ΕΔ) και στο Λύκειο με τα Προγράμματα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (ΠΔΣ). Στο επίπεδο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης παρακολουθούν το πρόγραμμα ΕΔ μαθητές που κρίνεται από τους διδάσκοντες ότι χρειάζονται επιπλέον διδακτική βοήθεια, ενώ δίνεται προτεραιότητα σε μαθητές των τάξεων Α' και Β' που δεν κατέκτησαν τους βασικούς μηχανισμούς ανάγνωσης, γραφής και αριθμητικού υπολογισμού.

Στο επίπεδο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τα προγράμματα αυτά απευθύνονται στους μαθητές που είτε αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε σχέση με την ύλη ορισμένων μαθημάτων, είτε απλώς επιζητούν επιπλέον βοήθεια ώστε να βελτιώσουν τις σχολικές τους επιδόσεις. Στο Λύκειο η ΠΔΣ απευθύνεται στους μαθητές όλων των τάξεων και όλων των τύπων Λυκείωνκαθώς και σε αυτούς των μαθητικών τμημάτων που λειτουργούν στις Μονάδες Απεξάρτησης και Κοινωνικής Επανένταξης. Στην περίπτωση ύπαρξης περισσότερων αιτήσεων από τα προβλεπόμενα όρια, κριτήριο επιλογής αποτελεί ο βαθμός μαθησιακών δυσκολιών των μαθητών σύμφωνα με εισήγηση των διδασκόντων της τάξης.

10.4. Οικονομική Υποστήριξη στις Οικογένειες των Μαθητών

Το σύνολο των εκπαιδευτικών δομών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης από το Νηπιαγωγείο έως τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση επιδοτείται κατά 100% από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Δομές που παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες και έχουν ιδρυθεί από Σωματεία Γονέων Ατόμων με Αναπηρία ή από Σωματεία Ατόμων με Αναπηρία, είναι κατά ένα ποσοστό αυτοχρηματοδοτούμενες, αλλά επιδοτούνται επίσης από το Υπουργείο Υγείαςκαι Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Όταν η διάγνωση-αξιολόγηση παιδιού με Αναπηρίες και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες προσχολικής ηλικίας προτείνει πρώιμη παρέμβαση ή παροχή εξειδικευμένων υποστηρικτικών υπηρεσιών, τότε η παρακολούθηση και η υποστήριξη του παιδιού, εάν είναι κάτω των 4 ετών, χρηματοδοτείται από την κοινωνική ασφάλιση της οικογένειας του παιδιού.

Για μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η φοίτηση είναι δωρεάν στη Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γενική και Επαγγελματική). Συμπεριλαμβάνονται στη δωρεάν φοίτηση η μεταφορά, τα εποπτικά μέσα, καθώς και τα παράλληλα παρεμβατικά προγράμματα όπως η εργοθεραπεία, η λογοθεραπεία η φυσιοθεραπεία, και κάθε άλλη υπηρεσία που υποστηρίζει την ισότιμη μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους μαθητές με προβλήματα όρασης, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης χορηγεί επίδομα τυφλότητας στους μαθητές που φοιτούν στα ειδικά σχολεία. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα δανεισμού των ειδικών μηχανών Braille από τους μαθητές, δωρεάν χορήγηση σχολικών βιβλίων, δωρεάν μεταφορά και δωρεάν σίτιση.

Κατά την περίοδο της μετάβασης από την Γενική Εκπαίδευση στην Επαγγελματική Αποκατάσταση, τα άτομα με Αναπηρίες και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες επιδοτούνται από τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και λαμβάνουν οικονομική βοήθεια. Το κράτος χρηματοδοτεί επίσης τις επιχειρήσεις ή τους εργοδότες που προσλαμβάνουν στην επιχείρησή τους άτομα με ειδικές ανάγκες για αποκλειστική ή μερική απασχόληση.

10.5. Ειδική Υποστήριξη στο πλαίσιο του κοινού Εκπαιδευτικού Συστήματος

Βάσει της ατομικής αξιολόγησης και εισήγησης της διεπιστημονικής Ειδικής Διαγνωστικής Επιτροπής Αξιολόγησης των κατά τόπους ΚΕΔΔΥ, η εκπαίδευση των ατόμων με Αναπηρίες και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες μπορεί να γίνεται στο πλαίσιο του γενικού σχολείου όπου υπάρχουν οι παρακάτω δυνατότητες σχετικά με τη φοίτησή τους :

Οι μαθητές μπορούν να φοιτούν:

α) Στη συνήθη σχολική τάξη του γενικού σχολείου εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος συνεργάζεται κατά περίπτωση με τα ΚΕΔΔΥ, με τους Σχολικούς συμβούλους γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και τους συμβούλους Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού.

β) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ. Η παράλληλη στήριξη μπορεί να γίνεται σε μόνιμη και προγραμματισμένη βάση όταν κρίνεται απαραίτητη βάσει γνωμάτευσης του ΚΕΔΔΥ. Την παράλληλη στήριξη εισηγείται αποκλειστικά το οικείο ΚΕΔΔΥ. Οι αιτήσεις για παράλληλη στήριξη υποβάλλονται στο σχολείο και διαβιβάζονται στο ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ..

Η παράλληλη στήριξη παρέχεται και σε μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης).

γ) Σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης, που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με δύο τύπους προγραμμάτων:

γ.1) κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα (έως 15 διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως) που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ για τους μαθητές με ηπιότερες μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

γ.2) εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ, για τους μαθητές με σοβαρότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Για την Ενισχυτική Διδασκαλία βλ. υποενότητα 10.5.3.2. .

10.5.1. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

10.5.1.1. Ειδική Αγωγή

Το θεσμικό πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης καθορίζεται με βάση τις διατάξεις του νέου νόμου 3699/2008, ενώ παραμένουν σε ισχύ ορισμένες διατάξεις του ν. 2817/2000 (Άρθρο 4, κεφ. Στ' παρ. 2) και του ν. 2470/1997 (Άρθρο 13 παρ. 1, εδάφιο ε) που αφορούν σε ειδικά θέματα προσωπικού.

Τα προγράμματα σπουδών ισχύουν σε εφαρμογή της Υπουργικής Απόφασης του 2003 σχετικά με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών, δηλαδή το κοινό πρόγραμμα της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Παράλληλα, σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο 3699/2008 καθορίζονται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ εξειδικευμένα ομαδικά ή ατομικά προγράμματα στα τμήματα ένταξης, ενώ γενικότερα, το Τμήμα ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σχεδιάζει και αναπτύσσει προγράμματα σπουδών για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Περισσότερα στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη του θεσμού από νομοθετική άποψη παρουσιάζονται στο **10.1.** Ιστορική Επισκόπηση.

N.2470/1997:Αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις

N.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

N.3194/2003:Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

N. 3699/2008: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

10.5.1.2. Ενισχυτική Διδασκαλία και Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη

Η Ενισχυτική Διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση λειτουργεί σύμφωνα με το Π.Δ. 462/1991 και στο Γυμνάσιο (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) με την Υπουργική Απόφαση 96734/Γ7/ΦΕΚ 1301/τ. Β'/12-9-2003 που βασίζεται στο Π.Δ. 429/1991. Όσον αφορά στην Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη της μετα-υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από επιτυχημένη πιλοτική εφαρμογή δέκα ετών, τεκμηριώθηκε η αναγκαιότητα συνέχισής της και λειτουργεί σήμερα σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 113321/Γ7/ΦΕΚ 1923/τ. Β'/18.9.2008 και την Υπουργική Απόφαση 125730/Γ7/12-10-2009 .

N.1824/1988:Ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

N. 3149/2003: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Δημόσιες Βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 429/1991: Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Γυμνασίου

Π.Δ. 462/1991: Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Δημοτικού Σχολείου

Π.Δ.201/1998:Οργάνωση και λειτουργία δημοτικών σχολείων

10.5.2. Γενικοί Στόχοι

10.5.2.1. Ειδική Αγωγή

Ο νέος νόμος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ν. 3699/2008), ορίζει ότι κύριος σκοπός της ΕΑΕ, τόσο στο πλαίσιο του γενικού σχολείου όσο και των ειδικών σχολικών μονάδων, είναι να διασφαλίζει σε όλους τους πολίτες με αναπηρία και διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ίσες ευκαιρίες για πλήρη συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνία, ανεξάρτητη διαβίωση, οικονομική αυτάρκεια και αυτονομία, με πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους στη μόρφωση και στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται ΕΑΕ η οποία – στο πλαίσιο των σκοπών της Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας, Τριτοβάθμιας, μη τυπικής άτυπης και δια βίου εκπαίδευσης – επιδιώκει να αναπτύξει την προσωπικότητά τους και να τους καταστήσει κατά το δυνατόν ικανούς για αυτόνομη συμμετοχή στην οικογενειακή, επαγγελματική, κοινωνική και πολιτισμική ζωή.

Η ΕΑΕ επιδιώκει ιδίως:

- την ολόπλευρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους,
- τη βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη ή επανένταξή τους στο γενικό σχολείο όπου και όταν αυτό είναι δυνατόν,
- την αντίστοιχη προς τις δυνατότητές τους ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα, στην κοινωνική ζωή και στην επαγγελματική δραστηριότητα
- την αλληλοαποδοχή, την αρμονική συμβίωση τους με το κοινωνικό σύνολο και ισότιμη κοινωνική τους εξέλιξη και
- τη διασφάλιση της πλήρους προσβασιμότητας των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και των εκπαιδευτικών ή/και γονέων και κηδεμόνων με αναπηρία, σε όλες τις υποδομές, τις υπηρεσίες και τα αγαθά της ΕΑΕ.

10.5.2.2. Ενισχυτική Διδασκαλία και Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη

Τα προγράμματα της Ενισχυτικής Διδασκαλίας (ΕΔ) και της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (ΠΔΣ) στοχεύουν στην ομαλή επανένταξη των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία ώστε να παρακολουθούν και να συμμετέχουν ενεργά , στη βελτίωση της σχολικής τους επίδοσης, και ευρύτερα, στη μείωση της μαθητικής διαρροής.

Στο επίπεδο του Λυκείου, τα προγράμματα μαθησιακής ενίσχυσης έχουν απώτερο σκοπό την αποφυγή της σχολικής αποτυχίας ώστε να μην εγκαταλείπουν οι μαθητές πρόωρα το σχολείο με μειωμένα προσόντα, και με ενδεχόμενο, στην περίπτωση αυτή, να οδηγηθούν σε αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Βασική επιδίωξη επίσης είναι η αύξηση της πιθανότητας πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση. Λαμβάνεται ειδική μέριμνα για την υλοποίηση της ΠΔΣ σε Εσπερινά σχολεία, καθώς και σε σχολεία απομακρυσμένων περιοχών, όπου παρατηρούνται υψηλά ποσοστά σχολικής αποτυχίας με σκοπό να δημιουργούνται συνθήκες πρόληψης κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και αναβάθμισης της ποιότητας της εκπαίδευσης.

10.5.3. Ειδικά Μέτρα Υποστήριξης Μαθητών

10.5.3.1. Ειδική Αγωγή

Στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης οι στόχοι της ΕΑΕ επιτυγχάνονται με την εφαρμογή ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων αποκατάστασης, την προσαρμογή του εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού, τη χρησιμοποίηση ειδικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εξοπλισμού και του λογισμικού και την παροχή κάθε είδους διευκολύνσεων και εργονομικών διευθετήσεων από τα ΚΕΔΔΥ. Κατά την συνεκπαίδευση, στα γενικά σχολεία εφαρμόζονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, ανάλογα με τις αναπηρίες και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών για όσο χρονικό διάστημα είναι αναγκαίο, καθώς επίσης παρέχονται και υπηρεσίες συστηματικής παρέμβασης όπως εργοθεραπεία, λογοθεραπεία και κάθε άλλη υπηρεσία που στηρίζει την ισότιμη μεταχείριση των μαθητών.

Κεντρικό ρόλο παίζουν τα ΚΕΔΔΥ, που πέραν της εξατομικευμένης αξιολόγησης του είδους και του βαθμού των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και την εισήγηση για το πιο κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο φοίτησής τους, αναλαμβάνουν επίσης να:

- σχεδιάζουν τα Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ), δηλαδή τα ατομικά προγράμματα ψυχοπαιδαγωγικής και διδακτικής υποστήριξης και δημιουργικής απασχόλησης, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της τάξης και με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, καθώς και την εφαρμογή άλλων επιστημονικών, κοινωνικών και λοιπών υποστηρικτικών μέτρων

- σχεδιάζουν επίσης τα αντίστοιχα ομαδικά προγράμματα ψυχοπαιδαγωγικής και διδακτικής υποστήριξης και δημιουργικής απασχόλησης

- συντάσσουν εξατομικευμένες εκθέσεις-προτάσεις με θέμα τις σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, τα καινοτόμα βοηθήματα και τις υπηρεσίες προηγμένης τεχνολογίαςπου μπορούν να υποστηρίζουν τη λειτουργικότητα και τη συμμετοχή του κάθε μαθητή με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη διαδικασία της συνεκπαίδευσης με τους μαθητές του γενικού πλαισίου

- παρέχουν συνεχή συμβουλευτική υποστήριξη και ενημέρωση του συνόλου του εκπαιδευτικού προσωπικού, καθώς και των γονέων

- εισηγούνται για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με προφορικές ή άλλης μορφής δοκιμασίες στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις των γενικών σχολείων, καθώς και στις εισαγωγικές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και γενικότερα, για τους κατάλληλους κατά περίπτωση εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης και αξιολόγησης.Ειδικότερα για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, όπως δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσγραφία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, εισηγούνται σχετικά με τη μέθοδο διδασκαλίας και αξιολόγησης για τον έλεγχο και πιστοποίηση των γνώσεων του μαθητή στα μαθήματα που εξετάζονται.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο διαμόρφωσης του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης διατυπώνει τις απόψεις του και ο γονέας ή ο κηδεμόνας του μαθητή.

Οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες φοιτούν, κατά την συνεκπαίδευση στα γενικά σχολεία, υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση με την παράλληλη στήριξη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ή Εκπαιδευτικού Ειδικής Αγωγής. Για θέματα αυτοεξυπηρέτησης και λειτουργικών διευκολύνσεων των μαθητών προσλαμβάνεται Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό. Στα θέματα εκπαιδευτικής υποστήριξης είναι απαραίτητη η συνεργασία του εκπαιδευτικού της τάξης με τους σχολικούς συμβούλους γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και τους συμβούλους Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού.

Στα γενικά τμήματα που φοιτούν μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να μειώνεται ανάλογα ο συνολικός αριθμός των μαθητών του τμήματος, καθώς και οι παραπάνω μαθητές να κατανέμονται εξίσου σε όλα τα τμήματα της ίδιας τάξης. Τα Τμήματα Ένταξης του γενικού σχολείου λειτουργούν από 3 έως και 12 μαθητές σε περιπτώσεις τμημάτων ένταξης συστεγαζόμενων ή γειτονικών σχολικών μονάδων.

Για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας εφαρμόζονται οι αρχές του "Σχεδιασμού για Όλους (Design for All τόσο κατά τον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του υλικού όσο και κατά την επιλογή του πάσης φύσεως εξοπλισμού καιτων κτιριακών υποδομών. Ειδικότερα τα ΚΕΔΔΥ καθορίζουν το είδος των εκπαιδευτικών βοηθημάτων και τεχνικών οργάνων τα οποία διευκολύνουν την πρόσβαση στο χώρο και στη μαθησιακή διαδικασία, ενώ διαμορφώνουν προτάσεις προς τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων για ενδεδειγμένες κτηριακές και υλικοτεχνικές παρεμβάσεις στα σχολεία της περιοχής αρμοδιότητάς τους.

Για τις περιπτώσεις μαθητών με διαταραχές όρασης ή ακοής, κινητικές αναπηρίες, χρόνια νοσήματα, ψυχικές διαταραχές, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, καθώς και όσων άλλων λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, απαιτείται η συνεργασία του ΚΕΔΔΥ με τις αρμόδιες ιατρικές υπηρεσίες για να προτείνουν τις αναγκαίες εργονομικές διευθετήσεις.

Στο θέμα της εκπαιδευτικής υποστήριξης και διδακτικού πλαισίου κύριο ρόλο έχει επίσης το τμήμα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, κυρίως σε επίπεδο σχεδιασμού και έρευνας. Επίσης το τμήμα ΕΑΕ του ΠΙ αναπτύσσει τα προγράμματα σπουδών που εφαρμόζονται στην ΕΑΕ και προωθεί την εφαρμογή της σύγχρονής τεχνολογίας στην ΕΑΕ.

10.5.3.2. Ενισχυτική Διδασκαλία και Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη

Η Ενισχυτική Διδασκαλία (ΕΔ) είναι ένα αυτοτελές υποστηρικτικό πρόγραμμα διδασκαλίας για μαθητές όλων των τάξεων του δημοτικού και γυμνασίου που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες σε ορισμένους τομείς γνώσης, ή που θέλουν να βελτιώσουν την απόδοσή τους σε συγκεκριμένα μαθήματα στο γυμνάσιο.

Το πρόγραμμα ΕΔ στο Δημοτικό αφορά στα μαθήματα της Γλώσσας και τα Μαθηματικά. Τα ολιγομελή τμήματα (έως 5 μαθητές) συγκροτούνται από το Σύλλογο των Διδασκόντων και το πρόγραμμα καλύπτει από 1-2 διδακτικές ώρες την ημέρα έως και 6 ώρες την εβδομάδα κατά ή μετά τη λήξη του ωρολογίου προγράμματος.

Στο Γυμνάσιο οι τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα ΕΔ είναι η Γλωσσική Διδασκαλία, τα Μαθηματικά, η Φυσική, η Χημεία και οι Ξένες Γλώσσες. Το ημερήσιο πρόγραμμα καλύπτει 1-3 διδακτικές ώρες την ημέρα. Κάθε μαθητής μπορεί να παρακολουθήσει από ένα έως και όλα τα μαθήματα ΕΔ μέχρι 15 ώρες εβδομαδιαίως. Τα προγράμματα ΕΔ μπορούν να υλοποιούνται εντός του ωραρίου διδασκαλίας ή εκτός σε απογευματινές ώρες, καθώς και να υλοποιούνται κατά ομάδες Γυμνασίων της ίδιας περιφέρειας. Σε κάθε τμήμα συμμετέχουν από 5 έως 10 μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με αιτιολογημένη απόφαση του Δ/ντη Διεύθυνσης ή Προϊσταμένου Γραφείου γίνεται μεταβολή των ανωτέρω ορίων.

Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές που εγγράφονται στα τμήματα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (ΠΔΣ) του Λυκείου να παρακολουθήσουν ευρύ φάσμα μαθημάτων που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: 1. Μαθήματα Γενικής Παιδείας, Κατεύθυνσης και Επιλογής. Τα τμήματα ΠΔΣ λειτουργούν πέρα από το

κανονικό πρόγραμμα, τις καθημερινές. Κάθε τμήμα ΠΔΣ συγκροτείται από 7 έως 14 μαθητές. Κάθε μάθημα του προγράμματος ΠΔΣ διδάσκεται έως και τέσσερις (4) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως. Οι μαθητές μπορούν να παρακολουθούν μέχρι δεκατέσσερις (14) ώρες εβδομαδιαίως. Σε αστικές περιοχές μπορούν να δημιουργούνται κέντρα ΠΔΣ από Λύκεια που γειτνιάζουν. Ο συντονισμός και η οργάνωση του προγράμματος ΠΔΣ γίνεται από το Σχεδιαστή-Αξιολογητή, ο οποίος λαμβάνει υπόψη του τις τοπικές συνθήκες, τις δυνατότητες μετακίνησης μαθητών, κτλ.

Έχει σχεδιαστεί από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας η ένταξη της «Ενισχυτικής Διδασκαλίας» Γυμνασίου στο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» (προγραμματική περίοδος 2007-2013). Το πρόγραμμα θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο των δράσεων που αποσκοπούν στην αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου εκπαίδευση και τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία. Σκοπός της Ενισχυτικής Διδασκαλίας είναι η επανένταξη των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, η βελτίωση της απόδοσης τους και η ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα.

10.6. Ειδική Εκπαιδευτική Υποστήριξη σε Ειδικά Σχολεία

Όταν η φοίτηση των ατόμων με Αναπηρίες και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού συστήματος και στα τμήματα ένταξης καθίσταται ιδιαιτέρως δύσκολη, λόγω του είδους και του βαθμού του προβλήματός τους, η εκπαίδευση των μαθητών αυτών παρέχεται:

- σε αυτοτελείς Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ)

- σε σχολεία ή τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων, σε νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, ιδρύματα χρονίως πασχόντων ή Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αποκατάστασης των Μονάδων Ψυχικής Υγείας. Οι εκπαιδευτικές αυτές δομές εποπτεύονται από το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.και μπορούν να παρέχουν ισότιμα με τις ΣΜΕΑΕ του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.εκπαίδευση, κατάρτιση και συμβουλευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες σε άτομα άνω των δεκαπέντε (15) ετών με βαριά νοητική υστέρηση και συνοδές αναπηρίες

- με διδασκαλία στο σπίτι, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία, για σοβαρά βραχυχρόνια ή χρόνια προβλήματα υγείας, τα οποία δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση και φοίτηση των μαθητών στο σχολείο.

Ως ΣΜΕΑΕ ορίζονται:

Για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

- τα νηπιαγωγεία ΕΑΕ και τα τμήματα πρώιμης παρέμβασης που λειτουργούν εντός των νηπιαγωγείων ΕΑΕ

- τα δημοτικά σχολεία ΕΑΕ τα οποία λειτουργούν με μία προκαταρκτική τάξη και τις αντίστοιχες τάξεις του γενικού δημοτικού σχολείου (Α' – Στ΄).

Στα παραπάνω σχολεία μπορούν να λειτουργούν και τμήματα ολοήμερου προγράμματος.

Για τη δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση:

- τα γυμνάσια ΕΑΕ που περιλαμβάνουν προκαταρκτική τάξη (όχι υποχρεωτική, βλέπε **10.6.5**) και τρεις επόμενες τάξεις Α', Β' και Γ'.

- τα λύκεια ΕΑΕ που περιλαμβάνουν προκαταρκτική τάξη (όχι υποχρεωτική, βλέπε **10.6.5**) και τρεις επόμενες τάξεις Α' , Β' και Γ'.

Για τη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση:

- τα ειδικά επαγγελματικά γυμνάσια στα οποία η φοίτηση διαρκεί πέντε έτη. Στα γυμνάσια αυτά εφαρμόζεται πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και την παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης
- τα ειδικά επαγγελματικά λύκεια, στα οποία η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη
- την ειδική επαγγελματική σχολή, στην οποία η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη

Τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ), στα οποία η φοίτηση διαρκεί από πέντε μέχρι οκτώ χρόνια. Η φοίτηση στα ΕΕΕΕΚ μπορεί να καλύψει την υποχρεωτικότητα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

10.6.1. Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Για την παροχή εκπαίδευσης στα Ειδικά Σχολεία ισχύει το ίδιο νομοθετικό πλαίσιο όπως για την παροχή εκπαίδευσης σε παιδιά με Αναπηρίες και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στο πλαίσιο του κοινού εκπαιδευτικού συστήματος (βλέπε ενότητα 10.5.1.).

10.6.2. Γενικοί Στόχοι

Οι στόχοι της εκπαίδευσης στα Ειδικά Σχολεία είναι οι ίδιοι με αυτούς της εκπαίδευσης στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού συστήματος όπως αυτοί έχουν προαναφερθεί (βλ. 10.5.2.1.).

10.6.3. Γεωγραφική Κατανομή και Πρόσβαση

Η γεωγραφική κατανομή των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης δεν ακολουθεί κάποιους συγκεκριμένους κανόνες. Τα ΚΕΔΔΥ εισηγούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής τους για την ίδρυση, την κατάργηση ή τη συγχώνευση των ΣΜΕΑΕ, καθώς και για την προσθήκη τομέων και τμημάτων ειδικοτήτων στα Επαγγελματικά Γυμνάσια, στα Επαγγελματικά Λύκεια και στην Επαγγελματική Σχολή.

Η μεταφορά των μαθητών των ΣΜΕΑΕ γίνεται είτε με κοινά δρομολόγια των σχολικών λεωφορείων τα οποία ανήκουν στην Ενιαία Σχολική Επιτροπή του Συγκροτήματος είτε με μεταφορικά μέσα μισθωμένα από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ γίνεται η αγορά ή μίσθωση σχολικών λεωφορείων εξειδικευμένων προδιαγραφών.

Για μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες, όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης), οι μαθητές αυτοί μπορούν να φοιτούν σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ.

10.6.4. Προϋποθέσεις Εγγραφής και Επιλογή Σχολείου

Για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση στο πλαίσιο τόσο του γενικού σχολείου όσο και των ειδικών σχολείων τα ΚΕΔΔΥ είναι αρμόδια να εισηγούνται για την κατάταξη, εγγραφή και φοίτηση στην κατάλληλη σχολική μονάδα ή άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο ή πρόγραμμα ΕΑΕ, έχοντας ανιχνεύσει και διαπιστώσει το είδος και βαθμό των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν (βλέπε και **10.3.1.**).

Οι αισθητηριακές διαταραχές της όρασης και της ακοής, τα κινητικά ή άλλα σωματικά προβλήματα, καθώς και τα σοβαρά ή χρόνια προβλήματα υγείας, πιστοποιούνται με ιατρική γνωμάτευση από δημόσιο φορέα. Για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών με τα προαναφερόμενα προβλήματα καθώς και με ψυχικές διαταραχές, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, και όσων άλλων λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, απαιτείται η συνεργασία του ΚΕΔΔΥ με τις ιατρικές υπηρεσίες.

Σε περιπτώσεις όπου υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ των γνωματεύσεων των ΚΕΔΔΥ και των Ιατροπαιδαγωγιικών Κέντρων άλλων Υπουργείων για τον ίδιο μαθητή σε σχέση με τη διάγνωση των ειδικών

εκπαιδευτικών αναγκών του, οι γονείς έχουν δικαίωμα προσφυγής σε πενταμελή Δευτεροβάθμια Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης, που συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Με βάση τα παραπάνω η επιλογή ειδικού σχολείου από το γονέα υπόκειται μόνο στον περιορισμό να επιλέξει σχολείο που να έχει στην αρμοδιότητά του την περιοχή κατοικίας του μαθητή. Αυτό ισχύει για τα ειδικά σχολεία που καλύπτουν γενικότερα όλες τις ειδικές ανάγκες και όχι κάποια εξειδικευμένη αναπηρία όπως για παράδειγμα, η κώφωση. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν υπάρχει επιλογή σχολείου με βάση τον τόπο κατοικίας του παιδιού αλλά με βάση την αναπηρία και την ειδική εκπαιδευτική ανάγκη. Η μεταφορά των μαθητών γίνεται με κρατικά έξοδα.

10.6.5. Κατηγορίες Ηλικιών και Ομαδοποίηση Μαθητών

Συμφώνα με τη δομή των ΣΜΕΑΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση φοιτούν:

- στα νηπιαγωγεία ΕΑΕ μαθητές μέχρι το έβδομο (7ο) έτος της ηλικίας τους και
- στα δημοτικά σχολεία ΕΑΕ μαθητές μέχρι το δέκατο τέταρτο (14ο).

Παράταση της φοίτησης μπορεί να γίνει μέχρι το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας των μαθητών, μετά από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- φοιτούν στα γυμνάσια ΕΑΕ μαθητές μέχρι το δέκατο ένατο (19ο) έτος της ηλικίας τους. Μαθητές απόφοιτοι δημοτικού σχολείου ΕΑΕ μπορούν να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του γυμνασίου ΕΑΕ, δηλαδή να παραλείψουν το προκαταρκτικό έτος, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ, και
- φοιτούν στα λύκεια ΕΑΕ μαθητές μέχρι το εικοστό τρίτο (23ο) έτος της ηλικίας τους. Μαθητές απόφοιτοι γυμνασίου ΕΑΕ μπορούν να εγγράφονται απευθείας στην Α' τάξη του λυκείου ΕΑΕ ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ.

Στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση:

- στα ειδικά επαγγελματικά γυμνάσια εγγράφονται απόφοιτοι δημοτικού σχολείου γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης και η φοίτηση διαρκεί πέντε έτη
- στα ειδικά επαγγελματικά λύκεια, εγγράφονται απόφοιτοι του επαγγελματικού γυμνασίου και των ειδικών και γενικών γυμνασίων και λυκείων και η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη
- στην ειδική επαγγελματική σχολή εγγράφονται απόφοιτοι επαγγελματικού γυμνασίου και ειδικού γυμνασίου. Η φοίτηση διαρκεί τέσσερα έτη, και
- στα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) εγγράφονται απόφοιτοι δημοτικών σχολείων γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση των διαγνωστικών υπηρεσιών, καλύπτοντας την υποχρεωτικότητα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η φοίτηση διαρκεί από πέντε μέχρι οκτώ χρόνια. Πρώτη εγγραφή στα ΕΕΕΕΚ γίνεται μέχρι και το δέκατο έκτο (16ο) έτος της ηλικίας. Σε περιοχές που δεν έχουν ιδρυθεί ή δεν λειτουργούν ΕΕΕΕΚ, η πρώτη εγγραφή μπορεί να γίνει και έως το εικοστό (20ό) έτος.

Στις παραπάνω ΣΜΕΑΕ είναι δυνατόν να φοιτούν σε μια τάξη παιδιά διαφόρων ηλικιών και πιθανώς και με διαφορετικές ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η φοίτηση των μαθητών στις αυτοτελείς ΣΜΕΑΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να παραταθεί και πέραν του εικοστού τρίτου (23ου) έτους της ηλικίας ύστερα από εισήγηση του οικείου ΚΕΔΔΥ.

Ο αναγκαίος αριθμός των μαθητών για τη λειτουργία ειδικού δημοτικού σχολείου και ΕΕΕΕΚ δεν μπορεί να είναι μικρότερος των πέντε και αποτελεί προϋπόθεση ίδρυσής τους. Στις περιπτώσεις που οι μαθητές είναι λιγότεροι, η λειτουργία της σχολικής μονάδας αναστέλλεται και στη συνέχεια προτείνεται η κατάργησή της. Στη θέση της ιδρύονται τμήματα ένταξης, με εξειδικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου. Συνήθως ο ελάχιστος αριθμός μαθητών ανά τάξη είναι από πέντε έως οχτώ (5-8).

10.6.6. Οργάνωση του Σχολικού Έτους

Η οργάνωση του σχολικού έτους στα Ειδικά Σχολεία είναι ίδια με εκείνη των γενικών σχολείων.

10.6.7. Αναλυτικό Πρόγραμμα, Μαθήματα

Σύμφωνα με το νέο νόμο πλαίσιο της ΕΑΕ (ν.3699/2008) έργου του τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των ωρολογίων και αναλυτικών προγραμμάτων, καθώς και ο σχεδιασμός του διδακτικού και λοιπού υποστηρικτικού υλικού για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στο Προεδρικό Διάταγμα 301/1996 καθορίζεται ένα γενικό Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής, το οποίο ακολουθείται από τις ΣΜΕΑΕ. Επίσης το 2004 εκπονήθηκαν προγράμματα σπουδών από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο που εφαρμόζονται πιλοτικά. Ειδικότερα, για κάθε μαθητή με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Ειδικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) σχεδιάζεται από τη διεπιστημονική ομάδα του οικείου ΚΕΔΔΥ, συντάσσεται και υλοποιείται από τον αρμόδιο εκπαιδευτικό ΕΑΕ, σε συνεργασία με τον Σχολικό Σύμβουλο ΕΑΕ και τον Σύμβουλο ΕΕΠ. Στο σχεδιασμό του ΕΠΕ μπορεί να συμμετάσχει και ο γονέας ή ο κηδεμόνας του μαθητή μετά από πρόσκληση. Τα ΚΕΔΔΥ καταρτίζουν επίσης προσαρμοσμένα ομαδικά προγράμματα ψυχοπαιδαγωγικής και διδακτικής υποστήριξης και δημιουργικής απασχόλησης.

Στις ΣΜΕΑΕ, εκτός από το ημερήσιο πρόγραμμα διδασκαλίας, μπορεί να εφαρμόζεται και πρόγραμμα δημιουργικών δραστηριοτήτων. Στο πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου περιλαμβάνονται και δραστηριότητες προεπαγγελματικής εκπαίδευσης, ενώ στο πρόγραμμα των Γυμνασίων και Λυκείων μπορεί να περιλαμβάνονται και μαθήματα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων περιλαμβάνει 25 και 30 διδακτικές ώρες στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντίστοιχα.

Όσον αφορά στα μαθήματα που διδάσκονται στις ΣΜΕΑΕ δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ίδια με αυτά που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του γενικού γυμνασίου και λυκείου (βλέπε **κεφάλαιο 5,** ενότητες **5.13.1 και 5.13.2**), με τη διαφορά ότι προσαρμόζονται κατάλληλα και εξειδικεύονται ώστε να ανταποκρίνονται με ευελιξία στις ανάγκες και ικανότητες των μαθητών. Όσον αφορά το ωρολόγιο πρόγραμμα στις ΣΜΕΑΕ γυμνασίου και λυκείου περιλαμβάνονται εβδομαδιαίως 6-7 ώρες υποστηρικτικής διδασκαλίας.

Στις ΣΜΕΑΕ λειτουργεί επίσης προαιρετική προκαταρκτική τάξη στο γυμνάσιο (με τα εξής μαθήματα: 1. Νέα Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, 2. Νοηματική Γλώσσα για τα κωφά ή εναλλακτικές μορφές επικοινωνίας για τα κινητικώς ανάπηρα παιδιά μέσω Η/Υ, 3. Μαθηματικά 4. Φυσική Αγωγή, 5. Αισθητική Αγωγή) και στο λύκειο (με τα εξής μαθήματα: 1. Νέα Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, 2. Μαθηματικά, 3. Φυσική, 4.Χημεία 5. Φυσική Αγωγή, 6. Καλλιτεχνικά).

Π.Δ.301/1996:Αναλυτικό πρόγραμμα ειδικής αγωγής

10.6.8. Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εποπτικά Μέσα

Ο εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, ανάλογα με το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών του:

- υλοποιεί ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα σύμφωνα με το Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα του οποίου το πλαίσιο σχεδιάζεται από το οικείο ΚΕΔΔΥ

- σχεδιάζει και υλοποιεί κατάλληλα προσαρμοσμένα προγράμματα, τόσο σε ατομική όσο και σε μικροομαδική βάση

- χρησιμοποιεί ποικιλία ειδικών διδακτικών-μεθοδολογικών προσεγγίσεων και στρατηγικών, όπως π.χ. ανάλυση του διδακτικού στόχου σε μικρότερα βήματα (task analysis), άμεση διδασκαλία, σύστημα γραφής Braille, αγωγή κινητικότητας και προσανατολισμού για τους τυφλούς, νοηματική γλώσσα για τους κωφούς, σύγχρονη τεχνολογία κ.ο.κ.

Κάθε είδους εκπαιδευτικό και εποπτικό υλικό που παράγεται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.), τον Οργανισμό Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ) και τον Οργανισμό Σχολικών Κτηρίων (ΟΣΚ) χορηγείται δωρεάν στους μαθητές. Το 2008 για το σύνολο των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής όλων των βαθμίδων διατέθηκαν 45 πλήρως προσβάσιμα λογισμικά ειδικής αγωγής.

Σε περιπτώσεις χορήγησης υλικού εξειδικευμένου σε μια κατηγορία αναπηρίας, όπως π.χ. δανεισμός μηχανής Braille, αυτή γίνεται πάλι δωρεάν μέσα από συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που ασκεί εποπτεία σε πολλά ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται η Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. Οι μαθητές των σχολείων Κωφών χρησιμοποιούν σειρά βιβλίων που είναι βασισμένη στην εξελικτική θεώρηση της ανάπτυξης της γραπτής γλώσσας και δεν κάνει χρήση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας.

Το Τμήμα Ειδικής Αγωγής του ΠΙ εκπόνησε προσαρμογές προγραμμάτων και μεθοδολογιών διδασκαλίας για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες για την υποχρεωτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η έκδοσή τους σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή έγινε το 2008 και διανεμήθηκαν στις 13 περιφέρειες της χώρας. Επίσης έχει τροποποιήσει, προσαρμόσει και εκτυπώσει όλα τα βιβλία της γενικής εκπαίδευσης σε ηλεκτρονική μορφή για κάθε αμβλύωπα μαθητή της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με το νέο νόμο πλαίσιο (3699/2008) ως πρώτη γλώσσα των κωφών και βαρήκοων μαθητών αναγνωρίζεται η Ελληνική Νοηματική γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τους η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με τη γραπτή της μορφή, ενώ η προφορική της αντίληψη και έκφραση αποτελεί πρόσθετη κοινωνική επιλογή των κωφών μαθητών. Η Ελληνική Νοηματική και η Νέα Ελληνική γλώσσα αναγνωρίζονται ως ισότιμες μεταξύ τους, οπότε και η ενδεδειγμένη γλωσσική παιδαγωγική προσέγγιση είναι η δίγλωσση εκπαίδευση. Επίσης επίσημη γραφή των τυφλών μαθητών αναγνωρίζεται η γραφή Braille.

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ.)

10.6.9. Πρόοδος των Μαθητών

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης λειτουργεί στα ειδικά σχολεία (ΣΜΕΑΕ) για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών που φοιτούν σε αυτά, η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν ψυχολόγο, έναν εκπαιδευτικό ΕΑΕ και έναν κοινωνικό λειτουργό. Η Επιτροπή μπορεί να καλεί και πρόσωπα άλλων ειδικοτήτων, ανάλογα με τις προς αξιολόγηση περιπτώσεις και συνεργάζεται στενά με τον Σύλλογο Διδακτικού Προσωπικού και με το Ειδικό Εκπαιδευτικό και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό του σχολείου.

Τα ΚΕΔΔΥ εισηγούνται για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με προφορικές ή άλλης μορφής δοκιμασίες, στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις εισαγωγικές

στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης εισηγούνται τους εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης των κωφών, βαρήκοων, τυφλών, με χαμηλή όραση και αυτιστικών μαθητών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς και τους εναλλακτικούς τρόπους της σχολικής αξιολόγησής τους εκτός εξετάσεων.

Με βάση τις παραπάνω γνωματεύσεις και τις ειδικές κατά περίπτωση ρυθμίσεις στον τρόπο αξιολόγησης και εξέτασης, για την προαγωγή από τάξη σε τάξη των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στα γενικά σχολεία ή στα σχολεία Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφαρμόζεται το γενικότερο πλαίσιο των αντίστοιχων γενικών σχολείων. Στα ειδικά Δημοτικά οι μαθητές αξιολογούνται με τυπικές και άτυπες διαδικασίες και βαθμολογούνται μόνο με λεκτικούς χαρακτηρισμούς: Πολύ Καλά (Α), Καλά (Β) ή Σχεδόν Καλά (Γ). Όταν η επίδοσή τους αξιολογείται με το χαρακτηρισμό Ανεπαρκώς (Δ), επαναλαμβάνουν την τάξη.

Τα ΚΕΔΔΥ επίσης, ανάλογα με το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και των μαθησιακών δυσκολιών, προσδιορίζουν το χρόνο επαναξιολόγησης, ο οποίος αναγράφεται στην εκδοθείσα γνωμάτευση.

Όταν η αξιολόγηση αφορά σε μαθητές που φοιτούν στα Λύκεια, οι εισηγήσεις ισχύουν μέχρι την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα όσον αφορά στις εισαγωγικές πανελλαδικές εξετάσεις, ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τον τρόπο εξέτασης για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: π.χ. προφορική εξέταση για μαθητές τυφλούς, με σπαστικότητα άνω άκρων, μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία ή δυσγραφία• γραπτή εξέταση για μαθητές κωφούς, με προβλήματα λόγου, κ.ο.κ. Στις επιτροπές που συγκροτούνται για την εξέταση των μαθητών αυτών παρίσταται και ο Σύμβουλος ή εκπαιδευτικός ΕΑΕ για την παροχή διευκρινίσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, όταν τους ζητηθεί από την αρμόδια επιτροπή. Γενικότερα, οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εγγράφονται στη σχολή ή τμήμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της επιλογής τους σε ποσοστό 3% επί του συνολικού αριθμού εισακτέων.

Σημειώνεται ότι τα Π.Δ. σχετικά με την αξιολόγηση στο Λύκειο (50/2008 για το ΕΠΑΛ, 51/2008 για τα ΕΠΑΣ και 60/2006 Άρθρο 27 για το Γενικό Λύκειο,) αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου πλαισίου ΕΑΕ 3699/2008, με κύρια διαφορά τη διεύρυνση των κατηγοριών μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τους οποίες προσαρμόζεται αναλόγως ο τρόπος εξέτασης.

Π.Δ. 50/2008: Φοίτηση και Αξιολόγηση Μαθητών του Επαγγελματικού Λυκείου

Π.Δ. 51/2008; Φοίτηση και Αξιολόγηση Μαθητών των Επαγγελματικών Σχολών

Π.Δ. 60/2006: αντικατάσταση παλαιότερων Προεδρικών Διαταγμάτων σχετικά με την αξιολόγηση των μαθητών του Λυκείου

10.6.10. Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Καθοδήγηση, Σχέσεις Εκπαίδευσης / Απασχόλησης

Στον χώρο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης λειτουργούν Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΕΠ) στις ΣΜΕΑΕ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και στα ΕΕΕΕΚ. Τα ΓΡΑΣΕΠ αυτά συνδέονται μεταξύ τους σε τοπικά δίκτυα ενώ παράλληλα αξιοποιούν το Πανελλήνιο Δίκτυο Επικοινωνίας και Πληροφόρησης Επαγγελματικού Προσανατολισμού "Νέστωρ". Προωθείται η περαιτέρω εξάπλωση του θεσμού των ΓΡΑΣΕΠ στα ειδικά σχολεία. Σε όλα τα Κέντρα Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού (ένα σε κάθε νομό) και τα ΓΡΑΣΕΠ προσφέρεται στήριξη και προετοιμασία κοινωνικά ευπαθών ομάδων για δυνατότητες στην εκπαίδευση και στην Αγορά Εργασίας και αναπτύσσονται δραστηριότητες όπως:

- προγράμματα αλληλοαποδοχής και ανάπτυξης σχέσεων αναπήρων μαθητών με τους μαθητές των γενικών σχολείων
- συνεργασία με φορείς ατόμων με αναπηρίες

- στήριξη μαθητών (Συμβουλευτική - Εκπαιδευτική - Επαγγελματική) με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- συνεργασία με τους γονείς.

10.6.11. Πιστοποίηση Σπουδών

Οι ΣΜΕΑΕ είναι ισότιμες προς τα αντίστοιχα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Επομένως και οι τίτλοι σπουδών που χορηγούν είναι ισότιμοι προς αυτούς που χορηγούνται από τα αντίστοιχα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Για τους αποφοίτους της Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και των δύο βαθμίδων καθορίζονται επαγγελματικά δικαιώματα σύμφωνα με το Ν. 2009/92. Στους αποφοίτους των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης χορηγείται απολυτήριος τίτλος, ο οποίος επέχει θέση πιστοποιητικού επιπέδου 1 του Ν. 2009/92.

Ν.2009/1992: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλες διατάξεις

10.6.12. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται η δημιουργία ιδιωτικών σχολείων Ειδικής Αγωγής. Μόνο ιδρύματα ή φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα μπορούν να ιδρύουν σχολεία Ειδικής Αγωγής τα οποία επιβλέπονται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. .

10.7. Ειδικά Μέτρα για Παιδιά/Μαθητές Μεταναστών/Παλιννοστούντων

Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στοχεύει στην αρμονική και αποτελεσματική ενσωμάτωση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα των μαθητών με κοινωνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες – οι οποίες συνεπάγονται και εκπαιδευτικές ιδιαιτερότητες. Για την επίτευξη αυτού του στόχου αξιοποιούνται παιδαγωγικά και διδακτικά μέσα και προωθούνται ενταξιακά μοντέλα εκπαιδευτικής παρέμβασης. Εφαρμόζεται, δηλαδή, εκπαιδευτική πολιτική ομαλής συνύπαρξης όλων των μαθητών, ώστε να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες μάθησης και κοινωνικής ένταξης που δεν επιτρέπουν τη διάκριση των μαθητών.

Το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης τίθεται στο ν. 2413/1996 (Άρθρα 34-37) και στο Άρθρο 14 (παρ. 24) του ν. 2817/00. Με βάση το πλαίσιο αυτό, η ίδρυση και λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής και των Φροντιστηριακών Τμημάτων της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στα γενικά σχολεία ρυθμίζεται με την Υπουργική Απόφαση Φ10/20/Γ1/708/ΦΕΚ 1789/τ. Β'/28-09-1999, καθώς και την εγκύκλιο του 2008 με θέμα προγράμματα για την ενεργό ένταξη Παλιννοστούντων, Αλλοδαπών και Ρομά μαθητών στο εκπαιδευτικό μας σύστημα (Φ.1 Τ.Υ/1254/126877/Γ1/3.10.2008). Επίσης, γίνεται ειδική μνεία σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης των παλιννοστούντων ομογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση στο Άρθρο 11 του ν. 2790/2000, ενώ η Υπουργική Απόφαση Φ4/155/Γ1/1237/ΦΕΚ 893/τ. Β'/20.9.1996 καθιερώνει την κάρτα φοίτησης για τους μετακινούμενους μαθητές Ρομά.

Οι ειδικοί αντισταθμιστικοί – υποστηρικτικοί θεσμοί που λειτουργούν στον χώρο της εκπαίδευσης των μαθητών μεταναστών – συμπεριλαμβανομένων των παλιννοστούντων μαθητών στην ελληνική περίπτωση – καθώς και μειονοτήτων είναι οι παρακάτω:

1. Προγράμματα μαθησιακής ενίσχυσης στο πλαίσιο του γενικού σχολείου
2. Διαπολιτισμικά Σχολεία
3. Μειονοτικά Σχολεία

4. Στοχευμένα αναπτυξιακά προγράμματα και έργα για την εκπαίδευση των α) αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών, β) τσιγγάνων μαθητών και γ) μουσουλμανόπαιδες.

N. 2790/2000: Αποκατάσταση των παλλινοστούντων ομογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση και άλλες διατάξεις

N.2413/1996: Η ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.2817/2000: Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

10.7.1. Προγράμματα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης για Παλιννοστούντες, Αλλοδαπούς και Τσιγγάνους Μαθητές στο πλαίσιο του Γενικού Σχολείου

Εφαρμόζονται ειδικά προγράμματα διδακτικής παρέμβασης (γλωσσολογικής και μαθησιακής υποστήριξης), τόσο στο γενικό σχολείο όσο και στα ειδικά πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, τα οποία απευθύνονται στους μαθητές, αλλοδαπούς, παλιννοστούντες και τσιγγανόπαιδες, που αντιμετωπίζουν προβλήματα παρακολούθησης των μαθημάτων λόγω γλωσσικής ανεπάρκειας. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούνται ιδιαίτερα κατά την πρώτη φάση της εγκατάστασης στο καινούργιο τους εκπαιδευτικό περιβάλλον. Ο Σύλλογος Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας σταθμίζει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών αυτών, ενώ προηγείται διαγνωστική αξιολόγηση του βαθμού κατοχής της ελληνικής γλώσσας βάσει διαπιστωτικών τεστ που έχει αναπτύξει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Απαραίτητη είναι η δήλωση του γονέα ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει το παιδί του το αντισταθμιστικό αυτό πρόγραμμα.

Ειδικότερα λειτουργούν:

1. Οι Τάξεις Υποδοχής ως παράλληλες τάξεις που έχουν σκοπό να βοηθήσουν τους μαθητές να προσαρμοστούν και να ενταχθούν πλήρως στις κανονικές τάξεις, στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι, σε εύλογο χρονικό διάστημα. Οι Τάξεις Υποδοχής έχουν από 9 έως 17 μαθητές, ενώ σε περίπτωση που ο αριθμός είναι κάτω από 9 η γλωσσική και μαθησιακή στήριξη γίνεται εντός της κανονικής τάξης.

Υπάρχουν δύο κύκλοι:

- α) Τάξεις Υποδοχής Ι, όπου εφαρμόζεται εντατικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και η φοίτηση διαρκεί ένα διδακτικό έτος. Οι μαθητές παρακολουθούν και κάποια μαθήματα στην κανονική τους τάξη, όπως Φυσική Αγωγή, Εικαστική Αγωγή, Μουσική Αγωγή, Ξένη Γλώσσα, ή και άλλο μάθημα σύμφωνα με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων και κριτήριο την ικανότητα των μαθητών να παρακολουθήσουν τα μαθήματα αυτά.

- β) Τάξεις Υποδοχής ΙΙ, για μαθητές με μέτριο επίπεδο ελληνομάθειας, το οποίο δύναται να τους δημιουργεί μαθησιακές δυσκολίες. Οι μαθητές παρακολουθούν τα μαθήματα στις κανονικές τους τάξεις, αλλά παράλληλα υποστηρίζονται με γλωσσική διδασκαλία εκτός της κανονικής τάξης. Η φοίτηση διαρκεί μέχρι δύο διδακτικά έτη. Σε κάθε περίπτωση, το πρόγραμμα της Τάξης Υποδοχής ΙΙ, διέπεται από τη λογική του να παρακολουθεί ο μαθητής περισσότερες διδακτικές ώρες στην κανονική του τάξη, ώστε να ενταχθεί πλήρως σε αυτήν το ταχύτερο δυνατόν.

2. Τα Φροντιστηριακά Τμήματα στα οποία παρέχεται πρόσθετη διδακτική στήριξη και που παρακολουθούν μαθητές παλιννοστούντες ή αλλοδαποί που είτε δε φοίτησαν σε Τάξεις Υποδοχής και αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες είτε εντάχθηκαν στα υποστηρικτικά γι' αυτούς μέτρα, αλλά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην «κανονική» τάξη. Λειτουργούν μετά τη λήξη του σχολικού ωραρίου. Παρέχεται υποστηρικτική διδασκαλία μέχρι δέκα (10) ώρες την εβδομάδα, από τις οποίες οι δύο (2) διατίθενται για μελέτη. Διδάσκονται τα μαθήματα στα οποία ο Σύλλογος Διδασκόντων κρίνει ότι οι αλλόφωνοι μαθητές αντιμετωπίζουν γλωσσικές ή και μαθησιακές δυσκολίες.

Κατά το σχολικό έτος 2008 -2009 , στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση λειτούργησαν 425 τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα που παρακολούθησαν 3718 αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές, εκ των οποίων 1205 εντάχθηκαν σε κανονικές τάξεις. Επίσης κατά το ίδιο σχολικό έτος φοίτησαν 798 τσιγγανόπαιδες σε Τάξεις Υποδοχής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

10.7.2. Διαπολιτισμικά Σχολεία

Ιδρύονται σε περιοχές όπου παρατηρείται έντονη πυκνότητα πληθυσμού μαθητών αλλοδαπών, παλιννοστούντων ή τσιγγανοπαίδων. Εφαρμόζονται τα αντίστοιχα προγράμματα των δημοσίων σχολείων που ενισχύεται με ειδικές τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα με πρόσθετες δράσεις και ειδικό υλικό και προσωπικό, ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή και ισόρροπη κοινωνική και εκπαιδευτική ένταξη των μαθητών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματική εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Επί του παρόντος λειτουργούν είκοσι πέντε σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης σε έξι νομούς της χώρας μας. Τα δεκατρία από αυτά είναι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα δώδεκα Δευτεροβάθμιας. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στα σχολεία αυτά φοιτούν και γηγενείς μαθητέςΤα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης έχουν ως στόχο:

- να προσφέρουν ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες
- να λαμβάνουν μέτρα διορθωτικού χαρακτήρα όσον αφορά στη δημιουργία κλίματος ισότητας
- να αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες και την πολυμορφία- να καλλιεργούν την αλληλο-αποδοχή
- να καλλιεργούν θετική στάση απέναντι στη μάθηση:

- αξιοποιώντας το πολιτισμικό και γλωσσικό πλούτο που φέρουν οι μαθητές
- προωθώντας τη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην τοπική κοινωνία στην οποία ανήκουν

Στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εφαρμόζονται τα προγράμματα των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων, τα οποία όμως με απόφαση του ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ι.Π.Ο.Δ.Ε., είναι δυνατόν να προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ανάγκες των μαθητών τους. Έτσι, είναι δυνατόν να εφαρμόζονται στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ειδικά αναλυτικά προγράμματα με δυνατότητα πρόσθετων ή εναλλακτικών μαθημάτων, μειωμένο ωράριο των εκπαιδευτικών και μειωμένο αριθμό μαθητών ανά τάξη.

10.7.3. Μειονοτικά Σχολεία

198 Μειονοτικά Σχολεία λειτουργούν στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Θράκης, σε περιοχές όπου υπάρχουν κάτοικοι που ανήκουν στη μουσουλμανική μειονότητα (πομακικής, τσιγγάνικης και τουρκικής καταγωγής). Τα 194 είναι σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διδασκαλία γίνεται στην ελληνική και στην τουρκική γλώσσα. Τα σχολεία αυτά λειτουργούν με βάση τη συνθήκη της Λωζάννης (1923) και σύμφωνα με νομοθετικές ρυθμίσεις και κανονιστικές αποφάσεις, οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο των διεθνών μορφωτικών συμφωνιών. Επίσης από το 1997 πραγματοποιείται στα Μειονοτικά Σχολεία της χώρας ειδικό πρόγραμμα 'Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων' με στόχο τη βελτίωση των εκπαιδευτικών δεδομένων της μουσουλμανικής μειονότητας.

10.7.4. Στοχευμένα αναπτυξιακά προγράμματα

3.15 και 4.17

10.8. Στατιστικά Στοιχεία

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Πίνακας 1: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, Σχολικό Έτος 2008-2009: Αριθμός Μαθητών, Σχολικών Μονάδων ή Τύπος Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Περιγραφή ΣΜΕΑ	ΣΜΕΑΕ	Εκπ/κοί Μόνιμοι-Αναπλ.	Ειδ. Εκπ. Προσωπικό	Μαθητές
Ειδικά νηπιαγωγεία	106	138	545	402
Ειδικά δημοτικά σχολεία	178	892		2.998
Τμήματα ένταξης ειδικής αγωγής σε γενικά νηπιαγωγεία	265	265		602
Τμήματα ένταξης ειδικής αγωγής σε γενικά δημοτικά σχολεία	1.526	1.526		14.349
Ειδικά γυμνάσια	10	123	492	325
Ειδικά Λύκεια	6	64		119
ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής	20	252		594
Τμήματα ένταξης Β/θμιας	302	432		1.694
ΕΕΕΕΚ	72	691		2.263
Συνεκπαίδευση στη γενική τάξη				253
ΣΥΝΟΛΟ	**2.485**	**4.383**	**1.037**	**23.599**

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής (οι αριθμοί αφορούν τα λειτουργούντα Σχολεία και τους υπηρετούντες σε αυτά με οποιαδήποτε σχέση εργασίας)

Πίνακας 2: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, Σχολικό Έτος 2008-2009: Μαθητές ανά Τύπο Εκπαίδευσης και Διδάσκοντα, και Κατανομή Σχολικών Μονάδων και Τύπων Εκπαίδευσης

ΣΜΕΑΕ ή Τύπος Προγράμματος	% Μαθητών που φοιτούν σε	Μαθητές άνα Διδάσκοντα	% ΣΜΕΑΕ – Τύπος Εκπαίδευσης
Ειδικά νηπιαγωγεία	1,70%	2,9	4,26%
Ειδικά δημοτικά σχολεία	12,70%	3,36	7,16%
Ειδικά γυμνάσια	1,37%	2,64	0,40%
Ειδικά Λύκεια	0,50%	1,85	0,24%
ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής	2,51%	2,35	0,80%
ΕΕΕΕΚ	9,58%	3,27	2,89%
Τμήματα ένταξης σε γενικά νηπιαγωγεία	2,55%	2,27	10,66%
Τμήματα ένταξης σε γενικά δημοτικά σχολεία	60,80%	9,40	61,40%
Τμήματα ένταξης σε σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	7,17%	3,92	12,15%
Συνεκπαίδευση στη γενική τάξη	1,07%		
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**23.599**		**2.485**
ΣΥΝΟΛΟ %	**100%**		**100%**

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής

Πίνακας 3: Διάρθρωση Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ΕΑΕ κατά κλάδο, Σχολικό Έτος 2008-2009

ΚΛΑΔΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Ψυχολόγοι	273
Κοινωνικοί λειτουργοί	268
Θεραπευτές λόγου	133
Εργοθεραπευτές	88
Φυσικοθεραπευτές	73
Σχ. Νοσηλευτές	35
Ειδικό βοηθητικό προσωπικό	303
Παιδοψυχίατροι	8
Εξειδικευμένο προσωπικό για τα άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής	6
ΣΥΝΟΛΟ	1187

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής

Πίνακας 4: Κατανομή των Αλλοδαπών και Παλλινοστούντων μαθητών κατά βαθμίδα στα Δημόσια Σχολεία κατά το Σχολικό ΄Ετος 2008-2009

Βαθμίδα	Αριθμός Αλλοδαπών μαθητών[α]	Αριθμός Παλιννοστούντων μαθητών[α]	Αριθμός Μαθητών στα Μειονοτικά Σχολεία[β]
Νηπιαγωγείο	15.447	1.122	ΔΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ
Δημοτικό	58.332	5.212	6.386
Γυμνάσιο	28.713	4.327	991
Λύκειο	17.323	4.086	437
Σύνολο	119.815	14.747	7.814

Πηγές: [α] ΥΠΔΒΜΘ, ΙΠΟΔΕ

[β] ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων

Πίνακας 5: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Κατανομή των Αλλοδαπών και Παλλινοστούντων μαθητών στα Διαπολιτισμικά Σχολεία κατά το Σχολικό ΄Ετος 2008-2009

Βαθμίδα	Αριθμός Αλλοδαπών μαθητών	Αριθμός Παλιννοστούντων μαθητών	Σύνολο Μαθητών
Δημοτικό	523	83	2.438
Γυμνάσιο	511	189 2	1588
Λύκειο	227	92	755
Σύνολο	1.261	364	4.781

Πηγή: [α] ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., ΙΠΟΔΕ

Πίνακας 6: Ενισχυτική Διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση το Σχολικό Έτος 2008 - 2009

Αριθμός τμημάτων Ενισχυτικής Διδασκαλίας σε Δημοτικά Σχολεία	Αριθμός Μαθητών που συμμετείχαν σε Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας	Αριθμός Εκπαιδευτικών που Εφάρμοσαν Προγράμματα. Ενισχυτικής Διδασκαλίας
3.908	15.383	3.615

Πηγή: [α] ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Πίνακας 7 : Διαχρονικά στοιχεία συμμετοχής μαθητών στην ενισχυτική διδασκαλία Γυμνασίου

				Α΄ ΤΑΞΗ		Β΄ ΤΑΞΗ		Γ΄ ΤΑΞΗ	
Σχολ. Έτος	Σύνολο Γυμ/σίων	Γυμνάσια με ΕΔ	**% Γυμ. με ΕΔ**	Σύνολο μαθητών ΕΔ	**% στην ΕΔ**	Σύνολο μαθητών ΕΔ	**% στην ΕΔ**	Σύνολο μαθητών ΕΔ	% στην ΕΔ
2002-2003	1.853	1.028	**55%**	18.568	**27%**	17.182	**27%**	16.801	25%
2004-2005	1.915	786	**41%**	11.529	**22%**	9.232	**21%**	8.670	20%
2006 - 2007	1.895	572	**30%**	8.658	**21%**	6.619	**17%**	6.210	17%
2007-2008	1.776	559	**31%**	8.437	**13%**	8.217	**13%**	6.675	11%
2008-2009	*	*	*	*	*	*	*	*	*

*Κατά το σχολικό έτος 2008-2009 η Ενισχυτική Διδασκαλία υπολειτουργούσε εν αναμονή της ένταξής της στο ΕΣΠΑ.

Πηγή: ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ., Γραφείο Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης και Ενισχυτικής Διδασκαλίας

Πίνακας 8: Διαχρονικά στοιχεία πρόσθετης διδακτικής στήριξης

Σχολικό έτος	**Αριθμός σχολείων με ΠΔΣ**	**Αριθμός μαθητών στην ΠΔΣ όλων των τάξεων**	**Αριθμός Τμημάτων ΠΔΣ**
2006 – 2007	1.489	85.562	30.332
2007 – 2008	1.426	79.153	29.219
2008-2009	1.376	75.320	27.805

Πηγή:ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. , Γραφείο Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης και Ενισχυτικής Διδασκαλίας

11. Η Ευρωπαϊκή και Διεθνής Διάσταση στην Εκπαίδευση

Η Ελλάδα προωθεί και υλοποιεί πρωτοβουλίες, δράσεις και εθνικά μέτρα που αφορούν την ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση της εκπαίδευσης. Οι πολιτικές αυτές στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της ελληνικής εκπαίδευσης, στην αποτελεσματικότερη συμβολή της στις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας με την προώθηση της διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας και στην ανάπτυξη της κατανόησης της πολιτιστικής διαφορετικότητας και της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση της εκπαίδευσης προωθείται μέσα από 1) τη συμμετοχή της χώρας στη διαμόρφωση και υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2) τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς και στα προγράμματά τους, 3) εθνικές πρωτοβουλίες για τη σύναψη διμερών και πολυμερών μορφωτικών συμφωνιών, 4) την προώθηση της ευρωπαϊκής και διεθνούς διάστασης στα αναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και 5) την προώθηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και την ενίσχυση των Ελληνικών Σπουδών στο εξωτερικό.

11.1. Ιστορική Επισκόπηση

Η Ελλάδα, ως ενεργό μέλος της διεθνούς κοινότητας, αναπτύσσει διεθνείς διμερείς και πολυμερείς σχέσεις στα θέματα που αφορούν την εκπαίδευση. Είναι μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης (1949), της UNESCO (1945), του ΟΟΣΑ (1964) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1981). Συμμετέχει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής στα θεσμικά όργανα των διεθνών οργανισμών και υλοποιεί εκπαιδευτικές δράσεις και προγράμματα.

11.2. Τρέχοντες Προβληματισμοί

Η προώθηση της ευρωπαϊκής και διεθνούς διάστασης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης αποτελεί έναν από τους στόχους της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Για το σκοπό αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη η διαμόρφωση συγκεκριμένων μέτρων που στοχεύουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισαβόνας και των διαδικασιών της Μπολόνια και της Κοπεγχάγης. Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εκπαιδευτική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΝΑ Ευρώπης και της Μεσογείου.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της θεσμοθέτησης και εφαρμογής του Εθνικού Συστήματος Αξιολόγησης και Διασφάλισης της Ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια, η μεθοδολογία αξιολόγησης και οι καλές πρακτικές του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης της Ποιότητας (ENQA).

Στο χώρο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ειδικά υπό το πρίσμα της Διαδικασίας της Μπολώνια, η Ελλάδα δίνει έμφαση στην άρση των εμποδίων και στη διευκόλυνση της κινητικότητας εκπαιδευτικών, διοικητικών υπαλλήλων της εκπαίδευσης και φοιτητών. Σε εθνικό επίπεδο η Ελλάδα έχει συνάψει διμερείς και πολυμερείς συνθήκες με μια σειρά χωρών ώστε να ενθαρρυνθεί η πολιτιστική και εκπαιδευτική συνεργασία ενώ σε επίπεδο ιδρυμάτων, όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ αναπτύσσουν συνεργασίες με ιδρύματα της αλλοδαπής συμμετέχοντας σε προγράμματα όπως το “Erasmus” ή και άλλα ευρωπαϊκά ή περιφερειακά προγράμματα ή του ΟΟΣΑ. Το κύριο ενδιαφέρον τοπυ ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. είναι να μετατρέψει την Ελλάδα από χώρα αποστολής φοιτητών στο εξωτερικό σε έναν διεθνή προορισμό με αναβάθμιση της ποιότητας των ελληνικών ανώτατων ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό λειτουργεί το Ελληνικό Διεθνές Πανεπιστήμιο το οποίο προσφέρει μεταπτυχιακά προγράμματα αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα. Επίσης, η Ελλάδα υποστηρίζει τα κοινούς τίτλους σπουδών μεταξύ της χώρας μας και ιδρυμάτων της τριτοβάθμαις εκπαίδευσης του εξωτερικού, όπως και τη διεθνή συνεργασία. Προς αυτή την κατεύθυνση βοηθά και η καθιέρωση των πιστωτικών μονάδων ECTS. Στο Ηράκλειο της Κρήτης λειτουργεί το Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας (βλ. 4.17).

Σχετικά με την προώθηση της γλωσσομάθειας στα ελληνικά σχολεία βλέπε**. 4.10.** και**. 5.13.**.

11.3. Αρχές της Εθνικής Πολιτικής / Ειδικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Βασικό στόχο της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής αποτελεί η συνεχής βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ο εκσυγχρονισμός του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες και απαιτήσεις της οικονομίας και κοινωνίας, όπως αυτές διαμορφώνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της παγκοσμιοποίησης. Για το σκοπό αυτό, επιδιώκεται όλο και περισσότερο η διεθνής και ευρωπαϊκή συνεργασία για θέματα εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών με σκοπό τη διαμόρφωση κοινών στόχων, την ανταλλαγή πληροφοριών, την ενίσχυση της διαφάνειας των συστημάτων και της διεθνούς συγκρισιμότητάς τους, τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, την ανάπτυξη κοινών πολιτικών και προγραμμάτων. Υπό αυτό το πρίσμα τα τελευταία χρόνια προωθούνται πολιτικές και μεταρρυθμίσεις που αφορούν τους στόχους, το περιεχόμενο, τις μεθόδους, τις δομές και τη διάρθρωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και ενισχύουν την διεθνή και ευρωπαϊκή διάστασή του. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη της δια βίου μάθησης, την προώθηση των διαδικασιών αξιολόγησης με τη χρήση εξειδικευμένων δεικτών επίδοσης (performance indicators) σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, τη διεύρυνση της ανώτατης εκπαίδευσης με την ανάπτυξη των μεταπτυχιακών και ερευνητικών σπουδών.

11.4. Εθνικά Προγράμματα και Εθνικές Πρωτοβουλίες

Η Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση στην εκπαίδευση αναπτύσσεται και προωθείται με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των εποπτευόμενων φορέων του καθώς και άλλων Υπουργείων με την ανάπτυξη εθνικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών, τη σύναψη διμερών συμφωνιών με άλλες χώρες, τη συμμετοχή σε πολυμερείς συμφωνίες ή σε διεθνείς οργανισμούς.

11.4.1. Διμερή Προγράμματα και Διμερείς Πρωτοβουλίες

Κατά τη σύναψη διμερών σχέσεων με άλλες χώρες, το Υπουργείο Εξωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησευμάτων καθώς και με άλλους κρατικούς φορείς (Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού) υπογράφει Μορφωτικές-Πολιτιστικές Συμφωνίες και Εκτελεστικά Προγράμματα που παρέχουν το θεσμικό πλαίσιο, εντός του οποίου αναπτύσσονται οι μορφωτικές και πολιτιστικές σχέσεις με τις χώρες αυτές. Σε ό,τι αφορά τα εκπαιδευτικά θέματα, έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη της κινητικότητας των μαθητών, σπουδαστών, εκπαιδευτικών, ερευνητών και ακαδημαϊκών, εκπαιδευτών ενηλίκων, στην ανταλλαγή εμπειριών, πληροφοριών, μορφωτικών και πολιτιστικών στοιχείων. Η Ελλάδα έχει συνάψει τέτοιες μορφωτικές ή επιστημονικές και τεχνικές συμφωνίες με περίπου ογδόντα οκτώ (88) χώρες από όλες τις ηπείρους, αριθμός που κυμαίνεται ανά έτος.

11.4.2. Πολυμερή Προγράμματα και Πολυμερείς Πρωτοβουλίες

Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμμετέχει στη διαμόρφωση και υλοποίηση όλων των προγραμμάτων που στοχεύουν στην προώθηση της ευρωπαϊκής και διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας και στην εισαγωγή της ευρωπαϊκής και διεθνούς διάστασης στην εκπαίδευση. Διακριτή μνεία πρέπει να γίνει στο νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα "Δια Βίου Μάθηση", το οποίο θεσπίστηκε με την υπ' αρ. 1720/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006 και καλύπτει όλους τους τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης: Σχολική εκπαίδευση (COMENIUS), Ανώτατη εκπαίδευση (ERASMUS) Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (LEONARDO DA VINCI), Εκπαίδευση ενηλίκων (GRUNDTVIG). Βλέπε τις σχετικές ιστοσελίδες:

<www.ypepth.gr/el_ec_page8013.htm>

<www.iky.gr/IKY/portal/gr>

< ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm >

Επίσης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του **ΕΣΠΑ** επιδιώκει τη βελτίωση και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και των υπηρεσιών που προσφέρει στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής της Λισαβόνας. Μέσω του εν λόγω προγράμματος αναπτύσσονται καινοτόμες εκπαιδευτικές υπηρεσίες και δομές (περισσότερες πληροφορίες στο www.ypepth.gr/docs/20sel_epeaek_080214.pdf.

Στον Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ), το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. συμμετέχει στο Κέντρο Εκπαιδευτικών Ερευνών και Καινοτομιών (CERI), στην Επιτροπή Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Educational Policy Committee), στο Κέντρο για Αποτελεσματικά Εκπαιδευτικά Περιβάλλοντα (Centre for Effective Learning Environments- CELE), στην Ομάδα για τους Δείκτες Εκπαιδευτικών Συστημάτων (Working Party on Indicators of Educational Systems -INES) και σε δύο επιμέρους δίκτυα συλλογής στοιχείων (Network for data development on labor market and social outcomes of education -LSO), Network for School Features and Processes -NESLI) καθώς και σε μία σειρά από επιμέρους προγράμματα (Programme for International Assessment-PISA, Programme on Institutional Management in Higher Education- IMHE). Περισσότερες πληροφορίες για τα προγράμματα αυτά:

http://www.ypepth.gr/el_ec_page654.htm

http://www.oecd.org/about/0,3347,en_2649_37455_1_1_1_1_37455,00.html

Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης η Ελλάδα συμμετέχει στην Επιτροπή Παιδείας και στην Επιτροπή Ανώτατης Παιδείας. Επίσης, από το 1994 συμμετέχει στο Κέντρο Σύγχρονων Γλωσσών (ECML, βλέπε http://www.ypepth.gr/el_ec_page657.htm) του οποίου είναι και ιδρυτικό μέλος. Το ως άνω κέντρο σε συνεργασία με το Τμήμα Γλωσσικής Πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης παρέχει σεμινάρια με στόχο την επιμόρφωση επιμορφωτών σε θέματα διδακτικής ξένων γλωσσών. Επίσης, το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ Δ.Β.Μ.Θ. συμμετέχει ενεργά στα ακόλουθα Προγράμματα του Συμβουλίου της Ευρώπης (http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/) :

- Παιδεία της Δημοκρατίας και Ανθρώπινα Δικαιώματα (Education for Democratic Citizenship and Human Rights).
- Διδασκαλία της Ιστορίας: Η εικόνα του άλλου στη διδασκαλία της Ιστορίας (The image of the other in history teaching).
- Επιμορφωτικά Σεμινάρια Εκπαιδευτικών PESTALLOZI (Training programme for educational professionals).
- Προγράμματα για τη γλωσσική πολιτική
- Συνεργασία για τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη
- Επέτειος για το Ολοκαύτωμα: Εκπαίδευση για την Προστασία από τα Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας (Holocaust Day of Remembrance: Teaching Remembrance-education for the prevention of crimes against humanity).
- Διαπολιτισμική Εκπαίδευση:

1. Η νέα πρόκληση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, της θρησκευτικής διαφορετικότητας και διαλόγου στην Ευρώπη» (The New Challenge of Intercultural Education: Religious Diversity and Dialogue in Europe)

2. Πολιτικές και πρακτικές για τη διδασκαλία των κοινωνικοπολιτικών διαφορών (Policies and practices for teaching sociocultural diversity).

Στο πλαίσιο της UNESCO - μεταξύ άλλων - ελληνικά σχολεία και εκπαιδευτικοί συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Νοτιοανατολικής Μεσογείου» (South-Eastern Mediterranean Environmental Project-SEMEP) καθώς και στο «Δίκτυο Συνεργαζομένων Σχολείων» (Associated Schools Project Network -ASPNet). Και τα δύο προγράμματα εντάσσονται στο πλαίσιο της Δεκαετίας των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση προς την Αειφορία. Το «SEMEP», μια ελληνική πρωτοβουλία, ενσωματώνει τεχνολογικά, οικονομικά, ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, καθώς επίσης ζητήματα ειρήνης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.ά. Το πρόγραμμα αυτό συνδυάζει τη διεπιστημονική διδασκαλία με την ολιστική μάθηση, αποσκοπεί δε και στη συσχέτιση του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος με τις πολιτιστικές αξίες των λαών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, η οποία αποτελεί ένα σημαντικό σταυροδρόμι ανάπτυξης διαφορετικών πολιτισμών εδώ και χιλιετίες.

Το «Δίκτυο Συνεργαζόμενων Σχολείων» (Associated Schools Project Network - ASPNet) αποσκοπεί στην προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και ειρήνης μέσα από την εκπαίδευση καθώς και την ενίσχυση της ανθρωπιστικής, πολιτιστικής και διεθνούς διάστασης της εκπαίδευσης. Τα Συνεργαζόμενα Σχολεία αναλαμβάνουν την πραγματοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων με θέματα τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον αμοιβαίο σεβασμό, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, τη μη βία, τη διαπολιτισμική μάθηση, την προστασία του περιβάλλοντος κα. Για την τρέχουσα σχολική χρονιά προτεραιότητα αποτελούν τα δικαιώματα του παιδιού.

Ειδικά για την ανώτατη εκπαίδευση, μετά τις συσκέψεις της Μπολόνια (1999), Πράγας (2001), Βερολίνου (2003) Μπέργκεν (2005), Λονδίνου (2007) και Leuven (2009) η χώρα μας έχει αρχίσει να αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση και να δραστηριοποιείται σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της Μπολόνια στους τομείς της ακαδημαϊκής αναγνώρισης πτυχίων, της συσσώρευσης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων μεταξύ των προγραμμάτων σπουδών και της αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην ανώτατη εκπαίδευση.

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συμμετέχει στη διαδικασία της Μπολόνια με στόχο τη συγκρότηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και στη διαδικασία της Κοπεγχάγης που στοχεύει στην ενίσχυση της διαφάνειας, αναγνώρισης και της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επίσης συμμετέχει μαζί με 25 άλλες ευρωπαϊκές χώρες στο Δίκτυο «European Schoolnet» που στοχεύει στην ανάπτυξη της μάθησης στο σχολείο μέσα από τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας.

Στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) η Ελλάδα συμμετέχει στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, στο Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα καθώς και στη Δεκαετία της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Επίσης, συμμετέχει στην υλοποίηση του Διεθνούς Σχεδίου Δράσης σε περιφερειακό επίπεδο από την Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη, των Ηνωμένων Εθνών (UNECE).

Επίσης, το Υπουργείο συμμετέχει στον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΑ) και παρακολουθεί την Εφαρμογή της Ανθρώπινης Διάστασης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -ODHIR.

Η Ελλάδα συμμετέχει επίσης σε περιφερειακές πρωτοβουλίες και οργανισμούς της ευρύτερης περιοχής της Βαλκανικής και της Μεσογείου, όπως η Διαβαλκανική Συνεργασία (1976), η Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου – ΟΣΕΠ (1992), η Πρωτοβουλία Συνεργασίας ΝΑ Ευρώπης (1996), το Σύμφωνο Σταθερότητας στα Βαλκάνια (1999), η Πρωτοβουλία Αδριατικής-Ιονίου (2000) και η Ευρωμεσογειακή Συνεργασία (1995) και το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας (2008). Στο πλαίσιο των συνεργασιών αυτών, η Ελλάδα χρηματοδοτεί και συμμετέχει σε διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και Δίκτυα (π.χ. Διαδικασία του Graz του Συμφώνου Σταθερότητας, Διαπανεπιστημιακό Δίκτυο Ν.Α. Ευρώπης (NET/U/SEE), Δίκτυο Πανεπιστημίων Μαύρης Θάλασσας (BSUN), Δίκτυο Πανεπιστημίων Αδριατικής-Ιονίου (UNIADRION), Μεσογειακό FORUM, κ.ά).

Ειδικότερα στο πλαίσιο της Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (ΟΣΕΠ)-Black Sea Economic Cooperation (BSEC), έχει δημιουργηθεί το Διεθνές Κέντρο Μελετών Ευξείνου Πόντου-ΔΙΚΕΜΕΠ («International Centre for Black Sea Studies-ICBSS») με έδρα την Αθήνα, στη σύσταση του οποίου πρωτοστάτησε η Ελλάδα. Το Κέντρο χρηματοδοτείται από τον ελληνικό προϋπολογισμό. Το «ΔΙΚΕΜΕΠ» είναι, βάσει της ελληνικής νομοθεσίας που διέπει το καθεστώς λειτουργίας του, Ίδρυμα Ιδιωτικού Δικαίου διεθνούς χαρακτήρα με αντικείμενο τη συνεργασία μεταξύ επιστημονικών και ακαδημαϊκών κύκλων των χωρών της «ΟΣΕΠ» αλλά και με άλλους διεθνείς οργανισμούς καθώς και την εκπόνηση μελετών επί οικονομικών θεμάτων.

Στο πλαίσιο του ΟΣΕΠ λειτουργούν εξειδικευμένες Ομάδες Εργασίας (Working Groups) που χειρίζονται τα επιμέρους ζητήματα και στις οποίες προστέθηκε και η Ομάδα Εργασίας για την Παιδεία (Working Group on Education) ύστερα από απόφαση που λήφθηκε κατά τη διάρκεια της συνάντησης των Υπουργών Εξωτερικών των κρατών μελών του ΟΣΕΠ, στην Κομοτηνή, στις 23 Απριλίου 2005.

Η Ελλάδα συμμετέχει και στη διεθνή πρακτική για την απάλειψη των στερεοτύπων από τα σχολικά εγχειρίδια της ιστορίας και της γεωγραφίας των δικών της και των γειτονικών χωρών τόσο στο πλαίσιο των περιφερειακών οργανισμών και πρωτοβουλιών όσο και στο πλαίσιο των διμερών Μορφωτικών Συμφωνιών.

11.4.3. Άλλα Εθνικά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες

Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο αριθμό Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό και στοχεύοντας στη διατήρηση ισχυρών δεσμών με αυτούς, η Ελλάδα μέσω του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων χαράζει και υλοποιεί την εκπαιδευτική πολιτική για τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας σε όλες τις χώρες του κόσμου όπου υπάρχει ομογένεια. Αν και ο κύριος στόχος της πολιτικής για την εκπαίδευση της ομογένειας είναι η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στο εξωτερικό, εν τούτοις, μέσω αυτής επιτυγχάνεται και η διείσδυση και διάδοση ευρωπαϊκών και εν γένει διεθνών στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού, έτσι ώστε να μπορούμε να θεωρήσουμε την επικοινωνία με την ομογένεια ως ένα ακόμα εθνικό κανάλι μέσα από το οποίο η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή και να αντλήσει στοιχεία του ευρωπαϊκού και διεθνούς πολιτισμού.

Για την προώθηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, η Ειδική Γραμματεία Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με την αντίστοιχη Διεύθυνση-ΔΙΠΟΔΕ και το Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ), έχουν την ευθύνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής στο εξωτερικό. Για το σκοπό αυτό αποσπώνται Έλληνες εκπαιδευτικοί προκειμένου να διδάξουν την ελληνική γλώσσα σε ομογενείς που διαμένουν μόνιμα στο εξωτερικό. Το ΙΠΟΔΕ εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και έχει αναλάβει την επιστημονική μελέτη των προγραμμάτων διδασκαλίας, της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και γενικότερα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Στόχος είναι η δημιουργία δίγλωσσης μορφής εκπαίδευσης και η ένταξη της ελληνικής γλώσσας στα προγράμματα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των χωρών όπου διαμένουν μόνιμα ομογενείς. Για το σκοπό αυτό συνεχίζονται οι συζητήσεις και επαφές με τους κρατικούς φορείς χωρών όπως η Γερμανία, Γαλλία, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς κ.ά.

Η Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων αποστέλλει βιβλία, λεξικά και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού όλων των βαθμίδων όπου διδάσκεται η ελληνική γλώσσα. Επίσης εκπροσωπεί το υπουργείο σε διεθνείς εκθέσεις γλωσσών στο εξωτερικό καθώς και σε εκπαιδευτικές εκθέσεις (Expolangues στο Παρίσι, Expolingua στο Βερολίνο και την Πράγα, Διεθνή Έκθεση Κύπρου στη Λευκωσία). Ακόμη είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή του Ετήσιου Μαθητικού Ευρωπαϊκού Διαγωνισμού στην *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία.*Τέλος, ασχολείται με την εκτέλεση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Euroscola», με συμμετοχή ελληνικών σχολείων στις ευρωπαϊκές μαθητικές ημερίδες.

Το 2008 – 2009 τα σχολεία του εξωτερικού όπου διδάσκεται η ελληνική γλώσσα είναι αναλυτικά:

ΕΥΡΩΠΗ

Σε 30 χώρες της Ευρώπης λειτουργούν – μαζί με τα πανεπιστήμια - 1.258 σχολεία ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης από τα οποία τα 62 είναι αμιγή ελληνικά σχολεία και τα 1.1.96 μονάδες ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης. Στα παραπάνω σχολεία φοιτούν συνολικά 28.383 μαθητές από τους οποίους οι 5.036 στα αμιγή ελληνικά σχολεία. Οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στο σύνολο των σχολείων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ευρώπη είναι 1.500.

ΑΦΡΙΚΗ

Σε 11 χώρες της Αφρικής λειτουργούν 81 σχολεία ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης από τα οποία τα 25 είναι αμιγή ελληνικά σχολεία. Ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν σε όλα τα σχολεία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης είναι 3.207 ενώ στα αμιγή ελληνικά σχολεία φοιτούν 363 μαθητές. Οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στην Αφρική ανέρχονται σε 197.

ΑΣΙΑ

Σε 11 χώρες της Ασίας λειτουργούν 5 αμιγή ελληνικά σχολεία και 61 μονάδες ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης ενώ ο αριθμός των μαθητών φθάνει τους 27 και 1.874 αντίστοιχα. Στα παραπάνω σχολεία διδάσκουν 34 αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί.

ΑΜΕΡΙΚΗ

Σε 8 χώρες της Βόρειας και Νότιας Αμερικής και σε 6 Πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών λειτουργούν 704 μονάδες ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης με 13.000 μαθητές. Στα σχολεία απασχολούνται 200 αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Στη Μελβούρνη λειτουργούν 158 μονάδες ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και οι μαθητές φθάνουν τους7.121. Μονάδες ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης υπάρχουν και σε άλλες πόλεις ενώ ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών ανέρχεται σε61.

Το πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» έχει ως στόχο την παραγωγή διδακτικού υλικού για την διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας και του Πολιτισμού στο εξωτερικό, την επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών καθώς και την δημιουργία δικτύων επικοινωνίας και βάσεων δεδομένων. Για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό οργανώνονται επίσης σε 99 κέντρα σε όλο τον κόσμο εξετάσεις για τη χορήγηση Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ). Για την οργάνωση εξετάσεων για το πιστοποιητικό ελληνομάθειας έχουν ήδη υποβληθεί αιτήματα και από άλλες χώρες.

Το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ, το ΥΠΠΟ, το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού και το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού ενισχύει και στηρίζει τη λειτουργία και ανάπτυξη Εδρών Ελληνικών Σπουδών σε μεγάλα διεθνή πανεπιστήμια του εξωτερικού με στόχο την διεθνή προβολή της χώρας και του πολιτισμού της. Υπάρχουν ήδη 344 Έδρες Ελληνικών Σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Επίσης, το Υπουργείο Εξωτερικών ενισχύει τη λειτουργία Πολιτιστικών Κέντρων σε χώρες του εξωτερικού.

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ στηρίζει τη λειτουργία του Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών στη Βενετία. Ο σκοπός του ιδρύματος είναι επιστημονικός και ερευνητικός.

Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο του Προγράμματος Δια Βίου Μάθηση, στο οποίο εντάσσεται το τομεακό πρόγραμμα ERASMUS διοργανώνονται Εντατικά Γλωσσικά Μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας (Erasmus Intensive Language Courses – EILCs) για τους εισερχόμενους φοιτητές από Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης της Ευρώπης που έρχονται να διανύσουν μέρος των σπουδών τους σε ελληνικά ΑΕΙ. Από το έτος 2005/06

δικαίωμα συμμετοχής έχουν και οι βοηθοί εκπαιδευτικοί COMENIUS από το εξωτερικό, οι οποίοι, στο πλαίσιο του τομεακού προγράμματος /COMENIUS, τοποθετούνται για περιόδους άσκησης σε ελληνικά σχολεία. Στόχος των μαθημάτων είναι η διάδοση τόσο της Ελληνικής γλώσσας όσο και στοιχείων του Ελληνικού πολιτισμού στις χώρες της Ευρώπης. Τα εντατικά μαθήματα γλωσσικής προετοιμασίας αποτελούν μέρος του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την προώθηση της εκμάθησης ξένων γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας. Συνολικά από το 2001 έως το 2008, τα μαθήματα έχουν παρακολουθήσει 1283_αλλοδαποί φοιτητές και βοηθοί εκπαιδευτικοί COMENIUS.

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συγχρηματοδοτεί και στηρίζει μέσω του ΙΚΥ τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας (European University Institute), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής (European Agency for Development in Special Needs Education) και του Ευρωπαϊκού Σχολικού Δικτύου (European Schoolnet).

Με το Νόμο 3376/2005 θεσμοθετήθηκε η «Ίδρυση Σχολείου Ευρωπαϊκής Παιδείας». Το Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας άρχισε να λειτουργεί από το σχολικό έτος 2005-2006 στο Ηράκλειο Κρήτης. Το σχολείο αποσκοπεί στην κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα των υπαλλήλων του Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων Πληροφοριών (ENISA) που εδρεύει στο Ηράκλειο. Απευθύνεται όμως και στους Έλληνες μαθητές της περιοχής του Ηρακλείου και φιλοδοξεί να τους παράσχει πολυγλωσσική εκπαίδευση με ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Βλ. αναλυτικότερα 10.5.1.2

Επίσης, η Ελλάδα συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία «Άνοιξη της Ευρώπης», στόχος της οποίας είναι να οδηγήσει τους νέους σε μια ανοιχτή συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης. Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο (EUN), το οποίο παρέχει τον ιστοχώρο της Άνοιξης (http://www.springday2009.net) και υποστήριξη με ιδέες, εργαλεία και δραστηριότητες, σε όλες τις εθνικές γλώσσες. Εκπαιδευτικοί από όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζονται με στόχο την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής διάστασης στην καθημερινή σχολική πρακτική. Η χώρα μας συμμετείχεστο πρόγραμμα για 7η συνεχόμενη χρονιά. Τη χρονιά 2008-09, 421 Ελληνικά σχολεία συμμετείχαν στην Άνοιξη της Ευρώπης, κατατάσσοντας την Ελλάδα στην τρίτη θέση πανευρωπαϊκά ως προς τον αριθμό των σχολείων (6.551συνολικά).

11.4.4. Ευρωπαϊκά Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα

Α. Πρόγραμμα υποτροφιών Ελλήνων επιστημόνων, για μετεκπαίδευση στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ΕΟΔ) / European Space Agency (ESA), Έτους 2009.

Στο πλαίσιο των μεταβατικών μέτρων που ισχύουν από τη Συμφωνία Προσχώρησης της Ελλάδας (Μάρτιος 2005) στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος(ΕΟΔ) – European Space Agency(ESA), το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), προκήρυξε, για το έτος 2009, και υλοποιεί το πρώτο Πρόγραμμα υποτροφιών, δέκα (10) θέσεων, για μετεκπαίδευση Ελλήνων επιστημόνων σε θέματα διαστημικών εφαρμογών υψηλής τεχνολογίας και έρευνας αιχμής.

Η μετεκπαίδευση έχει ετήσια διάρκεια (12 μήνες) και πραγματοποιείται στα Ερευνητικά Κέντρα European Space Research and Technology Center (ESTEC) στο Noordwijk της Ολλανδίας και European Space Research Institute (ESRIN) στο Frascati της Ιταλίας.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε πτυχιούχους και κατόχους μεταπτυχιακών ή διδακτορικών τίτλων σπουδών θετικών επιστημών.

Στόχος των υποτροφιών αυτών είναι η απόκτηση και μεταφορά προηγμένης τεχνογνωσίας και εμπειρίας στη χώρα μας και η στελέχωση της αντίστοιχης ελληνικής διαστημικής βιομηχανίας καθώς και των συναφών ελληνικών φορέων.

Β. Προγράμματα υποτροφιών χρηματοδοτούμενων από το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου(ΕΟΧ), FM-EEA 2004-2009.

Το ΙΚΥ, στο πλαίσιο εφαρμογής της Συμφωνίας Χρηματοδοτικής Ενίσχυσης «Scholarship and Mobility Fund» της Ελλάδας μέσω του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Financial Mechanism - European Economic Area, 2004-2009), προβαίνει στην προκήρυξη τριών Προγραμμάτων υποτροφιών για την: 1) απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών 2) την υλοποίηση μέρους της διδακτορικής διατριβής υποψηφίων διδακτόρων και 3) την εκτέλεση μέρους της μεταδιδακτορικής έρευνας, σε τριτοβάθμια πανεπιστημιακά ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα της Ισλανδίας, της Νορβηγίας ή του Λιχτενστάϊν.

Τα προγράμματα απευθύνονται σε Έλληνες πολίτες και κάθε πρόγραμμα έχει ετήσια διάρκεια υλοποίησης στις εξής επιλέξιμες επιστημονικές περιοχές: Προστασία περιβάλλοντος, Αειφόρος ανάπτυξη, Διατήρηση ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, Υγεία και φροντίδα παιδιού.

11.5. Ευρωπαϊκή/Διεθνής Διάσταση μέσω του Εθνικού Προγράμματος Σπουδών

Η διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση αντανακλάται στις γενικές αρχές και στόχους του εθνικού προγράμματος σπουδών, στους ειδικούς στόχους συγκεκριμένων μαθημάτων και στο περιεχόμενο των βιβλίων. Ο φορέας που φέρει την ευθύνη για την κατάρτιση και την ανάπτυξη του εθνικού προγράμματος είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Το ισχύον Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (2003) για την υποχρεωτική εκπαίδευση προωθεί και την «καλλιέργεια της συνείδησης του Ευρωπαίου πολίτη με την ταυτόχρονη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας και της πολιτισμικής μας αυτογνωσίας». Στις γενικές αρχές και στόχους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνονται και τα εξής: α) η ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, β) η ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παγκόσμιας ειρήνης και η διασφάλιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, γ) η ευαισθητοποίηση για την αναγκαιότητα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και η υιοθέτηση οικολογικής συμπεριφοράς.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Ευέλικτης Ζώνης Καινοτόμων Δράσεων» του Ωρολογίου Προγράμματος του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου (από 3 έως 2 ώρες την εβδομάδα) οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται και υποστηρίζονται με σχετικό εκπαιδευτικό υλικό, ώστε να αναπτύξουν θέματα που αφορούν στην ευρωπαϊκή ταυτότητα, την πολυ-πολιτισμικότητα, την παγκοσμιοποίηση και θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Η Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση προωθείται επίσης:

α) στα προγράμματα σπουδών των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης όπου πραγματοποιείται η αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

β) στα προγράμματα εισαγωγικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης των εκπαιδευτικών που υλοποιούνται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) και τον Οργανισμό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ).

11.5.1. Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο)

Το πρόγραμμα σπουδών για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, καλύπτει τη διεθνή και ευρωπαϊκή διάσταση κυρίως μέσα από τα μαθήματα Νεοελληνικής Γλώσσας (και στις έξι τάξεις), την Πολιτική και Κοινωνική Αγωγή (στην Ε' και ΣΤ' τάξη) και την Ξένη Γλώσσα (στην Γ', Δ', Ε και ΣΤ' τάξη). Ο στόχος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές σε ζητήματα όπως η διαφορετικότητα, οι θρησκευτικές διαφορές, η ισότητα των φύλων, η ειρηνική συνύπαρξη, οι πολυεθνικές κοινωνίες και οι οικονομικοί μετανάστες. Δείγματα βαλκανικής και παγκόσμιας λογοτεχνίας περιλαμβάνονται στα σχολικά βιβλία της Νεοελληνικής Γλώσσας, όπου αντανακλώνται οι πολιτισμικές διαφορές. Θέματα του παγκόσμιου περιβάλλοντος περιέχονται πιο αναλυτικά στα βιβλία των Φυσικών Επιστημών.

Λόγω του διεπιστημονικού σχεδιασμού του νέου αναλυτικού προγράμματος, η διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση και παρεμφερή ζητήματα διαχέονται οριζόντια σε διάφορα μαθήματα. Προβάλλεται ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης, όπου αναπτύσσονται μαθησιακές δραστηριότητες με τη μορφή "Σχεδίων Εργασίας" στο Νηπιαγωγείο, "Διαθεματικών και Δημιουργικών Δραστηριοτήτων" στο Δημοτικό και "Καινοτόμων Δράσεων» στο Γυμνάσιο.

Τα σχολικά μαθήματα που φέρνουν σε επαφή τους μαθητές του Γυμνασίου με ζητήματα ευρωπαϊκά και διεθνή είναι κυρίως η Ιστορία, η Λογοτεχνία, η Πολιτική και Κοινωνική Αγωγή, καθώς και οι Ξένες Γλώσσες, η διδασκαλία των οποίων περιλαμβάνει και παρουσιάσεις στοιχείων του ξένου πολιτισμού και προωθεί τη διαπολιτισμική γνώση και κατανόηση.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα σπουδών δίνει έμφαση στη διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας, που διδάσκεται και στις τρεις τάξεις, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ιστορίας. Στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας περιλαμβάνεται και κεφάλαιο για την Ξένη Λογοτεχνία.

Στο μάθημα της Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής, που διδάσκεται στην Γ'τάξη του Γυμνασίου, περιλαμβάνονται ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα στα κεφάλαια για τον «Πολιτισμό» και τις «Κοινωνικές Ομάδες» ενώ μεγάλο μέρος του μαθήματος καλύπτει το ζήτημα «Το άτομο, το Κράτος, οι Διεθνείς Οργανισμοί και η Ευρωπαϊκή Ένωση». Στόχος του μαθήματος είναι η ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας μέσω της διάστασης της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς χωρίς εθνοκεντρικές και ρατσιστικές τάσεις. Έμφαση δίνεται στην συνειδητή αποδοχή της διαφορετικότητας και την πραγμάτωση εννοιών όπως δικαιώματα, συνύπαρξη, σεβασμός διαφορετικών πολιτισμών, πολυγλωσσία, πολυπολιτισμικότητα, δημοκρατία, ειρήνη.

11.5.2. Μη-Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γενικό Λύκειο, Επαγγελματικό Λύκειο και Επαγγελματικές Σχολές)

Στη μη υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση έχουν εισαχθεί και εφαρμόζονται νέα αναλυτικά προγράμματα σπουδών τα τελευταία χρόνια στα οποία αναπτύσσεται η ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση κυρίως στα μαθήματα γενικής παιδείας που διδάσκονται και στους δύο τύπους λυκείων.

11.5.2.1. Γενική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τα μαθήματα γενικής παιδείας του Γενικού Λυκείου αποτελούν μέσα διάχυσης - μέσα από διαφορετικά οπτικά πεδία - στοιχείων του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της ταυτότητας στους μαθητές του Γενικού Λυκείου με στόχο την επαφή των τελευταίων με το ευρωπαϊκό «γίγνεσθαι» όπως αυτό δημιουργήθηκε και εξελίχθηκε ιστορικά.

Αναλυτικότερα όσον αφορά στα Μαθήματα Γενικής Παιδείας:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ **-** Στους γενικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος αναφέρεται η πληροφόρηση για τα κυριότερα θρησκεύματα παγκοσμίως.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - Η επισήμανση της «ευρωπαϊκής διάστασης» της αρχαιότητας, δηλαδή των επιτευγμάτων που συνέβαλαν στη θεμελίωση του ευρωπαϊκού πολιτισμού, αλλά και η επισήμανση των οφειλών του αρχαίου κόσμου σε άλλους λαούς, αποτελεί έναν από τους γενικούς στόχους του μαθήματος.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η επαφή των μαθητών με τα έργα της εθνικής και παγκόσμιας κληρονομιάς με βάση το πνεύμα και τις επιδιώξεις του ανθρωπιστικού ιδεώδους, και υλοποιείται μέσα από τη γνωριμία με τη νεοελληνική, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια έκφραση. Το μάθημα περιλαμβάνει ύλη από την ελληνική δημιουργία, αλλά και από την ξένη γραμματεία σε νεοελληνική μετάφραση.

ΙΣΤΟΡΙΑ - Κάτω από το γενικότερο σκοπό της ανάπτυξης της ιστορικής σκέψης και συνείδησης περιλαμβάνεται ο ειδικότερος στόχος της αναγκαιότητας να γνωρίσουν οι μαθητές την παγκόσμια ιστορία και να κατανοήσουν πώς αυτή συνδέεται με την ιστορική πορεία του ελληνισμού. Παράλληλα, επιδιώκεται να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την πολυπλοκότητα του σύγχρονου κόσμου, τους διάφορους πολιτισμούς, να μελετήσουν και να εκτιμήσουν τις σχέσεις μεταξύ των λαών και τη συνεισφορά τους στον παγκόσμιο πολιτισμό. Στην ύλη του μαθήματος στις διάφορες τάξεις περιλαμβάνονται ενότητες σχετικές με την Ευρωπαϊκή Ιστορία, όπως για παράδειγμα : οι Αρχαίοι Πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής, Πολιτισμοί Δυτικής Μεσογείου και Ρώμη, Ιστορία του Μεσαιωνικού κόσμου, Νεότερος και σύγχρονος κόσμος από το 1815 ως σήμερα, πνευματικά και καλλιτεχνικά ρεύματα από την περίοδο του ρομαντισμού έως τις παρυφές του 21ου αιώνα, κ.ά.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ (Β΄ Τάξη) - Στους βασικούς σκοπούς του μαθήματος συναντάμε «την ενθάρρυνση των μαθητών να συνειδητοποιήσουν την έννοια του "πολίτη" με απώτερο στόχο την ενεργό συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα της τοπικής, εθνικής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινότητας» καθώς και «την ενημέρωσή τους για τη θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον κόσμο με απώτερο στόχο τη συνειδητοποίησή τους ως ισότιμων μελών μιας ευρύτερης κοινωνικής οργάνωσης». Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Διεθνείς Πολιτικοί Θεσμοί και η Δίκαιη οργάνωση της διεθνούς κοινωνίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (Γ΄ Τάξη) - Ένας από τους βασικούς στόχους του μαθήματος είναι η κατανόηση της σύγχρονης πολυπολιτισμικής ευρωπαϊκής πραγματικότητας μέσα από την καλλιέργεια του αλληλοσεβασμού και της αποδοχής της διαφορετικότητας.

Σε σχέση με τα Μαθήματα Επιλογής ή τα Μαθήματα Κατεύθυνσης περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση:

Λατινικά (Μάθημα Κατεύθυνσης). Μέσα από τη μάθηση, τη κατανόηση και μετάφραση της λατινικής γλώσσας οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με κείμενα της ρωμαϊκής λογοτεχνίας.

Αρχές Φιλοσοφίας (Μάθημα Κατεύθυνσης Β΄ Τάξη). Στο πλαίσιο του γενικού στόχου της διδασκαλίας να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τις βασικές έννοιες της φιλοσοφικής γλώσσας και τους τρόπους με τους οποίους οι μεγάλοι φιλόσοφοι παγκοσμίως αντιμετώπισαν τα προβλήματα του ανθρώπου. Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων τις θεωρίες των Ντεκάρτ, Τζων Λοκ, Τζωρτζ Μπέρκλεϋ, Καντ, Σοπενχάουερ, Νίτσε, Μπεργκσόν καθώς και τις σύγχρονες θεωρίες προσέγγισης της πραγματικότητας.

Ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός και οι Ρίζες του (Μάθημα Επιλογής, Α' Τάξη). Πραγματεύεται θέματα όπως η ανάδυση της Ευρώπης, η δημιουργία των Ευρωπαίων και η διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Αισθητική Αγωγή (Μάθημα Επιλογής Α' τάξης). Τα μαθήματα περιλαμβάνει στοιχεία της θεατρολογίας, της μουσικής και των εικαστικών που φέρνουν τους μαθητές σε επαφή με έργα Τέχνης παγκόσμιου επιπέδου, καθώς και με σημαντικά στοιχεία και προσωπικότητες του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πολιτισμού. Ενδεικτικά αναφέρονται από την ενότητα της θεατρολογίας Μπρεχτ, Λόρκα, Σαίξπηρ, Γκολντόνι, Μολιέρος, Τσέχωφ, Μπέκετ κ.ά..

Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ιστορία και Κείμενα (Μάθημα Επιλογής της Β΄ τάξης). Το μάθημα στοχεύει ειδικότερα στη δημιουργική ανάγνωση κειμένων προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν την κριτική σκέψη και την αισθητική τους καλλιέργεια, μέσα από την εξοικείωση με συγγραφείς και τάσεις καθώς και με τη μετάφραση ξένων λογοτεχνικών έργων.

Θέματα Ιστορίας (Μάθημα **Ε**πιλογής **Β΄ Τάξη**). Περιλαμβάνονται θέματα που αφορούν στις ελληνοαλβανικές σχέσεις, στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην νεοελληνική διασπορά και στον απόδημο ελληνισμό.

Ιστορία Κοινωνικών Επιστήμων (Μάθημα Επιλογής Β' Τάξη). Η κατανόηση των κοινωνικών διαστάσεων του κόσμου μέσα από την ιστορική διάσταση που διέπει τις Κοινωνικές Επιστήμες επιτυγχάνεται με αναφορές και αναλύσεις πάνω«στην επιστημονική σκέψη στην Ευρώπη πριν τη γένεση των Κοινωνικών Επιστημών» και τη «μελέτη των Κοινωνικών Επιστημών σήμερα στην Ελλάδα και την Ευρώπη».

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας (Μάθημα Επιλογής Γ΄ Τάξη). Αποσκοπεί στην κατανόηση εννοιών της Οικονομικής Επιστήμης και στη χρήση των εργαλείων αυτής, προσεγγίζοντας και τη διεθνή της διάσταση μέσα από τη μελέτη των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων.

Ιστορία Της Τέχνης (Μάθημα Επιλογής Γ΄ Τάξη). Με σκοπό να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τις σημαντικότερες περιόδους της Τέχνης και τα έργα της περιλαμβάνονται κεφάλαια για τις Ετρούσκους-Ρωμαϊκή εποχή, εξω-ευρωπαϊκή τέχνη, Αναγέννηση, Μπαρόκ-Ροκοκό.

Στοιχεία Γεωπονίας και Αγροτική Ανάπτυξη (Μάθημα Επιλογής Γ΄ Τάξη). Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των μαθητών στο χώρο της πρωτογενούς παραγωγής. Το κεφάλαιο της «Διαχείρισης της επιχειρηματικής γεωργίας» καλύπτει τη σχέση της ελληνικής γεωργίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

11.5.2.2. Επαγγελματική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Όσον αφορά στα Επαγγελματικά Λύκεια, η ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση διαπερνά τον κορμό των μαθημάτων Γενικής Παιδείας αντίστοιχα όπως αυτά των Γενικών Λυκείων και ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Επιπλέον στον Κύκλο των Υπηρεσιών διδάσκεται το παρακάτω μάθημα στην Α' τάξη με αποκλειστικό αντικείμενο το οργανωτικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (θεσμοί και πολιτικές) - Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση των ευρωπαϊκών θεσμών και των τομέων πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα από μια εισαγωγική αλλά σε βάθος ανάλυσή τους (διαδικασίες συγκρότησης και εφαρμογής ευρωπαϊκών πολιτικών, παρουσίαση του περιεχομένου των πολιτικών αυτών, κατανόηση παραμέτρων που διέπουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης).

Σε σχέση με τις Επαγγελματικές Σχολές, που αποβλέπουν στην προετοιμασία επαγγελματιών για την αγορά εργασίας, πρέπει να σημειωθεί ότι οι σπουδές στις ΕΠΑ.Σ. αντιστοιχούν με τη Β' και Γ΄τάξη Λυκείου, ώστε οι μαθητές των ΕΠΑ.Σ. να έχουν παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα της Α' τάξης Λυκείου που αναφέρθηκαν αναλυτικά παραπάνω τα οποία περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση.

11.5.3. Εκπαίδευση ενηλίκων

Η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, που είναι ο επιτελικός φορέας στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων (βλέπε **κεφ. 7**) υλοποιεί σε εθνικό επίπεδο προγράμματα που αφορούν στην κοινωνική και πολιτιστική εκπαίδευση και επιμόρφωση στην οποία εντάσσεται και η ενημέρωση για θέματα ευρωπαϊκά. Ειδικότερα, στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας προσφέρονται οι θεματικές ενότητες Ευρωπαϊκή Ιστορία, Ευρωπαϊκές Γλώσσες, Πολιτισμική Αισθητική Αγωγή, Ενεργός Πολίτης και άλλα συναφή μαθήματα.

11.6. Κινητικότητα και Ανταλλαγές

Το Υπουργείο Παιδείας για να προωθήσει τη διεθνή και ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση αναπτύσσει εθνικές πρωτοβουλίες και νομοθεσίες που διευκολύνουν, προωθούν και ενισχύουν τη διακρατική κινητικότητα μαθητών, φοιτητών, εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκού προσωπικού. Πιο αναλυτικές πληροφορίες παρέχονται στις αντίστοιχες υποενότητες που ακολουθούν.

11.6.1. Κινητικότητα και Ανταλλαγές Μαθητών/ Φοιτητών

Η Ελλάδα ενθαρρύνει και ενισχύει τις εκπαιδευτικές ανταλλαγές και την κινητικότητα μαθητών και φοιτητών, ενώ μεριμνά για τη γρήγορη και εύκολη διαδικασία αναγνώρισης των σπουδών στο εξωτερικό.

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) χορηγεί υποτροφίες σε φοιτητές με ελληνική εθνικότητα ή ιθαγένεια, προκειμένου να σπουδάσουν στο εξωτερικό με σκοπό την απόκτηση διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

11.6.1.1. Κινητικότητα και Ανταλλαγές Μαθητών

Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ο θεσμός των εκπαιδευτικών ανταλλαγών και αδελφοποιήσεων μεταξύ σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σχολείων του εξωτερικού, καθώς και η συμμετοχή μαθητικών αντιπροσωπειών σε διεθνείς συναντήσεις, συνέδρια, διαγωνισμούς και άλλες εκδηλώσεις. Οι εκπαιδευτικές ανταλλαγές και οι αδελφοποιήσεις περιλαμβάνουν ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων, όπως αλληλογραφία, επικοινωνία μέσω Διαδικτύου, ανταλλαγή εργασιών, βιβλίων, έργων ζωγραφικής, διαφανειών που καταλήγει συνήθως στην ανταλλαγή επισκέψεων. Στόχος τους είναι η καλλιέργεια της γνωριμίας και αλληλοκατανόησης των λαών, η κοινωνικοποίηση των μαθητών, η συνειδητοποίηση της πολιτιστικής τους κληρονομιάς, η πραγματοποίηση κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων, η επαφή με ξένους πολιτισμούς και διαφορετικούς τρόπους ζωής, η εξάσκηση ξένων γλωσσών καθώς και η προώθηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού. Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ενθαρρύνει και διευκολύνει την πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών επισκέψεων στην περίοδο των σχολικών διακοπών. Οι μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν όλα τα έξοδα του ταξιδιού καθώς και τη διοργάνωσή του. Τα εκπαιδευτικά ταξίδια μαθητών στο εξωτερικό δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις πέντε εργάσιμες (5) μέρες.

Η δράση της Ηλεκτρονικής Αδελφοποίησης σχολείων της Ευρώπης – eTwinning, με επίσημη έναρξη τον Ιανουάριο του 2005, προωθεί τη συνεργασία των ευρωπαϊκών σχολείων μέσω της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, καθώς και του Διαδικτύου. Για τα έτη 2004 – 2006, το eTwinning αποτέλεσε τη βασική δράση του προγράμματος eLearning και πλέον εντάσσεται στο Πρόγραμμα για τη Διά Βίου Μάθηση (2007-2013). Η δράση παροτρύνει τους μαθητές διαφορετικών κρατών να γνωριστούν μεταξύ τους, ενώ παράλληλα εξασκούν τις ικανότητες τους στις ΤΠΕ.

Επί του παρόντος στο eTwinning είναι εγγεγραμμένα περισσότερα από 42.000 ευρωπαϊκά σχολεία, ενώ η Ελλάδα κατέχει σταθερά μια από τις πρώτες θέσεις στο eTwinning σε συμμετοχές και συνεργασίες – στην παρούσα φάση υπάρχουν 2082 εγγεγραμμένα σχολεία σε όλη την Ελλάδα - μεταξύ των 32 κρατών που συμμετέχουν στη δράση. Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερα από 1.800 έργα με τη συμμετοχή Ελληνικών σχολείων. Αξίζει επίσης να αναφερθούν οι πολλές διακρίσεις που έχουν αποσπάσει οι ελληνικές σχολικές μας μονάδες για το eTwinning έργο τους σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Το eTwinning υποστηρίζεται από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης (ΚΥΥ) – Central Support Service (CSS) - και ένα δίκτυο από Εθνικές Υπηρεσίες Υποστήριξης (ΕΥΥ) – National Support Service (NSS) - , όπως είναι και η Ελληνική Υπηρεσία eTwinning, η οποία λειτουργεί από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και από το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (ΕΑΙΤΥ).

Παράλληλα, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων συμμετέχει στη διοργάνωση, υποστήριξη και προώθηση διαγωνισμών του Ευρωπαϊκού Σχολικού Δικτύου (EUN). Στην κατηγορία αυτή υπάγεται και ο διαγωνισμός για τα «eLearning Awards», στον οποίο η ελληνική συμμετοχή κατέκτησε την 5η θέση το 2009, ενώ παράλληλα, η χώρα μας συμμετέχει σε δύο προγράμματα του EUN: ""Futurenergia: Energy is our future", "ENTITLE: Europe's New Libraries Together in Transversal Leanring Environments".

Ειδικές νομοθετικές διατάξεις ρυθμίζουν και διευκολύνουν την εγγραφή και μετεγγραφή αλλοδαπών και παλιννοστούντων ομογενών μαθητών προς την Ελλάδα και Ελλήνων μαθητών προς ελληνικά σχολεία του εξωτερικού.

Προς την επίτευξη των παραπάνω στόχων κινείται και το τομεακό πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση/ Comenius - Σχολικές Συμπράξεις». Το ΙΚΥ, ως Εθνική Μονάδα Συντονισμού του προγράμματος, δίνει τη δυνατότητα σε μαθητές (από την Προσχολική έως και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση), σε σπουδαστές (ιδρυμάτων κατώτερων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης που παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως τα ΙΕΚ, τα Ωδεία κτλ) και εκπαιδευτικούς από διαφορετικές χώρες μια ευκαιρία να εργασθούν μαζί σε ένα ή περισσότερα θέματα κοινού ενδιαφέροντος δημιουργώντας ένα Κοινό Σχέδιο Μάθησης. Το σχέδιο μπορεί να εστιάζει στην ενεργό συμμετοχή μαθητών ή να επικεντρώνεται σε παιδαγωγικές ή διοικητικές πρακτικές που αναπτύσσονται κυρίως από εκπαιδευτικούς ή να είναι προσανατολισμένο στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Οι Σχολικές Συμπράξεις Comenius βοηθούν επίσης τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν και να βελτιώσουν δεξιότητες οργανωτικές, κοινωνικές, χρήσης ξένων γλωσσών και τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Στην περίπτωση των γλωσσικά προσανατολισμένων Σχεδίων Μάθησης η Σύμπραξη αποτελείται από 2 σχολεία όπου ομιλείται διαφορετική γλώσσα (Διμερείς Συμπράξεις). Σε άλλη περίπτωση η Σύμπραξη αποτελείται από σχολεία από 3 τουλάχιστον χώρες (Πολυμερείς Συμπράξεις).

11.6.1.2. Κινητικότητα και Ανταλλαγές Φοιτητών

Σύμφωνα με το Νόμο 3255/2004 θεσμοθετήθηκαν τα κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα και πτυχία. Ο Ν.3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων-Παράρτημα Διπλώματος» επέτρεψε την εφαρμογή του Παραρτήματος Διπλώματος και την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Το σύστημα αυτό ενισχύει και διευκολύνει την κινητικότητα των φοιτητών σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του εξωτερικού. Τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης οργανώνονται με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Με το υπ' αρ. 1466/13-8-2007 ΦΕΚ αποφασίζεται η οργάνωση των προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των ΑΕΙ με βάση του ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, ώστε τα προγράμματα σπουδών να μπορούν να περιγραφούν με την απόδοση πιστωτικών μονάδων σε όλα τα αυτοτελή εκπαιδευτικά συστατικά στοιχεία και δραστηριότητες που τα συνθέτουν και να είναι επίσης δυνατή η μεταφορά και συσσώρευση επιτυχών επιδόσεων σε άλλα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών του ιδίου ή άλλου ΑΕΙ σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Βλ. επίσης κεφάλαιο 6.3.1 και 6.15.

Η κινητικότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση υποστηρίζεται με υποτροφίες και Μορφωτικές Συμφωνίες με τρίτα κράτη, που στόχο έχουν την προώθηση της Ευρωπαϊκής και διεθνούς διάστασης στην εκπαίδευση.

α. Μορφωτικές Συμφωνίες

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο διμερών Μορφωτικών Προγραμμάτων με χώρες του εξωτερικού, χορηγεί υποτροφίες για προπτυχιακές, μεταπτυχιακές σπουδές, έρευνα ή παρακολούθηση θερινών σεμιναρίων σε συγκεκριμένο- κατά ακαδημαϊκό έτος- αριθμό αλλοδαπών. Ο αριθμός αυτός καθώς και η διαδικασία αποδοχής τους ορίζεται από τα εκάστοτε Μορφωτικά Προγράμματα ή τις τρέχουσες διμερείς διακρατικές Συμφωνίες. Οι υποψήφιοι υπότροφοι προτείνονται από το Υπουργείο Παιδείας ή Εξωτερικών της χώρας τους, το οποίο έχει την αρμοδιότητα της συγκέντρωσης των φακέλων των υποψηφίων και της αποστολής τους στο Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων αποφασίζει για την έγκριση της υποτροφίας εφόσον αποδειχθεί ότι ο υποψήφιος διαθέτει όλα τα προσόντα και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

β. Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων του Υπουργείου Παιδείας

Η Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων (ΔΕΣ) του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο των Διεθνών Οργανισμών χορηγεί υποτροφίες σε αλλοδαπούς φοιτητές των οποίων παρακολουθεί την πρόοδο καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Οι υποτροφίες αυτές αναλύονται ως εξής: α) υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές διάρκειας δύο ετών με δυνατότητα ανανέωσης, β) υποτροφίες για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, διάρκειας τριών ετών, γ) υποτροφίες για μεταδιδακτορική έρευνα, διάρκειας τριών μηνών με δυνατότητα ανανέωσης. Επίσης χορηγούνται υποτροφίες για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο από το Πανεπιστήμιο που θα δεχθεί τον υπότροφο για μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης από την ίδια Διεύθυνση και σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια διοργανώνεται πρόγραμμα παροχής υποτροφιών για παρακολούθηση μαθημάτων νέας ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού σε αλλοδαπούς φοιτητές καθηγητές ή και γνώστες της ελληνικής γλώσσας, διάρκειας ενός μήνα. Επιπλέον, η ΔΕΣ διεκπεραιώνει υποτροφίες και προγράμματα σπουδών ξένων κυβερνήσεων και οργανισμών.

γ. Υποτροφίες Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό από τη Δ/νση Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας του Υπουργείου Παιδείας και από το Γραφείο Κληροδοτημάτων.

Κάθε χρόνο το Υπουργείο Παιδείας, μέσω της Δ/νσης Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας, χορηγεί υποτροφίες σε Έλληνες φοιτητές για τις εξής δραστηριότητες στο εξωτερικό: προπτυχιακές σπουδές, μεταπτυχιακές σπουδές και θερινά σεμινάρια εκμάθησης της ξένης γλώσσας. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 χορηγήθηκαν 80 υποτροφίες σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτες χώρες. Οι υποτροφίες χορηγούνται βάσει Μορφωτικών Συμφωνιών που έχει συνάψει η Ελλάδα με 32 χώρες.

Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας διαχειρίζεται, σύμφωνα με τους όρους που όρισε ο διαθέτης, ορισμένο αριθμό κληροδοτημάτων τα οποία υπάγονται από κοινού στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και στο Υπουργείο Οικονομικών. Στο πλαίσιο αυτών των κληροδοτημάτων, διατίθενται υποτροφίες σε πτυχιούχους Ελληνικών Πανεπιστημίων για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό. Κατά το έτος 2008-2009 διατέθηκαν 14 υποτροφίες προς: τη Γαλλία, την Αμερική, Ελβετία, Ολλανδία, Αγγλία, Γερμανία.

δ. Υποτροφίες του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ)

Το Υπουργείο Εξωτερικών χορηγεί επίσης υποτροφίες σε αλλογενείς και ομογενείς σπουδαστές για προπτυχιακές σπουδές σε ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης καθώς και σε επιστήμονες για μεταπτυχιακές σπουδές ή την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε πανεπιστήμια της χώρας. Οι υποτροφίες καλύπτουν την εκμάθηση της νέας ελληνικής γλώσσας και πλήρη φοίτηση ανάλογα με τα έτη σπουδών που απαιτούνται. Χορηγούνται 600 τέτοιες υποτροφίες κατ΄ έτος.

ε. Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

Το ΙΚΥ, ως Εθνική Μονάδα Συντονισμού του προγράμματος Δια Βίου Μάθηση διαχειρίζεται και συντονίζει τη δράση ERASMUS με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της ανώτατης εκπαίδευσης, μέσω της ενθάρρυνσης της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, της αύξησης της ευρωπαϊκής κινητικότητας καθώς και ενίσχυσης της διαφάνειας και προαγωγής της πλήρους ακαδημαϊκής αναγνώρισης σπουδών και ακαδημαϊκών τίτλων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δράση χορηγεί υποτροφίες κινητικότητας σε σπουδαστές και διδάσκοντες, αποδίδοντας παράλληλα έμφαση στη δημιουργία εντατικών προγραμμάτων σπουδών, στην ανάπτυξη νέων και καινοτόμων προγραμμάτων σπουδών μέσω διακρατικής συνεργασίας και στη σύσταση και εδραίωση πανευρωπαϊκών θεματικών δικτύων.

Επιπρόσθετα, το ΙΚΥ διαχειρίζεται τη δράση «Comenius Assistantships» (Τοποθέτηση / Υποδοχή μελλοντικών εκπαιδευτικών σε θέσεις βοηθού σε εκπαιδευτικά ιδρύματα) μέσω της οποίας παρέχει τη δυνατότητα σε φοιτητές τμημάτων παιδαγωγικών και καθηγητικών σχολών ή άλλων σχολών ανώτατης εκπαίδευσης με

αναγνωρισμένη παιδαγωγική κατάρτιση, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τουλάχιστον δύο έτη σπουδών, να πραγματοποιήσουν χρηματοδοτούμενη περίοδο άσκησης σε συμμετέχουσες ευρωπαϊκές χώρες για διάστημα τριών έως δέκα μηνών σε ιδρύματα πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και εκπαίδευσης ενηλίκων. Η κινητικότητα που αναπτύσσουν οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης, αποσκοπεί στη βελτίωση των διδακτικών τους δεξιοτήτων, την επαφή τους με άλλα εκπαιδευτικά συστήματα και την εξοικείωσή τους με τον πολιτισμό και τη γλώσσα μιας άλλης ευρωπαϊκής χώρας.

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) χορηγεί υποτροφίες (συμπεριλαμβανομένου και μικρού αριθμού υποτροφιών από κληροδοτήματα ιδιωτών, τα οποία διαχειρίζεται) σε φοιτητές με ελληνική εθνικότητα ή ιθαγένεια, προκειμένου να σπουδάσουν στο εξωτερικό με σκοπό την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή διδακτορικού. Για το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 χορηγήθηκαν 88 υποτροφίες (εκ των οποίων οι 6 αφορούν υποτροφίες κληροδοτημάτων), για μεταπτυχιακές σπουδές πτυχιούχων Πανεπιστημίων σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του εξωτερικού, με σκοπό την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή την εκτέλεση καλλιτεχνικού έργου. Επίσης, χορηγήθηκαν 8 υποτροφίες εξωτερικού για μεταπτυχιακές σπουδές ή εξειδίκευση πτυχιούχων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα ή σε Ερευνητικά Εκπαιδευτικά Κέντρα ή Βιομηχανικές Μονάδες του εξωτερικού.

Οι χώρες που είναι περισσότερο «δημοφιλείς» για την υποδοχή Ελλήνων υπότροφων φοιτητών είναι: Σουηδία, Φιλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστρία, Αυστραλία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, ΗΠΑ, Ισπανία, Ιταλία, Καναδάς, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Τσεχία, Βουλγαρία.

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών χορηγεί υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές εσωτερικού σε Έλληνες τόσο για τον α' κύκλο σπουδών όσο και για τον β' κύκλο σπουδών (διδακτορικό). Η διάρκεια της χορηγούμενης υποτροφίας δύναται να φθάσει έως και 3 $^{1/2}$ έτη (συμπεριλαμβανομένου και την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος σπουδών).

Το ΙΚΥ χορηγεί υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας, που επιχορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Το ΙΚΥ χορηγεί επίσης υποτροφίες σε αλλοδαπούς για μεταπτυχιακές και μεταδιδακτορικές σπουδές στην Ελλάδα. Τα προγράμματα υποτροφιών ανακοινώνονται κάθε χρόνο και απευθύνονται σε αλλοδαπούς ή ομογενείς από α) Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ελβετία, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και την Ιαπωνία β) Βαλκανικά Κράτη, την Κεντρική-Ανατολική Ευρώπη (Κράτη-Μη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης), την Ασία, την Αφρική, και τη Λατινική Αμερική.

Οι υπότροφοι δεν επιτρέπεται να αναλάβουν άλλη απασχόληση επ' αμοιβή.

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών χορηγεί ακόμα υποτροφίες σε αλλοδαπούς στο πλαίσιο του προγράμματος Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού. Το πρόγραμμα αυτό αφορά αλλοδαπούς ή ομογενείς, κατόχους πτυχίου Ανώτατης Εκπαίδευσης Ανθρωπιστικών Σπουδών ξένου Πανεπιστημίου από την Ασία, την Αφρική, τη Βόρεια και Νότια Αμερική, την Ωκεανία και την Ευρώπη. Η υποτροφία διαρκεί 8 μήνες (από 1 Οκτωβρίου μέχρι 31 Μαΐου κάθε έτους) και χορηγείται αποκλειστικά για την παρακολούθηση μαθημάτων και σεμιναρίων ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού σε Πανεπιστήμιο της Ελλάδας. Με την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών το Ελληνικό Πανεπιστήμιο χορηγεί ειδικό πιστοποιητικό. Η υποτροφία περιλαμβάνει δωρεάν σίτιση και στέγαση, καλύπτει δίδακτρα και λειτουργικές δαπάνες, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, μηνιαίο χορήγημα 150 ευρώ και εφ' άπαξ ποσό 200 ευρώ ως έξοδα πρώτης εγκατάστασης. Οι υπότροφοι είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς τις δραστηριότητες του προγράμματος.

στ. Άλλοι κρατικοί φορείς

Μικρός αριθμός υποτροφιών σε Έλληνες για σπουδές στο εξωτερικό και σε αλλοδαπούς ή ομογενείς χορηγούν και άλλοι δημόσιοι φορείς όπως το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, , η

Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. Το Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, που επιχορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και το ΥΠΕΞ, παρέχει επίσης φιλοξενία σε ερευνητές-επιστήμονες που εργάζονται για τις διατριβές τους.

Αντίστοιχες υποτροφίες χορηγούν και πανεπιστήμια, κοινωφελή ιδρύματα και ιδιωτικοί φορείς.

Για την προώθηση της διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας και της κινητικότητας φοιτητών το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων προβλέπει ακόμα ειδικές νομοθετικές διατάξεις και διαδικασίες για την εισαγωγή στα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης για τις εξής κατηγορίες φοιτητών:

α) Έλληνες εξωτερικού

β) Παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό

γ) Αλλογενών-αλλοδαπών

δ) Αλλογενών-αλλοδαπών υποτρόφων

ε) Ομογενών υποτρόφων

11.6.1.3. Αναγνώριση Σπουδών στο Εξωτερικό

Η ακαδημαϊκή αναγνώριση περιόδων σπουδών στο εξωτερικό είναι αρμοδιότητα των ίδιων των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό συστάθηκε ο Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ) με σκοπό α) την αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής, και β) την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις σπουδές στην ανώτατη εκπαίδευση στην ημεδαπή και την αλλοδαπή.

Ισχύουν δύο διαδικασίες αναγνώρισης 1) ισοτιμία και 2) ισοτιμία με αντιστοιχία.

Η Ελλάδα συμμετέχει σε όλα τα διεθνή δίκτυα που σχετίζονται με την αναγνώριση των τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης όπως είναι τα δίκτυα NARIC και ENIC. Ολοκληρώνονται επίσης οι διαδικασίες για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας του 1997 για την αναγνώριση της ισοτιμίας των τίτλων σπουδών Ανώτατης Εκπαίδευσης.

11.6.1.4. Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων

Για την επαγγελματική αναγνώριση τίτλων σπουδών που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό έχει συσταθεί το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΣΑΕΙ). Το ΣΑΕΙ είναι αρμόδιο για την εφαρμογή στην Ελλάδα των κοινοτικών οδηγιών 89/48/ΕΟΚ και 2001/19/ΕΚ που αφορούν την αναγνώριση των διπλωμάτων ανώτατης εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών. Η οδηγία 89/48 ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το Π.Δ. 165/2000, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Π.Δ. 373/2001.

11.6.2. Κινητικότητα και Ανταλλαγές του Εκπαιδευτικού και Ακαδημαϊκού Προσωπικού

Οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν δικαίωμα εκπαιδευτικής άδειας για μετεκπαίδευση ή μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή σε χώρα του εξωτερικού. Η άδεια χορηγείται για ένα (1) έτος και –ανάλογα με το πρόγραμμα σπουδών— μπορεί να ανανεωθεί μέχρι τέσσερα (4) έτη. Στην περίπτωση της άδειας στο εξωτερικό παρέχονται αποδοχές αυξημένες στο διπλάσιο. Η προσαύξηση των αποδοχών μειώνεται κατά το μέρος που καλύπτεται από υποτροφία ή αποζημίωση που τυχόν χορηγείται στον εκπαιδευτικό. Οι εκπαιδευτικοί δικαιούνται επίσης κάλυψη των εξόδων αρχικής μετάβασης και οριστικής επιστροφής.

Ο Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ), στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, προγραμματίζει διακρατικές ανταλλαγές επιμορφωτών και επιμορφουμένων.

Για την προώθηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό Έλληνες εκπαιδευτικοί αποσπώνται σε χώρες του εξωτερικού (κυρίως Γερμανία, ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία και άλλες χώρες τις Ευρώπης, Αφρικής, Ασίας και Νοτίου Αμερικής).

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων στηρίζει τις ανταλλαγές και την κινητικότητα επιστημονικού προσωπικού α) στο πλαίσιο των Διμερών Μορφωτικών Προγραμμάτων με άλλες χώρες, (γενικά, η χώρα αποστολής καλύπτει τα έξοδα μετάβασης και επιστροφής ενώ η χώρα υποδοχής καλύπτει τα έξοδα διαμονής-διατροφής), β) μέσα από τη χρηματοδότηση διεθνών δικτύων, όπως είναι η Πρωτοβουλία για τις χώρες της Αδριατικής (Adriatic-Ionian Initiative), η Ευρω-μεσογειακή Συνεργασία κ.α., γ) τη χρηματοδότηση κοινών ευρωπαϊκών προγραμμάτων με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Στο πλαίσιο των διατάξεων που διέπουν το νομικό καθεστώς των Μορφωτικών Συμφωνιών και την υλοποίησή τους μέσω των Διμερών Μορφωτικών Προγραμμάτων, οι ανταλλαγές του ακαδημαϊκού προσωπικού συνίστανται στην κινητικότητα των ερευνητών/ επιστημόνων, στη συνεργασία μεταξύ των Ιδρυμάτων της αλλοδαπής όπως επίσης και της Ακαδημίας Αθηνών. Ο σκοπός των επιστημονικών / ερευνητικών επισκέψεων αφορά τη συμμετοχή σε επιστημονικές /ερευνητικές δραστηριότητες, δηλ. διδασκαλία, συνέδρια, διαλέξεις. Για το έτος 2005-06 πραγματοποιήθηκαν εβδομήντα εννέα επιστημονικές επισκέψεις Ελλήνων σε διάφορα κράτη και επισκέφτηκαν την Ελλάδα πενήντα αλλοδαποί επιστήμονες. Ο χρόνος παραμονής των επιστημόνων στη χώρα υποδοχής αρχίζει από τέσσερις ημέρες και διαρκεί έως και είκοσι μία ημέρες, κατά περίπτωση.

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) σε συνεργασία με τη Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD), με στόχο την εντατικοποίηση της επιστημονικής συνεργασίας μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών ακαδημαϊκών ή ομάδων ερευνητών, εφαρμόζουν ένα κοινό πρόγραμμα ανταλλαγών (πρόγραμμα ΙΚΥDA) και χρηματοδοτούν κοινά ερευνητικά σχέδια.

Για την προώθηση των ελληνικών σπουδών στο εξωτερικό, το ακαδημαϊκό προσωπικό των ελληνικών Πανεπιστημίων μπορεί να λάβει εκπαιδευτική άδεια προκειμένου να απασχοληθεί σε Έδρες Ελληνικών Σπουδών στην αλλοδαπή. Το ακαδημαϊκό προσωπικό των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης δικαιούται εκπαιδευτικής άδειας στο εξωτερικό.

11.6.3. Κινητικότητα εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων στην εκπαίδευση ενηλίκων

Η δράση GRUNDTVIG του προγράμματος Δια Βίου Μάθηση προωθεί την ευρωπαϊκή συνεργασία, την ποιότητα, την καινοτομία και την ευρωπαϊκή διάσταση σε όλους τους τομείς εκπαίδευσης ενηλίκων. Απευθύνεται σε κάθε ίδρυμα /οργανισμό που δραστηριοποιείται στην εκπαίδευση ενηλίκων (ανεξαρτήτων αν ανήκει στην τυπική, μη τυπική ή άτυπη εκπαίδευση), καθώς και στο προσωπικό και τους εκπαιδευίμενους των φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων.

11.7. Στατιστικά Στοιχεία

11.7.1. Αλλοδαποί και ομογενείς φοιτητές στα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά χώρα υπηκοότητας με συνολικό αριθμό άνω των 100 κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008

ΧΩΡΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Κύπρος	8465
Αλβανία	2006
Βουλγαρία	465
Γερμανία	236
Ρωσία	258
Ουκρανία	196
Ρουμανία	128
Αίγυπτος	146
Τουρκία	122
Σύνολο	15292

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

11.7.2. Αλλοδαποί και ομογενείς φοιτητές στα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά γεωγραφική περιοχή κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Ευρωπαϊκή Ένωση	9.770
Βαλκάνια	2.324
Λοιπή Ευρώπη	567
Αφρική	792
Αμερική	187
Ασία	1.310
Ωκεανία	14
Άγνωστη	328

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

11.7.3. Αλλοδαποί και ομογενείς σπουδαστές στα Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά χώρα υπηκοότητας με συνολικό αριθμό άνω των 100 κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007

ΧΩΡΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Κύπρος	3.621
Αλβανία	2.575
Βουλγαρία	119
Γερμανία	120
Άλλες χώρες	710
Σύνολο	7.145

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

11.7.4. Αλλοδαποί και ομογενείς σπουδαστές στα Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας, ανά γεωγραφική περιοχή κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Ευρωπαϊκή Ένωση	3.835
Βαλκάνια	2.787
Λοιπή Ευρώπη	137
Αφρική	129
Αμερική	38
Ασία	213
Ωκεανία	6

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Κινητικότητα και ανταλλαγές μέσω Διμερών Διακρατικών Μορφωτικών Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ:

11.7.5. Προτεινόμενος από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. αριθμός Ελλήνων υποψηφίων υποτρόφων ανά χώρα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

ΧΩΡΑ	ΕΙΔΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΩΝ
Αίγυπτος	Μεταπτυχιακές σπουδές	1
Βέλγιο Γαλλική κοινότητα	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	11
Βέλγιο Φλαμανδική κοινότητα	Μεταπτυχιακές σπουδές	22
Βουλγαρία	Προπτυχιακές σπουδές	7
Δανία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	2
Δανία	Μεταπτυχιακές σπουδές	3
Ιορδανία	Προπτυχιακές σπουδές	3
Ιρλανδία	Μεταπτυχιακές σπουδές	1
Ισραήλ	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	2
Κίνα	Μεταπτυχιακές σπουδές	1
Κίνα	Προπτυχιακές σπουδές	5
Λετονία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	1
Μεξικό	Μεταπτυχιακές σπουδές	4
Νορβηγία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	1
Περού	Μεταπτυχιακές σπουδές	1
Πολωνία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	2
Ρουμανία	Προπτυχιακές σπουδές	7
Ρουμανία	Μεταπτυχιακές σπουδές	1
Σερβία	Μεταπτυχιακές σπουδές	2
Σερβία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	5
Σλοβενία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	2
Τουρκία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	7
Τσεχία	Θερινό σεμινάριο γλώσσας	2

11.7.6. Υποτροφίες από κληροδοτήματα, 2008-2009

Χώρα υποδοχής	Υπότροφοι
Αμερική	3
Αγγλία	2
Γαλλία	4
Γερμανία	1
Ολλανδία	3
Ελβετία	1

11.7.7. Έλληνες φοιτητές στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά χώρα υποδοχής, για τα ακαδημαϊκά έτη 2006-2007 και 2007-2008.

Χώρα υποδοχής	Αριθμός φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007	Αριθμός φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008
France	*437*	422
Spain	*378*	437
Germany	*328*	328
Italy	*258*	179
Czech Republic	*134*	112
The Netherlands	*125*	117
Belgium	*123*	110
Finland	*95*	79
United Kingdom	*115*	103
Άλλες χώρες	*561*	421
Σύνολο	*2459*	2308

Πηγή: Ι.Κ.Υ.

Μέση διάρκεια παραμονής στα πανεπιστήμια υποδοχής: 5 μήνες

11.7.8. Πίνακας Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά τομέα σπουδών, για το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.

	Τομέας Σπουδών	Αριθμός φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008
01	LAW	179
02	LANGUAGES AND PHILOLOGICAL SCIENCES	173
03	BUSINESS AND ADMINISTRATION	161
04	COMPUTING	91
05	ELECTRONICS AND AUTOMATION	80
06	ECONOMICS	80
07	EDUCATION	74
08	MEDICINE	68
09	ARCHITECTURE AND TOWN PLANNING	64
10	PSYCHOLOGY	52
11	TRANSLATION, INTERPRETATION	51
12	JOURNALISM AND INFORMATION	49
13	ARCHITECTURE	49
14	INTERNATIONAL RELATIONS, EUROPEAN STUDIES	49
15	ACCOUNTING AND TAXATION	45
16	Άλλοι Τομείς Σπουδών	1043
	Σύνολο	2308

Πηγή: I.K.Y.

11.7.9. Έλληνες εκπαιδευτικοί στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS», ανά χώρα υποδοχής και ανά τομέα σπουδών

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, οι Έλληνες εκπαιδευτικοί που παρέμειναν στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS» ανέρχονταν σε 448 το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. Οι περισσότεροι από αυτούς παρέμειναν στη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Ρουμανία, την Ιταλία, την Ισπανία και την Κύπρο. Όπως αναφέρουν τα σχετικά στοιχεία οι πιο διαδεδομένοι τομείς σπουδών των εκπαιδευτικών που εντάχθηκαν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι: α) της Εκπαίδευσης (25 το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008), β) των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (21 το 2007-2008), γ) των Γλωσσών (20 το 2007-2008) και δ) των Οικονομικών Επιστημών (18 το 2007-2008).

11.8. Χρήσιμοι Δικτυακοί τόποι

1) Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (http//:www.pi-schools.gr)

2) Κέντρο Εκπαιδευτικής ΄Ερευνας (www.kee.gr)

3) Ευρωπαϊκό Κέντρο Σύγχρονων Γλωσσών (http://www.ecml.at/)

4) Associated Schools Project Network – ASPNet (http://www.unesco.org/education/asp)

5) Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο (www.eun.org/portal/index-en.cfm)

6) Διαδικασία της Μπολώνιας (www.bologna-bergen2005.no)

7) Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (http://www.greeklanguage.gr)

8) Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού (http://www.sae.gr)

9) ΄Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (http://www.iky.gr)

10) Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (http://www.doatap.gr)

11) Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας (http://www.minedu.gov.gr/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=232&Itemid=318&lang=el)

Γλωσσάρι

A.E.I. *(Anotata Ekpaideftika Idrymata,AEI,Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) :* Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (διάρκεια σπουδών 4-6 χρόνια)

Apolytirio *(Apolytirio) :* Απολυτήριο σχολείου

Apolytirio Genikou Lykeiou *(Απολυτήριο Γενικού Λυκείου) :* Τίτλος σπουδών ο οποίος παρέχεται σε μαθητές που αποφοιτούν από το β' κύκλο σπουδών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο)

Απολυτήριο Γυμνασίου *(Apolytirio Gymnasiou) :* Τίτλος σπουδών, ο οποίος παρέχεται σε μαθητές που αποφοιτούν από τον α' κύκλο σπουδών γενικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο)

Dimotiki Epitropi Paideias *(Dimotiki Epitropi Paideias) :* Δημοτική Επιτροπή Παιδείας. Συλλογικο σώμα με συμβουλευτικό ρόλο που συστήνεται σε επίπεδο δήμου.Κάνει συστάσεις προς τις δημοτικές αρχές για την πιο εύρυθμη λειτουργία των σχολείων σε τοπικό επίπεδο.

Dimotiko *(Dimotiko, Dimotiko Scholeio) :* Δημοτικό Σχολείο (εξαετούς διάρκειας)

Epaggelmatiki Scholi - EPAS *(Epaggelmatiki Scholi - EPAS) :* Τύπος λυκείου που συνδυάζει γενική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, δίνοντας πρόσβαση στη μετα-δευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας.

Epaggelmatiko Lykeio - EPAL *(Epaggelmatiko Lykeio - EPAL) :* Τύπος λυκείου που συνδυάζει γενική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, δίνοντας πρόσβαση σε σπουδές πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης και στην αγορά εργασίας.

Ενισχυτική διδασκαλία *(Enischitiki Didaskalia, Curriculum Support Programme) :* Πρόσθετη διδασκαλία στα βασικά μαθήματα η οποία απευθύνεται σε μαθητές Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με μαθησιακές δυσκολίες. Διεξάγεται πέραν του καθορισμένου προγράμματος σπουδών/ ωρολογίου προγράμματος.

Geniko Ekklissiastiko Lykeio *(Ekklissiastika Lykeia) :* Εκκλησιαστικός τύπος λυκείου που παρέχει εκπαίδευση στους μελλοντικούς κληρικούς , δίνοντας παράλληλα πρόσβαση και σε πανεπιστημιακές ή τεχνολογικές σπουδές.

Geniko lykeio *(Genika lykeia,GL) :* Ο βασικός τύπος σχολείου μη υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας που παρέχει γενική εκπαίδευση.

Gymnasio *(Gymnasio) :* Σχολείο υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας παιδείας που παρέχει γενική εκπαίδευση

Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) *(Instituta Epaggelmatikis Katartisis,IEK) :* Κέντρα εκπαίδευσης τα οποία παρέχουν αρχική επαγγελματική εκπαίδευση σε αποφοίτους Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι ιδρύματα μετα-Δευτεροβάθμιας, μη Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Katefthinsi *(Katefthinsi) :* Η κατεύθυνση που περιλαμβάνει συνολικά έξι (6) μαθήματα. Η παρακολούθησή της στα λύκεια δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα συμμετοχής στις γενικές πανελλήνιες εξετάσεις, δηλώνοντας την προτίμησή τους για μια συγκεκριμένη κατηγορία τμημάτων στα πανεπιστήμια ή στα τεχνολογικά ιδρύματα (επιστημονικό πεδίο)

Mousiko Lykeio *(Mousika Lykeia) :* Ο τύπος του λυκείου που έχει αντικείμενο την καλλιέργεια της μουσικής παιδείας.

Νηπιαγωγείο *(Nipiagogeio) :* εκπαιδευτικό ίδρυμα όπου παρέχεται προσχολική εκπαίδευση

Ρ.Ε.Κ. *(Perifereiako Epimorfotiko Kentro,PEK,Regional Further Education Centres) :* Περιφερειακά κέντρα επιμόρφωσης εκπαίδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

P.S.E. *(Programmata Spoudon Epilogis,PSE) :* Είναι ένα συνδυαστικό πρόγραμμα μαθημάτων σπουδών που προσφέρεται από το Πανεπιστήμιο σε συνεργασία κυρίως με περισσότερα του ενός πανεπιστημιακά τμήματα.

Peiramatiko Scholeio *(Πειραματικό Σχολείο) :* εκπαιδευτικό ίδρυμα Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα αναλυτικά προγράμματα του οποίου εφαρμόζονται πιλοτικά/ερευνητικά προγράμματα

Ptychio *(Ptychia) :* Τίτλος σπουδών ιδρύματος Ανώτατης Εκπαίδευσης

Technologika Ekpaideftika Idrymata (TEI) *(Technologika Ekpaideftika Idrymata (TEI)) :* Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαίδευτικά Ιδρύματα

ΤΕΙ, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα *(TEI) :* όρος που αναφέρεται στα Τεχνολογικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα *(AEI) :* Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (διάρκεια σπουδών 4-6 χρόνια)

Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.) *(The School of Fine Arts) :* ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Απολυτήριο Γενικού Λυκείου *(Apolytirio genikou lykeiou) :* Τίτλος σπουδών ο οποίος παρέχεται σε μαθητές που αποφοιτούν από το β' κύκλο σπουδών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο)

Βρεφονηπιακοί σταθμοί *(Infant centres / vrefonipiakoi stathmoi) :* κέντρα που παρέχουν εκπαίδευση και φροντίδα σε παιδιά ηλικίας 6 μηνών και άνω

Γενικό Εκκλησιαστικό Λύκειο *:* Τύπος Λυκείου όπου παρέχεται εκπαίδευση σε μαθητές που επιθυμούν να ακολουθήσουν το επάγγελμα του κληρικού

Γενικό Λύκειο *:* ο βασικός τύπος β' κύκλου σπουδών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος παρέχει Γενική εκπαίδευση

Γυμνάσιο *:* ο βασικός τύπος α' κύκλου σπουδών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος παρέχει γενική εκπαίδευση

Δημοτικό σχολείο *(Δημοτικό) :* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (διάρκεια σπουδών 6 χρόνια)

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) *(Cross Thematic Curriculum Framework for Compulsory Education) :* πρόγραμμα σπουδών

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) *(National Stategic Framework of Reference) :* έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο

Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ) *(National System Llinking Vocational Education and Training with Employment) :* εθνική πολιτική για την σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση (Ν. 3191/2003)

Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) *(Individualized Instructional Programs) :* προγράμματα που παρέχουν πρόνοια για μαθητές/ φοιτητές με ειδικές ανάγκες

Επαγγελματική Σχολή *(ΕΠΑΣ) :* τύπος Λυκείου που συνδυάζει Γενική και Επαγγελματική εκπαίδευση, δίνοντας πρόσβαση στη μετα- Δευτεροβάθμια μη Τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) *(European Social Fund) :* πηγή χρηματοδότησης

Κατεύθυνση *(Katefthinsi) :* Δυνατότητα επιλογής από τους μαθητές λυκείου, μιας, μεταξύ έξι κατευθύνσεων, η φοίτηση στην οποία δίνει στους μαθητές το δικαίωμα να συμμετάσχουν σε εθνικού τύπου εξετάσεις και να δηλωσουν την προτίμησή τους σε αντίστοιχα με την κατεύθυνση τμήματα ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ) *(Centres for Differential Assessment Diagnosis and Support of Special Education Needs (KEDDY),KEDDY) :* Περιφερειακά διεπιστημονικά κέντρα υποστήριξης της Ειδικής Εκπαίδευσης και Αγωγής

Ολοήμερο Νηπιαγωγείο *(All-day Nipiagogeia, All-day Pre-primary Schools, Oloimera Nipiagogeia) :* Νηπιαγωγεία με διευρυμένο πρόγραμμα. Τα νήπια μπορούν να προσέλθουν από τις 7 και να αποχωρήσουν έως και τις 4.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.) *(Paedagogical Institute (P.I.)) :* αρμόδια υπηρεσία για επιστημονική έρευνα και μελέτη θεμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Παιδικοί Σταθμοί *(Child centres,Paidikoi Stathmoi,Child and Infant Centres) :* Προσχολικά κέντρα που παρέχουν εκπαίδευση και φροντίδα για νήπια από 18 μηνών έως και 4 ετών

Πειραματικό σχολείο *:* εκπαιδευτικό ίδρυμα Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα αναλυτικά προγράμματα του οποίου εφαρμόζονται πιλοτικά/ ερευνητικά προγράμματα

Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα *(ΠΕΚ) :* κρατικά περιφερειακά κέντρα επιμόρφωσης για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη *(Programmes of Remedial, Supplementary or Preventative Teaching Assistance) :* Πρόσθετη διδασκαλία στα βασικά μαθήματα η οποία απευθύνεται σε μαθητές που φοιτούν στο β' κύκλο σπουδών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και διεξάγεται πέραν του κανονικού ωρολογίου προγράμματος

Πτυχίο *:* Τίτλος σπουδών ιδρύματος Ανώτατης εκπαίδευσης

Νομοθεσία

CONSTITUTION *(Σύνταγμα)* **:** *2001*

Σύνταγμα της Ελλάδος

L 1304/1982 *(Νόμος)* **:** *1982, ΦΕΚ144/Α/07-12-82*

Για την επιστημονική, παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη γενική και τη μέση τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις.

L 2986/2002 *(Law)* **:** *2002, Government Gazette A 24/13.2.02*

Organization of Primary and Secondary Regional Services, assessment of teaching task and staff, teachers' in service training and other stipulations

N.1320/1983 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 6/Α/1983,*

Πρόσληψη στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις

N.1514/1985 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 13/Α/1985*

Ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας

N.1558/1985 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 137/Α/1985,*

Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα

N.1600/1986 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 76/Α/1986,*

Μονιμοποίηση των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στη δημόσια εκπαίδευση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου

N.1771/1988 : *ΦΕΚ 71/Α/1988,*

Τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος εισαγωγής των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.1824/1988 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 296/Α/1988,*

Ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

N.2013/1992 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 28/Α/1992,*

Αποδοχή τροποποιήσεων του κεφαλαίου 1 του Παραρτήματος της Διεθνούς Σύμβασης "Περί ασφάλειας της ανθρώπινης ζωής εν θαλάσση, 1974" και άλλες σχετικές διατάξεις

N.2327/1995 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 156/Α/1995,*

Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών

N.2431/1996 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 175/Α/1996,*

Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ενωσης στη Δημόσια Διοίκηση

N.2454/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 7/Α/1997,*

Ρύθμιση θεμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.2469/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 38/Α/1997,*

Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις

N.2470/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 40/Α/1997,*

Αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις

N.2517/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 160/Α/1997,*

Εκλογή διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ και άλλες διατάξεις

N.2525/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 188/Α/1997,*

Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις

N.2530/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 218/Α/1997,*

Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ΑΕΙ, ΤΕΙ, μισθολογικές ρυθμίσεις ερευνητών των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις

N.2643/1998 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 220/Α/1998,*

Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδκών κατηγοριών και άλλες διατάξεις

N.2683/1999 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 19/Α/1999,*

Κύρωση του κώδικα κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις

N.2817/2000 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 78/Α/14-03-2000*

Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις

N.2834/2000 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 160/Α/2000,*

Ρύθμιση θεμάτων διορισμού εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.2839/2000 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 196/Α/2000,*

Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και άλλες διατάξεις

N.2909/2001 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 90/Α/2001,*

Ρυθμίσεις θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.2910/2001 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 91/Α/2001,*

Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια, κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις

N.2986/2002 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 24/Α/2002,*

Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις

N.309/1976 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 100/Α/1976,*

Περί οργανώσεως και διοικήσεως της γενικής εκπαίδευσης

N.3191/2003 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 258/Α/2003,*

Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)

N.3194/2003 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 267/Α/2003,*

Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις

N.3205/2003 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 297/Α/2003,*

Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και αντίστοιχων της ελληνικής αστυνομίας, του πυροσβεστικού και λιμενικού σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις

N.3255/2004 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 138/Α/2004,*

Ρύθμιση θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων

N.3260/2004 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 151 Α/2004,*

Ρυθμίσεις του συστήματος προσλήψεων και θεμάτων δημόσιας διοίκησης

N.3282/2004 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 208/Α/2004,*

Μετεγγραφές φοιτητών και σπουδαστών εσωτερικού και άλλες διατάξεις

N.3304/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 16/Α/2005,*

Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας, μη γενετήσιου προσανατολισμού

N.3328/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 80/Α/2005,*

Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης και άλλες διατάξεις

N.3391/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 240/Α/2005,*

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας και άλλες διατάξεις

N.3443/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 41/Α/2006,*

Τοπικά συμβούλια νέων και άλλες διατάξεις

N.3454/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 75/Α/2006,*

Ενίσχυση της οικογένειας και άλλες διατάξεις

N.3467/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 128/Α/2006,*

Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης της εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.682/1977 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 244/Α/1977,*

Περί ιδιωτικών σχολείων γενικής εκπαίδευσης και σχολικών οικοτροφείων

N 1404/1983 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 173/Α/1983,*

Δομή και Λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

N. 1034/1982 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 144/Α/1982,*

Για την επιστημονική παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη γενική και τη μέση τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N. 1268/1982 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 87/Α/16-07-82*

Για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

N. 2009/1992 *(Νόμος)* **:** *art. 17/18,*

Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις

N. 2083/1992 *(Νόμος)* **:**

Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης

N. 2790/2000 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 24/Α/2000,*

Αποκατάσταση των παλλινοστούντων ομογενών από την τέως Σοβιετική Ενωση και άλλες διατάξεις

N. 3376/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 191/Α/2005,*

Ιδρυση Σχολείου Ευρωπαϊκής Παιδείας

Ν. 3518/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 272/Α/2006,*

Αναδιάρθρωση των κλάδων του ΤΣΜΕΔΕ (άρθρο 73, θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αρθρο 73, παρ. 1: θεσμοθέτηση υποχρεωτικής εκπαίδευσης από την ηλικία των 5 ετών

Ν. 3528/2007 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 26/Α/2007,*

Κύρωση του κώδικα κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ

Ν. 3577/2007 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 130/Α/2007,*

Δημιουργία φορέα διαχείρισης ολοκληρωμένου προγράμματος δια βίου μάθησης, ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης και φορέων εποπτείας ΥΠΕΠΘ και άλλες διατάξεις

Ν. 3653/2008 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 49/Α/2008,*

Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας και άλλες διατάξεις

Ν. 3687/2008 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 159/Α/2008,*

Θέματα προσωπικού του ΥΠΕΠΘ και άλλες διατάξεις

Ν. 3696/2008 : *ΦΕΚ 177/Α/2008,*

Ιδρυση και λειτουργία κολλεγίων και άλλες διατάξεις

Ν. 3699/2008 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 199/Α/2008,*

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Ν. 3708/2008 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 210/Α/8.10.2008,*

Καταπολέμηση της βίας με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις και άλλες διατάξεις

Ν. 3748/2009 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 29/Α/19.2.2009,*

Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των κατόχων απολυτηρίου επαγγελματικού Λυκείου και άλλες διατάξεις

Ν. 3794/2009 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 156/Α/4.9.2009,*

Ρύθμιση θεμάτων του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν. 3812/2009 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 234/Α/28.12.2009,*

Αναμόρφωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις

Ν.1143/1981 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 80/Α/1981,*

Περί Ειδικής Αγωγής, Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των εκλιπόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων και άλλων τινών εκπαιδευτικών διατάξεων

N.1351/1983 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 56/Α/1983,*

Εισαγωγή των σπουδαστών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.1566/1985 : *ΦΕΚ 167/Α/30-09-85,*

Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.1892/1990 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 101/Α/1990,*

Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις

N.2341/1995 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 208/Α/1995,*

Ρύθμιση θεμάτων του εκπαιδευτικού προσωπικού μειονοτικών σχολείων της Θράκης και της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις

N.2413/1996 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 124/Α/1996,*

Η ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.2552/1997 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 266/Α/1997,*

Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις

N.2640/1998 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 206/Α/1998,*

Δευτεροβάθμια Τεχνική-Επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις

N.2916/2001 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 114/Α/01,*

Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής

N.3027/2002 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 152/Α/2002,*

Ρύθμιση θεμάτων οργανισμού σχολικών κτιρίων, ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

N.3051/2002 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 220/Α/2002,*

Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις

N.3075/2002 : *ΦΕΚ 297/Α/2002,*

Τροποποίηση και συμπλήρωση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του δημοσίου και άλλες διατάξεις

N.3149/2003 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 141/Α/2003,*

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, δημόσιες βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις

Ν.3187/2003 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 233/Α/2003,*

Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ΑΣΕΙ

Ν.3369/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 171/Α/2005,*

Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις

Ν.3374/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 189/Α/2005,*

Διασφάλιση ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, Παράρτημα Διπλώματος

Ν.3404/2005 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 260/Α/2005,*

Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις

Ν.3432/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 14/Α/2006,*

Δομή και λειτουργία της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης

Ν.3450/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 64/Α/2006,*

Αναβάθμιση και αναδιάρθρωση της ναυτικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3475/2006 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 146/Α/06,*

Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις

Ν.3549/2007 *(Νόμος)* **:** *ΦΕΚ 69/Α/2007,*

Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

Ν.3685/2008 *(Νόμος)* **:** *148/Α/16.07.2008,*

Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές

Π.Δ. 1/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 1/Α/2003,*

Σύνθεση και λειτουργία των υπηρεσιακών συμβουλίων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικής αγωγής, αρμοδιότητες αυτών, όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία εκλογής των αιρετών τακτικών και αναπληρωματικών μελών των συμβουλίων αυτών

Π.Δ. 127/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 114/Α/12-05-2003,*

Συγκρότηση, οργάνωση, λειτουργία, διοικητική υποστήριξη και έδρα του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας

Π.Δ. 134/1999 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 132/Α/1999,*

Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ενωσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και δημόσιες υπηρεσίες του χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αρμδιότητας του ΥΠΕΠΘ

Π.Δ. 150/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 194/Α/1.10.2009,*

Καθορισμός επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων του Τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Πάτρας

Π.Δ. 189/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 221/Α/5.11.2009,*

Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων

Π.Δ. 200/1998 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 161/Α/13-7-1998,*

Οργάνωση και λειτουργία Νηπιαγωγείων

Π.Δ. 23/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 44/Α/12.3.2009,*

Ιδρυση Σχολών κα Τμημάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ), καθορισμός περιεχομένου σπουδών αυτών, ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας τους, σύσταση θέσεων προσωπικού

Π.Δ. 24/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 44/Α/12.3.2009,*

Ιδρυση Σχολής Γραφικών Τεχνών και καλλιτεχνικών Σπουδών και Τμημάτων στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) Σερρών και Καβάλας (παράρτημα Δράμας), καθορισμός περιεχομένου σπουδών αυτών, ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας τους, σύσταση θέσεων προσωπικού.

Π.Δ. 24/2010 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 56/Α/15.4.2010,*

Ανακαθορισμός των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων και τροποποιήσεις του Π.Δ. 189/2009

Π.Δ. 26/2002 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 21/Α/2002,*

Τροποπίηση του ΠΔ 86/2001 (ΦΕΚ 73 Α) "Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου"

Π.Δ. 323/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 272/Α/2003,*

Αξιολόγηση των μαθητών του τεχνικού επαγγελματικού εκπαιδευτηρίου και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 409/1994 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 226/Α/22-12-1994,*

Αξιολόγηση μαθητών Γυμνασίου

Π.Δ. 429/1991 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 156/Α/11-10-1991,*

Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Γυμνασίου

Π.Δ. 462/1991 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 171/Α/11-11-1991,*

Αξιολόγηση και ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Δημοτικού Σχολείου

Π.Δ. 50/2008 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 81/Α/8-5-2008,*

Φοίτηση και Αξιολόγηση μαθητών του Επαγγελματικού Λυκείου

Π.Δ. 51/2008 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 82/Α/2008,*

Φοίτηση και Αξιολόγηση μαθητών των Επαγγελματικών Σχολών

Π.Δ. 60/2006 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 65/Α/30-03-2006,*

Αξιολόγηση μαθητών του Ενιαίου Λυκείου

Π.Δ. 67/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 89/Α/11.6.2009,*

Επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων του Τεχνολογικού κεπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Αθήνας

Π.Δ. 86/2001 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 73/Α/2001,*

Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου

Π.Δ. 9/2009 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 21/Α/28.1.2009,*

Μεταβολή του γνωστικού αντικειμένου και μετονομασία Τμημάτων ΤΕΙ

Π.Δ.100/1997 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 94/Α/1997,*

Τροποποίηση του Π.Δ. 50/96 (ΦΕΚ 45) "Μεταθέσεις και τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης"

Π.Δ.1025/1977 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 344/Α/1977,*

Περί μετατροπής του τύπου σχολείων εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, οργανώσεως αυτών και συμπληρώσεως των διατάξεων του ΠΔ 292/1977

Π.Δ.121/1995 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 75/Α/1995,*

Συμπλήρωση διατάξεων για την αξιολόγηση των μαθητών του δημοτικού σχολείου

Π.Δ.128/2004 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 96/Α/2004,*

Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ. 86/2001 (ΦΕΚ 73 Α) " Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου"

Π.Δ.140/1998 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 107/Α/1998,*

Οροι και διαδικασία της μονιμοποίησης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και υπηρεσιακής εξέλιξης αυτών, παρεχόμενες εγγυήσεις στους αξιολογούμενους και διαδικασία οριστικοποίησης των εκθέσεων αξιολόγησης

Π.Δ.154/1996 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 115/Α/1996,*

Διορισμός και τοποθέτηση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Π.Δ.165/2000 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 149/Α/2000,*

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Π.Δ.197/1993 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 71/Α/1993,*

Εισαγωγή σπουδαστών στο πρώτο έτος σπουδών των σχολών ή τμημάτων της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 1351/1983 με το σύστημα των γενικών εξετάσεων, ορισμός βασικών μαθημάτων

Π.Δ.201/1998 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *Φ.Ε.Κ. 161/Α/1998,*

Οργάνωση και λειτουργία δημοτικών σχολείων

Π.Δ.25/2002 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 20/Α/2002,*

Αναπροσδιορισμός των προσόντων και κριτηρίων επιλογής των στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τροποίηση της διαδικασίας επιλογής αυτών

Π.Δ.299/1997 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 214/Α/1997,*

Αντιστοιχία τίτλων σπουδών που απονέμονται από το Πανεπιστήμιο της Κύπρου προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από τμήματα ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Π.Δ.301/1996 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 208/Α/1996,*

Αναλυτικό πρόγραμμα ειδικής αγωγής

Π.Δ.320/1993 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 138/Α/1993,*

Αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Π.Δ.339/2000 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 284/Α/2000,*

Διορισμός ή πρόσληψη πολιτών της Ευρωπαϊκής Ενωσης σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Π.Δ.35/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 36/Α/2003,*

Βαθμολογική κατάσταση, πρόσληψη, υπηρεσιακή κατάσταση και απασχόληση των μελών του εργαστηριακού διδακτικού προσωπικού των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Π.Δ.373/2001 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 251/Α/2001,*

Τροποποίηση του Π.Δ. 165/2000 (προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης...)

Π.Δ.45/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 46/Α/2003,*

Προσόντα και προϋποθέσεις για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος και δημοσιεύσεων

Π.Δ.50/1996 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 45/Α/1996,*

Μεταθέσεις και τοποθετήσεις εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Π.Δ.50/2001 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 39/Α/2001,*

Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημοσίου τομέα

Π.Δ.73/2001 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 64/Α/2001,*

Κανονισμός σπουδών και κανονισμός λειτουργίας των οικοτροφείων των ανώτερων εκκλησιαστικών σχολών

Π.Δ.80/2003 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 77/Α/2003,*

Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ. 86/2001 "Αξιολόγηση των μαθητών του Ενιαίου Λυκείου"

ΠΔ 8/1995 *(Προεδρικό Διάταγμα)* **:** *ΦΕΚ 3/Α/10.1.1995*

Αξιολόγηση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου

Ιδρύματα

Academy of Merchant marine

Paralia Aspropyrgou

Tel: +30 210 5574171

Fax: +30 210 5575985

Education Research Centre of Greece (KEE)

Αγ. Ανδρέα 2 10556 Αθήνα

Tel: 210-3312406

Fax: 210-3315493

Website: www.kee.gr

Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας

Πανεπιστημίου 32 10679 Αθήνα

Tel: 210 3382601

Εθνικό Ιδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ)

Τσόχα 36 11521 Αθήνα

Tel: 210 6424923

Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)

Αχαρνών 99 10440 Αθήνα

Tel: 210 8233669

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

Σαχτούρη 16 & Αγίου Ανδρέου 26222 Πάτρα

Tel: 2610 367300

Website: www.eap.gr

General Secreteriat for Adult Education (G.S.A.E.)

417 Acharnon str. 111 43 Athens Greece

Tel: +30.210.2530286

Fax: +30.210.2584808

Website: www.gsae.edu.gr

Hellenic Open University (E.A.P.)

16 Sachtouri str. & Ag. Andreou 26222 Patra

Tel: 2610 - 367300

Website: www.eap.gr

Institute of Continuing Adult Education (IDEKE)

Tel: +30.210.2114152

Fax: +30.210.2114458

Interdisciplinary Academic Recognition Information Centre (DOATAP)

ΔΟΑΤΑΠ

Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ITE)

Νίκου Καζαντζάκη Πανεπιστημιούπολη Πατρών 26500 Ρίο

Tel: 2610 960200

Fax: 2610 960490

Local Authorities (OTA)

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Manpower Employment Organization (O.A.E.D)

8 Ethnikis Antistaseos str. 166 10 Glifada Attiki Greece

Tel: +30.210.9989000

Fax: +30.210.9924322

Website: www.oaed.gr

Ministry of Economy & Finance

5-7 Nikis str. Syntagma Square 10180 Athens

Tel: +30 210 3332000

Ministry of Education, Lifelong Learning and Religious Affairs

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βιου Μάθησης και Θρησκευμάτων

National Youth Foundation (EIN)

36 Tsocha str. 115 21 Athens Greece

Tel: +30.210.6424923

National Accreditation Centre for Continuing Vocational Training (EKEPIS)

49 Konstantinoupoleos str. 118 55 Votanikos Athens

Tel: +30 210 3403200

National Centre for Vocational Orientation (EKEP)

99 Acharnon str. 10440 Athens

Tel: +30 210 8233669

Website: www.ekep.gr

National Library of Greece

32 Panepistimiou str. 10679 Athens

Tel: +30 210 3382601

Organization for Vocational Education and Training (O.E.E.K.)

41 Ethn. Antistaseos str. Nea Ionia 14234

Tel: +30.210.2709014

Website: www.oeek.gr

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Εθνικής Αντιστάσεως 8 16610 Γλυφάδα

Tel: 210 9989000

Fax: 210 9924322

Website: www.oaed.gr

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Μητροπόλεως 26-28 10563 Αθήνα

Tel: 210 3237855

Fax: 210 3226244

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Ηλιουπόλεως 1 17236 Υμηττός Αθήνα

Tel: 210 5230819

Pedagogical Institute (PI)

396 Mesogion Av. 153 41 Ag. Paraskevi

Tel: +30.210.60.83.977

Fax: +30.210.6007298

Website: www.pi-schools.gr

Research Academic Computer Technology Institute (ITE)

Nikou Kazantzaki Panepistimioupoli Patron 26500 Rio

Tel: +30 2610 960200

Fax: +30 2610 960490

School Building Organisation (OSK)

30 Favierou str. 10438 Athens

Tel: +30 210 5243410

Website: www.osk.gr

State Schoolarships Foundation (I.K.Y.)

1 Makri str.& Dionysou Areopagitou 11742 Athens

Tel: +30.210.37.26.300

Fax: +30.210.32.21.863

Website: www.iky.gr

Teachers' Further Training Organisation (OEPEK)

42 3th September str. & Polytechniou

Tel: +30 210 5203253-9

Fax: +30 210 5203252

Website: www.oepek.gr

the European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)

Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού

Παραλία Ασπροπύργου

Tel: 210-5574171

Fax: 210-5575985

Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΔΕ)

Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΠΥΣΠΕ)

Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ)

ΑΣΕΠ: Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Αχαρνών 417 Αθήνα 11143

Tel: 210 2530286

Fax: 210 2584808

Website: http://www.gsae.edu.gr

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (ΕΣΥΕ)

Πειραιώς 46 & Επονιτών 18510 Πειραιάς

Tel: 210 4852315

Website: www.statistics.gr

Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΓΓΕΕ)

Αχαρνών 417 11143 Αθήνα

Tel: 210-2530286

Fax: 210-2584808

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

417 Acharnon str. 111 43 Athens Greece

Tel: +30.210.2599300

Fax: +30.210.2599302

Website: www.neagenia.gr

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Ν.Γ.)

Γενική Γραμματεία Νεότητας

Αχαρνών 417 1143 Αθήνα

Tel: 210 2530286

Fax: 210 2584808

Website: ww.neagenia.gr

Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε)

46 Pireos str. & Eponiton 18 510 Pireas

Tel: +30.210.4852315

Website: www.statistics.gr

Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.ΣΕΠ.)

Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΔΟΕ)

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

Θεσσαλονίκη

Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ)

Αγίου Κωνσταντίνου 54 10437 Αθήνα

Tel: 210 5281000

Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ)

Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)

Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ)

Κωνσταντινουπόλεως 49 11855 Βοτανικός Αθήνα

Tel: 210 3403200

Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.ΣΥ.Π.)

Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.)

Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ)

Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.)

Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (ΕΑΙΤΥ)

Ευρωπαϊκό Σχολείο

Ηράκλειο Κρήτη

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

Μακρή 1 & Διονυσίου Αρεοπαγίτου 11742 Αθήνα

Tel: 210 3726300

Fax: 210 3221863

Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης (Ι.Δ.Β.Ε.)

Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Tel: 210 2114152

Fax: 210 2114458

Κέντρα Διαφοροδιάγωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών

Περιφερειακά Κέντρα

Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)

Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕΤ.)

Κέντρα Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.)

Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ)

2 Ag. Andreou str. 10556 Athens

Tel: +30.210.3312406

Fax: +30.1.33.15.493

Website: http:// www.kee.gr

Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδος (ΟΙΕΛΕ)

Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ)

Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ)

Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ)

Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ)

3ης Σεπτεμβρίου & Πολυτεχνείου

Tel: 210 5203253-9

Fax: 210 5203252

Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)

Φαβιέρου 30 10438 Αθήνα

Tel: 210 5243410

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Μεσογείων 396 15341 Αγ. Παρασκευή

Tel: 210 6083977

Περιφερειακά Κέντρα Στήριξης του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕΚΕΣΕΣ)

Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (Σ.Σ.Ν.)

Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.)

Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.)

Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Π.Δ.Ε.)

Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας

Herakleion Crete

Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ)

Υπηρεσιακά Συμβούλια (Υ.Σ.)

Υπουργείο Εσωτερικών

Website: www.ypes.gr

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Νίκης 5-7 Πλ. Συντάγματος 10180 Αθήνα

Tel: 210 3332000

Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΥΠ.ΠΑΙΔΕΙΑΣ.Δ.Β.Μ.Θ)

Ανδρέα Παπανδρέου 37 15180 Μαρούσι

Website: www.minedu.gov.gr

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Website: www.mohaw.gr

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας

Αριστοτέλους 17

Αθήνα 10187

Tel: 210 5232821

Website: http://www.mohaw.gr

Βιβλιογραφία

Data from the competent services and bodies supervised by the Ministry of National Education and Religious Affairs . In: .

Update of the Hellenic Stability and Growth Programme, January 2010 = Επικαιροποιημένο Ελληνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Ιανουάριος 2010 . - Δεκ. 2006 : Ministry of Economy and Finance , 2006 .

Αποτύπωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος σε Επίπεδο Σχολικής Μονάδας = Charting the Greek Education System at the Level of the School Unit / Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας . : ΚΕΕ , 2006 .

http://www.kee.gr/attachments/file/en1.pdf

Εκθεση Καταγραφής, Αποτίμησης και Αξιολόγησης αναφορικά με Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των ΟΤΑ = Report on the Child and Infant Centers of Local Authorities (OTA): A Record and Evaluation / Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) . - 2008, .

Εκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος = Report of the Governor of the Bank of Greece . 2008 .

Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2007-2013 "Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση" . In: .

Μελέτη Κατανομής Επιχορήγησης Κρατικών Παιδικών & Βρεφονηπιακών Σταθμών ΟΤΑ = Study of the Subsidy Distribution of State Child and Infant Centres of Local Authorities (OTA) / ΚΕΔΚΕ και Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) /KEDKE Committee of Social Policy and Welfare and EETAA . : ΚΕΔΚΕ , 2002 .

http://www.kedke.gr/index.asp?a=1&id=122&smenu=201

Στατιστική Επετηρίδα, 2004, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος = Statistical Abstract/Yearbook 2004 . : National Statistical Service of Greece , 2004 .

Στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων = Data from the competent services and bodies supervised by the Ministry of Education Lifelong Learning and Religious Affairs .

Φάκελος Ελληνική Οικονομία 2004 - 2008 = Dossier: The Greek Economy 2004 - 2008 / Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών . 2008 .

http://www.mnec.gr